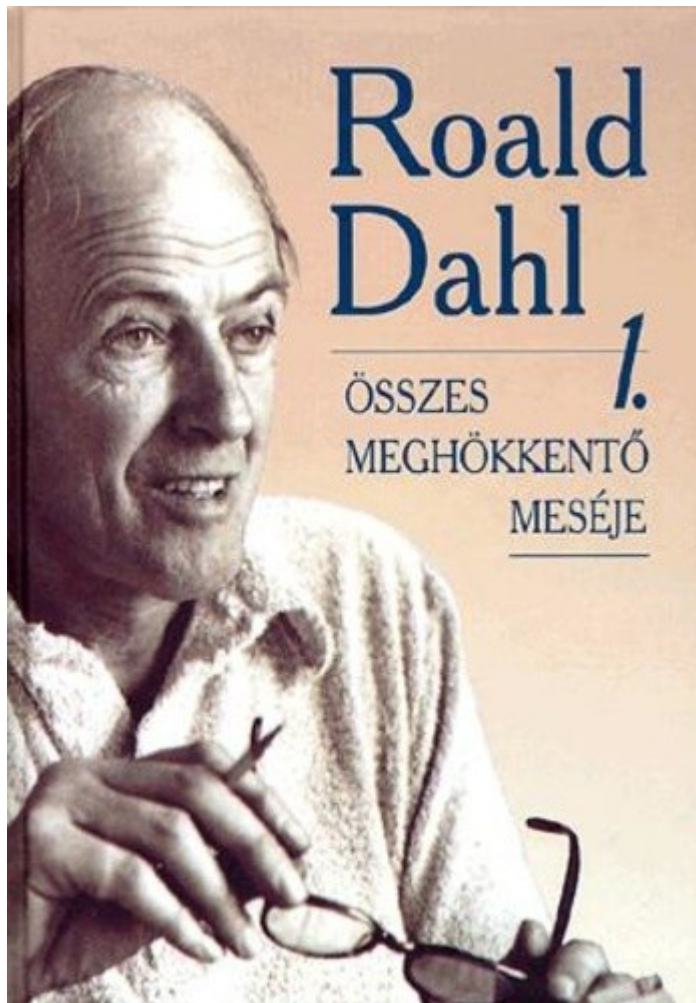
A black and white photograph of Roald Dahl, an elderly man with a receding hairline and a slight smile. He is wearing a light-colored, textured sweater and is holding a pair of glasses in his hands. The background is a plain, light color.

Roald Dahl

ÖSSZES *1.*
MEGHÖKKENTŐ
MESÉJE

Roald Dahl – Roald Dahl összes meghökkenő meséje 1.

A kötetünkben olvasható történeteknek semmi köze a valósághoz. Pontosabban mondva a kötetünkben olvasható történeteknek csak a valósághoz van köze. Roald Dahl (1916-1990) walesi születésű angol író általános iskolai angol tanára így értékelte a kilenc éves gyerekek egyik év végi záró dolgozatát: „Dahl képtelen papírra vetni azt, amit valójában gondol. Tulajdonképpen mindig az ellenkezőjét írja.” S valóban, a számtalan „meghökkenítő mese” szerzője ellenállhatatlan kényszert érez arra, hogy elbeszéléseit boldogtalan, sőt néha szörnyű csattanóval zárja le, melyek ezzel együtt mégis kerekké teszik a történetet, csupán azzal, hogy meghökkenítőek. Hihetetlen részletességgel tudja megrajzolni néha kedélyes, néha inkább rémisztő novelláinak helyszíneit és szereplőgárdáját. S éppen amikor a happy end boldog tudatával dőlne hátra karosszékében az olvasó, egy ravasz mozdulattal csavarint a történet menetén, hogy aztán vegyes érzelmek csodás keverékével tehessük le a könyvet: csalódás a hősök kudarcá miatt, ám felszabadult kacagás a meglepő fordulaton. Roald Dahl lebilincselően érdekes elbeszéléseit – melyekből a nálunk is népszerű filmsorozat készült – kétkötetes gyűjteményben nyújtja át a kiadó az igényes angolszász irodalom kedvelőinek.

The Complete Tales of The Unexpected
By Roald Dahl

Az összeállítás az alábbi kiadások alapján készült:

The Wonderful Story of Henry Sugar And Six More © Roald Dahl,
1977 Penguin Books

Switch Bitch © Roald Dahl, 1965, 1974 Penguin Books

Over to You © Roald Dahl, 1945, 1946 Penguin Books

Completely Unexpected Tales © Roald Dahl, 1986 Penguin Books

Ah, Sweet Mystery of Life © Roald Dahl, 1976, 1989 Penguin
Books

The Collected Short Stories of Roald Dahl

© Felicity Dahl and the other Executors of the Estate of Roald
Dahl, 1991

All rights reserved.

Published by arrangement with David Higham Associates Ltd.
London, England

Fordította

BÉKÉSI JÓZSEF, BORBÁS MÁRIA, MÁCSAI ISTVÁN, PETRI
PÉTER,
SZÁNTAI ZSOLT, TÓTH RÓBERT, TÖRÖK ATTILA

ISBN 963 9393 06 1 Ö

ISBN 963 9393 05 3 I. köt.

Hungarian translation © Békési József, Borbás Mária, Mácsai
István, Petri Péter, Szántai Zsolt, Tóth Róbert, Török Attila, 2001

Hungarian edition © Szukits könyvkiadó, 2001

Lektor: Barna Ildikó

Tördelőszerkesztés: ITBooks, Illés Tibor

Színre bontás: A-Szín Vonal Bt.

Felelős kiadó: Szukits László

Felelős szerkesztő: Tóth Róbert

Szegedi Kossuth Nyomda Kft.

Felelős vezető: Gera Imre

TARTALOM

A szerencsés kezdet (Lucky Break – Békési József)

SZÜLETÉS ÉS KATASZTRÓFA

A házinéni (The Landlady – Borbás Mária)

William és Mary (William and Mary – Borbás Mária)

Út a mennyországba (The Way Up to Heaven – Török Attila)

Mrs. Bixby bundája (Mrs. Bixby and the Colonel's Coat – Borbás Mária)

Szuperpempő (Royal Jelly – Borbás Mária)

A szemérmes George (George Porky – Mácsai István)

Születés és katasztrófa (Genesis and Catastrophe – Török Attila)

Hódító Edward (Edward the Congueror – Borbás Mária)

A disznó (Pig – Tóth Róbert)

SZERELMEM, GALAMBOM

Borkostoló (Taste – Tóth Róbert)

Bárány hentesné módra (Lamb to the Slaughter – Török Attila)

Egy ember délről (Man From the South – Borbás Mária)

A katona (The Soldier – Szántai Zsolt)

Szerelmem, galambom (My Lady Love, My Dove – Mácsai István)

Lutri (Dip in the Pool – Borbás Mária)

Galoppos Foxley (Galloping Foxley – Török Attila)

Bőr (Skin – Borbás Mária)

Méreg (Poison – Borbás Mária)

A kívánság (The Wish – Tóth Róbert)

Nyak (Neck – Borbás Mária)

A hangfogó (The Sound Machine – Török Attila)

A festmény (Nunc Dimittis – Mácsai István)

A szépírógép (The Great Automatic Grammatizator – Borbás
Mária)

GYEREKJÁTÉK

Az esernyős ember (The Umbrella Man – Szántai Zsolt)
Mr. Botibol (Mr. Botibol – Mácsai István)
Isteni Bosszú Rt. (Vengeance is Mine Inc. – Török Attila)
A komornyik (The Butler – Tóth Róbert)
A könyvkereskedő (The Bookseller – Tóth Róbert)
A stoppos (The Hitch-hiker – Török Attila)
A sebész (The Surgeon – Békési József)
A hattyú (The Swan – Tóth Róbert)
Gyerekjáték (A Piece of Cake – Petri Péter)
A fiú, aki beszélgetett az állatokkal... (The Boy Who Talked With
Animals – Szántai Zsolt)

A szerencsés kezdet
Avagy: Hogyan lettem író

A regényírók olyan emberek, akik történeteket találnak ki.

De hogyan lép valaki erre a pályára? Hogyan lesz valakiből főállású, hivatásos regényíró?

Charles Dickensnek könnyen ment. Huszonnégyszer éves korában egyszerűen leült, és megírta *A Pickwick klubot*, ami azonnal bestseller lett. Dickens azonban zseni volt, és a zsenik mások, mint mi, többiek.

Ebben a században (az előzőben nem volt mindig így) szinte minden egyes, később sikeressé vált író eredetileg mással foglalkozott – talán tanár volt, esetleg orvos, újságíró, vagy ügyvéd. (Az *Alice Csodaországban* egy matematikus, a *Szél lengeti a fűzfákat* pedig egy köztisztviselő műve.) Ennél fogva az írás területén tett első kísérleteknek mindig munkaidőn kívül, általában éjszaka kellett megtörténnie.

Ennek magától értetődő okai vannak. A felnőtteknek meg kell élniük valamiből. Ahhoz, hogy megéljenek, munkát kell találniuk. Lehetőleg olyat, ami eleget fizet. Akármennyire is szeretne azonban valaki regényíró lenni, semmi értelme sem lenne bemenni egy kiadóhoz, és azt mondani: „Szeretnék egy regényírói állást”. Aki esetleg mégis megteszi, annak megmondják, hogy húzzon el, és előbb írja meg a könyvet. Sőt, állást még akkor sem ad a kiadó, ha a könyv már elkészült, és tetszett is neki. Nem, ad mondjuk ötszáz font előleget, amit később vissza is vesz, amikor levonja a jogdíjból. (A jogdíj az a pénz, amit a szerző kap a kiadótól, könyvének minden egyes eladott példánya után. Az átlagos jogdíj a könyv bolti árának tíz százaléka. Tehát egy négy fontos könyv után az író negyven pennyt kap. Egy ötvenpennys paperbackért pedig öt penny.)

A bizakodó regényíróval igen gyakran előfordul, hogy két évnyi szabadidejét áldozza egy könyv megírására, amit aztán egyetlen

kiadó sem fog kiadni. Ezért a könyvért a szerző semmit sem kap, legfeljebb egy jó adag csalódást.

Ha van olyan szerencsés, hogy a könyvét elfogadja egy kiadó, akkor az első regényéből jó eséllyel összesen mintegy háromezer példány fog elfogyni. Azaz keres körülbelül ezer fontot. A legtöbb regény megírásához legalább egy év kell, márpedig évi ezer fontból manapság nemigen lehet megélni. Láthatjuk tehát, miért kell a bimbózó regényíróknak mindig más szakmával kezdeniük. Ha nem teszik, akkor szinte bizonyosan éhezni fognak.

Felsorolok néhány jellemvonást, amivel nem árt rendelkezni, vagy amikre nem árt törekedni, ha valaki regényíró szeretne lenni:

1. Legyen élénk fantáziánk.

2. Tudjunk jól írni. Ez alatt azt értem, hogy képesnek kell lennünk életre kelteni a jeleneteket az olvasó agyában. Nem mindenki rendelkezik ezzel a képességgel. Születni kell vele, azaz vagy megvan valakinek, vagy nincs.

3. Legyünk kitartóak. Más szóval, ki kell tudnunk tartani amellet, amit csinálunk, és soha nem szabad feladni – óráról órára, napról napra, hétről hétre, hónapról hónapra.

4. Törekedjünk a tökéletességre. Ez azt jelenti, hogy soha nem lehetünk elégedettek azzal, amit írtunk, míg csak újra és újra át nem írtuk, a lehető legjobbat kihozva magunkból.

5. Legyen szilárd önfegyelmünk. Egyedül dolgozunk. Senki sem alkalmaz minket. Senki sincs mellettünk, hogy kirúgjon, ha nem megyünk be dolgozni, vagy hogy ráncba szedjen, ha kezdünk ellustulni.

6. Sokat segít, ha jó a humorérzékünk. Ez nem létfontosságú, ha felnőtteknek írunk, a gyerekek esetében viszont elengedhetetlen.

7. Rendelkeznünk kell bizonyos mértékű alázattal. Az az író, aki csodálatosnak tartja művét, a vesztébe rohan.

Hadd meséljem el, hogyan surrantam be én a hátsó ajtón az írás világába.

1924-ben, nyolc éves koromban, elküldtek egy nevelőintézetbe, egy Westonsuper-Mare nevű városba, Anglia délnyugati partvidékére. A rettegés és a vasfegyelem évei következtek: tilos beszélgetni a hálóteremben, tilos futkározni a folyosón, tiltott bármiféle rendetlenség, tilos ez, tilos az, tilos minden – csak a szabályok és az újabb szabályok vannak, amiket be kell tartani. És a nádpcáctól való, állandó halálfélelemként fejünk fölött lebegő rettegés.

„Az igazgató vár az irodájában.” A végzet szavai. Az embernek görcsbe rándult tőlük a gyomra. De azért elindult – talán kilenc éves lehetett –, végig a hosszú, kongó folyosókon, majd át az igazgató szentélyébe vezető boltív alatt, a szentélybe, ahol csak szörnyűségek történtek, s ahol a levegőt tömjénként hatotta át a pipadohány szaga. Megállt a vészjósló fekete ajtó előtt, még kopogni sem mert. Mélyeket lélegzett. Bárcsak vele lenne az anyja, mondogatta magában, hogy ne engedje megtörténni, ami rá várt. Nem volt vele. Egyedül volt. Felemelte a kezét, kopogott – egyet, nagyon halkán.

– Jöjjön be! Ah, igen, Dahl! Nos, Dahl, jelentették, hogy tegnap este beszélgetett a tanulószobán.

– Kérem, uram, eltört a tollhegyem, és csak megkérdeztem Jenkinst, hogy nem tud-e kölcsönadni egyet.

– Tanulószobán nem tűröm a beszélgetést! Ezt maga is nagyon jól tudja.

Az óriási termetű ember már el is indult a magas sarokszekrényhez, és a teteje felé nyúlt, ahol a nádpcácat tartotta.

– Akik megszegik a szabályokat, azokat meg kell büntetni.

– Uram... én... nekem csak eltört a tollhegyem...

– Ez nem mentség. Meg fogja tanulni, hogy tanulószobán nem érdemes beszélgetni.

Levette a körülbelül egy méter hosszú, kampós markolatú nádpálcát. Vékony volt, fejr és nagyon rugalmas.

– Hajoljon előre és fogja meg a lábujját! Ott, az ablak előtt.

– De uram...

– Ne vitatkozzon velem, fiam! Tegye, amit mondtam!

Lehajoltam. Aztán vártam. Mindig váratta az embert, úgy tíz másodpercig. Ekkor kezdett el remegni a térdem.

– Mélyebbre, fiam! Fogja meg a lábujját!

Rámeredtem fekete cipóm orrára, és azt mondtam magamban, hogy az igazgató bármelyik pillanatban lesújthat rám a nádpálcával, méghozzá olyan erősen, hogy az egész fenekem belevörösödik. Az ütései mindig nagyon hosszúak voltak, átérték mindkét farpofát, kékesfekete, égő, skarlátvörös szélű nyomokat hagytak, s amikor az ember óvatosan végighúzta rajta az ujját utána, érezhette a redőket is.

Huss!... Csatt!

Ekkor jött a fájdalom. A hihetetlen, elviselhetetlen, gyötrő fájdalom. Mintha valaki teljes erejéből az ember fenekéhez nyomott volna egy fehérén izzó piszkavasat.

Hamarosan várható volt a második ütés, és úgy tűnhetett, az ember elé ránthatja a kezét, hogy kivédje. Ez az ösztönös reakció. De ha valaki ezt tette, akkor eltörtek az ujjai.

Huss!... Csatt!

A második pontosan az első mellett csapódott be, s a fehérén izzó piszkavas egyre mélyebbre nyomódott a bőrbe.

Huss!... Csatt!

A fájdalom a harmadik ütésnél érte el a csúcspontját. Azon túl már nem fokozódhatott. A következő ütések már egyszerűen csak meghosszabbították a kínszenvedést. Az ember próbált nem feljajdulni. Néha nem lehetett megállni. De akár néma maradt valaki, akár nem, a könnyeket nem lehetett visszafojtani. Patakokban folytak le az ember arcán, hogy aztán a szőnyegre csöpögjenek.

Az volt a legfontosabb, hogy ne ránduljunk fölfelé, és ne egyenesedjünk fel az ütésektől. Ha ezt tettük, még egyet kaptunk.

Az igazgató lassan, megfontoltan, nem elkapkodva kiosztott még három ütést, összesen hatra növelve a számukat.

– Elmehet. – A hangja egy több mérföldnyire lévő barlangból érkezett. Az ember lassan, kínkeservesen felegyenesedett, két kezét amilyen erősen csak tudta, rászorította égő fenekére, és lábujjhegyen kibotorkált a szobából.

A kegyetlen nádpálca uralta az életünket. Megvesszöztek, ha lámpaoltás után beszélgettünk a hálóteremben, ha beszélgettünk az osztályban, ha rosszul végeztünk el egy feladatot, ha belevéstük nevünk kezdőbetűit az asztalba, ha fára másztunk, ha rendetlen volt a ruházatunk, ha papírgalacsinnal dobálóztunk, ha este elfelejtettünk benti cipőt venni, ha nem akasztottuk fel a játszóruhánkat, és mindenekfelett, ha csak a legkisebb mértékben is megsértettük valamelyik mestert. (Akkoriban még nem tanároknak hívták őket.) Más szóval, mindenért megvesszöztek, amit egy kisfiú természetéből fakadóan csinált volna.

Úgyhogy vigyáztunk a szánkra. És a lépteinkre. Istenem, hogy vigyáztunk a lépteinkre! Hihetetlenül elővigyázatosak lettünk. Akárhová mentünk, óvatosan lépkedtünk, fülünket hegyeztük a veszélyre, mint ahogy a vadállatok osonnak a fák között.

A mestereken kívül volt még egy ember az iskolában, aki állandó rettegésben tartott minket. Egy bizonyos Mr. Pople. Mr. Pople egy pocakos, vörös arcú egyén volt, aki kapusként, kazánfelügyelőként és mindeneként tevékenykedett az iskolában. Hatalma abból eredt, hogy a legkisebb provokáció nyomán jelenthetett (és jelentett is) minket az igazgatónak. Mr. Pople nagy pillanata minden reggel, pontosan fél nyolckor jött el, amikor is megállt a hosszú főfolyosó végén, és „megcsörgette a csengőt”. A hatalmas bronzcsengőnek vastag fanyele volt, és Mr. Pople a maga különleges módján lengette előre-hátra teljes karból, így keltve a jellegzetes *csingiling-csing-csing, csingiling-csing-csing, csingiling-csing-csing* hangot. A csengő

hangjára az összes fiú – szám szerint száznyolcvan – kirohant a folyosón kijelölt helyére. Felsorakoztunk két oldalt a fal mellett, és merev vigyázzállásban vártuk az igazgató szemlét.

Az igazgató érkezéséig azonban még legalább tíz percnél kellett eltelnie, s ez idő alatt Mr. Pople egy olyan rendkívüli ceremóniát vezényelt le, hogy még ma is alig tudom elhinni, hogy megtörténhetett. Az iskolában hat vécéfülke volt, egytől hatig megszámozva. Mr. Pople a folyosó végén állva hat kis bronzkorongot tartott a kezében, mindegyiken egy számmal, egytől hatig. Tökéletes csend övezte, miközben végigjáratta tekintetét a merev vigyázzban álló fiúk két során. Aztán elvakkantott egy nevet.

– Arkle!

Arkle kilépett és szaporán odasietett a folyosón Mr. Pople-hoz. Mr. Pople átadott neki egy bronzkorongot. Arkle ezután elmasírozott a vécék felé. Ehhez végig kellett mennie a folyosó teljes hosszán, a fiúk sorai között, majd balra kellett fordulnia. Amint eltűnt a szemünk elől, megnézhetette a korongján, hogy melyik vécét kapta meg.

– Highton! – vakkantotta Mr. Pople, és most Highton lépett ki, vette át korongját, majd masírozott el.

– Angel!...

– Williamson!...

– Gaunt!...

– Price!...

A Mr. Pople szeszélye által kiválasztott hat fiú ily módon rendeltetett be a vécébe. Senki sem kérdezte tőlük, hogy hajlandóak-e mozgásba lendülni a beleik fél nyolckor, reggeli előtt. Egyszerűen megparancsolták nekik. Ennek ellenére nagy kegynek számított a kiválasztottak közé kerülni, hiszen a vécé áldott magánya megmentette őket az igazgató szemlétől.

A kellő időben felbukkant az igazgató is magánlakrészéből, és átvette a parancsnokságot Mr. Pople-tól. Lassan végigment a folyosó egyik oldalán, a legnagyobb gonddal szemügyre vett minden fiút, s közben felcsatolta a karóráját. A reggeli szemle rettenetes

élmény volt. Mindenki rettegve várta, hogy a bozontos szemöldök alatti éles barna szempár tetőtől talpig végigmérje.

– Menjen, és mossa meg rendesen a haját! Még egyszer elő ne forduljon, különben megbánja!

– Hadd nézzem a kezét! Mi ez? Tinta? Miért nem mosta meg tegnap este?

– Ferde a nyakkendője, fiam! Lépjen ki a sorból és kösse meg rendesen!

– Ez a cipő sáros. Ez mintha már a múlt héten is előfordult volna. Reggeli után jöjjön fel az irodámba!

És ugyanígy folytatódott a kísérteties reggeli szemle. A végére, amikor az igazgató elment és Mr. Pople alakzatban elkezdett átvezetni minket az ebédlőbe, sokunknak elment az étvágya a ránk váró csomós zabkásától.

Még mindig megvannak az akkori, több mint ötven éves iskolai értesítőim, s egyszer alaposan végignéztem mindet, a jövőbeli regényíró ígéretének halvány nyoma után kutatva. Nyilván a Fogalmazás tantárgyat kellett keresnem. Az általános iskolai jellemzéseim ebből a tárgyból azonban egy kivételével mind laposak és semmitmondóak. Az az egy, amelyen megakadt a szemem, 1928 első félévéből való. Tizenkét éves voltam, és Mr. Victor Corrado tanította az angolt. Élénken emlékszem rá: magas, jóképű sportember, fekete, hullámos hajjal és római orral (aki később megszökött Miss Davisszel, a gondnoknővel, és soha nem láttuk viszont egyiküket sem). Mindenesetre úgy alakult, hogy Mr. Corrado a fogalmazáson kívül ökölvívásra is tanított minket, s ebben a bizonyos értékelésben a következőket írta az Angol címszó alatt: *„Lásd az ökölvívásról készült jellemzést. Pontosan ugyanazok a megjegyzések érvényesek.”* Megnéztem tehát az Ökölvívást. *„Túl lassú és esetlen. Az ütései rosszul időzítettek, könnyen kiszámíthatóak.”*

Azonban hetente egyszer, minden szombat reggel, minden gyönyörű és áldott szombat reggel, eltűnt az összes vérfagyasztó

rémület, és két dicsőséges órán át valami olyasmit éltem át, ami nagyon közel állt az extázishoz.

Szombat reggelente, pontosan fél tizenegykor, Mr. Pople pokoli csengője előadta *csingiling-csing-csing*-jét. Erre a jelre a következő események következtek:

Először is, minden kilenc évesnél fiatalabb fiú (körülbelül hetvenen) azonnal kiment a főépület mögötti nagy aszfaltpályára. A pályán szétvetett lábbal, karját óriási keble előtt összefonva várakozott Miss Davis, a gondnoknő. Ha esett, a fiúknak esőkabátban kellett megjelenniük. Az iskolai sapkát – szürke sapka, elöl egy piros szalaggal – természetesen mindig viselni kellett. Azonban sem isteni csoda, sem tornádó, sem hurrikán, sem vulkánkitörés nem akadályozhatta meg azokat a szörnyű, kétórás szombat délelőtti sétákat, amiket a hét-, nyolc- és kilenc éves fiúknak minden szombaton meg kellett tenniük Weston-super-Mare huzatos sétányain. Kettős oszlopban meneteltek, Miss Davis pedig tweed-szoknyában, gyapjúharisnyában, és egy viseltes, bizonynal patkányrágta kalapban kísérte őket

A másik dolog, ami Mr. Pople szombat reggeli csengőszavára történt az volt, hogy a tíz éves és annál idősebb fiúk (körülbelül százan) azonnal bevonultak az aulába és leültek. Ekkor egy fiatal mester, egy bizonyos S. K. Jopp, bedugta a fejét az ajtón, és olyan harsányan kiáltott ránk, hogy a szájából kifröccsenő nyálcseppek a terem másik végében lévő ablakokig repültek.

– Jól van! – kiáltotta. – Nem beszél! Nem mozog! Tekintet előre, kezek az asztalra! – Azzal eltűnt.

Mozdulatlanul ültünk és vártunk. Azt a csodálatos két órát vártuk, amiről tudtuk, hogy hamarosan elérkezik. Hallottuk, hogy odakint a felhajtón, beindítják az autókat. Mind ősrégi volt. Mindet kézzel kellett kurblizni. (Ne feledjük, 1927/28-at írtunk!) Ez volt a szombat reggeli szertartás. Összesen öt autó állt odakint, ezekbe gyömöszölődött be a tizennégy mester alkotta teljes tanári kar, köztük nemcsak magával az igazgatóval, hanem az elliluló arcú Mr.

Pople-vel is. Aztán kék füstfelhőt eregetve elindultak az úton, hogy csak a – ha jól emlékszem – „Szakállas Gróf” nevű kocsmá előtt álljanak meg. Ebédig ott maradtak, egyik pintet a másik után hajtva fel az erős barna sörből. Két és fél órával később, egy órákor, láthattuk őket visszatérni, amint óvatosan, mindenben megkapaszkodva bevonultak az ebédlőbe.

Ennyit a mesterekről. De mi lett velünk, tíz-, tizenegy- és tizenkét éves fiúk tömegével, akiket otthagytak egyetlen felnőttnélkül, az iskola aulájában? Természetesen tudtuk, mi következik ezután. A mesterek távozását követő percben meghallottuk a bejárati ajtó nyílását, a közeledő lépteket, majd lobogó, bő ruhában, csörgő karperecekkal, zilált hajjal egy nő rontott be a terembe.

– Hello mindenkinek! – kiáltotta. – Fel a fejvel! Nem temetésen vagyunk! – üdvözölt minket Mrs. O'Connor.

Az áldott, gyönyörű Mrs. O'Connor a külön ruháival, és repdeső ősz hajával. Úgy ötven éves lehetett. Lóarca volt, és nagy, sárga fogai, de a mi szemünkben csodálatosnak tűnt. Nem tartozott a tanári karhoz. Valahonnan a városból fogadták fel, hogy minden szombat délelőtt eljöjjön, és egyfajta gyerekelügyelőként vigyázzon ránk két és fél órán keresztül, amíg a mesterek leitták magukat a kocsmában.

Mrs. O'Connor azonban nem gyermekfelügyelő volt, hanem nagyszerű, tehetséges tanár, az angol irodalom kutatója és szerelmese. Három éven át töltötte velünk szombat délelőttjeit (tíz éves korunktól az iskola elvégzéséig), s ez idő alatt az angol irodalom teljes történetét átvettük, i. sz. 597-től kezdve a XIX. század közepéig.

Az újak mindig kaptak egy vékony, kék könyvecskét, amit egyszerűen csak *Időrendi táblázat*nak hívtunk, s amely mindössze hat lapból állt. A hat oldalt az angol irodalom nagy és kevésbé nagy mérföldköveinek igen hosszú listája töltötte meg, a dátumokkal együtt. Mrs. O'Connor pontosan százat válogatott össze, mi pedig

megjelöltük ezeket a könyveinkben, és kívülről meg is tanultuk őket. Néhányra még ma is emlékszem:

597. Szent Ágoston partra száll Thanetben és elhozza a kereszténységet Britanniába

731. Bede *Egyháztörténete*

1215. A Magna Charta aláírása

1399. Langland: *Vision of Piers Plowman*

1476. Caxton megalapítja az első nyomdát Westminsterben

1478. Chaucer: *Canterbury mesék*

1485. Malory: *Morte d'Arthur*

1590. Spenser: *Tündérmesék*

1623. Shakespeare első fóliója

1667. Milton: *Elveszett Paradicsom*

1668. Dryden: *Esszék*

1678. Bunyan: *A zarándok útja*

1711. Addison: *Spectator*

1719. Defoe: *Robinson Crusoe*

1726. Swift: *Gulliver utazásai*

1733. Pope: *Esszé az emberről*

1755. Johnson szótára

1791. Boswell: *Johnson élete*

1833. Carlyle: *Sartor Resartus*

1859. Darwin: *A fajok eredete*

Mrs. O'Connor egyesével haladt végig az egyes műveken, minden szombat délelőtt két és fél órát beszélve róluk. Így a harmadik év végére, iskolaévenként mintegy harminchat szombattal számolva, sikerült mind a száz témát érintenie.

És milyen csodálatos, izgalmas szórakozást nyújtott! Rendelkezett a nagy tanítók azon képességével, hogy mindent élővé tudott tenni, amiről csak beszélt. Két és fél óra alatt megszerettük Langlandot és az ő *Piers Plowman*jét. A következő szombat Chaucer-ről szólt, és őt

is imádtuk. Még a nehezebben emészthető írók, mint Milton, Dryden és Pope is izgalmassá váltak, amikor Mrs. O'Connor elmesélte az életüket és felolvasott néhány részletet a műveikből. Mindennek az lett az eredménye, legalábbis számomra, hogy tizenhárom éves koromra tudatosult bennem, milyen hatalmas irodalmi örökség halmozódott fel Angliában, az évszázadok során. Emellett a jó írások mohó, kielégíthetetlen olvasója lett belőlem.

Drága Mrs. Connor! Lehet, hogy már azért megérte végigszenvedni azt a borzalmas iskolát, hogy átélhessem az ő szombat délelőtti örömét.

Tizenhárom éves koromban elvégeztem az általános iskolát, és szüleim az egyik híres, szintén bentlakásos brit magániskolába küldtek. Egy rendkívül drága, zártkörű magániskolába. Repton volt a neve, Derbyshire-ben helyezkedett el, és akkoriban egy bizonyos Geoffrey Fisher vezette, aki később Chester püspöke, majd London püspöke, végül pedig Canterbury érseke lett. Eme legutolsó hivatalában ő koronázta meg II. Erzsébet királynőt a Westminster apátságban.

Ennek az iskolának az egyenruhájában úgy néztünk ki, mint egy temetési szertartás segédei. A fekete zsakettkabát hátulja térden alul ért. A nadrág fekete szövetén vékony szürke csíkok voltak. A cipőnk is fekete volt. Minden reggel egy fekete, tizenkét gombos mellénybe kellett belebújnunk. És fekete nyakkendőt kellett kötnünk. Ehhez jött még a keményített fehér gallér és a fehér ing.

Mindennek a tetejébe a legvégső groteszk darab egy szalmakalap volt, amit a szabadban mindig viselnünk kellett, kivéve ha sportoltunk. És mivel a kalap elázott az esőben, esernyőt is kellett magunknál tartanunk.

Elképzelhetik, hogy éreztem magam ebben a csodálatos öltözékben, amikor tizenhárom éves koromban, az első negyedév elején, anyám kivitt a vonathoz Londonban. Kaptam egy búcsúcsókot, és már mehettem is.

Teljesen természetes módon azt reméltem, hogy sokat szenvedett hátsóm kíméletben részesül majd új, felnöttebb iskolámban, de nem részesült. Reptonban sokkal több és kegyetlenebb verésben volt részem, mint korábban bármikor. És egy pillanatig se higgyék, hogy Canterbury leendő érseke ellenezte volna ezt az ocsmány gyakorlatot. Mi több, feltúrta az ingujját és örömmel csatlakozott maga is a verők táborához. Hozzá fűződnek a legrosszabb, legszörnyűbb élményeim. Isten eme szolgája, az anglikán egyház leendő feje kiosztott néhány nagyon brutális verést. Biztosan tudom, hogy egy alkalommal egy tál vizet, szivacsot és törölközőt kellett hozatnia, hogy az áldozat lemoshassa magáról a vért.

És ez nem vicc.

A spanyol inkvizíció árnyai.

Szerintem azonban az volt a legundorítóbb, hogy a végzősök szabadon bántalmazhatták az alsóbb éveseket. Ez is nap mint nap előfordult. A nagyfiúk (17-18 évesek) egy szadista ceremónia keretében megverték a kicsiket (13, 14 és 15 éveseket). A ceremóniára éjjel került sor, miután az ember felment a hálóterembe és belebújt pizsamájába.

– Várnak lent, az öltözőben!

Az áldozat ekkor lassú, nehéz mozdulatokkal magára öltötte köntösét és belelépett papucsába. Aztán lebotorkált a lépcsőn, és belépett a tágas, parkettás terembe, melynek falain a sportruhák függtek. A mennyezetről egyetlen meztelen villanyizzó lógott le. A terem közepén egy beképzelt, ám igen veszélyes végzős várakozott. A kezében egy hosszú nádpálcát tartott, és általában le-föl hajlítgatta, míg az áldozat odaért hozzá.

– Gondolom, tudod, miért vagy itt – mondta.

– Hát, én...

– Már másodszor égetted meg a pirítósomat!

Hadd magyarázzam meg ezt a nevetséges kijelentést. Az áldozat ennek a végzősnek a csicskása volt. Ez azt jelentette, hogy szolgájaként számos kötelessége közé tartozott az is, hogy

mindennap teaidőben elkészítse a végzős pirítósát. Ehhez egy hosszú, három ágú villát használt. A kenyeret feltűzte a végére, és a nyílt láng fölé tartotta, előbb az egyik oldalával, majd a másikkal. Pirítóst azonban csak a könyvtár kandallójánál volt szabad készíteni, és a teaidő közeledtével nem kevesebb, mint egy tucat nyomorult csicskás lökdösődött a kis rostély előtt. Nekem nem nagyon ment. Általában túl közel tartottam a kenyeret a tűzhöz, így a pirítós megégett. Mivel azonban második szeletet nem kérhettünk, hogy újra próbálkozzunk, nem tehattünk mást, mint hogy megpróbáltuk lekaparni az elszenesedett réteget egy késsel. Ritkán úsztuk meg ezzel. A végzősök szakértő módon ismerték fel a kapart pirítósokat. Végig kellett néznünk, ahogy kínt az asztalnál ülve felveszi a pirítósát, megforgatja, és alaposan szemügyre veszi, mintha csak kis méretű, igen értékes festmény lett volna. Aztán összeráncolta a homlokát, és tudtuk, hogy végünk.

Tehát ott tartottam, hogy éjszaka volt, és az áldozat köntösben-pizsamában állt az öltözőben, miközben a végzős, akinek a pirítósa megégett, szembesítette bűnével.

– Nem szeretem az égett pirítóst.

– Túl közel tartottam. Bocsánatot kérek.

– Melyiket kéred? Négyet a köntössel, vagy hármát a köntös nélkül?

– Négyet a köntössel – feleltem.

A hagyomány megkövetelte ennek a kérdésnek a feltevését. Az áldozat mindig választhatott. Az én köntösöm azonban vastag, barna teveszőrből készült, és soha meg sem fordult a fejemben, hogy nem ez a jobb választás. A pizsamán át nagyon fájdalmas volt a verés, és szinte mindig felszakadt az ember bőre. A köntösöm viszont megvédett. A végzős persze tudta ezt, s ezért akárhányszor csak a négy ütést választottam és magamon hagytam a köntöst, mindig teljes erejéből vert. Néha még neki is futott három-négy lépést, hogy lendületet vegyen. De akárhogy is, barbár dolog volt.

Régen, amikor valakit akasztani vittek, az egész börtön elnémult, és a rabok szótlanul ültek celláikban, míg végre nem hajtották az ítéletet. Nagyjából ugyanez történt az iskolában, amikor valakit megverték. Fent, a hálótermekben a fiúk némán ültek az ágyaikon, együtt érezve az áldozattal, és a csendben jól hallatszott az öltözőszobából a nádpálca csattogása.

Azok a negyedévi értékelések, amiket ebben az iskolában kaptam, nem teljesen érdektelenek. Álljon itt néhány, szó szerint kimásolva az eredeti dokumentumokból:

1930. nyár (14 éves). Fogalmazás.

„Soha nem találkoztam még ilyen fiúval, aki ennyire makacsul pontosan annak az ellenkezőjét írná le, mint amit mondani akar. Úgy tűnik, képtelen a gondolatait papírra vetni.”

1931. tavasz (15 éves). Fogalmazás.

„Zavaros gondolatok. A szókincs elhanyagolható, a mondatok szerkezete rossz. Egy tévére emlékeztet.”

1932. nyár (16 éves). Fogalmazás.

„Ez a fiú az osztály lusta, analfabéta tagja.”

1932. ősz (17 éves). Fogalmazás.

„Következetesen lusta. Korlátolt gondolkodás.” (Ez alá pedig a következőket írta Canterbury leendő érseke piros tintával: „Pótolnia kell a lapon felsorolt hiányosságokat.”)

Nem csoda, hogy akkoriban eszembe sem jutott, hogy író legyek.

Amikor 1934-ben, tizennyolc évesen elvégeztem az iskolát, visszautasítottam anyám ajánlatát (apám még három éves koromban meghalt), hogy menjek egyetemre. Nem sok értelmét láttam, hogy valaki három-négy évet eltöltsön Oxfordban vagy Cambridge-ben, hacsak nem akart orvos, ügyvéd, tudós, mérnök vagy egyéb szakember lenni. Ezt a véleményemet még ma is

fenntartom. Nem, én szenvedélyesen vágytam rá, hogy külföldre menjek, hogy utazzak, hogy világot lássak. Akkoriban szinte még egyáltalán nem léteztek kereskedelmi repülőgépek, így egy afrikai vagy távol-keleti út hetekig is eltartott.

Így hát a Shell Olajtársaság „Keleti Divíziójának” nevezett részlegében kaptam munkát, ahol megígérték, hogy két-három év angliai képzés után külföldre fognak küldeni.

– De hová? – kérdeztem.

– Ki tudja? – felelte a fickó. – Attól függ, hol lesz éppen üresedés, amikor felkerül a lista tetejére. Talán Egyiptomba, Kínába, vagy Indiába, vagy szinte a világon bárhová.

Jól hangzott. Jó is volt. Amikor három évvel később rám került a sor, Kelet-Afrikába küldtek. Megrendeltem a trópusi öltönyöket, anyám pedig segített összecsomagolni. Három évet kellett eltöltenem Afrikában, azután hat hónapra hazajöhöttem szabadságra. Huszonegyedik évemet tapostam, és távoli helyek felé indultam. Remekül éreztem magam. A londoni kikötőben felszálltam a hajóra, és búcsút intettem Angliának.

Az út két és fél hétig tartott. Átvágtunk a Bizcayai-öblön és kikötöttünk Gibraltáron. Máltát, Nápolyt és Port Szaidot érintve haladtunk végig a Földközi-tengeren. Átmentünk a Szezeicsatornán, majd le a Vörös-tengeren, megállva előbb Port Szudánban, majd Ádenben. Életemben először láttam a nagy homoksivatagokat, a teveháton lovagoló arab katonákat, a datolyapálmákat, a repülőhalakat, és még ezernyi csodálatos dolgot. Végül megérkeztünk Kenyába, Mombasába.

Mombasában feljött a fedélzetre a Shell egyik embere, és közölte, hogy át kell szállnom egy kis parti bárkára, hogy azon folytassam utam Dar-es-Salaamba, Tanganyika (a mai Tanzánia) fővárosába. Így hát Dar-es-Salaamba mentem, Zanzibár érintésével.

A következő két év során Tanzániában dolgoztam a Shellnek. Dar-es-Salaamban volt a főhadiszállásom. Csodálatos életet éltem. Rettentő hőség volt, de kit érdekelt? Khaki rövidnadrágot, kigombolt

inget és trópusi kalapot hordtunk. Megtanultam szuahéliül. A gyémántbányákat, a kenderültetvényeket, az aranybányákat és a többit felkeresve beutaztam az egész országot.

Mindenfelé zsiráfok, elefántok, zebrák, oroszlánok és antilopok nyüzsögtek, és persze kígyók is, köztük a fekete mamba, mely az egyetlen olyan kígyó a világon, ami üldözőbe veszi az embert, ha meglátja. Ha pedig utoléri és megmarja, akkor kezdhet is imádkozni az illető. Megtanultam, hogyan rázzam ki a csizmámat, mielőtt felvenném, ha esetleg skorpió rejtőzne benne, és mint mindenki, én is elkaptam a maláriát. Három napig feküdtem negyven fokos lázzal.

1939 szeptemberére nyilvánvalóvá vált, hogy háború lesz a hitleri Németországgal. Tanganyika, amit alig húsz éve még Német Kelet-Afrikának hívtak, tele volt németekkel. Mindenhol ott láttuk őket. Az egész országban voltak boltjaik, bányáik és ültetvényeik. A háború kirobbanásának pillanatában össze kellett gyűjteni őket. Tanganyikában azonban nem állomásozott semmilyen hadseregnek nevezhető alakulat, csak néhány bennszülött katona, az askarik, és egy maroknyi tiszt. Ezért az összes civil egyszerre tartalékos tisztirangot kapott. Nekem a kezembe nyomtak egy karszalagot, és alám rendeltek húsz askarit. Kis csapatomnak megparancsolták, hogy zárjuk le a Tanganyikából délre, a semleges Portugál Kelet-Afrikába vezető utat. Fontos feladat volt, hiszen a legtöbb német ezen az úton akart elmenekülni a háború kitörésekor.

Fogtam hát karabélyokkal és egy géppuskával felfegyverzett, boldog csapatomat, és a várostól úgy tíz mérföldnyire, a dzsungel sűrűjében felállítottunk egy úttorlaszt. A főhadiszállással tábori telefon kötött minket össze, hogy azonnal értesíteni tudjanak a háború kitöréséről. Letelepedtünk és vártunk. Három teljes napig. Minden éjjel hallottuk a dzsungelből a bennszülöttek dobjainak hátborzongató, hipnotikus dübörgését. Egy alkalommal sötétedés után betévedtem a sűrűbe, és ötven, a tűz körül kuporgó bennszülöttbe botlottam. Az egyikük a dobot verte. Néhányan a tűz körül táncoltak. A többiek egy kókuszshéjból ittak valamit. Kedves

fickók voltak. Meginvitáltak maguk közé. Beszéltem a nyelvüket. Kaptam egy kókuszhéjnyit abból a sűrű, szürke, méregerős, erjesztett kukoricából készült lötyből. Ha jól emlékszem, *pombának* hívták. Megittam. Borzalmas volt.

Másnap délután megcsörrent a tábori telefon.

– Hadban állunk Németországgal – közölte egy hang.

Néhány perc múlva már meg is pillantottam a távolban a Portugál Kelet-Afrika felé igyekvő hosszú kocsisor által felvert porfelhőt.

Hohó, gondoltam. Csatának nézünk elébe. Összekiáltottam húsz askarimat, hogy felkészüljünk. A németek, akik végül is csak civil városiak voltak, azonnal megadták magukat a géppuska és a karabélyok láttán. Egy óra alatt több, mint kétszázan estek fogságba. Nagyon sajnáltam őket. Sokukat személyesen is ismertem, például Willy Hinket, az órást, vagy Herman Schneidert, a szódavízgyár tulajdonosát. Azonban háború volt, és az esti hűvös beálltával visszakísértük őket Dar-es-Salaamba, ahol is egy szögesdróttal körülkerített nagy táborban helyezték el őket.

Másnap beültem öreg autóba és elindultam észak, a kenyai Nairobi felé, hogy belépjek a RAF-hoz, a Királyi Légierőhöz. Nehéz utam volt, négy napom ment rá. Döcögős erdei utak, széles folyók, amikor a kocsit tutajra tettem, s a révészek segítségével kellett átvontatnom a túlpartra, hosszú zöld kígyók keresztben az úton. (N.B.: Soha ne hajtsunk rá kígyóra, mert a kerekek feldobhatják a levegőbe, és végül a kocsiban köthet ki. Ez többször is megtörtént.) Éjszakánként a kocsiban aludtam. Elhaladtam a csodálatos, hósapkás Kilimandzsáró alatt. Áthajtottam a maszajok földjén, ahol a férfiak tehénvért isznak, és mindegyikük legalább két méter magasnak tűnt. A Szerengeti-síkságon majdnem nekimentem egy zsiráfnak, de végül épségben megérkeztem Nairobiba és jelentkeztem a repülőtéren felállított RAF főhadiszálláson.

Fél éven át a *Tiger Moth*, azaz „Tigrislepke” nevű kis gépeken tanultunk repülni. Szép napok voltak. Egész Kenyát bejártuk a Lepkével. Láttuk a Nakurutó rózsaszín flamingóit. Láttuk a nagy

elefántcsordákat. Mindent láttunk, amit csak látni lehetett abban a csodálatos országban. És felszállás előtt nem egyszer le kellett zavarni a zebrákat a kifutóról. Összesen húszan kaptunk pilótakiképzést Nairobiban.

Nairobiból Irakba helyeztek át minket, egy Bagdad közelében lévő kopár légitámaszpontra, hogy ott fejezzük be a kiképzést. Habbanijih volt a hely, és délutánonként úgy felforrósodott a levegő (55 °C-ra, árnyékban), hogy nem mehettünk ki a kunyhóinkból. Csak feküdtünk a priccseinken és izzadtunk. A kevésbé szerencsések hőgutát kaptak, és kórházba kerültek, ahol több napra jéggel borították be őket. Ezt vagy túléltek, vagy nem. Ötven-ötven százalék esélyük volt mindkettőre.

Habbanijihben megtanultunk erősebb, géppuskával felszerelt gépeken repülni, és célzsákokon (más repülőgépek által vontatott célpontokon), illetve felszíni célpontokon gyakoroltuk a lövészetet.

Végül befejeződött a kiképzésünk, és Egyiptomba helyeztek minket, ahol a Líbiai-sivatag nyugati részén kellett harcolnunk az olaszok ellen. Én a 80. repülőszázadhoz kerültem. A vadászszázadnak eleinte csak *Gloster Gladiator* nevű özönvíz előtti, együléses, kétfedeles gépei voltak. A gép két gépágyúja a motor két oldalán kapott helyet, és akár hiszik, akár nem, a lövedékek a légcsavaron *keresztül* távoztak. A fegyvereket valahogy szinkronizálták a propellerrel, s így a golyók elméletileg a lapátok között repültek ki. De amint azt sejteni lehet, a bonyolult mechanizmus gyakran elromlott, és a szerencsétlen pilóta saját légcsavarját lőtte szét harc közben.

Engem is lelőttek egy *Gladiatorral*. A Líbiai-sivatagban, az ellenséges vonalak között zuhantam le. A gép kigyulladt, nekem azonban sikerült kimásznom belőle, és végül a sötétség leple alatt értem kúszó katonáink juttattak vissza, a biztonságba.

Hat hónapra egy alexandriai kórházba kerültem, törött koponyával és számos égési sérüléssel. Amikor 1941 áprilisában kiengedtek, a századom már Görögországban harcolt, az északról támadó

németek ellen. Kaptam egy *Hurricane*-t, és azt mondták, repüljek át Egyiptomból Görögországba a századomhoz. Namármost, a *Hurricane* egy cseppet sem hasonlított a jó öreg *Gladiatorok*hoz. A két szárnyában négy-négy *Browning* gépágyú kapott helyet, melyek egyszerre nyitottak tüzet, amikor az ember lenyomta azt a kis gombot a botkormányon. Remek gép volt, de csak két órára elég üzemanyag fért belé. A Görögországba vezető út öt óráig tartott volna, megállás nélkül, végig a tenger fölött. Tartalék üzemanyag-tartályokat szereltek a szárnyak alá. Azt mondták, meg tudom csinálni. Végül meg is csináltam. De csak hajszal híján. Ha az ember 190 centiméter magas, mint én, akkor nem tréfadolog öt teljes órán keresztül kuporogni a szűk pilótafülkében.

Görögországban a RAF-nak összesen tizennyolc *Hurricane*-ja volt. A németeknek viszont legalább ezer gépük. Nehéz időket éltünk. Kiűztek bennünket az Athén melletti (Elevis) támaszpontról, és egy ideig egy nyugatabbra lévő leszállópályát használtunk (Menidi). A németek hamarosan azt is felfedezték és szétbombázták, ezért a megmaradt néhány géppel Dél-Görögországba, egy kis mezőre repültünk (Argosz), ahol az olivafák alá rejtettük el a *Hurricane*-eket.

Ez azonban nem mehetett sokáig így tovább. Hamarosan már csak öt *Hurricane*-ünk volt, és a pilóták közül is kevesen maradtak. Azzal az öt géppel átmentünk Kréta szigetére. A németek elfoglalták Krétát. Néhányunknak sikerült megszöknie. Én is a szerencsések között voltam. Megint Egyiptomban kötöttem ki. A századot feltöltötték, és új *Hurricane*-eket is kaptunk. Haifába küldtek minket, az akkori Palesztinába (a mai Izraelbe), ahol a libanoni és szíriai németekkel és Vichy-barát franciákkal harcoltunk.

Ekkor döntött le a lábamról a korábbi fejsérülésem. A súlyos fejfájások miatt nem tudtam repülni. Szolgálatra alkalmatlannak nyilvánítottak, és csapatszállítóval visszaküldtek Angliába, a Szuez-Durbán-Capetown-Lagos-Liverpool útvonalon. Útközben német tengeralattjárók vettek üldözőbe minket az Atlanti-óceánon, az út

utolsó hetében pedig minden nap nagy hatótávolságú *Focke-Wulf* bombázók támadtak ránk.

Négy évet töltöttem távol az otthonomtól. Anyám, akit az Angliai csata során kibombáztak kenti házunkból, egy Buckinghamshire-i kis faluban élt, és örömmel látott újra viszont. Akárcsak négy nővérem és a bátyám. Kaptam egy hónap szabadságot. Aztán váratlanul közölték, hogy Washingtonba, az Amerikai Egyesült Államokba küldenek, mint légügyi attasé-helyettes. Ez 1942 januárjában történt, egy hónappal azután, hogy a japánok szétbombázták a Pearl Harborban állomásozó amerikai flottát. Azaz most már az Egyesült Államok is belépett a háborúba.

Huszonhat éves voltam, amikor megérkeztem Washingtonba, és még meg sem fordult a fejemben, hogy író legyek.

Harmadik munkanapom délelőttjén a brit követségen lévő új irodámban üldögéltem, azon töprengve, hogy vajon mi a fenét kellene csinálnom, amikor valaki kopogott az ajtón.

– Tessék!

Egy igen alacsony, vastag acélkeretes szemüveget viselő férfi óvakodott be szégyenlősen a szobába.

– Bocsásson meg a zavarásért – kezdte.

– Egyáltalán nem zavar – feleltem. – Épp semmi dolgom.

Megállt előttem. Láthatóan feszengett, szívesebben lett volna máshol. Azt hittem, hogy talán állást akar kérni.

– A nevem – nyögte ki –, a nevem Forester. C. S. Forester.

Majdnem leestem a székről.

– Most viccel? – kérdeztem.

– Nem – mosolyodott el. – Én vagyok az.

És tényleg ő volt az. Maga a nagy író, Hornblower kapitány szülőatyja, Joseph Conrad óta a legjobb tengeri történetek kiagyaloja. Hellyel kínáltam.

– Nézze – mondta. – Én már túl öreg vagyok a katonáskodáshoz. Jelenleg itt élek, Amerikában. Egyetlen módon segíthetem a hazámat: Nagy-Britanniáról írok amerikai újságoknak és

magazinoknak. Minden segítségre szükségünk van, amit csak Amerika nyújtani tud nekünk. A *Saturday Evening Post* nevű lap mindent kiad, amit megírok. Szerződéselem van velük. Azért jöttem el önhöz, mert azt hiszem, talán van egy-két jó története. Már úgy értem, a repülésről.

– Nem több, mint másoknak – feleltem. – Rengeteg pilóta van, aki sokkal több ellenséges gépet lőtt le, mint én.

– Nem ez a lényeg – rázta meg a fejét Forester. – Ön most itt van, Amerikában, és mivel, ahogy itt mondják, „átesett a tűzkeresztségen”, ritka madárnak számít az óceánnak ezen a partján. Ne feledje, ők még csak most léptek be a háborúba.

– Pontosan mit várna tőlem? – kérdeztem.

– Ebédeljünk együtt – javasolta. – És evés közben meséljen nekem. Mondja el a legizgalmasabb kalandját, én pedig megírom a *Saturday Evening Post*nak. Minden apróság segíthet.

Madarat lehetett volna fogatni velem. Még soha nem találkoztam egyetlen híres íróval sem. Alaposan szemügyre vettem, ahogy ott ült az irodámban. Az döböntött meg a legjobban, hogy olyan hétköznapiak tűnt. Semmi szokatlan nem látszott rajta. Teljesen normális volt az arca, a beszéde, a szemüveg mögött a szeme, még a ruházata is. És mégis, világhírű író volt. Milliók olvasták a könyveit. Azt hittem volna, hogy szikrák pattognak a feje körül, de legalábbis hosszú, zöld köpenyt és széles karimájú, csúcsos föveget visel.

De nem. És akkoriban kezdtem rájönni, hogy a regényíróknak két jól elkülöníthető arcuk van. Az egyik a hétköznapi emberé, aki hétköznapi dolgokat csinál és hétköznapi nyelven beszél. A másik a titkos arc, ami csak akkor jön elő, amikor bezárul a dolgozószoba ajtaja és az író egyedül marad. Ekkor átkerül egy teljesen más világba, amit a képzelete ural, és tulajdonképpen ott él, azon helyen, amiről éppen ír. Ha tudni akarják, én magam egyfajta transzba esek, és minden eltűnik körülöttem. Csak a papíron mozgó tollhegyet látom, és gyakran előfordul, hogy két óra úgy elszáll, mintha csak néhány másodperc lett volna.

– Jöjjön! – állt fel C. S. Forester. – Menjünk ebédelni! Úgy látom, nincs más dolga.

Az izgalomtól elszoruló gyomorral léptem ki a követség kapuján, a nagy ember társaságában. Olvastam az összes Hornblownt, és nagyjából minden mást is, amit csak írt. Imádtam, és még most is imádom a tengerről szóló könyveket. Olvastam az összes Conradot, és a másik csodálatos tengeri író, Marryat kapitányt (*Mr. Midshipman Easy, From Powder to Admiral*, stb.). És most együtt ebédelhettem valakivel, aki szerintem szintén rettenetesen jó volt.

Egy kicsi, de drága francia étterembe vitt, valahová a Mayflower Hotel közelébe. Pazar ebédet rendelt, aztán elővette jegyzetfüzetét és ceruzáját (a golyóstollat még nem találták fel 1942-ben).

– Most pedig – nézett rám –, meséljen a legizgalmasabb, legijesztőbb vagy legveszélyesebb dologról, ami vadászpilóta korában történt önnel!

Megpróbáltam. Elmondtam neki, hogyan lőttek le a Nyugati-sivatagban, és hogyan gyulladt ki a gépem.

A pincérnő két tányér füstölt lazacot tett elénk. Miközben megpróbáltuk elfogyasztani, én beszélni, Forester pedig jegyzetelni próbált.

A főfogás sült kacsa volt zöldségekkel, burgonyával és sűrű szafttal. Ehhez az ételhez teljes figyelem és két kéz kellett. Az elbeszélésem akadozni kezdett, Forester pedig gyakran letette a ceruzát, hogy a villát vegye kézbe, majd fordítva. Nem ment túl jól a dolog. És mindemellett soha nem volt túl jó előadó.

– Nézze! – dőltem hátra végül. – Ha gondolja, megpróbálom leírni, mi történt, és elküldöm önnek. Aztán majd átírja, ahogy kell. Hát nem könnyebb lenne? Még ma este megcsinálom.

Ez volt az a pillanat, ami megváltoztatta az egész életemet – bár akkor még nem tudtam erről.

– Ragyogó ötlet! – csillant fel Forester szeme. – Akkor eltehetem ezt az idéetlen noteszt, és végre kiélvezhetjük az ebédet. Tényleg megtenné?

– Nagyon szívesen – feleltem. – De ne számítson holmi remekműre! Csak leírom a tényeket.

– Ne aggódjon! – biztosított. – Ha megvannak a tények, akkor meg tudom írni a sztorit. De kérem – tette hozzá –, ne feledje a részleteket! Ez számít a legtöbbet a mi szakmánkban... az apró kis részletek, például hogy elszakadt a bal cipőfűzője, vagy hogy egy légy szállt a poharára ebédnél, vagy hogy a férfinak, akivel beszélt, volt egy törött foga. Próbáljon meg mindenre visszaemlékezni!

– Megteszem, ami tőlem telik – ígértem.

Megadott egy címet, ahová elküldhettem a történetet. Aztán elfelejtettük az egészet és kényelmesen befejeztük az ebédet. Mr. Forester azonban nem volt túl jó beszélgetőpartner. Az biztos, hogy nem beszélt olyan jól, mint ahogy írt, és bár kedvesen viselkedett, egyetlen szikra sem pattant ki a fejéből. Ennyi erővel akár egy intelligens brókerrel vagy ügyvéddel is beszélgethettem volna.

Aznap éjjel, a Washington egyik kertvárosában álló kis házban, ahol egyedül laktam, leültem és megírtam a történetemet. Körülbelül hétkor kezdtem el, és éjfélkor fejeztem be. Emlékszem, egy pohár portugál brandyvel tartottam ébren magam. Életemben először teljesen elmerültem abban, amit csináltam. Visszarepültem az időben, és újra a sístergő forróságú líbiai sivatagban találtam magam, talpam alatt fehér homokkal. Felmásztam az öreg *Gladiator* pilótafülkéjébe, becsatoltam magam, megigazítottam a sisakomat, beindítottam a motort, és felszállási engedélyt kértem. Döbbenetes volt, milyen tisztán tért vissza minden emlékem. A papírra vetésük nem okozott nehézséget. A történet mintha saját magát mesélte volna, és a ceruzát tartó kezem villámsebessen járt ide-oda az oldalakon. Amikor végeztem, csak a móka kedvéért címet is adtam neki. „Gyerekjáték”-nak neveztem el.

Másnap a követségen legépelte nekem valaki, és elküldtem a kéziratot Mr. Foresternek. Aztán elfelejtettem az egészet.

Pontosan két héttel később megérkezett a nagy író válasza. Így szólt:

Kedves RD!

Jegyzeteket vártam öntől, nem egy kész történetet. Meg vagyok döbbenve. Az írása csodálatos. Egy tehetséges író műve. Egyetlen szaván sem változtattam. Azonnal elküldtem az ügynökömnek, Harold Matsonnak, és megkértem, hogy a személyes ajánlással vigye el a Saturday Evening Postnak. Örömmel értesítem, hogy a Post azonnal elfogadta az írást, és ezer dollárt fizetett érte. Mr. Matson jutaléka tíz százalék. Mellékelek egy csekket kilencszáz dollárról. Az öné. Amint azt Mr. Matson szintén mellékelte leveléből láthatja, a Post szeretné, ha további történeteket írna nekik. Remélem, vállalja. Tudott róla, hogy ön író? Gratulálok és a legjobbakat kívánom!

C. S. Forester

Nahát!, gondoltam. Te jó ég! Kilencszáz dollár! És ki fogják adni! De hát nem lehet, hogy ez ilyen könnyen megy!

Furcsa, de ilyen könnyen ment.

A következő történetem fikció volt. Én találtam ki. Ne kérdezzék, miért. Mr. Matson azt is eladta. A következő két évben, ott Washingtonban, összesen tizenegy novellát írtam üres estéimen. Mindegyiket amerikai magazinok vették meg, később pedig egy kötetben is megjelentek, *Over to You* címmel.

Ennek a korszaknak a kezdetén egy gyerektörténetbe is belekezdtem. A „*Gremlinek*” címet adtam neki, és azt hiszem, én találtam ki magát a szót is. A történet szerint a gremlinek apró emberkék voltak, akik a RAF vadászgépeiben és bombázóiban laktak, és nem az ellenség, hanem ők tehetek a golyóütötte lyukakról, a harc közben kigyulladó motorokról és a lezuhanásokról. A gremlinek feleségeit finelláknak, a gyerekeiket pedig bigyóknak nevezték. A történetet láthatólag egy tapasztalatlan író írta, mégis megvette Watt Disney, aki egész estés rajzfilmet akart csinálni belőle. Előtte azonban megjelent a *Cosmopolitan* magazinban,

Disney színes illusztrációival (1942. december). Ezután a gremlinek híre sebesen terjedni kezdett az egész RAF-on és az Egyesült Államok Légierőjén belül, és egyfajta legendává vált.

A *Gremlinek* miatt három hét szabadságot kaptam a követségen, és elutaztam Hollywoodba. Ott Disney költségén egy Beverly Hills-i luxushotelben szálltam meg, és kaptam egy hatalmas, csillogó autót is. Minden nap együtt dolgoztam a nagy Disneyvel burbanki stúdiójában, a készülő film történetén. Estélyt adtak a tiszteletemre. Még mindig csak huszonhat éves voltam. Disney hatalmas irodájában, ahol minden szót sztenográffal rögzítettek, és később legépeltek, sztori-megbeszéléséken vettem részt. Ott lődörögtem a szobákban, ahol a tehetséges és fegyelmezetlen rajzfilmkészítők dolgoztak, azok, akik addigra már létrehozták a *Hófehérkét*, a *Dumbót*, a *Bambit*, és sok más csodálatos filmet. Disneyt akkoriban nem érdekelte mikor értek be a stúdióba és hogyan viselkedtek ezek az örült művészek, már amíg elvégezték a munkájukat.

Amikor letelt a három hét, visszamentem Washingtonba, és a többi rájuk hagytam.

A gremlinek története gyerekkönyvként jelent meg New Yorkban és Londonban, tele Disney színes rajzaival, természetesen *A gremlinek* címmel. Manapság már elég nehezen lehet hozzájutni egy-egy példányhoz. Nekem is csak egy van. A film soha nem készült el. Van egy olyan érzésem, hogy Disneynek nem igazán tetszett a történet. Hollywood elég messze volt az Európa fölött dülő nagy légiháborútól. Emellett a történet a Királyi Légierőről szólt, nem pedig az ő honfitársairól, s ez szerintem csak tovább fokozta ellenérzéseit. A végén elvesztette iránta az érdeklődést, és ejtette az egész ügyet.

A kis gremlin-könyv jóvoltából valami más, egészen rendkívüli dolog történt velem a háborús évek Washingtonjában. Eleanor Rooseveltt felolvasta az unokájának a Fehér Házban, és láthatólag el volt ragadtatva tőle. Vacsorameghívást kaptam tőle és az elnöktől. Izgalomtól remegve mentem el. Remekül éreztük magunkat, és újra

meghívtak. Aztán Mrs. Roosevelttel megkért, hogy töltsen a hétvégéket Hyde Parkban, az elnök vidéki házában. Akár hiszik, akár nem, ott rengeteg időt töltöttem kettesben Franklin Roosevelttel, pihenői során. Mellette ültem, míg a vasárnapi ebédek előtt megkeverte a martinikat, és közben ilyeneket mondott:

– Épp most kaptam egy érdekes sürgönyt Mr. Churchilltől. – Aztán beszámolt a tartalmáról, talán a Németország bombázására készült új haditervről, vagy a tengeralattjárók elsüllyesztésének lehetőségeiről, én pedig mindent megtettem, hogy nyugodtnak és beszédesnek tűnjek, noha valójában egész testemben remegtem a felismeréstől, hogy a világ leghatalmasabb embere elmondja nekem ezeket az óriási titkokat. Néha kocsijával körülvitt a birtokon. Azt hiszem, egy – a rokkantsága miatt speciálisan átalakított – régi Fordja volt. Mindent kézzel lehetett vezérelni benne. A testőrei emelték át a tolokocsiból a vezetőülésbe, aztán elhessegette őket, és elindult, borzalmas sebességgel hajtva a keskeny utakon.

Az egyik Hyde Park-i vasárnapi ebéd során Franklin Roosevelttel elmesélt egy történetet, ami megdöbbenetett az összegyűlt vendégeket. Úgy tizennégyen ülhattünk a hosszú ebédlőasztal körül, köztünk Martha norvég hercegnővel és a kabinet több tagjával. Valami elég ízetlen fehér halat ettünk, sűrű, szürke mártással. Az elnök váratlanul rám mutatott és így szólt:

– Van itt egy angolunk. Hadd mondjam el, mi történt egy másik angolnal, a király követével, aki 1827-ben járt Washingtonban. – Megmondta az illető nevét is, de már elfelejtettem. – Itt tartózkodása során a követ elhunyt – folytatta az elnök –, és a britek valamiért ragaszkodtak hozzá, hogy a holttestet hazavigyék Angliába, és ott temessék el. Namármost ezt csak egyetlen módon lehetett véghezvinni: alkoholba kellett áztatni. Így hát betették a holttestet egy hordó rumba. A hordót odakötötték egy szkúner árbocához, és a hajó elindult hazafelé. Úgy egy hónap múlva a kapitány borzalmas bűzre lett figyelmes, ami a hordóból áradt. A nyílt tengeren jártak. A bűz addig fokozódott, hogy végül a tengerbe kellett dobni a hordót.

De tudják-e, *miért* búzlótt? – kérdezte az elnök, híres mosolyát villantva vendégei felé. – Majd én megmondom. Néhány matróz lyukat fúrt a hordóba, majd bedugaszolta. Aztán éjjelente benyakaltak a rumból. A baj akkor kezdődött, amikor elfogyott a rum. – Franklin Rooseveltt ekkor harsányan felnevetett. Az asztalnál idő hölgyek közül többen elsápadtak, és láttam, hogy feltűnés nélkül eltolták maguk előtt a főtt hallal teli tányérokat.

Akkoriban kizárólag kitalált történeteket írtam, az első kivételével. Nem érdekelnek a valóban megtörtént eseményekről szóló elbeszélések. A saját élményeimről pedig kifejezetten nem szeretek írni. Ez a magyarázata annak is, miért olyan hiányos ez a történet. Könnyűszerrel leírhattam volna, milyen volt szemtől-szemben harcolni a német vadászokkal, négy és fél kilométer magasan, az athéni Parthonon fölött, vagy a *Junker 89*-esekkel fogócskázni Észak-Görögország hegycsúcsai között, de nem akartam. Számomra a történetek kitalálása jelenti az írás örömét.

A Forester-sztorin kívül talán egyetlen valós történetet írtam egész életemben, és azt is csak azért, mert teljesen lenyűgözött a téma. Egyszerűen nem tudtam ellenállni neki. „*A mildenhalli kincs*” címet kapta.

Nos, íme. Így lettem író. Ha a jószerencsének köszönhetően nem találkozom Mr. Foresterrel, valószínűleg soha nem történik meg.

Most, több mint harminc évvel később, még mindig kínlódom az írással. Számomra a cselekmény kitalálása az írás legfontosabb és legnehezebb része. Nagyon nehezen jönnek új, eredeti cselekmény-ötletek. Az ember sohasem tudhatja, mikor támad egy ígéretes ötlete, de amikor megtörténik, akkor két kézzel meg kell ragadni és nem szabad elengedni! Az a trükkje a dolognak, hogy azonnal le kell írni, különben feledésbe merül. A jó történet olyan, mint egy álom. Ha nem írjuk le az álmunkat közvetlenül ébredés után, akkor jó eséllyel elfelejtjük, és soha többé nem tudjuk már felidézni.

Ezért aztán amikor beugrik egy jónak tűnő gondolat, azonnal rohanok ceruzáért, krétáért, rúzsért, vagy bármiért, amivel írni lehet,

és papírra vetek néhány sort, amiről később is eszembe fog jutni az ötlet. Gyakran egyetlen szó is elég. Egyszer egy vidéki úton mentem a kocsimmal, és eszembe jutott egy sztori ötlete egy liftről, ami megakad egy üres ház két emelete között. A kocsiiban semmilyen írószerszámot nem találtam, Úgyhogy megálltam és kiszálltam. A kocsiban hátulja csupa por volt. Az ujjammal egyetlen szót írtam a porba: LIFT. Ennyi elég is volt. Amint hazaértem, egyenesen a dolgozószobába mentem, és leírtam a szót egy régi, piros kötésű iskolai füzetbe, ami a „Novellák” egyszerű címet viseli

Azóta van meg az a füzet, amióta komolyabban foglalkozom az írással. Kilencvennyolc oldalból áll. Megszámoltam. Nagyjából az összes oldal tele van az úgynevezett ötletekkel. Sok köztük a rossz, de szinte az összes gyerekkönyvem és novellám egy-egy ilyen három-négy soros feljegyzésként kezdte életét a kopott, piros kötésű füzetben.

Például:

Egy csokoládégyár, ahol fantasztikus dolgok készülnek – és egy örült vezet?

Ebből lett a *Charlie and the Chocolate Factory*.

Történet Mr. Foxról, aki valóságos földalatti alagúthálózatot ásott a falu boltjaihoz. Éjszakánként az alagutakon át bemegy a boltokba, és elveszi, amire szüksége van.

Fantastic Mr. Fox.

Jamaica és a kisfiú, aki látta, hogyan fognak el a helyi halászok egy óriásteknőst. Könyörög az apjának, hogy vegyék meg és engedjék szabadon. Hisztéria, az apa megveszi. Azután? A fiú elmegy a teknőssel?

The Boy Who Talked with Animals

Egy ember valahogy képes átlátni a ?????? Milliókat szerez a kaszinókban.

Ebből lett a „*Henry Sugar*”.

Ezek a rövid feljegyzések néha öt, sőt, akár tíz évig is porosodnak a füzetben anélkül, hogy felhasználnám őket. Az ígéretesekből azonban mindig lesz valami a végén. És ha más nem is derül ki belőlük, szerintem akkor is megmutatják, milyen vékony szálakból szövődnek a gyerekkönyvek és a novellák. A történetek írás közben építkeznek és terebélyesednek. A legjobb részek az íróasztalnál születnek. Egyetlen történetet sem lehet azonban megírni, ha nem ismerjük a cselekménynek legalább az elejét. Más szóval, szinte tehetetlen lennék a füzetem nélkül.

SZÜLETÉS ÉS KATASZTRÓFA

A házinéni

Billy Weaver a délutáni személlyel érkezett Londonból, útközben Swindonban át is szállt, és este kilenckor, mire Bathba ért, a tiszta, csillagos égen, a pályaudvar bejáratával szemközti házak fölött már felbukkant a hold. Metsző hideg volt, a szél mint a jégpenge lapogatta Billy arcát.

– Kérem – mondta –, van errefelé valami olcsóbb szálloda?

– Megpróbálhatja a Csengős Sárkányt – felelt a hordár, és az utcára mutatott. – Talán lesz helyük. Vagy négyszáz méter innét, a túloldalon.

Billy megköszönte, fogta a bőröndjét, és megindult a négyszáz méteres úton a Csengős Sárkány felé. Sose járt még Bathban, nem ismert itt senkit. Mr. Greenslade azonban, a londoni központból, biztosította, hogy prima kis hely.

– Keressen szállást – mondta Billynek –, aztán mihelyt elhelyezkedett, azonnal jelentkezzen az alközpont igazgatójánál.

Billy tizenhét esztendő volt. Új tengerészkék felöltőt viselt, új barna kalapot, új barna öltönyt, és pompásan érezte magát. Friss léptekkel ment az utcán. Különben is, mostanában igyekezett mindent frissen csinálni. Frissesség, igen, ez a siker titka. A központban a nagymenők mind haláli frissek, egy pillanatra nem lankadnak. Csak nézi az ember.

Ahogy ment, észrevette, hogy egyetlen üzlet sincs a széles utcán, csak magas házak, szakasztott egyforma valamennyi. Négy-öt lépcső, oszlopos tornác a bejárat előtt. Valamikor rendes kis palota lehetett mindahány. De most még este is látszott, hogy az ajtók, ablakkeretek festése mállik, a csinos fehér homlokzatokon repedések futnak végig, s kiütököznek az elhanyagoltság foltjai.

Vagy hatlépésnyire az utcai lámpa fényében hirtelen megpillantott egy földszinti ablak felső táblája mögé tűzött cédulát: SZOBA KIADÓ

– írták rá nagybetűkkel. A cédula alatt váza állt, benne viruló fűzbarkaágak.

Billy megtorpant. Közelebb lépett az ablakhoz. Zöld, bársonyos függöny lógott kétoldalt. Szép volt mellette a fűzbarka. Billy még közelebb ment, és bekukkantott a szobába. A kandallóban vidáman égett a tűz, előtte a szőnyegen helyes kis dakszli aludt karikába kuporodva. Amennyire a félhomályban láthatta, kellemesen berendezett szoba volt. Pianínó is állt benne, terebélyes pamlag, kényelmes karosszékek; a sarokban pedig egy kalitkában papagáj. Ilyen helyen állatot látni jó jel, gondolta Billy; különben is, nagyon rendes háznak látszik, meg lehetne itt szállni. Biztos kényelmesebb, mint a Csengős Sárkány.

Igaz viszont, hogy fogadóban kedélyesebb az élet, mint magánháznál. Sörözni lehet, esténként egy parti biliárd, elbeszélget az ember, meg aztán biztosan jóval olcsóbb is. Egyszer már megszállt két napra fogadóban, és remekül érezte magát. Bútorozott szobát eddig nem bérelt, és őszintén szólva, kicsit fázott tőle. Már a puszta elnevezés hallatára felrémlt előtte a híg káposztafőzelék, a kapzsi háziasszony, meg a nappali szoba örök halszaga.

Két-három percig is tűnődött a hidegben, aztán elhatározta, megnézi előbb azt a Csengős Sárkányt, és majd választ. Már indult is. És ekkor különös dolog történt. Éppen ellépett az ablaktól, és fordult volna az utca felé, mikor a pillantását furcsamód megfogta és nem is eresztette az a kis cédula.

SZOBA KIADÓ

Csak ennyi.

SZOBA KIADÓ, SZOBA KIADÓ, SZOBA KIADÓ

Mint két nagy fekete szem, úgy meredt rá az üveg mögül az a két szó, fogva tartotta, odanyűgözte, nem engedte elszakadni a háztól, s

mire észbe kapott, már ment is a bejárathoz, föl a lépcsőn, és nyúlt a csengő felé.

Becsengetett. Messze bent a házban hallotta a csilingelést, és ugyanabban a pillanatban – nyilván ugyanabban a pillanatban, mert még el sem vette az ujját a csengőről – felpattant az ajtó, és ott állt egy asszony.

Ha becsenget az ember, rendszerint legalább fél percet vár, mire ajtót nyitnak. De ez a néni olyan volt, mint egy ugrójancsi. Becsöngetsz – kiugrik. Idegesítő.

Negyvenöt-ötven éves lehetett, s ahogy meglátta Billyt, nyájas mosolyra derült.

– Tessék beljebb fáradni – szólt kedvesen. Odébb lépett, kitérte az ajtót, és Billy már ment is gépiesen befelé. Sajátos kényszer – nem is, inkább vágy – hajtotta befelé a házba, a néni után.

– Láttam a cédulát az ablakban – mondta, és igyekezett türtőztetni magát.

– Igen, tudom.

– Ugyanis szobára volna szükségem.

– Készen várja, kedveském – mondta a néni. Kerek, rózsás arca volt, és végtelenül szelíd, kék szeme.

– A Csengős Sárkányba indultam – magyarázta Billy. – Csak észrevettem itt az ablakban a cédulát.

– Drága fiam – mondta a néni –, miért nem jön már be a hidegről?

– Mennyit tetszik kérni?

– Öt és fél shillinget egy napra, reggelivel.

Haláli olcsó. Kétszer annyira számított, vagy még többre.

Ha sokallja mondta a néni, talán tudok valamit engedni. Kér reggelire tojást? Manapság drága a tojás. Anélkül hat pennyvel kevesebb.

Öt és fél shilling megfelel mondta Billy. Szeretnék itt maradni.

Gondoltam. Kerüljön csak beljebb.

Irtó kedves néninek látszott. Pont mint az ember legjobb barátjának a mamája, amint fogadja az embert, mikor megérkezik

karácsonyi szünidőre. Billy levette kalapját, és belépett a házba.

– Akassza csak oda – mondta a néni. – Hadd segítsem le a kabátját.

Más kalap, kabát nem lógott az előszobában. Ernyőt se látott, sétabotot – semmit.

– Csak magunk vagyunk – mosolygott rá a néni, miközben megindult felfelé a lépcsőn. – Ritka alkalom, hogy ilyen kedves vendég érkezik az én kis fészkeembe.

Dilis egy kicsit az öreglány – gondolta Billy. – De hát öt és fél shillingért ne válogasson az ember.

– Azt hittem volna, tolonganak a jelentkezők – mondta udvariasan.

– Hát hogyan, kedveském, hogyan. Csak tudja, jól megnézem, kit veszek ide – akárkit ugye mégsem engedhetek a házamba, ugye érti, kedveském.

– Persze, persze.

– De azért mindig készenlétben vagyok. Éjjel-nappal, minden arra vár ebben a házban, hátha egyszer betoppan egy megfelelő fiatalúr. Nem is képzeli, kedveském, micsoda öröm, micsoda különleges öröm az énnekem, ha kinyitom az ajtót, és ott áll valaki, aki éppen megfelel! – Már a lépcsőfordulóhoz ért, fél kézzel a korlátra támaszkodott, és halvány ajkán nyájas mosollyal visszafordult Billyhez. – Mint maga. – És kék szeme lassan végigpásztázta Billyt, tetőtől talpig, aztán vissza.

Az emeleten megint megszólalt:

– Itt én lakom.

Újabb forduló.

– Ez pedig a magáé, csak a magáé. Itt a szobája. Remélem, jól érzi majd magát. – Kicsi, de búbajos hálósobába vezette Billyt, és villanyt gyújtott. – Reggel éppen idesüt a nap, Mr. Perkins. Ugye Mr. Perkins?

– Nem. Weaver vagyok.

– Mr. Weaver. Igen. Forróvizes üveget tartok az ágyban, hogy friss maradjon. Nincs jobb, mint ha idegen ágyban tiszta lepedőt és forróvizes palackot talál az ember, igaz, Mr. Weaver? És ha fázik, csak gyűjtsa be egész nyugodtan a gázkályhát.

– Köszönöm – mondta Billy. – Igazán nagyon köszönöm. – Észrevette, hogy az ágyterítőt levették, és a paplan takarosán felhajtott sarokkal várja az új vendéget.

– Nem is mondhatom, mennyire örülök, hogy megjött – nézett rá komolyan a néni. – Már egész nyugtalan voltam.

– Semmi baj – vágta rá vidáman Billy. – Miattam sose tessék nyugtalanzkodni. – Letette bőröndjét a székre, és ki akarta nyitni.

– És a vacsora, kedveském? Evett valamit útközben?

– Köszönöm, nem vagyok éhes – mondta Billy. – Azt hiszem, korán lefekszem, mert reggel jókor kell kelnem, hogy jelentkezzem az irodában.

– No, akkor megyek is, hogy kipakolhasson. Csak arra kérem, lefekvés előtt jöjjön le a szalonba, és írja alá a könyvet, jó? Ezt mindenkinek muszáj megtenni, így rendeli a törvény, és ugye ilyenkor aztán igazán nem szeghetjük meg a törvényt? – Finoman intett, kisetett a szobából, és becsukta az ajtót.

Billyt egy pillanatig sem izgatta, hogy a házinéni szemmel láthatólag gyagyás egy kicsikét. Teljesen ártalmatlan, ez nem vitás, és ráadásul kedves, melegszívű teremtés. Biztosan elesett az egyetlen fia a háborúban vagy ilyesmi, az ment az agyára.

Így hát kipakolt, kezet mosott, és pár perc múlva már le is ballagott, és benyitott a nappaliba. A házinéni nem volt bent, de a kandallóban égett a tűz, és a kis dakszli még most is ott aludt. Finom meleg volt a kedves kis szobában.

Ezt szerencsésen fogtam ki – gondolta Billy, és megdörzsölte kezét. – Haláli helyre vetődtem.

A nyitott vendégkönyv a pianínón feküdt. Billy elővette tollát, és beírta nevét, lakcímét. Két bejegyzést látott még a lapon, és ahogy

már vendégkönyveknél szokás, elolvasta. Christopher Mulholland, Cardiffból, a másik pedig Gregory W. Temple, Bristolból.

Furcsa – gondolta hirtelen. – Christopher Mulholland. Ismerősen hangzik. Hol a csudába hallotta ezt a szokatlan nevet?

Az iskolában esetleg? Nem. Vagy talán nővére számos udvarlóinak egyike? Apa barátja? Nem, nem, egyik sem. Megint a könyvbe nézett.

Christopher Mulholland, Cardiff, Cathedral Road 231

Gregory W. Temple, Bristol, Sycamore Drive 27

Most, ahogy jobban megnézte, már a második név is éppolyan ismerősnek tetszett, mint az előző.

– Gregory Temple! – mondta fennhangon. Keresgélt az emlékezetében. – Christopher Mulholland...?

– Aranyos fiatalemberek – szólt egy hang a háta mögül. Billy hátrafordult, és megpillantotta a házinénit, amint óriási ezüstitálcával vitorlázott befelé a szobába. Óvatosan maga elé tartotta, meglehetősen magasra, mintha táncos kedvű paripa kantárszárát szorongatná.

– Mintha már hallottam volna a nevüket – mondta Billy.

– Csakugyan? Jaj, de érdekes!

– Majdnem egészen biztos, hogy hallottam már valahol mind a két nevet. Nem furcsa? Lehet, hogy újságban olvastam. Talán valamiféle hírességek? Úgy értem, krikettjátékosok vagy focisták, vagy effélék?

– Hírességek? – ismételte a néni, és a pamlag előtt álló alacsony asztalkára tette a tálcát. – Nem, nem, nem hinném, hogy hírességek. De azt mondhatom, hogy nagyon-nagyon jóképű fiatalember volt mind a kettő. Magas, fiatal, jóképű, szakasztott mint maga, kedveském.

Billy megint a könyvbe nézett.

– Nini! – szólalt meg, miközben a keltezést tanulmányozta. – Hiszen ez a legutóbbi bejegyzés már több mint kétéves!

– Igazán?

– Bizony. Christopher Mulhollandé pedig még egy évvel korábbi, már több mint hároméves!

– Nahát – csóválta a fejét a néni, és finoman felsóhajtott. – Sose hittem volna. Hogy repül az idő! Igaz, Mr. Wilkins?

– Weaver – mondta Billy. – W-e-a-v-e-r.

– Ejnye, ejnye, hát persze! – kiáltott a néni, és leereszkedett a pamlagra. Csacsi fejem! Ne haragudjék, kedveském, tudja, hogy van ez, az én koromban már olyan az ember feje, akár a lyukas szita. Hát persze, Mr. Weaver.

Mondok valamit szolt Billy. Tetszik tudni, mi az érdekes ebben a dologban?

Micsoda, kedveském?

– Hát hogy ez a két név, Mulholland és Temple... valahogy nem külön-külön ismerős, már hogy is mondjam, hanem talán... de furcsa. Mintha összetartoznának. Mintha egy valamire emlékeztetnének, mint mondjuk... na, mi is... Igen, mint például Dempsey és Tunney vagy Churchill és Roosevel...t...

– Nagyon érdekes – mondta a néni. – No, jöjjön csak, kedveském. Üljön ide a pamlagra, iszik szépen egy csésze finom teát, hozzá harap egy kis gyömbérpiskótát, jólesik az ilyesmi lefekvés előtt.

– Igazán, miért tetszik fáradni szabadkozott Billy. Nem akartam én terhelni... Állt a pianínó mellett, nézte, amint a néni rakosgatja a csészéket, tányérkákat. Milyen kicsi, fehér, ürge keze van, a körmét meg pirosra festi.

Majdnem egész biztos vagyok benne, hogy az újságban olvastam morfondírozott Billy. Mindjárt eszembe jut. Na, már majdnem megvan...

Nincs kínosabb, mint amikor az embernek majdnem az eszébe jut valami, de csak majdnem, sehogyan sem tudja megfogni. Billy nehezen bírt elszakadni a témától.

Várjunk csak... egy pillanat motyogta. Mulholland... Christopher Mulholland... Nem az az etoni diák, aki gyalogtúrán volt Nyugat-Angliában, és egyszer csak...

Tejet tetszik? kérdezte a néni. Cukrot?

Kérnék szépen. És egyszer csak...

Etoni diák? mondta a néni. Nem, dehogyis, kedveském, maga bizonyára másra gondol. Az én Mr. Mulhollandom nem volt etoni diák, mikor idekerült. Egyetemista volt. Cambridge-ben. No, jöjjön szépen, üljön ide mellém, jó meleg van itt a tűznél. Jöjjön csak, melegedjen. Itt a teácskája. – Megveregette maga mellett a pamlagot, ültében felmosolygott Billyre, és várta, hogy leüljön.

Billy lassan odament, és leült a pamlag szélére. A néni elébe tette a teáscsészét.

– Tessék csak hozzálátni – biztatta. – Ugye, milyen kellemes itt a tűznél?

Billy belekortyolt a teába. A néni is. Vagy fél percig egyikük sem szólt. De Billy érezte, hogy a néni nézi. Ültében félig feléje fordult, érezte, hogy a szemét le nem veszi arcáról, úgy figyeli a csésze fölött. Olykor-olykor különös illat csapta meg, mintha egyenesen a néniből áradna. Nem volt kellemetlen, dehogy, és nagyon emlékeztette... mire is? Dióbefőtt? Cserzett bőr? Vagy talán kórház...?

Mr. Mulholland szerette csak a teát! szólalt meg végre a néni. Életemben sem láttam, hogy valaki annyira bolondja lett volna a teának, mint az a drága, aranyos Mr. Mulholland!

– Ugye nemrég költözött el? kérdezte Billy. Nem hagyta nyugodni a két név. Most már egészen biztosan tudta, hogy újságban olvasta – méghozzá nagybetűkkel.

– Hogy elköltözött? – húzta föl szemöldökét a néni. – Hogy gondolja, kedveském, dehogyis költözött el. Itt van most is. Csakúgy, mint Mr. Temple. Fönn a harmadik emeleten, egy szobában mind a ketten.

Billy lassan letette csészéjét, és a házinénire bámult. Az rámosolygott, és fehér kezével bátorítóan megpaskolta Billy térdét.

Hány éves maga, kedveském?

Tizenhét.

Tizenhét! kiáltott fel a néni. Épp a legjobb kor! Mr. Mulholland is annyi volt. Csak egy kicsit alacsonyabb volt, mint magácska, azt hiszem, és a foga nem *ennyire* fehér. Gyönyörű fogai vannak, Mr. Weaver, tudja-e?

– Nem olyan jók, mint amilyen szépek – mondta Billy. – Hátul tele vannak töméssel.

– Persze Mr. Temple valamivel idősebb volt – folytatta a néni zavartalanul. – Ő már megvolt huszonnyolc is. De ha nem mondja, sose néztem volna annyinak, nem bizony. Egy makula nem sok, annyi sem volt a testén.

– Egy micsoda?!

– Akár a csecsemőé, olyan volt a bőre.

Hallgattak. Billy megint felemelte a csészéjét, és belekortyolt, aztán letette. Várta, hátha mond még valamit a néni, a szoba túlsó sarkát nézte, és rágcsálta az ajkát.

– Az a papagáj... – szólalt meg nagy sokára. – Tetszik tudni, hogy mikor megláttam az utcáról, az ablakon át, esküdni mertem volna rá, hogy élő?

– Fájdalom, már nem az.

– Fantasztikus, milyen ügyesen preparálták – mondta Billy. – Egyáltalán nem látszik, hogy ki van tömve. Ki csinálta?

– Én.

– Igazán?!

– Én bizony. És az én kis Lurkómhoz mit szól? – A dakszli felé biccentett, amely ott szunyókált a kandalló előtt. Billy megnézte. És csak akkor döbönt rá, hogy a kutya egész idő alatt éppoly mozdulatlan volt, mint a papagáj. Kinyújtotta kezét, megérintette a kutya feje búbját. Kemény volt és hideg, s amikor egy kicsit elsimította a szőrét, megpillantotta alatta a sötétszürke, száraz, tökéletesen preparált bőrt.

– Szent isten! – mondta Billy. – Fantasztikus! – Hátat fordított a kutyának, és mélységes csodálattal bámult a néni mellett a pamlagon. – Irtózatosan nehéz lehetett így megcsinálni!

– Ne higgye – mondta a házinéni. – Mindig magam tömöm ki a kis drágákat, ha elszenderülnek. Iszik még egy csésze teát?

– Köszönöm, nem kérek – felelte Billy. Enyhe keserűmandula zamata volt a teának, nem nagyon ízlett.

– Aláírta a könyvet, kedveském, ugye?

– Természetesen.

– Jól van, mert aztán idővel még elfelejtem a nevét, és akkor jó, ha itt utánanézhetek. Még most sem telik el nap, hogy meg ne nézném a Mr. Mulholland aláírását, meg a Mr... Mr...

– Temple – segítette ki Billy. – Gregory Temple. Ne tessék haragudni, ha megkérdem: az elmúlt két-három évben nem szállt itt meg más vendég?

A néni magasra tartotta csészéjét, fejét finoman félrebillentette, szeme sarkából felnézett Billyre, és nyájasan rámosolygott:

– Nem, kedveském. Nem. Csak maga.

William és Mary

William Pearl után nem maradt vagyon, és a végrendelete nagyon egyszerű volt. Néhány apróbb ajándék a rokonoknak, minden egyéb az özvegyé.

Mrs. Pearl és az ügyvéd együtt olvasta el az iratot az ügyvéd irodájában, s amikor végeztek, az özvegy felállt, és indulni készült. Az ügyvéd azonban az íróasztalán heverő irattartóból pecsétes borítékot vett elő, és átnyújtotta kliensének.

– Azt az utasítást kaptam, hogy ezt adjam át önnek – mondta. – A férje küldte hozzánk, röviddel mielőtt elhunyt. – Fakó, pedáns férfi volt az ügyvéd, s az özvegy iránti respektusból félrehajtott beszéd közben a fejét, és szemét lesütötte. – Személyes természetű iratnak látszik. Bizonyára inkább hazavinné, asszonyom, s olvasná el meghitt magányban.

Mrs. Pearl elvette a borítékot, és kiment a házból. Az utcán megállt; megtapogatta az iratot. Búcsúlevél? Igen, valószínűleg. Szabályos búcsúlevél. Minden bizonnyal az – szabályos és merev. Más nem is telt volna ki Williamtól. Soha semmiféle szabálytalanságot nem követett el egész életében.

*„Kedves Marym,
bízom abban, hogy e világról való távozásom nem borítja fel egyensúlyodat, hanem életedet ezután is azon elvek vezérlik, melyek kapcsolatunk folyamán oly kitűnően irányították. Légy mindig buzgó, és őrizd meg méltóságodat. Légy takarékos. Mindig ügyelj rá, nehogy... ésatöbbi, ésatöbbi.”*

Jellegzetesen William.

Avagy lehetséges talán, hogy utolsó pillanatban megtört, és valami szépet írt? Nyájás, szép üzenetet, valóságos szerelmes levelet, gyengéd, szívbéli köszönetet, amiért harminc évet adott neki az életéből, és millió inget vasalt, és millió ebédet főzött, millió ágyat vetett, valamit, hogy újra meg újra elolvassa, minden áldott nap, és féltve őrizgesse az öltözőasztalkáján álló dobozban, a brosstűi mellett?

Ki tudja, mit tesz az ember halála küszöbén, mondta magában Mrs. Pearl, míg eltette a borítékot, és hazasietett.

Belépett a házba, s egyenesen a nappaliba ment. Leült a díványra, amúgy kabátban, kalapban. Azután kinyitotta a borítékot, és kivette a tartalmát. Vagy tizenöt-húsz lap volt, fehér, vonalas papír, középen összehajtva, és az egészzet iratkapocs tartotta össze a bal felső sarkán. Sűrűn teleróva valamennyi a jól ismert, apró betűs, takaros, jobbra dülő írással, de amikor észrevette, milyen vastag a csomó, s hogy mennyire hivatalos a stílusa, no meg hogy egyáltalán nem úgy kezdődik, ahogy rendes levélhez illik, gyanút fogott.

Másfelé nézett. Rágyújtott. Egy szippantás után letette a cigarettát a hamutartóra.

Ha arról lesz benne szó, amire gondolok, mondta magában, el sem akarom olvasni.

De hát lehet nem elolvasni egy halott levelét?

Lehet.

Csak...

Odanézett William üres székére a kandalló előtt. Öreg, barna bőrfotel volt, ülésén az évek hosszú során át mélyedést hagyott William ülepe. Följebb meg, a támlán, tojásdad sötét folt a bőrhuzaton, ott, ahol William a fejét nyugtatta. Mindig ott olvasott, abban a székben, ő meg szemben ült, a pamlagon, gombot varrt föl, harisnyát stoppolt, vagy William kabátjának könyökét foltozta, és egyszer-egyszer fölnézett a könyvből egy szempár, és megült rajta, figyelmesen, de valahogy személytelenül, mintha számítgatna

valamit. Mary sosem szerette ezt a szempárt. Jegeskék volt, hideg, apró, közel ülő, jóformán nem választotta el más, mint a rosszallás két mély, függőleges barázdája. Egész életében figyelte ez a szempár. És még most is, hogy egy hete egyedül él a házban, néha olyasforma kényelmetlen érzése támad, mintha ott volna most is, követné, amerre jár, bámulna rá az ajtóból, az üres székből, az ablakon át minden este.

Lassan belenyúlt táskájába, elővette szemüvegét, feltette. Aztán magasra tartva a papírt, hogy a mögötte levő ablakból ráessen az alkonyi fény, olvasni kezdett:

„Ez az írás neked szól, kedves Mary, egyedül, és távozásom után hamarosan megkapod.

Ne ijedj meg, ha ezt a terjedelmes iratot meglátod. Mindössze kísérlet ez részemről, hogy pontosan megmagyarázzam, mit csinál velem Landy, hogy miért egyeztem bele, s hogy mik az elgondolásai és reményei. Feleségem vagy, jogod van tudni minderről. Sőt, tudnod kell róla. Az elmúlt néhány nap során minden igyekezetemmel azon voltam, hogy szóba hozzam előtted Landyt, de te hallani sem akartál róla. Mint már mondtam, ez ostobaság tőled, és meggyőződésem, hogy önző magatartás. Nagyrészt a tudatlanság diktálja, és szilárd hitem, hogy ha a tények birtokába kerülsz, nyomban megváltoztatod nézeteidet. Ezért remélem, hogy amikor már nem leszek veled, és gondolataidat nem köti le semmi, kellő figyelemmel adózol nekem, míg elolvasod ezt az iratot. Szavamra mondom, hogy mire a végére érsz, ellenérzésed eltűnik, s lelkesedés lép a helyébe. Mi több, merem remélni, hogy egy kicsit büszke is leszel arra, amit tettem.

Örülnék, ha megbocsátanád levelem hűvös hangját; csak így tudom azonban világosan elmagyarázni neked, miről van szó. Időm közeleg, mi sem természetesebb hát, mint

hogy úrrá lesz rajtam az érzelgősség, elöntenek minden rendű és rangú érzelmeim. Napról napra érzelgősebb leszek, kivált este, s ha nem ügyelek gondosan, érzelmeim túlcsordulnak e lapokon is.

Szeretnék például rólad is írni, hogy milyen jó feleségem voltál hosszú éveken át, aztán megígérem magamnak, hogyha jut még rá idő, s erőmből is futja, ez lesz a legközelebbi dolgom.

Szívem vágya az is, hogy az én Oxfordomról beszéljek, ahol éltem, ahol tanítottam az elmúlt tizenhét évben; hogy megemlékezzem a város dicsőségéről, és ha tudom, megmagyarázzam valamennyire, mit jelentett a számomra az, hogy itt dolgozhattam. Félhomályos szobámban megrohan most minden, amit szerettem, ahol szívesen jártam. Szépek, fényesek, éppen, mint valaha, és ismeretlen okból ma tisztábban látom valamennyit, mint egykor. A Worcester College parkjában a tóparti ösvényt, ahol Lovelace sétált valamikor. A Pembroke kapuját. A Magdalen-torony nyugati ablakából a várost. A Christchurch College nagytermét. A St. John kis sziklakertjét, ahol a campanula tucatnyi variánsára leltem, beleértve a Campanula Waldsteinianát is. Nohát, megmondtam! El sem kezdtem még, és máris csapdába estem. Hát akkor hadd kezdjem végre; és te, kedvesem, olvasd lassan, és rekeszd ki szívedből a bánat vagy rosszallás érzését, amely hátrányosan befolyásolhatja ítéletedet, ígérd meg, hogy lassan olvasod, s hogy még mielőtt hozzákezdenél, igyekszel józan és nyugodt lelkiállapotba kerülni.

Jól ismered betegségem körülményeit, amely oly hirtelen támadott meg élttem derekán. Nem kell időt pazarolnom erre – legfeljebb annyit mondok, beismerem: ostobaság volt, hogy nem mentem hamarabb orvoshoz. A rák egyike a kevés betegségeknek, amit ezek a modern gyógyszerek

még nem képesek kikúrálni. Ha nem terjedt még el a szervezetben, a sebész eltávolíthatja; én azonban nemcsak sokáig halogattam, de a kór oly arcátlan, hogy épp a hasnyálmirigyet támadta meg, és így a műtéti beavatkozás is, az életben maradás is reménytelen.

Így hát egytől hat hónapom volt még hátra, és egyre jobban erőt vett rajtam a melankólia – amikor egyszer csak betoppant Landy.

Hat hete történt, egy kedd reggel, igen korán, jóval a te szokásos látogatásod előtt, és ahogy belépett, meglegyintett az örület szele. Nem lábujjhegyen közeledett, félszegen és zavartan, keresgélve a szót, mint a többi látogató. Határozottan és mosolyogva lépett be, energikusan az ágyamhoz jött, lenézett rám, hetykén rám kacsintott, és azt mondta:

– Ez az, öregem! Pont te kellesz nekem, William!

E helyütt talán meg kell magyaráznom, hogy John Landy ugyan nem járt nálunk soha, és talán nem is találkozta vele, vagy ha igen, csak ritkán, én mégis körülbelül kilenc esztendeje baráti kapcsolatban vagyok vele. Természetesen a filozófia professzora vagyok elsősorban, de mint tudod, az utóbbi időben jócskán belekontárkodtam a pszichológiába is. Ezen a téren felületesen érintkezett érdeklődési területem a Landyével. Ragyogó idegsebész, talán a legjobb, és nemrégiben előzőkenyen rendelkezésekre bocsátotta munkája bizonyos eredményeit – kivált a különböző pszichopata-típusokon végzett prefrontális lobotomiának különféle hatásait tanulmányoztam. Érthető tehát, hogy amikor kedden reggel váratlanul berontott hozzám, nem idegenként üdvözöltük egymást.

Ide hallgass! mondta, és egy széket húzott az ágyam mellé. Egypár heted van még, aztán kész. Igaz?

Landy szájából még csak nem is hangzott kíméletlenül ez a kérdés. Még talán kellemes is, hogyha egy látogató végre hozzá mer nyúlni ehhez a tiltott tárgyhoz.

Itt, ebben a szobában fogsz kimúlni, azután elvisznek a krematóriumba.

– A temetőbe – helyesbítettem.

– Még rosszabb. No és azután? Gondolod, hogy mennyibe mész?

– Kétlem – feleltem –, noha vigasztaló volna a gondolat.

– Avagy talán a pokolba?

– Nem látom be, miért küldenének oda.

– Sose tudhatjuk, kedves William.

– Mire akarsz kilyukadni? – érdeklődtem.

– Hát ide hallgass – mondta, és láttam, hogy merőn figyel.

– Ami engem illet, sose hittem, hogy a halál után az emberből még lesz valami – hacsak... – itt megállt, elmosolyodott, és közelebb hajolt – ...hacsak neked nincs annyi sütnivalód, hogy rám bízod magad. Hajlandó volnál fontolóra venni egy ajánlatot?

Ahogy bámult rám, ahogy tanulmányozott, ahogy valami furcsa mohósággal, szemügyre vett lehettem volna akár egy szép darab marhafelsál a pulton, amit megvett, és most várja, hogy becsomagolják.

Komolyan beszélek, William. Hajlandó volnál-e fontolóra venni egy ajánlatot?

– Nem tudom, miről van szó.

– Akkor hallgass rám, majd elmondom. Hallgatod?

– Hát tessék, ha akarod. Sokat nem veszthetek vele, ha meghallgatlak.

– Épp ellenkezőleg, sokat nyerhetsz vele – különösen a halálod után.

Kétségtelenül arra számított, hogy megrémülök, de – ki tudja, miért – már vártam erre. Feküdtem mozdulatlanul,

néztem az arcát, azt az ismerős, lassú, halvány mosolyt, amely mindig kivillantotta a bal oldali szemfogához erősített protézis aranykapcsát.

– Jó néhány éve dolgozom ezen, minden feltűnés nélkül. Egy-két ember itt a kórházban segített, kivált Morrison, és kísérleti állatokkal már értünk el néhány szép eredményt. Most elérkeztem ahhoz a fázishoz, amikor megpróbálkozhatom emberrel is. Óriási gondolat, eleinte talán fantasztikusnak hangzik, de sebészi szempontból nem látom semmi okát, miért ne volna megvalósítható.

Landy előrehajolt, és két kézzel az ágyam szélére támaszkodott. Jóképű férfi, csontos arca kellemes; nyoma sincs rajta a jellegzetes dokortekintetnek. Ismered te is, legtöbbször úgy néznek az emberre, a szemgolyójukból villog, mint valami undok fényreklám szövege: Csak én menthetlek meg. John Landy szeme azonban tág és fényes, és az izgatottság apró szikrája táncol benne.

– Már régebben, egyszer – mondta – láttam egy orvosi kisfilmet, Oroszországból hozták. Hátborzongató volt, de érdekes. Egy kutya feje látszott a filmen; teljesen elválasztották a törzstől, de mesterséges szív útján fenntartották az artériák és vénák normális vérkeringését. No mármost, ami a fontos: az a kutyafej, ott egymagában valami tálcafélén, élt. Az agya funkcionált. Számos teszttel bizonyították. Mikor például eledelt tettek a kutyaszájára, előbukkant a nyelve, és lenyalta; és a szeme követte a szobában járó-keelő embert.

Ebből logikusan következett, hogy a fejnek és az agynak az életben maradáshoz nem kell feltétlenül a test többi részéhez kapcsolódnia – feltéve természetesen, hogy fenn lehet tartani a megfelelő oxigéntartalmú vérellátást.

No mármost. Az én elgondolásom, amelyhez tulajdonképpen ez a film adott alapot, a következő: az

emberi koponyából ki lehet emelni az agyat, és a halál beállta után korlátlan ideig életben tartani, és mint független egységet működtetni. A te agyadat például, a te halálod után.

– Nem nagyon tetszik nekem a gondolat – mondtam.

– Ne szakíts félbe, William. Hadd fejezzem be. Amennyire kísérleteim alapján megállapíthatom, az agy különlegesen alkalmas az önfenntartásra. Maga állítja elő az agyvizet. A gondolkodásnak és emlékezésnek az agyban lebonyolódó varázslatos folyamatát nyilvánvalóan nem gátolja a végtagok vagy a törzs, vagy akár a koponya hiánya, feltéve, mondom, ha megfelelő körülmények között ellátjuk a megfelelő oxigéntartalmú vérrel. Kedves William, légy szíves, gondolj egy pillanatra a tulajdon agyadra. Tökéletes formában van. Teletömve egy élet tudásával. Évekig tartott, amíg ilyenné fejlesztetted. Éppen most kezd elsőrendű, eredeti gondolatokat termelni. És akkor a tested többi részével együtt elpusztul, csak mert a vacak kis hasnyálmirigyedet felfalja a rák.

– Nem, nem, köszönöm – mondtam Landynek. – Ebből elég. Undorító gondolat, és még ha meg tudod is csinálni, amit erősen kétlek, teljesen felesleges. Mi értelme életben tartani az agyamat, ha nem beszélek, látok, hallok, érzek? Ennél kellemetlenebbet el sem tudok képzelni.

– Meggyőződésem, hogy tudnál érintkezni velünk – mondta Landy. – És talán még bizonyos fokú látóképességet is biztosíthatnánk neked. No de ne siessünk annyira. Majd erre is rátérek. Tény, hogy nemsokára meghalsz, akármi lesz is; az én terveim pedig kizárólag halálod után érintenének. Ejnye, William. Micsoda filozófus az olyan, aki nem adja kölcsön a holttestét a tudománynak!

– Nem egészen így áll a dolog – feleltem. – Nézetem szerint némi kétség fér hozzá, vajon halott leszek-e avagy

élő, mire végzel velem.

– Nos – mosolygott Landy –, ebben, azt hiszem, igazad van. De azért mégsem kellene ilyen ridegen visszautasítanod az ajánlatomat, hiszen jóformán nem is tudsz róla semmi közelebbit.

– Nem is óhajtok róla tudni.

– Gyújts rá – tartotta elém a tárcáját.

– Jól tudod, hogy nem dohányzom.

Kivett egy cigarettát, rágyújtott alig shilling nagyságú ezüst öngyújtójával.

– A műszerészemtől kaptam – mondta. – Ügyes, mi? Megszemléltem az öngyújtót, azután visszaadtam.

– Folytathatom? – kérdezte.

– Inkább ne – mondtam.

– Hát akkor csak feküdj szép csendben, és figyelj. Azt hiszem, érdekelni fog.

Fekete szőlő volt egy tányéron az ágyam mellett. A tányért a mellemre tettem, és csipegetni kezdtem a szőlőt.

– A halál pillanatában – mondta Landy – ott kell majd állnom melletted, hogy azonnal be tudjak avatkozni, és életben tarthassam az agyadat.

Úgy érted, hogy benne hagynád a koponyában?

Eleinte igen. Másképp nem megy.

És azután hova teszed?

Ha éppen tudni akarod, egy olyan lavórfélébe.

És ezt csakugyan komolyan gondolod?

De még milyen komolyan!

Hát jó, csak folytasd.

– Valószínűleg tudod, hogy amikor a szívműködés megáll, és az agyba nem jut friss vér és oxigén, az agyi szövetek hamarosan elhalnak. Négy, usque hat perc, és az egésznek vége. Már három perc is igen káros hatással jár. Úgyhogy

igen gyorsan kell dolgoznom, ha meg akarom akadályozni. De a gép segítségével egészen egyszerű lesz.

– Miféle gépről beszélsz?

– Mesterséges szív. Alexis Carrel és Lindbergh találmányának egy egészen csinos adaptációjával rendelkezünk. Oxigént juttat a vérbe, fenntartja a megfelelő hőmérsékletet, kellő nyomással szivattyúzza, és még egy csomó más hasznos feladatot lát el. Valójában nem is olyan bonyolult.

– Azt mondd meg nekem, mit csinálsz a halál pillanatában

– kérdeztem. – Mi lesz az első dolgod?

– Van valami fogalmad az agy véredény- és vénás berendezéséről?

– Nincs.

– Hát akkor figyelj ide! Igen egyszerű. Az agy vérszükséglete két fő forrásból ered, a belső nyaki verőérből és a gerincütőérből. Mindegyikből kettő van, vagyis összesen négy artéria. Világos?

– Igen.

– A visszavezetési rendszer még egyszerűbb. A vért mindössze két nagy véna üríti ki, a nyaki vénák. Tehát felfelé négy artéria – persze a nyakban haladnak –, lefelé pedig két véna. Az agy körül természetesen szertehálóznak más csatornákba is, de ez minket nem érdekel. Ahhoz semmi közünk.

– Rendben van – mondtam. – Tegyük fel, hogy éppen meghaltam. Akkor tehát mit csinálsz?

– Azonnal felnyitom a nyakadat, és preparálom a négy artériát, a nyaki- és gerincütőereket. Azután perfundálom, azaz mindegyikbe bevezetek egy vastag injekciós tűt. A négy tűt csövek kötik össze a mesterséges szívvel. Aztán igen gyorsan kimetszem mind a bal-, mind a jobboldali nyaki vénát, és ezeket is a gépszívre csatolom, hogy teljes

legyen a vérkör. Most bekapcsolom a gépet, amelyet időközben már a megfelelő csoporthoz tartozó vérrel töltöttek fel, és meg is vagyunk. Helyreáll az agyi vérkeringés.

– Olyan leszek, mint az az orosz kutya.

– Nem hiszem. Először is a halál beálltakor elveszíted az öntudatodat, és igen valószínűnek tartom, hogy meglehetősen hosszú ideig nem fogsz magadhoz térni – ha ugyan egyáltalán magadhoz térsz. De akár öntudatodnál vagy, akár nem, helyzeted igen figyelemreméltó, igaz? Kihűlt holttesthez élő agy.

Landy egy darabig elcsámcsogott ezen az ízletes perspektíván. Annyira elbűvölte, lenyűgözte az eszme, hogy szemmel láthatólag nem is hitte, hogy én netán másképp vélekedem az ügyről.

– No jó – mondtam –, ennyi elég is lesz. Nem vagyok kíváncsi a részletekre.

– Dehogyanem, hallgasd csak meg. Igen fontos, hogy tisztában légy vele, mi történik veled egész idő alatt. Ugyanis ha majd később visszanyered az öntudatodat, a saját szempontodból sokkal jobb, ha pontosan emlékszel rá, hol vagy, és hogyan kerültél oda. Már csak a lelki békességed kedvéért is ajánlatos, ha tudod. Igazam van? Szótlanul feküdtem az ágyon, tanulmányoztam Landy arcát.

– A következő probléma: épségben és sértetlenül kiemelni az agyadat a holttestedből. A testre semmi szükség. Már oszlásnak is indult. Ugyancsak semmi szükség a koponyára és az arcra. Csak akadályozzák a munkát, utamban vannak. Nekem csupán az agyra van szükségem, a szép tiszta agyra, eleven és ép állapotban. Így tehát amint ott vagy a műtőasztalon, fűrészelt fogok, egy kis oszcillálófűrészelt, s ezzel szépen eltávolítom az egész

koponyatetőt. Ekkor még öntudatlan leszel, úgyhogy felesleges érzéstelenítéssel bajlódnom.

– Fenét felesleges – mondtam erre én.

– De hiszen nem leszel magadnál, erre szavamat adom, William. Ne felejtse el, hogy egypár perccel ezelőtt meghaltál.

– Márpedig nekem senki sem fűrészele le érzéstelenítés nélkül a fejem búbját.

Landy vállat vont.

– Nekem teljesen mindegy. Ha akarod, kaphatsz egy kis prokaint. Ha ez hiányzik a boldogságodhoz, az egész fejbőrödet telefecskendezem prokainnal, a nyakadtól a fejed búbjáig.

– Lekötelezel.

– Tudod, olyan furcsa dolgok történnek néha mesélte Landy. A múlt héten behoznak egy eszméletlen férfit, és mindenféle érzéstelenítés nélkül felnyitom a koponyáját, és kiemelek egy kis vérrögöt. Még javában dolgozom a koponyájában, amikor a pofa felébred és megszólal.

Hol vagyok? azt mondja.

Kórházban.

– Nézzenek oda! Hát ez jó! – mondja erre ő.

– Mondja csak – kérdelem tőle –, fáj ez magának, amit csinálók?

– Nem – azt mondja –, nem is érzem. Mért, mit csinál?

– Épp most szedek ki egy vérrögöt az agyából – mondom én.

– Viccel?

– Maradjon csak nyugton. Ne mozogjon. Mindjárt kész.

– Nahát, ettől fáj mindig olyan cudarul a fejem! – mondja erre az emberem.

Landy elhallgatott; mosolygott.

– Igen, szóról szóra ezt mondta. És másnap semmire sem emlékezett az egészből. Fura holmi az agy.

– Részemről: prokain – jelentettem ki.

– Ahogy óhajtod, William. Nos, mint mondtam, fogok egy kis oszcillálófűrész, és óvatosan eltávolítom a teljes calvariumot, a koponyatetőt. Így felszínre bukkan az agyvelő felső része, illetve a külső burka. Nem tudom, tudod-e, hogy az agyat háromszoros burok veszi körül: a külsőt dura maternek avagy durának hívják, a középső az arachnoid, a belső pedig a pia mater, avagy pia. Laikusok általában úgy képzelik, hogy az agy amúgy csupaszon úszik a fejükben. Pedig erről szó sincs. Szép szabályosan be van csomagolva ebbe a három erős rétegbe, az agyvíz pedig valójában a két belső burok közötti kis résben helyezkedik el, az úgynevezett subarachnoidális térben. Mint már mondtam, ezt a folyadékot az agy állítja elő, és ozmózis útján ürül a vénás rendszerbe. Én legszívesebben érintetlenül hagynám ezt a hármast... ugye, milyen aranyos nevük van?... a durát, az arachnoidot és a piát. Több okom van erre, nem utolsósorban az a tény, hogy a durában vezetnek azok a vénás csatornák, amelyek a vért a nyaki vénákba ürítik.

– Nos – folytatta –, most tehát levettük a koponya felső részét, úgyhogy felszínre kerül az agy teteje, illetve a külső kéreg. A következő lépés már meglehetősen cseles: ki kell szabadítani az egész csomagot, úgy, hogy épségben ki lehessen emelni, de közben a négy tápláló artéria és a két véna csonkja ott lóg, hogy bármikor vissza lehessen csatolni a gépre. Végtelenül hosszadalmas és bonyolult művelet ez, igen sok csontot kell óvatosan eldarabolni, idegeket megszakítani, véredényeket elvágni, lekötöni. Sikerre egyáltalán csak úgy számíthatok, ha veszek egy csontcsípőt, és lassan lemaratom a maradék koponyádat,

mint amikor narancsot hámoz az ember, amíg az agyburok oldalfelülete és bázisa teljes egészében elő nem bukkan. Merőben technikai problémákat jelent ez, nem bocsátkozom most részletekbe, de meggyőződésem, hogy meg tudjuk csinálni. Egyszerűen kezűgyesség és türelem kérdése. Meg azután ne felejtjük el, hogy korlátlan idő áll rendelkezésemre, hiszen a mesterséges szív szüntelenül ott pumpál a műtőasztal mellett, és életben tartja az agyat. Nos tehát, tegyük fel, hogy sikeresen lehámoztam a koponyát, és az oldalfelület mentén mindent letisztítottam az agyról. Ekkor már csupán az agytörzs kötődik a testhez, elsősorban a gerincoszlop, valamint a két nagy véna és a négy tápláló artéria útján. Mi lesz mármost a következő lépés? Átvágom a gerincoszlopot, közvetlenül az első nyaki csigolya fölött, igen óvatosan, hogy ne sértsem meg a közeli két vertebrális artériát. Tudnod kell, hogy a dura avagy a külső agykéreg a gerincoszlop behatolási pontján nyitott, úgyhogy a nyílást el kell zárnom, méghozzá úgy, hogy a széleit összevarrom. Itt nem lesz semmi probléma. Most már elkészültem a végső mozzanatra. Mellettem, egy kisasztalon áll a speciális formájú medence, megtöltve úgynevezett Ringer-oldattal. Ezt a különleges folyadékot az idegsebészetben átmosáshoz használjuk. Most már teljesen elkülönítem az agyat, amennyiben elvágom a tápláló artériákat és vénákat. Akkor aztán egyszerűen megfogom az agyat, és áteszem a medencébe. Ez lesz a második és utolsó eset az egész eljárás folyamán, amikor a véráram megszakad; de mihelyt a medencébe került, egy perc sem kell hozzá, máris újból a mesterséges szívhez csatolom az artéria- és vénacsonkokat.

– Hát ennyi az egész mondta Landy. Az agyad tehát a medencében van és él, és minden okom megvan annak

feltételezésére, hogy igen sokáig élni is fog, hosszú évekig talán, már amennyiben gondoskodunk a vérellátásról.

No de funkcionál is?

Ejnye, kedves William, hát hogy tudhatnám én azt? Még csak azt sem tudom, visszanyeri-e egyáltalán az öntudatát.

És ha igen?

Nahát, éppen ez lesz az izgalmas!

Gondolod? kérdeztem. Bevallom, kételyeim voltak.

Hát hogyne! Képzeld el, ott fekszik, valamennyi gondolkodó processzusod csodálatosan működik, az emlékező-képességed nemkülönben...

– És nem látok, érzek, szagolok, hallok, beszélek.

– Aha! – kiáltott fel Landy. – Tudtam, hogy valamit elfelejtettem! Nem mondtam a szemet. Figyelj ide. Megpróbálom az egyik látóidegedet érintetlenül hagyni, valamint magát a szemet is. A látóideg apró holmi, körülbelül olyan vastag, mint egy klinikai lázmérő, és mintegy öt centiméter hosszú. Az agy és a szem között helyezkedik el. A szép az a dologban, hogy voltaképpen nem is ideg. Magának az agynak a kitüremlése, és a dura avagy az agyburok végighalad mellette, és a szemgolyóhoz kapcsolódik. A szem hátsó része tehát igen szoros kontaktusban van az aggyal, és az agyvíz egészen odáig terjed. Mindez kiválóan megfelel céloknak, és észszerű a feltételezés, hogy sikerül megtartanom az egyik szemedet. Már konstruáltam is egy kis plasztiktokot a szemgolyó számára a szemgödör helyett, és amikor az agy már a medencében lesz, a Ringer-oldatban, a szemgolyó a tokban ott lebeg majd a folyadék felszínén.

– És a mennyezetet bámulja – mondtam én.

– Igen, valószínűleg. Izom ugyanis nem lesz, ami mozgathatná. De biztosan nagyon szórakoztató lesz ott

feküdni békésen és kényelmesen, és szemlélni a világot a jó kis medencéből.

– Falrengető – mondtam. – Mi volna, ha egy fület is szíveskednél engedélyezni?

– Ebben a stádiumban nem szívesen kísérleteznék füllel.

– De nekem kell az a fül. Én ragaszkodom a fülhöz.

– Szó sem lehet róla.

– Bachot akarok hallgatni.

– Nem érted, milyen nehézségekkel kell számolnunk – mondta Landy nyájasan. A hallószerv a cochlea sokkal kényesebb készülék, mint a szem. Azonkívül csontba van ágyazva. A hallóideg egy része ugyancsak, ami az aggyal összeköti. Képtelenség az egészet épségben kivésni.

Nem hagyhatnád úgy, ahogy van, a csontba ágyazva, és rakhatnád be csontostul a medencébe?

– Nem – mondta Landy határozottan. – Elég bonyolult lesz ez anélkül is. Különben is, ha a szem működik, a hallás már nem olyan lényeges. Írott üzeneteket fogunk a szemed elé tartani. Nyugodtan rám bízhatod, mit lehet, mit nem.

– Még csak azt sem mondtam, hogy beleegyezem.

Jó, jó, William, tudom.

Nem nagyon tetszik nekem az egész idea.

Jobb szeretnél mindenestül meghalni?

Talán. Nem tudom. Beszélni persze nem tudnék, igaz?

Nem, persze.

Akkor hogyan tarthatom fenn veled a kontaktust? Honnan tudod, hogy eszméletemnél vagyok?

Könnyen megállapíthatjuk, visszanyerted-e az öntudatodat. A közönséges elektro-encefalográf kimutatja. Az elektródákat közvetlenül a frontális agylebenyekhez erősítjük, ott a medencében.

– És abból meg lehet állapítani?

– Természetesen. Ezt bármelyik kórház meg tudja csinálni.

– De én nem tudok érintkezni veled.

– Tulajdonképpen azt hiszem, hogy tudsz – mondta Landy.

– Van Londonban egy Wertheimer nevű pofa, igen érdekes kísérleteket végez a gondolatközlés terén, és már egy ideje kapcsolatba léptem vele. Tudod, ugye, hogy a gondolkodó agy elektromos és vegyi jelzéseket bocsát ki? S hogy ezek a jelzések hullámok formájában, leginkább a rádióhullámra emlékeztető formában történnek?

– Igen, hallottam erről.

– Ez a Wertheimer szerkesztett egy készüléket, kicsit hasonlít az encefalográfra, de sokkal érzékenyebb, és szerinte ezzel a masinával megközelítő pontossággal meghatározható, milyen gondolkodási folyamat megy végbe az agyban. Akarod, hogy lehívjam hozzád Wertheimert?

Nem feleltem. Landy már biztosra vette, hogy hajlandó vagyok belemenni a vállalkozásba, és nem volt ínyemre a viselkedése. Most eredj innen, és hagyj békén mondtam. Nem mérsz vele semmire, ha sűrgetsz.

Azonnal felállt, és az ajtóhoz ment. Fogta a kilincset, de megállt.

Nos, William?

– Csak ennyit: őszintén hiszed-e, hogy amikor az agyam ott lesz a medencében, szellemileg éppen úgy fogok funkcionálni, mint most? És hogy az emlékezőképességem csorbítatlan marad?

– Semmi okot nem látok az ellenkezőjére – felelte Landy.

– Az agy azonos. Él. Sértetlen. Tulajdonképpen tökéletesen érintetlen. Még csak a durát sem nyitottuk meg. A nagy különbség persze abban rejlik, hogy elvágjunk minden egyes bevezető ideget – a látóideg kivételével –, és ez azt jelenti, hogy érzékeid már nem befolyásolják a gondolkodásodat. Sajátosan tiszta és önálló világban élsz.

Semmi sem terhel, még a fájdalom sem. Nem érezhetsz fájdalmat, hiszen nincs ideged, ami felfogná. Azt lehet mondani, tökéletes állapot. Semmi gond, aggodalom, fájdalom, éhség, szomjúság. Még vágy sem. Csak az emlékeid és gondolataid, és hogyha történetesen a megmaradt szem is funkcionál, még olvashatsz is. Szerintem igen kellemes állapot.

Azt mondd?

– Igen, William, azt mondom. Kivált a filozófia doktora részére. Óriási élmény lesz. Soha senki még olyan független, olyan nyugodt helyzetben nem elmélkedhetett a világ dolgain, mint te. S ki tudja, mi következhet ebből! Nagy gondolataid támadhatnak, nagy megoldásokra bukkanhatsz, nagy eszmék világosodhatnak meg előtted, amelyek forradalmasíthatják egész életünket! Csak képzeld el, ha tudod, milyen tökéletes koncentrációra lesz módod!

– És kiábrándultságra.

– Szamárság. Nem lesz semmiféle kiábrándultság. Vágy nélkül nincs kiábrándulás, márpedig vágyaid nem lehetnek. Testi vágyaid legalábbis.

– Mindenesetre emlékezni tudok előző világbeli életemre, és visszavágyódhatom.

– Ebbe a szemétbe? Ki a kényelmes, jó kis medencédből, és vissza ebbe a bolondokházába?!

– Még egy kérdésre felelj – mondtam. – Mit gondolsz, meddig tudod életben tartani?

– Az agyat? Ki tudja? Valószínűleg hosszú évekig. A feltételek ideálisak. Jóformán valamennyi károsan befolyásoló tényezőt kiküszöböltük, hála a mesterséges szívnek. A vérnyomás egyenletes marad; a való életben ez lehetetlen. A vér kémiai összetétele jóformán tökéletes. Se vírus, se baktérium – semmi tisztátalanság nem lesz benne. Természetesen könnyelműség volna becslésekbe

bocsátkozni, de úgy hiszem, az agy az adott feltételek között két-háromszáz évig is élhet. Hát most isten veled – mondta. – Holnap majd benézek. – Kisietett, s mint gondolhatod, engem meglehetősen zaklatott lelkiállapotban hagyott.

Távozása után első reakcióm az iszonyodás volt. Nem tetszett nekem az egész dolog. Mélységesen undorító gondolat, hogy engem magamat, szellemi képességeim teljes birtokában, egy kis nyálkás pacnivá redukáljanak, ami egy pocsolyában hever. Undorító, ízléstelen, profán gondolat. Azonkívül az is zavart, hogy teljesen tehetetlen leszek, mihelyt Landy belerak a medencébe. Onnan már nincs visszaút, nem lehet tiltakozni, magyarázkodni. Teljes kiszolgáltatottság, ameddig csak életben tudnak tartani.

És ha például nem bírom ki? Mi lesz, ha kiderül, hogy az eljárás iszonyúan fájdalmas? Mi lesz, ha elfog a hisztéria? Nincs lábam, hogy elrohanjak. Nincs hangom, hogy kiáltsak. Semmi. Jó képet kell vágni hozzá, és elviselni az eljövendő kétszáz éven át.

Még jó képet sem tudok vágni, mert az sem lesz.

Ezen a ponton különös gondolatom támadt, méghozzá a következő: akinek amputálták a lábát, igen gyakran úgy érzi, hogy most is megvan a levágott végtag. Hogy a lába ujja, ami már rég nincs, kibírhatatlanul viszket – és így tovább és így tovább. Úgy emlékszem, nemrégiben hallottam ilyesmiről.

Nos tehát. Ugyanilyen alapon nem lehetséges-e, hogy az agyam, amint ott hever egymagában a lavórban, ugyanilyen érzékcsalódás áldozata lesz? Mely esetben feltámad minden szokásos fájdalmam és kínom, és még csak aszpirint sem vehetek be a csillapítására?! Egyik pillanatban úgy érzem, hogy iszonyú görcs állt a lábamba, vagy bélfájdalom kínoz, és néhány perc múlva könnyen

lehetséges, hogy szerencsétlen hólyagom hiszen tudod olyannyira megtelik, hogy ha hamarosan ki nem ürítem, megreped?

Isten őrizz!

Hosszasan töprengtem ezeken az iszonyú gondolatokon. Aztán úgy déltájban hirtelen megváltozott a hangulatom. Már nem izgatott annyira a dolog kellemetlen aspektusa, és józanabban tekintettem át Landy javaslatát. Végül is, mondtam magamban, némileg vigasztaló gondolat, hogy az agyam nem semmisül meg. Igen. Meglehetősen büszke vagyok az agyamra. Érzékeny, világos és produktív. Óriási tényanyagot halmozott fel, és még most is alkalmas képzeletgazdag és eredeti elméletek előállítására. Igen jeles példány, ha én mondom is. Míg azonban a testem, nyomorult, elhasznált testem, amit Landy el akar dobni – nos, még te is nyilván egyetértesz velem abban, kedves Mary, hogy azt aztán nem érdemes konzerválni.

Feküdtem az ágyamon, hanyatt, és szőlőt ettem. Zamatos volt; három apró magját kivettem a számból, és a tányér szélére helyeztem.

– Megteszem – mondtam halkán. – Igen. Isten engem úgy segítjen, megteszem. Ha eljön holnap Landy, mindjárt meg is mondom neki, hogy megteszem.

Így történt, egy csapásra. És azóta sokkal jobban érzem magam. Mindenki meglepetésére hatalmasan beebédeltem, és nemsokára bejöttél hozzám, a szokásos látogatási időben.

Milyen nagyszerű színben vagyok, mondtad. Csak úgy ragyogok, csak úgy virulok. Mi történt? Talán örvendetes újság?

Igen, mondtam, olyasmi. Azután, ha még emlékszel, megkértelek, hogy ülj le, helyezkedj kényelembe, és tüstént

elkezdtem tapintatosan magyarázni neked, hogy mire készülök.

Fájdalom, hallani sem akartál a dologról. Jóformán még a lényegre sem tértem, iszonyú dühbe jöttél, azt mondtad, az egész dolog felháborító, ízléstelen, szörnyű és képtelen, és amikor megpróbáltam részletekbe bocsátkozni, sarkon fordultál, és kivonultál a szobából.

Nos, kedves Mary, mint tudod, azóta is jó néhányszor megkíséreltem, hogy megvitassam veled a kérdést, de hallani sem óhajtottál róla. Ezért hát e levél, és szívből remélem, lesz annyi józanság benned, hogy elolvasod. Soká tartott, míg megírtam. Két hete vetettem papírra az első mondatot, s most már sokkal gyengébb vagyok, mint akkor. Kétlem, hogy futná még az erőmből bármi másra. Természetesen nem mondok istenhozzádót, mert van rá remény, igen halvány remény, hogy ha Landy kísérlete sikerül, viszontláthatlak – amennyiben persze képes leszel rá, hogy meglátogass.

Intézkedem, hogy ezt az iratot halálom után egy héttel adják át neked. Most tehát, amidőn soraimat olvasod, hét napja már, hogy Landy megcsinálta, amit akart. Talán magad is értesültél már az eredményről. Ha nem, ha szántsándékkal távol tartottad magad, és nem vagy hajlandó tudomásul venni – valószínűleg így is történt –, nagyon kérlek, változtasd meg elhatározásodat, hívd fel Landyt, és tudakold meg, mi történt velem. Ez a legkevesebb, amit kérhetek tőled. Közöltem Landyvel; hogy egy hét elteltével számíthat jelentkezésedre.

*Hűséges hitvesed
William*

Ui. Igen kérlek, ha meghaltam, ne feledd: könnyebb a feleségnek, mint az özvegynek. Ne igyál koktélt. Ne

pazarolj. Ne dohányozz. Ne fogyassz édességet. Ne használj pirosítót. Ne vedyél televíziókészüléket. Gondosan gyomláld nyaranta rózsaágyásaimat és sziklakertemet. És mellesleg azt ajánlom, most, hogy már nincs szükségem rá, szereltesd le a telefont.

W.

Mrs. Pearl lassan letette maga mellé a kerevetre az iromány utolsó lapját. Kicsiny száját keményen összeszorította, orrcimpája körül elfehéredett az arca.

Még ilyet! Az ember azt hinné, özvegyasszony megérdemel egy kis békességet annyi év után.

Az egész dolog olyan borzasztó, nem is szeret rágondolni. Embertelen. Szörnyű. A háta is borsózik belé.

Kivett még egy cigarettát a táskájából. Rágyújtott, mélyen leszívta, hatalmas füstgomolyokat eregetett. A füst ködén át látta az ő szépséges televíziókészülékét; vadonatúj, óriási, ott guggol gőgösen, de azért egy icipicit félszegen William egykori íróasztalán.

Vajon mit szólna, ha látná?

Mary elgondolkodott – hogy is volt, amikor legutóbb dohányzáson kapta a férje. Vagy egy éve lehetett, ő ott ült a konyhaablaknál, és gyorsan elszívott egy cigarettát, mielőtt még a férje hazaért volna. A rádióban hangosan szólt a tánczene, s ahogy ő megfordult, hogy töltsön magának még egy csésze kávé, a férje ott tornyosult komoran az ajtóban, rémséges tekintettel bámult le rá, szeme bogara izzó fekete düh.

Ezután négy hétig a férje fizette a fűszeresszámlát, neki egy fillért sem adott, bár persze azt nem tudhatta, hogy neki több mint hat fontja lapul a konyhaszekrény aljában, egy szappanpelyhes dobozban.

– De hát miért? – kérdezte egyszer ő vacsora közben. – Talán félsz, hogy tüdőrákot kapok?

– Nem félek – felelte a férje.

– Akkor miért nem dohányozhatok?

– Azért, mert helytelenítem.

A gyerekeket is helytelenítette, következésképpen gyerekük sem volt.

Hát hol van most az ő Williamje, a Nagy Helytelenítő?

Landy biztosan számít rá, hogy felhívja. Egyáltalán – fel kell hívnia Landyt? Nem, tulajdonképpen nem.

Elnyomta a cigarettát, de előbb még másokra gyújtott róla. A telefonra nézett – az is ott ült az íróasztalon, a tévé mellett. William kérte, hogy telefonáljon. Külön kikötötte, hogy amint elolvasta a levelet, hívja fel Landyt. Tétovázott, hősiesen igyekezett visszaszorítani a régi, meggyökerezett kötelességérzetet, amit azért lerázni nem mert még egészen. Azután, igen lassan, felállt, és az íróasztalhoz lépett, ahol a telefon állt. Kikereste a könyvből a számot, tárcsázott, várt.

– Mr. Landyvel szeretnék beszélni.

– Ki keresi?

– Mrs. Pearl. Mrs. William Pearl.

– Egy pillanat türelmet kérek.

Landy jóformán azonnal ott volt a telefontál.

Mrs. Pearl?

Igen, itt Mrs. Pearl beszél.

Egy kis szünet.

Nagyon örülök, hogy felhívott, Mrs. Pearl. Remélem, jól van? A hang halk volt, nyugodt, udvarias. Szeretném megkérdezni, el tudna-e jönni a kórházba? Elbeszélgethetnénk. Úgy hiszem, kíváncsi rá, hogyan sikerült.

Mary hallgatott.

Annyit máris elmondhatok, hogy mindent egybevetve simán ment a dolog. Voltaképpen magam sem reméltem, hogy ennyire jól megy majd. Nemcsak hogy él, eszméletnél is van. Már másnap visszanyerte az öntudatát. Ugye, érdekes?

Mary hallgatott várta a folytatást.

És a szem lát. Egészen bizonyos, mert az encefalográf azonnal eltérést mutat, mielőtt valakit a szem elé tartunk. Most már újságot is kap az alany mindennap.

Milyen újságot? kérdezte Mrs. Pearl élesen.

A *Daily Mirror*t. Abban nagyobbak a főcímek.

– Utálja. Adják neki a *Times*t.

Kis szünet. Azután a doktor megint megszólalt:

– Kérem, Mrs. Pearl. Megkapja a *Times*t. Természetesen valamennyien azon igyekszünk, hogy az alanynak megfelelő legyen a közérzete.

– A férjemnek – mondta Mary. – Nem az alanynak. A férjemnek.

– A férjének – mondta a doktor. – Elnézést. Igen, hogy jó legyen a közérzete. Épp ezért kérném, szíveskedjék mielőbb bejönni. Bizonyára ő is örülne, ha látná a feleségét, ön a tudtára adhatná, mennyire boldog, hogy újból együtt vannak, rámosolyoghatna, csókot inthetne, s más efféle. Megnyugtató érzés lesz a számára, hogy önt a közelében tudja.

Mary hosszasan hallgatott.

– Nos – szólalt meg végre, hirtelen igen jámbor és fáradt hangon –, hát akkor az lesz a legjobb, ha mindjárt odamegyek és megnézem.

– Nagyszerű. Tudtam, hogy átjön, Mrs. Pearl. Várom. Jöjjön fel egyenesen a szobámba, a második emeletre. Viszontlátásra.

Mrs. Pearl félóra múlva megérkezett a kórházba.

– Kérem, asszonyom, ne csodálkozzék, ha meglátja – mondta Landy, míg végigmentek a folyosón.

– Nem, dehogyis.

– Első pillantásra valószínűleg döbbenetes lesz. Sajnos, nem valami szemrevaló a jelenlegi állapotában.

– Nem a szépségéért mentem hozzá, doktor úr.

Landy megfordult, és rábámult az asszonyra. Micsoda fura kis teremtség, gondolta. Nagy a szeme, makacs, mogorva az arca.

Valamikor egész csinos lehetett, de ennek már nyoma is alig van. A szája megereszkedett, az arca petyhüdt, ráncos, mintha az örömtelen házasság hosszú-hosszú évei során lassan, de biztosan szétmállott volna. Szótlánul mentek tovább.

Ha bent leszünk, csak nyugodtan – mondta Landy. – Ő csak akkor tudja majd, hogy ön jelen van, ha az arcát közvetlenül a szem fölé helyezi. A szem mindig nyitva van, mozgatni azonban egyáltalán nem képes, úgyhogy a látómező igen keskeny. Pillanatnyi helyzetében a mennyezetre néz. Hallani természetesen nem hall. Kedvünkre beszélhetünk. Tessék, itt vagyunk.

Landy kinyitotta az ajtót, és egy négyzet alakú kis szobába terelte Mrs. Pearl.

– Egyelőre talán ne tessék odamenni – mondta, és Mary karjára tette kezét. – Maradjon egy pillanatig itt, asszonyom, míg hozzá nem szokik a látványhoz.

Magas, fehér asztal állt a szoba közepén, rajta nagyocska fehér zománclavór, olyanforma, mint egy mosdókagyló. Vagy féltucat vékony plasztikcső ágazott le belőle. A csöveket bonyolult üvegcsőrendszerrel kötötték össze, amelyben láthatóan keringett a gépszívből eredő vér. A gép halk, ritmikus, lüktető hangot adott.

– Ott van – mutatott Landy a medencére, amely magasan állt, nem lehetett belelátni. – Tessék egy kicsit közelebb jönni. Nem túl közel.

Két lépést előrevezette Maryt.

Ha kinyújtotta a nyakát, láthatta a folyadék felszínét a medencében. Tiszta volt és nyugodt. Rajta galambtojás nagyságú ovális kapszula lebegett.

– Az ott a szem – közölte Landy. – Jól tetszik látni?

– Igen.

– Véleményünk szerint tökéletes állapotban van. Az a jobb szem; és a plasztik tartályra ugyanolyan lencsét illesztettünk, amelyet William a szemüvegében viselt. Jelenleg minden bizonnyal éppolyan jól lát, mint azelőtt.

– Sok látnivalója nincs a mennyezeten – mondta Mrs. Pearl.

Ne tessék aggódni. Épp most dolgozzuk ki a szórakoztatási programot, csak kezdetben nem akarunk nagyon nagy léptekkel haladni.

Adjanak neki egy jó könyvet.

Hogyne, hogyne. Jól érzi magát, Mrs. Pearl?

Igen.

Akkor talán menjünk egy kicsikét közelebb, jó? És akkor láthatja az egészet.

Megint előrébb vezette az asszonyt, már csak kétméternyire lehettek az asztaltól, úgyhogy Mary beleláthatott a medencébe.

– Hát tessék – mondta Landy. – Ez itt William.

Kisebbnek és világosabbnak képzelte. Felszínén az a sok gyűrődés, barázda – mire is emlékeztet? Igen: óriási zölddió, ecetben. Láta, hol jön ki az aljából a négy nagy artéria meg a két véna csonkja, és hogy milyen takarosan kötötték össze a plasztikcsövekkel, és a mesterséges szív minden dobbanására egyszerre rándult egy kicsikét valamennyi cső, és vér hatolt át rajtuk.

– Közelebb kell egy kicsit hajolni – mondta Landy. – Tessék csak odatartani az arcocskáját a szem fölé. Akkor majd meglátja önt, ön pedig szépen rámosolyog, és puszit dob neki. Én az ön helyében mondanék is valami kedveset. Igaz, hallani nem fogja, de azért tudja majd, miről van szó.

– Utálja, ha puszit dobnak neki – mondotta Mrs. Pearl. – Szíves elnézésével úgy csinálom, ahogy jónak látom. – Odalépett az asztalhoz, előrehajolt, míg az arca ott nem volt közvetlenül a medence fölött, és egyenesen William szemébe nézett.

– Szervusz, kedves – suttogta. – Én vagyok az... Mary.

A fényes szem sajátos, rögzött intenzitással meredt rá.

– Hogy vagy, kedves? – kérdezte az asszony.

A plasztik kapszula áttetsző volt, úgyhogy látszott az egész szemgolyó. Az alsó részét az aggyal összekötő látóideg olyan volt,

mint egy rövidke darab spagetti.

– Jól érzed magad, William?

Furcsa érzés volt a férje szemébe nézni, mikor nem volt hozzá arc. Csak a szemet láthatta, és bámulta és bámulta, és a szem egyre nagyobb és nagyobb lett, és a végén Mary már nem is látott mást – mintha nem is szem volna, hanem arc. Kicsiny, vörös erek hálózata futotta be a szemgolyó fehér felületét, az írisz jeges kékségében három-négy csinos, feketés sugár ágazott ki a szembogárból. A pupilla nagy volt és fekete, oldalt apró szikrányi fény tükröződött benne.

– Megkaptam a leveledet, kedves, és mindjárt eljöttem, hogy meglátogassalak. Dr. Landy azt mondja, nagyon szépen haladsz. Talán ha lassan beszélek, le tudod olvasni a számról, amit mondok.

A szem kétségtelenül figyelte.

Itt mindent megtesznek érted, kedves. Ez az érdekes masina szüntelenül pumpál és pumpál, és egész biztosan sokkal többet ér, mint a mi vacak, kopott szívünk, ami bármelyik pillanatban felmondhatja a szolgálatot. De a te szíved örökké verni fog.

Figyelmesen nézte a szemet, sehogy sem bírt rájönni, mitől olyan furcsa.

– Úgy látom, kedves, jól vagy. Istenien. Tényleg.

Sokkal kedvesebben néz ez a szem, gondolta Mary, mint életében valaha is. Valahogy szelídebb, nyugodtabb, gyöngédebb – soha ilyenek nem látta azelőtt. Talán az a pont ott a közepén, a pupilla. William szembogara mindig apró, fekete gombostűfej volt. Csak úgy villogott, ha rám nézett, szinte az agyamba hatolt, keresztüllátott rajtam, és mindig tudta, mit csinálok, még azt is, amit gondolok. De ez itt most, ahogy rám néz, nagy és puha és szelíd, majdnem mint a tehén szeme.

Egészen biztos, hogy magánál van? kérdezte Mary, de fel sem nézett.

Ó, hogyne, tökéletesen felelte Landy.

És lát engem?

Kifogástalanul.

Jaj de érdekes! Biztos azon spekulál, mi történt.

Ó, nem. Nagyon jól tudja, hol van, és miért van itt. Ezt nem felejtette el.

Úgy érti, doktor úr, hogy William tudja, hogy itt van ebben a lavórban?

Természetesen. Ha beszélni is tudna, minden bizonyjal tökéletesen normális társalgást folytathatna önnel. Meggyőződésem szerint szellemileg semmiféle különbség nincs a jelenlevő William és az ön által ismert William között.

– Uramisten – mondta Mrs. Pearl. Elhallgatott, latolgatta a dolognak ezt a döbbenetes aspektusát.

Tudod mit, mondta magában, és most már nem a szemet nézte, hanem mögötte azt a nagy, szürke, puha diót, amint békésen hever a víz alatt. Azt hiszem, talán így jobban is szeretem. Igazából azt hiszem, egészen jól kijönnék ezzel a Williammel. Ezzel nem volna nehéz elbánnom.

Milyen csöndes, ugye? kérdezte.

– Magától értetődik, hogy csöndes.

Semmi vita, semmi kritizálás, állandó figyelmeztetés, folytonos betartani való szabályok, semmi tiltás, hogy ne cigarettázz, nem mered rá este a könyv fölött a hideg, helytelenítő szempár, nincs mosni-vasalni való ing, nincs vacsorafőzés – semmi, semmi, csak a műszív lüktetése, ami egyébként igen megnyugtató hang, és semmi esetre sem olyan hangos, hogy zavarná tévénézés közben.

– Doktor úr – szólalt meg Mary. – Én azt hiszem, nagyon megszerettem. Hát nem furcsa?

– Véleményem szerint tökéletesen érthető.

– Olyan kis csöndes és tehetetlen, ahogy ott fekszik a víz alatt a kis lavórjában.

– Bizony.

– Olyan, mint egy csecsemő. Igen. Szakasztott, mint egy kis csecsemő.

Landy némán állt, hallgatta.

– Jól van, kicsikém – mondta az asszony lágyan, a medence fölé hajolva. Most már Mary gondoskodik rólad, ne félj. Mikor vihetem haza, doktor úr?

Hogy tetszett mondani?

Azt kérdem, hogy mikor vihetem haza... az otthonunkba?

Asszonyom, ön tréfál mondta Landy.

Hogy tréfálok? fordult meg lassan az asszony, és az orvosra nézett. Arca ragyogott, kerek szeme csillogott, akár a gyémánt.

De hát nem lehet mozgatni.

Nem látom be, miért ne lehetne.

Ez tudományos kísérlet, asszonyom.

Ez az én férjem, doktor úr.

Furcsa, ideges kis félmosoly rebbent Landy arcán.

– Hát... – kezdte.

– A férjem, ha nem tudná. – Nem volt harag az asszony hangjában. Halkan beszélt, mint hogyha csupán valami egyszerű tényt akarna az orvos emlékezetébe idézni.

– Hát ez meglehetősen kényes kérdés – mondta Landy, és megnyalta ajkát. – Ön jogilag özvegy, Mrs. Pearl. Úgy gondolom, ebbe bele kell nyugodnia.

Mary hirtelen elfordult az asztaltól, és az ablakhoz lépett.

– Nem tréfálok – mondta. – Haza akarom vinni. – És cigarettát vett elő a táskájából.

Landy nézte, amint az asszony rágyújt. Ha nem téved, egy kicsit... furcsa a hölgy, gondolta. Valósággal örül, hogy ott látja a férjét abban a medencében.

Megpróbálta elképzelni, mit érezne ő, ha a felesége agya heverne ott, az ő szeme bámulna rá a kapszulából.

Nem. Nem örülne.

Menjünk talán vissza a szobámba? kérdezte.

Az asszony az ablaknál állt, szemmel láthatólag teljes nyugalomban, eleresztette magát, fújta a füstöt.

Kérem. Mehetünk.

Kifelé menet megállt az asztal mellett, és még egyszer a medence fölé hajolt.

Mary most hazamegy, édes mondta. Ne izgasd magad, jó? Szépen hazaviszünk, mihelyt lehet, és akkor aztán majd gondoskodunk rólad. Tudod-e, drágám... egy pillanatra elhallgatott, ajkához emelte a cigarettát, szippantani készült.

Abban a pillanatban a szem felvillant.

Mary egyenesen belenézett, és a közepében apró, de ragyogó villámlást látott; a szembogarat fekete tűhegyé szűkítette a pokoli düh.

Mary nem mozdult. Ott állt, a medence fölé hajolt, szájához emelte a cigarettát, és nézte a szemet.

Azután igen lassan, megfontoltan, ajka közé tette a cigarettát, és nagyot szívott rajta. Mélyen belélegezte a füstöt, három-négy másodpercig a tüdején tartotta; aztán hirtelen: huss! kiengedte; az orrlyukán két vékony sugárban lövellt ki a füst, lecsapott a medencében a folyadékra, sűrű, kék felhőben gomolygott, beburkolta a szemet.

Landy már az ajtónál volt, háttal az asszonynak, várta.

– Jöjjön, Mrs. Pearl – Szólt hátra.

– Mi az, William, dühös vagy? – kérdezte gyengéden Mary. – Nem tesz ám jót, ha mérgelődsz, édes!

Landy hátrafordult, hogy vajon mit csinál.

– Nem bizony – folytatta suttogva az asszony. – Mert mostantól kezdve, édeském, úgy lesz minden, ahogy Mary akarja, bizony. Érted?

– Mrs. Pearl – szólt Landy, és közelebb lépett.

– Hát csak légy jó kisfiú, drágaságom mondta az asszony, és megint szívott egyet a cigarettáján. A rossz kisfiúkkal mostanában nem sokat kukoricáznak, tudod-e?

Landy már ott volt az asszony mellett, megfogta a karját, és gyengéd eréllyel elhúzta az asztaltól.

Pá, édes szólt vissza Mary. Nemsokára megint jövök.

Elég lesz, Mrs. Pearl. Menjünk.

Hát nem aranyos? kiáltott fel Mary, és fényes, derűs nagy szemét Landyre emelte. – Hát nem isteni? Alig várom, hogy otthon legyen!

Út a mennyországba

Mrs. Foster világéletében csaknem betegesen rettegett attól, hogy lekési a vonatot, a repülőt, a hajót, vagy akár csak a színházi előadás kezdetét. Más tekintetben nem volt különösebben ideges alkat, ám a puszta gondolat, hogy egy-egy ilyen alkalomról esetleg lemaradhat, olyan idegállapotba hozta, hogy rögtön remegni kezdett. Nem volt ez különösebben feltűnő, hiszen csupán egy rakoncátlan izmocska szapora meg-megrándulása jelezte bal szeme sarkában. Ennél azonban sokkal kellemetlenebb volt, hogy ez az apró izomrángás csupán akkor volt hajlandó végre megszűnni, amikor Mrs. Foster már legalább egy órája szerencsésen elérte a vonatot, a repülőt, vagy amiről éppen szó volt.

Igazán figyelemreméltó, ahogyan bizonyos emberekben egy-egy ilyen hétköznapi aggodás, például a vonat elérése miatt, egészen komoly megszállottsággá képes fokozódni. Legalább egy félórával azelőtt, hogy el kellett indulnia otthonról az állomásra, Mrs. Foster már indulásra készen lépett ki a liftből, kabátban, kezén kesztyűvel, fején kalappal. Azután, minthogy leülni képtelen volt, szobáról szobára futkározott, mire férje, aki bizonyára teljesen tisztában volt felesége állapotával, végre előbukkant szobája titkos magányából, s száraz, hűvös hangon megjegyezte, hogy talán ideje lenne már indulniuk, vagy mégsem?

Mr. Fosternek minden bizonnyal kétségbevonhatatlan joga volt arra, hogy bosszankodjék felesége bolondériáján, arra azonban semmi sem jogosította föl, hogy a szegény asszony szenvedését fölösleges várakoztatással fokozza. No, nem mintha bizonyos lenne, hogy szántszándékkal erre törekedett, mindenesetre valahányszor készültek valahová, Mr. Foster olyan pontosan időzített – mindig csupán egy vagy két percet késett –, ráadásul modora oly mézesmázos volt, hogy aligha lehetne azt hinni: nem készakarva sújtotta szerencsétlen feleségét még saját kis külön bejáratú

kínzásával is. Egy dolgot bizonyára pontosan tudott: neje sohasem szánná rá magát, hogy rászóljon, és nyíltan siettesse. Ahhoz túlságosan alapos idomításban volt része, férje jóvoltából. Azzal Mr. Fosternek ugyanilyen pontosan tisztában kellett lennie, hogy ha csak egy perccel is tovább várakoztatná feleségét a biztonságos határnál, akkor egyenesen hisztériába tudná kergetni. Házasesetük utóbbi néhány éve során egy-két kivételes alkalommal már-már úgy tűnt, mintha kifejezetten le akarta volna késni a vonatot, csak hogy fokozza szegény asszony fájdalmát.

Feltételezve (bár igazán nem lehetünk biztosak benne), hogy a férjnek mégiscsak volt vaj a fején, viselkedésének észszerűtlenségét csak fokozta, hogy eme apró, elfojthatatlan hóboton kívül, Mrs. Foster mindig is szerető és gondos feleség volt. Már több mint harminc éve hűségesen és kifogástalanul szolgálta férjét. Ezt a legnagyobb rosszindulattal sem vonhatta senki kétségbe. Sőt ennek még ő maga, ez az áldott szerénységű asszony is tudatában volt, s jóllehet már évek óta próbálta elhessegetni a gondolatot, hogy férje – ha csak néha is – tudatosan okoz neki ennyi szenvedést, az utóbbi időben már több alkalommal is azon kapta magát, hogy e kellemetlen gondolatot forgatja fejében.

Mr. Eugene Foster már csaknem hetvenéves volt, s feleségével és négy szolgálójukkal élt egy hatalmas, hatszintes házban New York Keleti Hatvankettedik utcájában. Komor épület volt, nem sok látogatójuk akadt. Ezen a januári reggelen azonban a ház egészen megelevenedett, csak úgy nyüzsgött a sok futkosó szolgálótól. Az egyik cseléd porhuzatokat osztott szét, a másik betakarta velük a bútorokat. A lakáj bőröndöket hordott le az emeletről, és sorba állította őket a hallban. A szakács minduntalan kikukkantott a konyhából, hogy egy-egy szót váltson a lakájjal, maga Mrs. Foster pedig ódivatú bundájában, fején fekete kalapjával röpdösött szobáról szobára, mintha mindezen hadműveletek sikere egyedül az ő felügyeletén múlna. Valójában az égadta világon semmire nem gondolt azonkívül, hogy ha a férje nem jön végre elő a

dolgozószobájából indulásra készen, akkor ő egészen biztosan le fogja késni a gépet.

– Mennyi az idő, Walker? – kérdezte a lakájt, amint elhaladt mellette.

– Tíz perccel múlt kilenc, asszonyom.

– Megjött már az autó?

– Igen asszonyom, már várja önöket. Épp most megyek le bepakolni a csomagokat.

– Legalább egy óra, amíg Idlewildbe érünk – idegeskedett Mrs. Foster. – A gépem tizenegykor indul. A formaságok miatt legalább egy félórával hamarabb ott kell lennem. El fogok késni. *Tudom*, hogy el fogok késni.

– Azt hiszem, elegendő ideje van még, asszonyom – nyugtatta a lakáj kedvesen. – Már szóltam Mr. Fosternek, hogy kilenc tizenötökor indulniuk kell. Addig még van öt perc.

– Persze Walker, tudom, tudom. Rakja be gyorsan a bőröndöket, legyen szíves.

Mrs. Foster föl-alá kezdett járkálni a hallban, s valahányszor elhaladt a lakáj mellett, megkérdezte tőle az időt. Ezt a gépet igazán nem lenne szabad lekésnie, mondogatta magában. Hónapokba telt, mire sikerült meggyőznie a férjét, hogy elengedje. Ha most lekési a járatot, még az is lehet, hogy férje meggondolja magát, és lefújja az egész utat. A legrosszabb pedig az volt, hogy ragaszkodott hozzá: személyesen kíséri ki feleségét a repülőtérre.

– Édes Istenem – mondta fennhangon –, le fogom késni. Tudom, tudom, *tudom*, hogy le fogom késni. – Az aprócska izom a bal szeme sarkában máris idegesen rángani kezdett. Mrs. Foster szemei már csaknem könnyben úsztak.

– Mennyi az idő, Walker?

– Tizennyolc perccel múlt egész, Asszonyom.

– Most már egészen biztos, hogy le fogom késni! – kiáltotta. – Istenem, bárcsak itt lenne már!

Ennek az útnak különleges jelentősége volt Mrs. Foster számára. Egyedül utazott Párizsba, hogy meglátogassa egyetlen gyermekét, leányát, aki egy francia férfihez ment feleségül. Mrs. Foster nem különösebben kedvelte a francia úriembert, leányát azonban imádta, s mi több, egyre erősebben vágyakozott, hogy végre megpillanthassa három unokáját. Csak arról a számtalan fényképről ismerte őket, amelyeket lánya küldött neki, s amelyeket ő különös gonddal helyezett el a ház különböző szögleteiben. Gyönyörű gyerekek voltak. Mrs. Foster valósággal bálványozta őket, s valahányszor újabb kép érkezett, hosszú órákra elvonult vele, nagy-nagy szeretettel csüggött rajta, s fürkésző tekintettel kereste a kis arcocskákon annak a régi jó vérségi hasonlatosságnak a nyomait, amely oly sokat jelentett számára. Sőt mostanában már egyre inkább úgy érezte, hogy egyáltalán nem akarja élete hátralevő részét olyan helyen leélni, ahol nem lehet a gyermekek közelében, vagy ahol ők nem tudják meglátogatni, ahol nem mehetnek együtt hosszú sétákra, nem vehet nekik ajándékokat és egyáltalán, nem láthatja őket felnőni. Persze tudta, hogy ilyen gondolatokat táplálni helytelen, és bizonyos értelemben még hűtlenség is, hiszen a férje még mindig él. Azt is tudta, hogy jóllehet Mr. Foster már nem vállal különösebben tevékeny szerepet számtalan vállalkozása irányításában, abba soha nem egyezne bele, hogy elköltözzön New Yorkból, és Párizsban éljen. Már az is kész csoda, hogy egyáltalán megengedte feleségének az utazást, aki így átrepülhet leánya családjához hat hétre, látogatóba. Pedig mennyire szerette volna, hogy mindig velük élhessen, hogy mindig a közelükben lehessen!

– Walker, mennyi az idő?

– Huszonkét perccel múlt egész, Asszonyom.

Még el sem hangzottak szavai, amikor föltárult az ajtó, és Mr. Foster belépett a hallba. Egy pillanatra megállt, s fürkész tekintettel nézett felesége arcába, aki viszonzta férje, az apró, de még mindig fürge úriember pillantását, akinek hatalmas szakállal körülkerített

arca szinte a megtévesztésig hasonlított Andrew Carnegie régi fotográfiáira.

– Nos – szólt –, azt hiszem, hamarosan indulnunk kell, ha el akarod érni a gépedet.

– Igen, drágám, igen! Már minden készen áll. A kocsni csak ránk vár.

– Pompás – bólintott Mr. Foster. Kissé félrebillentette fejét, és közeliől tanulmányozta hitvese arc kifejezésének változásait. Sajátos megszokásból néha felkapta a fejét, majd néhány szaggatott mozdulattal újra egyenesbe hozta tekintetét. Részben emiatt, részben pedig mert karjait magasan mellkasa fölött összefonta, most egészen hasonló volt egy mókushoz – egy vén, okos, ürge mókushoz, a szemközti parkból.

– Walker már itt is van a kabátoddal drágám. Vedd fel, kérek.

– Csak egy pillanat – válaszolta Mr. Foster. – Azonnal jövök. Vissza kell mennem kezét mosni.

Mrs. Foster várt, a lakáj pedig ott állt mellette, kezében a kabáttal és a kalappal.

– Walker, most már ugye tényleg lekésem?

– Nem, asszonyom – válaszolt a lakáj. – Azt hiszem, időben oda fog érni.

Nem sokkal ezután Mr. Foster ismét megjelent, s miközben a lakáj feladta rá a kabátot, felesége már ki is viharzott, hogy beüljön a bérelt Cadillacbe. Hamarosan férje is követte, ő azonban lassan, megfontolt léptekkel haladt lefelé a ház lépcsőin, s félúton meg is állt, hogy megnézze a csillagokat, és beleszagoljon a hűvös, hajnali levegőbe.

– Mintha egy kicsit ködös idő lenne – jegyezte meg Mr. Foster, és beült felesége mellé az autóba. – És ott kint a reptéren mindig ködösebb, mint a városban. Az sem lepne meg, ha már rég törölték volna a járatot.

– Ne mondj ilyet, drágám, *kérek*.

Egyikük sem szólalt meg, amíg át nem értek a folyón Long Islandre.

– Mindent elintéztem a szolgálok ügyében – mondta Mr. Foster. – Ma mindegyik szabadságra megy. Hat hétre fél fizetést adtam nekik, és szóltam Walkernek, hogy majd táviratozunk, ha megint szükségünk lesz rájuk.

– Igen, már elmondta.

– Ma este beköltözöm a klubba. Igazán nem is árt ennyi változás.

– Igen, drágám. Írni fogok.

– Időnként majd benézek a házba, hogy rendben van-e minden, és hogy elhozzam a postát.

– De nem gondolod, drágám, hogy Walkernek végig a házban kellene maradnia, hogy minden rendben menjen? – kérdezte Mrs. Foster bizonytalanul.

– Ostobaság. Teljesen fölösleges. Különben is, akkor teljes bért kellene fizetnem neki.

– Ó, valóban – mondta Mrs. Foster. – El is felejtettem.

– Egyébként is, az ember sosem tudhatja, kinek mi jut eszébe, ha magára marad egy teljesen üres házban – nyilatkozta ki Mr. Foster, azzal elővett egy szivart, s miután ezüst szivarvágójával lecsippentette a végét, rágyújtott egy arany öngyújtóval.

Mrs. Foster csöndben ült a kocsiban, és kezét összekulcsolta a takaró alatt.

– Ugye fogsz írni? – kérdezte.

– Majd meglátom – válaszolta férje. – De kétlem. Tudod, hogy nem szívesen írok levelet, hacsak nincs valami különleges mondanivalóm.

– Persze drágám, tudom. Ne is vergődj vele. – Végighaladtak a Queen's Boulevard mentén, s amint elérték a sík mocsárvidéket, amelyen Idlewild épült, a köd egyre sűrűsödött, s az autónak le kellett lassítania.

– Ó, istenem! – kiáltott fel Mrs. Foster. – Most már *tudom*, hogy le fogom késni! Mennyi az idő?

– Ugyan, ne jajgass már – válaszolt az öregúr. – Már különben sem számít, hogy odaérünk-e. Ilyen időjárási körülmények között soha nem közlekednek. Nem is tudom, egyáltalán miért hoztad ki magad.

Bár nem volt egészen biztos a dolgában, Mrs. Fosternek úgy tűnt, mintha hirtelen másképpen hangzottak volna férje szájából a szavak. Megfordult hát és ránézett. Dús szakállbozontja alatt aligha tudott felfedezni bármiféle változást arckifejezésében. De a száj, a száj az beszédes volt. Bárcsak, gondolta, mint már annyiszor azelőtt is, bárcsak láthatnám a száját legalább. A szemei soha semmit nem árultak el – kivéve persze, amikor dühöngött.

– Na persze – folytatta –, ha valami véletlen folytán mégiscsak indítanak a gépet – nos, akkor egyetértek veled, drágám: most már egészen biztosan lekésed. Legjobban teszed, ha belenyugszol.

Mrs. Foster elfordult férjétől, és a bepárásodott ablakon keresztül kibámult a ködbe. Ahogy közelítettek a repülőtér felé, a köd úgy tűnt egyre sűrűbbnek: most már legföljebb ha az út szélét látta és valahol távolban a mezők horizontját. Érezte, hogy férje még mindig őt figyeli. Újra visszanézett hát rá, s e pillanatban különös rémülettel kellett megállapítania, hogy férje leplezetlenül azt a picinyke helyet bámulta bal szeme sarkában, ahol most is érezte az izom rángását.

– Nincs igazam? – kérdezte.

– Miben?

– Hogy most már akkor is lekésed, ha indítják. Ennél gyorsabban nem mehetünk ebben a sűrű kásában.

Ezután már nem is szólt hozzá. A kocsit továbbra is csak vánszorgott a reptér felé. A sofőr sárga lámpát irányított az útszegélyre, ez volt minden, ami után tájékozódni tudott. Szemből hol fehér, hol sárga fények jöttek feléjük a ködből, egy különösen erős fény pedig közvetlen közletről követte őket egész idő alatt.

A sofőr hirtelen a fékre lépett.

– Na tessék! – kiáltott fel Mr. Foster. – Elakadtunk. Tudtam előre.

– Nem, uram – mondta a vezető, ahogy óvatosan lehúzódt az út szélére. – Megérkeztünk. Ez a repülőtér.

Mrs. Foster, anélkül, hogy akár egy szót is szólt volna, kiugrott a kocsiból, és besietett az épületbe, a főbejáraton keresztül. Bent már elég nagy tömeg várakozott, többnyire elkeseredett utasok, akik a jegypénztárak körül álldogáltak. Előrefurakodott, és megkérdezte a tisztviselőt.

– Igen – válaszolt a férfi. – Az ön járatának indulását ideiglenesen elhalasztották. De kérem, maradjon itt. Várakozásaink szerint az idő bármely pillanatban kitisztulhat.

Visszament férjéhez, aki még mindig a kocsiban ült, és közölte vele a híreket.

– De igazán fölösleges, hogy itt maradj velem, drágám – mondta.
– Nem lenne semmi értelme.

– Nem is maradok – válaszolt a férj. – Már hogyha a sofőr vissza tud vinni. Vissza tud vinni, sofőr?

– Azt hiszem, igen, uram – válaszolt a férfi.

– Kipakolta a csomagokat?

– Természetesen, uram.

– Isten veled, drágám – búcsúzott el Mrs. Foster, majd behajolt az autóba, és megcsókolta a sűrű, őszes szakállal fedett arcot.

– Isten veled – válaszolt a férj. – Utazz jól.

A kocsi elhúzott, Mrs. Foster pedig egyedül maradt.

Az asszony napjának hátralevő része leginkább lidércnyomásos álomhoz hasonlított. Órákig ült egy padon, olyan közel a jegypénztár pultjához, amilyen közel csak tudott, és úgy harminc percenként felkelt, és megkérdezte a légitársaság tisztviselőjét, hogy vajon változott-e a helyzet. Mindig ugyanazt a választ kapta: várjon csak tovább, mert a köd bármelyik percben fölszállhat. Végül már este hat óra is elmúlt, amikor a repülőtér hangosbemondói közölték, hogy a járat indulását másnap reggel tizenegy óráig elhalasztották.

Mrs. Foster nem igazán tudta, mihez kezdjen, amikor meghallotta ezt a hírt. Még vagy egy félóraig ott maradt a padon, és gondolkodott – már amennyire fáradt és kissé ködös elméjével gondolkodni tudott –, hogy hová mehetne éjszakára. A repülőteret nem szívesen hagyta ott. A férjét sem igazán óhajtotta újra látni. Megrémült már a gondolattól is, hogy esetleg valamilyen úton-módon mégiscsak megakadályozza, hogy eljusson Franciaországba. Leginkább ott szeretett volna maradni, ahol volt, és a padon ücsörögni egész éjszaka. Talán ez lenne a legbiztonságosabb. De már most kimerült volt, s nem sokat kellett töprengenie, hogy rájöjjön, ez amúgy is nevetséges volna egy maga korabeli idős hölgy részéről. Így végül odasétált egy telefonhoz, és felhívta a férjét.

A telefont Mr. Foster vette fel, aki már éppen indult volna a klubba. Mrs. Foster elmondta neki a legújabb fejleményeket, és megkérdezte, hogy a szolgálók a házban vannak-e még.

– Már mind elmentek – válaszolt Mr. Foster.

– Nos hát, akkor kiveszek valahol egy szobát magamnak ma éjszakára. Ne is aggódj miattam, drágám.

– Ez igazán bolondság volna – ellenkezett a férj. – Egy egész ház a rendelkezésedre áll. Használd.

– Na de drágám, hiszen, üres!

– Akkor én is veled maradok.

– De élelem sincs a házban. Semmi sincs.

– Egyél hát valamit, mielőtt hazajössz. Elég az ostobaságokból, asszony. Muszáj ekkora feneket kerítened mindennek, amit csinálsz?

– Igazad van – sóhajtott Mrs. Foster. – Bocsáss meg. Bekapok itt valahol egy szendvicset, és már megyek is haza.

Kint a köd már kitisztult egy kissé, de a taxisofőrnek még így is lassan és óvatosan kellett vezetnie, ezért Mrs. Foster csak elég későn ért haza, a Hatvankettedik utcai házba.

Férje azonnal előbújt dolgozószobájából, amikor Mrs. Foster belépett a hallba.

– Nos – kérdezte a dolgozószoba ajtaja mellett állva –, milyen volt a párizsi út?

– Reggel tizenegykor indulunk – válaszolt Mrs. Foster. – Efelől semmi kétség.

– Már úgy érted, ha a köd kitisztul, igaz?

– Már most is tisztul. És feltámadt a szél is.

– Fáradtnak látszol – mondta Mr. Foster. – Bizonyára fárasztó napod volt.

– Nos, nem volt valami kényelmes. Azt hiszem, egyenesen az ágyba bújok.

– Reggelre kocsit rendeltem. Kilencre.

– Köszönöm, drágám. És remélem, nem töröd magad azzal, hogy újra kikísérsz egészen a repülőtérig.

– Nem – válaszolt Mr. Foster lassan –, nem hiszem. De annak nem látom akadályát, hogy útban a reptér felé engem kitegyél a klubban.

Mrs. Foster férjére nézett, s ebben a pillanatban úgy tűnt neki, mintha a férfi valahol messze, a látóhatáron túl állna. Hirtelen olyan kicsinynek és oly távolinak látszott, hogy Mrs. Foster még abban sem volt egészen bizonyos, vajon mit csinál, mire gondol, vagy egyáltalán micsoda.

– A klub bent van a városban – válaszolta. – Nem esik útba a repülőtér felé menet.

– De drágám, hiszen éppen elég időd lesz, vagy nem? Vagy esetleg nem akarsz elvinni a klubig?

– Ó, dehogynem, természetesen.

– Rendben. Akkor találkozunk holnap reggel kilenckor.

Mrs. Foster felment második emeleti hálószobájába. Hosszú napja után olyan kimerült volt, hogy lefekvés után csaknem azonnal mély álomba zuhant.

Másnap reggel Mrs. Foster korán kelt, és nyolc harmincra már indulásra készen állt.

Nem sokkal kilenc után férje is megjelent.

– Megcsináltad a kávémat? – kérdezte.

– Nem drágám. Úgy gondoltam, majd reggelizel valami finomat a klubban. A kocsi már itt van. Már vár is egy ideje. Én el is készültem, akár indulhatnánk.

A hallban álltak – mostanában mintha mindig kizárólag a hallban találkoztak volna. Mrs. Foster kabátban, kalapban, kezításkával, Mr. Foster pedig kissé különc szabású, magas hajtókájú Edward-zakójában.

– A csomagjaid?

– A reptéren.

– Ó, hát persze – bólintott. – Persze. És ha még engem is elviszel a klubba, akkor már éppen ideje indulnunk, jól mondom?

– Úgy van! – kiáltotta Mrs. Foster. – Igen, ahogy mondd, *kérlek!*

– Csak visszamegyek még néhány szivarért. Rögtön itt vagyok. Addig szállj csak be a kocsiba.

Mrs. Foster megfordult és odament a kocsihoz. A sofőr már nyitotta is előtte az ajtót.

– Mennyi az idő? – kérdezte.

– Körülbelül negyed tíz.

Mr. Foster öt perccel később jelent csak meg, s amint Mrs. Foster figyelte, ahogy lassan leereszkedik a lépcsőkön, a férfi lábai mintha kecskelábak lettek volna a szűk szárú kályhacső-nadrágban. Akárcsak az előző napon, most is megtorpant félúton, hogy beleszippantson a levegőbe és egy pillantást vessen az égre. A köd még mindig nem szállt fel egészen, de a nap első sugarai már átszűrődtek a fehér homályon.

– Talán ez alkalommal több szerencséd lesz – mondta Mr. Foster, amint beült felesége mellé a kocsiba.

– Kérem, siessen – szólt Mrs. Foster a sofőrhöz. – Ne vesződjék a takaróval. Kérem, induljon. Máris elkéstem.

A férfi visszament a vezetőüléshez, és beindította a motort.

– Egy *pillanat!* – mondta Mr. Foster váratlanul. – Sofőr, várjon egy percet, kérem, megtenné?

– Mi az, drágám? – Mrs. Foster látta, ahogy férje kabátja zsebeiben kotorász.

– Volt nálam egy kis ajándék Ellenek – magyarázta. – Elvihetnéd. Hova az ördögbe tettem? Megesküdnék rá, hogy amikor lefelé jöttem, még a kezemben volt.

– Nem láttam, hogy lett volna nálad valami. Miféle ajándék?

– Egy kis doboz, fehér papírba csomagolva. Tegnap elfelejtettem odaadni neked. Ma nem akarom elfelejteni.

– Egy doboz! – kiáltott fel Mrs. Foster. – Én semmiféle dobozt nem láttam! – Mrs. Foster kétségbeesetten keresgélgni kezdett a kocsi hátuljában.

Férje továbbra is kabátja zsebeiben turkált. Aztán kigombolta a kabátját, és elkezdett a zakójában kutatni.

– Sehol se találom... – mondta. – Biztos a szobámban hagytam... Rögtön itt vagyok.

– Ó, *kérlek!* – kiáltott fel Mrs. Foster. – Erre már igazán nem érünk rá! Kérlek, hagyd! Majd postán elküldöd! Különben is, biztos megint egy fésű. Mindig fésűket adsz neki.

– Na és mi a baj a fésűkkel, ha megkérdezhetem? – csattant fel Mr. Foster dühödten, mert felesége, életében egyszer, megfélekedezett magáról.

– Ó, semmi, kedvesem, az égvilágon semmi. De...

– Maradj itt! – parancsolt rá feleségére. – Megyek és már hozom is.

– Kérem, siess, drágám! Ó, *kérlek*, siess!

Mrs. Foster csak ült és várt.

– Sofőr, mennyi az idő?

A vezetőnek karórája volt, rápillantott.

– Kilenc harminc körül jár.

– Ki tudunk érni a reptérre egy órán belül?

– Hát... annyi kell.

Ebben a pillanatban Mrs. Foster hirtelen észrevette valami fehér, dolog csücskét, mélyen begyűrve az ülés mögötti részbe, azon az oldalon, ahol a férje ült. Átnyúlt, és hamarosan kiemelt egy kís, papírba csomagolt dobozt, ami – és ezt jelenlegi hangulatában lehetetlen volt nem észrevennie – egészen úgy nézett ki, mintha szántszándékkal lett volna benyomva az ülések közé, mélyen és biztonságosan.

– Itt van! – kiáltott föl. – Megtaláltam! Édes istenem, most fönn fogja keresni a végtelenségig! Sofőr, gyorsan ugorjon fel és hívja le, legyen szíves! Ugye megteszi?

A sofőrt, akinek egyébként apró, lázadó ír szája volt, mindez viszonylag hidegen hagyta, de azért kiszállt a kocsiból, és fölment a bejárati ajtóhoz vezető lépcsőkön. Aztán megfordult és visszajött.

– Be van zárva – jelentette be. – Van kulcsa?

– Hogyne, várjon egy percet. – Mrs. Foster idegesen keresgélt a kézitáskájában. Apró arcát eltorzította az izgalom, ajka lebiggyedt.

– Itt van ni! Nem, inkább magam megyek. Úgy gyorsabb lesz. Tudom, hol keressem.

Kiugrott a kocsiból, és már viharzott is fölfelé a lépcsőkön, egyik kezében a kulccsal. Becsúszta a kulcsot a zárba, és már majdnem el is fordította, amikor meggondolta magát. Fejét fölemelte, és ott állt teljesen mozdulatlanul, egész testével belemerevedve a pillanatba, e rohanás közepette, és várt – öt, hat, hét, nyolc másodperc, kilenc, tíz. Várt. Ahogy ott állt, fejével magasan a levegőben, egyetlen görcsbe feszült testtel, úgy tűnt, mintha valami hangra emlékezne, amit egy pillanattal azelőtt hallott, valahonnan a ház mélyéből.

Igen – nyilvánvalóan hallgatózott. Egész magatartása ebből állt – a *hallgatásból*. Sőt mintha egyik fülét közelebb és közelebb helyezte volna az ajtóhoz. Most már egészen hozzásimult, s még néhány másodpercig így állt, fejével magasan a levegőben, fülével az ajtón, kezében a kulccsal, már-már csaknem belépve, de mégsem, inkább

hallgatózva, legalábbis így látszott, hallgatva és elemezve a hangokat, amelyek elfojtva kiszűrődtek valahonnan a ház legeslegmélyéből.

Aztán egészen váratlanul ismét életre kelt. Kihúzta az ajtózárból a kulcsot, és újra lefutott a lépcsőkön.

– Már túl késő van! – kiáltott a sofőrnek. – Nem várhatok rá tovább, egyszerűen nem várhatok többet. Le fogom késni a repülőt. Siessen, kérem, siessen! A reptérre!

A sofőr, aki egy ideje már erősen figyelte, talán észre is vette, hogy Mrs. Foster arca hófehérre vált, s hogy egész arckifejezése ostobácska, mint akár csak néhány pillanattal azelőtt. Vonásaira sajátos keménység telepedett. Az apró száj, amely máskor oly petyhüdt volt, most keskenyen feszült, a szemek izzottak, a hang pedig, amikor Mrs. Foster megszólalt, addig ismeretlen határozottságot hordozott.

– Sofőr, kérem, siessen!

– A férje nem utazik önnel? – kérdezte a férfi meglepetten.

– Dehogyan! Csak a klubig akartam elvinni. De nem számít. Meg fogja érteni. Majd fog egy taxit. Na ne üljön már ott, induljon! Minek beszél annyit? *Gyerünk már!* El kell érnem a párizsi gépet!

A sofőr – az asszony folyamatos buzdítása mellett – olyan gyorsan hajtott, ahogyan csak tudott, és sikeresen el is érte a gépet, igaz, alig néhány perccel indulás előtt. Hamarosan magasan az Atlanti-óceán felett járt, kényelmesen hátradőlt ülésében, hallgatta a motor zümmögését – végre repül Párizs felé. Új hangulata még mindig kitartott. Hihetetlenül erősnek, és – furcsa módon – csodálatosnak érezte magát. Még a lélegzete is majd elállt, ám ezt inkább afölötti csodálkozása okozta, amit tett, mintsem bármi más, s amint egyre távolabb és távolabb jutott New Yorktól és a Hatvankettedik utcától, egyre nagyobb nyugalom szállta meg. Mire megérkezett Párizsba, olyan erős és nyugodt volt, hogy többet nem is kívánhatott.

Találkozott hát unokáival, akik a maguk testi valójában még sokkal szebbek voltak, mint a fényképeken. Akár az angyalok, mondogatta magában, olyan szépek. Mindennap elment velük sétálni, süteménnyel tömte őket, ajándékokat vett nekik tucattjával, s bájosabbnál bájosabb történeteket mesélt.

Hetente egyszer, keddenként levelet írt férjének. Kedves, csevegő levelet, tele hírekkel és pletykákkal, s mindig ugyanazokkal a zárószavakkal: „És étkezzél rendszeresen, drágám, bár az a gyanúm, hogy ezt mindig elhanyagolod, amikor távol vagyok.”

A hat hét elteltével mindenki szomorkodott, hogy vissza kellett térnie Amerikába, a férjéhez. Mindenki, csak éppen ő maga nem. Meglepő módon mintha nem bántotta volna annyira a dolog, mint amennyire azt az ember elvárhatta, s amikor mindnyájuknak búcsúcsókot adott, volt valami a magatartásában és a szavakban, amelyeket mondott, ami arra utalt, hogy esetleg visszatérhet még a nem túl távoli jövőben.

Rendes feleséghez illő módon azonban nem hosszabbította meg tartózkodását. Pontosan hat héttel érkezése után táviratot küldött férjének, és felszállt a New York-i repülőgépre.

Amint megérkezett Idlewildbe, meglepődve tapasztalta, hogy nem várja autót. Talán még szórakoztatta is egy kicsit a dolog. Mindezen körülmények ellenére azonban megőrizte nyugalmát, és még a portásnak sem adott túl sok borraivalót, aki segített neki taxiba szállni csomagjaival.

New Yorkban hidegebb volt, mint Párizsban, s az utcák menti csatornáknál szennyes hókupacok álltak. A taxi befordult a Hatvankettedik utcán lévő ház elé, s Mrs. Foster rávette a sofőrt, hogy vigye föl a két legnehezebb bőröndöt a lépcsők tetejére. Utána fizetett, és megnyomta a csengőt. Várt, de nem kapott választ. Biztos, ami biztos, még egyszer megnyomta a csengőt, s hallotta is, hogy halkán csilingel, valahol hátul a kamrában, a ház végében. De még mindig nem jött senki ajtót nyitni.

Elővette hát saját kulcsát, és kinyitotta az ajtót.

Az első dolog, ami szemébe ötlött, a nagy halom levél volt. Azonmód hevert, egymás hegyén-hátán az ajtó mögött, ahogyan a postás egyenként becsúsztatta őket a résen. Az egész ház hideg volt és sötét. A nagy állóórát még mindig porhuzat takarta. A ház különösen nyomasztóan hatott Mrs. Fosterre, és valami furcsa illatot is érzett terjengeni, amit azelőtt soha életében nem tapasztalt.

Szaporán átsétált a hallon, és egy pillanatra eltűnt hátul a sarok mögött, a bal oldalon. Cselekedetét mintha valamiféle tudatosság vagy célzatosság vezérelte volna. Olyan volt, mint egy nő, aki valamely pletyka után nyomoz, vagy rosszat sejt, s annak felderítésén fáradozik. S mikor néhány másodperc múlva visszatért, arcán valami elégedettség-féle csillogott.

Megállt a hall közepén, mintha azon gondolkodna, mit is tegyen. Aztán hirtelen hátat fordított, és bement férje dolgozószobájába. Az asztalon megtalálta Mr. Foster címjegyzékét, némi keresgélés után fölemelte a telefonkagylót, és tárcsázott egy számot.

– Halló – mondta. – Kérem szépen... a Keleti Hatvankettedik utca kilenc számból beszélek... Igen, az az. Tudna valakit küldeni, most rögtön, ha lehetséges? Igen, úgy tűnik, beszorult a második és a harmadik emelet között. Legalábbis a jelzés ezt mutatja... Máris? Ó, ez igazán nagyon kedves önöktől. Tudja, a lábaim már nem elég jók ahhoz, hogy túlságosan sokat lépcsőzzek... Nagyon szépen köszönöm. Viszonthallásra.

Visszahelyezte a telefonkagylót, és csak ült férje asztalánál, várta a szerelőt, aki hamarosan megérkezik, hogy megjavítsa a liftet.

Mrs. Bixby bundája

Amerika a korlátlan lehetőségek országa – a nők számára. Máris övék a nemzeti vagyon nyolcvanöt százaléka. Hamarosan megkaparintják az egészséget. Jövedelmezővé lett a válás, könnyű lebonyolítani, még könnyebb elfelejteni; vállalkozó kedvű nő akárhányszor megismételheti, és a hasznát feltornászhatja a csillagos évig. Jól jövedelmez a férj halála is, és nem egy hölgy részesíti előnyben ezt a megoldást. A várakozási idő véges, hiszen a túlzásba vitt munka és a magas vérnyomás előbb-utóbb kifog szegény ördögön, s ott hal meg az íróasztalánál, fél kezében egy doboz serkentő tablettával, a másikban egy skatulya nyugtatóval.

Válás és végtisztesség e félelmetes rendszerességgel váltakozó kilátása nem riasztja vissza az ifjonti amerikai hímek sorozatos nemzedékeit. Minél magasabbra hág a válási arányszám, öbennük csak annál élénkebben pezseg a vágy. Párosodnak az ifjak, akár az egerek, jóformán még innen a serdülőkoron, s mire elérik harminchatodik születésnapjukat, legtöbbjük már minimum két exfeleség után fizeti a tartásdíjat. Ahhoz pedig, hogy e hölgyeket az általuk megszokott fényűzési szinten tarthassák el, dolgozhatnak a derék hímek, akár a gályarabok, mivelhogy voltaképpen azok is. Csak amikor már elérnek – idő előtt – a középkor küszöbére, akkor szüremkedik szívükbe némi kis csalódottság, s esténként összeverődnek, klubban és kocsmában, iszogatják whiskyjüket, szopogatják a nyugtatójukat, és kölcsönös mesékkal vigasztalják egymást.

A mesék alaptémája sosem változik. Mindegyikben három a főszereplő: férj, feleség, meg a gaz csábító. A férj derék, tisztességes ember; dolgozik, akár az igavonó. A feleség ravasz, csalárd, kéjsóvár, és szüntelenül tilosban járkal a gaz csábítóval. A férj, akit természetesen kenyérre lehet kenni, álmában sem

gyanakszik. Szegény, szegény ember. Lehullik-e valaha a szeméről a hályog? Avagy töltse tán szomorú felszarvazottságban hátralévő életét? Alighanem ez lesz a sorsa. De hallga! Egy mesteri fordulat, s a férj bravúrosan leleplezi boldogságának aljas megrontóját! Az asszony megdöbben, megrémül, megnémul, meghódol. A férjihallgatóság a söntéspultnál mosolyog a bajsza alatt, s némi vigaszt merít az ábrándból.

Sok hasonló történet forog közszájon, a szerencsétlen hím vágyálmaiból szőtt megannyi csodás fantázia, legtöbbje azonban oly ostobácska, hogy említést sem érdemel, annál meg sokkalta zaftosabb, hogysem elbírná a papír. Egyikük mindazonáltal különb a többinél, nem utolsósorban azért, mert történetesen – igaz. Felette népszerű a sokszorosan megcsalattott s malasztra vágyó hímek körében, s ha netán magad is közéjük tartozol, és a történetet esetleg még nem hallottad volna, bizvást élvezetedet leled a végkifejletében. A történet címe: „Mrs. Bixby bundája”, s hangzik pedig a következőképpen:

Mr. Bixby és hitvese kicsiny lakásban éldegélt New York városában. Mr. Bixby átlagos jövedelmű fogorvos volt, Mrs. Bixby pedig nagydarab, életerős, nedves szájú asszony. Havonta egyszer, mindig pénteken délután, Mrs. Bixby vonatra szállt a Pennsylvania pályaudvaron, és elutazott Baltimore-ba, agg nénikéjéhez. Ott töltötte az éjszakát, s másnap még idejében tért haza New Yorkba, hogy vacsorát főzhessen hites urának. Mr. Bixby jó szívvel alkalmazkodott. Tudta, hogy Maude tanti Baltimore-ban él, tudta, hogy neje nagyon szereti az idős hölgyet, s hogy méltánytalanság volna megfosztani kettejüket a havonkénti találkozás örömétől.

– Csak azt ne kívánd, hogy elkísérjelek – mondogatta eleinte Mr. Bixby.

– Ó, *dehogy, drágám, dehogy!* – válaszolta Mrs. Bixby. – Végtere is nem a te nénikéd. Az enyém.

Eddig minden rendben.

Csakhogy igazándiból a tanti jóformán csak alibi volt. A háttérben, egy „ezredes” néven ismert úriember alakjában, ott lappangott alattomosan a gaz csábító, hősnők pedig baltimore-i tartózkodásának java részét e gazfickónak szentelte. Az ezredes módfelett vagyonos volt. Búbajos házban élt, a város villanegyedében. Sem feleség, sem család nem súlyosbította életét, rajta kívül mindössze néhány diszkrét és hű cseléd lakott a házban, s Mrs. Bixby távollétében a jeles hadfi lovaglással, rókavadászattal múlatta napjait.

Esztendőről esztendőre folyt-folydogált ez a kellemetes viszony, s mi sem zavarta békességét. Hisz oly ritkán találkoztak – évente tizenkét alkalom csak nem sok, ha jól belegondolunk! –, hogyan is unhatták volna meg egymást? Sőt: a két találkozás közt eltelt hosszú idő alatt gyengédséggel telt csordultig a szív, s lélekemelő és ünnepi alkalom volt a viszontlátás.

– Hahó! – szólt minden egyes alkalommal az ezredes, amikor a nagy autóval kiment Mrs. Bixby elé az állomásra. – Már el is felejtettem, angyalom, hogy milyen elbűvölő! Gyerünk hamar.

Nyolc esztendő telt el.

Karácsony közeledett, s Mrs. Bixby a baltimore-i pályaudvaron várt a New York-i vonatra. Az imént véget ért vizit a szokásosnál is kellemetesebb volt, s Mrs. Bixbyt kiváló hangulatba ringatta. De mit is beszélünk! Hisz az ezredes társasága mindig is ilyen felemelő hatással volt reá. Az az ember valahogy azt az érzést kelti benne, hogy ő egész különlegesen figyelemreméltó teremtés, rafinált és egzotikus tehetséggel megáldott asszony, minden elképzelést felülmúlóan elbűvölő; s micsoda különbség ez, ha arra az ő fogorvos párjára gondol odahaza, akinek még véletlenül sem sikerült más érzést kicsiholnia belőle, mint hogy ő holmi örökös páciens, aki beköltözött a várószobába, némán ül a képes folyóiratok között, s ritkán vagy tán soha be nem szólítják, hogy elszenvedje ama tisztára súrolt rózsás kezek óvatos és pedáns bíbelődését.

– Az ezredes úr küldi – szólalt meg mellette egy hang. Odanézett: Wilkins állt mellette, az ezredes lovásza, apró, aszott, szürke bőrű törpe, s egy hatalmas, lapos kartondobozt nyomott Mrs. Bixby kezébe.

– Jesszusom! – kiáltott fel izgatottan az asszony. – Jesszusom! Micsoda óriási skatulya! Mi van benne, Wilkins? Üzenet nincs?

– Üzenet nincs – szólt a lovász, és elballagott.

Mrs. Bixby a vonaton tüstént a női mosdó magányába menekült a dobozzal, és magára zárta az ajtót. Jaj de izgalmas! Karácsonyi ajándék az ezredestől! Bogozni kezdte a zsineget. – Biztosan egy ruha! – mondta fennhangon Mrs. Bixby. – Vagy talán kettő. De az is lehet, hogy egy egész csomó isteni fehérnemű. Nem nézek oda. Csak belenyúlok, megtapogatom, és kitalálom, mi az. Még a színét is megpróbálom kitalálni, meg a fazonját! No és az árát.

Szorosan becsukta a szemét, és lassan felemelte a skatulya fedelét. Aztán fél kézzel beletúrt a dobozba. Selyempapír volt legfelül; érezte a tenyerével, hallotta a zizegését. Aztán valami boríték- vagy kártyafélét tapintott ki. Nem sokat törődött vele, bekotort a selyempapír alá, ujjai óvatosan kinyúltak, akár a csápok.

– Jesszusom! – kiáltott fel Mrs. Bixby. – Nem igaz!

Tágra nyitotta szemét, és a bundára bámult. Aztán lecsapott rá, kiemelte a skatulyából. A vastag szőrme gyönyörűen susogott a selyempapír között, ahogy széthajtogatta a bundát, s amikor felemelte, és meglátta teljes hosszúságában, olyan gyönyörűséges volt, hogy Mrs. Bixbynek elakadt a lélegzete.

Soha életében nem látott még ilyen nercet. Mert nerc volt, semmi kétség. Micsoda földöntúli szín! *Majdnem* fekete. Először feketének nézte, de amikor közelebb tartotta az ablakhoz, észrevette, hogy van benne egy árnyalatnyi kék is, dús, mély kobaltnék. A címkére pillantott. Csupán ennyi állt rajta: VALÓDI LABRADORI NERC. Semmi más. Se az üzlet neve; semmi. Ez az ezredes keze, gondolta Mrs. Bixby. A ravasz vén róka nem hagy maga után nyomot. Jól

teszi. De vajon mennyibe kerülhetett? El se merete gondolni. Négy-, öt-, hatezer dollár? Nem; még annál is több.

Egyszerűen nem tudta levenni róla a szemét. Most rögtön fel kell próbálnia. Gyorsan kibújt egyszerű piros kabátjából. Pihegett; szeme óriásira tágult. Úristen, micsoda tapintása van ennek a prémnek! És az az óriási, bő ujj, a felgyúrt vastag kézelő! Kitől is hallotta egyszer, hogy a bunda ujját mindig nőstény állat szőrméjéből csinálják, és híméből a többit? Juj! Micsoda fura érzés! Mrs. Bixby a tükörbe pillantott. Fantasztikus! Egyszerre más nő lett belőle! Szemkápráztató, sugárzó, dúsgazdag, ragyogó, kívánatos tünemény! Lábai előtt hever az egész világ! Ha ebben a bundában bevonul valahova, úgy sűrögnek majd körülötte az icipici emberkék, mint egy ketrecbe való nyúl! Ez egyszerűen nem igaz!

Mrs. Bixby kivette a skatulyából a borítékot, felnyitotta, és előhúzta belőle az ezredes levelét.

„Egyszer azt mondta, szereti a nercet, hát ezt vettem Magának. Állítólag jó darab. Kérem, fogadja el szívbeli jókívánságaim kíséretében, mint búcsúajándékot. Magántermészetű okokból többet nem találkozhatom Magával. Isten áldja; sok szerencsét.”

Nahát! Még ilyet! Derült égből, pont amikor olyan istenien érezte magát. Volt ezredes, nincs ezredes.

Micsoda csapás. Hogy fog hiányozni.

Mrs. Bixby lassan simogatni kezdte az isteni, puha, fekete szőrmét.

Amit az ember elveszít a vámon, megnyeri a réven. Mrs. Bixby elmosolyodott, és összehajtotta a levelet. Majd később eltépi és kidobja az ablakon. Ám amikor összehajtotta, észrevette, hogy a másik oldalán is van valami:

„Ui.: Mondja csak, hogy attól a drága, nagylelkű nénikétől kapta karácsonyra.”

Mrs. Bixby szája, amely épp az imént húzódott selymes mosolyra, most összekattant, mintha rugóra járt volna.

– Ez az ember megőrült! – sikoltotta. – Honnan volna Maude tantinak ennyi pénze? Hogy kaphattam volna tőle a bundát!

Csakhogy: ha nem Maude tantitól kapta, akkor vajon kitől?!

Jesszusom. A bundapróba izgalomban tökéletesen megfélekedett erről a létfontosságú kérdésről.

Két óra múlva New Yorkba ér. Tíz perccel később már otthon is van, és a férje várja. Márpedig egy férjnek, még ha olyan is, mint Cyril, aki a kétcsúcsú zápfogak, a szuvasodás, a gyökércsatornák nyálkás, sötét útvesztőiben él, még neki is lenne egy-két kérdése, ha neje őnagysága hétvégi rokonlátogatásáról hatezer dolláros nercbundában toppanna be.

Tudod, mi van, mondta magában Mrs. Bixby. Az van, hogy az a nyomorult ezredes direkt csinálta, csak hogy kitoljon velem. Tudja jól a nyomorult, hogy Maude néninek nincs ennyi pénze. Tudta az álnok gazember, hogy nem tarthatom meg a bundát.

Csakhogy Mrs. Bixby nem élte volna túl, ha a bundától meg kell válnia.

– Nem adom oda! – szólt fennhangon Mrs. Bixby. – Egyszerűen nem adom! Nekem kell ez a bunda, és kész!

Jól van, drágám, jól van. Kell neked, és kész. Csak semmi pánik, majd kitalálunk valamit. Szép nyugodtan ülünk, gondolkodunk, igen? Okos kis nő vagy te, semmi baj. Átejtetted te már egyszer-kétszer azt a szegény balfácánt. Hisz nem lát tovább a fúrója hegyénél, igaz? Csak őrizd meg a hidegvéredet, aranyom, és gondolkodj. Gondolkodj. Van idő elég.

Két és fél óra múltán Mrs. Bixby a Pennsylvania pályaudvaron leszállt a vonatról, és a kijáráshoz sietett. Visszabújt régi piros

kabátjába, és hóna alatt vitte a nagy kartondobozt. Intett egy taxinak.

– Sofőr, kérem – szólt Mrs. Bixby –, tud a környéken egy zálogházat, ami ilyenkor nyitva van?

A sofőr felvonta szemöldökét, és hátrasandított. Mulattatta a kérdés.

– Van egy sereg a Hatodik sugárúton – felelte.

– Akkor legyen szíves, álljon meg az elsónél. – Mrs. Bixby beszállt, és a taxi elindult.

Hamarosan meg is állt egy bolt előtt; a bejárat fölött három rézgömb függött.

– Várjon meg, kérem – szólt Mrs. Bixby, kiszállt, és belépett a boltba.

A pulton óriási macska kuporgott, és fehér tányérból halfejet evett. Ahogy Mrs. Bixby belépett, az állat ráemelte csillogó sárga szemét, aztán megint visszatért a vacsorájához. Mrs. Bixby megállt a pult előtt, a lehető legtávolabb a macskától, és várta, hogy előjöjjön valaki. Bámulta az órákat, cipőcsatokat, zománc melltűket, ósdi látcsöveket, törött szárú pápaszemeket, hamis fogsorokat. Csak tudnám, mért csapják zálogba a fogukat, gondolta.

– Igen? – kérdezte a bolt sötét mélyéről előbukkanó tulajdonos.

– Ó... jó estét – mondta Mrs. Bixby. Kibogozta a skatulyán a zsineget. A boltos a macskához lépett, megsimogatta a hátát. A macska zavartalanul rágta tovább a halfejet.

– Szörnyű butaságot csináltam – csacsogott Mrs. Bixby. – Elvesztettem a pénztárcámat, és ugye szombat van, a bankok zárva, és nem maradhatok egy fillér nélkül hétfőig. Ez a bunda elég értékes, de nem kérek érte sokat. Csak annyit, hogy kihúzzam hétfőig. Majd bejövök és kiváltom.

A boltos várt; nem szólt egy szót sem. Hanem amikor Mrs. Bixby kivette a dobozból a bundát, és a gyönyörű, sűrű szőrme a pultra omlott, a boltosnak felszökött a szemöldöke, kezét levette a

macskáról, és közelebb lépett, hogy szemügyre vegye a bundát. Felemelte, maga elé tartotta.

– Még egy gyűrű sincs rajtam, se az órám – csacsogott tovább Mrs. Bixby. – Akkor azt hagynám itt. De az a helyzet, hogy az égvilágon nincs nálam más, csak ez a bunda. – És pucér kezét a boltos elé terpesztette.

– Újnak látszik – mondta a boltos, és két ujja között morzsolgatta a puha szőrmét.

– Igen, igen, egészen új. De mondom, nekem épp csak annyi pénz kell, hogy hétfőig kihúzzam. Adna érte ötven dollárt?

– Adok rá ötven dollárt.

– Százszor annyit is megér, de tudom, hogy vigyázni fog rá, amíg érte nem jövök.

A boltos egy fiókhöz lépett, kivett egy cédulát, és a pultra tette. Olyan volt, mint azok a névjegyek, amiket az ember a bőröndje fogójára köt, alakja, nagysága szakasztott olyan, ugyanaz a merev, barnás papír. Csak épp a közepén perforálták, úgyhogy ketté lehetett tépni, és egyforma volt mind a két fele.

– Név? – kérdezte a boltos.

– Hagyja ki, legyen szíves. A címet is.

A férfi keze a tollal megállt a levegőben, a szaggatott vonal fölött. Várt.

– Nem muszáj felírni a nevet és a címet, ugye?

A boltos vállat vont, aztán megrázta a fejét. A toll a következő szaggatott vonal fölé vándorolt.

– Csak az van, hogy nem szeretném... – mondta Mrs. Bixby. – Tisztára magántermészetű okból.

– Akkor jó lesz, ha vigyáz, hogy el ne veszítse a cédulát.

– Nem fogom elveszíteni.

– Tudja ugye, hogy aki bejön a cédulával, kiválthatja az elzálogosított tárgyat.

– Persze, tudom.

– Elég, ha felmutatja.

– Igen, igen.

– Mit írok a „Zálogtárgy megjelölése” rovatba?

– Semmit, köszönöm. Nem szükséges. Csak írja be az összeget, amit kértem.

A toll ismét tétovázott, megállt a „Zálogtárgy megjelölése” mellett, a szaggatott vonal fölött.

– Valami mégiscsak kellene. Ha esetleg el akarja adni a zálogcédulát. Sose lehet tudni.

– Nem óhajtom eladni.

– Talán mégis. Sokan eladják.

– Ide hallgasson – mondta Mrs. Bixby. – Nem vagyok leégve, ha netalán erre gondol. Egyszerűen elveszítettem a pénztárcámat. Világos?

– Ahogy akarja – vont vállat a boltos. – A maga bundája.

Mrs. Bixbynek e pillanatban kényelmeden gondolata támadt.

– Mondja csak – szólalt meg –, ha a zálogcédulán nincs megjelölés, honnan tudhatom, hogy maga csakugyan az én bundámat adja vissza, és nem valami mást?

– Be lesz vezetve a könyvbe.

– De nálam nincs más, csak a száma. Úgyhogy tulajdonképpen maga bármilyen vacakot kiadhat, nem?

– Óhajt megjelölést, vagy nem? – kérdezte a boltos.

– Nem, nem – mondta Mrs. Bixby. – Megbízom magában.

A boltos az „Érték” rovatba odaírta, a cédulának mind a két felére: „Ötven dollár”, aztán kettétépte, és az egyik felét a pultra csúsztatta. Belső zsebéből tárcát vett elő, és kiszámolt belőle öt tízdolláros bankjegyet. – A kamat havi három százalék – mondta.

– Igen, igen. Köszönöm. Ugye nagyon vigyáz rá?

A férfi szótlanul bólintott.

– Tegyem be a dobozába?

– Nem szükséges – mondta a boltos.

Mrs. Bixby sarkon fordult, és kiment az utcára. Beszállt a taxiba, és tíz perc múlva hazaért.

– Drágám – hajolt oda a férjéhez, és megcsókolta. – Hiányoztam? Cyril Bixby letette az esti lapot, és a karórájára pillantott.

– Tizenkét és fél perccel múlt hat – állapította meg. – Egy kissé késtél, nem?

– Igen, tudom. Ezek a rémes vonatok. Maude néni sokszor csókol, mint mindig. Szomjan halok, drágám, te nem?

Férje szabályos négyszögbe hajtogatta újságját, és a széke karfájára helyezte. Azután felállt, és a pohárszékhez lépett. Felesége ott állt a szoba közepén, lehúzta kesztyűjét, vizsga tekintettel méregette élete párját, és azon tűnődött, meddig várjon. Férje most háttal állt, előre hajolt, a gínt mérte ki, arca ott volt közvetlenül a mérőpohár fölött, és úgy kémlelt bele, mint egy páciens szájába.

Fura, milyen kicsinek látszik az ezredes után. Az ezredes irdatlanul nagy és borostás, és közélről egészen enyhe tomaszaga van. Ez meg itt kicsi és takaros és csontos, és nincs egyáltalán semmilyen szaga, legfeljebb a mentoloscukoré, amit azért szopogat, hogy kellemes legyen a lehelete, ha a páciens szájába hajol.

– Nézd csak, mit vettem vermut-adagolónak – szólalt meg Mr. Bixby, és magasra tartott egy hitelesített laboratóriumi mérőpoharat. – Milligrammra pontos.

– Milyen okos vagy, drágám!

Igazán le kell szoktatnom erről az öltözködésről, mondta magában Mrs. Bixby. Szörnyen nevetséges öltönyöket hord. Valamikor régen el volt bűvölve férje ódivatú, keskeny hajtókás, hatgombos zakóitól, de most egyszerűen lehetetlennek találta. Hát még a csőnadrágot. Az ilyesmihez egészen másfajta arc illik, mint a Cyrilé. Neki hosszú, csontos az ábrázata, keskeny az orra, előreugrik az alsó állkapcsa, és ahogy úgy kibukkan ezekből a szűkre szabott, ódivatú öltönyökből, tisztára mint Sam Weller karikatúrája a *Pickwick-klub*ból. Persze ő nyilván holmi tizennyolcadik századi arszlánnak képzelet magát. Tény, hogy a rendelőjében kivétel nélkül minden nőbeteget úgy fogad, hogy nyitva a fehér köpenye: hadd lássák az

alatta megbúvó eleganciát. Valami homályos módon nyilván azt a benyomást óhajtja kelteni, hogy Cyril Bixby nagy kujon. Kérdeznék csak meg a feleségét! A tollazat merő blöff. Az égvilágon semmit sem jelent. Mint a pázsiton parádézó vén kan páva, amelyik a fele tollát rég elhullatta. Vagy azok a bamba, önbeporzó virágok – a pitypang, például. A pitypangnak nincs is szüksége beporzásra ahhoz, hogy a magját szétröpítse, az a sok káprázatos sárga szírom tiszta időpocsékolás, felvágás, maskarádé. Milyen szót is használnak erre a biológusok? Szubszexuális. A pitypang szubszexuális. Hasonlóképpen a nyári vízibolha. Tisztára *Alice Csodaországban*, gondolta Mrs. Bixby. A pitypang, a vízibolha meg a fogorvos.

– Köszönöm, drágám – mondta, elvette a Martinit, és letelepedett a kanapéra, ölében a táskájával. – Hát te mit csináltál tegnap este?

– Benn maradtam a rendelőben, kiöntöttem néhány protézist. A számláimat is naprakész állapotba hoztam.

– Igazán, Cyril, ideje volna, hogy mással végezzesd el az ilyen kulimunkát. A te időd többet ér. Miért nem csináltatod technikussal a protéziseket?

– Szívesebben csinálom magam. Szerfelett büszke vagyok a protéziseimre.

– Tudom, drágám, igazán csodásak a protéziseid. Szerintem a világon senki ilyen protéziseket nem csinál. De nem szeretném, ha tönkretennéd magadat. És miért nem írja a számláidat az a Pulteney nőszemély? Tudtommal az is a munkaköréhez tartozik.

– Csinálja is. De az egységárakat nekem kell megadnom. Különben nem tudja, melyik páciensnek mit számlázzon.

– Ez a Martini tökéletes – mondta Mrs. Bixby, és letette a poharát a kisasztalra. – Egyszerűen tökéletes. – Kinyitotta táskáját, és elővette a zsebkendőjét, mintha ki akarná fújni az orrát. – Nézd csak! – kiáltott fel, amint megpillantotta a zálogcédulát. – Majdnem elfelejtettem! Ezt találtam az előbb a taxi ülésén. Valami szám van rajta, gondoltam, lottócédula vagy ilyesmi, úgyhogy eltettem.

Odanyújtotta férjének a barna keménypapírt. Mr. Bixby elvette, és gondosan megszemlélte, minden szögből, akárcsak egy gyanús fogat.

– Tudod, mi ez? – kérdezte végül lassan.

– Nem, drágám, nem tudom.

– Zálogcédula.

– *Milyen* cédula?

– Egy zálogüzlet cédulája. Itt a bolt neve, címe – a Hatodik sugárúton valahol.

– Jaj, istenem, micsoda csalódás. Már azt reméltem, osztállysorsjegy!

– Csalódásra semmi ok – jelentette ki Cyril Bixby. – Sőt. Még kellemes meglepetés érhet.

– Mire gondolsz, drágám?

Cyril Bixby apróra elmagyarázta feleségének a zálogcédula szerepét és jelentőségét, különös tekintettel arra a tényre, hogy aki felmutatja, kiválthatja a zálogtárgyat. Mrs. Bixby türelmesen hallgatta a kiselőadást.

– Gondolod, hogy érdemes kiváltani? – kérdezte végül.

– Azt gondolom, mindenesetre érdemes megtudni, mi a zálogtárgy – mondta Mr. Bixby. – Látod az összeget? „Ötven dollár”. Tudod, mit jelent ez?

– Nem tudom, drágám. Mit jelent?

– Azt, hogy a kérdéses zálogtárgy minden bizonnyal meglehetősen értékes.

– Mármint ötven dollárt ér?

– Valószínűleg inkább ötszázat.

– Ötszázat?!

– Hát nem érted? A zálogos sosem ad többet a valóságos érték tíz százalékánál.

– Úristen! Ezt nem tudtam.

– Sok mindent nem tudsz te, kedvesem. Most figyelj rám. Mivel a zálogcédulán nincs feltüntetve se név, se cím...

- De hát valamiből csak meg lehet állapítani, hogy kié!
- Nem lehet. Sokan csinálnak ilyet. Nem szeretnék, ha bárki is megtudná, hogy zálogházba járnak. Szégyellik.
- Gondolod, hogy megtarthatjuk?
- Már hogyan tarthatnánk meg. Ez a zálogcédula már a miénk.
- Úgy érted, az enyém – jelentette ki Mrs. Bixby. – Elvégre én találtam.
- Kedvesem, nem mindegy? Pillanatnyilag mindenesetre abban a helyzetben vagyunk, hogy tetszésünk szerint bármikor kiválthatjuk az elzálogosított tárgyat, ötven dollár ellenében. Nos, mit szólsz hozzá?
- Jaj de mókás! – kiáltott fel az asszony. – Szerintem szörnyen izgalmas, különösen mert nem is sejtjük, mi lehet! Tulajdonképpen bármi lehet, nem, Cyril? Egyszerűen *bármí!*
- Valóban, noha legvalószínűbb, hogy gyűrű vagy óra.
- De mondd, hát nem lenne isteni, ha igazi kincs volna? Úgy értem, valami régiség, egy gyönyörű antik váza vagy egy római szobor!
- Nem tudhatjuk, mi lehet, kedvesem. Szépen kivárjuk, és majd meglátjuk.
- Egyszerűen fantasztikus! Add ide a cédulát, hétfőn reggel mindjárt odafutok és megnézem!
- Azt hiszem, helyesebb, ha magam megyek oda.
- Jaj, nem! – kiáltott fel Mrs. Bixby. – Hadd menjek én!
- Nem tartom helyesnek. A rendelőbe menet majd benézek.
- De hiszen az enyém a zálogcédula! Igazán, Cyril, hadd menjek én! Nem igazság, hogy neked jusson az egész móka!
- Te nem ismered ezeket a zálogosokat, kedvesem. Még utóbb becsapnának.
- De én nem hagyom magam becsapni, hidd el. Na, igazán, Cyril, add ide!
- No meg aztán ötven dollár is kell hozzá – mosolyodott el Mr. Bixby.

- Van nálam annyi – mondta a felesége. – Azt hiszem, van.
- Bocsáss meg, kedvesem, jobban szeretném, ha nem foglalkoznál a dologgal.
- De igazán, Cyril, hiszen én találtam! Az enyém!
- Hogyne volna a tiéd, kedvesem. Nem értem, miért izgatod fel magad ennyire.
- Nem izgatok *fel* magam, csak egyszerűen izgatott vagyok, és kész.
- Vélhetőleg nem is gondoltál rá, hogy a zálogtárgy férfiholmi is lehet – például egy zsebóra vagy egy pár mandzsettagomb.
- Akkor neked adom karácsonyra – jelentette ki nagyvonalúan Mrs. Bixby. – A legnagyobb örömmel. De ha női holmi, akkor az enyém. Áll az alku?
- Igen, így méltányos. Akarsz velem jönni, amikor kiváltom?
- Mrs. Bixby már majdnem kapott az ajánlaton, de még idejében meggondolta magát. Nem fűlt hozzá a foga, hogy a férje jelenlétében úgy üdvözlje a zálogos, mint kedves régi üzletfelet.
- Nem... – mondta lassan. – Azt hiszem, inkább nem. Tudod, még sokkal izgalmasabb, ha itthon maradok, és kivárom. Jaj, csak ne olyasmi legyen, ami egyikünknek sem kell!
- Mondasz valamit – bólintott a férje. – Ha nem ér meg szerintem ötven dollárt, ki se váltom.
- De hiszen magad mondtad, hogy ötszázat is megér!
- Minden bizonnyal. Ne aggódj.
- Jaj, Cyril, én olyan türelmetlen vagyok! Hát nem irtózatosan izgalmas?!
- Nos... mindenesetre szórakoztató – mondta Mr. Bixby, és mellényzsebébe csúsztotta a zálogcédulát.

Nagy sokára hétfő lett. Reggeli után Mrs. Bixby kikísérte férjét, és felsegítette a kabátját.

- Ne dolgozd agyon magadat, drágám – mondta.
- Nem, dehogy.

- Hatra itthon leszel?
 - Remélem.
 - Lesz időd benézni a zálogházba? – kérdezte az asszony.
 - Ejnye, el is felejtettem. Taxit hívok, odamegyek most mindjárt.
- Úgyis útba esik.
- De ugye nem vesztetted el a zálogcédulát?
 - Remélem, nem – tapogatta meg a mellényzsebét Mr. Bixby. – Nem, itt van.
 - Van nálad elég pénz?
 - Épp hogy.
 - Drágám – szólt Mrs. Bixby. A férje elé állt, és megigazgatta a nyakkendőjét, ami a legcsekélyebb igazgatásra sem szorult. – Ha valami nagyon szép, ha úgy gondolod, hogy örülnék neki, nem telefonálnál haza, amikor beérsz a rendelőbe?
 - Ha akarsz, telefonálhatok.
 - Tudod, én a szívem mélyén azt remélem, olyasmi, ami neked való, Cyril. Sokkal jobban örülnék, ha a tiéd lenne, mint az enyém.
 - Ez igen nemes gondolkodásra vall, kedvesem. No de most már igyekeznem kell.

Vagy egy óra elteltével, amikor a telefon megszólalt, Mrs. Bixby úgy repült át a szobán, hogy az első csengetés még el sem hangzott, már felkapta a kagylót.

- Megvan! – mondta Mr. Bixby.
- Nem igaz! Jaj, Cyril, mi volt? Valami jó?
- Hogy jó-e! – kiáltotta Mr. Bixby. – Egyszerűen fantasztikus! Várj csak, amíg meglátod! El fogsz ájulni!
- Drágám, de hát mi az? Mondd már meg!
- Csak annyit mondhatok, szerencsés kis jószág vagy.
- Szóval az enyém?
- Hát persze, hogy a tiéd. Csak azt az egyet nem tudom, hogyan lehetett ezt ötven dollárért elzálogosítani! Valakinek nyilván elment az esze.

- Cyril! Ne kínozz! Szétrobbanok, ha meg nem mondd!
- Meg fogsz örülni, ha meglátod.
- Mondd már meg, mi az!!!
- Találd ki.

Mrs. Bixby hallgatott. Óvatosan, mondta magában. Nagyon-nagyon óvatosan!

- Nyaklánc – mondta végül.
- Nem.
- Briliánsgyűrű.
- Még csak nem is langyos. No, segíték. Olyasmi, amit viselnek.
- Amit viselnek? Mondjuk: egy kalap?
- Nem kalap – nevetett Mr. Bixby.
- Az isten szent szerelmére, Cyril! Mért nem mondd meg?
- Meg akarlak lepni. Este hazaviszem.
- Hogyisne! – kiáltott Mrs. Bixby. – Most azonnal odamegyek!
- Nem szeretném, kedvesem.
- Jaj, drágám, ne butáskodj. Mért ne mehetnék oda?
- Mert nagyon sok a dolgom. Felborítod a délelőtti beosztásomat.

Már így is csúszom félórát.

- Akkor átszaladok ebédidőben. Jó?
- Nem megyek el ebédelni. Nos, nem bánom, gyere ide fél kettőkor, akkor bekapok egy szendvicset. Isten áldjon.

Mrs. Bixby pontosan egy óra harminc perckor érkezett Mr. Bixby rendelőjéhez. Becsengetett. Férje, fehér köpenyben, maga nyitott ajtót.

- Jaj, Cyril, olyan izgatott vagyok!
- Lehetsz is, kedvesem. Szerencsés kis jószág vagy, tudod-e? – Végigvezette feleségét a folyosón, be a rendelőbe.

– Menjen ebédelni, Miss Pulteney – szólta oda Mr. Bixby az asszisztensnőjének, aki épp műszereket helyezett a sterilizátorba. – Majd ha visszajön, befejezi. – Várt, amíg a leány ki nem ment,

azután a szekrényhez lépett, ahová a kabátját szokta beakasztani, és rámutatott. – Ott van – mondta. – Csukd be a szemed.

Mrs. Bixby engedelmeskedett. Azután mélyet lélegzett, de nem engedte ki a levegőt. A mélységes csöndben hallotta, amint férje kinyitja a szekrényajtót, majd halk suhogást, ahogy kivett egy ruhadarabot a szekrényben lógó holmi közül.

– Jól van. Kinyithatod a szemed.

– Nem merem... – nevetett Mrs. Bixby.

– Bátran. Kukucs.

Mrs. Bixby hamiskásan, kuncogva kinyitotta résnyire a félszemét – épp csak elmosódva látta, amint a férje ott áll fehér köpenyében, és valamit a magasba emel.

– Nerc! – kiáltotta Mr. Bixby. – Valódi nerc!

A varázsige hallatára Mrs. Bixby gyorsan kinyitotta a szemét, és ugyanabban a pillanatban már indult is, hogy magához ölelje a bundát.

Csakhogy nem bunda volt. Hanem egy vacak kis szőrmeboa; ott fityegett a férje kezében.

– Láttál már ilyen gyönyörűt?! – kiáltott Mr. Bixby, és meglepette Mrs. Bixby orra előtt a darabot.

Mrs. Bixby szájához emelte a kezét, aztán hátrált. Mindjárt sikítok, mondta magában. Igen. Mindjárt sikítok.

– Mi baj, kedvesem? Nem tetszik? – Már nem lengette a szőrmét. A feleségére nézett, és várta, hogy mondjon valamit.

– De... Dehogynem... – hebegte Mrs. Bixby. – Én... szerintem... igazán szép. Nagyon szép.

– Egy pillanatra a lélegzeted is elállt, igaz?

– Igen. Elállt.

– Príma minőség – mondta Mr. Bixby. – A színe is szép. Tudod, mi a véleményem, kedvesem? Szerintem ez a darab belekerülhetett legalább két-háromszáz dollárba.

– Biztosan.

Két állat volt, két keshedt, koszlott kis állat, rajta volt a feje, a szeme helyén üveggyöngy, a mancsa lelógott. Az egyik bekapta a másiknak a farkát.

– Tessék – nyújtotta át Mr. Bixby. – Próbáld fel. – Előrehajolt, és a boát felesége nyakára kanyarította, azután hátralépett, hogy megcsodálja. – Tökéletes. Igazán remekül áll. Nem mindenkinek van ám nercboája, kedvesem!

– Tudom.

– Okosabb, ha vásárláshoz nem veszed fel. Még utóbb azt hiszik, milliomosok vagyunk, és mindenért többet számítanak!

– Majd gondolkodok rá, Cyril.

– Meg kell mondanom, kedvesem, karácsonykor másra ne számíts. Valójában nem is szándékoztam ötven dollárt költeni az ajándékodra.

Elfordult, a mosdóhoz lépett, és nekilátott a kezét súrolni.

– Fuss most, kedvesem, ebédelj meg valahol rendesen. Magam vinnék el, de az öreg Gorman kint ül a várószobában, a törött protézisével.

Mrs. Bixby az ajtó felé indult.

Megölöm azt a zálogost, mondta magában. Most egyenesen odamegyek, a pofájába vágom ezt a koszos boát, és ha vissza nem adja a bundámat, én isten bizony megölöm.

– Mondtam már, hogy későn megyek ma haza? – kérdezte Cyril Bixby. Még akkor is a kezét súrolta.

– Nem mondtad.

– Ahogy úgy elnézem a helyzetet, lesz legalább fél kilenc. Talán kilenc is.

– Jó. Nem baj. Isten veled. – Mrs. Bixby kiment. Az ajtót becsapta maga mögött.

Ugyanebben a pillanatban Miss Pulteney, az asszisztensnő lebegett végig a folyosón – ebédelni indult.

– Micsoda isteni idő van! – villantott Miss Pulteney ragyogó mosolyt Mrs. Bixbyre. Táncos léptekkel járt, parfümfelhő lengte

körül, és olyan volt, mint egy királynő, igen, szakasztott mint egy királynő, a gyönyörűséges fekete nercbundában, amit az ezredes ajándékozott Mrs. Bixbynek.

Szuperpempő

– Halálra izgatom magam, Albert, igazán – mondta Mrs. Taylor. Szemét le nem vette a kisbabáról, aki most tökéletesen mozdulatlanul feküdt anyja bal karjában. – Tudom, tudom, hogy valami baja van!

A kisbaba arcbőre áttetszően fénylett, akár a gyöngyház, és ráfeszült a csontra.

– Próbáld csak – mondta Albert Taylor.

– Minek? Úgyis hiába.

– Azért csak próbáld, Mabel.

Az asszony kivette az üveget a forróvizes lábosból, néhány csöpp tejet a keze fejére csöppentett, hogy érezze, milyen meleg.

– Na, picikém – suttogta –, na, szépen... Ébredj, drága, egyél még egy kicsit.

Mellette a kisasztalon olvasólámpa állt, és fénye lágy, sárga ragyogásba burkolta az asszonyt.

– Na, igazán... – mondta – csak egy egészen kicsit még...

Férje az újság fölött nézte az asszonyt: már félholt szegény a fáradságtól, és máskor komoly, nyugodt, tojásdad arca most sápadt és elgyötört és kétségbeesett. De így is, ahogy a fejét a gyerek fölé hajtja – olyan szép!

– Látod? – suttogta az asszony. – Hiába. Nem kell neki.

A fény felé tartotta az üveget, a mércés beosztást fürkészte.

– Harminc gramm. Ennyi az egész. Nem, nem is egészen. Csak húsz. Hiszen így éhen hal. Albert, éhen hal! Halálra izgatom magam.

– Tudom – mondta a férfi.

– Csak rájönne nek végre, hogy mi a baj!

– Nincs semmi baj, Mabel. Idő kérdése csak.

– Hogy mondhatod, hogy nincs semmi baj?!

– Nem én mondom, hanem Robinson doktor.

– Ide hallgass! – mondta az asszony, és felállt. – Nekem senki se mondja, hogy az rendjén való, hogy egy hathetes gyerek egyre csak fogy és fogy, és hogy már egy teljes kilóval kevesebb, mint amikor világra jött! Nézd csak meg a lábát! Csupa csont és bőr!

A kisbaba ernyedten, mozdulatlanul csüggött az anyja karján.

– Robinson doktor azt mondta, ne izgasd magad, Mabel. A másik orvos is azt mondta.

– Óriási! – mondta az asszony. – Hát ez óriási! Hogy ne izgassam magam!

– Na, igazán, Mabel.

– De hát az ég szerelmére, mit csináljak? Nevessek? Mintha jó vicc volna?

– Ezt nem mondta.

– Utálok az orvosokat! Valamennyit! – sikoltott az asszony, elrántotta magát a férjétől, és kifutott a szobából, a lépcső felé, vitte magával a kisbabát.

Albert Taylor nem mozdult, hagyta elmenni.

Nemsokára meghallotta, amint az asszony odafent járkál, épp a feje fölött, a hálósobában, top, top, top, gyors, ideges léptek a linóleum padlón. Nemsokára elhallgatnak a léptek, akkor majd ő felkel és utána megy, és amikor belép a hálósobába, ott találja az asszonyt, mint mindig: ül a bölcső mellett, meredten nézi a gyereket, magában sír csak, halkan, és nem hajlandó elmozdulni a kisbaba mellől.

– Éhen hal, Albert – mondja majd.

– Ugyan már, hogy halna éhen.

– De igenis éhen hal. Tudom! Mondd, Albert...

– Igen?

– Ugye te is tudod, csak nem vallod be. Igaz?

És ez így megy, minden áldott este.

Múlt héten visszavitték a gyereket a kórházba, a doktor tetőtől talpig megvizsgálta, és azt mondta: nincs semmi baja.

– Kilenc év után született a kisbaba, doktor úr – mondta Mabel. – Én belehalok, ha valami történik vele.

Ennek hat napja már, és a gyerek azóta megint százötven grammot veszített a súlyából.

De hát ha az ember izgatja magát, azzal nem megy semmire, gondolta Albert Taylor. Legokosabb ilyesmiben a doktorra hallgatni. Felvette öléből a folyóiratot, szórakozottan végigfuttatta tekintetét a tartalomjegyzéken: no lássuk, mit hoznak ezen a héten.

Méhek között, májusban
Mézessütemények
Méhészet és gyógyszerészet
Hasznos tudnivalók a méhbetegségekről
Új híreink a szuperpempőről
Heti sétánk a méhesben
A gyógyerejű méhszurok
Brit Méhészek Évi Közgyűlése
Egyesületi Hírek

Albert Taylor világéletében csüggött a méheken. Gyerekkorában pusztá kézzel fogdosta a méheket, beszaladt a házba, mutogatta anyjának, néha egyet az arcára tett, hagyta végigmászni arcán, nyakán, és meglepő módon soha egy sem csípte meg. Épp ellenkezőleg: azt lehet mondani, a méhek is élvezték Albert Taylor társaságát. Meg sem próbáltak elszállni, s ha elege volt belőlük, óvatosan lesöpörte őket az ujjaival. Még így is vissza-visszatértek, és a karjára, kezére, térdére, bőrének bármilyen szabad felületére telepedtek.

Apja kőműves volt, és konokul állította, hogy a fiút megbabonázták, hogy a pórusaiból árad a bűvös kipárolgás, és hogy ennek nem lesz jó vége, csak hipnotizálgassa azokat a rovarokat. Hanem az anyja Isten adományának tekintette a dolgot, s

urambocsá', még Szent Ferenc meg a madarak példájával is előhozakodott.

Ahogy nőtt, növekedett, Albert Taylor méhszeretete valóságos megszállottsággá fajult, s tizenkét éves korában már kaptára volt. Következő nyáron fogta be az első rajt. Két év múlva, tizennégy esztendősen már öt csinos kaptára sorakozott apja kis házának hátsó kerítése mellett, és nem érte be a méztermelés mindennapi munkájával, hanem a királynőnevelés fáradságos és kényes feladatát is űzte, lárvákat ültetett a mesterséges sejtcsészékbe, meg a többi.

Sose szorult füstölésre, amikor a kaptár belsejében matatott, kesztyűt sem húzott, sem védőálcot. Igen, Albert Taylor és a méhek között különös vonzalom támadt, és a faluban, boltokban, kocsmákban már holmi respektusfélével emlegették, és mind többen jöttek el hozzá mézet vásárolni.

Tizennyolc éves korában már egy hold legelőt bérelt, egy cseresznyés mellett lent a völgyben, a falutól egy mérföldnyire, s itt nekilátott saját méhészete megalapozásának. Azóta tizenegy esztendő telt el, most is ott volt a méhészet, de a területe hat holdra növekedett, kétszáznegyven kitűnő kaptár állt rajta, no és a kis családi ház, amit jóformán a tulajdon két kezével épített. Húszesztendős fejjel nősült, s a házassága – attól az egytől eltekintve, hogy több mint kilenc év múlva született csak gyerekük – jól sikerült. Valójában minden rendben is lett volna Albert Taylor portáján, míg meg nem érkezett ez a különös kis leánygyermek, aki halálra rémítette őket, mert nem volt hajlandó rendszeren táplálkozni, és napról napra csökkent a súlya.

Albert Taylor felpillantott a folyóiratból; gondolatai a leányára terelődtek.

Múltkor, egyik este például, amikor a kicsike az etetés kezdetén kinyitotta szemét, ő pedig belenézett ebbe a szempárba – amit ott látott, halálra rémítette. Különös, párás, üresen bámész tekintet, mintha a szem nem is volna kapcsolatban az aggyal, csak úgy

heverne a szemgödörben egymagában, mint két kis szürke játékgolyó.

Egyáltalán tudják azok a doktorok, hogy mit beszélnek?

Hamutartóért nyúlt, és egy gyufaszállal lassan kikotorta pipájából a hamut.

Hát persze, el lehetne vinni más kórházba is, talán Oxfordban valamelyikbe. Majd ha felmegy, esetleg megemlíti Mabelnek.

Most is hallotta járkálni odafent a hálósobában, de levehette a cipőjét, és papucsban van, mert a zaj igen tompa.

Figyelmét visszaterelte a folyóírátra, és olvasott tovább. A „Hasznos tudnivalók a méhbetegségekről” című cikkel végzett, lapozott, és elkezdte a következő cikket: „Új híreink a szuperpempőről.” Nem valószínű, hogy olyasmit talál, ami az ő számára is újdonság:

„Miért nyerte e csodálatos készítmény a »szuperpempő« nevet?”

Albert Taylor felvette a kisasztalról a dohánydobozt, és tömni kezdte a pipáját, de az olvasást nem hagyta abba.

„A szuperpempő mirigyváladék, amelyet a méhdajka választ ki a lárva táplálására, mihelyt az kikelt a petéből. Ezt az anyagot a méh garati mirigyei választják ki, körülbelül úgy, mint ahogy a gerincesek emlőmirigye tejet termel. Biológiai szempontból felettébb figyelemre méltó tény ez, mert az egyéb ismert rovaroknál ez a folyamat nem fejlődött ki.”

Régi vicc, gondolta Albert Taylor, de mivel jobb dolga nem akadt, olvasta tovább.

„A méhlárvák, miután kibújnak a petéből, három napig koncentrált szuperpempővel táplálkoznak; a leendő herék és a dolgozó méhek számára azonban ezt az értékes

tápanyagot nagymértékben hígtják mézzel és virággporral. A királynőnek szánt méhek kizárólagos tápláléka azonban lárva korukban tiszta szuperpempő.”

Odafent, a hálósobában, elhalt a léptek zaja. Hallgatott a ház. Albert Taylor gyufát gyújtott, és a pipájához tartotta.

„A szuperpempőnek óriási a tápértéke; ezen a táplálékon a méhlárva súlya öt nap alatt ezerötszázszorosára növekszik.”

Igen, gondolta Albert Taylor, körülbelül ennyi lehet, noha, ki tudja, miért, sosem gondolt eddig arra, hogy a lárvanövekedés súlyban is kifejezhető.

„Azaz, mintha egy háromkilós csecsemő ugyanezen idő alatt négy és fél tonnára gyarapodna.”

Albert Taylor megállt, és újra olvasta a mondatot. Azután elolvasta harmadszor is.

„Azaz, mintha egy háromkilós csecsemő...”

– Mabel! – kiáltott és felugrott. – Mabel! Gyere le!
Semmi válasz.

Felrohant a lépcsőn, villanyt gyújtott a fordulóban. A hálósoba ajtaja csukva. Kinyitotta, megállt az ajtóban, és benézett a sötét szobába.

– Mabel – szólt –, gyere le egy pillanatra, légy szíves. Van egy ötletem. A kisbabával kapcsolatban...

A kinti fény halványan megvilágította az ágyat, és most már látta, hogy az asszony hason fekszik, arcát a párnába temeti, karját a fejére borítja. Már megint sír.

– Mabel – mondta Albert Taylor. Odament az ágyhoz, megérintette az asszony vállát. – Nagyon szépen kérlek, gyere le egy pillanatra. Fontos.

– Eredj innét – mondta az asszony. – Hagyj békén.

– Nem vagy kíváncsi az ötletemre?

– Jaj, Albert, én olyan fáradt vagyok – zokogott az asszony. – Olyan fáradt vagyok, hogy már nem is tudom, mit csinálok. Én ezt nem bírom tovább. Nem, ezt nem lehet kibírni.

Hallgattak. Albert Taylor elfordult az asszonytól, lassan odament a bölcsőhöz, és lenézett a kisbabára. Sötét volt, nem látta a gyerek arcát, de amikor közelebb hajolt, hallhatta a lélegzete neszt: halványan és nagyon gyorsan szedte a levegőt.

– Hánykor lesz a következő etetés? – kérdezte.

– Kettőkor.

– És azután?

– Reggel hatkor.

– Majd én megetetem. Feküdj csak le.

Az asszony nem válaszolt.

– Feküdj le, rendesen, ágyba, és azonnal aludj el, érted? És ne izgasd magad. A következő tizenkét órában én vagyok a felelős. Kész idegösszeroppanás, ha ezt így csinálod tovább.

– Az – mondta az asszony. – Tudom.

– Most, ebben a pillanatban fogom a kicsit meg a vekkert, bemegyek a vendégszobába, te pedig szépen fekédj le, engedd el magad, és ne is gondold ránc. Jó? – Albert Taylor már toltá is a bölcsőt kifelé az ajtón.

– Jaj, Albert... – zokogott az asszony.

– Ne törődj semmivel. Majd én elintézem.

– Albert...

– Igen?

– Albert, én úgy szeretlek!

– Én is szeretlek, Mabel. Na, fekédj le szépen.

Albert Taylor másnap délelőtt majdnem tizenegyig nem is látta a feleségét.

– Szentséges Úristen! – sikoltott az asszony, amint pongyolában, papucsban lerohant a lépcsőn. – Albert! Tudod, hány óra? Legalább tizenkét órát aludtam! Nincs semmi baj? Mi volt?!

Albert Taylor nyugodtan üldögélt karosszékében, pipázott, és a reggeli lapot olvasta. A gyerek mózeskosárban ott aludt előtte, a földön.

– Szervusz, édes – mondta mosolyogva Albert Taylor.

Az asszony a kosárhoz futott, és belenézett.

– Evett valamit? Hányszor adtál neki, Albert? Tízkor jár neki a papi, tudod?

Albert Taylor takarosan, négyzet formára hajtogatta az újságot, és az asztalkára tette.

– Hajnali kettőkor megettem – mondta. – Körülbelül tizenöt grammot evett. Hatkor megint megettem, akkor már egy kicsit szorgalmasabb volt: hatvan gramm...

– Hatvan gramm! Albert! De hiszen ez isteni!

– És most, tíz perce végeztünk a tízóraival. Ott az üveg a kandallópárkányon. Összesen harminc gramm maradt benne. Kilencvenet megevett. Na, ehhez mit szólsz? – Szélesen mosolygott; majd szétvetette a büszkeség.

Az asszony gyorsan letérdelt, és szemügyre vette a babát.

– Ugye, jobban néz ki? – kérdezte izgatottan Albert Taylor. – Ugye, hogy gömbölyűbb az arca?

– Lehet, hogy butaság – mondta az asszony –, de tényleg mintha kicsikét kigömbölyödött volna. Albert, te egy csodalény vagy! Hogy csináltad?

– Túljutott a mélyponton – mondta Albert Taylor. – Ennyi az egész. Pontosan, ahogy az orvos megjósolta. Túljutott a mélyponton.

– Bár adná az Isten, hogy igazad legyen.

– Hát persze hogy igazam van. Most aztán majd figyeld, hogy nekilendül.

Az asszony gyengéden nézte a kisbabát.

– Téged is mintha kicseréltek volna, Mabel.

– Istenien érzem magam. Ne haragudj, hogy az este olyan voltam.

– Legyél csak mindig ilyen – mondta Albert Taylor. – Ezentúl mindig én etetem este. Te meg napközben.

Az asszony a gyerekről a férjére nézett, homlokát ráncolta.

– Nem – mondta. – Nem, azt nem engedhetem meg.

– Nem akarom, hogy összeroppanj, Mabel.

– Ó, dehogy, most már kialudtam magam.

– Sokkal jobb lesz, ha ketten csináljuk.

– Nem, Albert. Ez az én dolgom, és el is fogom látni. Nem leszek többet olyan, mint az este.

Hallgattak. Albert Taylor kivette szájából a pipát, tüzetesen megvizsgálta a kupak erezetét.

– Hát jó – mondta. – Akkor viszont megkíméllek a kulimunkától, én sterilizálom az edényeket, összeállítom a tápszert, kezed alá készítek mindent. Legalább ennyit hadd segítsék.

Az asszony óvatosan végigmérte, azon gondolkodott, mi üthetett a férjébe.

– Tudod, Mabel, azon gondolkodtam...

– Igen, drágám?

– Azon gondolkodtam, hogy tegnap estéig én a kisujjamat se mozdítottam, hogy egy kicsit is segítsék neked a baba körül.

– Ez nem igaz.

– Dehogynem. Úgyhogy elhatároztam: ezentúl én is kiveszem a részemet a munkából. Én állítom majd össze a tápszert, és sterilizálom az üvegeket. Jó lesz így?

– Igazán rém rendes vagy, drágám, de hát azt hiszem, ez egészen fölösleges...

– Ejnye már! – kiáltott fel Albert Taylor. – Tán meg akarsz fordítani a szerencsét? Háromszor etettem csak meg, és láthatod, mi az eredménye! Mikor kap megint papit? Kettőkor, igaz?

– Igen.

– Itt van, kész, összeállítottam. Más dolgod nincs: ha itt az etetési idő, kimégy a kamrába, leveszed a polcról, és felmelegíted. Ez azért segítség, nem?

Az asszony felállt, odament a férjéhez, és arcon csókolta.

– Milyen rendes ember vagy te. Napról napra jobban szeretlek.

Később, amikor Albert Taylor kint dolgozott délután a napon a kaptáraival, meghallotta, hogy az asszony hívja odabentről.

– Albert! – kiáltott Mabel. – Albert! Gyere ide! – És már futott is férje felé a boglárkák között.

Albert Taylor elébe ment, és azon tűnődött, mi baj lehet.

– Jaj, Albert! Találd ki, mi történt!

– Na mi?

– Épp most fejeztük be a kétórás etetést, és elfogyott az egész papi!

– Nem igaz!

– De, az utolsó csöppig! Jaj, Albert, én olyan boldog vagyok! Most már nem lesz vele semmi baj! Túljutott a mélypontra, úgy, ahogy mondtad! – Odament férjéhez, hevesen átölelte, Albert Taylor pedig meglapogatta az asszony hátát, nevetett, és azt mondta, hogy nahát, ez a Mabel milyen aranyos kis mama.

– Bejössz majd a legközelebbi etetésnél, és megnézed? Hátha megint megeszi!

A világért el nem mulasztaná, mondta Albert Taylor, Mabel pedig megint megölelte, azután sarkon fordult, és visszaszaladt a házba, szökdécselt a fűben, és közben dalolt.

A hatórás etetést feszült várakozás előzte meg. Fél hatkor a szülők már ott ültek tetterre készen a nappaliban, és várták, hogy üssön az óra. A tápszeres üveg meleg vízben állt a kandallópárkányon. A baba a díványon aludt a mózeskosárban.

Öt perccel háromnegyed hat előtt felébredt, és torkaszakadtából visítani kezdett.

– Hallod?! – kiáltott fel Mrs. Taylor. – Követeli a papit! Vedd fel gyorsan, Albert. Kérem előbb az üveget.

Albert Taylor odaadta az üveget, azután az asszony ölébe rakta a kisbabát. Mabel óvatosan odaérintette a cucli hegyét a baba ajkához. A baba mohón bekapta a cuclit, és vadul, gyorsan szívta.

– Jaj, Albert, hát ez csodálatos! – kiáltott fel nevetve az anya.

– Fantasztikus, Mabel!

A baba hét-nyolc perc alatt eltüntette az üveg tartalmát.

– Jó kislány vagy – mondta Mrs. Taylor. – Ez is százhusz gramm volt.

Albert Taylor előrehajolt ültében, és merően nézte a gyerek arcát.

– Ide figyelj, anya – mondta. – Én úgy látom, hogy már hízott is valamicskét. Te nem veszed észre?

Az anya is lenézett a kicsire.

– Hát nem nagyobb és kövérebb, mint tegnap, mondd, Mabel?

– Lehet. Nem tudom. Habár ennyi idő alatt nemigen gyarapodhatott. Az a fontos, hogy végre rendszeren táplálkozik.

– Túljutott a mélypontra – mondta Albert. – Azt hiszem, most már nem kell izgatnod magadat.

– Nem is fogom.

– Menjek föl, és vigyem vissza a bölcst a mi szobánkba?

– Jó, légy szíves – mondta az asszony.

Albert felment, és áttolta a bölcst. Az asszony is felment a gyerekekkel, tisztába tette, azután gyengéden lerakta a bölcsőbe, és betakarta.

– Hát nem édes? – suttogta. – Valld be, hogy soha életedben nem láttál még ilyen szép kisbabát!

– Hagyd most, Mabel – mondta Albert Taylor. – Gyere le, csinálj valami vacsorát. Megszolgáltuk.

Vacsora után a szülők letelepedtek egy-egy kényelmes karosszékbe a nappaliban, Albert a magazinnal, Mrs. Taylor a

kötésével. Mennyire különbözött ez a jelenet az előző estitől! Mintha elfújták volna a feszültséget. Mrs. Taylor csinos, tojásdad arca örömtől ragyogott, kipirult, szeme tündöklően fényes, ajkán az elégedettség álmatag mosolya ült. Néha-néha felpillantott kötéséről, és szeretettel a férjére tekintett. Olykor egy-két másodpercig szünetelt a kötőtűk kattogása, és Mrs. Taylor csak ült csendben, és a mennyezetre bámult, hogy nem hall-e sírást vagy nyöszörgést odafentről. De a ház hallgatott.

– Albert – szólalt meg nemsokára.

– Tessék, édes.

– Mit akartál az este mondani, amikor felrohantál a hálósobába? Azt mondtad, valami ötleted támadt a kisbabával kapcsolatban.

Albert Taylor letette a folyóiratot, és hosszan, ravaszul nézett a feleségére.

– Tényleg azt mondtam?

– Igen. – Mabel várta a folytatást, de hiába várta. – Hát mi az a nagy titok? – kérdezte végül. – Miért somolyogsz?

– Mert van min somolyognom – mondotta a férje.

– Mondd el, édes.

– Nem is tudom, hogy elmondjam-e. Még azt hinnéd, hazudom.

Mrs. Taylor talán sosem látta ennyire önelégültnek a férjét, úgyhogy biztatólag rámosolygott.

– Csak az arcodat szeretném látni, Mabel, amikor megtudod.

– De hát miről beszélsz?!

Albert hallgatott, nem szerette, ha biztatják.

– Ugye te is úgy látod, hogy a kisbaba jobban van? – kérdezte végül.

– Hát persze.

– Neked is az a véleményed, hogy hirtelen istenien kezdett enni, és száz százalékkal jobban néz ki?

– Hogyne, Albert, természetesen.

– Akkor jó – mondta Albert Taylor, és arcán még szélesebb lett a mosoly. – Tudniillik ez az én művem.

- Micsoda?
- Hát az, hogy meggyógyítottam a gyereket.
- Persze, édes, hát hogyan. – Mrs. Taylor tovább kötött.
- Miért, talán nem hiszed?
- Hát dehogyisnem, édes. Persze, a te érdemed az egész, hogyan.
- És szerinted hogy csináltam?
- Hát... – az asszony egy pillanatra elgondolkodott. – Talán, mert olyan ügyesen kevered a tápszert. Amióta te készíted el a papiját, sokkal jobban eszik.
- Úgy gondolod tehát, hogy a tápszerkeverésen áll vagy bukik a dolog?
- Igen, valószínűleg – mondta az asszony, és csak kötött, és mosolygott maga elé, mint aki azt gondolja, milyen mulatságosak ezek a férfiak.
- Hát akkor elárulok neked egy titkot – szólt Albert Taylor. – Tökéletesen igazad van. Persze nem egészen az az érdekes, hogy hogyan keveri az ember. Sokkal érdekesebb, hogy mit rak bele. Ezt, ugye, te is tudod, Mabel.
- Mrs. Taylor letette a kötést, és szigorúan felnézett a férjére.
- Albert! Azt akarod mondani, hogy beletettél valamit a gyerek tápszerébe?!
- Albert Taylor csak vigyorgott.
- Felelj! Igen vagy nem?!
- Lehet – mondta Albert Taylor.
- Nem igaz!
- Albert Taylor nagyon furcsán vigyorgott, most már a foga is kivillant.
- Albert, azonnal hagyd abba!
- Jól van, édes, nincs semmi baj.
- Beletettél valamit a tápszerébe vagy nem? Őszintén mondd meg, Albert. Ez nem játék. Ez egy kis csecsemő.
- Hát igen, Mabel. Igen.

– Albert Taylor! Hogy merészelted?!

– Na, édes, ne izgasd fel magad. Mindent elmesélek, ha akarsz, de az istenért, csak nyugi!

– Sör volt! – kiáltott fel az asszony. – Valld csak be: sört adtál neki!

– Ejnye, Mabel, ne beszélj ostobaságokat.

– Hát akkor mit?

Albert vigyázva letette pipáját a kisasztalra, és kényelmesen hátradőlt.

– Mondd csak – kezdte hallottál-e valaha a szuperpempőről?

– Nem én.

– Varázsszer – mondta Albert Taylor. – Nincs rá más szó: varázsszer. És az este hirtelen eszembe jutott, hogy ha tennék egy kicsit a baba tápszerébe...

– Hogy merészelted!

– Mabel, még azt sem tudod, mi az.

– Nem is érdekel – mondta az asszony. – Nem lehet idegen anyagokat tenni egy kis csecsemőnek a tápszerébe. Te egészen megőrültél!

– De Mabel, ez teljesen értelmetlen, különben eszembe se jutott volna, hogy beletegyem. Méhektől származik.

– Gondolhattam volna.

– És olyan drága, hogy jóformán senki sem engedheti meg magának. Vagy legfeljebb csak egy-egy cseppet.

– És ha szabad érdeklődnöm, mennyit adtál a gyermekünknek?

– Aha! – mondta Albert Taylor. – Hát éppen ez az! Itt van a nagy különbség! Számításom szerint a mi gyermekünk a legutóbbi négy etetés során körülbelül ötvenszer annyi szuperpempőt fogyasztott, mint eddig bárki az egész világon. Na, ehhez mit szólsz?

– Albert, beszélj már végre komolyan.

– Esküszöm! – mondta büszkén Albert Taylor.

Az asszony csak ült, és bámult rá, felhúzta a szemöldökét, szája kissé elnyílt.

– Tudod, hogy mibe kerül ez a holmi, ha boltban akarsz megvenni? Egy amerikai cég ezer dollárért hirdeti kilóját! Ezer dollárért! Többet ér az aragnál is, ha tudni akarsz!

Az asszony már követni sem tudta a férje szavait.

– Mindjárt be is bizonyítom neked – mondta Albert Taylor. Felugrott, és odament a nagy könyvszekrényhez, ahol a méhészeti irodalmat tartotta. A legfelső polcon sorakoztak az *Amerikai Méhész* csinosan bekötött évfolyamai, a *Brit Méhész*, a *Tudományos Méhészet* és más folyóiratok társaságában. Albert levette az Amerikai Méhész legutolsó számát, és az apróhirdetésekre lapozott.

– Tessék. Ahogy mondtam:

„Szuperpempő – nagybani ára \$960/kg, fél kilogrammos csomagolásban.”

Odaadta az asszonynak a lapot, hogy a saját szemével is lássa.

– Na, most már elhiszed? Ez itt egy New York-i nagykereskedés hirdetése. Láthatod, itt áll.

– De az nem áll benne, hogy újszülött csecsemők tápszerébe lehet keverni – mondta az asszony. – Én nem értem, mi ütött beléd, Albert.

– Rendbejött tőle, vagy sem?

– Most már nem vagyok benne olyan biztos.

– Ne beszélj szamárságokat, Mabel. Magad is tudod, hogy rendbejött.

– Akkor miért nem adja más is a gyerekének?

– Hát éppen ezt magyarázom! Mert iszonyú drága. Jóformán senki a világon nem engedheti meg magának, hogy fogyasztásra vásároljon szuperpempőt, legfeljebb talán a többszörös milliomosok. Csak nagy gyárak vásárolják, kozmetikai készítményekhez, arckrémekhez, ilyesmi. Egyszerűen propagandafogásnak használják. Egy csipetnyit belekevernek egy nagy tégely arckrémbe,

és a nők veszik, mint a cukrot, és minden árat megadnak érte. Állítólag eltünteti a ráncokat.

– Tényleg?

– Hát én azt honnan tudjam, Mabel? – Megint leült a székébe. – De hát nem is ez a fontos. A következő a fontos: azt lehet mondani, hogy az utóbbi pár órában csodát tett a gyermekünkkel, úgyhogy véleményem szerint továbbra is adjuk neki. Nem, Mabel, ne szólj közbe. Hadd fejezzem be. Kétszáznegyven kaptáram van odakint, és ha körülbelül százat átállítok szuperpempő-termelésre, fedezhetjük a kisbaba teljes szükségletét.

– Albert Taylor – szólalt meg az asszony. Szeme tágra nyílt, úgy bámult a férjére. – Neked elment a józan eszed?

– Az istenért, hallgass már végig, jó?

– Megtiltom. Vedd tudomásul, hogy megtiltom. Az én gyermekemnek nem adsz többet egyetlen cseppet sem abból a szörnyeteg pempőből, értetted?!

– Ide hallgass, Mabel...

– És eltekintve ettől, tavaly katasztrofális volt a mézhozam, és ha tovább is játszol azokkal a kaptárakkal, csak az ég a megmondhatója, hogy idén mi lesz.

– Semmi baja a kaptárainknak, Mabel.

– Nagyon jól tudod, hogy tavaly fele hozamunk volt.

– Megtennél nekem egy szívességet? – kérdezte a férfi. – Engedd meg, hogy elmondjam neked, mi mindenre képes ez a csodaszer.

– Még azt sem mondtad el, hogy micsoda tulajdonképpen.

– Jól van. Elmondom azt is. Hajlandó vagy végighallgatni? Megengeded, hogy elmagyarázzam?

Az asszony sóhajtott, és felvette a kötését.

– Hát ha mindenáron el akarod mondani, csak tessék.

Albert Taylor egy kicsit hallgatott, nem tudta, hogyan is fogjon hozzá. Nehéz ilyesmit elmagyarázni valakinek, aki azt sem tudja, mi fán terem a méhészet.

– Ugye azt tudod, édes – kezdte azután –, hogy minden egyes kolóniának egyetlen királynője van csak?

– Tudom.

– És hogy a királynő rakja az összes petét?

– Igen, drágám. Ennyit még én is tudok.

– Na jó. Szóval a királynő kétféle petét rak. Ezt valószínűleg nem tudod, pedig így van. Ez a kaptár csodái közé tartozik. Olyan petét is rak, amiből herék kelnek ki, olyat is, amelyikből dolgozó méhek. Ha pedig ez nem csoda, akkor igazán nem tudom, mit nevezel annak.

– Jó, jó, csak folytasd.

– A herék mind hímek. Róluk most nem beszélünk. A dolgozók mind nőstények. Természetesen a királynő is. Csak éppen a dolgozók nem nélküli nőstények, ha érted, mire gondolok. A nemi szerveik elkorcsosultak, a királynő viszont egy szexbomba. Annyi petét rak egyetlen nap alatt, amennyi a saját súlya.

Albert Taylor hallgatott egy kicsit, gondolatait rendezte.

– Na, azután a következő történik. A királynő körbe mászik a lépben, és lerakja a petéket a sejtekbe. Tudod, az a száz meg száz apró lyuk, amit a lépben látni. A tenyészláp is körülbelül olyan, csak éppen a sejtekben nem méz van, hanem peték. Mindegyik sejtbe egy-egy petét rak, és három nap múlva mindegyik petéből apró kukacféle kel ki, ezt nevezzük lárvának. Nos, tehát, amint ez a lárva megjelenik, a méhdajkák – ezek a fiatal dolgozó méhek – köréje sereglenek, és örült gyorsasággal táplálni kezdik. És tudod-e, mivel táplálják?

– Szuperpempővel – felelte türelmesen Mabel.

– Úgy van! – kiáltott fel Albert Taylor. – Bizony hogy azzal! A fejükben levő mirigy váladéka ez, és azonnal elkezdik a sejtbe pumpálni, a lárva táplálására. Na és mi történik ezután?

Drámai szünetet tartott, apró, vízesszürke szemével az asszonyra hunyorított, azután lassan megfordult székében, és az előző este olvasott folyóirat után nyúlt.

– Akarod tudni, hogy mi történik ezután? – kérdezte Albert Taylor, és megnyalta ajkát.

– Meghalok a kíváncsiságtól.

– „A szuperpempőnek – olvasta Albert Taylor – óriási a tápértéke; ezen a táplálékon a méhlárva súlya öt nap alatt ezerötszázszorosára növekszik.”

– Hányszorosára?

– Ezerötszázszorosára, Mabel! És tudod-e, mit jelent ez, ha emberről van szó? Azt jelenti – és itt Albert Taylor suttogóra fogta hangját, előrehajolt, fakó szemét az asszonyra meresztette –, azt jelenti, hogy egy háromkilós csecsemő súlya öt nap alatt négy és fél tonnára növekszik!

Mrs. Taylor megint abbahagyta a kötést.

– Ezt persze nem szabad szó szerint vened, Mabel.

– Hogyhogy nem szabad?

– Csak tudományosan fogalmaztam.

– Jól van, Albert. Csak folytasd.

– Még nem értünk a mese végére – mondotta Albert Taylor. – Hallgasd csak tovább. A szuperpempő legeslegmeglepőbb tulajdonságát még nem is említettem. Mindjárt meglátod, hogyan változik egy jóformán nem nélküli kis csúnya, szürke dolgozó méh gyönyörű, hatalmas, termékeny királynővé.

– Azt akarod mondani, hogy a gyermekünk csúnya és szürke? – fortyant fel az asszony.

– Ejnye, Mabel, hát hogy mondhatasz ilyet? Hallgass csak meg! Tudod-e, hogy a méhkirálynő és a dolgozó méh, akármennyire különbözik is, mire felnő, ugyanolyan fajta petéből származik?

– Ezt nem hiszem – mondta az asszony.

– Olyan igaz, mint ahogy én itt ülök, isten bizony. Ha kedvük támad, hogy királynőt költsenek ki a petéből, nem dolgozó méhet, megtehetik.

– Hogyan?

– Aha! – emelte föl fenyegetőleg az ujját Albert Taylor. – Éppen erről lesz most szó. Ez a nagy titok a dologban. Nos, Mabel, hát te mit gondolsz, hogy esik meg ez a csoda?

– Szuperpempő – mondta az asszony. – Már említetted.

– De mennyire hogy szuperpempő! – kiáltott fel Albert Taylor; tapsikolt, és csak úgy szökdécselt ültő helyében. Nagy, kerek képe tüzelt izgalmában, pofacsontján élénk bíborszín folt ütközött ki. – Na, figyelj csak ide! Igyekszem nagyon érthetően elmagyarázni. A méheknek új királynő kell. Építenek hát egy különlegesen nagy sejtet, anyasejtnek nevezzük, és a régi királynővel abba rakatják be a petét. A többi ezerkilencszázkilencvenkilenc petét a közönséges sejtekbe helyezi. Na azután. Amint ezekből a petékből kikel a lárva, összegyűlnek a méhdajkák, és elkezdik adagolni a szuperpempőt. Valamennyi lárvának, a dolgozóknak éppúgy, mint a leendő királynőnek. Most jön azonban a lényeg, Mabel, úgyhogy jól figyelj. Most jön a nagy különbség. A dolgozók lárvai csupán lárvakorszakuk első három napjában részesülnek ebben a különlegesen értékes táplálékban. Azután más kosztra fogják, azt lehet mondani, elválasztják őket, habár ez annyiban különbözik a csecsemő elválasztásától, hogy egy csapásra történik. Negyednap már majdnem a szokásos méhtáplálékot kapják – méz- és virágporkeveréket –, majd körülbelül két hét múlva mint dolgozó méhek bújnak ki a sejtéből. Nem úgy azonban az anyasejtben megbúvó lárva. Ez teljes lárvakorszakában csakis szuperpempővel táplálkozik. A méhdajkák egyszerűen beleöntik a sejtbe, hogy a kis lárva a szó szoros értelmében úszik benne. És ettől lesz belőle királynő!

– Mi erre a bizonyíték? – érdeklődött az asszony.

– Ne beszélj már csacsiságokat, Mabel. Ezren és ezren tapasztalták már ezt, híres tudósok bizonyították, mindenfelé a világon. Annyiból áll az egész, hogy ki kell venni a lárva a dolgozók sejtjéből és berakni az anyasejtbe – ezt hívjuk ültetésnek –, azután, feltéve, hogy a méhdajkák ellátják a megfelelő mennyiségű

szuperpempővel, hipp-hopp! – királynő lesz belőle! Hát még a teljesen kifejlődött királynő és a dolgozó méh között mekkora a különbség! Más alakú a potroh. Más a fullánk. Más a láb. Más a...

– Mennyiben más a láb? – kérdezte vizsgáztató hangon az asszony.

– A láb? Hát tudvalevőleg a dolgozó méh lábán kis kosár van, abban hordja a virágport. A királynőén nincs. Meg aztán még valami. A királynő nemi szervei tökéletesen kifejlődnek. A dolgozó méhé nem. No és most hallgasd meg a legérdekesebbet: a királynő átlag négy-hat évig él. A dolgozó méh négy-hat hónapig is alig. És miért? Mert az egyiket szuperpempőn tartották, a másikat meg nem!

– Alig hihető – mondotta az asszony –, hogy a táplálék ilyen különbséget okoz.

– Hát persze hogy alig hihető. Ez is csak a kaptár csodája. Merem állítani, hogy a legcsodálatosabb csodája. Akkora nagy marha csoda, hogy évszázadokon át rejtélyt jelentett a legnagyobb koponyáknak is. Várj csak egy percet! Maradj ott. Ne mozdulj!

Felugrott, odament a könyvszekrényhez, és a könyvek, folyóiratok között kutatott.

– Mindjárt mutatok neked egypár cikket. Na, tessék! Ez itt az egyik. – Az *Amerikai Méhész* egyik számából olvasta:

„Dr. Frederick A. Banting, Torontóban, remek kutatólaboratóriuma élén, amelyet Kanada hálás népétől kapott az inzulin, az egész emberiség szempontjából oly nagyjelentőségű gyógyszer felfedezéséért, kísérletezésbe fogott a szuperpempővel. Felkérte beosztottjait, végezzék el az alapvető frakcionális analízist...”

Albert Taylor megállt.

– Hát ezt nem kell mind végigolvasni. A következő a lényeg: Dr. Banting és a társai vettek egy kis szuperpempőt kétnapos lárvákat

tartalmazó anyasejtekből, azután analizálták. És vajon mit észleltek?

– Azt észlelték – folytatta Albert Taylor –, hogy a szuperpempő fenolokat, szterolokat, glycerileket, dextrózt és – most jön a java! – nyolcvan-nyolcvanöt százalék *nem azonosított savat* tartalmaz!

Állt a könyvszekrény előtt, kezében a folyóirat, ajkán furcsa, óvatos kis diadalmosoly, a felesége meg riadtan nézte.

Albert Taylor nem volt magas; vaskos, zömök, lottyadtnak látszó testét kurta láb hordozta földközében. A lába kissé görbe. Feje nagy volt és kerek, sűrű, erős szálú, rövidre nyírt haj borította, arca nagy részét pedig – most, hogy teljesen felhagyott a borotválkozással – sárgásbarna, vagy háromcentis pihe. Tulajdonképpen elég groteszk figura, ha az ember jobban megnézi.

– Nyolcvan-nyolcvanöt százalék nem azonosított sav – mondotta Albert Taylor. – Hát nem fantasztikus? – Visszafordult a polc felé, és egy másik folyóiratot kezdett el böngészni.

– Mit jelent az, hogy nem azonosított sav?

– Hát éppen ez az! Senki sem tudja! Még Banting sem! Hallottál már Bantingről?

– Nem.

– Hát úgy körülbelül ő a leghíresebb orvos napjainkban az egész világon.

Ahogy most ott ódögött Albert a könyvszekrény előtt, az asszony elnézte szőrös fejét és szőrös nyakát, lottyadt testét, és önkéntelenül arra gondolt, hogy ez az ember egy árnyalatnyit emlékeztet a méhekre. Nemegyszer látott olyan nőt, aki az idők során hasonult a lovához, meg az is előfordul, hogy madárbarátok, vizslatenyésztők, pincsibolondok így vagy úgy, de mindenképpen meglepő módon emlékeztetnek kedvenc állatukra. De az még sosem jutott eszébe, hogy a férje a méhekre hasonlít. Kissé megdöbben a gondolatra.

– És ez a Banting evett is a szuperpempőből? – kérdezte.

– Ejnye, Mabel, hát hogyan evett volna? Nem volt neki annyi. Sokkal értékesebb ez annál.

– Tudod, mit gondoltam? – bámult férjére Mrs. Taylor, de azért mosolygott is egy kicsikét. – Mintha egy kicsit hasonlítanál a méheidre, tudod-e?

Albert Taylor sarkon fordult, és a feleségére nézett.

– Biztosan a szakáll – mondta Mabel. – Igazán örülnék, ha leborotválnád. Még a színe is olyan, mint a méheké, nem?

– Mi a fenét dumálsz itt össze?

– Albert! Hogy beszélsz!

– Mondjam tovább, vagy ne mondjam?

– Hát persze, drágám, ne haragudj. Csak tréfáltam. Mondd csak.

Albert Taylor megint elfordult, kihúzott egy másik folyóiratot, és lapozgatta.

– Na ezt hallgasd csak, Mabel:

„1939-ben Heyl egy huszonegy napos patkánnyal végzett kísérleteket: különböző mennyiségű szuperpempőt tartalmazó injekciókat adott az állatnak. Ezt követően a petefészektüszők hirtelen fejlődésnek indultak, egyenes arányban a befecskendezett szuperpempő-mennyiséggel.”

– Na tessék! – kiáltott fel az asszony. – Tudtam!

– Mit tudtál?

– Hogy ebből valami szörnyűség lesz!

– Szamárság. Nem lesz ebből semmi baj. Na, ezt is hallgasd meg.
Mabel:

„Still és Burdett kísérlete azzal az eredménnyel járt, hogy egy eddig nemzéképtelen hím patkány szuperpempő minimális napi adagolása következtében számos ivadék apja lett.”

– Albert! – kiáltott fel Mrs. Taylor. – Ez a szer borzasztó erős! Nem lehet ilyesmit egy kis csecsemőnek adni! Sehogy sem tetszik nekem

az egész.

– Szamárság.

– Akkor miért kísérleteznek csak patkányokkal, ha szabad érdeklődnöm? Miért nem veszik be maguk azok a híres tudósok? Mert annál több eszük van, tudod? Gondolod, hogy dr. Banting megreszkírozza, hogy értékes petefészke nőjön? Azt már nem.

– De hiszen adták már embernek, Mabel. Tessék, itt egy egész cikk erről. Figyelj csak! – Lapozott, és újabb cikket kezdett olvasni.

„1953-ban Mexikóban felvilágosult orvosok egy csoportja minimális dózis szuperpempőt javallt cerebrális neuritis, arthritis, diabetes, nikotinmérgezés, impotencia, asztma, diftéria és podagra esetén... Hálálkodó levelek százai... Mexico Cityben egy közismert tőzsdés makacs pikkelysömörben szenvedett. Visszataszító bőrkiütése következtében ügyfelei otthagyták. Csőd fenyegette. Kétségbeesett helyzetében a szuperpempőhöz folyamodott – étkezés után egy-egy csepp és hipp-hopp: két hét alatt kigyógyult betegségéből. A Jena kávéház egyik pincére, ugyancsak Mexico Cityben, elmondotta, hogy atyja minimális dózisokat fogyasztott a csodaszerből, majd kilencven esztendősen egészséges fiúgyermeket nemzett. Acapulcóban egy bikaviadal-rendező egy felettébb lehangoltan viselkedő bikának közvetlenül a viadal előtt egygrammos szuperpempő-injekciót adott. A szer hatására az állat úgy nekilendült, hogy első nekifutásra felöklelt két pikadort, három lovat, egy matadort, míg végül...”

– Hallgass csak! – szakította félbe Mrs. Taylor. – Azt hiszem, sír a baba.

Albert felpillantott a folyóiratból. Igen, kétségtelen, hogy ellentmondást nem tűrő ordítás hangzott odafentről.

– Biztosan éhes – mondotta Albert.

Felesége az órára nézett.

– Szent isten! – kiáltott és felugrott. – Elmulasztottuk az idejét! Gyorsan, Albert, csináld meg a papit, én meg lehozom a gyereket! Mozogj! Nem akarom megvártni!

Fél perc múlva már hozta is Mrs. Taylor az üvöltő csecsemőt. Az asszony alig pihegett; nem szokta még meg az egészséges kisbábák eget-földet felverő folyamatos üvöltését, amikor a papijukat követelik.

– Siess már, Albert! – kiabált Mrs. Taylor, leült a székbe, és eligazgatta ölében a gyereket. – Siess, légy szíves!

Albert már jött is a konyhából, és átadta az üveget, a meleg tápszerrel.

– Éppen jó – mondta. – Nem is kell kipróbálnod.

Az asszony kicsit feljebb emelte könyökhajlatában a baba fejét, aztán a cuclit belenyomta az eltátott, üvöltő szájba. Az üvöltés abbamaradt. Mrs. Taylor megnyugodott.

– Nézd, Albert, milyen édes.

– Fantasztikus. Hála a szuperpempőnek.

– Tisztázzuk, drágám, hogy többé egy szó sem esik a szuperpempőről. Halálra rémítesz ezzel.

– Vigyázz, Mabel, ez nagy meggondolatlanóság.

– Majd meglátjuk.

A kisbaba csak szívta a cuclit.

– Úgy látszik, megint megeszi az egészet, ugye, Albert?

– Egész biztosan.

És néhány perc múlva csakugyan eltűnt az utolsó csepp is.

– Aranyos kislány vagy! – kiáltott fel Mrs. Taylor, és gyengéden kihúzta a cuclit a kisbaba szájából. A baba megérezte, mit forralnak ellene, és egyre erősebben szívta a gumit, nem akart elszakadni tőle. Az asszony megrántotta, a cumi pukkant, és kijött.

– Oá! Oá! Oá! Oá! – üvöltött a baba.

– Azok a csúnya szelek – mondta Mrs. Taylor, felemelte a babát, és megveregette a hátát.

Két gyors böfögés.

– Na jól van, picikém, most már nincs semmi baj.

Egy-két másodpercig szünetelt az ordítás. De aztán elkezdődött újra.

– Tartsd csak úgy egy kicsit – mondta Albert. – Nagyon gyorsan evett.

Az asszony egyenesen tartotta a kisbabát. A hátát dörzsölte. Kicsit ugráltatta. Hasra fektette. Térdére ültette. A gyerek nem böfögött többet, de egyre harsányabban és követelőzőbben ordított.

– Jót tesz a tüdőnek – mondta vigyorogva Albert Taylor. – Így tornáztatja a tüdejét, tudod-e, Mabel?

– Na jól van, jól van, jól van – mondogatta az asszony, és a baba arcát csókolgatta. – Jól van, jól van, jól van...

Vártak még öt percig, de az üvöltés egyetlen másodpercre sem hallgatott el.

– Tedd tisztába – ajánlotta Albert. – Pisis a pelenkája, azért ordít.

– Hozott egy pelenkát a konyhából, Mrs. Taylor pedig tisztába tette a kicsikét.

Mintha mi sem történt volna.

– Oá! Oá! Oá! Oá! – üvöltött a baba.

– Nem szúrtad meg véletlenül a biztosítótűvel, Mabel?

– Ugyan már, mit beszélsz – mondta az asszony, de azért biztonság kedvéért megtapogatta a pelenkát.

A szülők ott ültek, szemben egymással, ki-ki a karosszékeiben, és ideges mosollyal figyelték anyja ölében a babát, és várták, mikor fárad ki, és hagyja végre abba a böfögést.

– Te anya! – szólalt meg végül Albert Taylor.

– Mi van?

– Le merem fogadni, hogy éhes. Szeretné meghúzni még egyszer azt az üveget. Mit szólnál, ha hoznék neki egy kis ráadást?

– Nem hiszem, hogy ajánlatos volna, Albert.

– Hidd el, jót fog tenni – mondta Albert Taylor, és már fel is kelt. – Megyek, melegítek neki még egy adagot.

Kiment a konyhába, pár percig elmaradt. Aztán megjelent, kezében színig tele üveg.

– Dupla adagot hoztam – jelentette. – Kétszáznegyven gramm. Minden eshetőségre.

– Albert! Te megőrültél! Vedd tudomásul, hogy a túltáplálás éppolyan veszedelmes, mint az elégtelen táplálás.

– Nem kell odaadni neki az egészet, Mabel. Bármikor abbahagyhatod. Na, próbáld meg – mondta, és áthajolt az asszony válla fölött. – Itasd meg.

Mrs. Taylor megcirókálta a baba ajkát a cucli hegyével. Az apró száj mint a csapda kattant össze a cucli körül, és hirtelen csend támadt a szobában. A kisbaba elernyed, arcára égi üdv szállt, miközben buzgón nekilátott.

– Na látod! Mit mondtam?

Az asszony nem felelt.

– Farkaséhes, egész egyszerűen. Nézd csak, hogy falja.

Mrs. Taylor figyelte a tápszer szintjét az üvegben. Sebesen apadt, s pillanatokon belül száz-százhusz gramm eltűnt a kétszáznegyvenből.

– Na, jó – mondta az asszony. – Most már elég lesz.

– Nem veheted el tőle, Mabel.

– Dehogynem, drágám. Muszáj.

– Ejnye már, anya. Add csak oda az egészet, ne vacakolj.

– De Albert...!

– Ki van éhezve, nem látod? Jól van, szépségem – gügyögött –, idd csak ki az egész flaskát!

– Nem lesz ennek jó vége, Albert – mondta az asszony, de nem vette el a babától az üveget.

– Pótolja a lemaradást, hidd el.

Öt perc múlva üres volt az üveg. Mrs. Taylor lassan elvette a cuclit. A baba ezúttal nem protestált, szép csöndben tűrte. Békésen feküdt anyja ölében, szemét elégedettség felhőzte, szája félig elnyílt, ajkán néhány csepp tej fénylett.

– Teljes háromszázhatvan gramm, Mabel! – mondotta Albert Taylor. – A rendes adag háromszorosa! Hát ehhez mit szólsz?!

Az asszony a kisbabára bámult. Ajkát összeszorította, tág szemébe lassan visszatért az ősi, rémült anyatekintet.

– Most mi bajod? – faggatta Albert. – Talán most ez izgat? Vagy azt gondolod, visszatér a vacak kis százhuszas adagjára? Ugyan, anya, ne nevettesd ki magad.

– Gyere csak ide, Albert – szólt az asszony.

– Mi van?

– Azt mondtam, gyere ide.

Albert Taylor odament, és megállt mellette.

– Nézd csak meg jól, aztán mondd meg, látsz-e rajta valami változást.

Albert alaposan szemügyre vette a kisbabát.

– Úgy látom, nagyobb, Mabel, ha erre gondolsz. Nagyobb és kövérebb.

– Emeld csak fel – parancsolta az asszony. – Na, fogd csak meg.

Albert Taylor felemelte a babát.

– Jóságos Isten! – kiáltott fel. – Hiszen ez a gyerek egy tonna!

– Pontosan.

– Nahát, ez kész csoda! – kiáltott fel Albert Taylor, és csak úgy ragyogott a büszkeségtől. – Le merem fogadni, hogy tökéletesen utolérte magát!

– Albert, én félek. Túl gyorsan fejlődik.

– Ne beszélj számárságokat, anya.

– Az az undorító pempő, az az oka – mondta az asszony. – Gyűlölöm azt a ragacsot!

– A szuperpempő minden, csak nem undorító – jelentette ki méltatlankodva Albert Taylor.

– Ne légy már olyan ostoba, Albert. Talán azt hiszed, rendjén való, hogy egy gyerek ilyen iramban gyarapodik?

– Neked semmi se jó! – kiáltott fel Albert Taylor. – Halálra rémülsz, ha fogy, most meg odavagy, mert hízik! Mi ütött beléd, Mabel?

Az asszony felkelt, és kifelé indult a babával.

– Én csak annyit mondhatok – szólt –, tiszta szerencse, hogy itt vagyok, és a körmödre nézek. Csak ennyit mondhatok. – Ezzel kivonult, és Albert nézte a nyitott ajtón át, amint átmegy a hallon, a lépcsőhöz, és felfelé indul. Amikor a harmadik vagy negyedik lépcsőfokra ért, hirtelen megállt, és néhány pillanatig ott állt mozdulatlanul, mint akinek hirtelen eszébe jutott valami.

Azután megfordult, és elég gyorsan lejött megint, vissza a szobába.

– Albert – mondta az asszony.

– Tessék.

– Feltételezem, hogy ebben a legutolsó adagban, amit éppen most fogyasztott el, nem volt szuperpempő?!

– Igazán nem tudom, mi okod van ilyesmit feltételezni, Mabel.

– Albert!

– Mi baj? – kérdezte a férje halkán és ártatlanul.

– Hogy merészelted! – kiáltott az asszony.

Albert Taylor szakállas nagy arcán elgyötört és meghökken kifejezés derengett fel.

– Igazán örülhetnél, hogy megint kapott egy jó nagy adaggal – mondta. – Igazán. Mert ez aztán jókora adag volt, azt elhiheted, Mabel.

Az asszony ott állt az ajtóban, magához szorította az alvó kisbabát, és hatalmas, tágra nyílt szemmel bámult a férjére. Igen egyenesen állt ott, testét megmerevítette a düh, arca még sápadtabb volt, ajkát még jobban összeszorította, mint rendszeren.

– Nemsokára azzal büszkélkedhetsz – mondotta Albert –, hogy a gyereked bármiféle országos babakiállításon elviszi az első díjat. Na gyerünk, mérjük csak meg, akkor majd láthatod. Hozzam a mérleget, Mabel? Akarod megmérni?

Az asszony egyenesen odament a szoba közepén álló nagy asztalhoz, letette a gyereket, és gyorsan elkezdte kibontani.

– Na jó! – mondta kurtán. – Hozd azt a mérleget. – Leszedte a kis réklit, az ingecskét.

Azután kivette a tűt a pelenkából, letekerte, és a baba ott feküdt pőrén az asztalon.

– Mabel! – kiáltott Albert. – Ez csoda! Olyan kövér, mint egy kiskutya!

Valóban csodálatos, hogy egy nap alatt mennyit szedett magára a baba. A kiálló bordájú, horpadt mellkas most kikerekedett, gömbölyödött, akár a hordó, a has égnek púposodott. Különös módon a kar és a láb nem fejlődött arányosan. A kurta, csont-bőr végtagok akár a pálcikák meredtek elő a zsírgolyóból.

– Nézd csak! – mondta Albert. – Még egy kis pihe is nőtt a hasikáján, hogy jó melegen tartsa! – kinyújtotta kezét, és éppen végig akart simítani a hamvas-selymes sárgásbarna pelyhen, ami hirtelen kibukkant a baba hasán.

– Ne nyúlj hozzá! – sikoltott az asszony. Sarkon fordult, szembenézett Alberttel, szeme lángolt, és egyszerre olyan volt, mint egy harcias kis madár, ahogy a nyaka kinyúlt a férje felé, mintha rögtön az arcába akarna repülni és kivájni a szemét.

– Na, csak lassan – mondta a férje, és hátrált.

– Te megőrültél! – kiabált az asszony.

– Na, Mabel, csak lassan, légy szíves... Ha még most is azt hiszed, hogy ez a szer veszedelmes... Ugye, azt hiszed? Na jó, hát hallgass csak rám. Majd mindjárt bebizonyítom én neked, egyszer s mindenkorra, hogy a szuperpempő tökéletesen ártalmatlan az emberi szervezetre, még igen nagy adagokban is. Mert például... mit gondolsz, miért volt tavaly csak fele a mézhozamunk? Na, miért?

Ahogy hátrált, vagy három-négy méterrel eltávolodott az asszonytól, és úgy tetszett, most már biztonságban érzi magát.

– Azért volt tavaly nyáron csak fele a mézhozamunk – mondta Albert Taylor lassan, suttogóra fogva hangját –, mert száz kaptárt átállítottam szuperpempő-termelésre.

– Mit csináltál?

– Aha! – suttogta Albert Taylor. – Gondoltam, hogy ettől meglepődsz majd egy kicsikét. Pedig itt csináltam, az orrod előtt. – Apró szeme az asszonyra villant, szája sarkában alamuszi mosoly derengett fel. – Sose találnád ki az okát – folytatta. – Nem merem eddig szóba hozni, azt gondoltam, talán... hogy is mondjam... szóval hogy esetleg kényes volna neked a téma.

Kis szünet támadt. Albert melle elé emelte két kezét, tenyerét dörzsölgette, halvány, súrlódó zajjal;

– Emlékszel, mit olvastam fel neked a folyóiratból? A patkánnyal kapcsolatban? Nézzük csak, mit is mond? *Still és Burdett kísérlete azzal az eredménnyel járt, hogy egy eddig nemzéseképtelen hím patkány...* – Megállt, arca még szélesebb vigyorra húzódott, foga kivillant. – Leesett a tantusz, Mabel?

Az asszony némán állt, és nézte.

– Ahogy ezt a mondatot elolvastam, Mabel, felugrottam a székből, és azt mondtam magamnak, ha egy nyavalyás patkánynál megteszi, miért ne tenné meg Albert Taylornál is?

Megállt megint, fejét előre buktatta, fülét az asszony irányába tartotta, úgy várta, mit mond. De az asszony nem mondott semmit.

– No és aztán még valami – folytatta Albert Taylor. – Olyan istenien érzem magam tőle, Mabel, egész más ember lettem, mint azelőtt, és bizony azóta is szedem, amióta bejelentetted az örvendetes hírt. Vödörszám nyeltem az elmúlt év folyamán!

Az asszony nagy, súlyos, üzött tekintetű szeme mohón fürkészte a férfi arcát, nyakát. A nyakán jóformán nem is látszott bőr, még a füle alatt sem. Az egészet, addig, amíg csak el nem tűnt a gallér alatt, az a rövid szálú, selymes, sárgásfekete pihe borította.

– Figyeld csak meg – mondta Albert Taylor, elfordult feleségétől, és szeretetteljes pillantást vetett a kisbabára –, ilyen kis csecsemőnél még sokkal jobb hatása lesz, mint a magamfajta tökéletesen fejlett férfinál. Nézz csak rá, láthatod magad is. Nem igaz?

Az asszony tekintete lassan lejjebb siklott, és megállapodott a kisbabán. A baba csupaszon feküdt az asztalon, kövéren, fehérén és kábán, mint valami óriás álca, amely lárva-korszakának végéhez közeledik, és csakhamar napvilágra bukkan, fullánkostul, szárnyastul.

– Miért nem takarod be, Mabel? – kérdezte Albert Taylor. – Még megfázik a mi kis királynőnk!

A szemérmes George

Azt hiszem, legtöbb tekintetben átlagosan kiegyensúlyozott és kialakult egyéniségnek tekinthetem magam, s állíthatom ezt anélkül, hogy az öndicséret bűnébe esnék. Megfelelően olvasott vagyok. Beszélek görögül, latinul. Belekóstoltam a tudományba. Tolerálok mások enyhén liberális politikai magatartását. Összehoztam egy kötetet a tizenötödik századi madrigál fejlődéséről. Tanúja voltam jó néhány ember elmúlásának ágyban, párnák között, és mindezen felül szószékről elmondott beszédeimmal befolyásoltam, legalábbis remélem, számos ember életét.

Mindezek ellenére mégis be kell vallanom: még soha életemben – nos, hogyan is fejezzem ki magam –, semmi különösebb kapcsolatom nem volt nővel. Hogy teljesen őszinte legyek, három héttel ezelőttig egy ujjal sem értem egyetlenegyhez sem, kivéve talán, amikor átsegítettem egy útelzáró forgó keresztben, vagy hasonló helyzetben, ha az alkalom úgy kívánta. Még akkor is megpróbáltam úgy eljárni, hogy csak a vállát vagy derekát érintsem, vagy valamilyen más helyet, ahol a teste ruhával volt takarva, mert az egyetlen dolog, amit soha nem tudtam elviselni, az a közvetlen érintkezés az ő bőrük és az enyém között. A fizikális érintés olyan visszataszító számomra – lett légyen az láb, nyak, arc, kéz vagy pusztán ujj –, hogy a hölgyeket mindig hátam mögött szorosan összefont kézzel üdvözöltem, így kerülve el az elmaradhatatlan kézfogást.

Folytathatnám tovább s elmondhatnám, hogy bármiféle fizikai kontaktus velük, még ha bőrük nem is csupasz, komoly mértékben zavar. Ha egy nő közel áll hozzám a sorban, úgy, hogy testünk érintkezik, vagy ha mellém szorul a busz ülésén, miközben csípő csípőhöz ér, comb combhoz, arcom örülten égni kezd, és kis izzadságcseppek kezdenek kiütközni a fejem búbján.

Mindez teljesen rendben van egy iskolás fiú esetében, aki épp a pubertáskor küszöbére érkezett. Az ő esetében ez Természet Anyánk eljárása a megfelelő fékek beépítésére s a legényke visszatartására, amíg elég idős nem lesz ahhoz, hogy gentleman módjára viselkedjék. Ezt helyeslem.

De az égvilágon semmi oka sem volt annak, hogy én, érett férfiként, harmincegy évesen továbbra is hasonló zavarban szenvedjek. Jól ki voltam képezve a csábítások ellen, és valóban nem adtam át magam közönséges szenvedélyeknek.

Ha legcsekélyebb okom volna szégyenkezni megjelenésem miatt, akkor ez talán kellő magyarázat lenne az egészre. De nincs. Ellenkezőleg – bár ezt én állítom magamról –, a sors nagyon kegyes volt hozzám e tekintetben. Pontosan öt és fél láb magas vagyok, s bár a vállaim kicsit csapottak, mégis kellemes összhangban vannak formás kis termetemmel. Ami engem illet, mindig is úgy gondoltam, hogy az enyhén csapott váll valami finom, enyhén esztétikus megjelenést kölcsönöz egy olyan férfinak, aki nem túlságosan magas. Vonásaim szabályosak, fogaim kitűnő állapotban vannak (bár a felső sor egy picit előre ugrik), hajam pedig nem mindennapi, ragyogó vörösesszőke, sűrű fürtökkel borítja fejem. Magasságos egek, láttam már férfiakat, kész kis vakarcsokat hozzám képest, akik magabiztos fellépést mutattak a szebbik nemmel folytatott ügyleteikben. Ó, mennyire irigyeltem őket! Mennyire vágytam arra, hogy másképpen tudjam csinálni a dolgokat, hogy képes legyek én is részt venni azokban a kellemes kis szertartásokban, amelyek folyamatosan lejátszódnak férfiak és nők között: kezek érintkezése, orcák megpaskolása, karok összekulcsolódása; mikor az ebédlőasztal alatt térd térdnek, láb lábnak feszül, legfőképpen pedig az a szinte erőszakos ölelés, amikor egy férfi és egy nő összefonódik a parketten egy táncra.

Ezeket a dolgokat azonban nem nekem találták ki. Sajnos, azzal kellett töltenem az időmet, hogy elkerüljem őket, s ezt, kedves barátaim, sokkal könnyebb kimondani, mint megtenni, még egy isten

háta mögötti szerény kis segédlelkésznek is, aki távol van a metropolisz húsfazekától.

Nyájam, hogy mindenki számára világos legyen, nagyon sok nőt foglalt magába. Tucatjával tartoztak a plébániámhoz, s a legszerencsétlenebb az volt, hogy legalább 60%-uk vénlány maradt, akiket a szent házasság jótékony hatása nem szelídített meg.

Meg kell mondanom: olyan ijedős vagyok, mint egy mókus. Az ember azt gondolná, hogy az a gondos nevelés, amelyben anyám részesített, képessé tehetett volna, hogy könnyedén megbirkózzam ezzel is. Nem kétséges, ha elég hosszú ideig élt volna, és befejezi a nevelésem, minden különösebb erőfeszítés nélkül sikerül is neki. De sajnos meghalt, még egészen zsenge gyermekkoromban.

Csodálatos asszony volt az én anyám. Hatalmas karpereceket viselt a csuklóján, ötöt, hatot is egyszerre, apró műtyűrök lógtak róluk, melyek minden mozdulatára csilingeltek. Bárhol is tartózkodott az ember, rögtön megtalálhatta karpereceinek hangjáról. Jobb volt, mint egy tehénkolomp. Esténként fekete nadrágjában a kanapén üldögélt, lábait maga alá húzva, s végtelen cigarettákat szívott egy hosszú szipkából. Én pedig a padlón kuporogtam szavait figyelve.

– Meg akarod kóstolni a martinimat, George? – szokta kérdezni.

– Most már tényleg hagyd abba, Clara – figyelmeztette apám. – Ha nem vigyázol, megakadályozod a gyerek fejlődését.

– Ugyan már – válaszolt ilyenkor. – Ettől ne félj. Idd csak meg.

Én mindig megtettem, amit anyám mondott.

– Ebből elég – zárta le a vitát apa. – Csak az kell, hogy rájöjjön az ízére.

– Kérlek, Borisz, ne avatkozz bele.

Ez nagyon fontos. Édesanyám elmélete szerint az égvilágon semmit sem szabad titokban tartani a gyermek előtt. Mindent meg kell mutatni neki. Mindent meg kell tapasztalnia.

„Nem akarom, hogy a fiam mocskos kis titkokat sugdosva lödörögjön itt, és úgy kelljen kitalálnia ezt vagy azt, egyszerűen azért, mert senki nem akarja elmondani neki. Mondj el mindent neki,

vedd rá, hogy nyitott szemmel járjon. Gyere ide, George, elmondom neked, amit Istenről tudni kell."

Este, lefekvéskor sohasem olvasta a történeteket, ehelyett egyszerűen elmesélt különböző dolgokat, minden este valami mást.

– Gyere csak ide, George, most Mohamedről fogok mesélni. – A kanapén ülve különös, bágyadt kézmozdulattal intett, s ahogyan hosszú szipkáját tartotta, karperecei csilingelni kezdtek. – Ha már vallásosnak kell lenned, gondolom, a mohamedán hit van olyan, mint bármelyik másik. Az egész muzulmán hit az egészség megőrzésén alapul. Sok feleséged van, nem szabad dohányoznod és innod.

– Miért nem szabad az embernek dohányozni és inni, mami?

– Mert ha sok feleséged van, meg kell őrizned az egészséged meg a férfiasságod.

– Mi az a férfiasság?

– Ezt majd holnap magyarázom el, drágaságom. Egyszerre csak egy dologgal foglalkozzunk. Egy másik dolog a mohamedán hittel kapcsolatban, hogy soha sincs székrekedésük.

– Na de Clara – szólalt meg ilyenkor édesapám, fölnézve a könyvéből –, ragaszkodj a tényekhez.

– Drága Boriszom, erről te nem tudsz semmit. Ha megpróbálnád, hogy milyen az, hajlongani és megérinteni a földet homlokoddal reggel, délben és este mindennap, kicsit kevesebb bajod lenne neked is ilyen tekintetben.

Imádtam hallgatni őt, még akkor is, ha szinte a felét sem értettem annak, amit mondott. Igazi titkokról beszélt, és semmi sem lehetett ennél izgalmasabb.

– Gyere csak ide, George, részletesen elmesélem neked, hogy apád hogyan csinál pénzt.

– Na de Clara, most már tényleg elég.

– Badarság, darling. Miért csináljunk ebből titkot a gyerek előtt? Csak valami sokkal rosszabbat fog képzelni.

Tízéves lehettem, amikor részletező előadásokat kezdett tartani a szexről. Ez mind közül a legnagyobb titok volt, így tehát a leginkább

lenyűgöző.

– Gyere csak ide, George, most el fogom mesélni a legelejétől kezdve, hogyan jöttél a világra.

Láttam, hogy apám csendesen fölneéz, szája kinyílt, mint amikor valami fontosat akart mondani, de a mama rászögezte azt a szikrázó, fényes tekintetét, s ő visszatért könyvéhez anélkül, hogy akár egy hangot is kiejtett volna.

– Apád egy kicsit zavarban van – magyarázta anya, és a privát mosolyát küldte felém. Úgy nézett rám, ahogy másra soha, kizárólag csak rám. Ez volt a féloldalas mosolya: csak a szája egyik sarkát emelte meg egy kicsit, és egy gyönyörű hosszú redőt képezett, amely egészen a szeméig ért, valamiféle mosolygós kacsintássá változva.

– A zavar, drágaságom, azon dolgok egyike, amit szeretném, ha sohasem éreznél. Egy pillanatra se gondold, hogy édesapád csak miattad van zavarban.

A papa kínosan feszengett székében.

– Istenem, az ilyen dolgok miatt még akkor is zavarban van, ha velem, a feleségével van egyedül.

– Milyen dolgokkal kapcsolatban? – kérdeztem.

Ennél a pontnál apa felkelt a helyéről, és csendben elhagyta a szobát. Azt hiszem, körülbelül egy héttel ezután halt meg anyám. Talán egy kicsit később, lehet, hogy tíz nap, vagy esetleg két hét múlva... Nem vagyok biztos benne. Mindössze annyit tudok pontosan, hogy ennek a bizonyos „beszélgetés”-sorozatnak a vége felé közeledtünk, amikor megtörtént. Mivel én magam is belesodródtam az események rövid láncolatába, amelyek a halálához vezettek, olyan tisztán emlékszem a különös este minden részletére, mintha tegnap történt volna. Memóriámba bármikor vissza tudom idézni, amikor csak tetszik, le tudom pergetni, mint egy filmszalagot, és sohasem változik. Mindig pontosan ugyanazon a helyen ér véget, se több, se kevesebb, s mindig ugyanazon a

sajátságos, váratlan módon kezdődik, vetítővászonnal a sötétben, anyám hangjával valahol fölöttem, amint szólongat.

– George! Ébresztő, George, ébresztő!

Aztán vakítóan fehér villanyfény lobban a szemembe, s a közepéből, de mégis távolról, a hang tovább szólongat.

– George, ébresztő, kelj fel, és vedd föl a fürdőköpenyed! Gyorsan! Gyere le. Van itt valami, amit meg szeretnék mutatni. Gyere kisfiam, gyere! Siess! Vedd föl a papucsod is. Kimegyünk.

– Ki?

– Ne vitázz velem, George. Csak csináld, amit mondtam.

Olyan álmos vagyok, hogy alig látok menni, de anyám erősen fogja a kezem, vezet le a lépcsőn, majd a bejárati ajtón át ki az éjszakába, ahol a hideg levegő mint vizes spongya vágódik az arcomba. Szememet tágra nyitom s látom, hogy a fű csillog a dértől, és a ciprusfa hatalmas karjaival fekete háttérként áll a vékony kis holdsarló fényében. Fenn a magasban hatalmas csillagtömeg kavarog az égen.

Keresztülsiértünk a gyepen édesanyámmal, karperecei örülten csilingeltek, nekem pedig ügetnem kellett, hogy lépést tudjak tartani vele. Minden lépésnél éreztem a fagyott fű puha roppanását a lábam alatt.

– Josephine most kezdett elleni – szólalt meg anya. – Ez kiváló alkalom. Megfigyelheted az egész folyamatot.

Amikor odaértünk, a garázsban már égett a lámpa. Beléptünk. A papa nincs ott s nincs ott a kocsis sem. Az egész hely óriásinak és kopárnak látszik, a betonpadló pedig jéghideg a hálósobai papucson keresztül. Josephine egy szalmacsomón feküdt az alacsony drótketrecben, a garázs sarkában. Egy hatalmas kék nyúl, apró, piros szemekkel, melyek gyanakodva figyeltek bennünket, amint közeledtünk feléje. Férje, aki Napóleon névre hallgatott, egy másik ketrecben volt a másik sarokban, s láttam, hogy a hátsó lábain áll, és nyugtalanul kaparássza a hálót.

– Nézd csak! – kiáltotta a mama. – Most szüli az elsőt. Már majdnem kint van.

Mindketten közelebb lopakodtunk Josephine-hez, én leguggoltam a ketrec mellé, arcomat szinte a rácsra tapasztva. Megigézetten bámultam. Itt most egy kisnyuszi jön elő a másikból. Ez varázslatos és tüneményes.

– Nézd csak, most jön, egészen beburkolva a maga csinos kis celofán zsákjába. Figyeld csak, mennyire vigyáz rá! Szegény drágának nincs mosdókesztyűje, s ha lenne, akkor sem tudná a mancsain tartani, tehát a nyelvével mosdatja helyette.

Az anyanyúl aggodalmas pillantást vetett felénk kis piros szemeivel, én pedig ekkor észrevettem, hogy úgy változtatja helyzetét, hogy teste a fióka és közénk kerüljön.

– Gyere a másik oldalra – hívott édesanyám. – Ez az ostoba teremtés elmozdult. Azt hiszem, el akarja rejteni előlünk a kicsinyét.

Átmentünk a ketrec másik oldalára. A nyúl tekintetével követett bennünket. Néhány méterrel arrébb a hím fel-alá ugrált, s a drótot marcangolta.

– Napóleon miért olyan izgatott? – kérdeztem.

– Nem tudom, drágám. Ne törődj vele. Figyeld Josephine-t. Azt hiszem, hamarosan még egyet fog elleni. Nézd csak, milyen gondosan mosdatja a kicsinyét. Pontosan úgy bánik vele, ahogyan az ember-anyja az újszülöttjével. Hát nem mókás arra gondolni, hogy én majdnem pontosan ilyen dolgokat műveltem veled egykor?

A nagy, kék anyanyúl még mindig figyelt bennünket, orrával ismét arrébb lökdöste a picit, majd átfordította a másik oldalára. Aztán folytatta a nyalogatást és a mosdatást.

– Nem csodálatos, hogy egy anya ösztönösen mennyire tudja, mit kell csinálnia? – kérdezte a mama. – Képzeld csak el, drágaságom, hogy te vagy a kis nyúl, én pedig Josephine. Várj egy pillanatot, gyere ide vissza.

Visszalopakodtunk a ketrec másik oldalára, onnan néztük a nyúl-csecsemőt.

– Nézd, hogy becézgeti és csókolgatja. Nahát! Most tényleg megcsókolja, ugye! Ez pont olyan, mint te meg én.

Most közelebbről vehettem szemügyre. Úgy tízet. Különleges módja ez a csókolgatásnak.

– Figyelj csak – sikoltottam fel –, megeszi.

A kisnyuszi feje eltűnt az anyja szájában.

– Mami, gyorsan!

De mielőtt sikolyom hangja elhalt volna, az egész parányi, rózsaszín test eltűnt az anyanyúl torkában.

Gyorsan körbeiramodtam, a következő dolog, amire emlékszem az, hogy a mama arcába bámulok, hat hüvelykkel fölöttem. Nyilvánvalóan megpróbált valamit mondani, vagy talán túlságosan el volt képedve ahhoz, hogy bármit is mondjon, mindenesetre az egyetlen, amit láttam, egy száj, egy óriási, vörös száj, amely egyre szélesebbre és szélesebbre nyílt, míg végül már csak egy nagy, kerek, tátongó nyílás maradt, fekete középponttal. Én újból felsíktam, de ezúttal nem tudtam abbahagyni. Aztán hirtelen előkerültek a kezei, és éreztem, hogy hideg bőre megérinti az enyémet, hosszú, jeges ujjai szorosan körülzárják az öklöm. Hátraugrottam, kitéptem magam a kezéből, és vakon kirohantam az éjszakába. Végigrohantam a kocsifeljárón, ki a nyitott kapun, egész úton sikoltozva. Közben saját hangomon kívül a karperecek csilingelését hallottam, ami követett a sötétben, s egyre hangosabbá vált, ahogy megpróbált utolérni, a hosszú úton a dombtól lefelé, egészen az ösvény végéig, a Tóútra vezető hídon át, ahol hatvanmértődes sebességgel rohantak a kocsik, vakító reflektoraikkal.

Aztán valahonnan hátulról az aszfalton csúszó kerekek sivítését hallottam, majd csönd lett, és arra eszméltem, hogy a karperecek már nem csilingelnek többé mögöttem.

Szegény anya. Ha csak egy kicsit tovább élt volna. Elismerem, szörnyen megrémisztett azokkal a nyulakkal, de nem az ő hibája volt. Egyébként is, ilyen különös dolgok gyakran történtek közöttünk.

Már korábban rájöttem, hogy egyfajta edzésnek kell tekinteni őket, amik többet használnak, mint ártanak. Bárcsak elég hosszú ideig élt volna, hogy befejezze a nevelésem! Bizonyos vagyok benne, sohasem kellett volna a fentebb említett problémával küzdenem.

De visszatérek az előbbi témára. Végül is nem anyámról akarok most mesélni.

Neki semmi köze sincs ahhoz, amiről eredetileg beszélni kezdtem. Nem is akarom őt újból szóba hozni.

Említettem már a vénlányokat az egyházközségemben. Csúnya szó ez, hogy vénlány, nemdebár? Vagy ráncos szájú, szikár, öreg tyúkok, vagy lovaglónadrágos, kiabálós, trágár és nagydarab nőszemélyek képzetét idézi fel.

De az enyéim egyáltalán nem ilyenek. Tiszta, egészséges, jó felépítésű nőkről van szó, többségük igen jó nevelésben részesült, s meglepően jó anyagi háttérrel rendelkeznek. Bizonyos vagyok benne, hogy egy átlagos nőtlen férfi nagyon örülne bármelyiknek.

Kezdetben, amikor a plébániára kerültem, nem volt rossz dolgom. Hivatásom és ruházatom miatt természetesen egyfajta védelmet élveztem. Én magam pedig hűvös, távolságtartó magatartást vettem föl, ami a bizalmaskodást volt hivatott elhárítani. Ezzel néhány hónapra sikerült biztosítanom a szabad mozgást híveim között. Egyetlen nő sem vette a bátorságot, hogy karját az enyéembe fűzze a jótékonysági bazárokon, vagy ujjait az enyémmel érintse, amikor a sótartót átadja a vacsoraasztalnál. Nagyon boldog voltam. Sokkal jobban éreztem magam, mint a korábbi években. Még az az ideges szokásom is eltűnt, hogy mutatóujjammal meg-megérintsem a fülcimpám beszéd közben. Ezt nevezhetném az első periódusnak, ami hat hónapnál valamivel tovább tartott.

Aztán jött a baj.

Gondolom, tudnom kellett volna: egy egészséges férfi, mint jómagam is, nem remélheti, hogy a végtelenségig elkerülje a bonyodalmakat, ha megfelelő távolságot tart maga és a hölgyek

között. Ilyen egyszerűen nincs. Ha valaminek, hát ennek éppen ellentétes hatása van.

Láttam, amint titkos pillantásokat vetnek felém, sugdolóznak egymás között, nyelvüket végigfuttatják ajkaikon, beleszippantanak cigarettájukba, a legjobb megközelítési módszerek terveit szövögetik, mindezt azonban halkán suttogva. Néha elkaptam egy-egy beszélgetésfoszlányt: „Milyen félénk ember... egy kissé ideges, ugye... túlságosan feszült... társaságra van szüksége... lazítania kell... meg kell tanítanunk őt relaxálni.” Aztán lassan, ahogy teltek-múltak a hetek, elkezdtek becserkészni. Tudtam, mi folyik. Éreztem, bár kezdetben semmi sem árulkodott szándékaikról.

Ez volt a második periódusom, ami eltartott az év java részében, és tényleg nagyon elfárasztott. De maga volt a paradicsom a harmadik és egyben befejező részhez képest. A távoli, elszórt orvlövések helyett a támadók hirtelen kitörtek az erődből, mégpedig feltűzött bajonettekkel. Szörnyű volt és ijesztő. Semmi nem bizonytalaníthat el jobban egy férfit, mint a gyors, váratlan támadás. Mindemellett nem vagyok gyáva. Szilárdan szoktam védelmezni állásaimat, bármely hasonló kaliberű ellenséggel szemben. Ezt a támadást azonban – most már teljesen világos számomra –, népes csapat hajtotta végre egyetlen, mesterien koordinált egységben.

Az első támadó Miss Elphinstone volt, egy hatalmas termetű, szemölcsös nő.

Egy délután beugrottam hozzá, hogy megbeszéljük hozzájárulását az orgona új fűjtató berendezése számára, majd a könyvtárban lefolytatott rövid, kellemes társalgás után, kecsesen átadott egy két fontról szóló csekket. Arra kértem, ne zavartassa magát azzal, hogy kikísér, s ezzel kimentem a hallba a kalapomért. Éppen indulni készültem, amikor egyszerre csak éreztem – bizonyára lábujjhegyen lopakodott mögém –, hogy egy csupasz kar fonódik az enyémre. Egy másodperccel később pedig ujjai összekulcsolódtak az enyémmel, és keményen szorongatni kezdte a kezem, megszorítva majd ellazítva, mintha egy illatszershórá labdája lenne.

– Tényleg olyan nagyon Tisztelendő vagy, mint amilyennek általában beállítod magad? – suttogta.

– Hogyan?

Erről az egészeztől csak annyit mondhatok, hogy amikor karját az enyémhez éreztem simulni, pont olyan volt, mintha egy kobra tekeredett volna a derekamra. Hátraugrottam, fölrántottam az ajtót, s vissza sem nézve elmenekültem.

A következő napon jótékony célú zsigibvásárt tartottunk a falu tanácstermében (ismét csak pénzt gyűjteni az orgona fűjtató berendezésére). Már a vége felé jártunk, én nyugodtan álltam az egyik sarokban, teámat szürcsölgetve. Közben a falubelieket nézegettem, akik az árusító asztalok körül tolongtak. Ekkor hirtelen egy hang szólalt meg mellettem: „Te Jó Isten, milyen éhes tekintete van ezeknek a szemeknek.” A következő pillanatban egy magas, gömbölyded test dőlt nekem, egy piros körmű kéz pedig vastag szelet kókusz tortát próbált a számba gyömöszölni.

– Miss Prattley – kiáltottam fel. – Kérem!

De ő a falhoz szorított, hiszen egyik kezemben a teáscsészével, másikban a csészealjjal tehetetlen voltam. Éreztem, hogy izzadság veri ki az egész testem, s ha a szám nem telt volna meg a beletömött tortával, sikoltozni kezdtem volna.

Émelyítő egy incidens, de a java még csak most jött.

Másnap Miss Unwin volt soron. Pusztán véletlen, hogy Miss Unwin közeli barátja Miss Elphinstone-nak és Miss Prattleynek. Természetesen e ténynek már önmagában is óvatosságra kellett volna intenie. Mégis, ki gondolná, hogy pont ez a csendes és kedves kisegér, Miss Unwin, éppen ő, valaha is megengedne magának ilyet, bárkivel szemben. Hiszen csak néhány héttel korábban ajándékozott meg egy saját kezűleg varrt tűcsipke térdeplőpárnával. Így amikor arra kért, hogy kísérjem le a kriptába, s mutassam meg neki a szász altemplomot, eszembe sem jutott valami hátsó gondolatra gyanakodni. Pedig így volt.

Nem kívánom leírni ezt a találkozást, túlságosan fájdalmas, s azok sem voltak kevésbé vadak, amik ezután következtek. Ettől kezdve szinte mindennap történt valami új, botrányos incidens. Lassan idegronccsá váltam. Időnként alig tudtam, hogy mit csinálok. Gladys Pitcher esküvőjén a temetési szertartás szövegét kezdtem felolvasni. Mrs. Harry újszülöttjét beleejtettem a keresztelőmedencébe, komisz alámerítésben részesítve a kisdedet. Egy kényelmetlen kiütés, ami már két éve nem jelentkezett, kiújult a nyakamon, és a bosszantó história a fülemmel rosszabb lett, mint volt bármikor. Fésülködés közben észrevettem, hogy a hajam is elkezdett hullani. Minél gyorsabban hátráltam, annál gyorsabban jöttek utánam. Az asszonyok már csak ilyenek. Semmi sem ingerli jobban őket, mint a férfi szerénységének vagy félénkségének a megnyilatkozása. Kétszeresen állhatatosakká válnak, ha közben véletlenül kiderítik – és itt a legnehezebb vallomásra kell most vállalkoznom –, ha véletlen sikerül kideríteniük, hogy a férfi tekintetének mélyén a vágyakozás titkos kis szikrái csillannak fel időnként.

Nos, a valóságban majd' megőrültem a nőkért.

Igen, tudom. Nehéz mindezt elhinni mindazok után, amit elmondtam, de ez az igazság. Bizonyára érthető, hogy csak akkor váltam izgatottá, amikor ujjukkal megérintettek, vagy testük az enyémhez nyomódott. Ha biztonságos távolban maradtak, órákig tudtam őket figyelni, megszakítás nélkül. Valószínűleg sokan tapasztalták ezt a sajátságos elragadtatást, mikor olyan teremtmény szemlélésébe merültek, amit meg nem érintenének – például egy polip vagy egy hosszú mérges kígyó. Imádtam a ruha ujjából előbukkanó fehér, meztelen karok simogató látványát, különös csupaszságuk a meghámozott banánra emlékeztetett. Fantasztikus izgalomba hozott egy a szobán átsétáló szűk ruhás lány, különösen élveztem a nagyon magas cipőbe bújtatott lábak látványát hátulról, a térdek mögötti csodálatos, lágy redőket, miközben a lábszárak maguk nagyon feszesek, szinte a töréspontig feszítve, mintha erős, rugalmas anyagból készültek volna. Néha Lady Birdwell

fogadószobájában ülve, szép nyári délután, teáscsészém pereme fölött az úszómedence felé pillantottam, s módfelett felizgatott már a látvány is, amit a kétrészes fiirdőruha alsó és felső része között, a napbarnított has kicsiny foltja nyújtott.

Nincs abban semmi rossz, ha valakinek ilyen gondolatai vannak. Minden férfiben rejtőznek effélék időről időre. De számomra szörnyű bűntudatot jelentettek.

Talán akaratlanul is én vagyok a felelős azért, hogy a hölgyek szégyentelenül viselkednek? – kérdezgettem magam időről időre. Szemeim felcsillanása (amiről nem tehetek) ébreszti föl a szenvedélyüket, s ösztökéli őket mindig tovább? Lehet, hogy öntudatlanul én adok nekik barátkozásra felhívó jeleket mindannyiszor, amikor feljük pillantok? Lehetséges? Vagy a mostani agresszív viselkedésük a női természet legmélyében gyökerezik?

A kérdésekre adott válasszal kapcsolatban volt egy egészen tetszetős, de nem igazán helytálló elképzelésem. Pusztán véletlen folytán olyan a lelkiismeretem, hogy feltevésekkel nem lehet megvigasztalni, bizonyítékokra van szüksége. Egyszerűen ki kellett derítenem, hogy valójában ki a bűnös ebben az ügyben, én vagy ők. E célból saját ötleten alapuló kísérlet végrehajtása mellett döntöttem, felhasználva Snelling patkányait.

Körülbelül egy évvel korábban meggyűlt a bajom egy ellenszenves kórista fiúval, név szerint Billy Snellinggel. Az ifjanc három egymást követő vasárnap egy fehér patkánypárt hozott a templomba, és szabadon engedte őket a szentbeszéd alatt. Végül el kellett koboznom az állatokat. Hazavittem és elhelyeztem őket egy dobozban, a plébániakert végében álló kamrában. Tisztán humanitárius okokból továbbra is tápláltam őket, s ennek eredményeképpen – bár részemről minden bátorítás nélkül –, nagyon gyorsan szaporodni kezdtek. A kettőből öt lett, az ötből tizenkettő.

Ennél a pontnál úgy döntöttem, hogy kutatási célokra fogom használni őket. A hímek és nőstények éppen egyenlő számban voltak, hat mindegyikből, tehát a feltételek ideálisnak mondhatók.

Először elkülönítettem a nemeket, külön ketrecekbe zárva, aztán úgy hagytam őket három hétig. Tudvalevő, a patkány nagyon buja állat, bármely zoológustól meg lehet kérdezni, hogy számukra a háromhetes elkülönítés rendkívül hosszú idő. Találomra azt mondhatnám, hogy a rájuk kényszerített egyhetes cölibátus felér ugyanezen eljárás körülbelül egy éves időtartamával olyasvalaki számára, mint Miss Elphinstone vagy Miss Prattley. Ebből is látható, mennyire helyesen jártam el a valós feltételek reprodukálásában.

Mikor a három hét letelt, fogtam egy hatalmas ládát, amely a közepén ketté volt osztva, és a hímeket az egyik, a nőstényeket a másik oldalra helyeztem.

A kerítés mindössze három szál csupasz drótból állt, egymástól egy hüvelykre, a drótokban azonban erős áram folyt.

Hogy eme ténykedések a valósághoz közelebb álljanak, minden nősténynek nevet adtam. A legnagyobb, amelyiknek a leghosszabb bajusza volt, Miss Elphinstone névre hallgatott. A rövid, vastag farkú Miss Prattley volt. A legkisebb Miss Unwin, és így tovább. A hímek, mind a hat, én voltam. Odahúztam egy széket, s figyelni kezdtem az eseményeket.

Minden patkány természettől fogva gyanakvó, így amikor betettem a két nemet a dobozba úgy, hogy csupán a drót húzódott közöttük, egyik oldalról sem történt kezdeményezés. A hímek kitartóan bámulták a nőstényeket a kerítésen át. Ezek visszabámultak, arra várva, hogy a hímek előremérészkedjenek. Mindkét oldal láthatóan feszült a vágyakozástól. A bajszok meg-megreszkettek, az orrok meg-megrándultak, és időnként egy hosszú fark nekivágódott a doboz falának.

Egy idő után az első hím kivált a csoportból, és óvatosan a kerítés felé indult, hasát földközélen tartva. Megérintette a drótot, ekkor az

áram tüstént agyonvágta. A megmaradt tizenegy mozdulatlan maradt, szinte megkövült.

Kilenc és fél perc telt el, ezalatt egyik oldal sem mozdult, de észrevettem, hogy míg az összes hím a kimúlt kollégára mereszti a szemét, a nőstények az életben maradtakat figyelik.

Aztán hirtelen a rövid farkú Miss Prattley nem bírta tovább. Előreugrott, nekiütődött a drótnak, és holtan esett össze.

A hímek teljesen a földhöz lapultak, gondterhelten bámulták a két holttestet a drót mellett. Úgy tűnt, a nőstényeket is nagyon megrázta az eset, s újabb szünet állt be, miközben egyik fél sem mozdult.

Majd Miss Unwin kezdte a türelmetlenség jeleit mutatni. Hallhatóan felhorkant, rózsaszín, mozgékony orra megrándult, aztán hirtelen, testét gyorsan magasba lökte, majd vissza, mintha fekvőtámaszokat csinálna. A megmaradt négy társnőre pillantott, farkát a magasba emelte, mintha csak azt mondaná: „Most jövök én, lányok”, azzal fürgén előreugrott, fejét átnyomta a drótok között és kimúlt.

Tizenhat perc múlva Miss Forster megtette első mozdulatát. Ő egy falusi asszony volt, aki macskákat tenyésztett, s éppen ekkortájt vetemedett arra az arcátlanságra, hogy kirakjon a Fő utcai háza elé egy nagy táblát „Forster Macskafarm” felirattal. Úgy látszik, a macskákkal való hosszú kapcsolata során sikerült szert tennie azok összes kártékony szokására, és ha egy szobában a közelembbe került, orosz cigarettája füstjén keresztül is éreztem némi gyenge, mégis átható macskaszagot. Sohasem vettem észre vele kapcsolatban, hogy alapösztöneit különösebb kontroll alatt tartaná, ezért most némi elégtétellel figyeltem, milyen ostobán veszti életét egy, a hímnem felé tett utolsó, reménytelen, megbokrosodott ugrásban.

Egy bizonyos Miss Montgomery-Smith volt a következő, határozott kis nő, aki egyszer megpróbálta elhíttetni velem, hogy egy püspökkel lett eljegyezve. Úgy pusztult el, hogy a legalacsonyabb drót alatt

próbált átkúszni. El kell ismernem, arra gondoltam, ez pontosan megfelelt annak az életmódnak, amit folytatott.

A megmaradt öt hím mozdulatlanul várt tovább.

Az ötödik nőstény Miss Plumley volt. Fondorlatos kis nő, aki állandóan nekem címzett üzeneteket csúsztatott az adománygyűjtő zsákba. Éppen az előző vasárnap történt, hogy amikor a reggeli istentisztelet után a pénzt számoltam, a következő üzenetre bukkantam egy összehajtogatott tízshillinges bankjegyre dugva:

„A mai szentbeszéd alatt úgy tűnt, hogy az a szegény kis hangja rekedt volt. Hadd hozzak önnek egy üveggel a mellbántalmak elleni cseresznye-készítményemből, hogy meggyógyuljon. Eunics Plumley”

Miss Plumley lassan odaporoszkált a dróthoz, a középső szálát szaglászta az orra hegyével, azonban egy gondolattal közelebb ment a kelleténél, s a kétszázhusz voltos váltóáram átjárta a testét.

Az öt hím a helyén maradt, az öldöklést figyelve.

Most már csak Miss Elphinstone maradt a női oldalon. Egy teljes félóraig sem ő, sem a többiek nem mozdultak. Végül az egyik hím apró mozdulatot tett, egy lépést előrement, majd bizonytalanná vált, meggondolta magát, és lassan visszaereszkedett a padlóra.

Ez bizonyára olyan mérhetetlen csalódást okozott Miss Elphinstone-nak, hogy égő szemekkel előrerontott, s egyetlen ugrással átrepült a dróton. Látványos ugrás volt, majdnem sikerült is, azonban az egyik hátsó lába súrolta a felső huzalt, így ő is társnőivel pusztult.

El sem tudom mondani, mennyire jólesett végignézni ezt az egyszerű, mégis zseniális kísérletet – még ha a saját kísérletemről volt is szó. Egy csapásra föltártam a női nem hihetetlenül kéjvágó, semmitől vissza nem riadó természetét.

Az én nemem győzedelmeskedett, lelkiismeretem tisztázódott, a bűntudatnak azok a kis fellobbanásai, amiktől folytonosan

szenvedtem, egyetlen szempillantás alatt kirepültek az ablakon. Hirtelen nagyon erősnek és nyugodtnak éreztem magam, ártatlanságom tudatában.

Néhány percig eljátszottam azzal az abszurd ötlettel, hogy a plébániakert fekete vaskerítésébe is áramot vezetek. Vagy talán elegendő lenne csak a kapuba. Aztán csak figyelném a könyvtárból, székemben kényelmesen hátradőlve, ahogy Miss Elpinstone, Prattley és Unwine jönnének egymás után, majd elnyernék a végső büntetést azért, mert egy ártatlan hímet örökké gyötörtek.

Micsoda esztelen gondolatok!

A valóságban azt kell tennem – állapítottam meg magamban –, hogy egy láthatatlan elektromos kerítést fonjak magam köré, saját erkölcsi tartásomból. Emögött teljes biztonságban ülhetnék, mialatt az ellenség, egyik a másik után, a drótra veti magát.

Ezután kezdtem fölvenni valamiféle rideg modort. Minden nővel csípősen beszéltem, s tartózkodtam attól, hogy rájuk mosolyogjak. Többé nem léptem egy lépést hátra, amikor valamelyikük közel nyomult hozzám. Keményen megvettem a lábam, tekintetem rávillantottam, és ha valami olyat mondott, ami kihívónak tekinthető, élesen visszautasítottam.

Ebben a hangulatban indultam el másnap Lady Birdwell teniszpartijára.

Én ugyan nem játszom, de őladysége kegyesen kért, ugorjak be, és kicsit vegyüljek a vendégek közé, amikor a játék véget ér, hatkor. Gondolom, úgy hitte, az összejövetelnek kellemes színfoltja, ha egyházi személy is jelen van, s valószínűleg azt remélte, hogy rá tud beszélni annak az előadásnak a megisméltésére, amit legutóbb tartottam, amikor ott voltam. Akkor ugyanis leültem a zongorához, teljes egy és negyed órára, s elszórakoztattam a vendégeket a madrigál több évszázados fejlődésének részletes bemutatásával.

Pontosan hatkor értem a kapuhoz kerékpáromon, és végigkarikáztam a hosszú kocsúton a házig. Június első hete volt, a rododendronok rózsaszín és lila tömege lepte el az út mindkét

oldalát. A patkányokkal folytatott kísérleteim lehetetlenné tették bárki számára, hogy rajtaütésszerűen a sáncaim mögé hatoljon. Szokatlanul vidámnak és elszántnak éreztem magam. Pontosan tudtam, mire számítsak, s ennek megfelelően voltam felfegyverkezve. Az a bizonyos kerítés ott állt körülöttem.

– Ah, jó estét, Plébános – kiabált Lady Birdwell, kitért karokkal közeledve felém. Én azonban szilárdan álltam a lábamon, és egyenesen a szemébe néztem.

– Hogy van Birdwell? – érdeklődtem. – Még mindig a városban van?

Kétlem, hogy életében bárki is így aposztrofálta volna Lord Birdwellt, ha még sohasem találkozott vele. Ettől feleségének földbe gyökerezett a lába. Zavarodott tekintetet vetett rám, nem tudta, mit mondjon.

– Helyet foglalok, ha lehet – közöltem, és elmentem mellette a terasz felé, ahol teáját szürcsölgetve, kilenc-tíz fős vendégkoszorú ült, kényelmesen elhelyezkedve a nádszékeken. Többségük nő volt, a szokásos társaság, mindegyik fehér teniszruhába öltözve. Amint lendületes léptekkel végighaladtam közöttük egyszerű, fekete ruhámban, azt hiszem, az alkalomhoz képest az elkülönültség pontosan megfelelő fokát biztosította számomra.

A hölgyek mosolyogva üdvözöltek. Bólintottam feléjük, majd leültem egy üres székre, de nem mosolyogtam vissza.

– Azt hiszem, talán jobb, ha máskor fejezem be a történetem – mondta Miss Elphinstone. – Tartok tőle, a Plébános nem helyeselné. – Kacarászni kezdett, dévaj pillantást vetve rám.

Tudtam, azt várta, hogy a szokásos ideges kis nevetéssel reagálok, és megjegyzem, milyen elnéző vagyok, de semmi effélét nem tettem.

Egyszerűen csak kissé felemeltem a felső ajkam egyik sarkát, amíg nevető-lenéző fintorrá nem formálódott (tükör előtt gyakoroltam délelőtt), s aztán élesen, fennhangon csak ennyit mondtam.

– Mens sana in corpore sano.

– Hát ez mi? – kiáltott fel. – Ismételje meg, Plébános.

– Ép testben ép lélek – válaszoltam. – Ez a családi jelmondatunk.

Ezután hosszú ideig szokatlan csend állt be. Láttam a nőt, ahogy homlokráncolva, fejüket csóválva pillantásokat cserélnek egymással.

– A plébánosnak rossz hangulata van – jelentette ki Miss Forster. Ő volt a macskatenyésztő. – Azt hiszem, egy italra volna szüksége.

– Köszönöm – szóltam –, de sohasem iszom. Ezt ön is tudja.

– Akkor hadd hozzak önnek egy pohár finom, hideg kompótot. – Az utolsó mondat tőlem jobbról és hátulról érkezett halkán, és meglehetősen váratlanul. Olyan őszinte törődés volt a beszélő hangjában, hogy hátrafordultam. Kivételes szépségű nőt láttam meg, akivel már találkoztam, körülbelül egy hónappal korábban. A neve Miss Roach volt, és emlékszem, hogy egészen mellbe vágott, mennyire kimagaslott a mezőnyből. Egészen különös benyomást tett rám finom és tartózkodó természetével. Továbbá az a tény, hogy kellemesen éreztem magam a jelenlétében, kétségkívül azt bizonyította, nem az a fajta személy, aki megpróbálná magát valamilyen módon rám kényszeríteni.

– Bizonyos vagyok benne, hogy elfáradt a hosszú kerekezéstől – jegyezte meg.

Megfordultam és alaposan szemügyre vettem. Minden kétséget kizáróan feltűnő teremtés volt: szokatlanul izmos, nő léte széles vállú, erőteljes karokkal, feszülő vádlikkal. A délutáni erőpróbák hevülete még látszott rajta, arca egészséges pirtól ragyogott.

– Nagyon köszönöm, Miss Roach – válaszoltam –, de alkohollal soha semmilyen formában nem élek. Esetleg egy kis pohár limonádét kérek.

– A kompót is csak gyümölcsből készül, Padre.

Mennyire szerettem azokat, akik Padrének szólítottak. Van ennek a szónak valami katonás csengése, ami a szigorú fegyelem és a tiszti rang képzetét kelti.

– Kompót? – mondta Miss Elphinstone. – Az tényleg nem árt.

– Drága atyám, az semmi más, mint egy kis C-vitamin – helyeselt Miss Forster.

– Sokkal jobb, mint az a pezsgős, buborékos limonádé – fűzte hozzá Lady Birdwell. – A szén-dioxid megtámadja a gyomorfalat.

– Hozok önnek – szólt Miss Roach, és kellemes mosolyt küldött felém. Őszinte és nyílt mosoly volt, ármány és rosszindulat minden nyoma nélkül.

Felállt, majd az italbüféhez ment. Láttam, hogyan szeletel fel egy narancsot, aztán egy almát, majd egy uborkát, és szemelget szőlőt egy pohárba. Aztán nagyobb mennyiségű folyadékot öntött hozzá egy palackból, amelynek a címkéjét nem tudtam teljesen világosan elolvasni szemüveg nélkül, de azt hiszem, valami ilyen név volt ráírva, mint Jim vagy Tim vagy Pim vagy valami hasonló:

– Remélem, maradt még belőle elég – kiáltott Lady Birdwell. – Az én mohó gyermekeim is annyira szeretik.

– Maradt még bőségesen – válaszolt Miss Roach, miközben meghozta az italt, és az asztalra tette.

Anélkül, hogy megízleltem volna, könnyen meg tudtam érteni, a gyerekek miért voltak oda érte annyira. A folyadék maga sötét borostyános-vörös színű volt, nagy gyümölcsszeletek úszkáltak benne a jégkockák között, és az egésznek a tetejére Miss Roach egy szál mentát helyezett. Arra gondoltam, a mentát külön nekem tette rá, hogy némi felnőtt karaktert adjon a keveréknek, ami egyébként nyilvánvalóan gyerekeknek készült.

– Túl sűrű ez, nemde, Padre?

– Nem, nem, nagyon finom – feleltem az italomat szürcsölgetve. – Tökéletes. Teljes mértékben tökéletes.

Szinte kár volt lenyelni egy pillanat alatt ezt a finom italt mindazon fáradság után, amibe Miss Roachnak került az elkészítése, azonban olyan üdítően hatott, hogy nem tudtam ellenállni.

– Hadd csináljak még egyet!

Tetszett az a mód, ahogyan kivárta, hogy visszategyem a poharat az asztalra, s nem a kezemből akarta kivenni.

– A mentát nem enném meg az ön helyében – mondta Miss Elphinstone.

– Azt hiszem, hoznom kell egy másik üveggel a házból – kiáltott fel Lady Birdwell. – Szüksége lesz rá, Mildred.

– Hogyne – válaszolt Miss Roach. – Én magam is gallonszámra iszom ezt – folytatta most már hozzám beszélve. – Pedig nem hiszem, hogy olyan volnék, akit girhesnek lehetne nevezni.

– Valóban nem – válaszoltam buzgón.

Ismét őt figyeltem, amint a másik italt mixelte, és észrevettem izmai hullámozását karjának bőre alatt, amikor felemelte a palackot. Nyaka különlegesen finom volt, ha hátulról nézte az ember. Látszott, hogy nem vékony és inas, mint az úgynevezett modern szépségeké, hanem vastag és erős, mindkét oldalon egy-egy finom, lefelé futó érrel, a feszülő izmokkal párhuzamosan. Nem könnyű egy ilyen nő korát kitalálni, azonban kétlem, hogy negyvennyolc-negyvenkilencnél több lett volna.

Éppen befejeztem a második nagy pohár kompótot, amikor igen különös érzés kerített hatalmába. Úgy tűnt, mintha lebegve felemelkednék a székből, s apró meleg hullámok százai csapódnának elém, mind magasabbra és magasabbra emelve. Olyan könnyűnek éreztem magam, mint egy buborék, körülöttem minden le és fel látszott hajladozni és kavarni, egyik oldalról a másikra. Nagyon kellemes volt, szinte ellenállhatatlan vágy vett erőt rajtam, hogy énekelni kezdjek.

– Boldognak érzi magát? – Miss Roach hangja mérföldekről hallatszott, s amikor megfordultam, hogy ránézzek, egészen elképedtem, milyen közel van hozzám. Természetesen ő is fel-alá mozgott.

– Fantasztikusan – válaszoltam. – Kitűnően érzem magam.

Arca nagy volt és rózsaszínű, annyira közel hozzám, hogy láttam a halvány pihéket rajta, továbbá a napfény aranyos csillanását az egyes pihéken. Hirtelen arra eszméltem, hogy ki akarom nyújtani a

kezem és megsimogatni az orcáit ujjaimmal. Az igazat megvallva, a legkevésbé sem elleneztem volna, ha ugyanezt teszi velem.

– Figyeljen csak ide – mondta halkán. – Mit szólna hozzá, ha tennénk egy sétát a kertben kettesben, s megnéznénk a virágokat?

– Nagyszerű – feleltem. – Minden, amit akar, gyönyörű.

Lady Birdwell kertjében van egy György stílusú kerti ház a krikettpálya mellett, s a következő, amire emlékszem az, hogy ülök valami heverőfélén a kis házban, Miss Roach pedig mellettem van. Még mindig föl-alá lebegtem, és ő is. Egyébként a ház is, de csodálatosan éreztem magam. Megkérdeztem Miss Roachot, szeretné-e, ha énekelnék neki.

– Most nem – válaszolta, miközben karjaival átölelt, mellkasomat olyan szorosan nekiszorítva az övének, hogy szinte fájt.

– Ne – mondtam olvadozva.

– Ez már jobb – hajtogatta. – Ugye, ez már sokkal jobb?

Ha Miss Roach vagy bármely más nőnemű lény egy órával ezelőtt próbálkozott volna efféle dolgot művelni velem, nem is tudom, mit csináltam volna. Valószínűleg elájulok. Talán még bele is halok. Most azonban itt voltam, és a régi önmagam kedvtelve ízlelgette a közvetlen érintkezést a hatalmas karokkal, és – ez volt az egészben a legelképesztőbb – a viszonzás kényszerét kezdtem érezni.

Fülcimpáját a hüvelyk- és mutatóujjam közé vettem, s játékosan megcibáltam.

– Csintalan fiú – szólt.

Kicsit erősebben cibáltam, ugyanakkor picit meg is szorongattam. Ez olyan mértékben felizgatta, hogy rőfögni és horkantani kezdett, mint egy koca. Lélegzete hangossá, horkolásszerűvé vált.

– Csókolj meg! – parancsolta.

– Tessék? – hökkentem meg.

– Gyerünk, csókolj meg!

Ebben a pillanatban megláttam a száját, amint rám ereszkedik, miközben kezdett kinyílni, mind közelebb és közelebb jött, mind

nagyobbra és nagyobbra tárult, ettől hirtelen felfordult a gyomrom, és megmerevedtem a rémülettől.

– Nem! – kiáltottam. – Ne! Ne! Mami, ne tedd!

Csak annyit mondhatok, soha életemben semmi ijesztőbbet nem láttam annál a szájnál. Egyszerűen nem bírtam elviselni, ahogyan közeledett felém. Ha vörös izzásig hevített vasat löktek volna az arcomba, az sem rettenthetett volna el jobban, esküszöm, hogy nem. Az erős karok körém fonódtak, olyan erővel, hogy mozdulni sem tudtam, a száj pedig csak nőtt és nőtt, aztán egyszerre teljesen fölöttem volt, nedvesen és tátongón, a következő másodpercben pedig már benne is voltam.

Teljesen az óriási száj belsejébe kerültem, hason feküdtem a nyelven, lábaim valahol hátul a torkában. Ösztönösen tudtam, hogy ha valahogy nem sikerül kijutnom innen azonnal, akkor elevenen lenyel, pontosan úgy, ahogyan a fiókanyúllal történt. Éreztem, amint lábaimat valami szívó hatás húzza lefelé a torokba, ezért kezeimet gyorsan előrelendítettem, megragadtam az elülső alsó fogakat, és belekapaszzkodtam, az életemért küzdve. Fejem a szájnyílás közelében volt, az ajkak között ki tudtam nézni, láthattam a külvilág egy darabkáját, a nyári lak kifényesített padlóján megcsillanó napfényt, s a padlón egy gigantikus lábat, fehér teniszcipőben.

Sikerült jól belekapaszzkodnom ujjaimmal a fogak szélébe, így a szívó hatás ellenére lassan előrehúztam magam a napfény irányába, de amikor a felső fogak hirtelen ráereszkedtek ujjaimra, majd hevesen darálni kezdték őket, el kellett engednem a kapaszkodómat. Rögtön hátrasiklottam a torokba, lábaimmal előre, örülten kapkodva hol ide, hol oda, azonban minden olyan sima és síkos volt, hogy képtelen voltam bármibe is belekapaszzkodni. A bal oldalon ragyogó aranyos villanást pillantottam meg, amint a hátsó zápfogak mellett siklottam el. Három hüvelykkel arrébb valami olyasmit láttam meg, ami bizonyára a nyelvcsap volt, a torok boltozatáról vastag, vörös cseppkő gyanánt függött. Mindkét

kezemmel megragadtam, de ujjaim lesiklottak róla, így folytattam az utam lefelé.

Emlékszem, hogy segítségért sikoltoztam, de alig hallottam a saját hangom a torok tulajdonosának lélegzése által keltett szél miatt. Úgy tűnt, valamilyen szél fúj állandóan, különös, ide-oda fúvó szél, ami fölváltva hol hideg (amikor a levegő beáramlott), hol meleg (amikor a levegő kiáramlott).

A két könyököm sikerült beleakasztanom egy élesen kiálló húsos gerincbe – föltételezésem szerint a gégefőbe –, és egy rövid pillanatig ott függtem a szívóhatásnak fittyet hányva. Lábaimmal támaszt kerestem a gégefő falán, ő azonban nagyot nyelt, ami lökött egyet rajtam, ezáltal folytattam az utam lefelé.

Ettől kezdve nem volt semmi, amibe belekapaszkodhattam volna, így egyre lejjebb kerültem, amíg csak himbálózó lábaim el nem érték a gyomor felső traktusát, ahol a perisztaltika lassú pulzálását éreztem, amint megragadja a lábam és húz lejjebb, egyre lejjebb és lejjebb...

Messze fölöttem, kint a szabadban, női hangok távoli fecsegését hallottam:

- Ez nem lehet igaz...
- De drága Mildredem, milyen szörnyű...
- Ez az ember bizonyára őrült...
- Szegénykém, a szád, nézzék csak...
- Ez egy szexmániákus...
- Ez egy szadista...
- Meg kellene írni a püspöknek...

Aztán Miss Roach hangja, hangosabb mint a többieké, szitkozódik és rikácsol, mint egy törpepapagáj.

– Átkozott szerencséje van a kis gazembernek, hogy nem öltem meg!... Azt mondom neki, ide figyeljen, ha véletlen fogat akarnék húzatni, akkor fogorvoshoz mennék, nem egy istenverte plébánoshoz... De még ha bátorítottam volna...

- Most hol van? Mit tudsz róla, Mildred?

- Isten tudja. Gondolom, az átkozott nyári lakban.
- Hé lányok, menjünk és húzzuk elő ökelmét.

Te jó Isten! Visszatekintve erre az egészre most, három héttel később, egyszerűen nem tudom, hogyan voltam képes túlélni ennek a szörnyű délutánnak a lidércnyomását anélkül, hogy búcsút kellett volna mondanom ép eszemnek.

Egy ilyen boszorkánybanda nagyon veszélyes tud lenni ahhoz, hogy az ember csak úgy elbolondozzon vele. Ha akkor sikerült volna kezük közé kaparintaniuk, amikor forrt a vérük, könnyen lehet, ízekre szaggattak volna a helyszínen. Ha nem ez történt volna, akkor lekísérnek a rendőrörsre, végig a falu Tóutcáján, a menet élén Lady Birdwellel és Miss Roach-csal.

De nem kaptak el, és még azóta sem sikerült nekik. Ha a szerencsém kitart, azt hiszem, jó esélyem van arra, hogy elkerüljem őket, legalább néhány hónapig – amíg megfeledkeznek az egész ügyről.

Amint talán a fentiekből sejthető, pillanatnyilag teljesen a magam társaságára szorítkozom, sem a közügyekben, sem a társadalmi életben nem veszek részt. Úgy találom, hogy az írás ilyen időkben, mint ez a mostani is, igen üdvös tevékenység, ezért naponta hosszú órákig eljátszadózom különböző mondatokkal. Minden egyes mondatot kis keréknek tekintek, az utóbbi időben a legfőbb ambícióm az, hogy több százat összegyűjtsek belőlük, majd sikerüljön egymásba illeszkedően összeraknom őket, mint a fogaskerekeket, annak ellenére, hogy minden kerék különböző méretű, és más-más sebességgel forog. Időnként megpróbálok egy igazán nagyot egy apróhoz illeszteni oly módon, hogy a nagy lassú forgása a kicsit olyan gyorsan pörgesse, hogy berregjen. Nagyon trükkös, tényleg.

Esténként madrigálokat is szoktam énekelni, de a csembalóm szörnyen hiányzik.

Mindazonáltal nem rossz kis hely ez, s amennyire a körülmények lehetővé teszik, kényelembe is helyeztem magam. Egy kis

kényelmes kamra, amely – szinte bizonyosra veszem – a vékonybél ívének első szekciójában helyezkedik el, pontosan ott, ahol függőleges irányban kezd lefelé futni a jobb vese előtt. A padló teljesen egyenes – valójában az első egyenes hely, amelyhez elérkeztem a Miss Roach torkán történt szörnyű leereszkedésem során, és ez az oka, hogy egyáltalán sikerült megállnom. Felettem egy nyílást látok, amit az alsó gyomorszájnak vélek, ahol a gyomor csatlakozik a vékonybélhez (jól emlékszem még néhány ábrára, amiket valaha anyám mutatott nekem), alattam pedig van egy mókás kis lyuk a falban, ahol a hasnyálmirigy-vezeték belép a patkóbél alsó részébe.

Ez az egész kicsit bizarr olyan konzervatív ízlésű ember számára, mint amilyen én vagyok. Ami engem illet, például előnyben részesítem a tölgyfabútort és a tölgyparkettát. Mindenesetre egyvalami fölöttébb tetszik itt nekem, mégpedig a falak. Gyönyörűek és puhák, mintha ki lennének párnázva. Ennek megvan az az előnye, hogy annyiszor ugorhatok neki, ahányszor csak akarok, anélkül, hogy megsérülnék.

Sok más ember is van itt körülöttem, ami elég meglepő, de hál' Istennek mindannyian férfiak. Valamilyen okból fehér köpenyt hordanak, és tüsténkednek körülöttem, megjátszva, hogy elfoglaltak és fontosak.

Valójában az egész brancs különlegesen tudatlan fickók gyülekezete. Még azt sem igen tudják, hogy kik ők. Próbálom elmagyarázni nekik, de elutasítanak minden értelmes beszédet. Néha olyan mérges és csalódott vagyok, hogy elveszítem a türelmem, és kiabálni kezdek, olyankor sunyi, bizalmatlan kifejezést ölt az arcuk, lassan hátrálni kezdenek, ilyeneket mondogatva:

– Na, na, csak nyugalom, nyugodjon meg, Plébános, jó fiúk vagyunk, ugye? Nyugalom!

Miféle beszéd ez?

De van egy idősebb férfi – minden reggel meglátogat –, aki talán közelebb áll a valósághoz, mint a többiek. Udvarias és

méltóságteljes, azt hiszem, ő is magányos, semmi sem áll közelebb a szívéhez, mint csöndesen elüldögélni a szobámban, szavaimra figyelve. Az egyetlen probléma az, hogy mindannyiszor, amikor hollétünk témáját érintjük, arról kezd beszélni, hogy segít megszökni. Ma reggel is ezt mondta, amiből komoly vita kerekedett.

– Hát nem látja be – mondtam türelmetlenül –, hogy én nem akarok megszökni?

– De kedves plébánosom, ugyan miért ne akarna?

– Hiszen állandóan ezt hajtogatom: mert kint kutatnak utánam.

– Kik?

– Miss Elphinstone, Miss Roach, Miss Prattley és az összes többi.

– Micsoda zagyvaság!

– Dehogyan az. Úgy gondolom, önt is keresik, csak nem akarja beismerni.

– Nem, kedves barátom, engem nem üldöznek.

– Akkor megkérdezhetem, miért van itt?

Ez aztán fogas kérdés. Láttam, hogy nem tudja, mit is válaszoljon rá.

– Le merném fogadni, hogy ön is Miss Roach-csal bolondozott, és magát éppúgy lenyelte, mint engem. Lefogadom, hogy pontosan ez történt, csak szégyelli bevallani.

Arca hirtelen elszíntelenedett, s olyan csüggedtnek látszott, hogy megszántam

– Szeretné, ha énekelnék egyet? – kérdeztem. Ő azonban szótlánul felállt és elhagyta a szobát.

– Fel a fejjel! – kiáltottam utána. – Ne essen kétségbe! Mindig van egy kis balzsam Gileádban.

Születés és katasztrófa

Igaz történet

– Minden rendben – mondta az orvos. – Feküdjön csak vissza. Pihenjen. – Hangja mintha mérföldes távolságból hallatszott volna, pedig kiabálni látszott. – Fia született.

– Tessék?

– Pompás fiúgyermek született. Érti, amit mondok? Pompás fiú! Hallotta?

– Nincs semmi baja, doktor úr?

– Persze, hogy nincs. Teljesen egészséges.

– Láthatnám?

– Egy pillanat, és már láthatja is.

– Biztos benne, hogy nincs semmi baja?

– Természetesen.

– Még most sem sír?

– Próbáljon meg pihenni egy kicsit. Igazán nincs mitől tartania.

– De akkor miért nem sír, doktor úr? Mi történt?

– Ne izgassa fel magát, kérem. Minden a legnagyobb rendben van.

– Látni szeretném. Kérem, engedje meg, hogy lássam.

– Kedves asszonyom – felelt az orvos, és nyugtatóan megfogta a nő kezét –, pompás, erős, egészséges gyermeke született. Csak nem kételkedik a szavamban?

– Mit csinál vele ott az a nő?

– Csak kicsinosítjuk a kicsikét – magyarázta az orvos. – Megfürösztjük, ez minden. Már csak egy-két percet kell várnia.

– Esküszik, hogy nincs semmi baja?

– Esküszöm... Feküdjön szépen vissza és pihenjen. Csukja be a szemét. Csukja be szépen... Ez az. Így már jobb. Jó kislány...

– Ó, doktor úr, maga nem is tudhatja, mennyit imádkoztam, hogy életben maradjon.

– Persze, hogy életben fog maradni. Miket beszél?

– A többi... a többi nem maradt életben...

– Tessék?

– Eddig még egyik sem maradt életben, doktor úr.

Az orvos csak állt az ágy mellett, nézte a fiatalasszony kimerült, halovány arcát. Ma látta életében először. Az asszony és a férje nemrég költöztek a városba. A fogadós felesége, aki csak azért jött föl, hogy segítse a szülésnél, elmondta, hogy a férfi a helyi vámháznál dolgozik, a határ mellett. Még három hónapja sincs, hogy teljesen váratlanul megjelentek a fogadóban, egyetlen útiláddával meg egy bőrönddel. A férfi, legalábbis a fogadós né szerint, iszákos volt, faragatlan, durva és kötekedő természetű, szánalmas kis borissza, de a felesége annál gyöngédebb és vallásosabb, azonban határtalanul szomorú. Sohasem mosolygott. Azt is pletykálták, hogy ez már a férfi harmadik házassága. Az első felesége meghalt, a másik meg – erkölcsileg nem éppen tiszta okokból – elvált tőle. Mindez azonban csak mendemonda volt.

Az orvos lehajolt, feljebb húzta páciense mellén a takarót.

– Nincs miért aggódnia – nyugtatta gyöngéden. – A gyermek tökéletesen egészséges.

– Ezt mondták a többről is, mégis el kellett veszítenem őket, doktor úr. Az elmúlt tizennyolc hónap alatt három gyermekemet veszítettem el... ne vegye rossz néven, ha ideges vagyok.

– Hogyan hármat?

– Ez a negyedik gyermekem... négy év alatt...

Az orvos kényelmetlenül topogott a csupasz kőpadlón.

– Doktor úr, maga nem tudhatja, mit jelent az, ha mind a hármat, mind a három gyereket elveszíti, lassan, egyesével, egyiket a másik után... Még most is folyton magam előtt látom őket. Éppolyan élénken látom Gustav arcát lelki szemeim előtt, mintha itt feküdne mellettem az ágyban. Doktor úr, Gustav pompás fiúcska volt... de

vég nélkül betegeskedett. Szörnyű érzés, amikor betegek, és semmit sem tud tenni, hogy segítsen rajtuk.

– Tudom.

A nő kinyitotta a szemét, néhány másodpercig az orvost bámulta, majd újra lehunyta.

– A kislányomat Idának hívtuk. Néhány nappal karácsony előtt halt meg. Azaz... alig négy hónapja. Bárcsak láthatta volna őt, doktor úr...

– Született hát egy új gyermeke.

– De Ida... olyan szép volt.

– Igen, persze – bólintott az orvos –, tudom.

– Honnan tudja? – kiáltott fel a fiatalasszony.

– Bizonyos vagyok benne, hogy csodálatos gyermek volt. De ez a gyermeke is éppolyan csodálatos. – Az orvos elfordult az ágytól, odasétált az ablakhoz és egy darabig kifelé bámult. Nedves, szürke áprilisi délután volt, s az utca túloldalán látta a házak piros tetőit, a cserepeken szétfreccsenő kövér esőcseppeket.

– Ida két éves volt, doktor úr... és olyan szép... egész nap nem tudtam levenni róla a szemem, attól kezdve, hogy felköltöttem, odáig, hogy ismét a biztonságos kis ágyába dugtam megint éjszakára. Szent rettegésben éltem, nehogy történjen vele valami. Elveszítettem Gustavot, aztán elveszítettem a kis Ottót is, már egyedül csak ő maradt. Éjszakánként néha fölkeltem, odalopakodtam a bölcsőjéhez, a fületem egészen közel tettem a szájához, csak hogy meghallgassam, lélegzik-e egyáltalán.

– Próbáljon meg pihenni – mondta az orvos, azzal visszalépett az ágy mellé. – Kérem, próbáljon pihenni egy kicsit.

A nő arca fehér volt, vértelen, orrlyukai és ajkai körül pedig halvány kékesszürke folt csúfoskodott. Homlokán néhány átnedvesedett, bőréhez tapadó hajcsomó lógott keresztben.

– Amikor meghalt... Amikor megtörtént... már terhes voltam, doktor úr. Már jócskán a negyedik hónapban voltam ezzel a gyerekekkel, amikor Ida meghalt. „Nem akarom!” – kiáltottam a temetés után.

„Nem fogom megszülni! Éppen elég gyerekeket eltemettem már!" A férjem meg csak... föl-le sétált a vendégek között, egy nagy korsó sörrel a kezében... és akkor hirtelen megfordult, és így szólt hozzám: „Híreim vannak számodra, Klara, jó híreim!" El tudja ezt képzelni, doktor úr? Éppen csak eltemettük a harmadik gyerekünket, ő meg jó hírekről beszél nekem. „Ma áthelyeztek Braunauba, úgyhogy már csomagolhatsz is. Most újrakezdhetünk mindent, Klara. Új hely lesz, kapsz egy új orvost is..."

– Ne beszéljen többet, kérem.

– *Maga* az új doktor, vagy nem?

– Igen, én vagyok.

– Akkor ez itt Braunau.

– Igen.

– Félek, doktor úr.

– Próbálja meg leküzdeni.

– De hát mekkora esélye van ennek a negyediknek?

– Nem szabad így gondolkodnia.

– Mit csináljak, nem tehetek róla. Biztosan valami örökletes oka van, hogy a gyerekeim egyre-másra meghalnak. Egészen biztosan...

– Butaság.

– Tudja, doktor úr, mit mondott a férjem, amikor Otto megszületett? Bejött a szobába, belenézett a bölcsőbe, ahol a kisfiú feküdt, és azt mondta: „Miért kell ilyen nyápicnak lennie az összes gyerekemnek?"

– Biztosan nem mondott ilyet.

– Teljesen beledugta fejét a bölcsőbe, mintha valami apró bogarat vizsgált volna, és azt mondta: „Éppen csak annyit szeretnék tudni, miért nem lehetnek legalább egy fokkal egészségesebb *példányok*? Csak ennyit szeretnék tudni." Három napra rá Otto halott volt. A harmadik napon gyorsan megkereszteltük, és még aznap este meghalt. Aztán meghalt Ida is. Mindegyik meghalt, doktor úr... hirtelen üres volt a ház...

– Ne gondoljon most erre.
– Ez is olyan kicsike?
– Ez egy teljesen normális gyerek, asszonyom.
– De ugye ez is kicsi?
– Talán egy kicsit lehetne nagyobb is, de a kisebbek sokszor szívósabbak, mint a nagyok. Képzelve csak el, Frau Hitler, jövő ilyenkor már majdnem járni tanul majd. Hát nem szívdobogató gondolat?

A nő nem válaszolt.

– Két év múlva ilyenkor pedig már be sem áll a szája, annyit fog beszélni, csak győzze türelemmel. Eldöntötték már, mi lesz a neve?

– A neve?

– Igen.

– Nem tudom. Nem vagyok biztos benne. Azt hiszem, a férjem azt szeretné, ha Adolphusnak hívnánk.

– Tehát Adolf lesz.

– Igen. A férjemnek tetszik az Adolf, mert egy kicsit hasonlít az Aloisra. Őt hívják így.

– Kiváló.

– Ó, nem! – kiáltotta, hirtelen fölemelkedve a párnájáról. – Ugyanezt kérdezték tőlem, amikor Otto megszületett! Ez azt jelenti... meg fog halni! Azonnal kereszteltesse meg!

– Ugyan már – korholta az orvos, és gyengéden vállon ragadta. – Nagyon is téved. Higgye el nekem, téved. Egyszerűen csak kotnyeles öregember vagyok, ez minden. Szeretek nevekről beszélni. Azt hiszem, az Adolphus igazán nagyszerű név. Az egyik kedvenc nevem. Nézze csak – már hozzák is.

A fogadós felesége, hatalmas mellén a bebugyolált csecsemővel, átvitorlázott a szobán és megállt az ágy mellett.

– Itt van hát a kis csöppség! – kiáltotta, szinte ragyogva. – Átvenné, angyalom? Letegyem ide maga mellé?

– Alaposan bepólyálták? – kérdezte az orvos. – Nagyon hideg van itt benn.

– Persze, hogy bepólyáltuk.

A csecsemőt szorosán betekerték egy hosszú, fehér gyapjúsállal, éppen csak apró, rózsaszín feje kandikált ki a batyuból. A fogadósne óvatosan letette a babát az édesanya mellé az ágyra.

– Így ni – mondta –, most már nyugodtan feket, gyönyörködhet benne, amíg be nem telik vele a szíve.

– Biztosan tetszeni fog – szolt az orvos. – Pompás kisbaba.

– Micsoda szép kis kezecskéi vannak! – kiáltotta a fogadósne. – Milyen szép hosszú, finom ujjacskái!

Az anya meg sem mozdult. Még csak a fejét sem fordította a kis csomag felé.

– Bátorság! – biztatta a fogadósne. – Hiszen nem harap!

– Félek megnézni. El sem merem hinni, hogy megint született egy gyerelem, és egészséges.

– Ne butáskodjon már.

Az anya lassan elfordította a fejét, óvatos pillantást vetett az aprócska, de hihetetlenül komoly arcra, amely ott feküdt mellette a párnán...

– Ő az?

– Persze, hogy ő.

– Ó, hiszen gyönyörű.

Az orvos elfordult, odament az asztalhoz, majd elkezdte műszereit a táskájába pakolni. Az anya pedig feküdt az ágyon, le sem vette szemét a gyermekről: mosolygott rá, simogatta és közben halk becéző hangokat hallatott.

– Szervusz, Adolfus – suttozta. – Szervusz, drága kicsi Adolfom...

– Csitt! – szolt a fogadósne. – Hallgassa csak! Azt hiszem, megjött a férje.

– Az orvos odament az ajtóhoz, kinyitotta, kinézett a folyosóra.

– Herr Hitler!

– Igen?

– Jöjjön be, kérem.

Alacsony, sötétzöld egyenruhás férfi lépett be halkán az ajtón, majd körülnézett.

– Gratulálok – mondta az orvos. – Fia született.

A férfi Ferenc József-stílusú, gondosan ápolott pofaszakállat viselt, csak úgy áradt belőle a sörszag.

– Fiam?

– Igen.

– Hogy van?

– Jól. És a felesége is.

– Rendben. – Az apa megfordult, különös, kissé gőgös léptekkel odament az ágyhoz, amelyben felesége feküdt. – Nos, Klara – mondta, s közben mosolygott a bajusza alatt. – Hogy ment? – Lehajolt, hogy megnézze a babát. Aztán még mélyebbre hajolt. Aztán felsőtestének egymást követő, hirtelen, szaggatott mozdulataival egyre mélyebbre és mélyebbre hajolt, míg végül az arca kis híján megérintette a csecsemő fejét. Felesége eközben oldalvást feküdt az ágyban, csaknem esdeklő tekintettel leste, vajon ez alkalommal mit szól majd.

– Ha hallotta volna, milyen nagyszerű tüdeje van – jelentette be a fogadósné. – Alig érkezett meg a világra, máris teli torokból jajveszékelt.

– Úristen, Klara...

– Mi az, drágám?

– Hiszen ez még Ottónál is kisebb!

Az orvos gyorsan előrébb lépett.

– Semmi baja a gyerekeknek – mondta.

A férj lassan fölegyenesedett, majd elfordult az ágytól és az orvosra nézett. Dühösnek és lesújtottnak tűnt.

– Nem érdemes hazudnia, doktor – jegyezte meg. – Tudom, mit jelent. Megint előlről kezdődik az egész.

– Ide hallgasson – szólta az orvos.

– Kérem, doktor úr, van fogalma arról, hogy mi történt a többiekkel?

– Felejtse el a többieket, Herr Hitler. Adjon neki némi esélyt.

– De hiszen olyan satnya és gyöngye!

– Kedves uram, hiszen épp csak megszületett.

– De akkor is...

– Mit akar? – vágott közbe a fogadósné. – Minden áron bele akarja beszélni a sírba?

– Elég! – kiáltott fel az orvos élesen.

Az anya felzokogott, egész testében rázkódott a fájdalomtól. Az orvos odament a férjhez, egyik kezét a vállára helyezte.

– Legyen jó hozzá – suttogta. – Kérem. Nagyon fontos. – Aztán erősen megszorította a férfi vállát, és alig észrevehetően elkezdte tolni az ágy széle felé. A férj habozni látszott. Az orvos még erősebben megszorította a vállát, mintegy félreérthetetlen jelet adva ujjával. A férj végül, ha némiképp ellenkezve is, lehajolt, majd gyengéden arcon csókolta a feleségét.

– Elég már, Klara – mondta. – Ne sírj többet.

– Annyit imádkoztam, hogy ez életben maradjon, Alois.

– Igen, tudom.

– Hónapok óta mindennap elmentem a templomba... Térden állva könyörögtem, hogy legalább ez az egy élhessen...

– Igen, Klara, tudom.

– Három halott gyermek csak elég, hát nem érted? Többet nem tudnék elviselni!

– Persze, drágám.

– *Muszáj* életben maradnia, Alois. *Muszáj, muszáj!* Ó, édes Istenem... légy hozzá kegyes...

Hódító Edward

Louisa törlőruhát tartott a kezében, amikor kilépett a konyhaajtón a hátsó udvar hűvös októberi napsütésébe.

– Edward! – kiáltott. – Edward! Kész az ebéd!

Egy pillanatra elhallgatott, fülelt; azután kiment a gyepre, és tovább sétált – kicsi árnyék húzódott a nyomában –, megkerülte a rózságyat, s mentében egy ujjal megérintette könnyedén a napórát. Kicsi volt és kövér, mégis meglepően könnyed mozgású, ringó léptű, karja-válla lendületesen mozgott járás közben. A bodzafa alól kiért a téglajárdára, azon is végigment, aztán megállt egy ponton, ahonnan lelátott a hatalmas kert végében levő mélyedésbe.

– Edward! Ebédelünk!

Innen már látta a férjét, vagy nyolcvan méternyire, lent a horpadásban, az erdő szélén – a magas, vékony alakot, khakinadrágban, sötétzöld szvetterben, amint hatalmas máglya mellett dolgozik, kezében vasvilla, azzal hányja a tüskés ágakat a tűzre. A máglya vadul lángolt, narancs lánggal, tejfehér füstfellegekkel, a füst a kert felé húzódott, és az ősz az égő levelek isteni illatát hordozta.

Louisa lement a lejtőn a férjéhez. Ha akarja, onnan is szólíthatta volna megint, meghallotta volna, de ez a máglya egészen kitűnőnek látszott, valósággal vonzotta, hogy egészen közelről érezze a melegét, és nézze, hogyan ég.

– Ebédelünk – mondta, ahogy közelebb ért.

– Aha, szervusz. Jó, mindjárt megyek.

– De szép tűz!

– Elhatároztam, hogy egészen kipucolom ezt a helyet – mondta a férje. – Elegem van már ebből a cserjéből. – Hosszú arcán csurgott a verejték, bajuszán mint a harmat ült ki, nyakán két kis patak csordogált a magas nyakú szvetter felé.

– Csak ne vidd túlzásba, Edward.

– Kikérem magamnak, Louisa, hogy úgy bánj velem, mintha százesztendőös volnék. Senkinek sem árt egy kis testmozgás.

– Tudom, drágám, persze. Jaj, Edward, nézd csak!

A férfi megfordult, Louisára nézett, aki a máglya túloldalára mutatott.

– Nézz oda, Edward! Macska!

Teljesen szokatlan színű nagy macska ült a tűz mellett, olyan közel, hogy a láng már-már a bundáját érte. Tökéletesen mozdulatlan volt, fejét félrebillentette, orra a levegőben, hideg, sárga szemével figyelte a férfit és az asszonyt.

– Még megég! – kiáltott fel Louisa, eldobta a konyharuhát, nekiiramodott, két kézzel megragadta a macskát, elkapta a tűztől, és biztonságos távolban lerakta a fűbe.

– Buta macska – mondta, miközben leporolta kezét. – Mi bajod?

– Sose féltsd a macskákat – mondta a férje. – Mindig csak azt csinálják, ami jólesik nekik. Van elég eszük.

– Kié lehet? Sose láttam erre.

– Én sem. Éktelen színe van.

A macska ott ült a fűvön, és sandán méregette őket. Fátyolos, befelé tekintő szeme volt, mindentudó és furcsán tűnődő; orra körül finom megvetés sejlett, mintha ennek a két középkorú lénynek a látványa – az egyik kicsi, kövér és rózsaszín, a másik szikár, és iszonyún izzad – meglepő volna ugyan, de lényegtelen. Macska létére csakugyan különös volt a színe – tiszta ezüstszürke, a kéknek leghalványabb árnyalata nélkül –, szőre igen hosszú és selymes.

Louisa lehajolt, és megsimogatta.

– Menj szépen haza – mondta. – Jó cica szépen hazamegy.

A házaspár lassan megindult felfelé a dombon a házba.

A macska felállt, és a nyomukba eredt, előbb tisztos távolságban, de mind közelebb-közelebb került. Nemsokára beérte őket, azután elébük kanyarodott, s ott ment előttük egész úton, a gyepen át a

házig, mintha ő lenne itt az úr; farka felmeredt a levegőbe, akár az árboc.

– Eredj haza – mondta a férfi. – Eredj már haza. Nekünk nem kellesz.

De ahogy a házhoz értek, a macska is bement velük, és Louisa adott neki egy kis tejet a konyhában. Ebéd közben a macska felugrott a kettőjük között álló üres székre, és végigülte az étkezést, feje látszott csak az asztal fölött, amint mélysárga szemével a műveletet figyelte, tekintete ide-oda siklott az asszony és a férfi között.

– Nem tetszik nekem ez a macska – mondta Edward.

– Jaj, pedig olyan szép. Remélem, itt marad egy kicsit.

– Louisa, ide figyelj! Ez az állat nem maradhat itt. Van gazdája. Elveszett. És hogyha délután is még itt lebzsel, jobb lesz, ha beviszed a rendőrségre. Majd azok gondoskodnak róla, hogy hazakerüljön.

Ebéd után Edward tovább kertészkedett, Louisa pedig, szokása szerint, leült a zongorához. Kitűnően zongorázott, szívből szerette a zenét, és jóformán minden délután játszott egy órácskát, csak úgy a maga gyönyörűségére. A macska a díványon hevert, Louisa megállt mellette, és megsimogatta. A macska kinyitotta szemét, ránézett egy pillanatra, azután lehunyta megint, és tovább aludt.

– Nagyon szép cica vagy – mondta az asszony. – Gyönyörű a színed. Bárcsak megtarthatnálak. – Azután a macska fejét simogató ujjá kis dudorra talált, a jobb szem fölött egy kis kinövésre.

– Szegény cica – mondta Louisa. – Púpok vannak a szép kis arcodon. Biztosan öregszel.

Odament a zongorához, leült a hosszú székre, de nem kezdett mindjárt játszani. Az ő kis örömei közé tartozott az is, hogy mindennap holmi koncertfélélet rendezett, gondosan összeállította, részletesen kidolgozta a műsort, és csak azután kezdett játszani. Nem akarta megzavarni az élvezetet azzal, hogy megáll közben, és azon gondolkodik, mit játsszék ezután. Csak éppen annyi szünetet

tartott mindegyik darab után, míg a közönség lelkesen tapsol, és újabb számot követel. Annyival kellemesebb, ha az ember közönséget képzel magának, és néha-néha, miközben zongorázott – a jobb napjain persze –, a szoba hullámozott, elúszott, elsötétült, és Louisa nem látott mást, mint széksorokat, széksorokat és fehér arcok tengerét, mind feléje fordul, őt hallgatja, áradó és áhítatos figyelemmel.

Néha emlékezetből játszott, máskor kottából. Ma is emlékezetből fog játszani; most éppen ahhoz van kedve. No és mi legyen a műsor? Ült a zongora előtt, apró kezét összekulcsolta ölében, kövér, rózsás kis figura, arca kerek és még egészen csinos, haja takaros kontyban a feje búbján. Ha kicsit jobbra nézett, látta a macskát, amint ott alszik összegömbölyödve a díványon – olyan szép az ezüstszürke bundája ott a bíborvörös párnán. Kezdjük talán Bachhal? Nem, inkább valami Vivaldit. A d-moll Concerto Grosso Bach-féle orgonaátiratát. Igen – ez lesz az első szám. Utána talán egy kis Schumannt – a Karnevált, mondjuk? Igen, finom lesz. Azután meg – hát talán változatosság kedvéért egy kis Lisztet. Az egyik Petrarca-sonettet. A másodikat – az a legszebb, az E-dúr. Utána megint valami Schumannt, egyik derűsebb művét – a Gyermejk jeleneteket. Végül pedig, ráadásnak, egy Brahms-keringőt, vagy talán, ha éppen kedve lesz hozzá, kettőt.

Vivaldi, Schumann, Liszt, Schumann, Brahms. Nagyon szép műsor, és könnyen megy majd kotta nélkül. Közelebb ült egy kicsit a zongorához, és várt egy pillanatig, míg a hallgatóság soraiban – már érezte, hogy jó napja lesz –, míg a hallgatóság soraiban elhal az utolsó köhögés; azután, lassan, kecsesen, mint jóformán mindig, felemelte kezét, és leütötte a billentyűket.

Ebben a percben nem is látta a macskát – igazság szerint meg is feledkezett róla, hogy ott van –, de ahogy a Vivaldi-versenymű első, mély hangjai halkán felzengtek a szobában, ráébredt, a szeme sarkából látta, hogy hirtelen mozgás támad, egy villanásnyi mozdulat a díványon, jobb kéz felől. Azonnal abbahagyta a játékot.

– Mi van? – fordult a macskához. – Mi a baj?

Az állat az imént még békésen aludt, de most szálegyenesen ült a díványon, feszülten, olyan volt a teste, akár a felvont íj, füle égnek meredt, szeme tágra nyílt, úgy bámult a zongorára.

– Megijedtél? – kérdezte gyengéden Louisa. – Talán még sosem hallottál muzsikát.

Dehogyan, mondta magában. Nem ez a baj. Hogy jobban utánagondolt, rájött, hogy a macska tartása nem félelemről árulkodik. Nem hátrál, és a szeme sem rebben. Sőt, azt lehet mondani, előrehajol, feszültség van benne, és az arca – igen, az arcán furcsa kifejezés ül, meglepetés is, döbbenet is. Persze a macskának kicsi az arca, és nem is nagyon kifejező, de ha az ember jól megnézi a szemét meg a fülét, különösen azt a kis mozgékony bőrfelületet a fül alatt és egy kissé mellette, néha igenis erős érzelmeket láthat tükröződni rajta. Louisa alaposan szemügyre vette most az arcot, és mert kíváncsi volt, mi lesz legközelebb, kinyújtotta kezét, és megint elkezdte a Vivaldit.

Most már várt a macska, és nem történt más, mint hogy a teste még jobban megfeszült. De ahogy a zene áradt és gyorsult, a bevezetés első izgató ütemétől a fuga felé, furcsa, szinte eksztázisnak mondható kifejezés áradt el az állat képén. Fülét eddig hegyesen felszegte, most fokozatosan hátrahúzódott, szemhéja leereszkedett, feje félrebillent, s e pillanatban Louisa esküdni mert volna rá, hogy az állat igazán méltányolja a játékát.

Most olyasmit látott (legalábbis azt gondolta), amit már többször megfigyelt muzsikát hallgató emberek arcán. Amikor a zene rabul ejti, magába zárja a hallgatót, különös, feszült elragadtatottság ül ki az arcára, éppolyan jól felismerhető, mint a mosoly. Amennyire megítélhette, a macska arcán most szakasztott ez a kifejezés bukkant fel.

Eljátszotta a fúgát, utána a sicilianát, s közben folyton figyelte a macskát a díványon. Azután végleg megbizonyosodott felőle, hogy az állat csakugyan hallgatta, mert amikor a zene elhallgatott, a

macska hunyorgott, mocorgott egy kicsit, kinyújtóztatta lábát, kényelmesebb pózba helyezkedett, gyorsan körülnézett a szobában, majd várakozásteljes pillantást vetett Louisára. Szakasztott úgy viselkedett, mint a koncertlátogató, mikor a muzsika egy pillanatra elereszti egy szimfónia két tétele közötti rövid szünetben. Annyira emberi módra viselkedett, hogy Louisa szíve elszorult izgalmában.

– Tetszik? – kérdezte. – Szereted Vivaldit?

Ahogy kimondta, érezte, milyen nevetséges, de azért – és ez kellemetlen érzéssel töltötte el – nem annyira nevetséges, mint amilyennek éreznie kellene.

Nos, nincs mit tenni, folytatni kell a műsort: a következő szám a Karnevál. Amint elkezdett játszani, a macska megint mozdulatlanra merevedett, egyenesen ült; azután, ahogy a hangok lassan és kéjesen átítatták, megint abba a furcsa, olvadóan eksztatikus érzésbe süppedt, ami egy kicsit fulladás és egy kicsit álom. Igazán nagyon különös látvány volt – és meglehetősen komikus –, ahogy ez az ezüstös macska ott ül a díványon, és szárnyára veszi a zene. És csak még bolondabb attól, gondolta Louisa, hogy ez a zene, amit az állat szemmel láthatólag ennyire élvez, köztudottan nagyon is nehéz, nagyon is klasszikus, úgyhogy az emberiség nagy része nem is értékeli.

Talán nem is élvezi igazán, gondolta Louisa. Talán csak afféle hipnotikus reakció, mint a kígyóké. Végére is, ha kígyót lehet zenével bűvölni, macskát miért ne lehetne? Persze meg kell hagyni, millió és millió macska hall ilyesmit minden áldott nap, rádióban, gramofonon, zongorán, és tudomása szerint eddig még egyetlenegy sem viselkedett így. Ez a macska szentül úgy viselkedik, mintha nyomon követne minden egyes hangot. Fantasztikus.

De csodálatos is. Igen. Aligha jár messze az igazságtól, ha úgy gondolja, hogy ez valóságos csoda, afféle százévenként egyszer előforduló állatcsoda.

– Látom, ez tetszett – mondta a darab végeztével. – Bár, sajnos, ma nem nagyon szépen játszottam. Melyik tetszett jobban, a Vivaldi

vagy a Schumann?

A macska nem felelt, úgyhogy Louisa, nehogy elveszítse közönsége figyelmét, rögtön folytatta a műsort – Liszt második Petrarca-sonettje következett.

És akkor különös dolog történt. Három-négy ütemet játszott csak, amikor az állat bajsza megremegett. Lassan felemelkedett, különösen magasnak látszott most, fejét félrehajtotta, majd a másik oldalra, és mélységesen koncentrált tekintettel meredt a messziségbe, mintha azt mondaná: „Mi ez? Ne mondd meg. Minden hangját ismerem, de most hirtelen nem tudom, mi ez.” Louisa elbűvölten nézte, kicsi szája félig elnyílt, félig mosolygott, de játszott tovább, és várta, hogy hát most már miféle csoda történik.

A macska felállt, végigsétált a díványon, leült megint, hallgatott még egy kicsit; azután hirtelen leugrott a padlóra, és felszökött a zongoraszékre, Louisa mellé. Ott ült, feszült figyelemmel hallgatta a gyönyörű sonettet, most nem ábrándozva, hanem nagyon egyenesen, és óriási sárga szemét Louisa kezére szegezte.

– Na! – mondta az asszony, mikor leütötte az utolsó hangot. – Idejöttél mellém? Itt jobb, mint a díványon? Na jó, nem bánom, de maradj szépen csendben, és ne ugrálj. – Kinyújtotta kezét, gyengéden végigsimított a macskán, fejétől a farkáig. – Ez Liszt volt – magyarázta. – Persze néha rettentően közönséges, de ezek a darabjai igazán csodaszépek.

Már élvezte ezt a különös állatpantomimot, úgyhogy rátért a következő számra, Schumann Gyermekekjeleneteire.

Egy-két perce játszott csak, amikor észrevette, hogy az állat megint helyet változtatott, és most újra ott van a díványon. Ő közben a kezét figyelte, ezért nem vette észre valószínűleg, hogy elment; de azért nagyon gyors és halk mozdulat lehetett. A macska most is bámult rá, most is szemmel láthatóan erősen figyelte a zenét, de Louisa úgy látta, mintha elszállt volna belőle az a földöntúli elragadtatottság, ami az előző darab, a Liszt-mű alatt rabul ejtette.

Mi több: az, hogy leugrott a székről, és visszament a díványra, mintha családottságának ékesen szóló bizonyítéka volna.

– Mi baj? – kérdezte Louisa, mikor a darab végére ért. – Nem szereted Schumannt? Mi olyan különösen isteni Lisztben? – A macska egyenesen visszaneézett rá, azzal a sárga szemmel, amiben középen apró, szurokfekete függőleges vonalak álltak.

Hát ez már igazán nagyon érdekes, gondolta Louisa. Egy kicsit kísérteties is, ha az ember jobban belegondol. De ahogy ránézett a macskára, amint ott ül a díványon, okosan és figyelmesen, és szemmel láthatóan várja a folytatást, Louisa hirtelen megnyugodott.

– Hát jó – mondta. – Most figyelj ide. A kedvedért megváltoztatom a műsort. Úgy látszik, Lisztet nagyon szereted. Játsszom tőle még valamit.

Habozott, gondolkodott, mi lenne jó, aztán halkán elkezdte a Karácsonyfa ciklus tizenkét kis darabjának egyikét. Közben figyelmesen nézte a macskát, és nyomban észrevette, hogy a bajsza megint megrezdül. Leugrott a szőnyegre, egy pillanatig megállt, félrehajtotta fejét, reszketett izgalmában, azután lassú, selymes léptekkel megkerülte a zongorát, felszökött a székre, és leült Louisa mellé.

Épp a darab közepén járt, amikor Edward bejött a kertből.

– Edward! – kiáltott Louisa, és felugrott. – Jaj, Edward! Ide hallgass, drágám! Hallgasd csak meg, mi történt!

– Na mi van? – kérdezte Edward. – Uzsonnázni szeretnék. – Keskeny, karvalyorrú, lilás arca volt, és ahogy fénylett az izzadságtól, olyan volt, mint egy hosszú, nedves szőlőszem.

– A macska! – kiáltott fel Louisa, és az állatra mutatott: ott ült némán a zongoraszéken. – Csak várj, míg meghallod!

– Mintha azt mondtam volna, hogy vidd be a rendőrségre.

– Jaj, Edward, hallgass már meg. Iszonyúan izgalmas. Ez a macska muzikális!

– Csakugyan?

– Szereti a zenét, és ért is hozzá.

– Na, most már elég ebből, Louisa, és az isten szerelmére, uzsonnázzunk. Melegem van, fáradt vagyok, rengeteg cserjét kiirtottam, mostanáig raktam a tüzet. – Leült egy karosszékbe, az asztalkán álló dobozból cigarettát vett ki, az irdatlan nagy asztali öngyújtóval rágyújtott.

– De hát nem érted, hogy valami iszonyúan izgalmas történt épp itt, a tulajdon házunkban, míg te odakint voltál, olyasmi, hogy még az sem lehetetlen... hát... hogy is mondjam: történelmi jelentőségű!

– Ehhez nem fér kétség.

– Edward, az istenért!

Louisa a zongoránál állt, rózsás kis arca még pirosabb volt, mint valaha, orcáján bíborszín folt gyúlt ki.

– Ha éppen tudni akarod, megmondhatom, hogy mit gondolok.

– Hallgatlak, kedvesem.

– Azt hiszem, lehetséges, hogy ebben a pillanatban nem más ül itt közöttünk, mint... – Elhallgatott, mintha hirtelen rádöbbenne a gondolat képtelenségére.

– Nos?

– Lehet, hogy butaságnak gondolod, Edward, de nekem ez a meggyőződésem.

– Hát mondd már meg végre, hogy ki ül itt közöttünk?

– Maga Liszt Ferenc!

Férje lassan, hosszan megszívta cigarettáját, és a füstöt a mennyezet felé fújta. Feszés bőrű, besüppedt arcán látszott, hogy hosszú évek óta teljes protézist hord, és ahányszor szív egyet a cigarettáján, az arca még jobban besüpped, és a pofacsontja kiáll, akár a halálfeje.

– Nem értem, amit mondasz – szólt Edward.

– Edward, ide hallgass. Amit ma délután a tulajdon két szememmel láttam... igazán csak arra gondolhatok, hogy itt ez... a lélekvándorlás esete!

– Mármint ez a tetves macska?

– Édesem, igazán, ne beszélj így.

– Talán beteg vagy, Louisa?

– Köszönöm szíves kérdésedet, semmi bajom. Csak egy kicsit megzavart ez a dolog – igen, nem is tagadom, de hát más is csak így volna vele, ha azt látja, amit én... Edward, hidd el, esküszöm...

– De hát mi történt, ha szabad érdeklődnöm?

Louisa elmondta. Amíg beszélt, férje ott hevert a székben, lábát hosszan kinyújtóztatta, szívta a cigarettáját, és eregette a füstöt a mennyezet felé. Ajkán vértelen, cinikus mosoly.

– Nincsen ebben semmi különös – mondta, mikor Louisa a történet végére ért. – Betanított macska, ennyi az egész. Trükköt tanítottak be neki, ez az egész.

– Jaj, Edward, ne beszélj ilyen butaságokat. Ahányszor Lisztet játszom, egészen lázba jön, és iderohan, és mellém telepszik a székre. De csak Lisztnél, márpedig azt soha senki nem taníthatja be egy macskának, hogy megkülönböztesse Lisztet Schumanntól. Még te magad sem tudod. De ez a macska tévedhetetlen. Még a legismeretlenebb Lisztet is felismeri.

– Kétszer – mondta a férje. – Eddig mindössze kétszer tette meg.

– Az éppen elég.

– Na, hát nézzük meg még egyszer. Rajta.

– Nem – mondta Louisa. – Nem és nem. Mert hogyha ő csakugyan Liszt, mint ahogy szerintem az, vagy legalábbis Liszt lelke vagy akármi, ami visszajár, akkor igazán nem való, hogy mindenféle méltatlan, buta kísérleteket végezzünk vele.

– De kedvesem! Ez egy macska – egy meglehetősen ostoba szürke macska, amelyik majdnem megperzselődött a máglya mellett délelőtt a kertben. És különben is, mit tudsz te a lélekvándorlásról?

– A lélek... nekem annyi is elég – jelentette ki ellentmondást nem tűrő hangon Louisa. – Az számít, semmi más.

– Na jó, hát akkor nézzük meg, mit tud. Nézzük csak, meg tudja-e különböztetni a saját dolgait a másétól.

– Nem, Edward. Már mondtam. Nem vagyok hajlandó buta cirkuszi mutatványokra kényszeríteni. Mára elég volt. Hanem a

következőt fogom csinálni. Játsszom neki még egy keveset a saját kompozícióiból.

– Nahát, ez aztán a bizonyíték!

– Csak figyelj ide. És egy dolog biztos: amint felismeri, nem lesz hajlandó elmozdulni a székről, ahol most ül.

Louisa odament a kottaszekrényhez, kivett egy Liszt-albumot, gyorsan végiglapozta, és kiválasztott egy szép darabot, a h-moll szonátát. Nem akarta végigjátszani, de amikor elkezdte, és meglátta, hogy a macska ott ül, és valósággal reszket örömeiben, és megigézett figyelemmel követi a keze mozgását – egyszerűen nem volt szíve abbahagyni. Végigjátszotta. Amikor elhallgatott, felnézett a férjére, és mosolygott.

– Na látod. Nem mondhatod, hogy nem imádja!

– Szereti a hangokat, ennyi az egész.

– Imádja! Ugye, édes? – kérdezte a macskától, és felemelte. – Jaj, istenem, csak tudnál beszélni. Gondold csak el, drágám, fiatalabb éveiben ismerte Beethovent. És ismerte Schubertet és Mendelssohnt és Schumann-t és Berliozt és Grieg-et és Delacroix-t és Ingres-t és Heinét és Balzacot! És még... Úristen! Hiszen Wagner apósa volt! És én most Wagner apósát tartom a karomban!

– Louisa! – szólt rá a férje, és felegyenesedett a székben. – Térj magadhoz! – Furcsa éle volt a hangjának.

Louisa gyorsan felnézett.

– Edward, én azt hiszem, te féltékeny vagy.

– Egy nyomorult szürke macskára!

– Csak ne légy olyan undok cinikus! Ha így fogod fel a dolgot, legokosabb, ha mész vissza kertészkedni, minket meg békében hagysz. Ugye, édes, az lesz a legjobb? – kérdezte a macskát, és megsimogatta a fejét. – Este meg majd megint muzsikálunk kettesben, megint játszom neked a műveidből. Bizony – mondta, és megcsókolgatta a nyakát –, meg egy kis Chopint is talán. Ne is mondd: tudom, hogy imádod Chopint. Nagy barátságban voltatok, ugye, édesem? Ami azt illeti – ha jól emlékszem –, épp Chopin

lakásán ismerkedtél meg életed nagy szerelmével, azzal a Madame Hogyishívjakkal. Három törvénytelen gyereke is született tőled, igaz? Bizony, bizony, te kis huncut, ne is tagadd. Úgyhogy Chopin is lesz – mondta, és megint megcsókolta a macskát –, és akkor majd biztosan visszaemlékezel mindenféle szép dologra, ugye?

– Louisa, azonnal hagyd abba!

– Jaj, ne morogj már, Edward.

– Úgy viselkedsz, mint egy komplett idióta. Különben is elfelejtetted, hogy ma este Billékhez megyünk, kanasztázni.

– De hát most igazán nem mehetek el. Szó sem lehet róla!

Edward lassan felkelt a székből, aztán lehajolt, és energikusan elnyomta a cigarettáját a hamutartóban.

– Mondd csak – szólt csöndesen. – Te tényleg hiszel ebben a... ebben a zagyvaságban?

– Hát hogyan hinnék! Véleményem szerint most már nem is férhet hozzá kétség. És vedd tudomásul, Edward, hogy ez igen nagy felelősséget jelent nekünk – mind a kettőnknek. Neked is.

– Tudod, mi a véleményem? – kérdezte Edward. – Hogy orvoshoz kéne menned. Méghozzá haladéktalanul.

Azzal sarkon fordult, és kivonult a szobából, a franciaablakon át, a kertbe.

Louisa nézte, amint végigmegy a gyepen a máglyájához meg a cserjéihez, és várt, míg eltűnik szem elől, és csak akkor fordult sarkon, és rohant a bejárathoz, karjában vitte a macskát.

Hamarosan már a kocsiban ült, és a város felé hajtott.

A könyvtár előtt állt meg, a macskát bezárta a kocsiba, ő meg felsietett a lépcsőn, és a katalógusterembe ment. Két tárgykor kartonjait nézte át – LÉLEKVÁNDORLÁS és LISZT.

LÉLEKVÁNDORLÁS alatt egy címet talált: *Ismétlődő földi élet – Okok és jelenségek* címmel, bizonyos F. Milto Willis tollából, megjelent 1921-ben. LISZT alatt két életrajzra lelt. Kivette mind a három kötetet, lement a kocsihoz, és hazahajtott.

Otthon letette a macskát a díványra, maga is mellé telepedett a három könyvvel, és nekikészült az elmélyült olvasásnak. Elhatározta, hogy F. Milton Willis úrral kezd. Vékonyka, meglehetősen mocskos kötet volt, de igen komoly külsejű, és a szerző neve tekintélyesen csengett.

A lélekvándorlás tana szerint, értesült Louisa a könyvből, a lélek mind magasabb és magasabb rendű állatokba költözik. *„Ember például csakúgy nem születhet újra állatként, mint ahogy a felnőttből sem lesz többé gyermek.”*

Ezt még egyszer elolvasta. De hát honnan tudhatja ezt F. Milton Willis? Miért olyan biztos benne? Szó sincs róla. Ilyesmiben senki sem lehet biztos. Hanem azért ez a megállapítás csak kifogta a szelet Louisa vitorlájából.

„Valamennyiünk tudatközpontja körül, a szilárd külső burkon kívül, még négy test tartózkodik, a testi szem számára láthatatlanul, ám mindazok a személyek világosan látják, kiknek a felfogóképessége testfölötti dolgok tekintetében a megfelelő fejlődési fokon áll...”

Ebből egy szót sem értett, de azért csak folytatta, és hamarosan érdekes részhez érkezett, amelyből megtudhatta, általában mennyi ideig tartózkodik távol a földtől a lélek, mielőtt más testben visszatérne. A távollét ideje típusok szerint váltakozik, Mr. Willis táblázata értelmében a következőképpen:

Alkoholisták és foglalkozás nélküliek 40-50 év
Betanított munkások 60-100 év
Szakmunkások 100-200 év
Polgárság 200-300 év
Nagypolgárság 500 év
Birtokos nemesség 600-1000 év
Avatottak 1500-2000 év

Gyorsan belelapozott az egyik Lisztről szóló életrajzba, hogy megállapítsa, mikor halt meg Liszt. A könyv szerint Bayreuthban halt

meg, 1886-ban. Vagyis hatvanhét esztendeje. Mr. Willis táblázata szerint tehát Liszt betanított munkás kellett hogy legyen, ha ilyen hamar visszatért. Nem, hát ez nem vág össze. A szerző ranglistája egyébként sem valami meggyőző. Willis úr szerint a birtokos nemesség a teremtés koronája. Vörös frakk, szentjánosáldás és vérengző, szadista rókavadászat. Nem, ez csak tévedés lehet, gondolta Louisa. Örült, amikor ráébredt, hogy már nem bízik Mr. Willisben.

Továbbolvasta a könyvet, és hamarosan egy listára bukkant: a leghíresebb lélekvándorlási esetek. Epiktétosz – olvasta – Ralph Waldo Emerson testében tért vissza a földre, Cicero pedig mint Gladstone. Nagy Alfréd király Viktória királynőben öltött újra testet, Hódító Vilmos pedig Kitchener tábornokban. Ashoka Vardhana, India királya (Kr. e. 272) Henry Steel Olcott ezredes, a köztiszteletnek örvendő amerikai ügyvéd testébe költözött, Püthagorász megtestesülése pedig Koot Hoomi mester, az az úriember, aki megalapította a Teozófiai Társaságot, Madame Blavatsky és H. S. Olcott ezredes (a köztiszteletnek örvendő amerikai ügyvéd, más néven Ashoka Vardhana, India királya) társaságában. Hogy Madame Blavatsky ki volt előző életében, arról nem történt említés. Ezzel szemben kiderült, hogy Theodore Rooseveltt számos megtestesülései során jelentős népvezéri szerepet játszott... Tőle származott az ősi Khaldea királyi háza; kb. Kr. e. 30 000-ben ugyanis a ma Caesar néven ismert Ego, Perzsia akkori uralkodója, Khaldea kormányzójává nevezte ki... Rooseveltt és Caesar az idők folyamán több ízben kerültek együvé katonai és polgári vezéri minőségben; egy alkalommal pedig, sok ezer esztendővel ezelőtt, mint férj és feleség...

Ezt már megelégette Louisa. Mr. F. Milton Willis egyszerűen csak találgat. Neki nem imponál ez a sok dogmatikus kijelentés. Bár az ipse minden bizonnyal jó nyomon van, de kijelentései szélsőségesek, kivált az első, az állatokról. Remélhetőleg ő hamarosan meghökkenti az egész Teozófiai Társaságot, mert

bebizonyítja, hogy emberi lélek alacsonyabb rendű állat képében is visszatérhet. És hogy nem feltétlenül betanított munkás mindaz, aki száz éven belül tér vissza.

Most áttért az egyik Liszt-életrajzra, és éppen átfutotta, amikor férje bejött a kertből.

– Most meg mit csinálsz? – kérdezte Edward.

– Ó, csak ellenőrzök egy-két adatot. Ide figyelj, drágám, tudtad te azt, hogy Theodore Rooseveltt valamikor Caesar felesége volt?

– Louisa – mondta Edward. – Ide hallgass! Hagyjuk most már abba ezt a sületlenséget, jó? Nem szeretem, ha bolondot csinálsz magadból. Add ide azt a nyomorult macskát, majd én elviszem a rendőrségre.

Louisa mintha nem is hallotta volna. Tátva maradt a szája, úgy bámult Liszt képére az ölében heverő könyvben.

– Úristen! – kiáltott fel. – Edward! Ide nézz!

– Mi az?

– Ide nézz! A bibircsók az arcán! Egészen elfelejtettem! Olyan nagy bibircsók voltak az arcán, híres volt erről! Még a tanítványai is kis szőrpamacsokat növesztettek az arcukon, ugyanazokon a helyeken, hogy hozzá hasonlítsanak.

– Ennek meg mi köze hozzá?

– Semmi. Mármint a tanítványoknak. De a bibircsókoknak annál inkább.

– Egek ura! – mondotta a férfi. – Magasságos egék mindenható ura!

– A macskának is van! Ide nézz, mindjárt megmutatom.

Ölbe vette a macskát, az arcát kezdte vizsgálgatni.

– Tessék! Itt az egyik! Meg még egy! Várj csak! Azt hiszem, ugyanazokon a helyeken vannak! Hol az a kép?

A zeneszerző híres, öregkori képe volt ez; a szépvonású, erőt sugárzó arcot hosszú, ősz haj keretezi, a fülét is eltakarja, és nyakára hullik. Az arcon világosan látható valamennyi jókora bibircsók, szám szerint öt darab.

– Na nézd csak, itt a képen a jobb szemöldök felett van egy. – Megvizsgálta a macska jobb szemöldökének környékét. – Igen! Itt van! Pontosan ugyanazon a helyen! És baloldalt is egy, az orra fölött – igen, ez is ugyanott van! Meg alatta még egy, az arcán. És kettő, majdnem egymás mellett, az álla alatt, jobboldalt. Edward! Edward! Gyorsan nézd meg! Pontosan egyezik valamennyi!

– Ez a világon semmit sem bizonyít.

Louisa felnézett férjére, aki ott állt a szoba közepén, zöld szvetterében, khakinadrágjában, és most is szakadt róla a veríték.

– Mert félsz, Edward, igaz? Félsz, hogy veszélyezteted a csuda fontos nagy méltóságodat, és esetleg majd azt gondolják rólad, hogy ez egyszer bolondot csinálsz magadból.

– Egyszerűen nem esem eksztázisba, és kész.

Louisa megint a könyvbe mélyedt, tovább olvasott.

– Érdekes – szólalt meg azután. – Itt azt olvasom, hogy Liszt Chopinnek valamennyi művét szerette, kivéve egyetlen-egyét – a b-moll Scherzót. Azt, úgy látszik, utálta. „Guvernánt-Scherzónak” nevezte el, és azt mondta, hogy másnak nem is való, csak nevelőnőknek.

– Na és?

– Edward, ide figyelj! Ha már ilyen undok vagy ebben a dologban, ezt legalább hallgasd meg. Tudod, mit csinálok? Eljátszom azt a darabot, te meg maradj itt, és nézd, hogy mi történik.

– És akkor talán méltóztatsz vacsorát is csinálni.

Louisa felállt, kivett a kottaszekrényből egy nagy zöld kötetet: Chopin összes műveit.

– Ez az. Persze, emlékszem rá. Tényleg elég rémes. Na, most hallgass ide – illetőleg inkább nézz ide! Mindjárt meglátod, mit csinál.

A kottatartóra tette a kötetet, és leült. Férje állva maradt. Zsebre vágta kezét, szájában cigaretta fityegett, és akaratlanul is nézte a macskát, amelyik most a díványon szundikált. Amikor Louisa leütötte a billentyűket, a szokásos drámai hatást érte el: az állat felugrott,

mintha darázs csípte volna meg, majd legalább egy percig mozdulatlanul állt, fülét felszegte, egész testében reszketett. Azután egyszerre nyugtalan lett, fel-alá járkált a díványon. Végül leugrott, s felszegett orral, magasra tartott farokkal, lassan, méltóságteljesen kivonult a szobából.

– Tessék! – kiáltott fel Louisa, felugrott, és utánaszaladt. – Hát ezt nézd meg! Mi ez, ha nem bizonyíték?! – Bejött megint, karjában hozta a macskát, letette a díványra. Arca izgatottan ragyogott, összeszorított öklén fehéren ütközött ki a csont, feje búbján a kis konty meglazult, félrebillent.

– Na, mit szólsz, Edward? Mi a véleményed? – és beszéd közben idegesen nevetett.

– Meg kell mondanom, hogy igazán szórakoztató volt.

– *Szórakoztató?!* Kedves Edward, ez a legeslegcsodálatosabb dolog, amióta a világ világ! Jóságos Isten! – Felkapta a macskát, és keblére ölelte. – Hát nem isteni, hogy Liszt Ferenc itt van a fedelünk alatt?

– Louisa, kérlek. Ne hiszterizálj!

– Jaj, hát muszáj, igazán... És ha elgondolom, hogy most már örökre itt marad velünk!

– Hogy mondod, kérlek?

– Jaj, Edward! Alig bírok beszélni, olyan izgatott vagyok. Tudod, mi lesz a legelső dolgom? Az egész világ valamennyi muzsikusa biztosan látni akarja, igen, és kikérdezni mindenkiről, akit ismert – Beethovenről és Chopinről és Schubertől...

– Nem tud beszélni – közölte a férje.

– Jól van. Akkor is. De biztosan látni akarják, csak látni és megérinteni, és a saját szerzeményeiket eljátszani neki, modern zenét, amelyet még nem hallott soha.

– Nem volt annyira nagy. Nem mondom, ha Bach volna vagy Beethoven...

– Légy szíves, Edward, ne szakíts félbe. Most pedig a következőt fogom csinálni: közlöm a hírt a világ valamennyi jelentős

zeneszerzőjével. Kötelességem. Értesítem őket, hogy Liszt itt van, és meghívom, látogassák meg. És mit gondolsz, mi lesz akkor? Az első repülőgéppel jönnek, a világ minden tájáról!

– Hogy megnézzenek egy szürke macskát?

– Jaj, drágám, az mindegy. Akkor is ő az. Kit érdekel a külseje? Jaj, Edward, ilyen izgalmas dolog még soha az életben nem történt!

– Azt fogják hinni, hogy megőrültél.

– Csak várjál, majd meglátod. – Karjában tartotta a macskát, gyengéden becézgette, de a feje fölött a férjére nézett, aki most odament a franciaablakhoz, és kibámult a kertbe. Leszállt az este, a gyepezöldből feketébe fordult, távolban látszott a máglya fehéren felszálló füstje.

– Nem – mondta a férfi, de nem fordult vissza. – Szó sem lehet róla. Az én házamban nem. Tisztára bolondnak néznének mind a kettőnket.

– Edward! Hogy érted ezt?

– Úgy, ahogy mondom. Megtiltom, hogy óriási reklámot csapj egy ilyen szamárság körül. Történetesen egy betanított macskára akadtál. Jó – eddig rendben van. Ha akarod, tartsd meg. Nem bánom. De nem óhajtom, hogy ennél többet csinálj. Megértetted, Louisa?

– Többet? Minél többet?

– Elegendő volt ebből az ostoba locsogásból. Úgy viselkedsz, mint az eszelős.

Louisa letette a macskát a díványra. Aztán lassan felegyenesedett, teljes aprócska magasságában, és előrelépett.

– A fene egyen meg téged! – kiáltott, és toporzékolt hozzá. – Életünkben először történik valami igazán érdekes, te meg halálra rémülsz, hogy belekeveredsz, mert esetleg valaki még kinevet! Igazam van? Ugye, hogy igazam van?

– Louisa – mondotta a férje. – Elég ebből. Szedd össze magad, és azonnal hagyd ezt abba. – Odament az asztalhoz, kivett a dobozból egy cigarettát, rágyújtott az irdatlan asztali öngyújtóval. Az asszony

nézte, most már könnyek gyülekeztek a szeme sarkában, s két apró fényes golyócskában végigfutottak bepúderezett orcáján.

– Mostanában kicsit sok nálunk a jelenet, Louisa – mondta Edward. – Ne szakíts félbe, kérlek. Figyelj rám. Rendben van, tudom, nehéz korszak ez az életedben, de...

– Ó, Uramisten! Te idióta! Te nagyképű idióta! Hát nem látod, hogy ez egészen más, hogy ez... hogy ez valóságos csoda?! Hát nem látod?

Ekkor Edward odalépett eléje, és keményen megfogta a vállát. Az égő cigaretta a szájában volt, és Louisa jól látta Edward bőréen az odaszáradt verítékfoltok halvány körvonalait.

– Ide figyelj – mondta Edward. – Éhes vagyok. Nem mentem el golfozni, és egész nap a kertben gürcöltem, úgyhogy fáradt vagyok, és éhes vagyok, és vacsorázni akarok. Te is. Most eredj a konyhába, és hozzál mind a kettőnknek valami finom ennivalót.

Louisa hátrált, mindkét kezét szájához emelte.

– Jóságos ég! – sikoltott. – Egészen elfelejtettem. Hiszen biztosan éhen hal! Amióta megjött, nem adtam neki mást, csak azt a kis tejet!

– Kinek?

– Hogyhogy kinek? Hát neki! Megyek is mindjárt, főzök valami egészen különlegeset. Csak tudnám, mi volt a kedvenc étele. Mit gondolsz, Edward, mit enne a legszívesebben?

– Az istenit, Louisa!...

– Edward. Légy szíves. Ezt az egész dolgot most kivételesen bízd rám. – Lehajolt, és gyengéden megérintette a macskát. – Maradj csak itt. Nemsokára jövök.

Louisa kiment a konyhába, megállt egy pillanatra, azon tűnődött, milyen különleges ínycséget is készíthetne. Talán felfújtat? Igen, hát az csakugyan finom. Persze Edward nem nagyon szereti, de hát ezzel sajnos most nem törődhetünk.

Nem volt valami híres szakácsnő, és a felfújt kényes holmi, de most nagyon odafigyelt, és kivárta, míg a sütő kellően felmelegszik. Míg a felfújt a sütőben volt, és Louisa keresett valami hozzávalót,

eszébe jutott, hogy Liszt valószínűleg soha életében nem evett sem alligátorkörtét, sem grapefruitot. Na, majd most megkóstolja, ebből a kettőből csinál salátát. Vajon mit szól hozzá? Érdekes lesz.

Mikor elkészült mindennel, tálcára tette a vacsorát, és bevitte a nappaliba. Amikor a szobába lépett, látta, hogy a férje éppen bejön a franciaablakon át a kertből.

– Itt a vacsora – mondta az asszony, letette a tálcat, és a dívány felé fordult. – És ő?

Férje becsukta a kertajtót, és az asztalhoz lépett cigarettáért.

– Edward! Hova lett?

– Kicsoda?

– Nagyon jól tudod!

– Aha, persze. Hogyne, igen. Nos, szóval... – Előrehajolt, hogy rágyújtson, keze körülfogta az irdatlan asztali öngyújtót. Felpillantott, meglátta, hogy Louisa nézi – cipőjét és khakinadrágja szélét, amely nedves volt, mert a magas szálú fűben járkált.

– Csak kimentem megnézni, ég-e még a tűz – mondta Edward.

Louisa tekintete felejtett, és megállapodott Edward kezén.

– Szépen lángol – folytatta Edward. – Azt hiszem, ki sem alszik az éjszaka.

De az asszony megrögzött tekintete kényelmetlen volt.

– Na, mi van? – kérdezte Edward, és letette az öngyújtót. Azután lenézett, és csak most vette észre a hosszú karmolást, amely világosan láthatóan húzódott átlósan a keze fején, az ujjak tövétől a csuklóig.

– *Edward!*

– Igen – mondta a férfi. – Tudom. Kellemetlen ez a tüskés cserje. Szétmarcangolja az ember bőrét. Na, Louisa, mi az? Mi bajod?

– *Edward!*

– Az isten szerelmére, hát ülj már le, és maradj veszteg! Mit izgatod magadat már megint? Louisa! Nem hallod, Louisa?! Ülj le, de azonnal!

A disznó

1

Egyszer régen, New Yorkban történt. Egy csodálatos fiúgyermek jött a világra, akit boldog szülei Lexingtonnak kereszteltek.

Alig tért haza a kórházból gyermekével, így fordult az anya férjéhez:

– Drágám, most kérlek, vigyél el vacsorázni a város legelőkelőbb éttermébe, hogy méltóképpen ünnepelhessük meg fiunk és egyetlen örökösünk születését. – Férje gyengéden átölelte és biztosította arról, hogy bármelyik asszony, aki ilyen gyönyörű gyermeknek ad életet, mint Lexington, megérdemli, hogy oda vigyék, ahová csak a kedve tartja.

– De – érdeklődött az aggódó férj – vajon elég erős vagy-e, hogy ilyen kései órán a városba menj és mulassz?

– Nem – érkezett a válasz –, de bánja a fene.

Felöltötték hát mindketten legszebb ruhájukat, a kis Lexingtonot pedig egy képzett dada gondjaira bízták, aki naponta húsz dollárjukba került, és ráadásul skót származású volt. Asztalt szereztek tehát a város legjobb, és persze legdrágább éttermében, ahol mindketten megettek egy-egy óriási homárt, majd a vacsorát leöblítették egy üveg kiváló minőségű pezsgővel. Ezután elmentek egy night-klubba, s egy újabb üveg pezsgő elfogyasztása után órákon át ültek, és egymás kezét fogva dicsérték szeretett újszülöttjük valamennyi testi adottságát.

Kelet-manhattani otthonukba úgy hajnali kettő körül érhetek vissza. A férj kifizette a taxist, majd a zsebében kezdett kotorászni. A bejárat ajtó kulcsát kereste. Egy idő után aztán bejelentette, hogy a kulcsot biztos a másik öltönyében felejtette, és hogy jobb lesz, ha becsengetnek és lehívják a gyermekfelügyelőt, hogy engedje be őket.

– Egy ilyen segéderőt, aki ráadásul napi húsz dollárt kap, bármikor ki lehet ugrasztani az ágyból – tette hozzá.

Becsöngetett hát, és vártak. Semmi sem történt. Újra csöngetett, hosszan és hangosan. Újabb perc telt el. Megint semmi. Mindketten az utca felé hátráltak, és a dada nevét – McPottle-nak hívták – kezdték kiabálni a gyermekszoba ablaka alatt, ám válasz nem érkezett. A ház sötéten és némán állt. A feleség nyugtalankodni kezdett.

– A kisfiam fogoly – gondolta. – Egyedül van a házban McPottle-val. És egyébként is, ki ez a McPottle?

Mindössze két napja volt náluk alkalmazásban. Keskeny ajkai, apró, gyanakvó szemei és feszes mellei voltak. A biztonság kedvéért pedig meglehetősen mélyen aludt. Ha a bejárati ajtó csengőjére sem figyelt fel, akkor hogy a csudába hallaná meg egy gyermek sírását? Szegény kicsi, lehet, hogy éppen lenyeli a nyelvét vagy megfullad a párnáján.

– Nem párnával alszik – vigasztalta a férj feleségét. – Nem kell aggódnod. De ha ez megnyugtat, bejuttatlak a házba.

Elég kellemesen érezte magát az elfogyasztott pezsgőtől, így nem teketóriázott túl sokat. Lehajolt, levette egyik lakkcipőjét, majd az orránál megragadva, a földszinti ebédlő ablakához vágta a lábbelit.

– Tessék – fordult a feleségéhez vigyorogva. – Majd levonjuk a betört üveg árát McPottle béréből.

Előrelépett és kezét óvatosan átdugva a cipő által ütött lyukon, kinyitotta az ablak reteszét. Ezután feltolta az ablaktáblát.

– Csak ön után, kismama – kapta derékon feleségét. Ahogy felemelte, ajka egy magasságba került a nő duzzadt vörös ajkával. Csókolózni kezdtek. A férfi tudta tapasztalatból, hogy felesége szereti, ha szorosan magához vonja, miközben lábai a levegőben kalimpálnak. Ezért jó ideig folytatta, az asszony meg a lábait lóbálgatta és a torkából hangos gurgulázó hangok törtek fel. Végül a férj lassan elkezdte leengedni az ebédlő ablakon keresztül, a helyiség padlójára. Ekkor egy csendben, lassan haladó járőrökcsi

jelent meg az utcában, egyenesen feléjük tartott, majd körülbelül harmincjardnyira tőlük, megállt. Hirtelen három, ír formájú rendőr pattant ki belőle, és revolverekkel hadonászva feléjük rohant.

– Fel a kezekkel! – kiáltották a rend őrei. – Azonnal fel a kezekkel!
– A férj azonban csak igen nagy nehézségek árán engedelmeskedhetett a felszólításnak, hiszen vagy elengedi feleségét – aki így az ebédlő padlóján landol –, vagy úgy hagyja a nőt az utca és az ebédlő között félúton himbálózva, ami – ezt könnyű belátni – nem igazán komfortos pozíció egy asszony számára, tehát folytatta a megkezdett műveletet: az asszonyt betuszkolta az ebédlő ablakon keresztül a házba. A zsaruk – akik korábban már számos kitüntetés vehettek át rablók megöléséért – azonnal tüzet nyitottak. Bár mindannyian rohantak és a feleség különösen kis találati felületet biztosított, sikerült néhány közvetlen, és eredményét tekintve halálos találatot bevinni mindkét testen.

A kis Lexington így, alig tizenkét napos korában, árva lett.

2

A gyilkosság híre – melyért később természetesen mindhárom rendőrt kitüntetésre terjesztették fel – a riporterek ügybuzgóságának köszönhetően hamar eljutott az elhunyt pár családjaihoz. Másnap reggel taxiba ült és a törött ablakú házhoz indult a legközelebbi rokonság, néhány temetkezési vállalkozó, három ügyvéd és egy pap.

Nők és férfiak összegyűltek hát a nappaliban, karosszékekben és kanapékon, körben helyet foglaltak, és sherryt kortyolgatva, cigarettázva azon tanakodtak, hogy mi is legyen az emeleten lévő kisgyermek – az árva Lexington – sorsa.

Az viszonylag gyorsan kiderült, hogy a rokonok egyike sem kíván különösebb felelősséget vállalni a gyermekért. A megbeszélés így estig elhúzódott. Mindenki hatalmas és szinte ellenállhatatlan vágyat érzett arra, hogy a kis árvára vigyázhasson. Természetesen mindezt

a legnagyobb örömmel meg is tette volna mindegyikük, ha a lakása éppen nem lett volna túl kicsi; vagy nem lett volna már egy gyerekük és egy másik felvállalása nem ütközött volna anyagi korlátokba. Vagy ha esetleg tudták volna, hogy mi legyen szegényke sorsa, amikor nyáron hosszabb külföldi útra indulnak; vagy ne lennének már kissé öregek, ami – valljuk be – bizonyosan igazságtalanság lenne a gyermekkel, ha felnőtt, és magára marad; és így tovább és így tovább.

Tudták persze valamennyien, hogy az apa hosszú ideje eladósodott, és a házat jelzálogkölcson terheli, így a gyermek mellé pénzt nem kapnának. Este hatkor tehát még örülten vitatkoztak, amikor hirtelen az elhunyt apa virginiai nagynénje – a neve Glosspan – száguldott be, és – anélkül, hogy kalapját-kabátját levette volna, visszautasítva a kínált whiskyt, sherryt és martinit – azonnal a tárgyra tért. Bejelentette, hogy mostantól gondjaiba veszi a kis árvát, mi több, teljes körű anyagi felelősséget vállal, beleértve a gyermek taníttatását is, és hogy most már mindenki hazatérhet, megnyugtató háborgó lelkét. Ezt követően szó nélkül felügetett az emeleti gyerekszobába, kiragadta a csecsemőt bölcsőjéből, és a babát szorosan magához szorítva, kiszáguldott a házból. A rokonok mindeközben csak ültek, mosolyogtak és megkönnyebbülten bámultak, McPottle pedig a lépcső tetején állt mereven, rosszálló kifejezéssel az arcán, ajkát szorosan összezárva, karját feszes mellein összefonva.

Tehát így történt, hogy a kis Lexington, mikor még alig volt tizenhárom napos, elhagyta New Yorkot, és délfelé vette útját, hogy nagynénjéhez, Glosspanhez, Virginia államba költözzön.

Glosspan néni már közel hetven volt, amikor Lexington gyámja lett, de ha az ember ránézett, ezt meg nem mondta volna. Oly' eleven volt, mint egy fele ilyen idős nő, s apró ráncos, de még

mindig csinos arcából két csodálatos barna szem tekintett az emberre. Vénkisasszony volt, bár Glosspan néni viselkedésében nem volt semmi vénkisasszonyos. Sohasem volt szomorú, keserű vagy ingerlékeny, nem volt bajusza, és a legkevésbé sem volt irigy másokra, noha mindezen tulajdonságok különösen jellemzőek a vénlányokra és az idősebb hajadonokra egyaránt. Az persze teljes bizonyossággal nem állítható, hogy Glosspan néni mindkét csoportba besorolható lenne.

De mindenesetre különöc egy teremtés volt, efelől nem lehet kétség. Az elmúlt harminc évben furcsa és elszigetelt kis életét teljesen egyedül élte le egy kis házikóban, a Kék Szirt hegység lejtőin, mérföldekre a legközelebbi falutól. Volt két hektár legelője, egy kis földdarabja a zöldségeknek, egy virágoskertje, három tehene, egy tucat tyúkjá és egy jó kakasa.

Ja, és immár itt volt a kis Lexington is.

Szigorú vegetáriánus volt és az állati hús fogyasztását nemcsak egészségtelennek és undorítósnak, de meglehetősen kegyetlen cselekedetnek is tartotta. Csak olyan finom, tiszta ételeket fogyasztott, mint a tej, a vaj, tojások, sajt, zöldségek, dió, fűszernövények és gyümölcsök. A hit pedig, hogy semmilyen élőlényt, még egy ici-pici garnélarákot sem öltek le az ő kedvéért, rendkívül boldoggá tette. Egyszer például, amikor az egyik barna tyúkjá élete zenitjén, idejekorán kilehelte lelkét, Glosspan néni olyan vigasztalanul szomorú lett, hogy majdnem feladta a tojásevést is.

Nem igazán értett a kisbabákhoz, de ez egy pillanatra sem zavarta. A vasútállomáson, még New Yorkban, miközben a vonatra vártak, ami őt és a kis Lexingtonot visszaviszi Virginiába, vásárolt hat cumisüveget, két tucat pelenkát, egy doboz biztosítótűt, egy doboz tejet az útra és egy kis puhakötésű könyvet, *Hogyan gondozzuk a kisbabát?* címmel. Mi másra lett volna bárkinek is szüksége? Majd mikor a vonat elindult, megetette a gyermeket, kicserélte a pelenkáját és lefektette az ülésre aludni. Ezt követően kiolvasta a *Hogyan gondozzuk a kisbabát?* című könyvet.

– Nem lesz itt semmi gond – mondta, és nagy ívben kihajította a könyvet a fülke ablakán –, semmi az ég egy adta világon. – És különös módon nem is volt. Otthon a kis házban minden oly simán ment, mintha ez lenne az élet rendje. A kis Lexington megitta a tejét, böfizett és üvöltött és aludt, pontosan úgy, ahogy egy magafajta csecsemő. Glosspan néni arca pedig felragyogott, valahányszor ránézett, és egész nap csókokkal halmozta el a gyermeket.

4

Hatéves korára Lexington csodálatos kisfiúvá cseperedett, hosszú szőke hajjal és búzavirágkék szemmel. Vidám, életteli gyermekként már ekkor sokat segített idős nagynénjének a különféle házkörűli munkákban. Begyűjtötte a tojásokat a tyúkólból, vaját köpült, krumplit ásott a kertben és gyógynövényeket szedett a hegyoldalban. Lassan el kell kezdeni taníttatni – gondolta Glosspan néni, bár a gondolat, hogy Lexington elhagyja a kis házat, megrémisztette. Annyira szerette a kisfiút, hogy a legrövidebb idő is, amennyire elszakítanak tőle, a halálát jelentené. Küldhetné persze a falusi iskolába is, lent a völgyben, de azon a szörnyű helyen biztosan húsevésre kényszerítenék már az első nap.

– Tudod mit, édesem? – fordult egy nap Lexingtonhoz, miközben a fiú egy kissámlin ült, és nagynénjét figyelte, ahogy sajtot készít. – Nem látom okát, hogy miért ne taníthatnálak én magam?

A fiú hatalmas kék szemeivel ránézett és biztatóan elmosolyodott:

– Csodálatos lenne.

– Az első dolog pedig, amit meg kell majd tanulnod, az a főzés lesz.

– Ez igazán nagyszerűen hangzik, Glosspan néni.

– Tetszik vagy sem, néha majd tanulnod is kell – mondta az idős hölgy. – A vegetáriánusok nem választhatnak olyan sokféle étel közül, mint a hétköznapi emberek. Éppen ezért ahhoz a kevéshez nagyon jól kell érteniük.

– Glosspan néni – könyökölt fel az asztalra a kis Lexington –, mi az, amit a hétköznapi emberek esznek és mi nem?

– Állatok... – rázkódott össze az undortól a néni.

– Úgy érted *élő* állatok?

– Nem – simogatta meg a gyerek fejét Glosspan –, azok már halottak.

A fiú elgondolkodott egy pillanatra.

– Vagyis amikor meghalnak megeszik őket, ahelyett, hogy eltemetnék?

– Nem várják meg, hogy meghaljanak, kicsim. Megölik őket.

– Hogyan ölik meg őket, Glosspan néni?

– Általában egy késsel...elmetszik a torkukat.

– De ezek *milyen* állatok?

– Tehenek és disznók, főleg. És birkák.

– Tehenek! – kiáltott fel Lexington. – Úgy érted, olyanok, mint Daisy és Hópehely és Lily?

– Pontosan, édesem.

– De *hogyan* eszik meg az állatokat, Glosspan néni?

– Apró darabokra vágják őket, és a darabokat megfőzik. Szerintük akkor a legfinomabb, amikor még véres, és a csontokra tapad a gőzölgő hús.

– És disznókat is?

– A disznókat különösen imádják.

– Nagy falat véres disznóhús. Képzeld csak el! És még mit esznek, Glosspan néni?

– Csirkét.

– Csirkét!

– Milliós számra.

– A tollával együtt?

– Nem, drágaságom. A tollát nem. De most szaladj és hozz nekem egy marék snidlinget.

Röviddel ezután megkezdődött az öt tantárgyat átfogó tanítás. Az olvasás, az írás, a földrajz, az aritmetika mellett – a legnépszerűbb

tanár és diák számára egyaránt – a főzés volt. Sőt, hamarosan bizonyossá vált, hogy a kis Lexington e diszciplínában kivételes tehetséggel bír. Született szakács volt. Ügyes és gyors. A tepsiket és lábasokat zsonglőrként kezelte. Mire a nagynénje meghámozott egyetlen burgonyát, addigra ő húsz egyforma papírvékonyágú szeletre vágott egy másikat. A szájpadrólása különösen érzékeny volt. Megkóstolt egy csésze erős hagymalevest, és azonnal megérezte benne egyetlen, apró zsályalevél aromáját. Egy ilyen fiatal fiú esetében mindezek kissé mehökkentően hatottak és – az igazat megvallva – Glosspan néni nem is igazán tudta, hogy mit csináljon. De mindenesetre rendkívül büszke volt és csodás jövőt jósolt a fiúnak.

– Micsoda kegyelme ez a sorsnak, hogy öregségemre egy ilyen csodás fiatalember vigyáz majd rám – szokta volt sóhajtani. S néhány évvel később valóban visszavonult a konyhaművészettől, most már a fiúra bízva a ház körüli munka és különösen a főzés minden gondját. A gyerek ekkor tíz, Glosspan néni pedig közel nyolcvan éves volt.

5

Amint egyedül maradt a konyhai tennivalókkal, Lexington új recepteket kezdett kikísérletezni. Az addig megismert ételek már egyáltalán nem érdekelték. Örült készítményt érzett az alkotásra. Több száz ötlete várt a megvalósulásra.

– Mindenekelőtt – mondta – egy gesztenyefelfújt megkomponálásával kezdem. – Még aznap elkészítette vacsorára. Kitűnően sikerült.

– Zseni vagy – kiáltott fel Glosspan néni, majd felpattant a székből, és a fiú mindkét arcát megcsókolta. – Történelmet fogsz írni.

Ezt követően nem telt el nap anélkül, hogy valami különleges, új recept alapján készült étel-remek ne került volna az asztalra. Volt ott

brazíliai dióleves, zöldségragu, pitypangomlett, krémsajt bundában, töltött káposzta, mogyoróhagyma *à la bonne femme*, pikáns céklahab, Stroganoff szilva, holland sajtos pirítós, lángoló fenyőtorta és számtalan más, gyönyörűséges alkotás. Glosspan néni soha életében nem kóstolt még ilyen ételcsodákat. Reggelente pedig, még jóval az ebéd elkészülte előtt, kiült a karosszékbe a verandán, és a konyhából felé szálló mesés illatok alapján próbálta kitalálni, hogy mi kerül délben az asztalra.

– Mi készül ma, fiam? – szokta kérdezni.

– Találd ki, néném – érkezett a válasz a konyhából.

– Az illata bundás salátára emlékeztet – mondta a néni élénken szimatolva.

S egyszer csak kijött a konyhából ez a tízéves forma gyerek, arcán győzelemittas mosollyal, és a kezében gőzölgött egy nagy lábos ragu, a legfinomabb, amit paszternákból és lestyánból valaha is készítettek.

– Tudod, mit kellene tenned? – kérdezte Glosspan néni, miközben mohón falta a ragut. – Azonnal papírt és ceruzát kellene ragadnod, és egy szakácskönyvet kellene írnod.

A fiú ránézett, miközben lassan rágcsálta a paszternákot.

– Miért ne? Megtanítotlak írni, megtanítotlak főzni, most már csak ezt a kettőt kell egyesítened. Gondolj bele! Ez a szakácskönyv világhírt hoz majd neked.

– Rendben – mondta Lexington. – Megírom.

A fiú még aznap nekiült, és papírra vetette az első sorait annak a monumentális műnek, mellyel élete hátralévő részében majd foglalkozik, s melynek címe *Együnk jól és egészségesen* lesz.

Mire tizenhét éves lett, már több mint kilencezer különféle receptet gyűjtött össze. Természetesen ezek mindegyike egyedi és kitűnő volt.

Munkáját azonban megzavarta Glosspan néni tragikus halála. Egy este az idős hölgyet szélütés érte, és a fiú – aki a különös zajra azonnal nénje szobájába rohant – ott találta őt az ágyában sikoltozva, ahogy a görcstől mindenféle bonyolult pózokban rángatózott. A látvány olyan szörnyű volt, hogy a felkavart lelkű ifjú csak ugrabugrált körülötte pizsamában, a kezét tördelve, és azon tépelődött, hogy mi a csudát kellene tennie. Végül, lehűtendő a nénit, merített egy vödör vizet a legelő melletti kis tóból és nyakon öntötte vele. Ez azonban csak súlyosbította a rohamot, és az idős hölgy egy órán belül kilehelte lelkét.

– Ez szörnyű – mondta Lexington, miután jó párszor megcsipkedte a halottat, hogy meggyőződjön, tényleg az e. – S milyen hirtelen! Milyen gyorsan és hirtelen! Néhány órával ezelőtt még makkegészségesnek tűnt. Három adagot is megevett legújabb műalkotásomból, a csípős-fűszeres gomba burgerből, és még dicsérte is, hogy milyen zamatos.

Néhány perc sírás után – mivel igen nagyon szerette a nénjét – összeszedte magát, felnyalabolta a holttestet, kivitte és elföldelte a tehénistálló mögött.

Másnap, miközben a dolgait rendezgette, keze ügyébe akadt egy boríték, melyet Glosspan néni neki címzett. Kinyitotta, és egy levelet, valamint két ötven dolláros csekket emelt ki belőle.

Kedves fiam! – kezdődött a levél. – Jól tudom, hogy 13 éves korod óta nem voltál lent a völgyben, de amint meghalok, azonnal húzz cipőt, vedd fel tiszta inget és menj le a faluba. A doktort keresd. Kérd meg, hogy adja ki a halotti bizonyítványomat. Azután vidd el ezt a bizonyítványt az ügyvédemhez, egy bizonyos Samuel Zuckermannhoz, aki New Yorkban él. Nála is van egy másolat a végrendeletemből. Zuckermann úr majd mindent elrendez. A készpénz a borítékban éppen fedezi a halotti bizonyítvány kiadásának költségét és a New York-i utad. Zuckermann majd ad többet, és a leghőbb vágyam, hogy ezt konyhaművészeti és

vegetáriánus kutatásaidra fordítsd, valamint hogy folytasd nagyszerű könyved írását addig, amíg úgy nem érzed, hogy az minden szempontból teljes és egész.

Szerető nénikéd, Glosspan

Lexington, aki mindig azt tette, amit a nagynénje mondott, felhúzta a cipőjét, felvett egy tiszta inget és lement a völgybe, egyenesen a faluba, ahol a doktor lakott.

– A Glosspan néni? – hökkent meg az orvos – Te jó isten, *meghalt?*

– Pontosan – válaszolt a legény. – Ha feljön velem a házhoz, ki is ásom magának, hogy a saját szemével lássa.

– Milyen mélyre ástad? – érdeklődött az orvos.

– Úgy hat-hét láb... gondolom.

– És milyen régen?

– Ó, már vagy nyolc órája.

– Akkor tényleg halott. Tessék, itt a bizonyítvány.

7

Hősünk így most már elindulhatott New Yorkba, hogy megkeresse Zuckermann urat. Gyalog ment, bokrokban aludt, füveken és bogyókon élt. Tizenhat napig tartott az út.

– Milyen csodálatos hely! – kiáltott fel, ahogy körülnézett az 57. utca és az 5. sugárút sarkán állva. – Sehol egy tehén, sehol egy csirke és egyik nő sem hasonlít Glosspan néniére.

Nos, Zuckermann úr végképp nem hasonlított senki ember fiára, akit Lexington korábban valaha is látott. Apró, puhány emberke volt, hamuszürke arccal és hatalmas, bíborvörös orral. Amikor pedig elmosolyodott, a szájüregében minden irányból az arany csodálatos fénye kápráztatta el az embert. Lexingtonot ízlésesen berendezett irodájában fogadta, melegen megszorította a kezét, majd gratulált nagynénje halálához.

– Gondolom, tisztában volt azzal, hogy szeretett gyámja meglehetősen jómódú asszony? – kérdezte az ügyvéd.

– Úgy érti a csirkék, meg a tehének...?

– Úgy értem, a félmillió dolcsi.

– Mennyi?

– Félmillió, fiam. Ennyit hagyott önre. – Zuckermann kényelmesen hátradőlt székében, összekulcsolt kezét lötytyedt pocakján pihentette, miközben jobb mutatóujjával a mellényen és az ingen keresztül köldökét vakargatta. Ez egyik kedvenc, különösen nagy élvezetet nyújtó foglalatossága volt.

– Természetesen ebből ötven százalék szolgálataimért levonandó – tette hozzá –, de önnek még így is marad kétszázötvenezer.

– Gazdag vagyok! – kiáltotta Lexington. – Ez csodás! Mikor kapom meg a pénzt?

– Nos – mondta a jog tudora – az ön legnagyobb szerencséjére, meglehetősen szívélyes nexusban vagyok az itteni adóhatósággal. Minden bizonnyal meg tudom győzni őket arról, hogy tekintsenek el az ilyenkor szokásos illetékek és adó befizetésétől.

– Hogy ön milyen nagylelkű... – suttogta Lexington.

– Természetesen a megfelelő embernek azért kell egy kisebb honoráriumot fizetnem.

– Ahogy gondolja, Zuckermann úr.

– Azt hiszem százezer elég lesz.

– Te jó ég! Nem túl nagy összeg ez?

– Soha ne becsüljön alá egy adóbehajtót vagy egy rendőrt – mondta Zuckermann –, ezt jól vesse az eszébe.

– Jó, de így mennyi marad nekem? – kérdezte a fiú szelíden.

– Kereken százötvenezer. De ebből még ki kell fizetnie a temetési költségeket.

– *Temetési* költségeket?

– A ravatalozót például. Biztosan tudja, mi az.

– De hát, Zuckermann úr! Én magam ástam el a nagynénémet a tehénistálló mögött.

– Efelől nincs kétségem. Na és?

– Nem használtam ravatalozót.

– Figyeljen ide – mondta Zuckermann türelmesen. – Bizonyára nem tudja, de ebben az államban van egy törvény, amely kimondja, hogy egy végrendelet kedvezményezettje addig nem veheti át örökségét, amíg a ravatalozó maradéktalanul ki nincs fizetve.

– Úgy érti ez a *törvény*?

– Pontosan. Ez a törvény, és ez így is helyes. A ravatalozó az egyik legnagyobb nemzeti intézményünk, és mint ilyen, mindenáron védenünk kell. Minden áron!

Zuckermann úr – néhány más, a közérdeket szem előtt tartó tudós ember társaságában – mellesleg tulajdonosa volt egy cégnek, mely kilenc pompásan berendezett ravatalozót ellenőrzött a városban. Valamint egy Brooklynban található hamvveder gyárat és egy Washington Heights-i posztgraduális balzsamozó iskolát. Zuckermannak így minden, a halállal kapcsolatos megemlékezés természetesen mélyen vallásos ügy volt. Valójában az egész üzleti élet mélyen érintette, majdnem annyira mélyen, mint Jézus születése a kereskedőket.

– Önnek nem volt joga sajátkezűleg eltemetni a nagynénjét – mondta. – Egyáltalán nem volt joga.

– Nagyon sajnálom, Zuckermann úr.

– Mert ez minden kétséget kizáróan aláássa az államrendet.

– Mindent megteszek, amit csak mond, Zuckermann úr. Csak azt szeretném tudni, hogy végül, ha már mindent kifizettem, mennyi pénzt fogok kapni?

Itt egy kis szünet állt be. Zuckermann sóhajtott egyet, homlokát összeráncolta és titokban tovább vakargatta a köldökét.

– Mondjuk úgy...ötvenezer? – ajánlotta, egy ragyogó mosolyt megeresztve. – Az úgy is olyan szép kerek szám.

– Ma délután megkaphatom?

– Nem látom okát, hogy miért ne.

Zuckermann tehát behívatta főpénztárosát és utasította, hogy adjon Lexingtonnak ötvenezer dollárt készpénzben, és az összegről állítson ki számlát is. A fiú, aki ekkor már örült, hogy egyáltalán kapott valamit, átvette a pénzt, elsüllyesztette a hátizsákjában, majd kezét rázott Zuckermannal, megköszönte a segítséget, és kilépett az irodából.

– Én vagyok a világ ura! – kiáltott fel, mikor kilépett az utcára. – Ez a pénz kitart, amíg befejezem a könyvet. Azután pedig ennek nyilván a többszörösét fogom keresni.

Állt a járdán és azon törte a fejét, hogy merre tovább. Balra fordult és lassan, ráérősen bámészkodva elindult.

– Milyen undorító szag! – szimatolt a levegőbe a fiú. – Kibírhatatlan.

Kifinomult szaglóiégeit, melyek csak a legkellemesebb konyhai illatok befogadására voltak alkalmasak, szörnyű kínzásnak vetették alá a buszok hátuljából kiáramló bűzök és gázok.

Ki kell jutnom innen, mielőtt teljesen tönkremegy az orrom – gondolta Lexington –, de először ennem kell valamit, különben éhen halok.

Szegény fiú az elmúlt két hétben ugyanis csak bogyókat és mindenféle fűfélét evett, gyomra immár tehát joggal epekedett valami normális étel után.

Jól esne egy kukorica kotlett, vagy még inkább néhány húsosabb salátalevél – morfondírozott.

Átkelt az utcán és betért egy kisebb étterembe. A hely csendes volt, sötét, és nagy volt a hőség. A levegőben zsír- és mosogatólészag terjengett. Az egyetlen vendég, egy barna kalapos férfi, a fiú érkezésére fel sem nézve, elszántan evett. Hősünk, hátizsákját a szék támlájára akasztva, helyet foglalt egy sarokasztalnál.

Ez igencsak érdekes lesz – gondolta a fiú. – Az elmúlt tizenhét év alatt csak két ember főztjét kóstoltam, Glosspan néniét és a sajátomat. Már ha persze McPottle-t, a dajkát nem számolom, aki

néhányszor biztos megmelegítette a tejet, amikor vigyázott rám. De most mindenféleképpen egy új szakács művészetével fogok találkozni, és ha szerencsém van, egy-két hasznos ötletet is összeszedhetek a könyvemhez.

Egy pincér lépett elő az árnyékból és megállt az asztala mellett.

– Üdvözlöm – mondta Lexington. – Kukorica kotlettet kérek. Megkérném a szakácsot, hogy mindkét oldalát egyenként huszonöt másodpercig süsse, előforrosított serpenyőben, tejszínnel, és tálalás előtt egy csipetnyi lestyánnal hintse meg. Hacsak az önök szakácsa nem ismer valami eredeti módot az elkészítésre, mely esetben természetesen azt szívesen kipróbálnám.

A pincér érdeklődve nézte a vendéget, majd megszólalt:

– Sertéssült és káposzta. Csak ez maradt. Kéri, vagy nem?

– Milyen sült és káposzta?

A pincér elővett egy használt zsebkendőt a nadrágzsebéből, egy hatalmas suhintással – mintha egy ostorral csapott volna – szétnyitotta és hangosan belefújta az orrát.

– Kéri, vagy nem? – ismételte meg, az orrát törölgetve.

– Elképzelésem sincs, hogy mi lehet az – felelte a fiú –, de szívesen kipróbálom. Tudja, egy szakácskönyvet...

– Egy sertéssült és egy káposzta rendel! – üvöltötte a pincér, meg sem várva, hogy Lexington befejezze. Hátulról pedig, messze, valahonnan a sötétség mélyéről egy hang válaszolt neki.

A pincér eltűnt, Lexington pedig hátranyúlt a hátizsákjába saját evőeszközeiért, amiket még hatodik születésnapjára kapott ajándékba nagynénjétől. Azóta nem evett mással. Míg az ételre várt, óvatosan, egyenként megtisztította őket egy muszlin kendővel.

Hamarosan megérkezett a sertéssült káposztával. A pincér egy tányért tett elé, amin valami forró, szürkés-fehér dolog gőzölgött. A fiú nyugtalanul előrehajolt, hogy megszagolja. Remegő orrlikai kitértek, hogy az illatot befogadhassák.

– De hát ez valami csoda! – kiáltott fel. – Micsoda aroma! Hiszen ez óriási!

A pincér hátrált egy lépést és úgy figyelte a vendéget.

– Soha életemben nem éreztem még ilyen gazdag és gyönyörűséges illatot! – csodálkozott Lexington, miközben az evőeszközeiért nyúlt. – Miből készült?

A barna kalapos körülnézett, majd figyelmét újra a tányérjára összpontosította. A pincér a konyha felé hátrált.

A fiú vágott a húsból egy kis falatot, beledöfte villáját és az orrához emelte, hogy újra megszagolja. Ezután bekapta és félig csukott szemmel, megfeszült testtel lassan rágni kezdte.

– Ez hihetetlen! – kiáltotta. – Egy teljesen új íz! Ó, Glosspan néni, bárcsak te is itt lehetnél, és megkóstolhatnád ezt a rendkívüli ételt! Pincér! Jöjjön ide azonnal!

A megdöbönt vendéglátóipari dolgozó a szoba legtávolabbi sarkából figyelt, és nem igazán szándékozott odamenni.

– Ha idejön és beszél velem, ajándékot kap – mondta Lexington és egy százdolláros bankjegyet lobogtatott a kezében. – Kérem jöjjön ide, és beszéljen!

A pincér óvatosan visszaoldalazott az asztalhoz, kikapta a pénzt a fiú kezéből, közel emelte a szeméhez és minden szögből megvizsgálta. Majd gyorsan a zsebébe süllyesztette.

– Mit tehetek önért, barátom? – kérdezte.

– Nézze – kezdte Lexington –, ha megmondja mi volt ez az ízletes étel, és hogy pontosan hogyan készül, adok még egy százast.

– Már mondtam – felelte a férfi. – Sertés.

– De pontosan mi az a sertés?

– Még soha nem evett sertéssültet? – bámult csodálkozva a pincér.

– Az isten szerelmére, ember! Mondja már meg, hogy mi ez, és ne locsogjon!

– Ez disznó – mondta végül a pincér. – Csak berakja a sütőbe és kész.

– *Disznó!*

– Minden sertés disznó. Nem tudta?

– Úgy érte ez *disznóhús*?

– Azt garantálom.

– De...de...ez...lehetetlen – hebegte a fiú. – Glosspan néni, aki a világon mindenkinél többet tudott az ételekről azt mondta, hogy a hús undorító és visszataszító és büdös. És mégis, ez a darab itt a tányéromon, kétségtelenül a legpompázatosabb dolog, amit valaha kóstoltam. Ezt hogyan magyarázza? Glosspan néni biztos nem mondta volna, hogy undorító, ha nem az.

– Talán a nagynénje nem tudta, hogyan kell elkészíteni – mondta a pincér.

– Hát lehetséges lenne ez?

– Hogyne lehetne az. Különösen a sertés esetében. A sertést vagy jól készíti el az ember, vagy sehogy.

– Heuréka! – kiáltott fel Lexington. – Fogadjunk, hogy ez történt! Glosspan néni rosszul készítette el! – Egy újabb százdollárost adott a pincérnek. – Azonnal mutassa be nekem azt a zsenit, aki ezt a csodát készítette.

A vendéget rögtön a konyhába vezették és bemutatták neki a szakácsot, aki egy idősödő férfi volt, kiütésekkel a nyaka egyik oldalán.

– Ez egy újabb százasba került – jegyezte meg a pincér.

Lexington olyan boldog volt, hogy nem is ellenkezett, de most a szakácsnak adta a bankjegyet.

– Ide hallgasson! – mondta a séfnek. – Hogy őszinte legyek, kissé összezavart az, amit a pincér mondott az imént. Bizonyos ön abban, hogy az étel, amit az előbb ettem, disznóhúsból készült?

A szakács felemelte jobb kezét és a nyakán lévő kiütéseket kezdte vakargatni.

– Nos – kezdte, és ravaszul a pincérre sandított –, csak annyit mondhatok, hogy *azt hiszem*, disznóhús volt.

– Úgy érte, hogy nem biztos benne?

– Az ember soha nem lehet biztos semmiben.

– Akkor mi más lehetett még?

– Nos – mondta a szakács még mindig a pincérre bámulva –, van egy egészen kicsi esélye annak is, hogy valami emberi anyag kerülhetett bele.

– Úgy érte egy férfi?

– Ja.

– Te jó ég!

– Vagy egy nő... Akár az is lehetett. Az ízük legalábbis egyforma.

– Hát most aztán tényleg meglepett – állapította meg a fiú.

– Az ember mindig tanul valami újat.

– Ez szent igaz.

– Tulajdonképpen nemrég érkezett egy hatalmas szállítmány ilyen hús, disznó helyett – tette hozzá a szakács. – A gond csak az, hogy nagyon nehéz a kettőt megkülönböztetni. Mindkettő nagyon finom.

– Az, amit én ettem, egyszerűen kitűnő volt.

– Örülök, hogy ízlett – mondta a konyha ura. – De hogy őszinte legyek, az szerintem mégiscsak disznó volt. Sőt, tulajdonképpen majdnem biztos vagyok benne.

– Tényleg?

– Ja.

– Nos, akkor el kell fogadnunk, hogy önnek igaza van – szögezte le a fiú – Akkor viszont lenne olyan kedves... itt is van egy újabb százas a fáradságáért... lenne tehát olyan kedves és elmondaná pontosan, hogyan készítette el?

A szakács, miután zsebre vágta a pénzt, rendkívül színes előadásba kezdett arról, hogyan is kell elkészíteni egy szelet sertéshúst, Lexington pedig eközben az asztalon ülve buzgón jegyzetelt, hogy nehogy a legapróbb részlet is kimaradjon.

– Ez minden? – kérdezte, amikor a szakács befejezte.

– Ja.

– De kell lennie még valaminek!

– Ha kiváló minőségű a hús, az már fél siker – mondta a szakács.

– A sertésnek jó minőségűnek kell lennie, a hentesnek kiválóan fel kell dolgoznia, különben vacak lesz, akárhogyan is készítse el.

– Mutassa meg hogyan – kérlelte Lexington –, szeljen fel egyet, hogy megtanuljam.

– Mi nem dolgozunk fel disznót a konyhában – nézett rá komolyan a szakács. – Amit evett, az egy bronxi vágóhídról érkezett.

– Akkor adja meg a címet!

A séf odaadta a címet és hősünk, miután mindkettejüknek többször is megköszönte a szíves segítséget, kirohant az utcára, beugrott egy taxiba, és a Bronx felé hajtatott.

8

A vágóhíd egy hatalmas, négy emeletes téglapépület volt, és az édeskés szagú, nehéz levegő, mely körülötte, pézsmaszagra emlékeztetett. A főbejárat felett egy tábla hirdette, hogy „BÁRMIKOR SZÍVESEN LÁTJUK AZ ÉRDEKLŐDŐKET”. Lexington így felbátorodva belépett a kapun és egy macskaköves udvarra jutott, melyet maga az épület vett körül. Azután a jelzéseket követve (GYÁRLÁTOGATÁS KÍSÉRŐVEL ERRE), egy hullámlemezfalú barakkhoz ért (VÁRÓTEREM), jó távol a főépülettől. Udvariasan kopogott az ajtón, majd belépett.

Rajta kívül már hatan voltak a váróteremben. Egy kövér anya két, kilenc-tíz év körüli fiával. Egy fiatal pár – szemük úgy csillogott, mintha mondjuk a mézesheteiket töltenék itt. Volt ott még egy sápadt asszony, kezén hosszú fehér kesztyű. Egyenes derékkal ült, előre nézett, és kezeit az ölében pihentette. Senki sem szólt. Lexington kíváncsi volt, hogy vajon mind szakácskönyvet írnak-e, éppúgy mint ő, de amikor ezt a kérdést hangosan is feltette, választ nem kapott. A felnőttek csak titokzatosan mosolyogtak, és a fejüket rázták, a gyerekek pedig úgy néztek, mintha legalábbis egy marslakó állna előttük.

Hamarosan nyílt az ajtó és egy vidám, kipirult arcú férfi dugta be a fejét a nyíláson:

– Kérem a következőt! – Az anya két gyermekével kiment a helyiségből.

Nem telhetett el több tíz percnél, a pirospozsgás arc ismét megjelent az ajtónyílásban:

– Kérem a következőt! – mondta ismét, mire a nászúton lévő pár felpattant és kisietett a férfi után.

Két új látogató lépett be – egy középkorú férj, középkorú feleségével, aki egy zöldségekkel teli fonott bevásárló kosarat szorongatott –, és helyet foglaltak a többiek mellett.

– Kérem a következőt! – mondta az idegenvezető, és a hosszúkesztyűs nő elhagyta a barakkot.

Újabb érkezők foglaltak helyet a kemény háttámlájú fa székekben.

Néhány perc múlva harmadszor is visszatért az idegenvezető, és most Lexington következett.

– Kövessen, kérem – mondta az idegenvezető, és az udvaron áthaladva a főépület felé vette az irányt.

– Milyen izgalmas! – kiáltotta Lexington és egyik lábáról a másikra ugrált. – Csak azt bánom, hogy Glosspan nénikém nem lehet itt, és nem láthatja azt, amit én fogok látni.

– Én csak a bevezető részt intézem – mondta az idegenvezető. – Ezt követően másnak adom önt át.

– Ahogy gondolja – suttogta izgatottan a fiú.

Először egy hatalmas, bekerített részhez mentek az épület hátsó traktusában, ahol sertések százai voltak összezárva.

– Nos, itt kezdődik az egész – mondta a vezető –, és ott mennek be.

– Hol?

– Ott – a férfi egy hosszú, fából összeácsolt pajtára mutatott. – Mi csak béklyókarámnak nevezzük. Erre tessék.

Ahogy Lexington és az idegenvezető odaértek, három férfi, mindannyian hosszú gumicsizmában, éppen egy tucát disznót vezetett a béklyókamrába. A fiú és kísérője követte őket.

– Most láthatja, ahogy lebéklyózzák őket.

A tető nélküli helyiség belülről teljesen üres volt. Az egyik fal mellett, körülbelül három láb magasan, folyamatosan mozgott egy acélkábel. Kampók voltak rajta. Amint elérte a helyiség végét, a kábel felfutott függőlegesen a falon, a nyitott tetőn át, egészen a főépület legfelső szintjére. A disznók a karám távolabbik végében zsúfolódtak össze. Szemük aggodalmat tükrözött. Ekkor az egyik csizmás férfi felemelt egy fémláncot a fal tövénél, és a hozzá legközelebb eső disznóhoz közelített. Lehajolt, és a lánc egyik végét gyorsan a disznó hátsó lábára hurkolta, míg a lánc másik végét a mellette elhaladó vaskábelen függő egyik horogra akasztotta. A kábel tovább mozgott. A lánc megfeszült, és a disznó lábát hátra- és felrántotta. Az állat három lábon állva hátrált, de nem dőlt el. Meglehetősen mozgékony állat volt és valahogy sikerült megőriznie az egyensúlyát, még ebben a lehetetlen testhelyzetben is. Furcsán szökdécselve próbált ellenállni a láncnak, de folyamatosan hátrálni kényszerült. Ez egészen addig folytatódott míg a kábel a karám végénél hirtelen függőlegesen kezdett futni. Az idáig vonszolt szerencsétlen párát a kábel a hátsó lábánál fogva a levegőbe rántotta, és az eltűnt a magasban. Éles visítás hangja töltötte be a helyiséget.

– Igazán érdekes folyamat – mondta Lexington. – De mi volt az a vicces, reccsenő hang, amit kiadott, ahogy a kábel felfelé vitte?

– Valószínűleg a lába – felelte az idegenvezető. – Vagy a medencecsont.

– De ez nem baj?

– Miért lenne az? – kérdezte a kipirult arcú férfi. – A csontot nem esszük meg.

A gumicsizmás férfiak mindeközben ott sürgölődtek a disznók körül, és csakhamar mindegyik állat ott lógott a kábelen egymás mellett, követve társukat – hangos tiltakozás közepette – a végzetbe.

– Hát, az biztos, hogy ennek az ételnek az elkészítéséhez jóval több kell, mint csupán a fűszerek szedegetése. Glosspan néni

biztosan nem tudta volna elkészíteni.

Ekkor, miközben még Lexington egy pillantást vetett a fenti sötétségben tovatűnő utolsó disznóra, az egyik gumicsizmás csendben mögé került, és az ifjú egyik bokájára hurkolta a lánc egyik végét. A másikat pedig, ahogy az a disznók esetében is történt, a kábelen futó kampóra akasztotta. A következő pillanatban, mielőtt még észrevette volna, hogy mi is történik valójában, a megfeszülő lánc lerántotta hősünket a lábáról és hátrafelé vonszolta a béklyókamra betonpadlóján.

– Állj! Állítsanak le mindent! Beakadt a lábam! – üvöltötte a fiú.

De senki nem tűnt különösebben segítőkésznek. Öt másodperc múlva pedig szegény fiatalembert az immár felfelé futó kábel felrántotta a levegőbe. Lexington egyik bokáján lógva, a nyitott tető felé himbálózott.

– Segítség! – kiabálta. – Segítség! Itt valami szörnyű félreértés történt! Állítsák le a motorokat! Tegyenek le!

A kísérő kivette a szivart a szájából és nyugodtan felnézett a gyorsan emelkedő fiúra, de nem szólt semmit. A gumicsizmások pedig már mentek is kifelé, hogy begyűjtsék a következő adag disznót.

– Segítsen valaki! – kiabált hősünk. – Engedjenek le! Kérem, engedjenek le!

De most felért a legfelső emeletre, ahol a kábel összetekeredett mint egy kígyó, és egy nagy lyukon – egyfajta ajtónélküli ajtón – haladt át. És ott a küszöbön, várva, hogy üdvözölhesse, mint Szent Péter a mennyország kapujában az odaérkezőket, ott állt alvadt vértől mocskos sárga kötényben a böllér.

Lexington fejjel lefelé látta csak, ráadásul csupán egy rövid időre, de azonnal átérezte a nyugalmat és békességet, ami a férfiból áradt. És ez reményt adott neki.

– Helló – mondta a böllér mosolyogva.

– Gyorsan! Mentsen meg! – kiáltotta hősünk.

– Örömmel – válaszolta a böllér, és bal kézzel megfogta Lexington egyik fülét, majd a jobb kezében tartott késsel könnyedén, nagy szakértelemmel átmetszette a fiú nyaki ütőerét.

A kábel, és rajta lógva Lexington, tovább mozgott. Még mindig minden a feje tetején állt, a vér folyt a torkából, de úgy-ahogy látott, és az volt a furcsa benyomása, hogy egy nagyon hosszú helyiségben van, és messze, a terem végében, ott egy hatalmas gőzölgő üst. És az üst körül, félig eltűnve a gőzben, sötét alakok táncolnak, kezükben hosszú rudakkal. Úgy tűnt, hogy a kábel egyenesen az üst felett halad el, és a disznók egyenként belepottyannak a forrásban lévő vízbe, és mintha ezek egyikének mellső lábán hosszú fehér kesztyű lenne.

Hősünk hirtelen elálmosodott. De mindaddig nem távozott e lehetséges világok legjobbjából a következőbe, amíg erős szíve ki nem pumpálta testéből az utolsó csepp vért is.

SZERELMEM, GALAMBOM

Borkóstoló

Hatan vacsoráztunk aznap Mike Schofield londoni házában: Mike a feleségével és a lányával, én a feleségemmel és egy Richard Pratt nevű ember.

Richard Pratt híres ínyenc volt. Egy kis társaság, az Epikureusok elnökeként egyénileg terjesztette a tagoknak havonta megjelenő kiadványát ételekről és borokról. Vacsorákat szervezett olyan helyeken, ahol pazar ételeket és ritka borokat szolgáltak fel. Nem dohányzott, félt, hogy azzal rontaná ízlelését, és amikor a borokról beszélt, szokatlan, meglehetősen mulatságos szokása volt azokat élőlényekként jellemezni. „Megfontolt bor”, mondta néha, „meglehetősen bátortalan és határozatlan, de igen megfontolt”. Máskor: „Kedélyes bor, kedves és derűs – kissé szemérmetlen talán, mindazonáltal kedélyes”.

Két alkalommal is vacsoráztam már Mike-éknál úgy, hogy Richard Pratt is a vendégek között volt. Mike és felesége minden alkalommal kitétek magukért, hogy valamilyen különleges ételt készítsenek a híres ínyencnek. Láthatólag ez az este sem volt kivétel. Amint beléptünk az ebédlőbe, szemembe ötlött, hogy itt egy ünnepi lakomához terítettek. A hosszú gyertyák, a sárga rózsák, a temérdek csillogó ezüst, a fejenként három borospohár, és mindenek felett a konyhából beáramló sült hús halvány illata, ettől azonnal összefutott a nyál a számban.

Ahogy leültünk, eszembe jutott, hogy Richard Pratt mindkét látogatása alkalmával Mike kisebb fogadásokat kötött vele, a vörösborral kapcsolatban, hogy vajon meg tudja-e állapítani a fajtáját és az évjáratát. Pratt azt válaszolta, hogy nem túl nehéz feladat, ha valamelyik jó évjáratról van szó. Ekkor Mike egy rekesz borban fogadott az adott fajtából, hogy nem lesz képes rá. Pratt beleegyezett, és mindkét alkalommal nyert. Biztos voltam benne, hogy ma este is sor kerül egy ilyen fogadásra. Mike hajlandó volt

elveszíteni a tétet, csak hogy bizonyítsa: bora érdemes arra, hogy felismerjék, Pratt a maga részéről pedig higgadt, kimért örömmel villogtathatta tudását.

A vacsora első fogása sprotni tál volt, vajban ropogósra sütvé, hozzá illő moseli borral. Mike felállt, öntött magának, és amint visszaült, láttam, hogy Richard Prattet nézi. Elém tette a palackot, hogy el tudjam olvasni a címkét. Az állt rajta: „*Geierslay, Ohligsberg, 1945*”. Odahajolt hozzám, és megsúgta, hogy Geierslay egy kis falu a Mosel vidéken, amely Németországon kívül szinte teljesen ismeretlen. Azt is elmondta, hogy a bor, amelyet iszunk, rendkívüli. A pince oly keveset termel, hogy egy idegennek szinte lehetetlen hozzájutni. Személyesen látogatott el Geierslaybe az előző nyáron, hogy beszerezze azt a néhány tucat palackot, amelyet végül felajánlottak neki.

– Kétlem, hogy jelenleg bárkinek is lenne belőle az országban – jegyezte meg. Láttam, hogy megint Richard Prattre pillant.

– Az a nagyszerű a moseli borban – folytatta hangját felemelve –, hogy kiválóan alkalmas vörösbor előtti fogyasztásra. Sokan rajnai bort szolgálnak fel helyette, de csak mert nem tudnak jobbat. Tudja, a rajnai megöli a kényes bordeaux-it. Barbár dolog rajnait felszolgálni bordeaux-i előtt. De a moseli...Ó!...a moseli tökéletes.

Mike Schofield kedves, középkorú férfi volt, de csak egy tőzsdeügynök. Egészen pontosan egy tőzsdei spekuláns, aki mint legtöbbjük, kínosnak találta, szinte szégyellte, milyen sok pénzt keresett olyan kevés tehetséggel. Szíve mélyén tudta, hogy nem igazán volt több, mint egy alkusz – egy behízelt, végtelenül tiszteletre méltó, titokban gátlástalan alkusz –, aki tudta, hogy ezt a barátai is tudják. Így hát kultúreberré akart válni, kiművelni az irodalmi és esztétikai érzékét, festményeket, zenét és könyveket gyűjteni, és mindent, ami ehhez hozzátartozik. A rajnai és a moseli borról tartott kis prédikációja is ennek volt része, annak a kultúráltságnak, amelyre úgy áhítozott.

– Elragadó kis bor ez, nem gondolja? – kérdezte. Még mindig Richard Prattet figyelte. Láttam, amint lopva óvatos pillantásokat vet az asztalra minden alkalommal, amint vendége fejét lehajtva egy falat sprotnit vesz a szájába. Szinte éreztem, ahogy várja a pillanatot, amikor Pratt először kortyol poharából, majd élvezettel, meglepődve, talán még csodálkozással is vegyes mosollyal néz fel, hogy beszélgetésbe elegyedjen, és hogy Mike mesélhessen neki Geierslayról.

De Richard Pratt nem kóstolt bele a borba. Teljesen belemélyedt a Mike tizennyolc éves lányával, Louise-zal folytatott beszélgetésébe. Félig felé fordult, mosolygott rá, és amennyire a szavaiból ki tudtam venni, valamilyen történetet mesélt neki egy szakácsról, egy párizsi étteremben. Amint mesélt, egyre közelebb hajolt a lányhoz, igyekezett minél nagyobb hatást gyakorolni rá, miközben a szegény lány olyan messzi hajolt tőle, amennyire csak tudott. Udvariasan, inkább kétségbeesetten bólogatott, nem az arcát, hanem inkább szmokingjának legfelső gombját nézte.

Elfogyasztottuk a halat, a cseléd pedig elkezdte leszedni a tányérokat. Amikor Pratthez ért látta, hogy az nem nyúlt még az ételhez. Tétovázott, amire Pratt felfigyelt. Odébb hessegette a cselédet, félbeszakította a beszélgetést, és gyorsan enni kezdett. A ropogós barna kis halakat gyors mozdulatokkal a villájára szúrta, és szájába hajigálta. Amikor végzett, poharáért nyúlt, és két rövid nyeléssel legurította a bort a torkán, ezután rögtön visszafordult, és folytatta beszélgetését Louise Schofielddel.

Mike végignézte a jelenetet. Figyeltem amint ott ül, teljesen mozdulatlanul, uralkodva magán, vendégére nézve. Kerek, derűs arca kissé megnyúlni, összeesni látszott, de uralkodott magán, mozdulatlan és néma maradt.

A cseléd hamarosan a második fogást hozta be. Marhasült volt. Az asztalra tette Mike elé, aki felállt, és vékony szeletekre vágta, majd finoman a tányérokra helyezte, hogy a cseléd a vendégek elé tehesse. Amikor mindenkinek levágott egy szeletet, magát is

beleértve, letette a szeletelőkést, és az asztal felé fordult, kezeit az asztal szélére téve.

– Nos – mondta mindannyiunknak, miközben Richard Prattre nézett –, jöjjön a vörösbor. El kell mennem a borért, ha megengedik.

– El kell mennie a borért, Mike? – kérdeztem. – De hát hol van?

– A dolgozószobámban. Felnyitva, hogy lélegezzem.

– Miért a dolgozószobában?

– Hogy szobahőmérsékletű legyen, természetesen. Huszonnégy órája ott van.

– De hát miért éppen a dolgozószobában?

– Az a legmegfelelőbb hely a házban. Richard segített megtalálni, amikor legutóbb itt járt.

Neve hallatán Pratt körülnézett.

– Ugyebár így volt!?! – kérdezte Mike.

– Igen – válaszolt Pratt, kimért bólintással. – Így igaz.

– A zöld kartotékszekrény tetején a dolgozószobámban – folytatta Mike. – Azt a helyet választottuk. Egy jó, huzatmentes, egyenletes hőmérsékletű hely a szobában. Akkor, ha megbocsátanak, hozom is.

A gondolat, hogy egy másik borral játszódhat, visszahozta jó hangulatát, és sietve kiment az ajtón, hogy egy perccel később sokkal lassabban, finom léptekkel térjen vissza, két kezében egy palack-kosárral, melyben egy sötét üveg feküdt. A címke nem látszódott, lefelé volt fordítva.

– Nos – kiáltott, amint közeledett az asztalhoz. – Ehhez mit szólsz, Richard? Ezt sohasem találod ki.

Richard Pratt lassan Mike felé fordult és felnézett rá, majd tekintetét a kis fonott kosárban pihenő palackra fordította. Szemöldökét felhúzta, kicsiny, gögös ívben, nedves alsó ajkát lebiggyesztette, dölyfös, csúf arcvonást formált.

– Sosem jössz rá – ismételte Mike. – Száz év alatt sem.

– Egy bordeaux-i? – kérdezte Richard Pratt leereszkedő hangon.

– Természetesen.

- Akkor feltételezem, hogy valamelyik kisebb pincéből.
- Talán igen, Richard. Talán nem.
- De jó évjárat ugyebár? Egyike a kiváló évjáratoknak?
- Oh igen, efelől biztosíthatlak.
- Akkor hát, nem lesz bonyolult – mondta Richard Pratt elnyújtott hangon, felettébb unott tekintettel. De én valami furcsát láttam vontatottságában és unalmában: szemeiben valami ördögi, viselkedésében feszült figyelem érződött, amitől halovány szorongás fogott el, miközben néztem.
- Ez igazán nehéz lesz – bizonygatta Mike. – Nem kényszerítelek, hogy ezúttal is fogadj.
- Ó igazán? És miért nem? – Megint az a lassú szemöldökfelhúzás, az a hideg, szúrós tekintet.
- Mert ez nehéz.
- Nos, ez nem túl hízelgő rám nézve.
- De kedves barátom – szabadkozott Mike –, szíves örömet fogadok, ha úgy kívánod.
- Nem hinném, hogy túl nehéz lenne kitalálni.
- Úgy érted, fogadni akarsz?
- Állok elébe – válaszolta Richard Pratt.
- Nos legyen. Akkor fogadjunk a szokásos mennyiségben. Egy rekesz ebből a fajtából.
- Ugye azt hiszed, hogy nem leszek képes kitalálni?
- Ami azt illeti, minden tiszteletem ellenére azt hiszem, nem – válaszolt Mike. Erőfeszítésébe tellett, hogy udvarias maradjon, de Pratt nem törte magát, hogy leplezze, mennyire lenézi az egészet.
- Furcsa módon következő kérdéséből mégis bizonyos érdeklődésre lehetett következtetni.
- Szeretnéd esetleg növelni a tétet?
- Nem, Richard. Egy rekesz rengeteg.
- Fogadnál esetleg ötven rekeszben?
- Dőreség lenne.

Mike mozdulatlanul állt széke mögött az asztalfőnél, vigyázva tartva a palackot a mókás kosárkában. Fehérség látszott orrlyukai körül, száját pedig szorosán összehúzta.

Pratt székében terpeszkedve nézett fel rá, szemöldökét felvonva, szemét félig lehunyva, szája szélét halvány mosolyra görbítette. Megint láttam, vagy csak azt gondoltam, hogy látok, valami határozottan nyugtalanítót az arckifejezésében. Azt a feszültséget a szemei közt, és szemeiben is. Szeme feketéjének kellős közepén az alattomoság rejtőzködő, lassú szikrája lobbant.

– Tehát nem akarod emelni a tétet?

– Ami engem illet, öregem, füttyülök rá – válaszolta Mike. – Bármiben fogadok, amit csak akarsz.

A három hölgy és én csendben ültünk, néztük a két férfit. Mike felesége egyre idegesebb lett; keserű lett a szája és éreztem, hogy bármelyik pillanatban közbeszól. A marhasült lassan gőzölögve hevert előttünk a tányéron.

– Tehát bármiben hajlandó vagy fogadni?

– Igen, ezt mondtam. Bármilyen istenverte dologban hajlandó vagyok fogadni, amiben csak akarsz, ha már ekkora ügyet csinálunk ebből.

– Legyen akár tízezer font a tét?

– Miért is ne, ha úgy akarod. – Mike már magabiztosabb volt. Jól tudta, hogy bármilyen összeget képes megadni, amire csak Pratt gondolhat.

– Azt mondod tehát, hogy én szabjam meg a tétet? – kérdezte Pratt megint.

– Ezt mondtam, igen.

Kis szünet következett, Pratt lassan körbenézett az asztalnál, először rám, aztán sorban a három hölgyre. Úgy tűnt, arra emlékeztet minket, hogy mi vagyunk a fogadás tanúi.

– Mike! – szólt Schofield asszony. – Mike, vessünk véget ennek a számságnak és együnk. Kezd kihűlni.

– De ez nem számárság – szólt vissza Pratt egykedvűen. – Egy kis fogadást kötünk.

Felfigyeltem a cselédre, amint a háttérben, kezében egy tál zöldséggel azon tűnődött, közelebb lépjen-e.

– Rendben van – folytatta Pratt. – Akkor majd én megmondom, mi legyen a tét.

– Legyen! – válaszolt Mike vakmerően. – Füttyülök rá, mi az, megkapod.

Pratt bólintott, és megint egy kis mosoly ült szája szélére, majd lassan, végig Mike-ra nézve, azt mondta:

– Legyen a tét a tizennyolc éves lányod keze.

Louise Schofield felugrott.

– Hé! – kiáltott. – Nem! Ez egyáltalán nem vicces! Apa! Figyelj, ez egyáltalán nem vicces.

– Nyugodj meg, kedvesem – mondta az anyja. – Csak viccelnek.

– Én nem viccelek – szólt Richard Pratt.

– Ez nevetséges – mondta Mike. Ismét határozatlan volt.

– Azt mondtad, hogy bármiben hajlandó vagy fogadni.

– Pénzre gondoltam.

– De nem pénzt mondtál.

– Úgy értettem.

– Kár, hogy nem mondtad. Mindenesetre ha visszakoyni kívánsz a fogadást illetően, részemről rendben.

– Nem arról van szó, hogy visszakoynék, öregem. Ez nem lehet fogadás tárgya, mert te ezt nem tudod megadni. Neked történetesen nincs leánygyermeked, akit feltehetnél az enyém ellenében arra az esetre, ha vesztenél. És ha lenne is, nem kívánnám feleségül venni.

– Örömmel hallom, kedvesem – szólt a felesége.

– Bármit hajlandó vagyok feltenni – jelentette be Pratt. – A házamat, például. Mit szólnal a házamhoz?

– Melyiket? – kérdezte Mike viccesen.

– A vidékit.

– Miért nem rögtön mind a kettőt?

– Legyen, ha kívánod. Mindkét házamat.

Láttam Mike-on, hogy pillanatnyi szünetet tart. Egy lépéssel közelebb lépett és finoman az asztalra tette a kosarat a palackkal. A sótartót az asztal szélére tette, aztán a borsszórót is. Felemelte kését, a pengét tanulmányozta egy pillanattig, majd visszatette. A lánya is őt figyelte.

– Apa!? – kiáltott. – Ez képtelenség! Már a gondolat is örülség! Nem vagyok hajlandó tét lenni.

– Igazad van, kedvesem – szólt közbe az anyja. – Azonnal fejezd be, Mike! Ül le, és fogj hozzá az ételhez.

Mike nem figyelt rá. A lányára nézett, szája lassan mosolyra görbült, atyai, oltalmazó mosolyra, de tekintetében hirtelen apró győzelem derengett fel.

– Tudod – mondta mosolyogva –, tudod Louise, ezen el kellene gondolkoznunk egy kicsit.

– Hagyd ezt abba, Apa! Nem vagyok hajlandó figyelni rád! Különben is, életemben nem hallottam még ekkora badarságot!

– De tényleg, kicsim. Várj egy pillanatot és hallgasd meg, amit mondok.

– De nem akarom hallani!

– Louise! Kérlek! Nézd, Richard egy hatalmas tétet ajánlott itt fel. Ő akarta, nem én. És ha veszít, óriási értéket fog átadni. Namármost, várj egy pillanattig kedvesem, és ne vágj közbe. Képtelenség, hogy nyerjen.

– Pedig úgy néz ki, mint aki nyerni fog.

– Hallgass ide, tudom miről beszélek. Egy szakértő, amikor vörösbort kóstol – hacsak nem valamelyik híres borról, például egy Lafite-ről vagy egy Latourról van szó –, legfeljebb csak közel állhat a fajta megnevezéséhez. Természetesen meg tudja állapítani, Bordeaux melyik vidékéről származik a bor, legyen az St. Emilion, Pomerol, Graves vagy Médoc. De mindegyik vidéken több kommuna, kis kerület van, és minden kerületben sok-sok pince. Lehetetlen, hogy egy ember pusztán ízlelés és szaglás alapján

különbséget tegyen. Nem gond, ha megmondom, hogy ez a bor itt az egyik kisebb pincéből származik, amely körül sok nagyobb van, mert még így sem fog rájönni. Lehetetlen.

– Ebben nem lehetsz biztos – válaszolta a lánya.

– De bizony, lehetek. Tudok egyet s mást a borokról. Egyébként is, az Isten szerelmére, lányom, az apád vagyok. Csak nem gondolod, hogy belevinnék valamibe, amit nem akarsz? Egy kis pénzt akarok keresni neked.

– De nem akarok két nagy házat, apu.

– Akkor eladod őket. Most rögtön vissza is vásárolhatja. Majd én megszervezem neked. Gondolj csak bele, kedvesem, gazdag leszel! Egész életedre független lehetsz!

– Ó apa, nekem ez nem tetszik. Szerintem ez az egész hülyeség.

– Szerintem is – vágott közbe az anyja. Ahogy beszélt, gyorsan fel-le rázta a fejét, mint egy tyúk. – Szégyellhetnéd magad Michael, hogy egyáltalán ilyesmit javasolsz. A saját lányodnak!

Mike rá sem nézett.

– Egyezz bele! – mondta türelmetlenül, a lányt bámulva. – Mondj igent gyorsan! Garantálom, hogy nem veszítesz.

– De nem tetszik ez, apu!

– Gyerünk lányom, egyezz bele!

Mike erőltette a dolgot. A lányhoz hajolt, szemeit mereven rászégezte. Nem volt könnyű a lánynak ellentmondania.

– De mi lesz, ha vesztek?

– Hányszor mondjam, nem veszthetsz. A szavamat adom.

– De apa, muszáj?

– Egy vagyont keresünk neked. Gyerünk. Mit szólsz Louise? Rendben?

Még egy pillanatig habozott. Aztán tehetetlenül vállat vont és azt mondta:

– Hát jó, legyen. De csak ha megesküszöl, hogy nem veszitek.

– Remek! – kiáltott Mike. – Kiváló! Akkor áll a fogadás!

– Igen – válaszolt Richard Pratt a lányra nézve. – Áll a fogadás.

Mike azon nyomban felkapta a bort, egy gyűszűnyit öntött a poharába, aztán izgatottan megkerülte az asztalt, hogy mindenkinek töltsön. Most már mindenki Richard Prattet nézte, az arcát, ahogyan jobb kezével lassan a poharáért nyúlt és az orrához emelte. A férfi ötven éves lehetett, és nem volt igazán jóképű. Az egész ember olyan volt, mint egy nagy száj – száj és ajkak –, az ínyenc nagy, nedves ajkai. Az alsó ajak közepén lógott, lebiggyedt, mint a kóstoló mindig nyitott szája, formájával készen arra, hogy egy pohár peremét vagy egy falat ételt befogadjon. Mint egy kulcslyuk, gondoltam miközben néztem; a szája akár egy nagy, nedves kulcslyuk.

Lassan az orrához emelte a poharat. Orra hegye a pohárba lógott és a bor felszínén mozgott, gyengéden szimatolva. A bort finoman lötykölte a pohárban, hogy jobban érezze a bukéját. Erősen koncentrált. Behunyta szemét, és most már az egész felsőteste, a feje, a nyaka és a mellkasa, egy hatalmas szaglógépre kezdett hasonlítani, amint a szimatoló orr üzeneteit veszi, majd szűri és elemzi.

Észrevettem, amint Mike látszólag érdektelenül elnyúlik székében, de minden mozdulatot figyel. Schofield asszony, a feleség, kimérten, egyenesen ült az asztal másik végén. Előre bámult, arcán rosszálló kifejezés feszült. A lány, Louise, kicsit arrébb tolta székét, oldalvást, az ínyenc irányába. Ő is, mint apja, a férfit bámulta.

Vagy egy percig folytatódott még a szagolgatás, aztán anélkül, hogy kinyitotta volna szemét vagy megmozdította volna fejét, Pratt szájához tette a poharat, és tartalmának közel a felét szájába vette. Megállt, borral teli szájával először ízlelt, majd egy kis részét leengedte torkán. Láttam, hogyan mozdul ádámcsutkája, amint lenyeli, de a nagy részét a szájában hagyta. Aztán, megint nyelés nélkül egy kis levegőt szívott át ajkain, hogy szájában a borral keveredjen, majd a nedű aromájával a tüdejébe szívta. Visszatartotta lélegzetét, aztán orrán át kifújta a levegőt. Ezután

nyelve alatt öblögetni kezdte a bort a szájában, majd rágni kezdte, szó szerint megrágta a fogaival, mintha kenyér lett volna.

Higgadt, ünnepélyes előadás volt. Az igazat megvallva, jól csinálta.

– Mmmm – mondta, miközben letette a poharat és rózsaszín nyelvével ajkait nyalogatta. – Mmmm – igen. Nagyon érdekes kis bor – gyengéd és bájos, majdhogy nőies utóízzel.

Szája tele volt még nyállal, beszéd közben kicsit az asztalra köpött.

– Akkor kezdhetjük a meghatározást – folytatta. – Remélem nem baj, hogy ilyen aprólékosan teszem, de sok forog most kockán. Általában kockáztatok kicsit, gyorsan előrelépkedek és kikötök annál a pincénél, amelyre gondoltam. De ezúttal – most óvatosabban kell haladnom, nemde?

Felpillantott Mike-ra és vastag, nedves ajkaival rámosolygott. Mike nem viszonzta.

– Először is, Bordeaux melyik körzetéből való ez a bor? Ezt nem nehéz megmondani. Túlságosan kecses, hogy St. Emilionból vagy Graves-ből legyen. Nyilvánvaló, hogy ez egy Médoc. Efelől nincs kétség.

– Namármost – Médoc melyik kommunájából jön? Ezt megint könnyű megállapítani, kizárásos alapon. Margaux lenne az? Nem. Nem lehet Margaux. Nincs benne az az erőszakos margaux-i buké. Pauillac? Nem, az sem lehet. Túlságosan gyengéd, túl lágy és epekedő egy Pauillac-hoz. A pauillac-i bor olyan karakterű, hogy ízében majdhogy zsarnoki. Ráadásul szerintem egy Pauillac-ban gyenge a héj íz. Az a bizonyos poros héj aroma, amit a szőlőszem a helyi talajtól kap. Nem, nem. Ez... ez egy nagyon szelíd bor. Első kóstolásra szerény és félénk, aztán bártortalanul de meglehetősen kecsesen mutatkozik meg. Talán egy kis pajkosság érződik benne második kóstolásra, egy kis rakoncátlanság is, ami egy leheletnyi, épp csak egy leheletnyi csersavval incselkedik. Utóízében aztán elbűvölő – vigasztaló és nőies, élénken testes jellegű, amit az ember

csakis a St. Julien kommunából származó bornál talál. Ez félreismerhetetlenül egy St. Julien.

Hátradőlt székében, karjait mellkasa előtt tartva, ujjait óvatosan összeillesztette. Nevetségesen fellengzős volt, de azt hiszem, részben szándékosan, csak hogy vendéglátóját gúnyolja. Azon vettem magam észre, hogy türelmetlenül várom a folytatást. Louise rágyújtani készült. Pratt meghallotta a gyufa lobbanását és feléje fordult. Hirtelen igazi dühvel tört ki.

– De kérlek! – mondta. – Ezt kérlek ne tedd! Gusztustalan szokás asztalnál dohányozni!

A lány felnézett a férfira, egyik kezében az égő gyufát tartva, tágra nyílt szemét lassan rászegezte. Egy pillanatig nézte, aztán tekintetét lassan és megvetően vette le róla. Előrehajtotta fejét és elfújta a gyufát, de a meggyújtatlan cigarettát továbbra is kezében tartotta.

– Sajnálom, kedvesem – mondta Pratt –, de egyszerűen nem bírom elviselni a dohányzást asztalnál.

A lány nem nézett vissza rá.

– Nos, lássuk csak – hol is tartottunk? Ó, igen. Ez a bor bordeaux-i, St. Julien kommunájából, Médoc körzetből. Eddig megvan. De most jön a neheze – a pince megnevezése. Amint a házigazda már oly helyesen megjegyezte, St. Julienben rengeteg pince van, úgyhogy a borok között sokszor nincs nagy különbség. De majd meglátjuk.

Ismét szünetet tartott, szemét behunyta.

– Megpróbálom megállapítani a tőke korát – jelentette be. – Ha sikerül, az már fél siker. Nos, lássuk. Ez a bor nyilvánvalóan nem első termésű tőkéről való – nem is másodikról. Nem egy kiváló bor. A minősége, a – a – hogy is mondják – a ragyogása, az ereje hiányzik. De talán harmadik termés – lehetséges. Mégis kételkedem benne. Tudjuk, hogy jó évjárat – a házigazda elárulta –, és ez talán kicsit túlzás. Nagyon óvatosnak kell lennem.

Felemelte poharát és ismét belekóstolt.

– Igen – mondta ajkait szopogatva –, igazam volt. Negyedik termés. Most már biztos vagyok benne. Egy negyedik termés – egy jó évjáratból. Ezért érződött egy pillanatra harmadik termésnek – sőt akár másodiknak. Remek! Így már jobb! Közeledünk a célhoz! Melyek is a negyedik termésű szőlőskertek St. Julien kommunájában?

Megint szünetet tartott. Felemelte poharát, peremét ismét csüngő, lefittyedő alsó ajkához tartotta. Láttam, amint rózsaszín, keskeny nyelvét kiölti, hegyét a borba mártja, majd gyorsan visszahúzza szájába – visszataszító látvány volt. Miközben leengedte a poharat, szemét csukva tartotta, arcán összpontosítás látszott. Csak ajkai mozogtak, egymáson csúsztak ide-oda mint két nedves, szivacsos gumidarab.

– Megint érzem! – kiáltott fel. – Csersav középtájékon, és a fanyar csípés a nyelven. Igen, igen, persze! Megvan! A bor valamelyik Beychevelle környéki kis pincéből származik. Már emlékszem. A Beychevelle körzet, a folyó és a kis eliszaposodott kikötő, amit a hajók már nem tudnak használni. Beychevelle... lehet, hogy ez maga egy Beychevelle? Nem, nem hiszem. Nem igazán. De nagyon közel van hozzá. Château Talbot? Lehet, hogy egy Talbot? Igen, lehet. Várjunk csak egy pillanatot.

Újra beleszürcsölt a borba. Szemem sarkából láttam Mike Schofieldet, ahogyan egyre közelebb hajol az asztal fölé, száját résnyire nyitja, kis szemeit pedig Richard Prattre szegezi.

– Nem, tévedtem. Ez nem Talbot. A Talbot egy kicsit gyorsabban tör elő ennél, a gyümölcs közelebb van a talajhoz. Ha ez '34-es, amit valószínűsítek, akkor ez nem Talbot. Ejnye, ejnye. Hadd gondolkozzam. Nem Beychevelle és nem is Talbot, mégis – mégis oly' közel van mindkettőhöz, olyan közel, hogy a pince majdhogya a kettő közt van. Akkor melyik is lehet?

Tétovázott, mi pedig vártunk és az arcát lestük. Már mindenki, még Mike felesége is őt nézte. Hallottam, amint a cseléd a

zöldséges tálat a tálalóasztalra teszi mögöttem, finoman, hogy ne zavarja meg a csendet.

– Óh! – kiáltott. – Rájöttem! Igen, azt hiszem, rájöttem!

Még egyszer, utoljára beleszürcsölt a borba. Aztán a poharat még mindig a szájánál tartva, Mike-hoz fordult. Lassan, bársonyosan rámosolygott, és azt mondta:

– Tudod mi ez? Ez egy kis Château Branaire-Ducru.

Mike mereven ült, nem mozdult.

– Az évjárat pedig 1934.

Mindannyian Mike-ra néztünk, vártuk, hogy a palackot megfordítsa és megmutassa a címkét.

– Ez tehát a megoldás? – kérdezte Mike.

– Igen, azt hiszem.

– Akkor hát az, vagy nem az?

– Igen az.

– Milyen fajta tehát ez a bor?

– Château Branaire-Ducru. Egy igen kicsi pince. Csodálatos, öreg kastély. Elég jól ismerem. Nem is tudom, miért nem ismertem fel elsőre.

– Gyerünk apa – szólta a lány. – Fordítsd meg az üveget, lássuk a címkét. Kérem a két házam.

– Egy pillanat – mondta Mike. – Várj egy pillanatot. – Nagyon nyugodtan ült, zavart tekintettel, arca duzzadni és sápadni kezdett, mintha összes ereje lassan kiszállna belőle.

– Michael! – harsant fel felesége az asztal másik oldaláról. – Mi a baj?

– Maradj ki ebből Margaret, kérlek.

Richard Pratt Mike-ot nézte, száján mosoly, szeme csillogott. Mike nem nézett senkire.

– Apu! – kiáltott a lány aggodalmában. – De apa, ugye nem akarod azt mondani, hogy kitalálta!?

– Ne aggódj, kicsim – válaszolt Mike. – Semmi ok az aggodalomra.

Azt hiszem, leginkább a család elől akart kimenekülni, amikor Richard Pratthez fordult, és így szólt:

– Tudod mit, Richard? Úgy gondolom, jobb lenne, ha mi most átmennénk a szomszéd szobába, beszélgetni egy kicsit.

– Nem akarok beszélgetni – válaszolt Pratt. – Csak látni akarom a palack címkéjét. – Már tudta, hogy nyert, viselkedése a győztes csendes arroganciáját tükrözte, látszott, hogy kész kíméletlenül szemérmetlenné válni, ha valami gond lenne.

– Mire vársz? – kérdezte Mike-ot. – Gyerünk, fordítsd meg.

Aztán ez történt: a kicsiny, egyenes tartású, fekete-fehér egyenruhás cseléd Richard Pratt mögött állt, valamit a kezében tartott.

– Azt hiszem, ez az öné, uram – mondta.

Pratt hátrapillantott, látta a vékony, csontkeretes szemüveget, amit a cseléd nyújtott felé, és egy pillanatig habozott.

– Valóban? Lehetséges, nem tudom.

– Igen uram, az öné. – A cseléd egy idős hölgy volt, közelebb a hetvenhez mint a hatvanhoz, sok éve a család hűséges szolgája. Az asztalra tette a szemüveget a férfi mellé.

Anélkül, hogy megköszönte volna, Pratt elvette és mellényzsebébe csúsztatta, a fehér zsebkendő mögé.

De a cseléd nem ment el. Richard Pratt mellett, kissé mögötte maradt, és valami olyannyira szokatlan volt viselkedésében amint ott állt alacsony, mozdulatlan és kihúzott testtel, hogy hirtelen balsejtelemmel néztem rá. Öreg, szürke arca fagyos, határozott vonást mutatott, ajkait összezárva, kis állát kitolva, kezeit maga előtt szorosan összekulcsolva állt. Fején a furcsa kis sapkától és az egyenruhája ingelőjén végigfutó fehér sávtól úgy nézett ki, mint valami kicsiny, felborzolt tollú, fehér mellű madár.

– Schofield úr dolgozószobájában felejtette – mondta. Hangja erőltetetten és szándékosan udvarias volt. – A zöld kartotékszekrény tetején a dolgozószobában, uram, amikor bement oda vacsora előtt.

Beletelt néhány pillanatba, mire szavai eljutottak a tudatomig. Az ezt követő csendben figyeltem fel Mike-ra, amint lassan felállt székéből, arca elvörösödött, szemei tágra nyíltak, ajkai lebiggyedtek, az orrlyukai körüli rosszat sejtető kis fehérség pedig szétterjedt.

– Michael! – szólt hozzá felesége. – Nyugodj meg kedvesem!
Michael, nyugodj meg!

Bárány hentesné módra

A szoba meleg volt és tiszta, a függönyök széthúzva, a két asztali lámpa – az övé és a szemben lévő üres szék melletti – égett. Mellette a pohárszéken két karcsú pohár, szóda, whisky. A jégvödörben friss jégkockák.

Mary Maloney az urát várta haza a munkából.

Néha-néha, különösebb aggodalom nélkül fölpillantott az órára, éppen csak hogy megnyugtassa magát a gondolattal: minden egyes perccel, amely elszáll, közelebb az idő, amikor végre hazaérkezik a férje. Mary mozdulatait csöndes, mosolygós lassúság jellemezte. Előrebillenő feje, ahogy kézimunkája fölé hajolt, különösen békés hangulatot sugallt. Bőre, hiszen már terhessége hatodik hónapjában járt, csodálatosan áttetsző volt, ajkai puhák, addig ismeretlen fajta szelídséggel sugárzó szemei pedig nagyobbak, sötétebbnek tűntek, mint valaha.

Amikor az óra szerint már csak tíz perc volt hátra ötig, hallgatózni kezdett. Néhány pillanat múlva, pontosan, mint mindig, meg is hallotta a gumiabroncsok csikorgását a kavicson, majd nem sokkal ezután az ajtó csapódását, az ablak alatt végighaladó lépteket, végül a kulcs zörrenését a zárban. Letette kézimunkáját, felkelt székéből, és férje elé ment, hogy csókkal fogadja.

– Hello, drágám – mondta.

– Hello – válaszolt a férj.

Lesegítette róla a kabátot, majd beakasztotta a ruhásszekrénybe. Aztán visszament a pohárszékhez és készített két italt, az erősebbet neki, a gyengébbet magának, s hamarosan ismét székében ült, kezében kézimunkájával.

Férje pedig szemben, a másik székben, két kézzel tartotta karcsú poharát. A jégkockák meg-megkoccantak a pohár vékony

üvegfalán.

A fiatal feleség számára ez volt a nap legboldogabb pillanata. Tudta, hogy férje nem szívesen beszél addig, amíg az első pohár ital el nem fogy, ő pedig megelégedett azzal, hogy csendben és nyugalomban ülhet a szoba túloldalán, szerényen élvezve hitvese társaságát az üres házban magányosan eltöltött sok-sok hosszú óra után. Szeretett sütkérezni a férfi jelenlétében, érezni, akár a napfürdőzők a nap áldott sugarait, a belőle áradó férfias melegséget, amelyben csak akkor volt része, ha végre kettesben lehettek. Szerette, ahogy férje csaknem ernyedten ül a széken, szerette azt, ahogy bejön az ajtón, vagy ahogy lassú, kimért léptekkel átsétál a szobán. Szerette a hosszú, fürkésző, vagy éppen távolba meredő pillantásait, amikor tekintetét rajta pihentette, ajkai furcsa alakját, s különösen azt, hogy sohasem beszélt fáradtságáról, inkább csak ült csendben magában, amíg a whisky új életet nem lehelt belé.

– Fáradt vagy, drágám?

– Igen – felelte –, fáradt vagyok. – Miközben beszélt, szokatlan dolgot művelt. Fölemelte poharát és fenéig ürítette, jóllehet még félig volt, pontosabban csaknem félig. Mary nem nézett ugyan urára, de tudta, mit csinált, mert hallotta a jégkockák csörrenését az üres pohár fenekén, ahogy férje leeresztette a karját. Egy percig mozdulatlanul ült előredőlve székében, majd fölkel, lassan odasétált a pohárszékhez, hogy készítsen magának még egy italt.

– Maradj csak ülve, majd én hozok – mondta Mary és már ugrott is.

– Ül le! – szólt a férje röviden.

Ahogy visszament a székéhez, Mary észrevette, hogy az ital sötét borostyánszínű a sok whiskytól.

– Drágám, kéred a papucsodat?

– Nem.

Nézte, amint férje iszogatni kezdte a sötétsárga folyadékot, látta az apró, olajosan fénylő örvényeket az erős italban.

– Micsoda szégyen – mondta –, egy ilyen rangidős rendőrtisztet, mint te, egész nap gyalog szaladgáltatni.

A férj egy szóval sem válaszolt, így Mary ismét kézimunkája fölé hajolt, de valahányszor szájához emelte a poharat, Mary hallotta a falának ütköző jégkockák koccanását.

– Drágám – mondta –, hozzak neked egy kis sajtot? Tudod, nem főztem vacsorát, mert csütörtök van.

– Nem – válaszolta a férj.

– Ha fáradt vagy ahhoz, hogy elmenjünk valahova vacsorázni – folytatta Mary –, akkor még mindig nincs túl késő, hogy készítsek neked valamit. A fagyasztószekrény tele van hússal meg miegymással, ehethél akár itt a székben is, meg sem kellene mozdulnod.

Szemével egy pillanatig valami válaszfélét keresett férje arcán, egy mosolyt, egy bólintást, de semmiféle visszajelzést nem kapott.

– No jó – szólt ismét –, azért hozok egy kis sajtot meg kekszet előételnek.

– Nem kell.

Mary egyre kényelmetlenebbül érezte magát, s nagy szemeivel továbbra is hitvese arcát kutatta.

– De hiszen enned csak *kell!* Igazán nem kerül fáradságba, rögtön meg tudom csinálni. Szeretném megcsinálni. Van itthon bárány, de ehethétek disznót is. Amit csak akarsz. Minden van a hűtőben.

– Hagyd a fenébe! – förmedt rá az ura.

– De drágám, *muszáj* enned! Készítek valamit, majd meglátod, eszel-e vagy sem, ahogy akarod.

Fölállt és hímzését az asztalra helyezte a lámpa mellé.

– Ül le – szólt hozzá férje –, az ég szerelmére, ül már le egy pillanatra!

Maryn csak ekkor kezdett eluralkodni valami rémületféle.

– Ül már le végre, kérlek!

Lassan visszaereszkedett a székbe, s közben nagy, izgatottan tágra nyílt szemét le sem vette férje arcáról. Már a második itallal is

végzett, s felvont szemöldökkel bámult az üres pohár fenekére.

– Figyelj rám – kezdte –, mondanom kell valamit.

– Mi az, drágám? Mi baj van?

A férfi szinte megmerevedett, olyan alacsonyan hajolt az asztal lapja fölé, hogy a mellette lévő lámpa fénye csak arcának felső részét világította meg, állát és száját sötétben hagyta. Mary észrevette, hogy férje bal szemének sarkában egy kis izom megmegrándult.

– Attól tartok, egy kissé meg fog lepni, amit mondani akarok – szólt némi hallgatás után. – De már régóta gondolkodom a dolgon és úgy döntöttem, legjobb, ha most rögtön közlöm veled. Remélem, nem fogsz túlságosan haragudni rám.

EI is mondta az egészet. Ami azt illeti, alig telt négy-öt percnél többe. Felesége mindvégig nyugodtan ült, hallgatta, lelkében fokozódó rémülettel, ahogy férje minden egyes szóval távolabb és távolabb került tőle.

– Hát ennyi – tette még hozzá a férfi. – Tudom, nem éppen ez a legalkalmasabb idő arra, hogy elmondjam, de egyszerűen nem volt más választásom. Természetesen fizetni fogok és gondoskodom arról, hogy megfelelő ellátásban legyen részed. De igazán fölösleges lenne fölhajtást csinálni. Igazán. Nem használna az állásomnak.

Első ösztönös reakciója azt sugallta, hogy egy szót se higgyen el az egészből. Még az is eszébe jutott, hogy talán nem is beszélt a férje, csak ő képzelődik. Esetleg ha folytatná a dolgait, mintha mi sem történt volna, mintha egy szót sem hallott volna, akkor később felocsúdna és rájönne, hogy semmi sem történt, mindez merő képzelődés volt.

– Elkészítem a vacsorát – mondta ki nagy nehezen, szinte súgva. Férje ez alkalommal nem tiltakozott. Mary az égvilágon semmit sem érzett, enyhe szédüléstől és az azt kísérő hányingertől eltekintve. Ettől fogva minden csaknem automatikusan történt. Le a lépcsőkön a pincébe, villanykapcsoló, fagyasztószekrény, az első dolog, ami a

keze ügyébe akad. Kiemelte, ránézett. Papírba volt csomagolva, így ki kellett bontania, hogy lássa, mit is vett ki.

Egy báránycomb.

Nos jó, bárányt esznek vacsorára. Elindult a combbal a konyha felé, két kézzel fogva a csont vastos forgóját. Amint átsétált a nappalin, látta, hogy férje ott áll az ablaknál, háttal a szobának és neki. Megállt ő is.

– Az Isten szerelmére – mondta a férfi anélkül, hogy megfordult volna –, mondtam, hogy ne készíts vacsorát. Elmegyek enni valahová.

E pillanatban Mary Maloney egyszerűen odalépett férje mögé, egyetlen pillanatnyi habozás nélkül magasba lendítette a hatalmas, fagyott báránycombot, s amilyen erősen csak tudta, tarkón ütötte a férfit.

Akár acélbunkót is használhatott volna.

Hátralépett egyet és várt. A dologban az volt a különös, hogy férje még vagy négy-öt másodpercig állt, kissé ingadozva ugyan, mielőtt elterült volna a szőnyegen.

A törés, a zaj durvasága, a fölboruló kisasztal egy pillanat alatt magához térítette Maryt. Lassan, nyugodtan, csaknem hűvösen kísértelt a szobából, s egy percig még ott állt, nézte a holttestet – kezével görcsösen kapaszkodva a nevetséges húsdarabba.

– Nos – mondta magában –, ezek szerint megöltem.

Rendkívül figyelemre méltó volt, hogy mennyire gyorsan vissza tudta nyerni hűvös nyugalmát. Fürgén gondolkozni kezdett. Minthogy rendőrnnyomozó felesége volt, pontosan tudta, milyen büntetés vár rá. Ezt rendjén valónak is találta, hiszen már igazán nem számít. Sőt, megkönnyebbülést jelentene. Másfelől viszont – mi lesz a gyermekkel? Mit mond a törvény a gyilkosok meg nem született gyermekeiről? Kivégzik mindkettőjüket, anyát és gyermeket egyaránt? Vagy várnak a tizedik hónapig? Mit csinálnak vajon?

Mary Maloney-nek fogalma sem volt, viszont egyáltalán nem akart fölöslegesen kockáztatni.

Bevitte a húst a konyhába, beletette egy tepsibe, jó melegre állította a sütőt, majd betette az ételt. Aztán kezet mosott és felszaladt a hálósobába. Leült a tükör elé, rendbe tette magát, megigazította a rúzszt ajkain, és arcán a púdert. Megpróbált mosolyogni. Elég erőltetettnek tűnt. Újra próbálkozott.

– Hello, Sam – mondta fennhangon, amilyen vidáman csak tudta.

A hangja is erőltetett volt.

– Vennék egy kiló krumplit, Sam, és egy doboz borsót is, ha lenne szíves.

Ez már jobb. A mosoly is, a szavak is egyre természetesebbre sikerültek. Még jó néhányszor végiggyakorolta őket. Aztán lefutott a lépcsőn, felöltötte kabátját, majd a hátsó ajtón és a kerten át kiment az utcára.

Még nem múlt el hat óra, a boltban égtek a lámpák.

– Hello, Sam – mondta vidáman, és rámosolygott a pult mögött álló férfira.

– Jó estét, jó estét, Mrs. Maloney. Hát hogy s mint vagyunk?

– Vennék egy kiló krumplit, Sam, és egy doboz borsót is, ha lenne szíves.

A férfi megfordult, a polc tetejéről levett egy zöldborsókonzervet.

– Patrick úgy döntött, mivel fáradt, ma este inkább nem megy el vacsorázni – mondta Mary a boltosnak. – Tudja, csütörtökönként általában elmegyünk valahova enni, így aztán most nincs a házban semmi zöldféle.

– Húst nem akar vinni?

– Nem, hús az van, köszönöm. Már ki is vettem a fagyasztóból egy szép báránycombot.

– Értem.

– Tudja, Sam, nem nagyon szeretem fagyasztva sütni, de most az egyszer megkockáztatom. Mit gondol, sikerülni fog?

– Személy szerint azt hiszem, egyáltalán nem számít, hogy fagyott-e a hús vagy friss – válaszolta a boltos. – Ez a szép idahói

krumpli megfelel?

– Ó, persze. Adjon kettőt!

– Adhatok még mást is? – A boltos félrehajtotta a fejét, és gyönyörködve nézte az asszonyt. – Na és a desszert? Mit ad neki desszertnek?

– Maga adjon valami ötletet, Sam!

A férfi körülnézett az üzletben.

– Nos, mit szólna egy szelet sajttortához? Tudom, hogy szereti.

– Nagyszerű – válaszolta Mary –, tényleg imádja.

Amint a boltos elkészült a csomagolással, a nő fizetett, majd legvidámabb mosolyával így szólt.

– Köszönöm, Sam. Jó éjszakát.

– Jó éjszakát, Mrs. Maloney, és én köszönöm.

Most pedig, mondta magában, nem kell mást tennie, mint sietni hazafelé férjéhez, aki már várja a vacsorát. Rendesen el kell készítenie, amilyen finoman csak lehet, mert szegény ember fáradt. Ha esetleg valami szokatlan dologra bukkanna, mikor belép a házba, ne adj' Isten valami tragikusra vagy szörnyűségesre, természetesen halálosan megdöbbenne, csaknem hisztériába esne a fájdalom és a rettenet miatt. Na nem mintha *számítana* valami ilyesmire, erről szó sincs. Ment szépen hazafelé a zöldségekkel. Mrs. Mary Maloney csütörtök este hazafelé tart a zöldségekkel, hogy vacsorát készítsen a férjének.

Ez az, mondta magában. Csak természetesen, pontosan úgy, mint máskor. Csak legyen minden természetes, akkor egyáltalán nem lesz szükség szerepjátszásra.

Így aztán, amikor belépett a konyhába a hátsó ajtón keresztül, magában egy kis dalocskát dúdolgatott, arcán pedig békés mosoly ült.

– Patrick! – kiáltott. – Hogy vagy, drágám?

Letette a szatyrot a konyhaasztalra, majd bement a nappaliba. Ahogy megpillantotta férjét a földön össze-csuklott lábakkal és egyik karjával a törzse alatt, bizony igazán megdöbbent. A régi szerelem

és vágyakozás ismét felelevenedett benne. Odafutott hozzá, letérdelt mellé és kétségbeesetten zokogni kezdett. Nem esett nehezére, még csak színjátékra sem volt szüksége.

Néhány perc múlva fölkel és odalépett a telefonhoz. Fejből tudta a rendőrőrs telefonszámát. Amikor az ügyeletes a vonal végén felvette a kagylót, Mary felkiáltott:

– Gyorsan! Gyorsan! Patrick halott!

– Kivel beszélek?

– Mrs. Maloney vagyok. Mrs. Patrick Maloney.

– Úgy érte, Patrick Maloney halott?

– Azt hiszem, igen – zokogott. – A padlón hever, azt hiszem, már nem él.

– Rögtön ott vagyunk – felelte a férfi.

Az autó hamarosan megjött, s amikor a nő kinyitotta a bejárati ajtót, két rendőr azonnal be is lépett. Ismerte mindkettejüket – csaknem mindenkit ismert az őrsön –, és azonnal Jack Noonan karjaiba roskadt, miközben hisztérikus zokogása egy pillanatra sem hagyott alább. A férfi gyengéden a karosszékbe ültette Maryt, aztán odament a másik nyomozóhoz, akit O'Malley-nek hívtak, és már a holttest mellett térdelt.

– Meghalt? – kérdezte Mary.

– Sajnálom, asszonyom, igen. Mi történt?

Mary röviden elmondta a történetet onnan kezdve, hogy leugrott a boltba, s amikor visszatért, férjét már a padlón találta. Miközben beszélt – már amennyire a zokogásrohamok közepette beszélni tudott –, Noonan kis alvadt vérfoltot talált a halott férfi fején. Megmutatta O'Malleynek, aki azonnal fölállt és a telefonhoz sietett.

Hamarosan további emberek érkeztek a házba. Előbb egy orvos, aztán két nyomozó, egyiküket névről is ismerte. Még később megjelent a rendőrségi fotós, aki rögtön fényképezni kezdett, majd jött egy ujjlenyomatot szakember is. Csaknem valamennyien a hulla körül tüsténkedtek, suttogva, fojtott hangon tárgyalva a körülményeket, a nyomozók elkezdtek őt magát is faggatni. De

egész idő alatt rendesen bántak vele. Mary újra elmondta a történetet, ezúttal a lelegejétől, onnan, amikor Patrick hazajött, ő meg éppen kézímunkázott. A férfi olyannyira elfáradt napközben, hogy nem volt semmi kedve elmenni vacsorázni. Elmondta, hogy tette be a húst a sütőbe – „most is ott sül benn” –, hogy szaladt el gyorsan zöldségekért a boltba, és hogy találta férjét a padlón heverve, amikor visszatért.

– Melyik boltba? – kérdezte az egyik nyomozó.

Mary megmondta, a nyomozó megfordult, suttogott valamit a másiknak, az pedig már indult is.

Alig telt el negyed óra, már vissza is tért egy jó oldalnyi jegyzettel, s ismét suttogni kezdtek. Mary, zokogásának gyöngülő, majd ismét erősödő hullámai között mindebből csak töredékeket értett: „... egészen normálisan viselkedett, ahogy máskor... nagyon vidám... jó vacsorát akart főzni neki... zöldborsót... sajttortát... lehetetlen, hogy ő...”

Kis idő múlva a fényképész és az orvos távoztak, majd bejött két férfi és a hullát hordágyra emelték. Aztán az ujjlenyomatos is távozott.

Végül csak a két nyomozó maradt és a két rendőr. Rendkívül kedvesen bántak Maryvel, Jack Noonan még azt is megkérdezte, nem menne-e el inkább máshová, talán a nővéréékhez, de az ő felesége is bizonyára szívesen látná egy éjszakára.

– Nem – válaszolta Mary. Egy lépést sem tudna most mozdulni, tette hozzá. Ugye nem lenne baj, ha itt maradna, amíg kicsit rendbe nem jön? Nem igazán érzi jól magát – ez így is volt.

– Akkor talán feküdjön le – javasolta Noonan.

– Nem – válaszolta ismét Mary, szívesebben maradna ott, ahol van, a székében. Talán majd később, ha már egy kicsit jobban lesz.

Aztán magára hagyták, és a saját dolguk után néztek a ház körül. Egyik-másik néha újabb kérdéseket tett föl neki. Alkalmanként Jack Noonan is szólt hozzá egy-két kedves, vigasztaló szót.

– A férjét – mondta – a fejére mért erős ütéssel ölték meg, amit egy nehéz, tompa tárgyjal hajtottak végre, csaknem bizonyosan egy nagyméretű fémtárggyal.

Máris a fegyvert keresték. Meglehet, a gyilkos magával vitte, de az is éppolyan valószínű, hogy eldobta, vagy éppen elrejtette a helyszínen.

– Régi történet ez már – mondta Noonan –, ha megvan a fegyver, megvan a gyilkos is.

Valamivel később az egyik nyomozó odajött hozzá és leült mellé.

– Tud-e említeni olyan tárgyat a házban – kérdezte –, amit fegyverként használhatott a gyilkos? Esetleg megtenné, hogy szétnéz, hiányzik-e valami, egy nagyobbacska villáskulcs például, vagy egy súlyos fém váza.

– Nincs egyetlen fém vázánk sem – válaszolta Mary. – De lehet, hogy a garázsban találnak valamit.

A kutatás folyt tovább. Mary tudta, hogy a kertben és a ház körül több rendőr is keresgél. Hallotta lépteik csikordulását a kavicson, s néha egy-egy zseblámpa fénysugarát is megpillantotta a függöny rései között. Kezdett esteledni, már csaknem kilenc volt, mikor a kandallópárkányon álló órára pillantott. A kutatást folytató négy férfi kezdett fáradni, kimerülni.

– Jack – szólalt meg Mary – adna nekem egy pohár italt?

– Persze hogy adok. Whiskyre gondolt?

– Igen... legyen szíves. De csak kicsit töltsön! Ez talán segíteni fog.

A nyomozó odanyújtotta a félig töltött poharat Marynek.

– Igyon maga is – szólott ismét Mary. – Bizonyára szörnyen fáradt. Kérem, ne szerénykedjék. Igazán kedvesek voltak velem.

– Nos – felelte Noonan –, a szabályzat nem engedi meg, de talán egy kortyocska életet lehel belém.

A többiek is Mary asztalához járultak, némi győzködés után mindegyikük elfogadott egy-egy pohárkával. Kicsit zavarban voltak, ahogy ott álltak körben, kezükben whiskypoharakkal, Mary némileg

veszélyező társaságában, s próbáltak vigasztaló dolgokat mondani. Noonan őrmester véletlenül belépett a konyhába, majd gyorsan visszatért és így szólt Maryhez.

– Mrs. Maloney, ugye tudja, hogy a sütő még mindig be van kapcsolva, a hús pedig benne van?

– Ó, édes istenem! – kiáltott fel Mary. – El is felejtettem!

– Kikapcsolom, jó?

– Megtenné, Jack? Igazán kedves magától. Köszönöm.

Amikor az őrmester másodszor is visszatért, Mary nagy, sötét, könnyes szemmel nézett rá.

– Jack Noonan... – szólította meg.

– Igen?

– Megtenne nekem egy apró szívességet – maga és a többiek?

– Megpróbálhatjuk, Mrs. Maloney.

– Nos – folytatta Mary –, itt vannak négyen, ráadásul mindnyájan jó barátai szegény Patricknak, és megpróbálják előkeríteni a gyilkost. Bizonyára szörnyen megéheztek, hiszen már rég elmúlt a vacsoraidejük, és én tudom, Patrick, Isten nyugosztalja szegény lelkét, sosem bocsátaná meg, ha hagynám, hogy ebben a házban időzzenek méltó vendéglátás nélkül. Miért nem eszik meg a bárányt, ami ott van készen a sütőben? Azt hiszem, már épp jó.

– Álmomban sem jutna eszembe – válaszolta Noonan őrmester.

– De kérem – könyörgött Mary –, egyék meg! Én személy szerint egy falatot sem tudnék legyűzni, még csak hozzá sem mernék nyúlni semmihez, ami a házban volt, amikor az a gazember itt járt. De maguknak ez nem akadály. Szívességet tennének, ha megennék szépen az egészet. Aztán újult erővel folytathatnák a munkájukat ott, ahol abbahagyták.

A rendőrök jó ideig haboztak, de minthogy mindnyájan farkaséhesek voltak, Marynek végül sikerült meggyőznie őket, hogy menjenek át a konyhába és szolgálják ki magukat. Az asszony ott maradt, ahol volt, csak a nyitott ajtón keresztül hallgatta őket, ahogy cuppogós, fojtott hangon beszélgettek, hússal teli szájjal.

- Kell még, Charlie?
 - Nem. Jobb, ha nem esszük meg mindet.
 - Éppen azt akarja, hogy megegyük. Ő mondta. Meg hogy kész szívesség.
 - Na jó. Adjál még!
 - Istentelen nagy bunkóval üthette le a fickó szegény Patrickot – mondta egyikük. – A doki azt mondta, összevissza tört a koponyája, mintha valami dundi kovácspörölyvel vágták volna fejbe.
 - Azért kellene könnyen rátalálnunk.
 - Pont ezt mondom én is.
 - Akárki csinálta is, nem fog örökké egy ekkora tárggyal a kezében szaladgálni, ha már nem kell neki.
- Egyikük böffentett.
- Én személy szerint azt hiszem, hogy itt kell lennie a helyszínen.
 - Ahogy mondod. Biztos itt van az orrunk előtt. Mit gondolsz, Jack?

A másik szobában Mary Maloney halkán kuncogni kezdett.

Egy ember délről

Hat óra felé közeledett, úgyhogy gondoltam, veszek egy üveg sört, és kiülök egy kerti székbe az úszómedence mellé egy kicsit a kései napra.

Odamentem a bárpulthoz, megvettem a sört, és magammal vittem, ki a kertbe, a medencéhez.

Szép kert volt, gyeppel, azálea-ágyak, sudár kókuszpálmák, hangosan fütyült a szél a pálmák koronája közt, a levelek sziszegtek, ropogtak, mintha tüzet fogtak volna. Csomókban függött a nagy, barna gyümölcs a levelek alatt.

Sok kerti szék állt az úszómedence körül; a fehér asztaloknál hatalmas, élénk színű ernyők alatt napbarnított férfiak, nők ültek, fürdőruhában. Bent a medencében három-négy lány meg vagy egy tucat fiú lubickolt, hatalmas lármát csaptak, dobáltak egy óriás labdát.

Álltam, és néztem őket. A lányok angolok, a szállodából. A fiúkról nem tudtam semmit, hangjuk alapján amerikaiak lehetnek, gondolom, valószínűleg tengerészcadétkok azon az USA iskolahajón, amelyik reggel futott be a kikötőbe.

Megkerültem a medencét, és leültem egy sárga ernyő alá, ahol négy üres széket találtam; kitöltöttem sörömet, kényelmesen elhelyezkedtem, és rágyújtottam.

Nagyon kellemes volt ott ülni a napon, a sörrel meg a cigarettával. Kellemes volt ülni és nézni a strandolókat, amint a zöld vízben lubickolnak.

Az amerikai tengerészek egész szépen boldogultak az angol lányokkal. Ahhoz a stádiumhoz értem el, amikor a fiú a víz alá bukik, és lábánál fogva felbukfencezteti a lányt.

Épp akkor láttam meg egy öregedő kis embert, amint fürgén megkerüli a medencét. Makulátlan fehér öltöny volt rajta, nagyon

gyorsan járt, szapora, szökdelő léptekkel, minden lépésnél magasan lábujjhegyre emelkedett. Széles, vajszínű panamakalap volt a tején, szökdelve közeledett a medence mentén, nézte az embereket meg a székeket.

Megállt mellettem, és elmosolyodott, kivillantva apró, egyenetlen, kissé fakó fogait. Visszamosolyogtam rá.

– Elnézését, kérem, ülhetek ide?

– Hogyne – feleltem. – Tessék csak.

Körülszökdelte egy széket, megszemlélte, biztonságos-e, aztán letelepedett, és keresztbe vetette lábát. Fehér őzbőr cipőjén apró lyukak sorakoztak, szellőzés végett.

– Szép este – mondta. – Mindegyik este szép itt Jamaikában.

Nem tudom, olasz vagy spanyol akcentussal beszélt-e; valószínűnek tartottam; hogy dél-amerikai. És jó öreg, ha az ember közelebbről nézi. Olyan hatvannyolc-hetven éves.

– Igen – mondtam. – Isteni szép itt.

– És kik ezek, ha kérdezhetem? Ezek nem a hotelben laknak. – A lubickolókra mutatott, a medencében.

– Azt hiszem, amerikai tengerészek – magyaráztam. – Amerikai tengerésztanulók.

– Persze, amerikaiak. Ki más csinál ilyen nagy lármát? Ön nem amerikai talán?

– Nem. Én nem vagyok amerikai – mondtam.

Egyszerre ott állt előttünk az egyik amerikai kadét. Akkor jött ki a medencéből, csöpögött róla a víz. Az egyik angol lány is vele volt.

– Foglalt? – mutatott a székekre a fiú.

– Nem – feleltem.

– Szabad?

– Tessék csak.

– Kösz – mondta. Törülköző volt a kezében; leült, kigöngyölte, és előszedett egy csomag cigarettát meg egy öngyújtót. Megkínálta a lányt, az visszautasította, azután megkínált engem, és én vettem egyet.

– Nem, köszönöm, én szivarozok – mondta a kis ember. Krokodilbőr tárcát vett elő, abból szivart, majd előhúzta zsebkesét – abban kis olló is volt –, lecsipentette a szivar végét.

– Tessék, adok tüzet. Az amerikai fiú felemelte öngyújtóját.

Nem fog meggyulladni ilyen szélben.

Dehogynem. Mindig meggyullad.

A kis ember kivette szájából a meggyújtatlan szivart, fejét félrebillentette, és a fiúra nézett.

Min-dig? kérdezte lassan.

Persze. Sose döglik be. Legalábbis nálam.

A kis ember még mindig nem billentette vissza a fejét, és csak nézte a fiút.

Well, well. Maga azt mondja, ez a híres öngyújtó soha nem bedöglik. Így mondta?

Persze felelt a fiú. Pontosan így.

Tizenkilenc-húsz éves lehetett, szeplős arca hosszú, vékony orra akár a madár csőr. Testét alig fogta meg a nap, melle is szeplős, rajta itt-ott vörös szőrpamatok. Jobb kézzel tartotta az öngyújtót, készen, hogy felkattintsa.

– Sose döglik be – mondta, és mosolygott, ahogy tréfásan tódította: Isten bizony, nem döglik be soha.

Egy pillanat, kérek szépen. A szivart tartó kéz magasba emelkedett, tenyérrel kifele, mintha a forgalmat akarná leállítani. Kérek egy pillanat. Különös, fojtott, tompa hangon beszélt, és le nem vette a szemét a fiúról.

Talán csinálhatnánk kis fogadást? A fiúra mosolygott. Talán kössünk kis fogadást, hogy öngyújtó mindig meggyullad?

Miért ne? mondta a fiú. Fogadjunk.

Maga szeret fogadni?

Persze. Szívesen fogadok.

A kis ember hallgatott, a szivarját nézegette, és meg kell mondanom, sehogyan sem tetszett nekem a viselkedése. Mintha

valamit ki akarna kovácsolni ebből az egészből, megzavarni a fiút, és közben azt is éreztem, holmi kis saját külön titkot dédelget.

Megint felnézett a fiúra, és lassan szólalt meg:

Én is szívesen fogadok. Csináljunk jó fogadást. Jó nagy fogadást.

Na várjunk csak egy percig mondta a fiú. Az nem megy. De huszonöt centbe fogadhatunk. Akár egy dollárba is, vagy aminek az itt megfelel, egypár shilling, azt hiszem.

A kis ember megint meglöbögötte a kezét.

Hallgasson engem. Csinálunk kis mulatságot. Fogadunk. Azután felmegyünk szobámba, itt, hotelben, ott nem fúj szél, és én fogadok, nem tudja tízszer egymás után meggyújtani híres öngyújtóját.

Hát fogadjunk, hogy meggyújtom – mondta a fiú.

– Jól van. Jó, jó. Fogadunk, igen?

– Persze. Fogadjunk egy ficcsbe.

– Nem, nem. Én nagyon jó fogadást ajánlok. Én gazdag vagyok, és én sportember vagyok. Hallgasson engem. Kint hotel előtt áll az autóm. Nagyon szép autó. Amerikai autó, a maga hazájából. Cadillac...

– Nana. Várjunk egy percig. – A fiú hátradőlt a széken, és nevetett. – Nekem nincs ilyesmim. Ez tiszta hülyeség.

– Nem hülyeség, nem. Maga tízszer egymás után meggyújtja öngyújtót, és Cadillac a magáé. Maga szeretné ezt a Cadillacet, igaz?

– Persze hogy szeretnék egy Cadillacet. – A fiú egyre vigyorgott.

– Rendben. Nagyszerű. Fogadtunk, és én feltettem Cadillacet.

– És mit teszek fel én?

A kis ember óvatosan levette a vörös papírszalagot a szivarjáról, amit még mindig nem gyújtott meg.

Én, barátom, sose kérek olyasmit, amit nem lehet teljesíteni. Ért engem?

Jó, hát mibe fogadjunk?

És nagyon megkönnyítem a dolgát, igen?

Oké, oké. Könnyítse csak.

Valami apróság, könnyen nélkülözi; ha elveszti, nem nagyon hiányzik. Rendben?

Mint például?

Mint például, teszem, a kisujja a bal kezén.

Micsodám?! A fiú már nem vigyorgott.

Igen, igen. Mért ne? Nyer: viszi autót. Veszít: viszem ujját.

Nem értem. Hogyhogy viszi az ujjamat?

Levágom.

Jó szagú isten! Ez nem fogadás, ez örülség. Részemről marad az egy dollár.

A kis ember hátradőlt, tenyérrel felfele tartotta kezét, és lenézően megrándította a vállát.

– Well, well, well. Nem értem. Maga azt mondja, meggyullad, mégsem fogad. Hát akkor felejtjük el, igen?

A fiú némán ült, bámulta a lubickolókat a medencében. Aztán egyszerre eszébe jutott, hogy még nem gyújtott rá. A cigarettát a szájába tette, tenyeréből ernyőt formált, és elkattintotta az öngyújtót. A kanóc apró, makacs, fényessárga lánggal égett, s a fiú úgy tartotta a kezét, hogy a szél nem érhetne.

– Kaphatnék tüzet? – kérdeztem.

– Ó, a fene... Elnézést, elfelejtettem, hogy még nem ég.

Az öngyújtóért nyúltam, de a fiú felállt, odajött hozzám, és tüzet adott.

– Köszönöm – mondtam, ő pedig visszament a helyére.

– Jól érzi itt magát? – érdeklődtem.

– Klasszul. Rendes kis hely.

Aztán csend lett, és észrevettem, hogy a kis ember lehetetlen ajánlata sikeresen megzavarta a fiút. Nagyon csöndesen ült, de nyilvánvaló volt, hogy egy kis feszültség éledezik benne. Aztán fészkelődni kezdett a székén, mellét dörzsölte, tarkóját nyomogatta, végül két kézzel a térdére tenyerelt, és ujjával dobolt a térdkalácsán. Nemsokára már a lábával is dobolt.

– Na, nézzük csak meg ezt a maga fogadását – szólalt meg végül.
– Azt mondja, felmegyünk a szobájába, és ha tízszer egymás után sikerül meggyújtanom ezt az öngyújtót, enyém a Cadillac. Ha pedig csak egyszer is nem gyullad meg, oda a bal kezem kisujja. Így van?

Pontosan. Így volna a fogadás. De azt hiszem, maga fél.

Mi lesz, ha veszítek? Tartom az ujjam, míg maga levágja?

– Ó, dehogy. Az nem jó volna. Talán kísértésbe esne, hogy ne tartsa. Nem; megmondom, hogyan csinálnám: mielőtt elkezdjük, odakötözöm kezét az asztalhoz, és ott állok késsel, és rögtön *nyissz!* amint öngyújtó meg nem gyullad.

– Milyen évjárat a Cadillac? – kérdezte a fiú.

– Hogyhogy? Elnézést, nem értem.

– Milyen évjárat, mennyi idős a kocsi?

– Aha, mennyi idős? Igen. Múlt évi. Egészen új autó. De látom, maga nem szeret fogadni. Mint legtöbb amerikai.

A fiú egy pillanatig hallgatott, aztán előbb az angol lányra nézett, utána énrám.

– Igen – mondta hangosan. – Állom a fogadást.

– Jó! – A kis ember halkán, egyszer, összecsattintotta tenyerét. – Nagyon jó! Most megcsináljuk. És ön, uram – fordult hozzám –, talán lesz szíves... hogy mondják önök?... bírószkodni. – Sápadt, jóformán színtelen szeme volt, és apró, ragyogó, fekete pupillája.

– Hát szerintem ez örült fogadás – mondtam. – Sehogy sem tetszik nekem.

– Nekem sem – mondta az angol lány. Most szólalt meg először. – Szerintem ostoba és nevetséges fogadás.

– És ön komolyan gondolja, hogy levágja ennek a fiúnak az ujját, ha veszít? – kérdeztem.

– Komolyan, igen. Azt is, hogy neki adom Cadillacet, ha nyer. No, gyerünk! Menjünk fel a szobámba.

Felállt.

– Felöltözik előbb? – kérdezte.

– Nem – felelte a fiú. – Így megyek. – Azután hozzám fordult. – Nagy szívességnek tekinteném, ha vállalná a bíraskodást.

– Rendben van – mondtam. – Megyek, de nem tetszik nekem ez a fogadás.

– Te is gyere – mondta a fiú a lánynak. – Gyere és nézd.

A kis ember vezette a menetet, a kertből a szállodába. Fellelkesült, izgult, s ahogy lépkedett, mintha magasabbra emelkedne, mint valaha.

– A B épületben lakom – mondta. – Akarja nézni előbb autót? Itt van mindjárt.

Előrevitt, hogy lássuk a szálloda kocsifelhajtóját, megállt, és egy fémesen csillogó, halványzöld Cadillacre mutatott, egészen közel.

– Az az. A zöld. Tetszik?

– Tyű, ez már kocsi! – mondta a fiú.

– Jól van. Most megyünk, és meglátjuk, magáé lesz-e.

Köveztük a B épületbe, fel az emeletre. Kinyitotta az ajtót, s a nyomában besereglettünk a nagy, kellemes, kétágyas hálószobába. Az egyik ágy végében női pongyola hevert.

– Először egy kis Martinit – mondta a kis ember.

A szoba túlsó sarkában egy asztalkán álltak az italok, keverésre készen, koktéلكeverő is volt, jég és tömérdek pohár. Nekilátott a Martini keverésének, de közben csengetett, és most kopogtak az ajtón, és belépett egy színes bőrű szobalány.

– Aha! – mondta a kis ember. Letette a ginesüveget, tárcát vett elő, és abból egy egyfontost. – Valamit kérek magától. – Odaadta a pénzt a szobalánynak. – Ez a magáé – mondta. – Most itt játszunk valamit, és kérem magát, hozzon nekem két dolgot... nem: hármat. Egypár szeget; egy kalapácsot; és egy húsvágó bárdot, amelyet mészáros használ. Konyhából kérjen. Megteszi, igen?

– *Húsvágó bárdot!* – A lány szeme elkerekült, kezét összecsapta. – *Igazi húsvágó bárdot gondol az úr?*

– Hogyne, igen. No, kérek szépen, hozza. Biztosan megszerez mindent, igen?

– Igen, uram. Megpróbálom, uram. Igen, megpróbálom. – És kiment.

A kis ember körbeadogatta a Martinit. Álltunk, kortyoltuk; a hosszú képű, szeplős, hegyes orrú fiú, a fakóbarna úszónadrágtól eltekintve csupaszon; a csontos, szőke angol lány, világoskék fürdőruhában, aki pohara fölött le nem vette a szemét a fiúról; a színtelen szemű kis ember, amint makulátlan fehér ruhájában iszogatja a Martinit, és nézi a világoskék fürdőruhás lányt. Nem tudtam mit kezdeni az egészszel. A kis ember szemmel láthatólag komolyan veszi a fogadást, és komolyan gondolja az ujjlevágást. De az angyalát, mi lesz, ha a fiú veszít? Akkor száguldhatunk vele kórházba a Cadillacen, amit nem nyert meg. Jó kis história lesz. Nahát, igazán remek kis história. Véleményem szerint marha egy fölösleges história.

– Nem gondolja, hogy meglehetősen buta fogadás ez? – kérdeztem.

– Szerintem klassz fogadás – mondta a fiú. Már végzett egy jókora Martinival.

– Szerintem pedig ostoba, nevetséges fogadás – mondta a lány. – Mi lesz, ha veszítesz?

– Nem érdekes. Ha jól meggondolom, nem emlékszem, hogy valaha is szükségem lett volna a bal kezem kisujjára. – A fiú megfogta az ujját. – Itt van. Soha életében még semmi hasznát nem vettem. Hát mért ne fogadhatnék a bőrére? Szerintem klassz fogadás.

A kis ember mosolygott, felemelte a koktélkeverőt, és újra töltötte poharainkat.

– Mielőtt elkezdjük – mondta –, átadom autókulcsot a dön... a döntőbírónak. – Elővette zsebéből a kulcsot, és átnyújtotta. – A papírok – folytatta –, igazolvány, biztosítás az autóban vannak, kesztyűtartóban.

Azután bejött a színes bőrű szobalány. Kis bárdot hozott, olyat, amelyet a hentes használ csontdaraboláshoz; a másik kezében

kalapácsot és egy zacskó szeget.

– Jó! Minden itt van. Köszönöm magának. Most elmenjen. – Várt, míg a lány mögött becsukódott az ajtó, azután letette a kellékeket az egyik ágyra, és újra megszólalt: – Most felkészülünk, igen? – És a fiúhoz: – Segítsen, kérek, az asztallal. Odébb visszük kicsikét.

A szokásos szállodai íróasztal volt; egyszerű, négyszögletes asztal, vagy háromszor négy láb, rajta itatóstömb, tinta, tollak, papír. Beljebb vitték, el a faltól, és eltették az írószereket.

Most pedig mondta a kis ember egy szék. Felemelt egy széket, és az asztal mellé állította. Fürgé volt és lelkes, mintha gyerekzsúron rendezne társasjátékot. Azután szegek. Beverem szegeket. Fogta a szegeket, és sorra beverte az asztal lapjába.

Ott álltunk, a fiú, a lány és én, kezünkben a Martini, és néztük, hogyan dolgozik a kis ember. Néztük, amint két szöveget bever az asztalba, vagy hat hüvelyk távolságra. Nem verte be egészen; mindegyik kiállt egy kicsit. Aztán kipróbálta, milyen erősen ülnek a fában.

„Azt gondolhatná az ember, nem először csinálja a nyomorult” – mondtam magamban. Ez aztán tudja, mit akar. Asztal, szögek, kalapács, konyhai bárd. Hajszálpontosan tudja, mi kell neki, és hogyan.

– Most pedig nem kell más, csak egy kis spárga. Keresett spárgát. Jól van, végre megvan minden. Kérek, szíveskedjen leülni asztalhoz mondta a fiúnak.

A fiú letette a poharát, és leült.

Most tegye bal kezét ide, két szeg közé. Szeg csak azért van, hogy jól odakötözhessem kezét. Jó, nagyon jó. Most megkötök kezét asztalhoz jó szorosan... így ni.

A spárgát a fiú csuklója köré tekerte, aztán többszörösen a tenyere köré, végül szorosan a szegekhez erősítette. Alapos munkát végzett, és amikor elkészült, a fiú képtelen lett volna elhúzni a kezét. De az ujjai szabadon mozogtak.

– Most kérek ökölbe szorítani kezet, csak kisujjat ne. Kisujjat dugja ki, tegye asztra.

– Kitűnő! Ki-tű-nő! No, most készek vagyunk. Jobb kézzel kérek kezelni öngyújtót. Csak még egy pillanatra kérek.

Az ágyhoz szökdécselt, és felvette a bárdot. Azután visszajött, megállt az asztalnál, kezében a bárd.

– Mind készen vagyunk? – kérdezte. – Bíró úr, kérek maga mondja meg, ha elkezdhetünk.

Az angol lány, világoskék fürdőruhájában, ott állt a fiú széke mögött. Csak állt, nem szólt semmit. A fiú egészen csöndben ült, jobb kezében fogta az öngyújtót, és nézte a bárdot.

A kis ember rám nézett.

– Kész? – kérdeztem a fiút.

Kész.

És ön?

Egészen kész mondta a kis ember, felemelte a bárdot, és ott tartotta; vagy két lábnyira a fiú ujja felett, sújtásra készen. A fiú nézte, de szeme sem rebbent; szája meg sem rezdült. Csak a szemöldökét húzta fel, és ráncba futott a homloka.

Rendben mondtam. Mehet.

Lenne szíves számolni, hányszor gyújtom meg mondta a fiú.

Jó mondtam. Számolok.

Hüvelykujjával felpöccintette az öngyújtó fedelét, s ugyancsak hüvelykjével keményen elkattintotta a kereket. A tűzkő szikrázott, a kanóc fellobbant, és apró, sárga lánggal égett.

– Egy! – mondtam hangosan.

Nem fújta el a lángot: rácsukta az öngyújtó fedelét, és talán öt másodpercig várt, mire újból felnyitotta.

Nagy erővel pöccintette meg a kereket, és megint felfénylett a kanóc apró lángja.

– Kettő!

Más nem szólt. A fiú az öngyújtóra szegezte szemét.

A kis ember a levegőben tartotta a bárdot, és ő is az öngyújtót nézte.

– Három!

– Négy!

– Öt!

– Hat!

– Hét!

Ez az öngyújtó, úgy látszik, történetesen jól szuperál. Hatalmas szikrát vet a tűzkő, a kanóc éppen kellő hosszúságú. Figyeltem a hüvelyket, amint a födelet a lángra kattintja. Utána szünet. Azután a hüvelyk megint felemeli a födelet. Az egész művelet. a hüvelykujjra épül. Mindent a hüvelyk csinál. Lélegzetet vettem, hogy kimondjam a „Nyolc”-at. A hüvelykujj megpöccinti a kereket. A tűzkő szikrázik. Felvillan a kis láng.

– Nyolc! – mondtam, s ahogy kimondtam, nyílt az ajtó. Mind megfordultunk, s egy nőt láttunk meg az ajtónyílásban. Kicsi, fekete hajú nő volt, nem fiatal; ott állt vagy két másodpercig, csak azután rohant be, és sikoltott: – Carlos! Carlos! – Megragadta a kis ember csuklóját, elvette a bárdot, az ágyra dobta, aztán megkaparintotta a fehér öltöny hajtókáját, és hevesen rázni kezdte a kis embert, és közben beszélt, beszélt hozzá, sebesen és hangosan és vadul, valamilyen spanyol hangzású nyelven. Olyan sebesen rázta, hogy a kis ember már nem is látszott. Elmosódó, ködös, gyorsan mozgó körvonallá vált, mint a forgó kerék küllői.

Aztán az asszony lassított, és megint előbukkant a kis ember, és az asszony végigvonszolta a szobán, és az egyik ágyra taszította. Ott ült az ágy szélén, hunyorgott, és a fejét próbálgatta: forog-e még a nyakán.

– Igazán sajnálom – mondta a nő –, igazán rettentően sajnálom, hogy ilyesmi történhetett. – Jóformán hibátlan angolsággal beszélt. – Rettenetes – folytatta a nő. – Azt hiszem, tulajdonképpen én vagyok az oka. Tíz percre egyedül hagyom, megmosatom a hajamat,

hazajövök, és tessék: már megint ezt csinálja. – Mélységes sajnálkozás és aggodalom tükröződött az arcán.

A fiú eloldotta kezét az asztalról. Az angol lány meg én ott álltunk, szótlánul.

– Kész veszedelem – mondta az asszony. – Odalent, otthon, összesen negyvenhét ujjat szedett össze, különböző emberektől, és tizenegy kocsiat vesztett. Végül megfenyegették, hogy becsukják. Ezért hoztam fel ide.

– Csak egy kis fogadás – motyogta a kis ember az ágyon.

– Bizonyára egy kocsiiban fogadott – mondta a nő.

– Igen – felelte a fiú. – Egy Cadillacben.

– Nincs kocsija. Az autó az enyém. Ez csak még rosszabb, hogy fogad és fogad és fogad, mikor már nincs semmije. Nagyon-nagyon szégyellem, és rettenetesen sajnálom. – Végtelenül rendes nő volt.

– Tessék, itt a kocsi kulcs – mondtam. Letettem a kulcsot az asztalra.

– Csak egy kis fogadás volt – motyogta a kis ember.

– Már nem maradt semmije, amibe fogadhatna – mondta az asszony. – Semmije sincs az égvilágon. Semmije. Az igazat megvallva, én nyertem el mindenét, még régen. Időbe telt, sok-sok időbe, és kemény munka volt, de végül elnyertem mindenét. – Felnézett a fiúra, és elmosolyodott, lassú, szomorú mosollyal, azután az asztalhoz lépett, és elvette a kulcsot.

Mintha most is látnám a kezét; csak egy ujj volt rajta, meg a hüvelyk.

A katona

Ez az éjszaka is azok közé tartozott, amelyek során ráérezett, milyen lehet vaknak lenni: egyetlen árnyék vagy kép sem mutatkozott, amire a tekintete rávetődhetett volna, egyetlen alak vagy fa sem rajzolódott fel az égbolt aljára.

A sötétségből halk, zizzenő hangok hallatszottak, valahonnan a bozótból; egy ló szuszogása nem messze a tisztáson, a puha dobbanás, ahogy az állat megmozdította a lábát; és egyszer – de tényleg csak egyszer – hallotta a feje fölött, alacsonyan elhúzó madár szárnyzuhogását.

– Pajti – mondta fennhangon a férfi. – Hazamegyünk. – Megfordult, hogy felsétáljon az emelkedőn. A kutya előtte haladt, mutatta az utat a sötétben.

Mindjárt éjfél, gondolta. Ez azt jelenti hogy nemsokára holnap van. A holnap rosszabb, mint a ma. A holnap a legrosszabb, mert mává fog válni – és a ma azonos a mosttal.

A mai nap nem volt valami kellemes, különösen a szálka-ügy miatt nem.

Elég ebből, szólt rá magára. Semmi értelme ezen tépelődni. Senkinek sem származhat haszna az ilyen dolgokból. A változatosság kedvéért gondolj valami másra. Féltérőghatod a veszélyes gondolatot, tudod jól, elég ha egy másikat teszel a helyére. Menj vissza, olyan messzire, amennyire csak bírsz. Jöjjenek elő a régi szép időkkel kapcsolatos édes emlékek. A tengerparti nyári vakációk, a nedves homok, a piros vödrök, a rákászhalók, az algás-csúszós kövek, a kicsiny, tiszta pocsolyák, a tengeri csúszómászók, meg azok a néha-néha felbukkanó, szürkésen áttetsző garnélarákok, amelyek ott lebegtek a gyönyörűen zöldellő víz mélyén.

De hogyan juthatott bele a sarkába az a szálka úgy, hogy nem is érezte?

Nem fontos. Emlékszel, hogyan vadásztál kagylókra a víz szélén? Mindegyik olyan finom és olyan tökéletes volt, drága ékszernek tűnt, ahogy a kezekben tartottad, amíg hazavitted. Meg a kicsiny, narancsos árnyalatú fésűkagylók, a gyöngyös osztrigahéjak, a parányi smaragdüveg-darabkák, egy élő remeterák páncélja, egy szív-kagyló, egy rája gerince, és egyszer – ezt sosem felejtetted el – egy száraz, tengermosta emberi állkapocs-csont, fogakkal, fehérén és csodálatosan a kagylók és a kavicsok között... Ó, mami, nézd csak, mit találtam! Nézd, mami, nézd!

De hogy visszatérjünk a szálkára... Edna is elég undokul viselkedett miatta.

– Hogy érted azt, hogy nem vetted észre? – kérdezte rosszállóan.

– Egyszerűen nem vettem észre, és kész.

– Gondolom, most azt fogod mondani, hogy azt se éreznéd meg, ha tűt szúrnék a lábadba.

– Ezt nem mondtam.

Aztán Edna hirtelen megszúrta azzal a tűvel, amivel a szálkát akarta kipiszkálni a lábából; a bokájába szúrta, ő pedig nem figyelt, ezért tényleg nem vette észre. Semmit sem vett észre addig, amíg Edna elborzadva fel nem kiáltott. Akkor aztán lenézett és látta, hogy a tű ott van, közvetlenül a bokacsontja mögött, jó mélyen beszúrva. Legalább a fele bement.

– Húzd ki – kérte. – Így akár meg is mérgezhetsz.

– Tényleg nem érzed?

– Kihúznád?

– Tényleg nem fáj?

– Rettenetesen fáj. Húzd ki.

– Mi bajod van?

– Mondom: rettenetesen fáj. Nem hallasz?

Miért csinálnak vele ilyen dolgokat?

Amikor lent volt a tenger mellett, adtak neki egy falapátot, hogy ásson a homokban. A gödrei üresek voltak, a tenger meg mindig elérte a szélüket – aztán már nem jöhetett fel odáig.

Egy évvel ezelőtt így szólt hozzá a doktor:

– Csukja be szemét. Most pedig mondja meg, hogy felfelé húzom, vagy lefelé nyomom a lábujját.

– Felfelé – mondta.

– És most?

– Lefelé. Nem, felfelé. Azt hiszem, felfelé.

Elég fura volt, hogy egy idegsebész a lábujjaival akart szórakozni.

– Eltaláltam, doktor úr?

– Nagyon jól csinálta.

De ez egy évvel ezelőtt történt. Egy éve még elég jól érezte magát. Akkoriban még nem történtek olyan dolgok, mint mostanában. Itt van például a fürdőszobai csap esete.

Vajon mi lehetett az oka, hogy ma reggel a másik oldalon volt a melegvizes csap? Ez egészen új volt.

Lehet, hogy Edna cserélte ki? Fogott egy franciakulcsot meg egy csőfogót az éjjel, és megcserélte a csapokat?

Hihető ez? Hát... Igen. Ahogy Edna az utóbbi időben viselkedett – bármi kitelik tőle.

Különös és bonyolult nő, az már szent igaz. Régen nem volt ilyen, de mostanában kétség sem férhet ahhoz, hogy különös lett, meg bonyolult. Főleg éjszakánként.

Igen, éjszaka. Akkor a legrosszabb. Éjszakánként.

Amikor éjszaka kinyújtja a kezét az ágyban, akkor... Vajon miért nem érzik az ujjai, hogy mihez ér hozzá? Ledöntötte a lámpát, Edna pedig felkelt, hirtelen felült a sötétben, miközben ő a padlón kotorászott, hogy felszedje, amit levert.

– Mit csinálsz?

– Ledöntöttem a lámpát. Bocsánat.

– Jaj, istenem! – sóhajtott Edna. – Tegnap egy pohár vizet döntöttél le. Mi bajod van?

Egyszer a doktor megsimogatta a kézfejét egy tollal, de semmit sem érzett az egészből. Azt viszont igenis érezte, amikor megkarcolta azzal a tűvel!

– Csukja be a szemét. Nem, ne lessen. Jó szorosan hunyja be. Most pedig mondja meg, hideget érez, vagy meleget.

– Meleget.

– És most?

– Hideget.

– És most?

– Hideget. Vagyis... meleget. Igen, ez meleg, ugye?

– Igen – helyeselt az orvos. – Jól csinálta.

De ez egy évvel ezelőtt történt.

Mi lehet az oka annak, hogy a kapcsolók a falon mostanában jó fél arasszal arrébb vannak, mint ahogy megszokta? Nem találja őket, amikor sötétben tapogatózik.

Ne is gondolj erre, szólt rá magára. Semmi mást nem tehetsz, csak annyit, hogy nem gondolsz rá.

De ha már itt tartunk, akkor mi az oka annak, hogy a nappali falának színe minden egyes nap megváltozik egy árnyalatnyival?

Zöld és zöldeskék és kék, és időnként – időnként lassan összemosódik az egész, mintha egy meleg felhőn keresztül nézné.

A kérdések egyenként lökődtek az agyába, egyenként, mint lapok a képeslap adagoló gépből.

Kinek az arca jelent meg ebéd közben az ablakban? Csak egy pillanatra... Kinek a szeme?

– Mit bámulsz? – kérdezte Edna.

– Semmit – felelte ő. – De nem lenne jobb, ha behúznánk a függönyt?

– Robert, mit bámulsz?

– Semmit.

– Miért nézel így az ablakra?

– Nem gondolod, hogy jobb lenne, ha behúznánk a függönyt? – kérdezte.

Elhaladt a hely mellett, ahonnan a lovat hallotta, és most megint megütötte a fülét a légzése, a tompa dobogás, a fűrágcsálás – mintha egy ember ropogtatna egy csomag zellert.

– Szevasz, öreg ló – köszönt hangosan a sötétségnek. – Szevasz, te vén ló!

Hirtelen lépéseket hallott a háta mögött, lassú és elnyújtott lépések nesztét, közlelől. Megállt. A lépések is megálltak. Megfordult, a sötétséget kutatta.

– Jó estét – mondta. – Megint itt van?

A beálló csendben hallotta a bozótot mozgató szél hangját.

– Arra tart, amerre én? – kérdezte.

Aztán megfordult és továbbment, a kutya még mindig előtte, a lépések ismét követték, de most már sokkal halkabbak – mintha az illető, aki mögötte halad, most lábujjhegyen járna.

Megállt és megfordult.

– Nem látom magát – szolt. – Túl sötét van. Ismerem magát?

Csend; a hűs nyári szellő megsimította az arcát, a kutya a pórázt rángatja, haza akar érni.

– Jól van – hagyta rá. – Nem kell válaszolnia, ha nem akar. De fogja fel: tudom, hogy itt van!

Valaki okoskodni próbál.

Távol az éjszakában, nyugaton, nagyon magasan, valami zümmögött. Repülőgép. Megint megállt, felemelte a fejét, hallgatózott.

– Több mérföldnyire van – mondta. – Nem fog eljönni idáig.

Akkor, amikor a múltkor az egyik mégis elrepült a ház fölött, a férfi hirtelen megdermedt, körülötte a világ elhallgatott, abbahagyta azt, amit éppen csinált, szoborrá válva ült vagy állt, és várta a bombák süvítését.

Mint például ma este, vacsora után is...

– Miért buktál le? – kérdezte Edna.

– Lebukni?

– Miért buktál le? Mi elől akarsz elbújni?

– Lebukni? – ismételte újra. – Fogalmam sincs, miről beszélsz.

– Hát, ezt rögtön gondoltam – felelte Edna, és mereven ránézett azzal a kemény tekintetű kék szemével. A szemhéja kissé

leeresztve, mint mindig, amikor izgul valami miatt. Mindig is szépnek látta ilyenkor Ednát: félig lehunyt szemhéj és összehúzott szem, eltakart szemgolyó. Igen, ez Ednánál mindig is az izgalom jele volt.

Tegnap kora reggel az ágyban heverészett, amikor a völgy másik végében elkezdődött az a lövöldözés. Kinyújtotta a bal kezét és megérintette Edna testét, hogy egy kicsit megnyugodjon.

– Mi a fenét csinálsz?

– Semmit, drágám.

– Felébresztettél.

– Ne haragudj.

Sokat segítene, ha Edna reggelente közelebb feküdne hozzá. Reggelente, amikor meghallja a lövések zaját.

Mindjárt hazaér. Az ösvény utolsó kanyarulatánál már látta a nappali ablakán, a rózsaszínű függönyön keresztül kiszűrődő fényt. A kapuhoz sietett, belépett, felment a bejárati ajtóhoz, a kutya még mindig előtte.

Megállt a verandán, a sötétben tapogatózva keresni kezdte a kilincset. Amikor elindult hazulról, jobb oldalon volt. Igen, homályosan emlékezett rá, hogy jobb oldalon volt, amikor úgy másfél órája elindult.

Lehet, hogy Edna ezt is áttette a másik oldalra? Csak hogy őt bosszantsa? Szerszámot ragadott és gyorsan átszerelte a kilincset a másik oldalra, amíg ő a kutyát sétáltatta?

Balra húzta a kezét – és abban a pillanatban, amikor az ujjai megérintették a kilincset, valami apró, de veszedelmes dolog robbant fel a fejében, kipukkadt valami, és düh meg félelem ömlött ki belőle. Kinyitotta az ajtót, gyorsan becsukta maga mögött és felkiáltott:

– Edna! Itt vagy?

Semmi válasz, ezért megint felkiáltott, és Edna ezúttal meghallotta a hangját.

– Most meg mit akarsz? Felébresztettél.

– Gyere le egy kicsit, jó? Beszélni akarok veled.

– Ó, az ég szerelmére! – válaszolta Edna. – Hallgass már el, és gyere fel!

– Gyere ide! – üvöltötte a férfi. – Gyere ide, de azonnal!

– Legyek átkozott, ha lemegyek! Gyere fel te!

Megállt, hátrahajtotta a fejét, felnézett a lépcső tetejére, a sötét emeletre. Látta a helyet, ahol a korlát balra kanyarodott és eltűnt a fordulóban. Ha ott egyenesen továbbmenne, akkor a hálószobába jutna. A sötét hálószobába.

– Edna! – kiáltott. – Edna!

– Menj a francba!

Lassan elindult felfelé a lépcsőn, nesztelenül haladt, megérintette a korlátot, hogy biztosabban lépkedjen. Fel, felfelé, aztán balra a fordulónál, fel a sötétbe. A lépcsősor tetején lépett még egyet felfelé, pedig már nem kellett volna. Felkészült valami ilyesmire, nem csapott zajt. Megállt egy kis időre, hallgatózott, és nem tudta biztosan, de mintha... Igen. Mintha valahol messze a völgyben megint lőttek volna. Főleg nehéztüzérségi lövedékeket, hetvenötösöket. Talán van ott valahol pár légvédelmi ágyú...

Keresztülvágott a fordulónál, belépett a nyitott ajtón – ezt még sötétben is könnyű megcsinálni, jól ismerte a terepet –, átment a szőnyegen, vastag és puha, világosszürke. Mindezt tudta róla, bár nem látta és nem érezte.

A helyiség közepén megállt, várt, hallgatózott. Edna visszaaludt, már hangosan szuszogott, valahányszor kifújta a levegőt a metszőfogai között, halk, fütyülő hangot hallatott. A függöny szelíden mozgott a nyitott ablak előtt, az ágy mellett halkán tik-tak-tik-takkolt az ébresztőóra.

Ahogy a szeme hozzászokott a sötétséghez, ki tudta venni az ágy végét, a matrac alá behajtott szélű fehér lepedőt, Edna testének domborulatát a takaró alatt.

Edna, mintha hirtelen tudatára ébredt volna annak, hogy a férfi ott van a közelében, megmoccan. A férfi hallotta, hogy megfordul, aztán megint fordul egyet.

Megszűnt lélegzésneszezése. Halk hangok, reccsenések, az ágy rugójának hangja olyan volt a sötétben, akár a puskalövés.

– Te vagy az, Robert?

A férfi nem mozdult, nem szólt.

– Robert, te vagy az?

A hang idegen és kellemetlen volt.

– Robert! – Edna magához tért. – Hol vagy?

Hol hallotta már ezt a hangot? Disszonáns és kemény, mintha két, találmra egymáshoz csatolt zenei hang szólalna meg egyszerre. A Robert „r”-je egy kicsit nehézkes. Ki is mondta úgy a nevét, hogy „Vobet”?

– Vobet! – ismételte a nő újra. – Mit csinálsz?

Ez nem annak az ápolónőnek a hangja a kórházból? A magas, szőke nőé? Nem, még régebbi az emlék. Egy ilyen rettenetes hangot nem felejtethet el az ember! Mindjárt, mindjárt... mindjárt meglesz!

A következő pillanatban meghallotta az éjjeli lámpa kapcsolójának kattánását, és a megjelenő fénykörben megpillantotta az ágyban ülő nőt. Valami rózsaszínes hálóing volt rajta, a szeme tágra nyílt, az arcán döbbsent csodálkozás. Az arccsontján és az állán valami krém maradványa csillogott.

– Jobb lenne, ha letennéd azt az izét – mondta a nő. – A végén még megvágod magad.

– Hol van Edna? – A férfi keményen a nőre meredt.

Az ágyban ülő nő figyelmesen végigmérte a férfit. A jól megtermett, erős testalkatú ember mozdulatlanul, szálfegyenesen állt az ágy végében, amolyan katonás vigyázzban. Sötétbarna gyapjúöltöny volt rajta.

– Gyerünk! – parancsolt rá. – Tedd le!

– Hol van Edna?

– Mi bajod van, Vobet?

– Semmi bajom sincs! Csak tudni szeretném, hol a feleségem!

A nő lassan előredőlt, lábát az ágy széle fölé csúsztatta.

– Hát – mondta nagysokára, megváltozott hangon. Kék szeme ravasz módon csillogott. – Ha tényleg kíváncsi vagy rá... Edna elment. Akkor, amikor odakint voltál.

– Hová?

– Nem mondta.

– És maga kicsoda?

– Az egyik barátnője.

– Attól még nem kell üvöltöznie velem! – kiáltotta a férfi. – Mire ez a nagy felhajtás?

– Csak tudatni akartam magával, hogy nem Edna vagyok...

A férfi elgondolkozott, aztán megkérdezte:

– Honnan tudja a nevemet?

– Ednától.

A férfi ismét hallgatott, alaposan szemügyre vette a nőt. Csodálkozott az egészen, de már sokkal nyugodtabb volt a tekintete és az arca.

– Ednának jobban örülnék.

Csend. Egyikük sem mozdult. A nő feszülten figyelt, a könyöke behajlott, két tenyerét a matrachoz szorította.

– Tudja, szeretem Ednát. Mondta magának?

A nő nem válaszolt.

– Szerintem csal engem... De a helyzet az, hogy ettől még jobban szeretem.

A nő nem nézett a férfi arcára, a jobb kezét bámulta.

– Átkozott egy dög ez az Edna!

Hosszú csend. A férfi mozdulatlanul állt, a nő mozdulatlanul ült az ágy szélén. A csend olyan mély volt, hogy a nyitott ablakon keresztül tisztán hallották a völgy másik végében, a szomszédos tanyán működő malomkerék loccsanó forgását.

A férfi törte meg a csendet, lassan, nyugodtan, kissé révetegen beszélt.

Szerintem Edna már nem szeret engem.

A nő közelebb csúszott az ágy széléhez.

– Tegye le azt a kést, kérem! Tegye le, mielőtt megvágja magát!

– Ne ordítson, ha lehet, jó? Nem tud normálisan beszélni? – A férfi hirtelen előredőlt, mereven a nő szemébe nézett, felvonta a szemöldökét. – Furcsa – mondta. – Ez nagyon furcsa.

Előrébb lépett, a térde az ágy széléhez ért.

– Maga olyan, mintha Edna lenne.

– Edna elment. Már mondtam.

A férfi nem vette le szemét a nőről. A nő keze a matracba mélyedt.

– Hát – szólt a férfi. – Csak úgy mondtam...

– Már mondtam: Edna elment. A barátnője vagyok. Mary a nevem.

– A feleségemnek van egy kis anyajegye a bal füle mögött. Magának is van?

– Természetesen nincs.

– Fordítsa el a fejét, hadd nézzem!

– Mondtam, hogy nincs anyajegyem!

– Nem baj. Attól még szeretném megnézni.

A férfi lassan megkerülte az ágyat.

– Maradjon ahol van – parancsolta. – Ne mozogjon. – Lassan, tekintetét a nőre függesztve közeledett, a szája sarkában megjelent egy halvány mosoly.

A nő megvárta, míg a közelébe ér, aztán gyors mozdulattal keményen pofon vágta. A férfi lezökkent az ágyra és sírni kezdett. A nő kikapta a kezéből a kést, kisietett a szobából, lement a földszintre a telefonhoz.

Szerelmem, galambom

Már évekkkel ezelőtt szokásommá vált, hogy ebéd után szunyókálok egyet. A nappali egyik székében szoktam elhelyezkedni úgy, hogy egy párnát teszek a fejem mögé, a lábamat pedig egy kis bőr zsámolyra rakom, és olvasgatok, amíg álomba nem szenderülök.

Ezen a péntek délutánon is a székemben ültem, éppolyan kellemes-kényelmesen, mint bármikor máskor, kedvenc könyvemmel a kezemben – *Az egy napig élő pikkelyes szárnyú lepkék fajtái* Doubleday és Westwood tollából –, mikor feleségem, aki egyébként sohasem volt hallgatólag hölgy, a szemközti kanapéről csevegést kezdeményezett.

– Az a két ember – tette föl a kérdést – mikor érkezik?

Nem feleltem, a kérdés tehát újból elhangzott, ezúttal hangosabban. Udvariasan válaszoltam, hogy nem tudom.

– Nem hiszem, hogy nagyon kedvelném őket, különösen a férfit.

– Ha nem, hát nem.

– Arthur! Azt mondtam, hogy nem nagyon kedvelem őket.

Leeresztettem a könyvem és felnéztem a kanapén heverő feleségemre, aki lábait felhúzva, egy divatmagazint lapozgatott zajosan.

– Még csak egyszer találkoztunk velük – szóltam.

– A férfi igazán szörnyű alak. Állandóan vicceket meg történeteket mesél.

– Bizonyos vagyok benne, hogy jól ki fogsz jönni velük, drágám.

– A nő is rettenetes. Mit gondolsz, mikor érkeznek?

– Valamikor hat körül – találgattam.

– Te nem gondolod, hogy szörnyű népek? – kérdezte, ujját rám szegezve.

– Nos...

– Tényleg, rémes emberek, túlságosan is rémesek.

- Most már aligha rázhatjuk le őket, Pamela.
- A sírba visznek.
- Akkor miért hívtad meg őket?

A kérdés kicsúszott a számon, de azonnal meg is bántam, mert tartom magam ahhoz a szabályhoz, hogy sohasem provokálok vitát a feleségemmel, ha egy mód van rá.

Kis szünet állt be, s ezalatt az arcát tanulmányoztam, ezt a nagy, fehér arcot, amely számomra még most is oly lenyűgözőnek hatott, hogy voltak alkalmak, amikor tekintetem alig tudtam levenni róla. Megesett néha esténként, miközben hímzésén dolgozott vagy bonyolult kis virágképeinek egyikén, hogy arca megfeszült és felragyogott valami titokzatos belső erőtől, ami szavakba foglalhatatlanul szép volt, én pedig csak ültem, s bámultam percekig, olvasást színlelve. Szándékoltan fanyar tekintetében, összevont szemöldökében, nyűgös ajakbiggyesztésében ebben a pillanatban is felsejlett valami tagadhatatlanul méltóságteljes, valami ragyogó, szinte emelkedett. Ehhez megvolt a magassága is, sokkal magasabb volt nálam, bár ma már, az ötvenegyedik évében az ember inkább természetesnek nevezné, mint sudárnak.

– Nagyon jól tudod, miért hívtam meg őket – válaszolt élesen. – Kizárólag a bridzs miatt. Kiválóan játszanak, egészen tisztességes tétekkel. – Rám pillantott s észrevette, hogy őt figyelem. – Nos, nagyjából te is így gondolod, nemdebár?

– Na igen, de én...

– Ne hülyéskedj, Arthur.

– Csak egyszer találkoztam velük, akkor egészen kellemes népeknek tűntek.

– A hentes is az.

– De Pamela, drágám, kérlek. Mi köze van ennek a henteshez?

– Ide figyelj – szólt lecsapva ölébe a magazint –, te éppen olyan jól láttad, hogy miféle emberek, mint én. Egy ostoba, törtető párocska, akik azt hiszik, hogy mindenhova bejuthatnak csak azért, mert jól bridzseznek.

– Biztos vagyok benne, hogy igazad van, drágám, de őszintén szólva, nem értem, miért...

– Hát nem ezt hajtogatom állandóan? Azért, mert végre ez egyszer normális kártyapartiban lenne részünk. Rosszul vagyok már attól, hogy mindig gyakorlatlan kezdőkkel játszunk, de azt igazán nem értem, miért kell ezeket a szörnyű embereket a házukban fogadnunk.

– Természetesen én sem, de kissé késő van már...

– Arthur?

– Igen?

– Az isten szerelmére, miért vitázol velem örökké? Ugyanúgy nem kedvelted őket te sem, mint ahogy én sem.

– Igazán nem hiszem, hogy aggodalomra volna okod, Pamela. Végül is egészen kellemes, jó modorú fiatal párnak tűntek.

– Hagyjuk ezt a fellengzős stílust, Arthur.

Ridegen nézett rám a nagy, szürke szemével, én pedig, hogy elkerüljem tekintetét, felkeltem, s a kertbe vezető franciaablakhoz léptem.

A ház előtti nagy, lejtős gyeper frissen volt nyírva, halvány és sötétebb zöld csíkok osztották sávokra. A kert távolabbi végében két aranyeső bokor állt teljes virágpompában, a hosszú arany fürtök színesen izzottak a távolabbi fák háttéré előtt. A rózsák is virágoztak, valamint a skarlát színű begóniák, a hosszú növénysegélyben ott voltak még a gyönyörű hibrid csillagfürtjeim, galambvirágaim, a sarkantyúvirágok, a szarkalábak, a török szegfű és az óriás, enyhe illatú íriszek. Az egyik kertész éppen most ballagott felfelé a kocsúton, ebédből visszatérően. Láttam a fák között a kertészlak tetejét is, és a házon túl, oldalt azt a helyet, ahol a kocsút kikanyarodott a kovácsoltvas kapun a canterburyi útra.

Ez a feleségem háza, az ő kertje. Mennyire szép is itt minden, mennyire békés! Nos, ha Pamela megpróbálna kevésbé aggályosan felügyelni rám, továbbá ha kevésbé lenne hajlamos arra, hogy rávegyen olyan dolgok megtételére, amelyek inkább javamra, mint

gyönyörűségemre szolgálnak, akkor ez a hely maga a mennyország lenne.

De vigyázat, nem akarom azt a benyomást kelteni, hogy nem szeretem a feleségem – a levegőt is imádom, amit beszív –, vagy hogy nem tudok bánni vele, avagy talán hogy nem én vagyok a kapitány saját hajómon. Mindössze csak az; próbálom elmondani: időnként idegesítő az a mód, ahogyan intézi a dolgokat. Például azok a kis modorosságai, bárcsak elhagyná őket, különösen azt, ahogy az ujját rám szegezi, így adva hangsúlyt egy-egy kifejezésnek. Nem szabad megfeledkezni róla, hogy meglehetősen alacsony termetű ember vagyok, és egy ilyen gesztus, ráadásul ha olyasvalaki viszi túlzásba, mint a feleségem, alkalmas lehet félelem előidézésére. Néha kissé nehezen tudom meggyőzni magam arról, hogy a feleségem nem hatalmaskodó nőszemély.

– Arthur – kiáltotta. – Gyere csak ide!

– Miért?

– Igen jó ötletem támadt. Gyere csak ide.

Elfordultam az ablaktól, majd odamentem a kanapéhoz, amelyen feküdt.

– Figyelj csak, akarsz valami jó mókát?

– Miféle jó mókát?

– A Snape házaspárral.

– Kik azok a Snape-ék?

– Ugyan – bosszankodott –, ébredj már föl. Henry és Sally Snape.

A hétvégi vendégeink.

– Igen, és?

– Na, figyelj ide, itt feküdtem azon töprengve, hogy tényleg milyen szörnyű emberek. Ahogyan viselkednek, a férfi a vicceivel, a nő meg a maga szerelemtől bódult, verébszerű megjelenésével... – Kicsit habozott, de száján ravasz mosollyal, amitől az az érzésem támadt, hogy valami megbotránkoztató dolgot készül mondani. – Nos, ha így viselkednek előttünk, akkor vajon hogyan viselkednek, amikor egyedül vannak?

– Várj csak egy pillanatot, Pamela.

– Ne légy már szamár, Arthur. Este csináljunk valami mókát, valami igazi jó mókát, most az egyszer.

Félig felemelkedett a kanapén, arca sugárzott a hirtelen támadt vakmerőségtől, egy picit még a szája is nyitva maradt, csak nézett rám két kerek, szürke szemével, melyekben mintha szikrák lobbantak volna.

– Miért ne tennénk meg?

– Mit akarsz csinálni?

– Ejnye már, hát nem nyilvánvaló? Nem érted?

– Nem, nem egészen.

– Egyetlen dolgot kell csinálnunk, egy mikrofont tenni a szobájukba.

Elismerem, számítottam valami komisszágra, de amikor ezt kimondta, annyira megdöbbsentem, hogy szólni sem tudtam.

– Pontosan ezt fogjuk tenni – jelentette ki.

– Na nem! – kiáltottam. – Várjunk csak egy percet! Ezt nem teheted meg.

– Miért nem?

– Ez a legaljasabb trükk, amiről valaha is hallottam. Ez olyan... nos ez olyan, mint kulcslyukon leskelődni, leveleket elolvasni, csak még sokkal rosszabb.

– Tényleg komolyan gondolod?

– Természetesen.

Tudtam, mennyire nem szereti, ha ellentmondanak neki, de vannak helyzetek, amikor szükségesnek érzem érvényre juttatni véleményemet, akár jelentős kockázat árán is.

– Pamela – kezdtem bele, élesen tagolva a szavakat –, megtiltom, hogy ezt tedd!

Felült a kanapén.

– Az isten szerelmére, mit képzelsz, mi vagy te, Arthur?! Egyszerűen nem értelek.

– Pedig nem lenne túl nehéz.

– Badarság. Tudok róla, hogy megtettél már egy csomó ennél rosszabb dolgot is.

– Soha!

– Ó, dehogynem. Mitől érzed most hirtelen úgy, hogy sokkal különb ember vagy nálam?

– Én sohasem követtem el ilyen dolgokat.

– Rendben van, fiacskám – mondta ujját rám szegezve, mint egy pisztolyt. – Na és a tavalyi karácsony Milfordéknál? Emlékszel? Majdnem halálra nevetted magad, a szádra kellett tennem a kezem, hogy elhallgattassalak. Az például mi volt?

– Az más eset – magyarázkodtam. – Nem a mi házunk, s nem a mi vendégeinkről volt szó.

– Az nem tesz semmit.

Nagyon egyenesen ült, kerek, szürke szemével rám meredve, az álla kissé felemelkedett, ami sajtóságon lenéző kifejezést adott tekintetének.

– Ne légy már olyan nagyképű álszent. Mi az isten csodája történt veled?

– Tudod, Pamela, én tényleg azt gondolom, hogy ez nagyon aljas dolog. Őszintén így gondolom.

– De ide figyelj, Arthur. Én aljas vagyok, valóban. Egy bizonyos titkolt értelemben, te is az vagy.

– Ezért jövünk ki olyan jól egymással.

– Sohasem hallottam még ilyen ostobaságot. Vigyázz, ha hirtelen úgy döntöttél, hogy teljesen megváltoztatod a jelleted, mert az más dolog.

– Ne beszélj így.

– Tudod – folytatta –, ha valóban a változás mellett döntöttél, akkor én mi a fenét fogok csinálni?

– Nem tudod, mit beszélsz.

– Arthur, elmondanád esetleg, hogy egy ilyen finom ember, mint te, hogyan tudta összeadni magát velem?

Lassan leereszkedtem a szemközti székbe, miközben ő minden mozdulatomat figyelte. Hogy világos legyen, megismétlem: a feleségem megtermett nő. Amikor szigorúan néz rám, mint most is, úgy érzem – hogy is mondjam csak – körülvesz, szinte beburkol, mintha dézsányi krém lenne, amibe beleestem.

– Nem gondoltad komolyan ezt a mikrofonos históriát, ugye?

– De még mennyire. Ideje, hogy egy kis mulatságban legyen részünk. Ugyan, ne légy már ilyen morcos.

– Ez helytelen, Pamela.

– Ez pontosan annyira helyes, mint amikor megtaláltad Mary Proberts levelét a pénztárcájában, és elolvastad elejétől végig.

– Nem kellett volna megtennünk.

– Megtennünk?!

– Igen. Aztán te is elolvastad.

– Senkinek nem ártott. Te magad is ezt mondtad akkor. Ez sem rosszabb.

– Hogy éreznéd magad, ha veled ugyanezt tenné valaki más?

– Hogyan törődhetnék vele, ha nem tudnám, mi történik? Ugyan Arthur, ne légy már ilyen pipogya fráter.

– Át kell gondolnom.

– Lehetséges, hogy a nagy rádiómérnök nem tudja, miképpen kell a mikrofont a hangszóróba kötni? Ez a dolog legkönnyebb része. Nos, akkor gyerünk! Eredj és csináld!

– Még gondolkoznom kell, az eredményt majd közlöm.

– Erre most nincs idő, hiszen bármelyik pillanatban megérkezhetnek.

– Akkor nem csinálom meg. Nem akarom, hogy rajtakapjanak.

– Ha megjönnek, mielőtt végzel, én majd itt tartom őket lenn. Nincs semmi veszély. Egyébként hány óra van?

Majdnem három volt.

– Londonból jönnek – mondta. – Ebéd előtt nyilván nem indulnak el, úgyhogy rengeted időd van.

– Melyik szobában akarod őket elszállásolni?

– A nagy sárgában a folyosó végén. Nincs túl messze, ugye?
– Azt hiszem, meg lehet oldani.
– Erről jut eszembe, hova akarod tenni a hangszórót?
– Még nem mondtam, hogy meg fogom csinálni.
– Istenem! – kiáltott fel. – Szeretném azt látni, hogy le tud-e valaki állítani most már.

– Látnád az arcod!

Teljesen kipirult, és izgatott lett már pusztán a várakozástól is.

– Tedd a hangszórót a hálósobánkba, miért is ne? De eredj már. Siess!

Még mindig haboztam. Ez pontosan olyan dolog volt, amiből mindig is elvi kérdést csináltam: megpróbált parancsolgatni ahelyett, hogy szépen kért volna. Nem mondott ennél többet, csak ült ott s nézett rám, arcán olyan lemondó és várakozó kifejezéssel, mintha egy hosszú sorban állna. Ez – tapasztalatból tudtam – veszélyes jel volt. Olyan, mint a gránát, amelyiknek kihúzták a biztosítószeget, és csak idő kérdése, hogy mikor robban. A beállt csendben szinte hallottam a ketyegését.

Így tehát szépen felálltam, kimentem a műhelybe, fogtam egy mikrofont, és mintegy százötven láb hosszú kábelt. Most, hogy nem volt mellettem a feleségem – szégyenkezve vallom be –, én magam is kezdtem egy kis izgalomfélét érezni, egy kis meleg, bizsergető érzést a bőröm alatt, az ujjbegyeimben. Persze, nyilvánvalóan nem volt nagy dolog, valójában szinte semmi. Egek, életem minden reggelén ugyanazt érzem, mikor kinyitom az újságot, hogy ellenőrizsem feleségem két-három nagyobb részvényének záró árfolyamát. Tehát semmiképpen nem akartam, hogy egy ilyen ostoba tréfa messzire ragadjon. Mindazonáltal nem tehettem róla, de mégis szórakoztatott.

A lépcsőket kettesével vettem, majd beléptem a folyosó végén a sárga szobába. Ugyanaz a tiszta, lakatlan hangulata volt a dupla ágygal, a sárga szatén ágyterítővel, a halványsárga falakkal s az aranyszínű függönyökkel, mint a többi vendégszobának.

Körülnéztem, hogy találjak egy jó kis rejtekhelyet a mikrofonnak. Ez volt az egész vállalkozás legkényesebb része, mert történjék bánni is, ezt nem szabad felfedezniük. Először a kandalló melletti fáskosárra gondoltam. Beteszem a fahasábok alá. Nem, nem elég biztonságos. Talán a radiátor mögé? Vagy a ruhásszekrény tetejére? Az íróasztal alá? Egyik sem tűnt igazán profi megoldásnak számomra. Mindegyiket észrevehetik egy elejtett gallérgomb vagy valami hasonló miatt. Végül figyelemre méltó ravaszsággal a kanapé belső rugói mellett döntöttem. A fal mellett állt, közel a szőnyeg széléhez, így a kábelt el lehetett vezetni a szőnyeg alatt az ajtó felé.

Fölbillenttem a kanapét, és fölvágtam alul az anyagot. Aztán alaposan hozzákötöttem a mikrofont a rugókhoz, megbizonyosodva arról, hogy a szobával szemben áll, majd a kábelt a szőnyeg alatt az ajtóhoz vezettem. Mindent nyugodtan, körültekintően csináltam. Ahol a kábel előjött a szőnyeg alól s áthaladt az ajtó alatt, egy kis vájatot készítettem a fába, úgyhogy szinte észrevehetetlenné vált.

Mindez természetesen időbe telt, és amikor meghallottam az autó kerekeinek ropogását a kavicsoson, majd kicsit később az ajtók csapódását s a vendégek hangját, még csak félig készültem el a folyosón a kábelnek a szegőléchez való rögzítésével. Megálltam és a kalapáccsal a kezemben felegyenesedtem. Be kell vallanom, kicsit féltem. Bizonyára el sem tudják képzelni, mennyire idegesítő volt ez a zaj számomra. Ugyanazt az idegességet éreztem a gyomromban, mint amikor a háború alatt a falu másik végére bombát dobtak egy délután, miközben nyugodtan foglalatoskodtam a lepkéimmel a könyvtárban.

Ne aggódj, biztattam magam. Pamela ügyelni fog ezekre az emberekre. Nem engedi fel őket ide.

Viharos gyorsasággal nekiláttam, hogy befejezzem a munkát, így hamarosan elkészültem a kábel rögzítésével végig a folyosón és a hálósobánkban. Ezen a részen az álcázás nem volt olyan fontos, bár a cselédek miatt itt sem engedhettem meg magamnak gondatlanságot. A kábelt a szőnyeg alá fektettem, és

feltűnésmentesen felvezettem a rádió hátuljához. A bekötés elemi műszaki tudást igényelt csupán, egy pillanat alatt elkészült.

No, ez kész. Hátraléptem, ránéztem a kis rádióra. Most valahogy másmilyennek tűnt, többé már nem az az ostoba kis zajláda volt, hanem egy gonosz kis teremtés, amely az asztal tetején kuporgott, egyik testrészét távoli s tiltott helyek felé nyújtva ki.

Bekapcsoltam. Halkan zümmögött, de más hangot nem adott. Felvettem az éjjeliszekrényről az órát, amely hangosan tiktakolt, átvittem a sárga szobába, és a padlóra tettem a kanapé mellé. Mikor visszamentem, biztos voltam benne, hogy a rádió tényleg olyan hangosan fog tiktakolni, mintha az óra a szobában lenne.

Hangosabb volt.

Visszahoztam az órát. Aztán rendbe tettem magam a fürdőszobában, a szerszámokat visszavittem a műhelybe, majd felkészültem a vendégekkel való találkozásra. De először, hogy összeszedjem magam, s a bűn elkövetése után ne véreskező tettesként jelenjek meg, mintegy öt percet a könyvtárban töltöttem a lepkegyűjteményemmel. Figyelmem a gyönyörű *Vanessa cardui* (a festett hölgy) dobozára összpontosítottam, és megírtam néhány jegyzetet a készülő „*Összefüggés a színminta és a szárnyak vázszerkezete között*” című dolgozatomhoz, melyet társaságunk következő ülésén Canterburyben akartam felolvasni. Ekképpen hamarosan visszanyertem komoly s előzékeny modorom.

Mikor beléptem a nappaliba, két vendégünk, akiknek nevére sohasem tudtam visszaemlékezni, már a kanapén ült. A feleségem éppen italokat kevert.

– Ó, hát itt vagy, Arthur – szólított meg. – Hol voltál eddig?

Arra gondoltam, hogy ez szükségtelen megjegyzés volt.

– Sajnálom – mentegetőztem a vendégek előtt, amint kezet fogtunk. – Elmerültem a munkámban, és megfeledkeztem az idő múlásáról.

– Mindannyian tudjuk, mit csinált – mondta a lány bölcs mosollyal –, de megbocsátunk neki, ugye, kedvesem?

– Azt hiszem, igen – válaszolt a férj.

Hirtelen az a fantasztikus, sőt ijesztő gondolatom támadt, hogy a feleségem harsány nevetés közben elmesélte nekik, miben mesterkedtem az emeleten. NEM. Ezt nem tehette meg. Ránéztem, de ő is csak mosolygott, miközben a gint töltötte ki.

– Sajnálom, hogy megzavartuk – jelentette ki a lány.

Úgy döntöttem, ha ez vicc akar lenni, jobb ha én is csatlakozom, s kényszerítem magam, hogy vele mosolyogjak.

– Meg kellett volna mutatnia – folytatta a lány.

– Mit kellett volna megmutatnom?

– A gyűjteményét. A felesége azt állítja, hogy hihetetlenül szép.

Lassan leereszkedtem egy székre és elengedtem magam. Nevetséges, ha az ember ilyen ideges és kiegyensúlyozatlan.

– Ön érdeklődik a lepkék iránt? – kérdeztem tőle.

– Nagyon szeretném az ön lepkéit látni, Mr. Beauchamp.

Mindannyian megfogtunk egy-egy poharat, majd több órás ebéd előtti beszélgetésbe és iszogatásba kezdtünk. Ekkor kezdett kialakulni az az érzésem, hogy vendégeink elbűvölő emberek.

Feleségem, aki nemesi családból származik, s ezért időnként kiütközik belőle osztálytudata és nevelése, gyakran elhamarkodottan alkot véleményt, ítéletet idegenekről, akik barátságosak vele – különösen a magas férfiakra. Gyakran igaza van, de ebben az esetben úgy éreztem, hogy valószínűleg téved. Általában én sem szeretem a magas férfiakat, mivel fölényes és mindentudó allűrökre hajlamosak. De Henry Snape – feleségem időközben megsúgta a nevét – barátságos, egyszerű, jó modorú fiatalember benyomását keltette, akinek a legfőbb kedvtelése – igen helyesen – Mrs. Snape volt.

Jó megjelenésű volt a maga módján, arca hosszúkás, enyhén lóképű, sötétbarna szeme gyengédséget, rokonszenvet sugározott. Irigyeltem fekete hajának szép fürtjeit, s egyszerre csak rajtakaptam magam: azon tűnődöm, vajon milyen hajápolót használ, hogy ilyen egészségesen és rendezetten tudja tartani. Elmondott egy-két

viccet, de ezek színvonalasak voltak, senki sem támaszthatott volna kifogást ellenük.

– Az iskolában – jegyezte meg – valamikor Scervixnek hívtak. Tudja miért?

– A leghalványabb fogalmam sincs – válaszolta a feleségem.

– Mert cervix latinul tarkót jelent.

Ez meglehetősen mély értelmű volt, így eltartott egy ideig, míg megfejtettem.

– Melyik iskola is volt ez? – érdeklődött tovább.

– Eton – hangzott a válasz, amit a feleségem egy kis helyeslő bólintással nyugtázott.

Arra gondoltam, hogy folytatni fogja a társalgást a férjjel, így figyelmem a feleség, Sally felé fordítottam. Telt keblű, vonzó lány volt. Ha 15 évvel korábban találkoznánk, bajba keveredhettem volna miatta. Mindenesetre kellemes időtöltés volt számomra a legszebb lepkéimről mesélni neki. Beszélgetés közben meg tudtam figyelni közelről, s egy idő után az a benyomásom kezdett kialakulni, hogy valójában nem az a vidám, mosolygó teremtes, akinek először gondoltam. Úgy tűnt, mintha kígyó módjára összecsavarodott volna, belül valamilyen titkot őrizve. Mélykék szeme nyugtalanul rebbent fel-alá a szobában, tekintete egy pillanatnál tovább sohasem pihent meg, az arcán, bár olyan halványan, mintha ott sem lettek volna, már feltűntek a bánat finom szarkalábai.

– Már alig várom a bridzspartinkat – jegyeztem meg végül, témát változtatva.

– Mi is – válaszolta. – Tudja, annyira szeretjük, hogy szinte minden este játszunk.

– Önök mindketten rendkívüli szakértői ennek a játéknak. Hogyan jutottak el erre a szintre?

– Ez gyakorlat kérdése csupán. Ennyi az egész. Gyakorlat, gyakorlat és harmadszor is gyakorlat.

– Bajnokságokon játszottak már?

– Még nem, de Henry nagyon szeretné. Tudja, ezt a szintet elérni csak nagyon nehéz munkával lehet. Szörnyen nehéz munkával.

Vajon nem volt a hangjában valami rezignáltság? – tűnődtem magamban. De, valószínűleg igen, a férje túlzottan erőlteti a dolgot, s arra kényszeríti, hogy halálosan komolyan vegye, szegény lány pedig már egészen belefáradt.

Nyolckor, anélkül, hogy átöltöztünk volna, átmentünk az ebédlőbe megvacsorázni. Az étkezés kellemesen telt el, Henry Snape néhány muris történetet adott elő. Igen hozzáértő módon megdicsérte a Richebourg 34-est is, ami nekem nagyon tetszett. Mire a kávéhoz értünk, rájöttem, hogy fölöttébb megkedveltem ezt a fiatal házaspárt, és ennek eredményeképpen kezdtem magam kissé kényelmetlenül érezni a mikrofon-ügylet miatt. Még ha ronda emberekről lett volna szó, hagyján, de két ilyen bájos fiatallal, mint ők, eljátszani ezt a trükköt, valahogyan büntudattal töltött el. A félreértések elkerülése végett, nem szállt inamba a bátorságom. Nem látszott szükségesnek a művelet leállítása. De visszautasítottam, hogy nyíltan izlelgessem a jövőt, amint ezt a feleségem tette rejtett mosolyokkal, hunyorításokkal s titkos kis bólogatásokkal.

Fél tíz felé, a finom vacsora után, kellemes közérzetben visszatértünk a nappaliba, hogy elkezdjük a bridzspartinkat. Normális tétben játszottunk – tíz shilling száz pontért –, tehát úgy döntöttünk, hogy nem osztjuk meg a családokat, így én a feleségem partnere voltam egész idő alatt. Mind a négyen komolyan vettük a játékot, ami az egyetlen módja a bridzsezésnek, és csöndben, teljes odaadással játszottunk, a liciteket kivéve szinte szótlanul. Nem a pénzért küzdöttünk. Isten a megmondhatója, a feleségemnek van belőle elég, s nyilvánvalóan a Snape házaspárnak is. De szakértők között szinte hagyományosnak tekinthető, hogy észszerű tétekben játszanak.

Ezen az estén a kártyát egyenlően osztottuk szét, de a feleségem ez egyszer rosszul játszott, úgyhogy mi húztuk a rövidebbet. Láttam rajta, nem koncentrált teljesen, és ahogyan közeledett az éjfél,

kezdett egyáltalán nem törődni az egésszel. Szemöldökét felhúzva állandóan rám nézett azokkal a nagy, szürke szemeivel, orrcimpái különösképpen kitágultak, és szája sarkában egy kis kéjsóvár mosoly játszadozott.

Ellenfeleink szép játékot produkáltak. Egész este csupán egyetlen hibát követtek el. Ez akkor történt, amikor a lány csúnyán túlbecsülte a partnere kezében lévő kártyát, s ezért hat pikket licitált. Én dupláztam, így ők hármat buktak, éppen amikor bellben voltak, ami nyolcszáz pontba került nekik. Csak egy pillanatnyi botlás volt, de emlékszem, hogy Sally Snape nagyon kijött a sodrából, noha a férje azonnal megbocsátott neki: az asztalon áthajolva kezét csókolt, és azt mondta, egyáltalán ne izgassa magát.

Fél egy felé a feleségem bejelentette, hogy le akar feküdni.

– Még egy játszmát? – érdeklődött Henry Snape.

– Ne, Mr. Snape. Én már fáradt vagyok, Arthur is. Látom rajta. Feküdjünk le.

Kiterelt bennünket a szobából, s fölmentünk az emeletre. Útközben az ilyenkor szokásos témák kerültek elő: mit akarnak reggelire, hogyan kell hívni a szobalányt.

– Azt hiszem, tetszeni fog a szobájuk – jegyezte meg a feleségem.

– Szép kilátás nyílik a völgyre, és a nap tíz körül kezd besütni.

A folyosón álldogáltunk, a hálószobánk előtt. Én jól láttam a délután lefektetett kábelt, s azt is, hogyan fut végig a szegőléc fölött, szobájuk irányába. Bár csaknem ugyanolyan színű volt, mint a festék, nekem úgy tűnt, hogy nagyon szembeötlő.

– Szép álmokat! – búcsúzott el a feleségem. – Szép álmokat Mrs. Snape. Jó éjszakát, Mr. Snape.

Követtem őt szobánkba és becsuktam az ajtót.

– Gyorsan! – kiáltotta. – Kapcsold be!

Mindig ilyen a feleségem: fél attól, hogy elszalaszt valamit. A vadászatokon – én magam sohasem tartok vele – mindig legelől van a kutyákkal, kerüljön ez bármibe is neki vagy a lovának, nehogy

elszalassza akár egyetlen ölés látványát is. Látható volt, hogy ezt sem szándékozik kihagyni.

A kis rádió épp időben melegedett be ahhoz, hogy felfogjuk az ajtó nyitásának és bezárásának zaját.

– Nna – szólt ismét – bementek.

A szoba közepén állt, kék ruhájában, kezeit maga előtt összekulcsolva, fejét előrenyújtva, mint egy gém, feszülten figyelt, s egész nagy, fehér arca összeszedettnek tűnt, feszesnek, mint egy borostömlő. Szinte azonnal Henry Snape hangja hallatszott a rádióból, tisztán, erősen.

– Istenverte kis hülye vagy – mondta, hangja teljesen más volt, mint amire emlékeztem. Olyan nyers és kellemetlen, hogy felugrottam. – Az egész rohadt este el lett pocsékolva. Nyolcszáz pont, az nyolc font kettőnk részére.

– Összezavarodtam – hebegte a lány. – Többé nem fordul elő, ígérem.

– Hát ez meg mi? – kérdezte a feleségem. – Mi folyik itt? – Meglepetésében a szája is tátva maradt, szemöldöke magasba emelkedett, míg a rádióhoz sietett, majd előrehajolt, fülét a hangszóróra tapasztva. Be kell vallanom, én magam is meglehetősen izgatottá váltam.

– Megígérem, hogy nem teszem többé – mondta ismét a lány.

– Nem bízhatunk semmit sem a véletlenre – jelentette ki a férfi komoran. – Még egy gyakorlatot tartunk, most azonnal.

– Ó, ne, kérlek, nem tudnám elviselni.

– Figyelj ide – szólt a férje –, megtettük ezt az egész utat ide, hogy kicsavarjunk egy kis pénzt ebből a gazdag szukából, akkor te jössz, és mindent összekeversz!

Most a feleségemen volt a sor, hogy felugorjon.

– Ráadásul ezen a héten már másodszor – folytatta a férfi. – Ül le! Én kikiáltom őket, te pedig válaszolsz.

– Ne, Henry, kérlek. Ne mind az ötszázat. Az eltart három óra hosszát is.

– Rendben. Ki fogjuk hagyni az ujj-jelzéseket. Azt hiszem, azokban elég biztos vagy úgyis. Csak az alap-liciteket fogjuk végigcsinálni, amelyek a figuratrükköket mutatják.

– Ó, Henry, muszáj ezt csinálnunk? Olyan fáradt vagyok.

– Elengedhetetlenül fontos, hogy tökéletesen tudd őket – hangzott a válasz. – A jövő héten mindennap játszani fogunk, te is tudod. Valamit ennünk is kell.

– Mi ez? – suttogott a feleségem. – Mi a fene ez?

– Pszt! Figyelj!

– Oké – hangzott ismét a férfi hangja. – Az elejéről kezdjük. Kész vagy?

– Ó, Henry, kérlek. – A lány hangja közel állt a síráshoz.

– Gyerünk, Sally. Szedd össze magad.

Aztán teljesen más hangon, mint amihez a nappaliban szoktunk tőle, Henry Snape így szólt.

– Egy treff.

Észrevettem, hogy valahogyan különös hanglejtésű az „egy” szó, az első részét elnyújtotta.

– Ász treff királynő – válaszolt a lány ernyedten. – Pikk bubi király. Semmi kőr, és káró ász bubi.

– Hány kártya van a különböző színekhez? Nagyon gondosan figyeld az ujjaim helyzetét.

– Azt mondtad, hogy ezeket most kihagyhatjuk.

– Nos... ha teljesen biztos vagy benne, hogy tudod őket...

– Igen, tudom.

– Egy kis szünet, aztán „egy treff”.

– Treff bubi király – recitálta a lány –, pikk ász. Kőr királynő bubi, és ász káró királynő.

– Másik szünet, aztán kijelentem, hogy bemondok egy treffet.

– Ász treff király...

– Az élő Istenemre! – kiáltottam fel. – Ez egy licitálási kód! Minden kézben lévő kártyáról informálják egymást.

– Arthur, azt nem mint az lehet!

– Ez olyan, mint az a bűvésztűkk, mikor lemennek a nézőtérre, és elkérnek valamit az embertől. A színpadon áll egy bekötött szemű lány, aki a kérdés megszerkesztésének módjából pontosan meg tudja mondani, hogy mi az. Ha például vonatjegy, akkor még azt is, melyik állomásról való.

– Ez lehetetlen!

– Egyáltalán nem. De iszonyú munka betanulni. Figyeld csak őket.

– Egy körrel jövök – mondta ismét a férfi.

– Király királynő kör tíz. Pikk bubi ász. Semmi káró. Királynő treff bubi...

– Látod – folytattam –, a férfi megmondja a nőnek a nála lévő kártyák számát szín szerint, az ujjait megfelelően tartva.

– Hogyan?

– Nem tudom. Hallgasd a férfit, mit mond.

– Te jó Isten, Arthur! Biztos vagy benne, hogy ezt csinálják?

– Attól tartok, igen.

Figyeltem a feleségem, amint az éjjeliszekrényhez lépett egy cigarettáért. Meggyújtotta, háttal felém állva, csak azután fordult meg, a füstöt vékony csíkban a mennyezet felé fújva. Tudtam, hogy valamit tennünk kell majd, de nem voltam biztos benne, mit, mert nem vádolhattuk volna meg őket, az információ forrásának leleplezése nélkül. A feleségem döntésére vártam.

– No hiszen – mondta lassan, kifújva a füstöt. – No hiszen, csodálatos ötlet. Gondolod, hogy mi is meg tudnánk tanulni?

– Mit?

– Természetesen ezt a trükköt. Miért ne?

– Na nem! Várj csak egy pillanatot, Pamela... – De az asszony fürgén átvágott a szobán, megállt előttem, lehajtotta a fejét, és lenézett rám a bizonyos mosolyával, ami nem is mosoly, talán. Nagy, szürke szeme rám meredt ragyogó fekete közepével, a fehérjét parányi kis vérerek százai márványozták. Amikor így nézett

rám – mint most is – szigorúan, közelről, esküszöm, olyan érzést keltett bennem, mintha éppen vízbe fúlnék.

– Igen – mondta. – Miért ne?

– De Pamela... jó egek... Nem... Végül is.

– Arthur, bárcsak ne vitatkoznál velem mindig. Pontosan ezt fogjuk csinálni. Eredj csak és hozz egy pakli kártyát, azonnal elkezdjük.

Lutri

Harmadnapra lecsendesedett a tenger. Még az utasok legkényesebbjei is – akiket látni sem lehetett a fedélzeten, amióta kifutottak a tengerre – előbukkantak kabinjukból, s felvászorogtak a napozófedélzetre, ahol a hajópincér nyugágyakat osztogatott, pokrócba bugyolálta és sorokba rendezte az utasokat; ott feküdtek aztán, arcukat a sápadt, alig-meleg januári napnak tartva.

Meglehetősen viharos volt az első két nap, s ez a hirtelen nyugalom és a velejáró kényelmes érzés kellemesebb hangulatot teremtett az egész hajón. Estére már tizenkét órányi szép idő volt mögöttük, és sokkal biztosabban érezték magukat, úgyhogy este nyolcra megtelt a nagy ebédlő; magabiztos és edzett tengerészek önteltségével ettek-ittak az utasok.

A vacsora felénél jártak, mikor a testük meg a székük közti kis súrlódásból észrevették, hogy a nagy hajó himbálózik megint. Egészen szelíden kezdődött, csak éppen egy kis lassú, lusta oldalra billenés, erre, aztán amarra, de mindez elegendő volt ahhoz, hogy a teremben nyomban megváltozzék egy kissé a hangulat. Néhányan felpillantottak a tányérjukból, tétováztak, vártak, valósággal lesték a következő billenést, idegesen mosolyogtak, szemükben titkolt nyugtalanság villant. Volt, akinek szeme sem rebbent, más nyíltan fölényes volt, tréfálkozott a vacsorával meg az időjárással kapcsolatban, csak azért, hogy gyötörje azt a néhányat, aki már megint kínlódott. A hajó mozgása hirtelen hevesebbre vált, s alig öt-hat perccel azután, hogy a himbálódzást észlelték, már súlyosan imbolygott ide-oda; az utasok jól megültek a székükben, úgy nekivetették hátukat az ülésnek, mint amikor a kocsis éles kanyart vesz.

Ezután jött az igazi hullám, és az élelmezési tiszt asztalánál Mr. William Botiból egyszer csak azt észlelte, hogy tányérja és rajta a

posírozott rombuszhal, *à la Hollandaise*, szépen elsuhan a villája elől. Ideges zavar támadt, mindenki a tányérok meg a borospoharak után kapkodott. Az ételmezési tiszt jobbán Mrs. Renshaw aprót sikkantott, és megragadta az említett úriember karját.

– Komisz éjszakánk lesz – mondta az ételmezési tiszt, és Mrs. Renshaw-ra nézett, – Nagyon komisz egy éjszaka készülődik, úgy nézem. – Éppen csak egy árnyalatnyi kajánság érzett a hangjában.

Egy pincér jött sietve, és vizet hintett az abroszra, a tányérok közé. Az izgalom elült. Legtöbben tovább ettek. Egypáran, köztük Mrs. Renshaw, óvatosan felálltak, és titkolt sietséggel átnyomakodtak az asztalok között, ki az ajtón.

– Hát itt van – mondta az ételmezési tiszt. Helyeslő pillantást vetett maradék báránycáira, akik nyugodt önelégültséggel ültek az asztalnál, s arcukon ott világolt az a sajátos büszkeség, amikor egy utazó tudja magáról, hogy ő „jó tengerész”.

Vacsora végeztével kávét szolgáltak fel, és Mr. Botiból, aki a himbálódzás első jelei óta szokatlanul komolynak és elgondolkodónak mutatkozott, most hirtelen felállt, és kávéscsészéjével átvonult Mrs. Renshaw megürült helyére, az ételmezési tiszt mellé. Letelepedett a hölgy székébe, aztán tüstént odahajolt az ételmezési tiszthez, és szaporán suttogni kezdett a fülébe.

– Elnézést – mondotta –, kérdezhetnék valamit?

Az apró, gömbölyű és vörös ételmezési tiszt figyelmesen előrehajolt.

– Mivel szolgálhatok, Mr. Botiból?

– A következőt szeretném megtudni. – A férfi arcán aggodalmas komolyság ült, és az ételmezési tiszt figyelmesen nézte. – Azt szeretném tudni, hogy a kapitány felbecsülte-e már a napi utat, a lutri végett, ugyanis. Úgy értem, mielőtt így rosszabbra fordult az idő?

Az ételmezési tiszt arra készült, hogy valamilyen személyes természetű vallomást kell meghallgatnia, s most elmosolyodott, és

hátradőlt székében, hogy teljes terjedelmében elnyugtassa pocakját.

– Azt hiszem, igen – felelte. Nem bajlódott azzal, hogy suttogóra fogja a hangját, bár ösztönszerűen halkabban beszélt, mint mindig, amikor az ember suttogásra válaszol.

– És mikor tette meg a kapitány?

– A délután folyamán. Általában délután szokta megcsinálni.

Körülbelül hány órakor?

Hát azt bizony nem tudom. Gondolom, úgy négy óra tájban.

Hadd kérdezzek még valamit. Hogyan határozza meg a kapitány a számot? Sokat töpreng rajta?

Az élelmezési tiszt ránézett Mr. Botiból aggodalmas, feszült arcára, és elmosolyodott, mert nagyon jól tudta, mire akar kilyukadni.

– Az úgy van, hogy a kapitány amolyan értekezletfélét tart a navigációs tiszttel, tanulmányozzák az időjárást meg még egy csomó dolgot, aztán megejtik a becslést.

Mr. Botiból bólintott, s egy pillanatig fontolgatta a hallottakat. Azután megszólalt:

– Vajon számolt azzal a kapitány, hogy ma rossz időt kapunk?

– Igazán nem tudom – felelt az élelmezési tiszt. Belenézett a másik férfi apró, fekete szemébe, s látta, hogy a közepében az izgalom apró szikrája táncol. – Nem, igazán nem tudom, Mr. Botiból. Fogalmam sincs róla.

– Ha tovább romlik az idő, talán érdemes volna alacsonyabb számot venni, nem gondolja? – A suttogás még sürgetőbben, aggodalmasabban hangzott.

– Meglehet – mondta az élelmezési tiszt. – Habár nem biztos, hogy az öreg igazán komisz éjszakára számított. Délután, mikor felbecsülte az utat, még egész szép időnk volt.

Az asztal körül elcsendesedtek a többiek, és odafigyeltek, azzal a feszült, félrebiccent, fürkész pillantással méregetve az élelmezési tisztet, amelyet lóversenypályán lát az ember, mikor megpróbálják

kihallgatni az edzőt, amint az esélyekről beszél: félig elnyílt száj, felhúzott szemöldök, nyújtott nyak, félrebillent fej – az az elszántan feszült, hipnotizált-forma, kémlelő pillantás, amikor valaki egyenesen a forrásból akar információhoz jutni.

– No és tegyük fel, ha *ön* vehetne számot, *ön* melyiket választaná ma? – suttogta Mr. Botibol.

– Nem tudom még, mi a skála – válaszolt türelmesen az élelmezési tiszt. – Vacsora után közlik csak, amikor elkezdik az árverést. Különben nem sokat konyítok hozzá. Én ugyanis csak élelmezési tiszt vagyok.

Mr. Botibol felállt.

Elnézésüket, hölgyeim és uraim mondotta, míg óvatosan végiglépdelt az imbolygó padlón az asztalok között. Kétszer is meg kellett kapaszkodnia egy-egy széktámlában, úgy himbálózott a hajó. – A napozófedélzetre, legyen szíves – mondta a liftkezelőnek.

Egyenesen mellbe taszította a szél, amint kilépett a nyílt fedélzetre. Megtántorodott, megmarkolta a korlátot, két kézzel kapaszkodott, s úgy állt ott, és nézte a sötétlő tengert, a tornyosuló nagy hullámokat és a szél ellenében nyargaló fehér lovakat, amint párafelleg marad a nyomukban.

– Elég csúnya odakint, igaz, uram? – kérdezte lefelé menet a liftkezelő.

Mr. Botibol kis piros fésűjével megigazgatta elszabadult fürtjeit.

– Gondolja, hogy csökkentettük a sebességet az időjárás miatt? – érdeklődött.

– Hát hogyne, uram. Alaposan csökkentettük, amióta ilyen rosszra fordult. Muszáj levenni a sebességet ilyen időben, mert különben csak úgy dűlnének az utasok a hajón.

Lent a dohányzóban már gyülekezett az árverés közönsége. Jól nevelten csoportosultak az asztalok körül, a férfiak kissé feszesen, szmokingban, kicsit vörösen és túlságosan kiberetválva és mereven, hűvös, fehér karú hölgyeik mellett. Mr. Botibol a kikiáltó asztalának szomszédságában foglalt helyet. Keresztbe vetette lábát, összefonta

karját, s annak az embernek a meglehetősen kényszeredett modorában dőlt hátra székében, aki irdatlan nagy elhatározásra jutott, és semmi sem riaszthatja vissza.

A lutrin a tétek összege, közölte magával, megközelítőleg hétezer dollár körül mozog majd. Körülbelül ennyi volt előző két este is, mikor a számok három-négyszáz dollárjával keltek el. Angol hajó lévén, fontban ment az árverés, de ő szívesebben gondolkozott hazai valutában. Hétezer dollár szép pénz. Az angyalát, de még mennyire! Úgy fogja csinálni, hogy százdolláros bankjegyekben kéri el, és egyszerűen beteszi a belső zsebébe, úgy viszi partra. Nem lesz ott semmi baj. Aztán első dolga, igenis, a legelső, hogy vásárol egy nyitható tetejű Lincolnt. Mindjárt ahogy kiszáll a hajóból, megveszi, és azon megy haza, csak hogy lássa Ethel arcát, amint ajtót nyit, és megpillantja. Az lesz csak az öröm, látni az Ethel arcát, mikor ő odasiklik egyenesen az ajtó elé a vadonatúj, halványzöld, nyitható tetejű Lincolnján! Helló, babám, mondja majd, csak úgy félvállról. Gondoltam, hozok neked valami csekélységet. Megláttam útközben a kirakatban, és eszembe jutottál, gondoltam, mindig szerettel volna egy ilyen műtyürcét. Tetszik, szívecském? Megfelel a szín? És akkor majd figyeli az arcát.

A kikiáltó most felállt az asztala mögött.

– Hölgyeim és uraim! – kiáltotta. – A kapitány úr felbecsülte a napi utat; holnap déli tizenkét óráig ötszázötvenöt mérföld. Szokás szerint ide-oda tíz szám a skála, vagyis ötszázötötől ötszázhuszonötig terjed. Természetesen azok számára, akik úgy gondolják, hogy a valóságos szám ennél is több avagy kevesebb, külön „alacsony érték” és „magas érték” áll rendelkezésre. Nos, ezennel kihúzzuk a kalapból az első számot...

A teremben csönd volt. A közönség némán ült, minden szem a kikiáltóra szegeződött. Bizonyos feszültség érződött a levegőben, s a licitálással a feszültség is fokozódott. Nem volt ez tréfa, nem is játék; ez csalhatatlanul látszott abból, ahogy ki-ki a szomszédjára nézett,

amint az licitált – lehet, mosolygott közben, de csak a szája, mert a szeme fényes volt és jéghideg.

Az ötszázötvenkettes szám százötven fontért kelt el. A következő három-négy szám is körülbelül ennyiért.

A hajó ugyancsak imbolygott, s ahányszor megbillent, a faburkolat nyikorgott, mintha éppen készülné megrepedni. Az utasok székükbe fogózkodtak, s figyelmüket az árverésre összpontosították.

– Alacsony érték! – hirdette ki a kikiáltó. – A következő szám: alacsony érték!

Mr. Botibol nagyon egyenesen és mereven ült. Úgy határozott, vár, míg a többiek felhagynak a licitálással, akkor belép, és ő mondja ki a végső összeget. Úgy számította, körülbelül ötszáz dollárja van odahaza a folyószámláján, de inkább hatszáz. Ez nagyjából kétszáz font – valamivel több. Ezért a számért senki sem fog többet ajánlani.

– Mint tudják, hölgyeim és uraim – mondotta a kikiáltó –, az alacsony értékben foglaltatnak a skála legalacsonyabb értékénél kisebb számok, jelen esetben minden szám ötszázöt alatt. Így tehát ha azt gondolják, hogy a hajó a holnap déli tizenkét órával záruló huszonnégy órás időszakban ötszázöt mérföldnél kevesebbet tesz meg, okosan teszik, ha ezt a számot veszik meg. Szabad kérem tehát az ajánlatokat?

Akadály nélkül ment fel százharminc fontig. Mr. Botibolon kívül is észrevették néhányan, hogy az idő rosszabbra fordult. Száznegyven... ötven... Itt megállt a licitálás. A kikiáltó felemelte kalapácsát.

– Százötven először...

– Hatvan! – mondta hangosan Mr. Botibol, és a teremben minden arc feléje fordult.

– Hetven!

– Nyolcvan! – mondta Mr. Botibol.

– Kilencven!

– Kétszáz – kiáltott Mr. Botibol. Most már nem hagyja abba – nem, semennyiért.

Szünet.

– Kettőszáz font... senki többet?

Nyugalom, mondta magának. Nyugalom, nem nézünk fel. Ha felnézel, nem lesz szerencséd. Lélegzetet visszafojtani. Ha visszafojtod a lélegzetedet, senki sem licitál rád.

– Kettőszáz font először... – a kikiáltónak kopasz, rózsaszín feje volt, és apró verítékcseppek szikráztak a tetején. – Kettőszáz font másodszor... – Mr. Botiból visszafojtotta a lélegzetét. – Kettőszáz font... Senki többet, harmadszor! – A kalapács lecsapott. Mr. Botiból megírta a csekket, átadta a kikiáltó segédjének, azután hátradőlt székében, és várta az árverés végét. Nem akart lefeküdni, míg meg nem tudja, mennyi a tétek végösszege.

Elkelt az utolsó szám, összeadták a téteket: kétezer-egyszáz- valamennyi fontra rúgott. Vagyis körülbelül hatezer dollár. Kilencven százalék a nyertesé, tíz százalék megy a tengerészek jótekonysági alapjára. Hatezernek a kilencven százaléka ötezer-négyszáz. I- igen... hát ez elég lesz. Megveheti a nyitható tetejű Lincolnt, és még marad is valami. E nyájas gondolatot melengetve boldog izgalommal tért meg kabinjába.

Másnap reggel felébredt, és egypár percig csukott szemmel feküdt, hallgatta a vihart, várta a himbálózást. Viharnak semmi jele, a hajó nem himbálózott. Felugrott, és kikémlelt a kabinablakon. A tenger... Szentséges Úristen!... sima, mint a tükör, a nagy hajó sebesen szeli, szemmel láthatóan be akarja hozni az éjszaka elvesztegetett időt. Mr. Botiból elfordult az ablaktól, és lassan leereszkedett ágya szélére. A félelem kényes elektromossága bizsergette gyomra bőrét. Veszve minden remény. Ezek után már csak a magasabb számok esélyesek.

– Jóságos Isten – mondta fennhangon. – Most mit csináljak?

Mit mond majd példának okáért Ethel? Egyszerűen képtelenség bevallani neki, hogy kétévi takarékoságuknak szinte teljes gyümölcsét elvesztegette egy lutricédulára a hajóárverésen. Még

csak titokban sem tarthatja a dolgot. Nem, mert akkor meg kellene mondania, hogy ne állítson ki több csekket. És a havi részlet a televízióra meg az *Encyclopaedia Britannicára*? Már látta az asszony pillantásában a dühöt és a megvetést, ahogy a szeme kékje szürkére válik, és maga a szem összeszűkül, mint mindig, ha haragos.

– Jóságos Isten. Mit csináljak?!

Semmi értelme azzal áltatni magát, hogy akár csak egy szikra reménye is van – hacsak az a dög hajó sarkon nem fordul. Ezek után csak akkor lehet esélye a nyeresre, ha a hajót rükvercbe teszik, és teljes sebességgel megindul visszafelé, és megy, és megy, és megy. Hát akkor talán megkéri rá a kapitányt. Tíz percentet ajánl neki a nyereségből. Ha kell, többet is. Mr. Botiból kuncogott. Aztán egyszerre abbahagyta, szeme-szája döbbent meglepetéssel elkerekedett. Mert ebben a pillanatban támadt az ötlet. Keményen főbe kólintotta, s ő felugrott az ágyról, irtózatossággal az ablakhoz futott, és megint kinézett. Hát miért ne? – gondolta. Miért is ne? A tenger csendes; könnyen felszínen maradhat, míg ki nem húzzák. Halványan az az érzése támadt, hogy valaki már csinált ilyesmit, de hát miért ne tehetné meg ő is? A hajó akkor mindenképpen megáll, csónakot eresztenek le, és a csónak visszamegy talán fél mérföldet is, míg el nem éri őt, és akkor megint vissza a hajóhoz, és felvontatják a fedélzetre. Legalább egy órába telik, míg lebonyolítják. Egy óra, az körülbelül harminc mérföld. Igen, harminc mérfölddel csökken a megtett út, és „alacsony érték” biztos nyerő. Csak az a lényeg, hogy valaki egész bizonyosan lássa, amint beleesik; de hát ezt nem nehéz elérni. Könnyű holmit vesz magára, ami nem akadályozza az úszásban. Sportöltözetet, igen. Mintha pont a fedélzetre készülne, teniszecskét – ing, rövidnadrág, teniszcipő. Az óráját meg itt hagyja. Hány óra? Kilenc tizenöt. Minél előbb, annál jobb. Gyerünk, essünk túl rajta! Muszáj, hiszen déli tizenkét óra a limit.

Mr. Botibol félt is, izgult is, amikor sportöltözetében kilépett a napozófedélzetre. Apró teste csípőben széles volt, s felfelé keskenyedett, akár a gyertya, a valószínűtlenül keskeny, csapott vállig, úgyhogy ha másra nem is, alakra a hajócölöphöz hasonlított. Cingár, fehér lábát fekete szőr borította, s puha talpú teniszcipőjében óvatosan lépdelt a fedélzeten. Idegesen tekingetett maga köré. Közel s távol egyetlen utast látott csak, egy igen vastag bokájú és szerfelett nagy fenekű idősebb hölgyet, aki a korlátra könyökölve merőn nézte a tengert. Perzsabundájának gallérját felhajtotta, úgyhogy az arcát Mr. Botibol nem látta.

Nyugodtan állt, messziről szemlélte a hölgyet. Igen, mondta magában, valószínűleg megfelel. Minden valószínűség szerint ő is csakolyan hamar elkiáltja magát, mint akárki más. De azért várj egy percig, William Botibol, várj csak egy percig, nyugalom, nyugalom! Gondolj arra, mit mondtál magadnak pár perce a kabinban, míg átöltöztél. Na, mit?

Mr. Botibol mindközönségesen is óvatos ember volt, és most a szokásosnál is körültekintőbb, ha arra gondolt, hogy ezer mérföldnyire a szárazföldtől beugorjon egy hajóról az óceánba. Egyáltalán nem győződött még meg arról, hogy ez a nő, aki ott áll előtte, teljes bizonyossággal segítségért kiált, hogyha ő beugrik. Véleménye szerint két ok is lehetséges, amelynél fogva csődöt mond. Először is, feltételezhető, hogy vak avagy süket. Nem éppen valószínű, viszont lehetséges, és miért vállaljon az ember felesleges kockázatot? Az ellenőrzés módja igen egyszerű: egy-két pillanattal előbb szóba elegyedni vele. Másodszor – és szolgáljon ez bizonyítékul arra, hogy milyen gyanakvó lesz az ember, mihelyt az önvédelem meg a félelem irányítja –, másodszor felötlött benne, hogy történetesen épp ez a nő lehet esetleg a lutri egyik magas számának birtokosa, s mint ilyennek, nyomós anyagi okokból kifolyólag nem érdeke, hogy a hajó megálljon. Mr. Botibol jól tudta, hogy nem egy embert öltek már meg hatezer dollárnál jóval csekélyebb összegért. Naponta olvas az ember ilyesmit az

újságban. Miért kellene hát ilyen kockázatot vállalnia? Előzetes ellenőrzés kívántatik itt is. Fő az alapos tájékozódás. Röpke, udvarias társalgás; majd pedig, feltéve, hogy a nő nyájas, érző szívű emberi lénynek bizonyul, biztosra mehet, és könnyű szívvel vetheti át magát a korláton.

Mr. Botiból könnyed modorban közelgett a nő felé, s csaknem közvetlenül mellette megállt, és a korlátra könyökölt.

– Jó reggelt – szólalt meg barátságosan.

A nő feléje fordult, és rámosolygott, meglepően kedves és mondhatni szépséges mosollyal, habár az arca maga csúf volt.

– Jó reggelt – viszonzta az üdvözlést.

Ellenőrzés, mondta magában Mr. Botiból. Első pont lezárva. Nem vak, nem süket.

– Mondja csak, asszonyom – tért egyenesen a tárgyra –, mi a véleménye a tegnapi árverésről?

– Árverés? – ráncolta homlokát a nő. – Árverés? Miféle árverés?

– Hát tudja, az a szamár dolog esténként a dohányzóban, vacsora után, mikor lutriszámokat adnak el, a hajó napi útjáról. Gondoltam, megkérdem, mi a véleménye róla.

Az asszony fejét rázta, azután megint elmosolyodott, kedves, kellemes mosolyával, amelybe egy árnyalatnyi mentegetőzés is vegyült.

– Én olyan lusta vagyok – mondta. – Mindig korán fekszem. Ágyban szoktam vacsorázni. Olyan kellemes, hogyha az embernek ágyba hozzák a vacsorát.

Mr. Botiból visszamosolygott rá, és óvatosan távolodni kezdett.

Megyek sportolni magyarázta. Sose mulasztom el a reggeli testgyakorlást. Örülök, hogy találkoztunk. Igen, nagyon örülök, hogy találkoztunk... Vagy tíz lépést hátrált, az asszony nem nézett feléje.

Most már megy minden szép simán. A tenger csöndes, öltözéke megfelelő az úszáshoz, az Atlanti-óceánnak ezen a részén bizonyosan nincsenek emberevő cápák, és itt ez az aranyos idős hölgy, aki majd segítségért kiabál. Most már csak az a kérdés, kellő

ideig késlelteti-e a hajót ahhoz, hogy a mérleg az ő javára billenjen. Igen, majdnem bizonyos, hogy úgy lesz. Azért biztonság kedvéért maga is hozzásegíthet egy kicsit. Majd nem hagyja magát olyan könnyen berángatni a mentőcsónakba. Úszkál egy kicsit, körbe-körbe, lopva hátrál előlük, amikor meg akarják közelíteni és kihalászni. Minden perc, minden másodperc neki dolgozik. Megindult a korlát felé, de ekkor új félelem rohanta meg. Mi lesz, ha elkapja a propeller? Hallott már ilyesmiről, amikor valaki nagy hajóról vízbe esett. De hát persze ő nem esik, hanem ugrik, és az egészen más. Ha elég messzire ugrik, biztosan elkerüli a propellert.

Mr. Botiból óvatosan, lassan megközelítette kiszemelt helyét a korlátnál vagy húsz lépésnyire a nőtől. Az nem nézett most feléje. Nem baj. Ne is nézzen oda, amikor ugrik. Ha senki sem látja, később könnyen mondhatja, hogy megcsúszott, és véletlenül esett a vízbe. Végigkémlt a hajó oldalán. Hosszú, hosszú zuhanás lesz. Ha jobban meggondolja, csúnyán összezúzhatja magát, ha hasmánt ér vizet. Mintha egyszer valakinek pontosan így repedt volna fel a hasfala, mikor nagy magasságból hasast ugrott. Egyenesen kell ugrania, lábbal lefelé. Mint a lehulló kés. Az ám! Ahogy így nézi a vizet, jó hideg lehet, és mély és szürke, végigfut a hátán a hideg, ha nézi. No de most vagy soha! Légy férfi, William Botiból, légy férfi! Nohát akkor... egy... kettő... há...

Felmászott a széles fapárkányra, megállt, három iszonytató másodpercig egyensúlyozott, aztán ugrott – ugrott, felfelé és kifelé, amennyire tőle telt, és ugyanakkor elkiáltotta magát:

– Segítség!

– Segítség! Segítség! – ordította ugrás közben. Azután vizet ért, és elmerült.

Az első segélykiáltásra az asszony, aki a korlátra könyökölt, felijedt és összerezett. Gyorsan körülnézett, és meglátta, amint nem messze tőle ott vitorlázik a levegőben az a kis ember, rövidnadrágban és teniszcipőben, szétvetett karral, és közben kiabál. Egy pillanatig csak nézett, mintha nem volna benne egészen

bizonyos, hogy mit kell tennie: kidobni egy mentőövet, elfutni és segítségért kiabálni, vagy csak sarkon fordulni és ordítani. Visszahúzódott egy lépést a korláttól, s félfordulatot tett a parancsnoki híd felé, s e rövid pillanatig mozdulatlan volt, feszült és határozatlan. Aztán mintha hirtelen felengedett volna, messze kihajolt a korláton, s bámulta a hajó sodrában fodrozódó vizet. Hamarosan felbukkant a habokban egy aprócska fekete fej, egy kar emelkedett föléje, egyszer, kétszer, hevesen integetett, és egy kicsiny, távoli hang kiabált valamit, amit nemigen lehetett érteni. Az asszony még mélyebben áthajolt a korláton, megpróbálta az ugráló kis fekete pöttyre szegezni a tekintetét, de hamar, nagyon hamar már olyan messzire elmaradt, hogy nem is volt benne bizonyos, látta-e egyáltalán.

Nemsokára egy másik nő jelent meg a fedélzeten. Ez csontos volt és szögletes, és szarukeretes pápaszemet viselt. Észrevette az asszonyt, és odament hozzá, minden vénleányok eltökélt, katonás lépteivel mérve végig a fedélzetet.

– Szóval itt van – mondta.

A vastag bokájú nő megfordult és ránézett, de nem szólt.

– Már kerestem – folytatta a csontos. – Mindenhol kerestem.

– Olyan különös – mondta a vastag bokájú nő. – Az előbb beugrott a vízbe egy ember, ruhástul.

– Badarság!

– De, de, higgye el! Azt mondta, sportolni akar, és beugrott, és még csak le sem vetkőzött.

– Jobb lesz, ha szépen lejön – mondta a csontos nő. Szája hirtelen eltökélt vonallá keskenyedett, arca éles lett és éber, és már nem beszélt olyan szelíden, mint az imént. – És meg ne történjen még egyszer, hogy kiszökik, és egyedül elmászkál a fedélzeten. Nagyon jól tudja, hogy csak velem jöhet ki.

– Igen, Maggie – felelte a vastag bokájú nő; és megint elmosolyodott, gyengéd, bízó mosollyal, és megfogta a másik nő kezét, és jámborul tűrte, hogy az végigvezesse a fedélzeten.

– Olyan kedves ember – mondta. – Még integetett is.

Galoppo Foxley

Már harminchat éve, hogy hetente öt alkalommal a nyolchuszás vonat visz be a városba. Sohasem túlzásúfolt, és elvisz egészen a Cannon Street-i megállóig, ahonnan az Austin Friarson lévő irodám ajtaja már csak tizenegy és fél percnyi séta.

Mindig is szerettem ingázni; a rövidke utazás minden egyes pillanata külön öröm számomra. Egyfajta rendíthetetlen rendszerességet biztosít, amely a magamfajta megszokások emberének nemcsak hogy megfelel, de kimondottan otthonos is. Mi több, olyan, mint egy csúszda, amelyről puhán, de határozottan belecsoobbanhatok a mindennapok üzleti rutinjának vizébe.

Aprócska állomásunkon mindig legföljebb csak tizenkilenc vagy húsz ember gyűlik össze, a nyolchuszásra várakozva. Csoportunk ritkán változik, s ha alkalmanként egy-egy ismeretlen arc bukkan fel a peronon, az legtöbbször kiváltja az elfojtott nemtetszés és tiltakozás hullámain, mint amikor új madarat tesznek a kanárik kalitkájába.

De rendszerint, amikor reggel – szokásomhoz híven négy perccel a vonat indulása előtt – megérkezem, már mindnyájan ott vannak, ezek a kiváló, megbízható, állhatatos emberek, mindannyian pontosan a helyükön állnak, kezükben a megfelelő esernyővel, fejükön a megfelelő kalappal, nyakukon a megfelelő nyakkendővel, arcukon a megfelelő arckifejezéssel, hónuk alatt újsággal, az évek hosszú során át éppoly változatlanul és változtathatatlanul, mint saját nappalim bútorai. Mindez igazán kedvemre való.

Ugyancsak kedvemre való a sarki ülés az ablak mellett, s az is, ahogyan a vonat himbálózásának és zakatolásának ritmusára, a *The Timest* olvasom. Ez a szakasz éppen harminckét percig tart, s mint valami alapos masszáz, nyugtalan testemet és lelkemet egyaránt jótékonyan ellazítja. Higgyék el, semmi sem segít úgy megőrizni az ember lelki nyugalmát, mint a pontosság és a rendszeresség.

Jóllehet, már csaknem tízezerszer megtettem ezt az utat, napról napra egyre több örömöm lelem benne. Közben – lényegtelen ugyan, de nem érdektelen – magam is egyfajta órává váltam. Azonnal megérezem, ha valamely oknál fogva késünk két, három vagy négy percet, és sohasem kell felnéznem ahhoz, hogy tudjam, melyik állomásra futottunk be épp.

A séta a Cannon Street végétől az irodáimig se nem túl hosszú, se nem túl rövid – egészséges kis séta csupán a zsúfolt utcán, hasonszórú ingázók között, akik ugyanazon pontosan betartott napi menetrend szerint igyekeznek munkahelyükre, mint én magam. Magabiztosság érzetét nyújtja, hogy ezek között a megbízható, méltóságteljes emberek között lehetek, akik ragaszkodnak az állásukhoz, nem futkároznak összevissza a világban. Életüket, akárcsak az enyémet, egy hajszálpontosan beállított óra nagymutatója irányítja, utunk nem ritkán ugyanabban a pillanatban és ugyanazon az utcasarkon keresztezi egymást nap nap után.

Például ahogy lefordulok a sarkon a St. Swithin's Lane-re, csaknem mindig szembetalálkozom egy finom, középkorú hölgygel, aki ezüst cvikkert hord az orrán, kezében pedig egy fekete irattáskát – úgy vélem, első osztályú könyvelő lehet, vagy talán magas beosztású textilipari vezető. Amikor pedig átmegyek a közlekedési lámpáknál a Threadneedle Streeten, tízből kilencszer ugyanazzal az úriemberrel találkozom, csupán a gomblyukába tűzött kerti virág változik nap mint nap. Fekete pantallót hord szürke kamásnival, s egészen nyilvánvalóan pontos és pedáns személyiség, minden valószínűség szerint bankár, vagy esetleg ügyvéd, mint jómagam. Az elmúlt huszonöt év során többször is előfordult, hogy miközben sietősen elhaladtunk egymás mellett, tekintetünk összeakadt egy-egy kölcsönös elismeréssel, tisztelettel telített, bár röpké pillanat erejéig.

Hovatovább legalább fele már ismerős azoknak az arcoknak, amelyek mellett rövidke sétámon elhaladok. Jó arcok, kedvemre való arcok, kedvemre való emberek – rendíthetetlen, serény, szorgalmas

emberek, egyáltalán nem jellemző rájuk az a nyugtalanság és az az izgatottan csillogó tekintet, amiről azokat az újdonsült okoskodókat meg lehet ismerni, akik a világot is a feje tetejére akarják állítani a munkáspárti kormányral, a társadalmiasított egészségüggyel meg az effélékkel.

Nyilván látják, hogy a szó valamennyi értelmében elégedett ingázó vagyok. Vagy talán pontosabb lenne azt mondani, hogy elégedett ingázó – *voltam*? Akkor, amikor az Önök által imént olvasott rövidke önéletrajzi vázlatot – amit arra szántam, hogy irodám dolgozói közt terjesszem buzdításul és példamutatásul – papírra vettem, még tökéletes pontossággal fejezte ki érzéseimet. De ennek már egy teljes hete, s azóta valami egészen különös dolog történt. Pontosabban szólva az elmúlt kedden kezdett történni, azon a reggelen, amikor feljegyzéseim piszkozatát, zsebembe dugva behoztam a városba. Ez számomra olyannyira időzítettnek és megtervezettnek tűnt, hogy lehetetlen a dolgok ilyen alakulását nem magának Istennek tulajdonítanom. Isten elolvasta rövid esszémet, és így szólt magában: „Ez a Perkins túlságosan is jól érzi magát. Ideje, hogy megleckéztessem.” Becsületemre mondom, másképpen nem is történhetett.

Ahogy mondom, az egész a múlt kedden kezdődött, a húsvét utáni kedden. Lanya, sárga, tavaszi reggel volt, s épp a kisvárosi vasútállomás peronja felé baktattam hónom alatt a *The Times*szal, zsebemben „*Az elégedett ingázó*” piszkozatával, amikor hirtelen egy szempillantás alatt észrevettem, hogy valami nincs rendjén. Valójában éreztem, ahogyan a néma tiltakozás hullámai végigsöpörtek ingázótársaim során. Megálltam, körülpillantottam.

Az ismeretlen a peron kellős közepén, szétvetett lábakkal és mellén összefont karokkal állt és úgy nézett a világra, mintha övé lett volna az egész állomás. Testes, zömök férfi volt, valahogyan még hátulról nézve is beképzeltség és valamiféle hideg sikamlósság áradt belőle. Határozottan nem közülünk való volt. Esernyő helyett sétapálcát hordott, cipője nem fekete volt, hanem barna, szürke

kalapját nevetséges szögben megbillentve viselte, valahogy túlságosan is sok selyem és pasztafény vette körül személyét. Ennél sokkal alaposabban nem volt kedvem megfigyelni. Arcom az ég felé fordítva egyenesen elsétáltam mellette, amivel legőszintébb reményeim szerint, sikerült még egy adag hideg csillogást adni az amúgy is fagyos légkörhöz.

A vonat betolatott. S ekkor, próbálják meg elképzelni a rémületemet, a férfi követett a saját fülkémbé! Ezt senki sem merte megtenni velem, az utóbbi tizenöt évben. Kollégáim mindig is tisztelték a koromat és a rangomat. Apró örömeim egyike volt, hogy a fülkét egyedül a magaménak tudhattam legalább egy, de néha két vagy akár három megállóig is. Most azonban, engedtessek meg, egyszer csak itt termett ez az alak, ez az idegen, és a szemben lévő ülésen elterpeszkedve hol az orrát fújta, hol a *Daily Mail*lel zörgött, végül pedig még a legközönségesebb módon pipára is gyújtott.

Félig leengedve a *Timest*, lopva az ismeretlen arcára pillantottam. Velem egyidős lehetett, úgy hatvankettő-hatvanhárom, de az ábrázata éppolyan kellemetlenül jóképű, barna és egészséges volt, mint amit manapság az ember a férfiing-reklámokban lát – az oroszánvadász, a pólójátékos, az Everest-mászó, a trópusi felfedező, a versenyvitorlázó mind egybegyűrva: sötét szemöldök, acélos szemek, a pipaszár körül erős, fehér fogak. Személy szerint én sohasem bízom a jóképű férfiakban. Az élet felületes örömei túlságosan is könnyen válnak osztályrészükké, úgy járkálnak a világban, mintha előnyös küllemüket kizárólag saját maguknak köszönhetnék. Az a legkevésbé sincs ellenemre, ha egy hölgy helyes. Az más. De egy férfiban, már megbocsássák, valamely oknál fogva kifejezetten sértőnek érzem. Mindenesetre itt ült velem szemben, a fülkémben közülük egy, s épp a *Times* fölött lestem, amikor hirtelen fölkapta a tekintetét és találkozott a szemünk.

– Nem zavarja, hogy pipázom? – kérdezte, s ujjai közé fogva föltartotta a pipát a levegőbe. Csak ennyit mondott, egy szót se többet. Hangja azonban teljesen váratlan és furcsa hatást gyakorolt

rám. Azt hiszem, kissé fel is ugrottam. Aztán mintegy megmerevedtem, s egy perc is eltelt, míg annyira magamhoz tértem, hogy válaszolni tudjak.

– Dohányzó – mondtam –, dohányozhat, ha kedve tartja.

– Gondoltam, azért megkérdezem.

Megint – ugyanaz a különösen harsány, ismerős hang, kettébe harapott, keményen kiköpött szavakkal, mintha valami miniatűr sorozatvető málnamagokat löne ki. Vajon hol hallottam már? S vajon miért érintette minden egyes szó olyan sajgóan kellemetlenül emlékezetem rejtett zugait? Jóságos ég, gondoltam. Szedd össze végre magad. Micsoda ostobaság!

Az illető ismét újságjába merült. Én is úgy tettem, mintha olvasnék. De már végleg kikököcsölt a rendes napi kerékvágásomból és egyáltalán nem tudtam összpontosítani. Folyton csak az arcát figyeltem a vezércikkoldal fölött – természetesen lopva. Valóban elviselhetetlen arc volt, közönségesen, csaknem buján jóképű, valami olajos, kéjenc csillogással a bőrön. De vajon láttam-e már valaha az életem során, vagy mégsem? Kezdtém azt hinni, igen, mert most már elég volt pusztán ránézni, hogy újra átjárjon az a különleges, leírhatatlan, kellemetlen, nyugatalanító érzés, ami valami fájdalomról szólt, erőszakról, sőt talán félelelmről.

Az utazás hátralevő részében már nem szóltunk egymáshoz, de képzelhetik, ekkorra már megszokott napirendem menthetetlenül felborult. A hangulatom végleg elromlott, s az irodába érve nem egy hivatalnokom megtapasztalta élesnyelvűségem, különösen ebéd után, amikor megterhelt gyomrom is ellenem kezdett dolgozni.

Másnap reggel az ismeretlen ismét ott állt a peron közepén a sétapálcájával meg a pipájával meg a selyemsáljával meg az undorítóan jóvágású képével. Elmentem mellette és odaléptem egy bizonyos Mr. Grummithoz, aki tőzsdeügynök, már több mint huszonnyolc éve velem együtt ingázik. Nem mondhatnám, hogy bármikor is beszéltünk volna ezt megelőzően – eléggé távolságtartó

fajta a mi kis állomási gyülekezetünk –, de az ehhez hasonló válságos pillanatok általában megtörik a jeget.

– Grummit – suttogtam –, ki ez a modortalan fráter?

– Fogalmam sincs – felelte Grummit.

– Roppant kellemetlen.

– Nagyon.

– Remélem, nem fog mindig velünk utazni.

– Isten ments!

A vonat befutott.

Ez alkalommal – nem kis megkönnyebbülésemre – a férfi egy másik fülkébe szállt be.

Másnap azonban ismét szerencsém volt hozzá.

– Lám csak – szólalt meg, ahogy leült a velem szemben lévő ülésre –, milyen *prima* napunk lesz még a végén. – Újra éreztem az emlékek lassú, nyugtalanító kavargását, most erősebben, mint valaha, egyre közelebb a felszínhez, de még mindig nem megfogható közelségben.

Aztán eljött a péntek, a hét utolsó napja. Útban az állomás felé esett az eső, de csak futó, meleg áprilisi zápor volt, alig tartott öt-hat percnél tovább, s mire odaértem a peronra, már mindenki összehajtotta az esernyőjét, a nap ragyogott, s az égen hatalmas fehér felhők úsztak. Ennek ellenére eléggé le voltam lombozódva. Nem volt már semmi örömöm az utazásban. Tudtam előre, megint ott lesz az ismeretlen. Nem tévedtem, ott volt, ott állt szétvetett lábakkal, mintha övé volna az állomás, s most ráadásul a sétapálcáját is előre-hátra lóbálta a levegőben.

A sétapálca! Hát persze! Megtorpantam, mint akit lövés ért.

– Foxley az! – mondtam magamban félig hangosan. – Galoppos Foxley! Még mindig lengeti a sétapálcáját!

Közelebb léptem, hogy alaposabban megvizsgáljam. El kell árulnom Önöknek, hogy soha életemben így még nem döböntem meg semmin. Valóban Foxley volt az. Bruce Foxley, vagy ahogy egymás közt hívtuk, Galoppos Foxley. S amikor utoljára láttam –

nézzük csak – még iskolások lehettünk... igen, alig lehettem több tizenkét-tizenhárom évesnél.

Ekkor megjött a vonat. Istenemre mondom, megint nem volt szerencsém: megint az én fülkémet választotta. Kalapját, sétapálcáját föltette a csomagtartóra, megfordult, leült, és újra nekilátott, hogy pipára gyújtson. Apró, hideg szemeivel rám pillantott a füstön keresztül, és megszólalt.

– Micsoda *pompás* nap! Mintha máris nyár volna.

Már semmi kétségem nem volt a hangot illetően. Egyáltalán nem változott semmit. Csak éppen az volt más, amit mondott.

– Na jó, Perkins – szokta volt mondani –, jól van, te kis komisz kölyök. Azt hiszem, megint meg kell hogy ruházzalak.

De hát milyen régen volt ez már? Csaknem ötven éve. Igazán figyelemre méltó azonban, hogy arcvonásai milyen keveset változtak. Ugyanaz a ferde fejtartás, ugyanazok a remegő orrcimpák, ugyanazok a szúrós, lenéző, hideg szemek, amelyek, szinte már zavaró módon, egy icipicit még túl közel is voltak egymáshoz; ugyanaz a szokás, ahogy az arcát az ember képébe tolta beszéd közben, már-már támadóan, mintegy sarokba szorítva beszélgetőpartnerét. Most már a hajára is emlékeztem, durva, kissé hullámos hajára, amelyen, mint valami gusztusos salátán, épp csak egy kevés olaj csillogott. Mindig tartott a szobájában az éjjeliasztalkán egy üvegcsse zöld hajolajat – ha az ember rendszeresen takarít egy szobát, megismeri és meggyűlöli benne a legkisebb tárgyat is –, az üveg címkéjén ott volt a királyi család címere, meg egy Bond Street-i borbélyüzlet neve, az alatt pedig ez állt egészen apró betűvel: „*Őfelsége VII. Edward Kinevezett Hajfodrászai*”. Erre különösen emlékszem, mert igazán tréfásnak tűnt, hogy egy fodrászüzlet pont azzal dicsekszik, hogy olyan személy fodrásza, aki gyakorlatilag teljesen kopasz – még ha monarcha is az illető.

Figyeltem, ahogy Foxley kényelmesen elhelyezkedik az ülésen és olvasni kezd. Furcsa érzés volt, hogy alig egy méternyire ülök attól

az embertől, aki ötven évvel ezelőtt úgy megkeserítette az életemet, hogy egyszer még az öngyilkosság gondolatával is eljátszadoztam. Ő persze nem ismert tel engem, ez a veszély nem igazán fenyegetett, hiszen bajuszt viseltem. Meg voltam győződve róla, hogy biztonságban érezhetem magam és csak ülhetek és figyelhetem, ameddig csak akarom.

Utólag visszatekintve aligha kétséges, erősen megszenvedtem első iskolaéveimet Bruce Foxley keze alatt, s különös módon ennek épp tulajdon apám volt az oka – természetesen tudtán kívül. Tizenkét és fél éves voltam, amikor beköltöztem ebbe a nagy hírű iskolába. Ez, nézzük csak, úgy 1907 táján lehetett. Apám valódi selyem cylinderben és reggeli kabátban kísért ki az állomásra. Még most is emlékszem, ahogyan ott álltunk a peronon, faládák, farakások között, ezernyi – legalábbis úgy tűnt – nálam jóval nagyobb fiú között, akik csak keringtek körbe, mint a kerge birkák, beszélgettek, és oda-odakiáltottak egymásnak. Ekkor hirtelen valaki, aki el akart menni mellettünk, belebotlott apámba, és csaknem leverte a lábáról.

Apám, aki kis termetű, udvarias és méltóságteljes ember volt, most meghökkenő gyorsasággal sarkon penderült, és csuklójánál fogva megragadta a vétkest.

– Talán nem tanítanak jobb modorra az iskolában, fiacskám? – mondta. A fiú, aki legalább egy fejjel magasabb volt apámnál, jéghideg, öntelt tekintettel, csaknem vigyorogva nézett le rá, és nem szólt egy szót sem.

– Úgy vélem – kezdte újra apám –, legalább a bocsánatkérés igazán helyénvaló lenne.

Ő azonban továbbra is csak nézett lefelé az orra mögül apámra, szája szögletében egy aprócska, beképzelt, csintalan mosollyal, az álla egyre hegyesedett.

– Micsoda szemtelen és neveletlen fiú – folytatta apám. – Adja az ég, hogy a magadfajták jelentsenek kivételt az iskolában. Igazán nem szeretném, ha valamelyik fiam ilyen szokásokat venne föl.

Ekkor a fiú, fejét enyhén abba az irányba fordította, ahol álltam, apró, hideg, kellemetlenül bandzsi szemével mélyen a szemembe nézett. Akkor még nem rémültem meg különösebben, mit sem tudtam arról, mekkora hatalma van a felsős fiúknak az elsőévesek fölött az iskolában. Világosan emlékszem, hogy apámat támogatva, akit tiszteltem és csodáltam, rezzenés nélkül visszanéztem rá.

Ahogy apám újra mondani kezdett volna valamit a fiúnak, az egyszerűen hátat fordított, és lassan ballagva eltűnt a peronon, a többiek között.

Bruce Foxley sohasem felejtette el ezt a kis incidenst. Persze, számomra a legszerencsétlenebb az volt a dologban, hogy mikor megérkeztem az iskolába, egy „házban” találtam vele magam – mi több, ugyanabban a tanulószobában. Utolsó éves volt és felügyelő – vagy ahogy mi hívtuk, „szobagóré” –, és mint ilyen, hivatalosan fel volt hatalmazva arra, hogy elnászpángolja akármelyik alsóbb évest vagy „csicskát” a házban. Minthogy az ő tanulószobájába kerültem, automatikusan személyes rabszolgájává váltam. Én voltam az inasa, a szakácsa, a szobalánya és a küldönce, nekem kellett ügyelnem arra, hogy sohase kelljen a kisujját se mozdítania, hacsak nem abszolút elkerülhetetlen. Egyetlen társadalomról sincs tudomásom, ahol olyan mértékben kihasználták volna a rabszolgákat, mint ahogy bennünket, szerencsétlen csicskákat kihasználtak, tulajdon szobagóréink. Ha fagyos és havas volt az idő, reggeli után még az árnyékszék ülőkéjét – ugyanis egy fűtetlen külső bódében volt – is elő kellett melegítenem, mielőtt Foxley megérkezett.

Emlékszem, hogyan szokott büszke, laza, elegáns járásával keresztülléptetni a szobán, és ha véletlenül egy szék akadt az útjába, felrúgta, nekem pedig rohannom kellett, hogy a helyére tegyem. Selyemingeket viselt, és mindig volt egy selyemkendő az ingujjába tűrve. A cipőit egy bizonyos Lobb készítette (akinek szintén királyi címere volt). Hegyesorrú cipők voltak, naponta tizenöt percen át kellett kefével dörgölnöm őket, hogy szép fényesek legyenek.

De a legfájóbb emlékek valamennyi közül az öltözőhöz fűződnek.

Most is látom magam, ahogy ott állok, apró, gilisztavékony fiúcska, éppen csak az öltözőterem ajtaján belül, alsóruhámban, hálószobapapucsomban, barna teveszőr hálóköntösömben. A mennyezetről egyetlen csupasz villanykörte lóg, körben a falakon pedig fekete-sárga futballmezek, édeskés izzadságszaguk betöltötte az egész termet, s aztán a félbeharapott-szavú, málnamagokat köpködő hang: „Nos, akkor most melyiket csináljuk? Hatot köpenyben, vagy négyet köpeny nélkül?”

Sohasem volt erőm, hogy válaszoljak erre a kérdésre. Csak álltam, bámultam a mocskos hajópadlót, szédültem a rettegéstől, és nem tudtam másra gondolni, mint hogy ez a nagyobb fiú hamarosan ütlegelni kezd hosszú, vastag, fehér botjával, lassan, tudományosan, módszeresen, törvényesen és látható kéjjel, s vérezni kezdek. Öt órával korábban nem sikerült meggyújtanom a tüzet a szobájában. Az összes zsebpénzemet különleges gyújtósra költöttem; újságot tartottam a kéménynyílás fölé, hogy huzatot csináljak, és térdre ereszkedve, a tüdőt majd kiköpve fújtam, hogy lángra kapjon, ám a szén egyszerűen nem volt hajlandó meggyulladni.

– Ha ahhoz is túl csökönyös vagy, hogy felelj – mondta a hang –, akkor magamnak kell döntenem helyetted.

Kétségbeesetten szerettem volna válaszolni, mert tudtam, hogy melyiket kell választanom. Ez az első dolog, amit megtud az ember, amikor idekerül. Mindig fönn kell hagyni a köpenyt, és inkább el kell szenvedni a plusz két ütést. Másként bizonyos, hogy felreped az ember bőre. Még három is jobb köpenyben, mint egy köpeny nélkül.

– Vesd le a köpenyt. Állj oda a túlsó fal elé és fogd meg a lábad ujját. Négyet kapsz.

Lassan levettem a köpenyt, összehajtottam, odatettem a cipőszekrény fölötti párkányra. Aztán lassan, puha léptekkel átmentem a túlsó falhoz, vacogva, csaknem meztelenül a pamutpizsamámban. Hirtelen mindent nagyon fényesnek, laposnak és távolinak láttam magam körül, mintha valami varázslatos mozgóképdobozba néztem volna. Minden nagy volt, valóságosítlan,

és mintha minden úszott, lebegett volna a szememet előntő nedvességen keresztül.

– Hajolj le és fogd meg a lábad ujját. Szorosabban, ennél sokkal szorosabban.

Ekkor újra visszament az öltöző legtávolabbi sarkába. Láttam a lábam között, ahogy fejjel lefelé eltűnik azon az ajtónyíláson keresztül, amely az úgynevezett „mosdófolyosóra” vezetett. Ez egy kőpadlós folyosó volt, egy sor mosdóval a fal mellett, mögötte volt a zuhanyzó. Amikor Foxley eltűnt, tudtam, hogy elment egészen a mosdófolyosó túlsó végéig. Mindig így csinálta. Aztán valahol a távolban, de hangosan visszhangozva a mosdók és a csempézett falak között, fölhangzott cipőinek zaja a kőpadlón, és galoppozni kezdett fölfelé. Láttam a lábaim között, amint felugrik az öltözőbe vezető két lépcsőn, és szökellve robog felém, előre tolt arcával, magasra tartott botjával. Ez volt az a pillanat, amikor végül becsuktam a szemem. Már csak a csattanást vártam, és azt mondogattam magamban, hogy bármi is történjék, nem szabad fölegyenesednem.

Bárki, akit valaha is megverték már, tudja, a valódi fájdalom csak nyolc-tíz másodperccel az ütés pillanata után hasít az emberbe. Maga az ütés csak egy hangos csattanás és valamiféle tompa lökés az ember alfelén, ami egy pillanat alatt teljesen elzsibbasztja (mondják, ugyanígy érez az is, akit lövés ér). Később aztán, magasságos ég, mintha valaki vörösen izzó piszkavasat szorítana az ember mezítelen fenekének, s képtelen megállni, hogy hátra ne nyúljon és meg ne markolja.

Foxley pontosan ismerte ezt az időeltolódást, ezért lassú léptekkel legalább tizenöt méternyire visszasetált minden egyes ütés után, kellő időt hagyva, hogy a fájdalom a csúcspontjára hágjon, még mielőtt a következő ütésre sort kerítene.

A negyedik ütésnél sohasem bírtam tovább – fölegyenesedtem. Képtelen voltam megállni. Automatikus védelmi mechanizmus volt egy olyan test részéről, amely többet már nem volt képes elviselni.

– Megugrottál – mondta ilyenkor. – Ez nem számít. Hajolj le. Gyerünk már!

Legközelebb már nem feledtem el szorosán megfogni a bokámat.

Ettől kezdve végig figyelt, ahogy mereven és hátsó felemet lapogatva elvonultam és fölvettem a hálóköntösömet, de mindig próbáltam úgy fordulni, hogy ne lássa az arcomat. Aztán mikor kimentem, utánam kiáltott.

– Hé, te! Gyere vissza!

Ekkor már a folyosón voltam, de meg kellett állnom, meg kellett fordulnom, és meg kellett várnom a folyosó ajtajában.

– Gyere csak ide. Gyere, gyere. Mondd csak... nem felejtettél el valamit?

Ebben a pillanatban másra sem tudtam gondolni, mint a hátsó felemet égető kínzó fájdalomra.

– Micsoda szemtelen és neveletlen fiú – mondta, apám hangját utánozva. – Vagy talán nem tanítanak jobb modorra az iskolában, fiacskám?

– Köszönöm... a ve... verést.

Aztán a háló sötét lépcsőin az egész már nem is volt annyira rossz, mert végre túl voltam rajta; a fájdalom kezdett tompulni. A többiek mind körém sereglettek, és egyfajta durva együttérzéssel fogadtak, amely nem másból fakadt, mint hogy maguk is számtalanszor átestek már azon, amin az imént jómagam.

– Muti már, Perkins!

– Mennyit kaptál?

– Ötöt, nem igaz? Még innen kintről is hallottuk!

– Gyerünk, mutasd már a nyomát!

Le kellett vetnem a pizsamámat, s miközben ott álltam középen, a többiek szakértő szemekkel vizsgálgatták sérüléseimet.

– Nincsenek éppen közel egymáshoz, mi? Foxley most az egyszer nem hozta a formáját.

– Ez a kettő egészen közel van. Még érintik is egymást. Nézd – gyönyörűek!

- Az az alsó szemét egy ütés volt.
- Lement egészen a mosdófolyosó végéig, mielőtt futni kezdett?
- Kaptál még egyet, mert megugrottál, nem igaz?
- Az ördögbe is, Foxley jól ellátta a bajodat, Perkins!
- Egy kicsit még vérzik is. Jobban teszed, ha megmosod!

Ekkor az ajtó hirtelen föltárult, és belépett maga Foxley. A többiek egyszerre szétfroccsantak és úgy tettek, mintha a fogukat mosnák vagy imádkoznának, csak én maradtam ott középen, letolt pizsamadrágban.

– Mi az ördög folyik itt? – kérdezte, röpke pillantást vetve saját keze munkájára. – Te, Perkins! Tedd rendbe a pizsamádat és eredj az ágyadba.

A nap ezzel véget is ért.

Hétközben nem volt egy perc nyugtom sem. Amint megpillantotta, hogy valami könyvet tartok a kezemben vagy éppen a bélyegalbumomat lapozgatom, azonnal talált valami munkát a számomra. Az egyik kedvence, különösen ha esett, ez volt: „Nem gondolod, Perkins, hogy egy csokor vadliliom igazán jól mutatna az asztalomon?”

Vadliliomok csak az Orange-tavak körül nőttek. Az Orange-tavakhoz úgy jutott el az ember, hogy két mérföldnyit gyalogolt az út mentén, aztán még egy felet át a mezőkön. Felkeltem, felöltöttem az esőkabátomat, fejembe nyomtam a szalmakalapomat, karomra vettem az esernyőmet – „sernyő”-nek becéztük –, és nekivágtam a hosszú, magányos útnak. A szalmakalapot odakint mindig viselni kellett, de az esőben gyorsan tönkrement, ezért muszáj volt sernyőt vinni, hogy megvédje a kalapot. Másfelől viszont az ember nem keresgélhet vadliliomot a bozótos parton, feje fölött az ernyővel, így aztán, hogy megóvjam a kalapot a pusztulástól, letettem a földre, fölé támasztottam az ernyőt, magam pedig elkezdtem virágok után bóklászni. Nem csoda, hogy többször meg is fáztam.

A legrettegettebb nap azonban a vasárnap volt. Vasárnap kellett kitakarítani a tanulószobát. Még ma is pontosan emlékszem azoknak

a reggeleknek a rémületére, az örült sikálásra és portörlésre, aztán a várakozásra, hogy mikor jön már Foxley

– Máris kész? – kérdezte.

– I... igen... azt hiszem.

Ekkor fontoskodva odament az asztalához, a fiókból kiemelt egy fél pár fehér kesztyűt. Lassan fölhúzta a jobb kezére, egyenként ujjaira igazította, én meg csak álltam és reszkettem, miközben ő végigjárta a szoba valamennyi zugát, s fehér kesztyűs mutatóujját végigfuttatta valamennyi képkereten, burkolatszegélyen, polcon, ablakpárkányon, lámpaernyőn. Én egy pillanatra sem vettem le szemem az ujjáról – az ujjról, amely számomra a végzet eszköze volt. Szinte minden egyes alkalommal talált egy apró kis repedést, amely elkerülte a figyelmemet, vagy amire egyáltalán nem is gondoltam. Amikor végül megtalálta, lassan megfordult, s arcán azzal a kis veszélyes mosollyal, ami már nem is mosoly volt, feltartotta az ujját, hogy saját szememmel is láthassam a vastag, mocskos porréteget, ami lerakódott a kesztyű borította ujjbegyen.

– No lám csak – mondta. – Lusta kölyke. Vagy talán nem vagy lusta?

Nem válaszoltam.

– Talán nem vagy lusta?

– Azt hittem, rendesen leporoltam mindenütt...

– Azt kérdeztem, hogy lusta, komisz kölyök vagy-e, vagy nem?

– I... igen.

– De az apád nem szeretné, ha így nőnél föl, igazam van? Apád ad a jó modorra, nem igaz?

Hallgattam.

– Kérdeztelek! Ad apád a jó modorra?

– Igen... talán.

– Akkor csak szívességet teszek neki azzal, ha megbüntetlek, nem?

– Nem tudom.

– Hogy nem-e?!

– I... igen... ?

– Na jó. Majd később találkozunk. Ima után az öltözőben.

A nap hátralevő részét halálfélelemben töltöttem – reszketve vártam, hogy eljöjjön az este.

Magasságos ég – hirtelen minden hogy felidéződött. Vasárnap volt a levélírás ideje is. „Kedves Anya és Apa! Köszönöm a levelet. Remélem, mindketten jó egészségnek örvendtek. Én jól vagyok, csak éppen megfáztam egy kicsit, mert megáztam az esőben, de nemsokára meggyógyulok. Tegnap a Shrewsbury ellen játszottunk, és győztünk is 4:2-re. Én csak néztem, de az egyik gólunkat Foxley lőtte, tudjátok, a házunk felügyelője. Köszönöm a süteményt is. Szeretettel: William.”

Levelet írni általában a WC-re mentem, vagy a cipőszekrények mögé, vagy a fürdőszobába – akárhová, ahol egy időre elkerülhettem Foxley-t. De az időre figyelniem kellett – négy harminckor volt tea, addigra meg kellett csinálnom a pirítósát. Minden áldott nap pirítóst kellett csinálnom neki, hétköznap pedig, amikor a tanulószobákban nem volt szabad begyűjtani, mi, az összes csicska, mindegyikünk a maga szobagóréjának pirítósával, ott tülekedtünk a könyvtárszoba apró tüze mellett, s próbáltuk kiverekedni a legjobb helyet pirítósvillánk számára. E körülmények között azonban még arra is figyelniem kellett, hogy a pirítós (1) ropogós legyen, (2) egyáltalán ne legyen égett, (3) pontosan időre legyen forró és friss. Ezen követelmények bármelyikének be nem tartása „veréssel büntethető kihágás” volt.

– Hé, te! Mi ez?

– Pirítós.

– Nálatok ez a pirítós?

– Hát...

– Túl lusta vagy, hogy rendesen megcsináld, nem igaz?

– Megpróbálok rendesen...

– Tudod, mit csinálnak egy lóval, ha lusta, Perkins?

– Nem.

– Ló vagy, vagy nem vagy ló?

– Nem.

– Na mindegy – elég nagy számár vagy, az még belefér. Majd még találkozunk.

Istenem, micsoda szenvedésben teltek azok a napok. Ha megégettem Foxley piritósát, az már „veréssel büntethető kihágás” volt. De veréssel büntethető kihágás volt az is, ha elfelejtettem letakarítani bakancsáról a sarat. Az is, ha nem akasztottam fel a futballfelszerelését. Az is, ha rosszul hajtottam össze az esernyőjét. Az is, ha véletlenül becsaptam az ajtót, miközben Foxley dolgozott. Az is, ha a fürdőjét túl forróra készítettem. Az is, ha nem pucoltam ki rendesen a fémgombokat O. T. C. uniformisán. Vagy ha a fémtisztítóval ronda kék foltokat hagytam magán az uniformison. Vagy ha nem fényesítettem ki a cipője talpát. Vagy ha bármikor is úgy mentem ki a szobájából, hogy rendetlenség volt. Ami azt illeti, meggyőződésem, hogy az ő szemében én magam is egy „veréssel büntethető kihágás” voltam.

Kinéztem az ablakon. Istenem, gondoltam, már majdnem ott vagyunk. Bizonyára jó ideje ábrándozgatok így, hiszen még ki sem nyitottam a *Timest*. Foxley még mindig kényelmesen hátradőlve ült a szemközti sarokülésen, beletemetkezve a *Daily Mail*-be, s a pipájából gomolygó kékes füstfelhőn keresztül is láttam arca felső harmadát az újság teteje fölött, láttam az apró, fényes szemeket, az összeráncolt homlokot és a hullámos, kissé olajos fényű haját.

Különös, meglehetősen izgalmas élmény volt ennyi év után újra látni. Tudtam, hogy már egyáltalán nem veszélyes, de a régi, sajtó emlékek még mindig megvoltak, és nem egészen éreztem magam jól a társaságában. Olyan volt, mintha egy szelídített tigrissel zártak volna egy ketrecbe.

De hát miféle ostobaság ez? – kérdeztem magamtól. – Az ég szerelmére, hiszen ha akarnád, akár meg is mondhatnád, mit

gondolsz róla, egy ujját sem emelhetné rád. Hm... nem is olyan elvetélt ötlet!

Na persze, érdemes-e ennyi idő után? Túl öreg vagyok már az ilyesmihez, egyáltalán nem biztos, hogy bármiféle haragot is érzek még vele szemben.

Mit tegyek hát? Csak üljek és bámuljam, mint egy idióta? Ebben a pillanatban pajkos gondolat kerített hatalmába. Tudom már, mit fogok csinálni: odahajlok hozzá, könnyedén megkopogtatom a térdét, és megmondom neki a nevem. Közben pedig egyre figyelem az arcát. Aztán elkezdek beszélni az iskolában együtt töltött napjainkról, jó hangosan, hadd hallják a többiek is a kocsiban. Emlékeztetem, mintegy játékos formában, azokra a dolgokra, amelyeket velem művelt.

Az öltözőbeli veréseket még külön ecsetelném, hadd jöjjön zavarba. Egy kis bosszússág és kellemetlenség nem fog neki ártani. Nekem pedig hihetetlenül jólesne.

Hirtelen fölnézett, észrevette, hogy figyelem. Már másodszor fordult elő, s mintha bosszússág fénye villant volna a szeme sarkában.

Nos, jó, gondoltam magamban – vágjunk bele. De csak kellemmel, udvariasan, a legjobb társasági modor szerint. Úgy hatékonyabb lesz, és sokkal zavarbaejtőbb.

Rámosolyogtam hát, mintegy üdvözlésképpen bólintottam egyet felé. Aztán így szóltam hozzá, fennhangon.

– Ha megbocsát... bemutatkoznék. Perkins vagyok. William Perkins. 1907-ben Reptonban voltam.

A többiek még mindig nyugodtan ültek a helyükön, de már érzékelni lehetett, hogy mindnyájan feszülten figyelnek, és várják, mi fog történni.

– Örvendek – mondta, és ölébe ejtette az újságot. – Fortescue. Jocelyn Fortescue. Eton, 1916.

Bőr

Abban az évben – 1946-ban – sokáig tartott a tél. Április volt már, mégis fagyos szél járta a város utcáit, s odafent hófelhők vonultak az égen.

Az öreg, akit Driolinak hívtak, keservesen vonszolta magát a rue de Rivoli járdáján. Fázott, nyavalyásul érezte magát, mocskos fekete kabátjában összehúzódkodott, akár a sün, felgyűrt gallérjából csak a szeme látszott ki meg a feje búbja.

Nyílt a kávéház ajtaja, s a sült csirke kiszűrődő, halvány illata kínos vágyat támasztott a gyomrában. Ment csak tovább, üres pillantást vetett a kirakatokra – parfüm, selyem nyakkendők és ingek, gyémánt, porcelán, antik bútor, szép kötésű könyvek. Azután egy képgaléria. Mindig szerette a képgalériákat. Ennek a kirakatában egyetlen vászon volt látható. Megállt, és megnézte. Azután indult tovább. De megint megtorpant, hátranézett; és akkor egyszer csak kellemetlen érzése támadt, megrebbent az emlékezete, halványan felötlött valami az agyában, valami, amit már látott egyszer régen. Megint odanézett. Tájkép volt, bolondul megdülő fák csoportja, mintha iszonyú szél fújna, s az ég örvénylőn kavargó. A kép keretén apró lemez, a következő szöveggel:

CHAIM SOUTINE (1894-1943)

Drioli a képre bámult, és tétován azon tűnődött, mi is olyan ismerős rajta. Bolondos mázolvány, gondolta. Nagyon furcsa és bolondos – de azért tetszik... Chaim Soutine... Soutine...

– Az istenit! – kiáltott fel hirtelen. – Hisz ez az én kis kalmüköm, az ám! Az én kis kalmüköm képe kint lóg Párizs legfinomabb képkereskedésében! Na nézzék csak!

Az öregember odanyomta arcát a kirakathoz. Emlékszik a fiúra – igen, egész tisztán emlékszik rá. Mikor is? A többire már nem olyan könnyű visszaemlékezni. Nagyon rég volt. Hogy mikor? Húsz éve – nem, inkább harminc, igaz? Várjunk csak. Igen – a háború előtti évben volt, az első háború előtt, 1913-ban. Akkor. És ez a Soutine: az a ronda kis kalmük, az a morcos, szótlan fiú, akit úgy kedvelt – igen, azt lehet mondani, szerette –, pedig az égvilágon semmi oka nem volt rá, csak az, hogy tudott festeni.

Még hozzá hogyan! Most már egyre tisztábban emlékszik – az utca, véges-végig szemétdrök sora, a rothadás bűze, a barna macskák, amint finnyásan lépdelenek a hulladék között, no és a nők, zsíros, kövér nők, ülnek a küszöbön, lábuk az utca kövén. Milyen utca? Hol is lakott az a fiú?

A Cité Falguière, igen, az volt az! Az öregember szaporán bólogatott, örült, hogy eszébe jutott az utca neve. Aztán ott volt a műterem, benne egy szál szék meg a koszos vörös dívány, amin a fiú aludt; a részeg multságok, a hitvány fehér bor, a dühödt civakodások, és mindig, mindig a fiú keserű, morcos arca, amint a munkája fölött kotlik.

„Furcsa”, gondolta Drioli, milyen könnyen felidézi most az egészet, s hogy minden apró részlet nyomban egy másikra emlékezteti.

Ott volt például az a szamárság a tetoválással. Nahát, annál aztán nehéz volna nagyobb bolondságot elképzelni. Hogy is kezdődött? Ja, igen. Pénzhez jutott egyszer, igen, és rengeteg bort vett. Mintha látná magát, amint hóna alatt az üvegekkel belép a műterembe – a fiú az állvány előtt ül, a felesége pedig (az övé, Driolié) a szoba közepén modellt áll.

– Ma este ünnepelünk – mondta ő. – Csinálunk egy görbe estét, így hármásban.

– Mit ünnepelünk? – kérdezte a fiú, de fel sem nézett. – Talán rászánta magát, hogy elválik a feleségétől, és én elvehetem?

– Dehogyan – mondta Drioli. – Azt ünnepeljük, hogy sok pénzt kerestem a munkámmal.

– Én meg egy vasat se. Ezt is megünnepelhetjük.

– Ha akarod. – Drioli az asztalnál állt, és bontogatta a csomagot. Fáradt volt, szeretett volna már belekóstolni a borba. Kilenc megrendelő egy nap csinos eredmény, de az embernek alaposan kikészíti a szemét. Soha még ennyi nem volt egyszerre. Kilenc pityókás katona – és az a dologban a különösen figyelemre méltó, hogy nem kevesebb, mint hét közülük készpénzben fizetett. Ezért a káprázatos gazdagság. De a munka szörnyen kikészíti a szemet. Drioli szeme lecsukódott a fáradtságtól, a fehérjét apró vörös erek hálózták; és körülbelül egy hüvelyknyire mindegyik szemgolyója mögött apró pontba sűrűsödött a fájdalom. De most este van, és őt felveti a pénz, és a csomagban három üveg – egy a feleségének, egy a barátjának, egy meg magának. Megkereste a dugóhúzót, húzgálta a dugót az üvegekből, mindegyik pukkant egy kicsikét, amikor kijött.

A fiú letette az ecsetet.

– Úristen – mondta –, hogy lehet ilyen lármában dolgozni?

A nő odajött, megnézte a képet. Drioli is odalépett, egyik kezében üveg, a másikban pohár.

– Nem! – ordított fel hirtelen haraggal a fiú. – Kérem – ne! – Lekapta a vásznat az állványról, és a falnak támasztotta. De Drioli már látta.

– Jó.

– Rémes.

– Isteni. Mint minden, amit csinálsz. Imádom valamennyit.

– Az a baj – ráncolta homlokát a fiú –, hogy ezekből nem élek meg. Képet nem ehetek.

– Akkor is isteniek. – Drioli odanyújtott egy tele pohár halványsárga bort. – Idd meg – mondta. – Ettől boldog leszel.

Soha még ilyen boldogtalan embert nem látott, gondolta, sem komorabb arcot. Vagy hét hónapja fedezte fel egy kávéházban, magában ivott, és mert a képe oroszos volt, vagy ázsiai-féle, Drioli odaült hozzá az asztalhoz, és megszólította.

- Orosz vagy?
- Az.
- Honnan?
- Minszkből.

Drioli felugrott, és megcsókolta, és kiabált közben, hogy ő is ott született.

- Nem éppen Minszkből – mondta a fiú –, de egész közelből.
- Honnan?
- Szmilovicsiből, talán tizenkét mérföldnyire Minszktől.
- Szmilovicsi! – ordította Drioli, és megint megcsókolta. Hányszor jártam ott kölyökkoromban! Aztán leült megint, és nagy szeretettel bámult a másikra. Tudod-e mondta, nem látszol ám nyugatorosznak. Inkább tatár képed van, vagy kalmük. Igen, szakasztott mint egy kalmük.

S most, hogy ott állt a műteremben, Drioli megint a fiút nézte, amint elveszi a pohár bort, s egy nyelésre magába dönti. Igen, széles kalmük képe van, az arccsontja magas, az orra meg vastag és durva. Az arc szélességét csak fokozta az elálló fül. Aztán a keskeny szem, a fekete haj, a vastag, konok kalmük száj... de a keze, a keze meglepetés, ahányszor ránéz, olyan kicsi és fehér, mint valami dámáé, apró ujjai törékenyek.

- Töltsön még – mondta a fiú. – Ha ünnepelünk, adjuk meg a módját.

Drioli töltött, aztán letelepedett egy székre. A fiú az öreg díványon ült, Drioli feleségével. A három üveg előttük állt a padlón.

- Ma este annyit iszunk, amennyi belénk fér – mondta Drioli. – Ma kivételesen gazdag vagyok. Azt gondolom, most elmegyek, és veszek még egypár üveggel. Hányat hozzak?

- Hatot – mondta a fiú. – Kettőt mindenkinek.
- Jó. Megyek is már, hozom.
- Én is megyek, segítek.

A legközelebbi kávéházban Drioli vett hat üveg fehér bort, és hazavitték a műterembe. Két sorba állították az üvegeket a padlón,

Drioli pedig fogta a dugóhúzó, és kihúzgálta a dugókat, sorra mind a hatot; aztán leültek megint, és tovább ittak.

Csak a nagyon gazdagok engedhetik meg maguknak az efféle ünneplést mondta Drioli.

Az már igaz mondta a fiú. Igaz, ugye, Josie?

Aha.

Hogy érzed magad, Josie?

Finoman.

Elhagyod Driolit, és hozzám jössz feleségül?

Fenét.

Szépséges bor mondta Drioli. Boldog, aki ilyet ihat.

Lassan, módszeresen nekiláttak a lerészegedésnek. Az eljárás nem volt új; de bizonyos ceremóniával járt, és komolyan kellett venni, elmondani közben egy csomó dolgot, aztán újra elmondani – dicsérni a bort, és a lassúság is igen fontos volt, hogy kellőleg élvezhessék az átmenet három kéjes fázisát, különösen azt (és kivált Drioli), mikor az ember lebegni kezd, és a lába már nem tartozik hozzá. Ez a legjobb szakasz az egészben – mikor az ember lenéz a lábára, és az olyan távol van, hogy az ember eltűnődik, vajon miféle bolondnak a tartozéka lehet, és mi okból hever ott lent, messze, a földön.

Egy idő múlva felállt, hogy világot gyűjtsen. Meglepetten észlelte, hogy eközben vele jön a két láb is, pedig nem is érezte, hogy a padlót érték volna. Kellemes érzés volt a levegőben járni. Vándorútra indult a szobában, s lopva a falnak támasztott vászakra sandított.

– Ide hallgass! – szólalt meg azután. – Van egy ötletem. – Odament a díványhoz, és megállt előtte, enyhén imbolyogva. – Ide hallgass, én kis kalmüköm.

– Mi az?

– Óriási ötletem támadt. Figyelsz?

– Josie-ra figyelek.

– Rám figyelj, légy szíves. A barátom vagy – az én ronda kis kalmüköm Minszkből –, és énnekem te olyan nagy művész vagy,

hogy szeretnék tőled egy képet, egy szép-szép képet...

– Vigye el mind. Vegye el, ahányat csak talál, de ne zavarjon, mikor a feleségével beszélgetek.

– Nonono. Ide figyelj! Úgy értem, egy képet, ami mindig... mindig velem lesz... örökké... amerre csak megyek... akármilyen történik... mindig, mindig velem... a te képed. – Előrenyúlt, megrázta a fiú térdét. – Nahát ide hallgass már, légy szíves!

– Hallgass oda – mondta a nő.

– Úgy áll a dolog. Azt akarom, hogy fessél egy képet a bőrömrre, a hátamra. Aztán a képre rátetoválsz, hogy mindig, mindig ott maradjon.

– Hülye ötletei vannak.

– Megtanítlak, hogyan kell tetoválni. Nem nehéz. Egy gyerek is megcsinálja.

– Én nem vagyok gyerek.

– Légy szíves...

– Maga megőrült. Mi a fenét akar? – A festő felnézett a másik férfi álmos, fekete, bortól fényes szemébe. – Mi a jó istent akar?

– Könnyen megcsinálhatnád! Az ám! Az ám!

– Úgy érti, hogy tetoválni?

– Bizony, tetoválni! Két perc alatt megtanítlak!

– Képtelenség!

– Azt hiszed, nem tudom, mit beszélek?

Nem, hát ezt csakugyan nem gondolhatja komolyan a fiú, mert amit Drioli nem tud a tetoválásról, az nincs is. Vagy talán nem ő volt az, aki alig egy hónapja egy férfinak az egész hasát teleírta a világ legszebb és legbonyolultabb virágmintájával? Hát az a megrendelő, akinek olyan szőrös volt a melle, hogy Drioli szürke medvét írt rá, úgy hogy a mellén a szőr a medve bozontos bundája lett? Vagy talán nem ő rajzol szép hölgyet, s helyezi el oly rafináltan a férfikarra, hogy a karizom megfeszítésével a hölgy életre kél, és szemkápráztató hastáncot lejt?

Én csak annyit mondok felelte a fiú , hogy maga részeg, és az ötlete is egy részeg idea.

Josie lesz a modell. Tanulmány Josie-ról a hátamon. Talán nincs jogom hozzá, hogy a tulajdon feleségem képét viseljem a hátamon?

Hogy Josie...?

– Ő. – Drioli tudta, hogy csak a felesége nevét kell kimondania, és a fiú vastag, barna ajka szétnyílik, és megremeg.

– Fenét – mondta a nő.

– Édes, drága Josie, légy szíves. Fogd ezt az üveget, idd ki, mindjárt engedékenyebb leszel. Óriási ötlet. Soha életemben nem támadt még ilyen nagy ötletem.

– Miféle ötlet?

– Hogy lefest téged a hátamra. Talán nincs hozzá jogom?

– Rólam, képet?

– Akttanulmányt – mondta a fiú. – Kellemes ötlet.

– Aktot nem – mondta a nő.

– Óriási ötlet – hajtogatta Drioli.

– Teljesen hülye ötlet – mondta a nő.

– Mindenesetre ötlet – mondta a fiú. – És az ötlet megérdemli, hogy megünnepeljük.

Megittak közösen még egy üveggel. Aztán a fiú megszólalt.

– Nem jó. Nem tudnám megcsinálni a tetoválást. Inkább festek egy képet a hátára, maga meg addig viseli, amíg meg nem fürdik, és le nem mossa. Ha soha életében többé nem fürdik, akkor ott marad, amíg csak él.

– Nem – mondta Drioli.

– De igen – és azon a napon, amikor elhatározza, hogy megfürdik, én tudni fogom, hogy már nem becsüli a képemet. Így bizonyíthatja be, mennyire tiszteli a művészetemet.

– Sehogy sem tetszik nekem ez az ötlet – mondta a nő. – Majd úgy tiszteli a művészetedet, hogy koszos lesz nekem évekig. Inkább csináld a tetoválást. De semmi akt.

– Akkor csak a fejet – mondta Drioli.

– Nem tudom megcsinálni.

– Nem is lehetne egyszerűbb. Fogadok, hogy két perc alatt megtanítlak rá. Majd meglátod. Megyek, hozom a szerszámaimat. Tűket meg tintát. Van énnekem mindenféle színű tintám, annyi szín, ahány festéked neked, csak még sokkal szebbek...

– Képtelenség.

– Van nekem sok tintám. Ugye, mennyi színem van, Josie?

– Igen.

– Majd meglátod – mondta Drioli. – Megyek is, hozom. – Felkelt a székről, és bizonytalan léptekkel, de elszántan kiment a szobából.

Félóra sem telt el, vissza is ért.

– Elhoztam mindent – kiabálta, és meglengette barna táskáját. – Ebben a táskában megtalálható a tetoválóművész teljes felszerelése!

Letette a táskát az asztalra, kinyitotta, szétrakta a villanytűket meg a kis üvegeket a színes tintákkal. Bekapcsolta a villanytűt, aztán kézbe vette a szerszámot, és megnyomott egy kapcsolót. Búgás hallatszott, s a tű negyedhüvelyknyi kiálló vége sebesen fel-alá rezgett. Ledobta kabátját, bal ingujját felgyűrte.

– Na nézz ide. Figyeld, mit csinálok; majd meglátod, milyen könnyű. Rajzolok valamit a karomra.

Alsókarja már csupa kék minta volt, de talált azért egy üres kis bőrfelületet, ahol bemutathatta tudományát.

– Először is kiválasztjuk a tintát – közönséges kék megfelel – aztán belemártjuk a tű hegyét... így ni... – feltartjuk a tűt, egyenesen, és könnyedén végigfuttatjuk a bőr felszínén... így... és a kis villanymotor szépen fel-le ugráltatja a tűt, az kilyuggatja a bőrt, a tinta behatol, és már meg is vagyunk. Na. Látod, milyen egyszerű?... nézd csak, már ide is rajzoltam egy agarat a karomra.

A fiút magával ragadta a művelet.

– Na most hadd gyakoroljam egy kicsit – a maga karján.

A búgó tűvel kék vonalakat rajzolt Drioli karjára.

– Egyszerű – mondta. – Mint amikor az ember tollal-tintával rajzol. Nincs is más különbség, csak hogy ez lassúbb.

– Semmi az egész. Kész? Kezdhethük?

– Akár rögtön.

– Kérem a modellt! – kiáltott Drioli. – Gyerünk, Josie! – Elragadta a hév, csoszogott fel-alá a szobában, rakosgatott, mint amikor a gyerek izgalmas játékra készül. – Hol álljon? Hogy gondolod?

– Álljon ide, a tükörhöz. Fésülködjön. Úgy festem le, hogy a haja a vállára omlik, és fésüli.

– Óriási. Zseni vagy.

A nő kedvetlenül odament a tükörhöz, vitte a borát is. Drioli levetette az ingét, kilépett a nadrágjából. Úgy állt ott; alsónadrágban, harisnyában, cipőben, és fehér bőrű, jóformán szőrtelen, kemény húsú kis teste enyhén imbolygott ide-oda.

– Na, akkor én vagyok a vászon – mondta. – Hova állítod a vásznat?

– Hát az állványra, természetesen.

– Ne hülyéskedj, én vagyok a vászon.

– Akkor rakja föl magát az állványra. Ott a helye.

Hogy a csudába?

Maga a vászon vagy nem?

Én vagyok a vászon. Már úgy is érzem magam, mint egy vászon.

Akkor tegye föl magát az állványra. Mi ebben a probléma?

Eredj már, hiszen azt nem lehet.

Akkor üljön le a székre. Üljön lovaglósülésben, támassza a részeg fejét a támlára. Na, gyorsan, már el akarom kezdeni.

Lehet, kész vagyok. Rajta.

– Először is – mondta a fiú –, rendes képet festek. Aztán, ha úgy tartja kedvem, majd rátetoválok. – Széles ecsetvonásokkal festeni kezdett a másik férfi csupasz hátára.

– Juj! Juj! – visított Drioli. – Egy óriás százlábú mászik lefele a gerincemen!

– Maradjon veszteg! Hallja-e! – A fiú sebesen dolgozott, vékony, vizes rétegben rakta fel a festéket, hogy később ne akadályozza a tetoválásban. Abban a pillanatban, hogy elkezdett festeni, emberfeletten erős koncentrációja valósággal elmosta a részegségét. Rövid, fűrge karmozdulatokkal kezelte az ecsetet, merev csuklóval, és félóra sem telt belé, már el is készült.

– Na jó. Ennyi az egész – mondta a nőnek, aki azon nyomban visszament a díványhoz, lefeküdt, és elaludt. Drioli ébren maradt. Figyelte a fiút, ahogy felemeli a tűt és a tintába mártja; azután érezte az éles, csiklandó szúrást, amint a háta bőrét éri. A kellemetlen, de nem elviselhetetlen fájdalom nem hagyta elaludni. Követte a tű útját, és nézte, milyen színű tintákat használ a fiú, úgyhogy Drioli azzal szórakozott, hogy megpróbálta elképzelni, mi történik mögötte. A fiú meglepő intenzitással dolgozott. Mintha tökéletesen lekötné a kis masina és a szokatlan effektus.

Pitymallott már, de a gép búgott még, és a fiú dolgozott. Drioli jól emlékezett rá, amikor végre a művész hátralépett, és így szólt:

– Kész. – Odakint nappal volt, és az utcán emberek jártak.

– Látni akarom – mondta Drioli. A fiú felemelte, igazgatta a tükröt, Drioli pedig nyakát csavargatva nézte.

– Jóságos Isten! – kiáltott fel. Félelmes látvány volt. Egész háta, a válla csúcsától a gerince tövéig egyetlen színorgia – arany és zöld és kék és fekete és bíbor. Oly sűrű volt a tetoválás, hogy vastagon felrakott festéknek hatott. Amennyire csak lehetett, nyomon követte a fiú az eredeti ecsetvonásokat, végig kitöltötte, és csodálatos művészettel úgy használta fel a gerincoszlopot és a lapockák kitüremlését, hogy részeivé váltak a kompozíciónak. Mi több, még ezzel a nehézkes eljárással is sikerült a spontaneitás látszatát keltenie. Valósággal élt az arckép; világosan kitetszett rajta Soutine művészetének sajátosan kifacsart, elgyötört jellege. Nem nagyon hasonlított az eredetihez. Hangulat volt jobbára, nem képmás: a modell arca tétova, mámoros; örvénylik körülötte a háttér, sötétzöld, göndör vonások fürgetege.

– Óriási!

– Nekem is tetszik. – A fiú hátralépett, kritikusan szemügyre vette.

– Azt hiszem – tette hozzá –, elég jó ahhoz, hogy szignáljam. – És felvette megint a villanyzúgót, és vörös tintával odaírta a nevét a jobb oldalra, Drioli veséje fölé.

Az öreg, akit Driolinak hívtak, valósággal transzban állt ott, s rámeredt a képkereskedő kirakatában a festményre. Olyan rég volt ez az egész – mintha egy másik életben történt volna.

És a fiú? Mi lett belőle? Most emlékszik már, mikor hazajött a háborúból – az első háborúból –, nem találta, és kérdezte is Josie-t.

– Hova lett az én kis kalmüköm?

– Elment – mondta az asszony. – Nem tudom hova, de azt hallottam, hogy egy képkereskedő felszedte, és elküldte Céret-be, hogy fessen.

– Talán visszajön.

– Talán.

Többet nem emlegették. Nemsokára Le Havre-ba költöztek, ahol sok a matróz, és jobban ment az üzlet. Az öreg elmosolyodott, mikor Le Havre-ra gondolt. Azok voltak a szép esztendők, a két háború között, a kis bolt a dokkok közelében, a kényelmes lakás, mindig elegendő munka, naponta három, négy, öt matróz jön; és rendeli a képeket a karjára. Azok voltak csak a szép esztendők.

Azután jött a második háború, és Josie elpusztult, és jöttek a németek, és vége volt az üzletnek. Nem kellett már kép a karjára senkinek. És most már öreg ahhoz, hogy másféle munkát végezzen. Kétségbeesésében visszajött Párizsba, tétován remélte, hogy a nagyvárosban majd könnyebb lesz az élet. De az élet nem lett könnyebb.

És most, hogy vége a háborúnak, se pénze, se ereje, hogy újra kezdje kis üzletét. Nem könnyű öreg embernek kitalálni, mit csináljon, kivált ha nem szeret koldulni. De hát másképp meg éhen hal.

Nahát, gondolta, míg a képet nézte. Hát ez az én kis kalmüköm. És hogy egy ilyen apróság hogy megkavarja az ember emlékezetét! Pár perce még nem is gondolt rá, hogy tetovált kép van a hátán. Isten tudja, mióta nem jutott az eszébe. Közelebb dugta arcát a kirakathoz, és benézett a galériába. Sok kép lógott odabent a falon, és úgy látszott, valamennyi ugyanattól a művésztől való. Rengetegen jártak-keltek a teremben. Úgy látszik, különleges kiállítás.

Drioli hirtelen, ösztönszerűen megfordult, betaszította a galéria ajtaját, és belépett.

Hosszú terem volt, padlóján vastag, bordó szőnyeg, és isteni szép és meleg! Mennyien járkálnak, nézegetik a képeket, csupa kimosdott, tekintélyes ember, mindegyiknek katalógus a kezében. Drioli megállt az ajtó mellett, idegesen körülnézett, azon gondolkodott, bemerészkedjék-e, vegyüljön-e el a tömegben. De mire összeszedhette volna a bátorságát, egy hang szólalt meg mellette:

Mit akar?

Fekete zsakettes ember volt, aki megszólította, kövér és kurta, és igen fehér arcú. Petyhüdt arc volt, rajta annyi hús, hogy az arca kétoldalt lefittyedt a szája mellett; mint egy pár húsos karaj vagy mint a spániel képe. Szorosan Drioli elé lépett, úgy kérdezte újra:

Mit akar?

Drioli nem felelt.

Ha szabad kérnem mondtam a férfinak, hordja el magát a galériámból.

Talán nem nézhetem a képeket?

Arra kértem, távozzék.

Drioli nem tángított. Hirtelen iszonyú harag ébredt benne.

– Csak semmi lárma – mondta az ember. – Na gyerünk, erre van az ajtó. – Kövér fehér mancsát Drioli karjára tette, és erőszakosan az ajtó felé terelte.

Ez betetőzte a dolgot.

– Vigye innen a nyavalyás mancsát! – ordított Drioli. Hangja végigcsendült a hosszú galérián, és minden fej, mintha dróton rángatnák, arra fordult – valamennyi döbbent arc, végig a teremben, arra a személyre bámult, aki ilyen lármát csapott. Rohanást közeledett egy hátramoszdító, s most már ketten próbálták Driolit kitaszigálni. A nézők csendben álltak, figyelték a küzdelmet. Az arcokon mindössze enyhe érdeklődés tükröződött, mintha azt mondanák: – Semmi baj. Bennünket nem fenyeget veszély. Minden el lesz intézve.

– Nekem is van! – ordított Drioli. – Nekem is van képem ettől a piktortól! Barátom volt, és kaptam tőle egy képet!

– Ez bolond.

– Őrült. Dühöngő őrült.

– Rendőrt kellene hívni.

Drioli gyors testcsellel hirtelen elszabadult a két embertől, s mielőtt bárki útját állhatta volna, ordítva végigszáguldott a galérián:

– Majd én megmutatom! Mindjárt megmutatom! Leszaggatta nyakabátját, zakóját, le az ingét, és megfordult, hogy csupasz háta nézzen a közönség felé.

Tessék! zihálta. Látják? Itt van!

A teremben egy csapásra halálos csönd támadt, mindenki megmerevedett, álltak mozdulatlan döbbent, kényszeredett zavarukban. Mind a tetovált képre bámultak. Ott volt. Valamennyi szín régi fényében ragyogott, de az öregember háta megkeskenyedett, lapockája élesebben kiugrott, s ha nem is volt lényeges a változás, a képnek mégis furán tekeredett, nyomott hatást kölcsönzött.

Valaki megszólalt:

– Uramisten, tényleg!

Azután jött az izgalom és a hangzavar, ahogy az emberek előbbre nyomultak, és az öregember köré sereglettek.

– Félreismerhetetlen!

– A korai stílusa, ugye?

– Fántásztikus! Fántásztikus!

– Nézd, szignált!

– Hajoljon csak előre, barátom, hogy kiterüljön a kép.

– Mondja, öregem, mikor készült a mű?

Drioli meg sem fordult.

– 1913-ban – mondta. – 1913 őszén.

– Tőlem.

– És a nő...?

– A boldogult feleségem.

A galériatulajdonos átnyomakodott a tömegben, Driolihoz. Már megnyugodott, halálosan komoly volt, csak a szája mosolygott.

Monsieur mondta, megveszem a képet. – Drioli jól látta, amint az arcán rezeg a laza hajt, miközben az állkapcsát mozgatja. Azt mondtam, megveszem, Monsieur.

Hogyan venné meg? kérdezte halkán Drioli.

– Kap érte kétszázezer frankot. – A kereskedő apró szeme fekete volt, széles orrcimpája megremegett.

– Ne adja! – mordult fel valaki a tömegben. – Hússzor annyit is megér!

Drioli szóra nyitotta száját. De nem jött belőle szó, úgyhogy becsukta megint; azután újra kinyitotta, és lassan így beszélt:

– De hát hogyan adhatnám el? – Felemelte kezét, aztán lassan leejtette. – Monsieur, hogyan adhatnám el?

A világ minden szomorúsága sűrűsödött össze a hangjában.

– Bizony! – mondogatták a tömegben. – Hogy is adhatná el? Hiszen hozzá tartozik!

– Ide hallgasson – mondta a kereskedő, és szorosán elébe lépett. – Én segítek magán. Gazdag embert csinállok magából. Majd ketten szépen megalkuszunk a képre, helyes?

Drioli lapos, nyugtalan pillantást vetett rá.

– De hát hogyan vehetné meg, Monsieur? Mit csinál vele, ha megvette? Hol fogja tartani? Hova teszi ma éjszakára? És holnap?

– Ja, hogy hova teszem? Igen, igen, hova is teszem... Nos, csakugyan, hova teszem? Hát, nézzük csak... – A kereskedő duzzadt, fehér ujjával cirógatta az orra nyergét. – Úgy vélem – mondta –, ha megveszem a képet, magát is megveszem velem. Márpedig ez hátrány. – Megállt, megint az orrát cirógatta. – Maga a kép nem ér semmit, amíg maga él. Hány éves maga, barátom?

– Hatvanegy.

– No de talán nincs túlságosan jó erőben, igaz? – A kereskedő eleresztette orrát, és lassan felmérte Driolit, tetőtől talpig, mint a gazda a vén lovat.

– Nem tetszik ez nekem – mondta Drioli, és hátrált. – Őszintén szólva, Monsieur, ez nekem sehogy se tetszik.

Egyenesen egy magas férfi karjába hátrált, aki kinyújtotta kezét, és óvatosan megragadta a vállát: Drioli hátranézett, és mentegetőzött. A férfi lemosolygott rá, és kanárisárga kesztyűbe bújtatott kezével nyájasan megveregette az öreg csupasz vállát.

– Ide hallgasson, barátom – szólalt meg az idegen, és egyre mosolygott. – Szeret-e úszni, meg a napon sütkérezni? – Drioli felnézett rá, meglehetősen riadtan. – Szereti-e a finom ételeket meg a bordeaux-i híres vörösbort? – A férfi egyre mosolygott, előtűnt erős, fehér foga, s közte arany is villant. Puha, behízelt modorban beszélt, kesztyűs keze még mindig Drioli vállán nyugodott. – Szereti az ilyesmit?

– Hát... igen – felelte Drioli, nem kevésbé döbbenten. – Hát persze.

– No, és a szép nőket?

– Miért ne?

– Hát egy teli szekrény öltönyt meg inget, amit a tulajdon méretére szabtak? Úgy nézem, nem túlságosan dús a ruhatára.

Drioli hallgatta ezt a szép szavú embert, és várta, mit ajánl még.

– Volt-e már mértékre készült cipője?

– Nem.

– Szeretne?

– Hát...

– És mit szólna, ha egy ember minden reggel megberetválná, és megigazítaná a haját?

Drioli csak állt, és bámult.

– És ha egy csinos, gömbölyű lány manikűrözné a körmét?

Valaki kuncogott a tömegben.

– Az ágya mellett pedig csengő volna, azzal hívná be reggel a szobalányt, hogy hozza már a reggelit...? Nos, barátom, mit szólna mindezekhez? Hogy tetszik ez magának?

Drioli csak állt némán, és nézett rá.

– Ugyanis enyém Cannes-ban a Bristol szálló. Ezennel meghívom, jöjjön el, és élete végéig legyen a vendégem, összkomfortos luxushotelemben. – A férfi nem szólt többet, hagyta, hogy hallgatója kellőleg elcsámcsogjon e kellemes lehetőségen. – Egyetlen kötelessége – azt is mondhatnám: szórakozása – az lenne, hogy fürdőnadrágban elidőzzön a strandomon, fel-alá járkáljon a vendégeim között, napozzon, ússzék, igya a koktélt. Mi a véleménye mindezekről?

Semmi válasz.

– Értse meg, kérem, így valamennyi vendégem láthatná Soutine-nak ezt a figyelemre méltó művét. Önt szárnyára kapja a világhír, s az emberek így suttognak majd a háta mögött: „Nézd csak, ez az az ember, aki tízmillió frankot hord a hátán.” Hogy tetszik önnek ez a gondolat, Monsieur? Kedvére volna?

Drioli felnézett a kanárisárga kesztyűs, magas férfira, s még mindig azon tűnődött, vajon nem tréfa-e az egész.

– Mulatságos ötlet – mondta lassan. – De ha komolyan gondolja...?

– Hogyne gondolnám komolyan?

– Várjon – szakította félbe a kereskedő. – Ide figyeljen, öregúr! Megvan a válasz a problémára! Megveszem a képet, s elintézem egy sebésszel, hogy leoperálja a bőrt a maga hátáról, úgyhogy

szépen elvonulhat, és élvezheti azt a nagy summát, amit tőlem kap a képért.

– És közben nem lesz bőr a hátamon?

– Ej, dehogyisnem! Félreért, barátom. A sebész új bőrt ültet a régi helyébe. Mi sem egyszerűbb ennél.

– Ezt meg lehet csinálni?

– Semmiség az egész.

– Lehetetlen! – mondta a kanárisárga kesztyűs férfi. – Öreg már az ilyen nagyszabású szövetátültetéshez. Belepusztulna. Belehalna, barátom.

– Belehalnék?

– Természetesen. Nem élné túl. Maga nem, csak a festmény.

– Az Isten szerelmére! – kiáltott fel Drioli. Rémülten nézett körül, a báméskodó közönség arcába, s a beálló csöndben egy másik férfihang szólalt meg halkán, a csoport mélyéről: – Talán ha elegendő pénzt ajánlanak az öregnek, hajlandó itt helyben megölni magát. Meg kell próbálni!

Egypáran vihogtak. A kereskedő kényelmetlenül toporgott a szőnyegen.

Akkor a kanárisárga kesztyűs kéz megint megkocogtatta Drioli vállát.

– Nos, uram – mondta a férfi, s hozzá mosolygott, szélesen és villogón –, most szépen elmegyünk, és kettesben finoman megvacsorázunk, közben pedig elbeszélgetünk a dologról. Nos, mi a véleménye? Nem éhes?

Drioli nézte, és a homlokát ráncolta. Nem tetszett neki a férfi hosszú, hajlékony nyaka; ahogy előre nyújtotta, amikor beszélt az emberhez, olyan volt, akár a kígyó.

– Kacsapecsenye és Chambertin – mondta a férfi. Ízes zamattal mondta a szót, kissé csemcsegett is hozzá. – Utána esetleg gesztenyefelfűjt, tejszínhabbal.

Drioli szeme a mennyezetre fordult, ajka megereszkedett, nedves lett. Szegény öregnek szemmel láthatólag csorgott a nyála.

– Hogy szereti a kacsát? – tódította a kesztyűs. – Jó barnára; ropogósra sütve, vagy inkább...

– Megyek – mondta gyorsan Drioli. Már fel is szedte az ingét, és vadul ráncigálta a fején át. – Várjon meg, Monsieur. Megyek. – S egy perc múlva már el is tűnt új pártfogójával a galériából.

Alig néhány hét múlva eladásra ajánlottak Buenos Airesben egy Soutine-képet. Női portré volt, szokatlan modorban, tetszetős keretben és vastagon lakkozva. Ez – valamint a tény, hogy Cannesban nincsen Bristol nevű szálló – kissé elgondolkoztatja az embert, úgyhogy hő imát mond az öregember egészségéért, s szívből reméli, hogy akárhol legyen e pillanatban, van ott egy csinos, gömbölyű lány, aki megmanikűrözi a körmét, meg egy szobalány, aki ágyba viszi neki a reggelit.

Méreg

Éjfél lehetett, mire hazaértem, és ahogy a bungalóhoz közeledtem, eloltottam a kocsifényszóróját, hogy a fénysugár ne hatoljon be az oldalsó hálószoba ablakán, s fel ne ébressze Harry Pope-ot. Kár volt a fáradságért. Ahogy felfelé mentem az ösvényen, megláttam, hogy még ég a villany a szobájában, tehát ébren van hacsak el nem aludt olvasás közben.

Leállítottam a kocsit, felmentem az öt lépcsőn a tornácra, s közben óvatosan számoltam a lépéseket a sötétben, hogy még egyet ne lépjek, amikor már felértem. Átmentem a tornácra, megasztítottam a lengőajtót, beléptem a házba, és villanyt gyújtottam a hallban. Odamentem Harry ajtajához, halkán kinyitottam, és benéztem.

Az ágyon feküdt, és láttam, hogy ébren van. De nem mozdult. Még csak a fejét sem fordította felém, de meghallottam a hangját.

– Timber! Timber, gyere ide.

Lassan beszélt, óvatosan suttogta mindegyik szót, külön, én meg kinyitottam egészen az ajtót, és gyorsan oda akartam menni hozzá.

– Állj! Várj egy pillanatig, Timber. – Alig hallottam a szavát. Mintha irdatlan erőfeszítésébe kerülne minden egyes szó.

– Mi baj, Harry?

– Psssst! – suttogta. – Pszt! Az Isten szerelmére, ne lármázz. Vedd le előbb a cipőd, úgy gyere be. Nagyon kérek, tedd meg, amit mondok, Timber.

A beszéde George Barlingra emlékeztetett, aki haslövést kapott, és ott állt, nekitámaszkodva a tartalék repülőgépmotor ládájának, két kézzel fogta a gyomrát, és ugyanolyan rekedt suttogással mondta el mindennek a német pilótát, ahogyan most Harry beszélt.

– Gyorsan, Timber, de vedd le előbb a cipőd.

Nem értettem, miért kell levetnem a cipőmet, de láthattam; hogy nincs jól, hát miért ne tegyek a kedvére, úgyhogy lehajoltam, lehúztam a cipőmet, és otthagytam a szoba közepén. Azután odamentem az ágyhoz.

– Ne érij az ágyhoz! Az istenért, ne érij az ágyhoz! – Most is még úgy beszélt, mintha haslövés érte volna, és láttam, hogy ott fekszik hanyatt, és egy szál lepedő fedi el háromnegyed részben. Kék-fehér-barna csíkos pizsama volt rajta, és iszonyúan izzadt. Forró éjszaka volt, magam is megizzadtam, de nem úgy, mint Harry. Arca úszott a verejtékben, párnája csuromvizes volt. Úgy néztem, komisz maláriaroham.

– Mi baj, Harry?

– Karait – mondta.

– Karait?! Jóságos Isten! Hol mart meg? Mikor?

– Hallgass – suttogta.

– Idefigyelj, Harry! – mondtam. Előrehajoltam, és megérintettem a vállát. – Nincs veszteni való időnk. Mondd meg gyorsan, hol mart meg. – Mozdulatlanul és feszülten feküdt, mintha féken tartaná iszonyú fájdalmát.

– Nem mart meg – suttogta. – Még nem. Itt van a hasamon. Alszik.

Gyorsan hátraléptem. Önkéntelenül. És bámultam a hasát, vagyis inkább a lepedőt, ami eltakarta. A lepedő több helyütt ráncot vetett, és nem látszott, van-e alatta valami.

– Azt akarod mondani, hogy egy karait alszik a hasadon?!

– Esküszöm.

– Hogy került oda? – Felesleges volt a kérdés, nyilvánvaló, hogy nem tréfál. Azt kellett volna inkább mondanom, maradjon csendben.

– Olvastam mondta Harry, igen lassan, egyenként szemelve a szavakat, és oly óvatosan, hogy a hasizom meg ne mozduljon. Hanyatt fekvé olvastam, és egyszerre érzem, hogy valami mászik a mellemen, a könyv mögött. Olyan csiklandós érzés volt. Akkor megláttam a szemem sarkából, hogy egy kis karait siklik a

pizsamámon. Egész rövid, talán húszcentis. Tudtam, nem mozdulhatok. Nem is tudtam volna. Feküdtem, néztem. Gondoltam, felmászik a lepedőre. – Harry elhallgatott, és néhány pillanatig nem szólt. Szeme lesiklott a testén, oda, ahol a lepedő a hasát fedte, és láttam, azt figyeli, suttogása nem zavarja-e fel az ott fekvő kígyót.

– Ráncot vetett a lepedő – mondta még halkabban, mint az imént, úgyhogy közelebb kellett hajolnom hozzá, ha hallani akartam a szavát. – Most is ott van. Bebújt alája. Éreztem a pizsamán át, amint a hasamon mászik. Aztán megállt, és most ott fekszik a melegben. Biztos alszik. Nagyon vártalak. – Felemelte szemét, rám nézett.

– Mióta van ott?

– Órák óta – suttogta. – Órák, órák, iszonyatos órák. Nem bírom sokáig mozdulatlan. Már az előbb köhögöm kellett volna.

Nem fért sok kétség Harry meséjéhez. Semmi különös nincs benne, hogy egy karait így viselkedjen. Általában lakott házak körül lappang, keresi a meleget. A furcsa csak az, hogy nem marta meg Harryt. A marása többnyire halálos kivéve, ha rögtön ártalmatlanná teszik, és évente jó sok embert megöl Bengáliában, kivált a falvakban.

Nyugodj meg, Harry mondtam, most már én is suttogóra fogva a szavam. Ne mozogj, ne beszélj, ha nem feltétlen kell. Tudod, hogy csak akkor mar, ha felriasztják. Pár perc, és elintézzük.

Cipő nélkül, halkan kimentem a szobából, kerestem a konyhában egy jó éles kis kést, és zsebre tettem, hogy szükség esetén kéznél legyen, míg kigondolunk valamit. Hogyha Harry köhög vagy megmozdul, vagy akármivel megriasztja a kígyót, és az megmarja, rögtön kivágom a megmart részt, és megpróbálom kiszívni a mérget. Visszamentem a hálósobába. Harry ugyanúgy feküdt, mozdulatlanul, és arcáról ömlött a veríték. Tekintete követett, ahogy odamentem az ágyához, és láttam, azon spekulál, mit eszeltem ki. Megálltam mellette, azon gondolkodtam, mi lenne a legokosabb.

Harry mondtam, és amíg beszéltem, jóformán a füléhez illesztettem a számat, hogy csak a leghalkabb suttogásra legyen

szükség , azt hiszem, az volna a legokosabb, ha nagyon, nagyon óvatosan felhajtanám a lepedőt. Akkor legalább meglátjuk. Azt hiszem, meg tudom csinálni, úgy, hogy ne zavarjam fel.

– Elment az eszed. – Kifejezéstelen volt a hangja. Nagyon lassan, nagyon óvatosan formálta a szavakat, és főleg nagyon halkán. A kifejezés a tekintetében ült, és a szája sarkában.

– Miért?

– A fény megriasztaná. Ott sötét van.

– És ha hirtelen fellebbenteném a lepedőt, és lesöpöröm, mielőtt megmarhatna?

– Miért nem hívsz orvost? – kérdezte Harry. Úgy nézett rám, mintha azt akarná mondani: ez nekem is eszembe juthatott volna.

Orvost. Hát persze. Igazad van. Megyek, hívom Ganderbait.

Lábujjhegyen mentem ki a hallba, kikerestem a telefonkönyvben Ganderbai számát, felemeltem a kagylót, és kértem a központot, hogy nagyon gyorsan kapcsoljon.

Ganderbai doktor? szóltam a kagylóba. Itt Timber Woods.

Jó estét, Mr. Woods. Még nem alszik?

Kérem, doktor, át tudta jönni most azonnal? Hozzon szérumot is karaitmarásra.

Kit mart meg? a kérdés oly élesen hangzott, hogy kisebbfajta robbanásként érte a fülemet.

Senkit. Még senkit. Harry Pope ágyban fekszik, és egy karait van a hasán, ott alszik a hasán, a lepedő alatt. Három másodpercig csend volt a vonal túlsó végén. Azután lassan, most nem robbanásszerűen, hanem nagyon is lassan, tagoltan, megszólalt Ganderbai: – Mondja meg neki, hogy maradjon nyugton. Ne mozduljon, és ne beszéljen. Érti, kérem?

– Hogyne.

– Azonnal indulok! – Letette a kagylót, én pedig visszamentem a hálósobába. Harry tekintete követett, míg az ágyához értem.

– Ganderbai mindjárt jön. Azt üzeni, feküdj mozdulatlanul.

Az Isten szerelmére, mégis mit gondol, mit csinállok?!

Idefigyelj, Harry, azt mondta, ne beszélj! Senki. Se te, se én.

Akkor mért nem fogod be a szád? Míg ezt mondta, a szája sarka megrezdült, apró, lefelé húzó mozdulatokkal, s ez egy darabig folytatódott, amikor már nem beszélt, akkor is. Elővettem a zsebkendőmet, és igen gyengéden letöröltem arcáról, nyakáról a verítéket, s közben éreztem az izom enyhe rángását – az volt, amellyikkel mosolyog az ember –, míg a kezem elhaladt fölöttem a zsebkendővel.

Lábujjhegyen kimentem a konyhába, jeget vettem ki a hűtőszekrényből, szalvétába burkoltam, és apróra törtem. Sehogy sem tetszett nekem az a dolog az előbb, a szájával. De meg az sem, ahogy beszél. Bevittem a jégbatyut a hálósobába, és Harry homlokára raktam.

– Hogy lehűlj egy kicsit.

Szemét felfelé forgatta, fogán keresztül élesen lélegzett.

– Vidd el – suttopta. – Köhögött. – A mosolygóizom megint rángatózott.

Reflektorfény sugara hatolt be az ablakon, ahogy Ganderbai kocsija a bungaló elé kanyarodott. Kimentem elébe, két kézzel tartottam a jégbatyut.

– Mi a helyzet? – kérdezte Ganderbai, de meg sem állt, hogy meghallgassa a választ; elment mellettem, át a tornácon, be a lengőajtón a hallba. – Hol van? Melyik szobában?

Táskáját letette egy székre a hallban, és utánam jött, Harry szobájába. Puha talpú házicipő volt rajta, nesztelenül, finoman, akár egy óvatos macska, úgy lépkedett a padlón. Harry a szeme sarkából figyelte: Ganderbai odaért az ágyhoz, lenézett Harryra, és mosolygott, bízón és biztatón, és bólogatott, mint aki azt mondja, hogy nem nagy dolog az egész, Harry ne aggódjon, bízza csak magát nyugodtan Ganderbai doktorra. Azután sarkon fordult, és kiment a hallba, én meg utána.

– Először is megpróbálunk egy kis szérumot beadni neki – mondta, kinyitotta táskáját, és hozzálátott az előkészületekhez. –

Intravénásan. Nagyon ügyesen kell csinálni. Nem akarom, hogy összerezzenjen.

Kimentünk a konyhába, a doktor sterilizált egy injekcióstűt. Egyik kezében fecskendő-t tartott, a másikban üvegcsét, a tűvel átszúrta az üveg gumitetejét, és a fecskendővel felszívta a tartalmát, a halványsárga folyadékot. Azután átadta nekem a fecskendőt.

– Tartsa, amíg nem kérem.

Felvette táskáját, és visszamentünk a szobába. Harry szeme fénylett, és tágra nyílt. Ganderbai fölébe hajolt, és nagyon óvatosan, mintha ódon csipkét kezelne, felhajtotta könyök fölé a pizsamakabát ujját, úgyhogy a kart közben meg sem mozdította. Észrevettem, hogy meglehetősen távol áll az ágytól.

– Adok önnek egy injekciót – suttogta. – Szérum. Egyetlen szúrás. Próbáljon mozdulatlan maradni. Ne feszítse meg a hasizmot. Ernyessze el.

Harry a fecskendőt nézte.

Ganderbai vékony, vörös gumicsövet húzott elő táskájából, Harry felsőkarja alá csúsztatva, körültekerte a bicepszén, és szorosan csomóra kötötte. Alkoholos vattával meglapogatott egy kis területet a csupasz alsókaron, majd átnyújtotta nekem a vattát, és elvette a fecskendőt. Mozdulatlanul álltam mellette, figyeltem, Harry is figyelte, arca úszott a verítékben, s úgy fénylett, mintha vastagon bekente volna arckrém-mel, s az most olvadna a bőrén, és lecsurogna a párnájára.

Jól láttam a kék vénát Harry alsókarjának belső felén; a szorítókötéstől megduzzadt, azután láttam a tűt a véna fölött, amint Ganderbai jóformán vízszintesen tartja a fecskendőt, s oldalvást csúsztatja a tűt, be a kék vénába, csúsztatja, csúsztatja, lassan, de oly határozottan, hogy úgy hatol bele, akár a kés a vajba. Harry a mennyezetet nézte, azután lehunyta szemét, majd kinyitotta megint, de nem mozdult.

Mikor készen volt, Ganderbai előre hajolt, és száját Harry füléhez illesztette.

– Most már nem lesz baj akkor sem, ha megmarja. De ne mozduljon. Kérem, ne mozduljon. Mindjárt jövök.

Felemelte táskáját, kiment a hallba, én utána.

– Most már nem történhet baja? – kérdeztem.

– Dehogynem.

– Hány százalékos védettséget ad a szérum?

A kis indiai doktor ott állt a hallban, és alsó ajkát dörzsölgette.

– De hát valamennyi védettséget csak ad, nem? – sürgettem.

Elfordult, és a lengőajtóhoz ment, amely a verandára nyílt. Azt hittem, kimegy, de az ajtó előtt megállt, és kinézett az éjszakába.

– Nem elég jó a szérum? – kérdeztem.

– Sajnos, nem – mondta, de vissza sem fordult. – Lehet, hogy megmenti az életét. Lehet, hogy nem. Megpróbálok kigondolni valami mást.

– Nem kéne gyorsan visszahajtani a lepedőt, és lesöpörni a kígyót, mielőtt megmarhatná?

– Dehogy! Semmiképpen sem vállalhatunk kockázatot. – Hevesen beszélt, hangja élesebb, magasabb volt, mint máskor.

– Nemigen hagyhatjuk így feküdni – mondtam. – Egyre idegesebb lesz.

– Kérem! Kérem! – mondta az orvos, felém fordult, két karját égnek emelte. – Ne olyan hevesen, nagyon kérem. Nem rohanhatunk fejjel a falnak. – Megtörölte homlokát a zsebkendőjével, s csak állt, homlokát ráncolta, ajkát rágcsálta. – Egy dolog volna – mondta végül. – Mégpedig a következő. Érzéstelenítőszerrel elkábítjuk a kígyót, ott helyben. Ragyogó idea.

– Ez sem biztonságos – folytatta –, mert hüllőknél az érzéstelenítés nem oly hatékony, és nem is olyan gyors a hatása, mint meleg vérű állatok esetében, de ennél jobbat nem tudok. Használhatunk étert... esetleg kloroformot... Lassan beszélt, s beszéd közben gondolkodott, mi volna a legjobb megoldás.

Melyiket használjuk?

Kloroformot mondta hirtelen. Közönséges kloroformot. Az lesz a legjobb. Gyorsan! Megragadta a karomat, és a tornác felé húzott. – Hajtson azonnal a házamhoz. Mire odaér, telefonon felkeltem a segédemet, és megmutatja önnek a méregszekrényt. Itt a szekrény kulcsa. Vegyen ki egy üveg kloroformot. Narancsszín címkéje van, rajta nyomtatott betűkkel a tartalom. Itt maradok, ha esetleg történik valami. Gyorsan! Siessen! Nem, nem, hagyja most a cipőjét!

Gyorsan hajtottam, és körülbelül negyedóra múlva visszaértem a kloroformmal. Ganderbai kijött Harry szobájából, elém sietett a hallba.

– Megvan? – kérdezte. – Nagyon jó. Épp most mondtam el neki, mi a szándékunk. De most aztán sietni. Nehéz lehet neki ilyen hosszú ideig... Attól félek, megmozdul.

Visszament a hálósobába, én utána; óvatosan, két kézzel fogtam a kloroformos üveget. Harry pontosan olyan helyzetben feküdt az ágyon, mint előzőleg, és szakadt róla a verejték. Arca fehér volt és csapzott. Szemét felém fordította, én rámosolyogtam, és bizakodón bólintottam. Továbbra is rajtam tartotta a tekintetét. Felemeltem hüvelykujjamat: „oké”, jeleztem. Lehunyta szemét. Ganderbai az ágy mellé guggolt, maga mellé helyezte a padlóra a gumicsövet, amit az imént a szorítókötéshez használt, s a cső egyik végébe kis papírtölcsért illesztett.

Most lassan előhúzta a lepedő szélét a matrac alól, pontosan egy magasságban Harry hasával, mintegy tizennyolc hüvelyknyire tőle, s én szemmel tartottam az ujjait, amint végtelenül óvatosan húzták a lepedőt. Oly lassan dolgozott, hogy jóformán nem is lehetett mozgást észlelni, sem az ujjain, sem a lepedőn.

Végre sikerült kis nyílást csinálni a lepedő alatt, akkor megfogta a gumicsövet, a végét beillesztette a nyílásba, majd a lepedő alatt Harry teste felé csúsztatta. Nem is tudom, mennyi ideig tartott, amíg néhány hüvelyknyire becsúsztatta. Húsz perc is lehetett, de negyven is. S közben egyetlenegyszer sem láttam, hogy a cső mozdult volna. Tudtam, hogy mozog, hiszen a látható vége szemmel láthatólag

rövidült, de egészen bizonyos, hogy a karait a legcsekélyebb rezgést sem érezte. Most már Ganderbai is megizzadt, nagy cseppekben ült a veríték a homlokán és a felső ajka mentén. De a keze nem remegett, s láttam, hogy a szeme nem a csövet figyeli a kezében, hanem a lepedő gyűrődését Harry hasán.

Nem nézett fel, úgy nyújtotta felém a kezét, a kloroformért. Kicsavartam a csiszolt üveg dugót, az üveget a doktor jobb kezébe tettem, s csak akkor eresztettem el, amikor meggyőződtem róla, hogy erősen fogja. Akkor fejével intett, hogy lépjek közelebb, és suttogva szólt:

– Mondja meg neki, hogy átítatom a matracot, és erős hideget fog érezni a teste alatt. Készüljön fel rá, és nem szabad mozdulnia. Mondja meg.

Harry fölé hajoltam, és továbbítottam az üzenetet.

– Mire vár? – kérdezte Harry.

– Már csinálja; Harry. De nagyon hideg lesz, készülj fel rá.

– Magasságos ég, csinálja már, na! – Most első ízben emelte fel a hangját, és Ganderbai hirtelen felnézett, néhány másodpercig figyelte Harryt, azután folytatta a dolgát.

Néhány csepp kloroformot öntött a papírtölcsérbe, és várt, míg befolyik a csőbe. Azután utánatöltött. Megint várt, és a kloroform émelyítő, nehéz szaga eláradt a szobában, s vele messzi, kellemetlen emlékek: fehér köpenyes műtősnők és fehér köpenyes sebészek állnak fehér szobában, hosszú, fehér asztal körül. Ganderbai most már szüntelenül töltött, s láttam; amint a kloroform nehéz gőze, akár a füst gomolyog a papírtölcsér fölött. Most megállt, a fény felé tartotta az üveget, töltött még egy tölcsérre valót, azután visszaadta a kloroformot. Lassan kihúzta a gumicsövet a lepedő alól; azután felállt.

A cső bevezetése, a kloroform töltése nagy erőfeszítés lehetett, s emlékszem, amikor Ganderbai felém fordulva suttogott, a hangja megtört volt és fáradt.

– Negyedórát várunk. Csak éppen biztonság kedvéért. De valószínűleg már vége.

– Akkor meg mi az Istennek nem nézitek meg! – Megint hangosan beszélt, és Ganderbai oldalt szökött, apró barna arcán hirtelen fellángolt a düh. Majdnem szénfekete volt a szeme, és most Harryra meredt, és Harry mosolygózma megint rángatózott. Elővettem a zsebkendőmet, megtörülgettem lucskos arcát, s közben vigasztalóan megpróbáltam egy kicsit megsimítani a homlokát.

Azután álltunk, és vártunk az ágynál, és Ganderbai le nem vette Harry arcáról különös, átható tekintetét. A kis indiai teljes akaraterejét arra koncentráltta, hogy nyugton tartsa Harryt. Szemét szüntelenül a páciens arcára szegezte, nem szólt, de mintha szüntelenül kiabálna: „Ide hallgass, hallgass csak ide, ezt aztán nem fogod nekem elrontani, hallod?”; és Harry ott feküdt, és a szája rángatózott, és dőlt róla a verejték, és lecsukta a szemét, és megint kinyitotta, rám nézett, a lepedőre nézett, a mennyezetre, énrám megint, de Ganderbaira nem, soha. S mégis, Ganderbai mintha fogva tartaná. Nyomasztó volt a kloroform szaga, a gyomrom felkavarodott, de nem, most nem mehetek ki a szobából. Úgy éreztem, irdatlan léggömböt fújt fel valaki, s én látom, hogy mindjárt elpattan, de muszáj odanéznem.

Végre Ganderbai elfordult és bólintott, és tudtam, hogy hajlandó folytatni.

– Menjen át, kérem, az ágy túlsó oldalára – mondta. – Kétoldalt megfogjuk a lepedőt, és egyszerre felhajtjuk, de nagyon lassan, kérem, és nagyon nyugodtan.

– Maradj nyugton, Harry – mondtam, megkerültem az ágyat, és megfogtam a lepedőt. Ganderbai szemközt állt, s egyszerre húztuk vissza a lepedőt, leemeltük Harry testéről, nagyon-nagyon lassan, mindegyikünk meglehetősen távol az ágytól, de előrehajoltunk, és megpróbáltunk alája nézni. Szörnyű volt a kloroformszag. Megpróbáltam visszafojtani a lélegzetemet, s mikor tovább már nem

bírtam, csak felszínesen lélegeztem, hogy a pára ne kerüljön a tüdőmbe.

Most már szabadon volt Harry mellkasa, vagyis inkább a csíkos pizsamakabát rajta, azután megláttam a pizsamanadrág korcát, csinos csokorra kötve. Megint egy kicsit lejjebb kerültünk, és egy gombot pillantottam meg, gyöngyház gombot; nekem sose volt ilyesmi a pizsamámon, gomb a sliccen, hát még gyöngyházgomb. Ez a Harry nagyon finom ember, gondoltam. Különös, hogy az embernek néha, torokszorogató pillanatokban milyen frivol gondolatai támadnak, és emlékszem, akkor arra gondoltam, milyen finom ember ez a Harry, mikor megláttam azt a gyöngyház gombot.

A gombon kívül más nem volt a hasán.

Akkor gyorsabban húztuk a lepedőt, felfedtük a lába szárát, a lába fejét, és aztán lecsúsztottuk a lepedőt az ágy végénél a padlóra.

– Ne mozduljon – mondta Ganderbai. – Kérem, Mr. Pope, ne mozduljon. – És végigfürkészte Harry oldalát, benézett a lába alá.

– Vigyáznunk kell – mondta. – Bárhol lehet. Talán a pizsamája szárában.

Mikor Ganderbai ezt mondta, Harry hirtelen felemelte fejét a párnáról, és lenézett a lábára. Most mozdult meg először. Azután egyszerre felugrott, felállt az ágyra, s előbb az egyik, azután a másik lábát rázta hevesen a levegőben. Abban a pillanatban mind a ketten azt hittük: megmarta a kígyó, és Ganderbai már nyúlt is a táskájába szikéért, ércsíptetőért, de Harry hirtelen abbahagyta bakugrásait, mozdulatlanul állt, nézte a matracot a lába alatt, és felüvöltött:

– Nincs itt!

Ganderbai felegyenesedett, s egy pillanatig ő is a matracot nézte; azután felnézett Harryra. Harrynak nem volt semmi baja. Nem marta meg, nem is fogja most már megmarni, életben marad, és minden a legnagyobb rendben van. De azért szemmel láthatólag senki sem érzett megkönnyebbülést.

Mr. Pope, ugye egészen bizonyos benne, hogy látta az este a kígyót? Ganderbai hangjában épp csak egy árnyalatnyi gúny volt,

más körülmények között sosem használt volna ilyen hangot. Ugye nem lehetséges, hogy álmodta csak, Mr. Pope? De Ganderbai úgy nézett Harryra, hogy láttam, nem szándékos a hangjában a gúny. Csak éppen felengedett kissé a feszültség után.

Harry ott állt az ágyon, csíkos pizsamában, és vadul meredt Ganderbaira, és arcába szállt a vér.

– Azt akarja mondani, hogy hazudok? – ordította.

Ganderbai tökéletesen néma maradt, úgy nézte Harryt. Harry előrelépett az ágyon, tekintete megfényesedett.

– No nézzék csak, a kis koszos hindu csatornatöltelék!

Fogd be a szád, Harry! szóltam.

Te mocskos, fekete...

Harry! kiáltottam. Fogd be a szád! Borzalmas dolgokat mondott.

Ganderbai úgy ment ki a szobából, mintha ott sem lennénk, én meg utánaeredtem, és átkaroltam a vállát, amíg végigment a hallon, ki a tornácra.

– Ne törődjön Harryvel – mondtam. – Úgy megzavarta ez a história, azt sem tudja, mit beszél.

Lementünk a tornác lépcsőjén, ki az útra, s át az úton a sötétbe, ahol a doktor öreg Morrisa állt. Kinyitotta a kocsiját, beszállt.

– Ragyogó munkát végzett – mondtam. – Igazán nagyon köszönöm, hogy eljött.

– Nem kell neki más, csak hogy elmenjen szabadságra – mondta halkán, nem is nézett rám, aztán begyújtotta a motort, és elhajtott.

A kívánság

Tenyere alatt a fiú egy régi vágásból eredő heget érzett. Közelebb hajolt, hogy jobban szemügyre vegye. Egy heg mindig izgalmas dolog volt számára: új kihívást jelentett, melynek sohasem tudott ellenállni.

Lecsippentem, gondolta. Még akkor is lecsippentem, ha még nem gyógyult be teljesen, ha úgy fog fájni, mint még soha semmi.

Körmével óvatosan kapargatni kezdte a seb peremét. Egyik körmét alácsúsztatta, és amikor óvatosan – és tényleg nagyon óvatosan – felemelte, az egész barna seb gyönyörűen lejött, felfedve az alatta rejtőző vöröses sima bőrt.

Szép. Tényleg szép. Dörzsölgette a vörös kört, de nem fájt. Felcsippentette a sebet, combjára tette, és jó keményen elpöckölte annyira, hogy az a nagy vörös, fekete és sárga szőnyeg szélén landolt. A szőnyegén, mely beterítette az egész nappalit a lépcsőtől, amelyen egyébként ő is ült. Hatalmas egy szőnyeg.

Nagyobb mint a teniszpálya. Sokkal nagyobb.

Higgadtan vizsgálgatta, tekintetét kélyes örömmel pihentetve meg a heg minden négyzetmilliméterén. Még sohasem tűnt fel neki, de most, hirtelen, mintha a színek legvarázslatosabb kavalkádja ragyogott volna fel rá. Most már tudom, hogy van ez, mondta magában. A szőnyeg vöröses részei izzó széndarabok, a következőt fogom tehát csinálni. Végigmegyek a szőnyegen anélkül, hogy megérinteném ezeket a foltokat. Ha hozzáérek, meg fognak égetni.

A fekete részek pedig... igen, a fekete foltok kígyók. Mérges kígyók, főleg viperák és kobrák, amelyek olyan vastagok, mint egy faág, és ha megmarnak, meghalok még az előtt, hogy belekörtözölhatnék az ötórai teámba. Ha viszont épségben átérek – anélkül, hogy megmarnának a kígyók, vagy megégetne az izzó szén –, akkor holnap, a születésnapomon kapok egy kiskutyát anyuétól.

Talpra szökkent tehát, és pár lépcsőfokkal feljebb ment, hogy jobban szemügyre vehesse a halálnak e hatalmas és színes kárpitszövetét. Meg tudja vajon csinálni? Elég sárga van benne? Ugyanis csak a sárgára léphet. Véghezvihető?

Nem lesz könnyű sétagalopp, az egyszer biztos. Túl nagy volt a kockázat.

A gyermeki arc – aranszőke hajkeret, két hatalmas kék szem és apró hegyes áll – aggódva tekintett le a lépcsőkörlet felett. A helyenként elkeskenyedő sárga folyamat egy-két nagyobb kihagyás szakította meg, de úgy tűnt, hogy az aranszínű csík elér a szőnyeg túlsó végéig. Egyébként is annak, aki épp tegnap haladt végig győzedelmesen a nyári lakhoz vezető téglajárdán anélkül, hogy a téglák közti réseket érintette volna, nos, egy ilyen hősnek ez a kis szőnyeg-kaland meg se kottyán. Csak azok a kígyók ne lennének. Már a puszta gondolattól is, hogy esetleg kígyókkal találkozhat, a félelem lágy, bizsergető elektromos impulzusai futottak végig a gerinc idegpályáin, le egészen a lábujjhegyéig.

Lassan lement a lépcsőn, és a szőnyeg széléhez lépett. Felemelte egyik szandálba bújtatott lábfejét, és óvatosan egy sárga foltra lépett. Felemelte a másik lábát is, és a hely pont akkora volt, hogy két lábfejét egymás mellé tudta helyezni. Így! Hát elindult. Ragyogó kerek arca feszült figyelmet tükrözött – talán egy árnyalattal fehérebb is volt, mint annak előtte –, két karját pedig oldalt eltartotta, így próbálva egyensúlyát megtartani. Megtett egy újabb lépést, lábát magasan felemelve egy nagyobb fekete folt felett, lábfejét egy keskeny sárga csík felé irányítva a túloldalon. Mikor a második lépést is sikerült tökéletesen kiviteleznie, egy szusszanásnyi pihenőt tartott. Nyugodtan állt. A sárga csík mintegy öt yardon keresztül, megszakítás nélkül haladt. Óvatosan, lépésről lépésre egyensúlyozott rajta, mintha legalábbis egy nagy magasságban kifeszített kötélen lépkedne. Végül ott, ahol a sárga vonal egy hurokban végződött oldalt, egy újabb hosszabb lépést kellett megtennie, egy szörnyűséges vörös-fekete örvény felett.

Félúton megingott. Kezeivel vadul körözni kezdett, mint valami szélmalom, hogy egyensúlyát megpróbálja megőrizni, s végül – sikeresen átérve a túloldalra – ismét megpihent. Most már lélegzetvisszafojtva, feszülten állt, lábujjhegyen, két kinyújtott karjával egyensúlyozva, kezeit ökölbe szorítva. Egy nagy, biztonságos, sárga szigeten állt. Rengeteg hely volt itt, és csak állt, elgondolkodva, tanácstalanul, azt kívánva, hogy bárcsak itt maradhatna örökre ezen a nagy biztonságos sárga szigeten. De a félelem, hogy esetleg nem kapja meg a kiskutyát holnap, tovább űzte.

Lépésről lépésre haladt előre, és a lépések között döntötte el, hogy merre is haladjon tovább. Egyszer például döntenie kellett, hogy melyik irányba is haladjon tovább, jobbra vagy balra, és ő balra indult, mert bár ez nehezebb útnak tűnt, de kevesebb feketével kellett számolnia. Valójában a fekete idegesítette igazán. Válla felett hátratekintett, hogy lássa, mekkora utat tett meg. Majdnem félúton járt. Már nem lehet visszafordulni. Bent volt a kellős közepén, és már nem lehetett megfordulni, vagy oldalt kiugrani, mert messze volt, és amikor letekintett az összes vörösre és feketére, ugyanaz a szorongató pánik lett rajta úrrá, mint tavaly húsvétkor, amikor azon a szörnyű délutánon elveszett a Piper"s Wood legsötétebb részén.

Egy újabb lépést tett meg, lábát egy közeli kisebb sárga foltra helyezve. Ekkor a szandálja orra kevesebb, mint egy centiméterre került egy fekete folttól, de nem ért hozzá. Láta, hogy nem. Láta a keskeny sárga vonalat, ami elválasztotta lábfejét a feketétől. De a kígyó megmoccant, érzékelvén közelségét, fejét felemelte, és mélyen ülő apró szemeivel a szandálba bújtatott lábfejét nézte, várva, hogy hozzáérjen.

– Nem fogok hozzád érni! Nem szabad megharapnod! Tudod, hogy nem fogok hozzád érni!

Egy újabb kígyó csusszant hangtalanul az előző mellé, felemelte a fejét, már két fej volt, két pár szem nézte igézően a lábán azt az apró foltot, ahol a szandáljából elővillant a pöre bőre.

A fiú rémülettől megdermedve állt lábujjhegyen. Csak percekkel később mert újra megmozdulni.

A következő egy igencsak hosszú lépés lesz. Ott volt ez a mély, kavargó fekete folyó, mely a szőnyeg teljes szélességében húzódott végig, és neki sajnos ebből az irányból, a legszélesebb pontján kellett átkelnie rajta. Először arra gondolt, hogy átugorja, de nem lehetett biztos benne, hogy pontosan a túloldali keskeny sárga csíkon ér majd földet. Mély lélegzetet vett, felemelte az egyik lábát, majd hosszan kinyújtotta maga előtt egészen addig, amíg legalább a szandálja hegye le nem ért a sárga szélére. Előredőlt, testsúlyát így áthelyezve az elöl lévő lábra. Ezután megpróbálta a hátul lévő lábát is áthúzni. Húzta, megfeszült, de olyan széles terpeszben állt, hogy képtelenség volt megcsinálni. Megpróbált visszajutni a kiinduló helyzetbe. Ez sem ment. Teljesen beragadt. Letekintett, és látta ezt a kavargó fekete folyót maga alatt. Egyes részei megmozdultak, és valami furcsa, rémisztő fényt árasztottak. Elvesztette egyensúlyát, és kalimpálni kezdett a kezével, de ettől csak rosszabb lett. Elkezdett átkelni. Jobbra dőlt, lassan, nagyon lassan, azután egyre gyorsabban, majd végül ösztönösen kinyújtotta a kezét, hogy fékezze az esést, és a következő pillanatban beletenyeredt ebbe a hatalmas, ragyogó fekete masszába, és ahogy földet ért, egy rémült sikoly hagyta el ajkát.

Kint, a napfényben, messze a ház mögött, az anya a gyermekét kereste.

Nyak

Emlékszem, amikor úgy nyolc évvel ezelőtt az öreg Sir William Turton meghalt, és fia, Basil, örökölte a Turton lapkonszernt (és természetesen a bárói címet), az egész Fleet Street tippelni kezdett, mikor sikerül valamelyik bájos ifjú hajadonnak meggyőznie a jámbor kis fickót, hogy személye csakis a mondott hajadon szerető gondjaiban lelhet biztos révre. No és természetesen a pénze is.

Az újdonsült báró, Sir Basil Turton negyvenéves lehetett akkoriban, agglegény, egyszerű lélek, aki a légynek sem vétett, és nem érdekelté más, mint modern kép- és szoborgyűjteménye. Asszony még a békességét meg nem zavarta, nevéhez nem fért pletyka avagy botrány. Most azonban jelentékeny újság- és magazinbirodalom ura lett, s akarva-akaratlan fel kellett cserélnie békés vidéki életét a londoni egzisztenciával.

Mi sem természetesebb, mint hogy azon nyomban gyülekezni kezdtek a keselyűk, és hamarosan nemcsak a Fleet Street, de jóformán az egész város mohón figyelte, amint rászállnak a prédára. Lassan közeledtek természetesen, igen-igen kimért, gyilkos lassúsággal, mintha nem is dögmadarak volnának, hanem megannyi ügyes rák, amint a víz alatt igyekszik megközelíteni egy jó darab lóhúst.

Általános meglepetésre azonban a kis ember bámulatos ügyességgel kisiklott támadói szorongatásából, s a hajsza folytatódott egész tavasszal, de még a nyárba is belenyúlt. Nem ismertem személyesen Sir Basilt, nem volt okom rá, hogy baráti érzéseket tápláljak iránta, de önkéntelenül is a magam nemének pártján voltam, és valahányszor sikerült szabadulnia a horogról, azon kaptam magam, hogy lelkesen tapsolok.

Azután, augusztus eleje táján, nyilvánvalóan valamiféle titkos női megegyezés alapján, a hajadonok fegyverszünetet kötöttek

egymással, míg külföldre utaztak vakációzni; ott megpihentek, rendezték soraikat, s új terveket kovácsoltak a téli hadjáratra. Ez súlyos taktikai hibának bizonyult, mert pontosan abban a pillanatban egy káprázatos teremtés, bizonyos Natalia, akiről addig senki sem hallott, átvonult a kontinensről, csuklón ragadta Sir Basilt, és a báró még magára sem eszmélt, ott találta magát a Caxton Hallban az anyakönyvvezető előtt, ahol férj-feleségnek nyilvánították őket, mire akárki, elsősorban maga a vőlegény, ráébredt volna, hogy mi is megy itt végbe.

Képzeltetik, minő méltatlankodással fogadták a hírt London hölgyei, s mi sem természetesebb, mint hogy azonnal megkezdtek a zaftos pletykák terjesztését Lady Turtonról („az a dög vadász”, így aposztrofálták). Szükségtelen azonban részletekbe bocsátkoznunk. Mi több, történetünk szempontjából bátran elhanyagolhatjuk a következő hat esztendő is, és ezzel máris a jelenben találjuk magunkat, azaz egy héttel ezelőtt, amikor abban a szerencsében részesültem, hogy személyesen is megismerhettem a méltóságos asszonyt. Most már, mint gondolhatják, nemcsak ő igazgatja az egész Turton konszernt, de ennek folyamányaképpen jelentős politikai hatalomra tett szert országos viszonylatban. Tudom, más asszony is véghezvitt ilyesmit a történelem folyamán, az ő esetében azonban az volt a figyelemre méltó, hogy idegen, és úgy látszik, senki sem tudta pontosan, merre van a hazája – Jugoszlávia-e, Bulgária avagy Oroszország.

Múlt csütörtökön tehát szűk körű estélyre voltam hivatalos egy londoni barátomhoz, s míg vacsora előtt a szalonban álldogáltunk, szopogattuk a jó Martinit, és az atombombáról meg Mr. Bevanról csevegtünk, bekukkantott a szobalány, és bejelentette az utolsó vendéget:

– Lady Turton.

Senki sem hallgatott el; annál sokkalta jobb modorú társaság volt. Egyetlen fej sem fordult a bejárat felé. Csak a szemünk kereste az ajtót, s vártuk a jelenést.

Gyorsan lépett be – magas, karcsú nő, vörösarany ruhája villog, a szájon mosoly, a kéz kinyújtva a háziasszony felé, s isten engem úgy segítse! – tüneményes szépség.

– Jó estét, Mildred!

– Kedves Lady Turton! Hogy örülök!

Akkor aztán, ha jól emlékszem, elhallgattunk és bámultunk, és megjuhászodva vártuk, hogy bemutassanak, mint hogyha maga volna a királynő avagy egy híres filmcsillag. Csak éppen szebb volt, mint bármelyik. A haja fekete, s hozzá halvány, tojásdad, ártatlan, tizenötödik századbeli flamand arc, majdnem mint egy Memling- vagy Van Eyck-madonna. Az első impresszió ilyen volt mindenestre. Később, mikor én kerültem sorra a bemutatkozásban, közelebről megnéztem, és megállapítottam, hogy a körvonalát és színét leszámítva nem is madonnaarc – ó, nem, egyáltalán.

Például milyen furcsa volt az orrlyuka, tágabb, mozgékonyabb, mint amelyet bárkinél is láttam, és túlságosan ívelt. Ez olyan nyílt, horkanó jelleget kölcsönzött az orrának, hogy vadállatra emlékeztetett, igen – musztángra.

A szeme pedig közelebről nézve, nem tág és kerek, amelyet a Madonnák piktorai festenek, hanem keskeny és félig csukott, mosolyog is, haragos is, és egy egészen kicsit közönséges, úgyhogy valamilyen rejtelmes módon, egész finoman, feslettségre utalt. Nem is nézett egyenesen arra, akivel beszélt. A tekintete különös módon oldalról siklott előre; igazán idegesítő volt. Próbáltam megállapítani a szeme színét, talán világosszürke lehetett, de nem voltam benne biztos.

Azután a szoba tulsó végébe vezették, másokhoz. Álltam és néztem. Szemmel láthatólag tudatában volt sikerének, s annak, hogy ezek a londoniak kapituláltak előtte. – Itt vagyok – mintha ezt mondaná –, és csak néhány éve jöttem át, és máris gazdagabb és hatalmasabb vagyok, mint bármelyikötök. – Táncosan lépett, diadalmasan.

Néhány perc múlva átmentünk az ebédlőbe, és meglepetéssel észleltem, hogy őladysége jobbjára ültettek. Háziasszonyunk valószínűleg figyelemnek szánta ezt, hogy talán felcsipegethetek holmi morzsát lapomnak, amelynek társasági rovatát írom. Bizonyára érdekes vacsora lesz, gondoltam, míg letelepedtem. Hanem a híres dáma ügyet sem vetett rám; egész idő alatt bal oldali szomszédjával, a házigazdával beszélgetett. Már éppen a fagyalt vége felé jártunk, amikor Lady Turton hirtelen megfordult, átnyúlt előttem, a terítékem mellől felvette a névkártyámat, és elolvasta a nevemet. Mosolyogva meghajoltam ültömben. A mosolyt nem viszonzta, ellenben kérdések pergőtüzét zúdította rám, meglehetősen személyes természetű kérdéseket – munkám, korom, családi állapotom, effélék felől –, sajátos, csobogó hangján, s én mit tehettem mást, tőlem telhetőleg igyekeztem kielégíteni a kíváncsiságát.

E gyóntatás során a többi között az is kiderült, hogy nagy kedvelője vagyok képeknek, szobroknak.

– Hát akkor jöjjön le majd valamikor hozzánk, és nézze meg a férjem gyűjteményét. – Csak úgy odavetve mondta, társalgási fordulat volt csupán, de tudniuk kell, hogy mesterségem kapcsán nem szalaszthatok el egy ilyen lehetőséget.

– Ó, milyen kedves, Lady Turton. A legnagyobb örömmel. Mikor mehetnék?

Felvetette fejét, habozott, homlokát ráncolta, azután vállat vont:

– Nekem mindegy. Akármikor.

– Mit szólna jövő hét végéhez? Megfelelne?

A keskeny szem lapos pillantása a szemembe akaszkodott, majd elsiklott megint.

– Miért ne, ha akarja. Nekem mindegy.

Így történt, hogy a következő szombat délután leszaladtam Wootonba, kocsim hátsó ülésén kis útitáskával. Azt gondolhatják, hogy kissé erőltettem a meghívást, de másképp igazán nem számíthattam volna rá. Meg azután, eltekintve a szakmai

szempontoktól, magára a házra is nagyon kíváncsi voltam. Wooton tudvalevőleg a korai angol reneszánsz egyik jelentős kőépítménye. Akárcsak rokonai, Longleaf, Wollaton és Montacute, a tizenhatodik század második felében épült, amikor rájöttek arra, hogy egy kastély kényelmes lakóhely is lehet, nemcsak látványosság, és amikor egy maroknyi új építész, köztük John Thorpe és a két Smithson, csodálatos dolgokat művelt országszerte. Oxfordtól délre esik, Princes Risborough nevű kisváros közelében – nem nagy út Londonból –, s amikor bekanyarodtam a főkapun, szürkébe hajlott odafenn az ég, és leszállt a korai, téli alkony.

Lassan haladtam a hosszú kocsifelhajtón, igyekeztem minél többet látni a parkból, kivált a hírneves műkertészetet, a nyesett fákat, bokrokat, amelyekről már sokat hallottam. Meg kell hagyni, impozáns látvány volt. Körös-körül hatalmas tiszafák, mindenféle mulatságos formára nyírva, szabdalva – tyúkok, galambok, flaskák, csizmák, karosszékek, kastélyok, tojástartók, lampionok, vénasszonyok lobogó szoknyában, magas oszlopok, némelyiknek gömb a végén, másoknak hatalmas, kupolás teteje van vagy gombakalapja. A félhomályban feketébe fordult a zöld, úgyhogy minden egyes figura, minden egyes fa sötét, sima szobornak tetszett. Egyik fordulónál óriási sakktáblára bukkantam, a figurák megannyi eleven tiszafa, mesterien kiformálva. Megálltam, kiszálltam a kocsiból, és megindultam a sakkfigurák között – kétakkora volt mindegyik, mint én. Teljes volt a mezőny: királyok, királynők, futók, lovak, bástyák és parasztok, mind nyitásra kész helyzetben a táblán.

A következő kanyarban megpillantottam magát a nagy szürke házat; terjedelmes előudvarát magas kő mellvéd fogta körül, a fal külső sarkaiban tornyos kiugró, a mellvéd gyámoszlopain kőobeliszkek – a Tudor-elme hódolata Itáliának –, a házba pedig legkevesebb harminc méter széles lépcső vezetett.

Ahogy behajtottam az előudvarba, meglehetősen döbbenetemre azt kellett észlelnem, hogy a szökőkút talapzatán, az udvar közepén egy

hatalmas Epstein-szobor áll. Gyönyörű darab, szó se róla, de meglehetősen kirí a környezetből. Azután míg mentem felfelé a lépcsőn, és körülnéztem, észrevettem, hogy körös-körül valamennyi gyepdarabon, teraszon ugyancsak modern szobrok, különös faragványok állnak. Távolról, azt hiszem, Gaudier-Brzeskát láttam, Brâncușit, Saint-Gaudens-t, Henry Moore-t és még egy Epsteint.

Egy fiatal inas nyitott ajtót, és felvezetett az emeletre, egy hálósobába. A méltóságos asszony, mondotta, lepihent, a többi vendég úgyszintén, de körülbelül egy óra múlva lent lesznek valamennyien a nagy szalonban, vacsorához öltözve.

Hivatásom természeténél fogva gyakran járok vendégségbe hétvégén. Évente mintegy ötven szombatot és vasárnapot töltök másoknál, következésképpen meglehetősen érzékes vagyok az idegen atmoszféra iránt. Hogy jó-e vagy rossz, jóformán szag után megállapítom abban a pillanatban, amint belépek az ajtón; és itt sehogy sem volt kedvemre való a lég. Nem ízlett az egész. Valami lógott a levegőben, halványan, fakón, még akkor is éreztem, amikor már kéjesen pácolódtam az óriás márvány fürdőkádban, és reméltem Istentől, hogy hétfőig lehetőleg nem történik Wootonban semmiféle kellemetlenség.

Tíz perc múlva már be is következett az első – habár inkább meglepetésnek mondhatnám, mint kellemetlenségnek. Ültem az ágyam szélén, és a zoknimat húztam, amikor halkán nyílt az ajtó, és egy öreg, fekete frakkos, ferde vállú gnóm surrant a szobámba. Ő a komornyik, közölte, Jelksnek hívják, és szívből reméli, hogy elhelyezésem kényelmes, igen? és nem látok hiányt semmiben, nem?

Igen, nem, nyugtattam meg.

Részéről mindent elkövet, mondotta, hogy kellemesen töltsen a hét végét. Megköszöntem, és vártam, hogy távozzék. Tétovázott, majd kenettől csöpögő hangon engedelmet kért, hogy előadjon egy meglehetősen kényes természetű ügyet. Csak tessék, biztattam.

Őszintén szólva, mondotta, a borraivalóról volna szó. Őt ugyanis végtelenül lehangolja ez az egész borraivalórendszer.

Valóban? És vajon miért?

Nos, amennyiben csakugyan tudni óhajtom, sehogyan sincs ínyére a gondolat, hogy vendégei úgy érezzék, kötelességük a házból való távozásuk alkalmával borraivalót adni – mint ahogy minden esetben megteszik. Ez az eljárás nem méltó sem ahhoz, aki adja, sem aki kapja a borraivalót. Mi több, nem titok előtte az a kényelmetlenség sem, amelyet a magamfajta vendég gyakorta érez – ha zokon nem veszem, hogy megemlíti –, midőn úgy érzi, többet kell adnia, mint amennyit könnyen nélkülözhet.

Megállt, ravasz gyöngyszeme a hatást fürkészte arcomon. Olyasmit morogtam, hogy sose aggódjék emiatt, már ami engem illet.

Éppen ellenkezőleg, mondotta, őszintén reméli, hogy hajlandó vagyok máris beleegyezni, hogy eltekintek a borraivalótól.

– Ugyan, ne is beszéljünk erről – mondtam. – Majd annak idején meglátjuk.

– Nem, uram! – kiáltott. – Engedelmevel, ehhez ragaszkodom!

Mit tettem mást, beleegyeztem.

Köszönetét fejezte ki, s egy-két lépéssel közelebb csoszant. Azután félrebillentette fejét; kezét, akár a pap, összekulcsolta maga előtt, majd mentegetőzve aprót vont a vállán. Szúrós kis szeme egyre fürkészett, s én vártam, egyik zokni a lábamon, a másik a kezemben, és találgattam, hogy mi jöhet még.

Mindössze annyit kérne, folytatta halkán, oly halkán, hogy a hangja olyan volt, mint a koncertteremből az utcára szűrődő halvány muzsika, mindössze az volna a kérése, hogy borraivaló helyett adjam neki a hét végén szerzendő kártyanyereségem harminchárom egész egyharmad százalékát. Ha veszítek, természetesen nem fizetek semmit.

Oly halkán és simán és hirtelen hangzott el a kérés, hogy nem is volt alkalmam meglepődni.

– Nagyban megy a játék, Jelks?

– Igen, uram, nagyban.

Nem túlzás egy kissé a harminchárom egész egyharmad?

Nem hinném, uram.

Adok magának tíz százalékot.

Nem, uram, ezt sajnos nem fogadhatom el. Most bal keze körmeit vizsgálgatta, és türelmesen ráncolta homlokát.

Jó, akkor legyen tizenöt. Rendben?

– Harminchárom egész egyharmad, uram. Felettből észszerű ajánlat, uram. Végül is azt sem tudom, uram, hogy ön jól játszik-e, úgyhogy – ne vegye személyeskedésnek, uram – hasonló helyzetben vagyok, mintha olyan lóra fogadnék, amelyiket még nem láttam soha a pályán.

Kétségtelenül azt gondolják, hogy el sem kellett volna kezdenem alkudozni a komornyikkal, és minden biztonnal igazuk van. Én azonban liberális gondolkodású ember vagyok, és igyekszem mindig nyájasan viselkedni az alsóbb néposztállyal. Ettől eltekintve, minél többet gondolkodtam rajta, annál inkább be kellett látnom, hogy sportember nem utasíthat el egy ilyen ajánlatot.

– No jó. Ahogy akarja.

– Köszönöm, uram. – Az ajtó felé indult, lassan, oldalazva, akár a rák. Mikor azonban már fogta a kilincset, tétovázva megállt. Ha szolgálhatnék némi tanáccsal, uram... megengedi?

Nos?

Mindössze annyit, hogy a méltóságos asszony hajlamos túllicitálni a lapját.

Ez már mégiscsak túlzás. Meglepetésemben elejtettem a zoknit. Végtére is egy dolog az, ha az ember ártalmatlan kis sportfogadást köt a komornyikkal a borraivalóra, és megint más, hogyha az meg összejátszik az emberrel, hogyan lehetne elnyerni a háziasszony pénzét nem, hát ez már több a soknál.

– Rendben van, Jelks. Ebből elég lesz.

– Remélem, nem sértettem meg, uram. Csupán azt gondolom, hogy ön bizonyára a méltóságos asszony ellenfele lesz. Őladysége mindig Haddock őrnagy úrral játszik.

– Haddock őrnagy? Jack Haddock őrnagyról beszél?

– Róla, uram.

Feltűnt, hogy Jelks orra körül apró, gúnyos szarkaláb ütközik ki Haddock nevének említésére. Lady Turton említésekor még cifrább volt a helyzet. Ahányszor azt mondta „méltóságos asszony”, úgy összecsuicsörítette a száját, mintha citromba harapott volna, szavaiban pedig enyhén gunyoros felhang csendült.

– Engedelmeivel, távozom, uram. A *méltóságos asszony* hét órakor megy le. *Haddock őrnagy úr* és a többiek ugyancsak. – Kisurrant az ajtón; a szobában kis nyirkosság maradt utána, és enyhe balzsamillat.

Néhány perccel hét után beléptem a nagyszalonba, és Lady Turton, aki szebb volt, mint valaha, felállt, hogy üdvözöljön.

Nem tudtam biztosan, lejön-e mondta sajátos, csobogó hangján. Hogy is hívják magát?

Bocsásson meg, Lady Turton, hogy szaván fogtam. Remélem, nem zavarok.

Ugyan már! mondta. Negyvenhét hálószoza van a házban. Ez itt a férjem.

Egy kis ember került elő őladysége háta mögül, és megszólalt:

– Igazán nagyon örülök, hogy eljött. – Aranyos, meleg mosolya volt, és amikor kezet fogtunk, már az ujj hegyében is barátságot éreztem.

– És Carmen La Rosa – mondotta Lady Turton.

Nagydarab nő volt ez a Carmen La Rosa, s úgy látszott, mintha valami köze volna lovakhoz. Biccentett, és jóllehet a kezem már félúton volt a levegőben, nem nyújtott kezet, úgyhogy kénytelen voltam a mozdulatot orrfúvássá módosítani.

– Megfázott? – kérdezte. – Ejnye!

Nem szerettem Miss Carmen La Rosát.

– Ez pedig Jack Haddock.

Futólag ismertem ezt az embert. Különböző részvénytársaságok igazgató tanácsának volt tagja (akármit jelentsen ez), és ismert társaságbeli személyiség. Jó néhányszor megemlítettem rovatomban a nevét, de mindig is ellenszenves volt, főként, gondolom, azért, mert általában gyanúsak nekem azok az emberek, akik a civil életben is használják katonai rangjukat – kivált az őrnagyok és ezredesek. Ott állt, szmokingban, telivér állatképpel, fekete szemöldökével és hatalmas fehér fogaival, és olyan jóképű volt, hogy az már szinte ízléstelen. Mosolygásnál felhúzta felső ajkát, foga kivillant, és most mosolyogva nyújtotta felém szőrös barna kezét.

– Remélem, szépeket ír majd rólunk a rovatában.

– Ajánlom is – mondta Lady Turton –, mert különben odamondogatok neki a címoldalamon.

Nevettem, de Lady Turton Haddock őrnagy és Carmen La Rosa társaságában már elvitorlázott, és letelepedtek megint hármasan a kanapéra. Jelks italt kínált, Sir Basil pedig szelíden félrevont, hogy háborítatlanul elbeszélgethessünk a szoba túlsó sarkában. Lady Turton oda-odaszólt a férjének, ezt hozzon, azt hozzon, még egy Martinit, cigarettát, hamutartót, zsebkendőt – de ő még csak éppen emelkedett a székében, a figyelmes Jelks már megelőzte, és vitte a kért holmit helyette.

Nem vitás, Jelks tűzbe megy a gazdájáért; és ahhoz sem fér kétség, hogy az asszonyát gyűlöli. Ahányszor teljesítette egy-egy parancsát, orra tövében megjelent a gúnyos szarkaláb, ajkát pedig összecsucsörítette, hogy olyan lett, mint a pulyka fenéke.

Vacsoránál a ház asszonya két barátját, Haddockot és La Rosát telepítette maga mellé. E szokatlan ültetés következtében Sir Basillel magunkra maradtunk az asztal végén, úgyhogy békésen folytathattuk a társalgást, képekről, szobrokról. Addigra már világos volt előttem, hogy az őrnagy alaposan belehabarodott a méltóságos

asszonyba. Nemkülönben az, ha nem szívesen beszélek is róla, hogy a La Rosa nő ugyanarra a prédára vadászott.

Mindeme csacskaság szemmel láthatólag mulattatta a háziasszonyt. Annál kevésbé a férjét. Míg beszélgettünk, mindvégig tudatában volt, mi folyik az asztal túlsó végén; gondolata gyakran elkószált a szóban forgó témáról, mondat közepén elhallgatott, szeme az asztalfőre siklott, és szájalomra méltóan elidőzött egy pillanatig azon a szép, fekete haj koszorúzta, táguló orrlyukú arcon. Nem kerülhette el figyelmét, milyen felvillanyozott hangulatban van a felesége, hogyan pihen meg olykor-olykor beszéd közben a keze az őrnagy karján, s hogy a másik nő, akinek talán valami köze van a lovakhoz, állandóan hajtogatja:

– Nata-*li*-a! Ejnye, Nata-*li*-a, figyelj már ide!

– Holnap – mondtam – nagyon szeretném, ha levinne a kertbe, és megmutatná a szobrait.

– Hogyne – mondotta –, örömmel. – Megint a feleségére pillantott, könnyörgésféle ült a szemében, elmondhatatlanul szánandó volt. Minden megnyilvánulása oly nyájas volt, oly passzív, hogy még most sem tartottam képesnek haragra, fenyegetésre, nem éreztem robbanásveszélyt.

Vacsora után egyenesen a kártyaasztalhoz parancsoltak; Miss Carmen La Rosa volt a partnerem Haddock őrnagy és Lady Turton ellenében. Sir Basil csöndben ült a kanapén, egy könyvvel.

Nem volt a játékban semmi szokatlan; rutinjátszma volt, meglehetősen unalmas. Hanem Jelks le nem ment a nyakunkról. Egész este ott kerengett körülöttünk, kiürítgette a hamutartókat, italt kínált, belenézett a lapunkba. Nyilvánvalóan rövidlátó volt, és nemigen hiszem, hogy követni tudta volna a játékot, mert – nem tudom, észre vették-e – nálunk Angliában a komornyik nem viselhet szemüveget, s ami azt illeti, bajuszt sem. Ez megszeghetetlen arany szabály, és igen értelmes dolog, habár nem tudom, mi rejlik mögötte. Talán ha bajuszt hord, nagyon is úri formájú volna, szemüveggel meg amerikaias, és akkor aztán igazán nem tudom,

hova jutna ez az ország. Elég annyi, hogy Jelks egész este ott volt a nyakunkon nyűgnek, nem beszélve Lady Turtonról, akit pillanatonként kértek hivatalos ügyben a telefonhoz.

Tizenegykor őladysége felpillantott a lapjából, és megszólalt:

– Azt hiszem, Basil, ideje volna lefeküdnöd.

Valóban, drágám, én is azt hiszem. Becsukta a könyvet, felállt, és egy percig figyelte a játékot. Jól megy a lap? kérdezte.

Senki sem felelt, így én szólaltam meg:

Kellemes játszma.

Igazán örülök. Jelks gondoskodik magukról, csak szóljanak, ha szükség van valamire.

Jelks is lefekhet mondotta a ház asszonya.

Hallottam mellettem Haddock őrnagy hangos lélegzését s a kártyalapok halk potyogását az asztalon, azután Jelks lépteit, amint csoszogva közeledett felénk a szőnyegen.

– Nem óhajtja inkább, hogy itt maradjak, méltóságos asszonyom?

– Nem. Feküdjön le. Te is, Basil.

– Jól van, drágám. Jó éjt. Jó éjszakát mindenkinek.

Jelks kinyitotta Sir Basil előtt az ajtót, s a házigazda lassan kiment, nyomában a komornyikkal.

A következő játszma végeztével bejelentettem, hogy én is lefeküdnék.

– Nagyon helyes – mondotta Lady Turton. – Jó éjszakát.

Felmentem a szobámba, bereteszeltem az ajtót, bevettem egy tablettát, és lefeküdtem.

Másnap, vasárnap tíz óra körül keltem, felöltöztem, és lementem a reggelizőszobába. Sir Basil már ott volt, Jelks éppen pirított vesét, szalonnát és sült paradicsomot szolgált fel. A házigazda arca felderült, amikor meglátott, és azt ajánlotta, reggeli után tüstént menjünk ki, és járjunk egy jó nagyot a parkban. Mi sem lehetne kellemesebb, válaszoltam.

Félóra múlva felkerekedtünk, és nem is gondolnák, micsoda öröm volt kiszabadulni a házból a friss levegőre. Fényes, meleg nap

virradt ránk, amilyen időnkint beköszönt tél derekán, tartós eső után – meglepően ragyog a nap, és szellő sem rezdül. Szépek voltak a csupasz fák a napon, az ágakról még csepegett a víz, a tócsák gyémántfénnel ragyogtak, az égen apró felhőfoszlányok.

– Gyönyörű idő!

– Igen, csakugyan gyönyörű.

Alig is beszéltünk többet az egész séta folyamán; nem volt szükség szavakra. Sir Basil elvezetett mindenhová, és én mindent megnéztem – az óriás sakkfigurákat, a műkertészet valamennyi remekét: a cikornyás kerti házikókat, a tavakat, szökőkutakat, a labirintust, amelynek fala gyertyán- és hársfasövény, úgyhogy csak nyáron ér valamit, amikor dús a lomb; a virágszőnyeget, sziklakerteket, a melegházakban a szőlőt meg az őszibarackfákat. És természetesen a szobrokat. Legtöbb európai kortárs művésznek volt ott szobra, bronz, gránit, mészkő és fa; jó volt nézni őket, ahogy melegszenek és felragyognak a napfényben, de azért nem szabadulhattam attól az érzéstől, hogy kissé kirínak ebből a hatalmas távlatú, geometrikus környezetből.

– Ülünk le egy kicsit? – kérdezte Sir Basil, amikor már több mint egy órája sétáltunk. Letelepeltünk egy fehér padra a pontytól és aranyhalaktól nyüzsgő vízililiomos tavacska mellé, és rágyújtottunk. Elég messze kerültünk a háztól, a pad egy kis emelkedőn állott, szemünk előtt úgy terült el a park, mint holmi rajz egy régi kertépítészeti könyvben; négyszögek és karikák csinos mintázatát alkották a sövények, gyeptáblák, teraszok és szökőkutak.

– Apám vette ezt a birtokot, még születésem előtt – mondotta Sir Basil. – Egész életemet itt töltöttem, ismerem az utolsó fűszálat is. Napról napra jobban szeretem.

– Gyönyörű lehet itt nyáron.

– Ó, nagyon. Látnia kellene májusban vagy júniusban. Lejönne?

– Természetesen – mondtam. – Boldogan. – És amíg beszéltem, egy vörös ruhás női alakot figyeltem; a virágágyak között mozgott, a messzeségben. Átvágott egy hatalmas gyeptáblán, ringó léptekkel,

nyomában kis árnyék; amikor átért a gyepen, balra fordult, s a nyírott tiszafák magas fala mentén egy másik, kisebb gyeptáblához igyekezett; ez kerek volt, és a közepén egy szobor állt.

– A kert fiatalabb, mint a ház – mondotta Sir Basil. – A tizennyolcadik század elején tervezte egy Beaumont nevű francia, az, aki Levensben is dolgozott, Westmoreland megyében. Legalább egy év kellett hozzá, és kétszázötven ember dolgozott a keze alatt.

A vörös ruhás nőhöz most egy férfi csatlakozott, szemben álltak egymással, vagy egy méter választotta el őket, az egész kerti panoráma kellős közepén, azon a kis kerek gyepszőnyegen, és szemmel láthatólag beszélgettek. A férfi kezében apró fekete tárgy volt.

– Ha érdeklí, megmutathatom ennek a Beaumont-nak a számláit, amiket az öreg hercegnek nyújtott be a munka folyamán.

– Igazán szeretném látni. Végtelenül érdekesek lehetnek.

– Egy shilling napszámot fizetett, napi tízórai munkáért.

Az éles napfényben könnyen szemmel kísérhettük a gyepszőnyegen álló két figura mozdulatait, gesztusait. Most a szobor felé fordultak, gunyorosan mutogattak rá, látni valóan nevettek, és viccelődtek a formáján. Felismertem: Henry Moore műve, fából, különlegesen szép, sima felületű darab, két-három lyuk van benne, és sajátos ágak nyúlnak ki belőle.

– Amikor Beaumont elültette a tiszafákat a sakkfigurákhoz meg a többihez, tudta, hogy legkevesebb száz esztendő alatt lesz belőlük valami. Mostanában mintha nem volna ennyi türelmünk a tervezésben, igaz?

– Nem bizony – mondtam. – Nincs is.

A férfi kezében a fekete tárgy fényképezőgépnek bizonyult; most hátralépett, és fényképezni kezdte a nőt a Henry Moore-szobor mellett. A nő ilyen, majd amolyan pózokba vágta magát; amennyire messziről láttam, mindet komikusnak, nevetetőnek szánta. Egyszer fél karjával átölelte az egyik kiálló ágat, azután felmászott a szoborra, és oldalvást, női módra meglovagolta, kezében képzelt

kantárszárat tartott. A ház elől eltakarta őket a magas tiszafasövény, sőt az egész parkban is csak onnan, arról a magaslatról látszottak, ahol mi ültünk. Jogosan hihették, hogy nem látja őket senki, és még ha történetesen felénk pillantottak is – vagyis a nap felé –, nemigen hiszem, hogy meglátták a két mozdulatlan, apró kis alakot a tó menti padon.

– Nagyon a szívemhez nőttek ezek a tiszafák – mondta Sir Basil.
– Gyönyörű a színük, valóságos felüdülés a szemnek. Nyáron pedig azt a nagy ragyogást foltokra szabják, és még kellemesebb elnézni őket. Megfigyelte, hány árnyalatát látni a zöldnek minden egyes nyírott fa síkjain és kiszögellésein?

– Igazán gyönyörű.

A férfi most magyarázott valamit a nőnek, és a Henry Moore-ra mutatott, és ahogy a fejüket hátravetették, láthattam, hogy megint nevetnek. A férfi egyre mutogatott, aztán a nő megkerülte a fafaragványt, lehajolt, és fejét átdugta az egyik lyukon. A szobor akkora lehetett, mint egy kisebbfajta ló, de keskenyebb, és ültő helyemből ráláttam mindkét oldalára – baloldalt a nő teste, jobbra kidugott feje. Azokra a vásári tréfákra emlékeztetett, amikor az ember átdugja a fejét egy deszkán, és a gyorsfényképen terebélyes delnőnek látszik. A férfi most lefényképezte.

– És aztán a tiszafának van még egy tulajdonsága – mondta Sir Basil. – Kora nyáron, amikor kihajtanak a zsenge ágak... – És akkor elhallgatott, ültében felegyenesedett, kissé előrehajolt, és láttam, amint hirtelen egész teste megfeszül.

– Igen – mondtam –, amikor a zsenge ágak kihajtanak...?

A férfi elkattintotta már a fényképezőgépet, de a nő feje még ott volt a lyukban, és láttam, hogy a férfi hátrateszi kezét (és a fényképezőgépet), és a nő felé közeledik. Aztán előrehajolt, úgyhogy a fejük egészen közel került, összeért, és ő fogta az asszony arcát, míg, gondolom, néhányszor megcsókolta. A beálló csendben úgy képzeltem, felcsendülő női nevetést hallok messziről, halkan, a napfényes kerten át.

– Menjünk be a házba? – kérdeztem.

– A házba?

– Igen, menjünk talán be, és igyunk valamit ebéd előtt?

– Hogy igyunk? Igen, természetesen, igyunk. – De nem mozdult. Mozdulatlanul ült, nagyon-nagyon messze volt most tőlem, és feszülten figyelte a két alakot. Én is őket bámultam. Nem tudtam levenni rólok a szememet; egyszerűen oda *kellott* nézmem. Mintha nagyon-nagyon messziről egy veszedelmes kis miniatűr balettot néznék; ismerem a táncosokat, a zenét, de nem tudom, mi lesz a történet vége, és nem ismerem a koreográfiát sem, a következő mozdulatot, és lenyűgözve nézem, nézem, mert nem tehetek mást.

– Gaudier-Brzeska... – mondtam. – Mit gondol, Sir Basil, mire vitte volna, ha nem hal meg olyan fiatalon?

– Kicsoda?

– Gaudier-Brzeska.

– Hogyne – mondta Sir Basil. – Természetesen.

És akkor észrevettem, hogy valami nincs rendjén. A nő feje ott volt most is a lyukban, de egyszerre elkezdte mozgatni a testét, ide-oda, lassan, furcsán, és a férfi ott állt mozdulatlanul, egy-két lépésnyire, és nézte, nézte. A tartásából látszott, hogy nyugtalan; ahogy a fejét felvetette, ahogy megfeszült a teste: láthattam, hogy már nem nevet. Egy darabig nem mozdult, azután láttam, amint a fényképezőgépet leteszi a földre, és odamegy a nőhöz, és két kezébe fogja a fejét; és akkor olyan volt már az egész, mint a bábszínház, nem balett; piciny fabábuk apró, rángatózó mozdulatai, bolond és valószínűtlen játék a távoli, napsütötte színpadon.

Csöndben ültünk egymás mellett a fehér padon, és néztük, amint a kicsi bábfigura, a férfi, két kézzel manipulál a nő fejével. Finoman kezdett hozzá, nem fért hozzá kétség, lassan és gyengéden, egyszer-egyszer hátralépett, hogy gondolkodjon, és néha leguggolt, hogy más szögből is felmérje a helyzetet. Ahányszor elengedte, a nő teste megint izgett-mozgott, olyanformán, mint a kutya, mikor először érzi magán a nyakörvet.

– Benn szorult – mondta Sir Basil.

A férfi most átkerült a fafaragvány túlsó oldalára, ahol a nő teste volt, kinyújtotta két kezét, és megpróbált a nő nyakával csinálni valamit. Azután, úgy látszik, hirtelen felbőszült, kétszer-háromszor jól megrántotta a nyakat, s ezúttal tisztán elhatolt hozzánk a napfényen át a hang: a nő kiáltott, élesen; düh volt a hangjában, vagy fájdalom, vagy mind a kettő.

Szemem sarkából láttam, amint Sir Basil lassan bólogat, bólogat.

– Egyszer a kezem beleszorult egy befőttesüvegbe – mondta. – Sehogy sem tudtam kiszabadítani.

A férfi hátrált néhány lépést, kezét csípőre tette, fejét felszegte, tartása dühös volt és konok. Mintha a nő, kényelmetlen helyzetéből, szólna hozzá, vagy inkább kiabálna vele, s bár a test annyira odaszorult, hogy csak vonaglás telt tőle, a láb szabadon volt, és mozgott meg toporzékolt is eleget.

– Összetörtem a befőttesüveget kalapáccsal, anyámnak meg azt mondtam, véletlenül vertem le a polcról. – Nyugodtabbnak látszott, feszültsége felengedett, bár a hangja furcsán színtelen volt. – Talán menjünk le, hátha segíthetünk.

– Valóban, az lenne a legjobb.

De nem mozdult. Cigarettaét vett elő, rágyújtott, az elhasznált gyufát takarosán visszatette a skatulyába.

– Elnézést – mondta. – Parancsol?

Köszönöm. Szertartásosan nyújtotta felém a tárcát, tüzet adott, a használt gyufaszálat megint a skatulyába helyezte. Azután felálltunk, és lassan megindultunk lefelé a gyepes lankán.

Csöndben értünk oda, a tiszafasövénnyel nyílásán át, és természetesen meglepetést okoztunk.

Mi történik itt? – kérdezte Sir Basil. Halkan beszélt, fenyegetőhalkan. Meggyőződésem, hogy a felesége nem ismerte ezt a hangját.

– Bedugta a fejét a lyukon, és most nem tudja kihúzni – magyarázta Haddock őrnagy. – Csak viccelt.

– Csak mit csinált?!

– Basil! – ordította Lady Turton. – Mit hülyéskedsz! Csinálj már valamit, hallod? – Mozogni nem nagyon tudott, de beszélni igen.

– Nyilvánvaló, hogy össze kell törnünk ezt a fatönköt – mondta az őrnagy. Szürke bajszán elkent kis paca vöröslött, s mint ahogy egy fölösleges színfolt tönkreteszi a tökéletes festményt, úgy rontotta el ez a paca Haddock daliás külsejét. Egyszeriben nevetséges lett.

– Úgy érti, összetörni a Henry Moore-t?

– Drága uram, másképp nem szabadítjuk ki öméltóságát. Isten tudja, hogy volt képes bepréselni a fejét, de én meg azt tudom, hogy kihúzni képtelenség. A füle nem engedi.

– Szörnyű – mondta Sir Basil. – Borzalmas kár. Az én gyönyörű Henry Moore-om.

Ez volt az a pillanat, amikor Lady Turton szerfelett kellemetlen módon iszonyú csúnya dolgokat kezdett a férje fejéhez vagdosni, és ki tudja, meddig ment volna ez így, ha elő nem bukkan hirtelen az árnyékból Jelks. Nesztelenül araszolt a gyepen, s Sir Basiltól tiszteletteljes távolságra megállapodott, mintha parancsra várna. Fekete öltözéke abszolút nevetségesen hatott a délelőtti napfényben, s ódon rózsafehér arcával, fehér kezével olyan volt, akár holmi apró, rákféle állat, föld alatti üreg örökös lakója.

– Tehetek valamit, Sir Basil? – Hangját nem emelte föl, de nem mondhatnám, hogy az arca is rezzenetlen maradt. Amikor Lady Turtonre pillantott, mintha földöntúli öröm villant volna a tekintetében.

– Igen, Jelks. Menjen be, és kerítsen egy fűrészrt vagy valamit, amivel kivághatok egy darabot a fából.

– Hozzak valakit segítségül, Sir Basil? William ügyesen bánik az asztalos-szerszámmal.

Nem, magam csinálom. Csak szerszámot hozzon, de gyorsan.

Míg Jelksre vártak, odébb sétáltam egy kissé, mert nem óhajtottam hallani, miket mond Lady Turton a férjének. De éppen idejében visszatértem, mire megjelent megint a komornyik,

nyomában pedig az a nő, Carmen La Rosa, s egyenesen öladysége felé vágta.

– Nata-*li*-a! Drága Nata-*li*-a! Mit tetted veled?!

– Ej, fogd már be a szád – szólott a ház asszonya. – És eredj az útból, jó?!

Sir Basil közvetlenül hitvesének fejénél helyezkedett el, úgy várta Jelkset. Jelks lassan közeledett, egyik kezében fűrész, a másikban fejsze, s vagy egyméternyire megállt. Azután maga elé tartotta mindkét szerszámot, hogy ura választhasson, s egy rövid pillanatig – két-három másodperc lehetett mindössze – csend volt és várakozás, és ekkor történetesen Jelksre tévedt a tekintetem. Láttam, hogy a fejszét tartó kéz egy centiméternyit előbbre nyúlik, Sir Basil felé. Apró mozdulat volt, jóformán észrevehetetlen – a kéz piciny rebbenése, lassú és titkos, szerény ajánlat, szerény és csábító ajánlat, amit talán a szemöldök milliméternyi kérdő rezdülése kísért.

Hogy Sir Basil észrevette-e, nem tudom, mindenesetre tétovázott, s a fejszét tartó kéz megint előbbre mozdult, olyanformán, mint a kártyatrükknél, mikor a bűvész azt mondja: „Húzza ki bármelyiket”, és az ember mindig, csalhatatlanul azt a kártyát húzza, amelyiket ő akarja. Sir Basil a fejsze után nyúlt. Láttam: mintegy álomban nyúl felé, elveszi Jelkstől, azután, ahogy megérzi a nyelét a kezében, mintha rádöbbenne, mit akarnak tőle, és egyszeriben megelevenedett.

Ezután olyan volt nekem az egész, mint az az iszonyú pillanat, amikor látod a gyereket kirohanni az útra, és jön az autó, és te nem tehetsz mást, szorosan becsukod a szemed, és vársz, míg a zajból megtudod, mi történt. A várakozás pillanata hosszú és világos időszakasszá lesz, fekete mezőben sárga és vörös pontok táncolnak, s még ha kinyitod megint a szemed, és látod, hogy nem halt meg senki, az sem segít rajtad meg a gyomrodon, hiszen te már láttad az egészet.

Láttam most én is, minden részletét, és ki sem nyitottam a szemem, míg meg nem hallottam Sir Basil hangját, amint a

szokásosnál is halkabban, szelíd korholással szól a komornyikhoz.

– Jelks – ennyit mondott, és én kinyitottam a szemem, és láttam, hogy ott áll, tökéletes lelki nyugalommal, és csak fogja a fejszét. Lady Turton feje is ott volt még, a lyukban, de az arca hamuszürkére váltott, a szája elnyílt meg becsukódott, és olyan gurgulázásféle tört elő belőle.

– Ejnye, Jelks – mondta Sir Basil. – Hová gondol? Ez nagyon veszedelmes holmi. A fűrészst kérem. – S ahogy szerszámot cseréltek, most láttam csak, hogy két kis forró színrózsa tűnik ki az arcán, s fölötte, a szeme sarkában, a mosoly apró, hunyorgó ráncai.

A hangfogó

Meleg nyári este volt. Klausner sietős léptekkel belépett a kapun, majd elhaladt a ház mellett, a hátsó kert felé. Aztán átvágott azon is, meg sem állt, egészen a kert végében lévő fészorig. Kulcsával kinyitotta az ajtót, belépett és becsukta maga mögött.

A fából épült fészker egyetlen festetlen falú helyiségből állt. Az egyik fal mentén, baloldalt, hosszú fa munkapad húzódott, rajta pedig – mindenféle szanaszét szórt drótok, telepek és kis, éles szerszámok között – egy fekete doboz, nagyjából három lábnyi, olyasmi forma, mint egy gyermek koporsója.

Klausner odalépett a dobozhoz, amelynek teteje nyitva volt. Előbb fölé hajolt, majd kotorászni, keresgélni kezdett benne a százféle színes drót és ezüstcsövecske között. Az asztal mellől fölemelt egy darab papírt, néhány pillanatig elmélyülten tanulmányozta, letette, és ismét a dobozba nyúlva, ujjaival egyenként követni kezdte a drótokat, közben időnként, mintha csak a csatlakozásokat ellenőrizné, meg-megmozgatta őket. Aztán újra a papírra nézett, majd újra a dobozba, majd ismét a papírra, minden egyes huzalt külön ellenőrizve. Mindez talán egy óráig is eltartott.

Ezután az elejéhez nyúlt, amely tele volt hangológombokkal, majd tekergetni kezdte őket, miközben figyelmes tekintetével a belső szerkezet mozgásait követte. Mindeközben egész idő alatt fojtott hangon magában beszélt, néha bólintott, néha még el is mosolyodott. Kezei folyton mozogtak, ujjai pedig fürgén és ügyesen matattak a dobozban. Valahányszor egy-egy feladat bonyolultabbnak vagy nehezebbnek bizonyult, szája fura alakzatokba torzult:

„Igen... Ez az... Na most ezt... Ez az... Úgy van. De várjunk csak – biztosan ez az? Hova az ördögbe tettem a vázlatomat? Nézzük csak... Hát persze... Persze, hogy jó. Nagyszerű... Ez az... Igen!"

Erősen koncentrált, mozdulatai gyorsak voltak, mintha az, amit csinál, különösen sürgős lenne. Lélegzet-visszafojtva dolgozott. Úgy tűnt, hogy csak nagy erőfeszítések árán tud uralkodni izgatottságán.

Hirtelen lépteket hallott közeledni a kavicsal beszórt kerti úton. Alighogy fölegyenesedett és megfordult, a fészerajtó már föl is tárult, s egy magas férfi lépett be. Csak Scott volt. Scott, az orvos.

– No lám csak – szólította meg az orvos. – Hát itt rejtőzködik esténként?

– Helló, Scott – válaszolt Klausner.

– Épp erre jártam – folytatta –, gondoltam, benézek magához. A házban senki sem volt, így hát gondoltam, lejövök ide. Hogy viselkedik az a rakoncátlan torka mostanában?

– Rendben van. Minden rendben.

– Persze, ha már itt vagyok, meg is nézhetném, ha nem bánja.

– Kérem... ne vesződjék vele. Egészen rendbe jöttem. Jól vagyok. Igazán.

Az orvos lassanként érezni kezdte a feszültséget a levegőben. Rövid pillantást vetett a padon heverő dobozra, majd visszanezett Klausnerre.

– A kalapja a fején van – mondta.

– Ó, valóban – motyogta Klausner, majd kalapjáért nyúlt, levette, letette a padra.

Scott közelebb lépett, s érdeklődően a doboz fölé hajolt.

– Mi ez? – kérdezte. – Csak nem rádiót csinál?

– Nem, csak bütykölök.

– Eléggé bonyolultnak látszik a belseje.

– Igen – válaszolt Klausner kissé feszülten és zavartan.

– Mondja már, mi ez? – kérdezte ismét az orvos. – Elég riasztó egy szerkezet, nem gondolja?

– Csak egy ötlet.

– Valóban?

– Hangokról van szó... ez minden.

– Jóságos ég! Hát nincs elege az ilyesmiből egész nap a munkahelyén?

– Szeretem a hangokat.

– Láthatóan. – Scott az ajtóhoz ment, megfordult, és végezetül így szólt. – Nos hát, nem is zavarnám tovább. Örülök, hogy a torka rendben van. – Távozás helyett azonban továbbra is csak állt, bámulta a dobozt, mint akit valósággal megbabonázott a szerkezet csodálatra méltó belső bonyolultsága. – De mégis, mire való? – kérdezte. – Egészen felcsigázta az érdeklődésemet.

Klausner a dobozra pillantott, majd ismét az orvosra, s mintha maga sem tudná a választ, vakargatni kezdte a jobb fülcimpáját. Hallgattak. Scott az ajtó mellett állt, várt és mosolygott.

– Nos jó, ha érdekli, elmondom.

Megint hallgattak egy pár másodpercig, s pontosan látszott, hogy Klausner nem egészen tudja, hogyan kezdjen neki a történetnek. Egyik lábáról a másikra billegett, közben a fülcimpáját húzogatta. Tekintetét a cipője orrára szegezte, majd végül egészen lassan beszélni kezdett.

– Nos, arról van szó... az elv egészen egyszerű. Az emberi fül... maga is tudja, hogy az emberi fül nem hall mindent. Vannak hangok, amik olyan magasak vagy mélyek, hogy az emberi fül nem hallja őket.

– Igen – mondta az orvos. – Igen.

– Kissé leegyszerűsítve, azokat a hangokat például, amelyeknek másodpercenként tizenötezernél nagyobb a rezgésszáma, egyszerűen nem halljuk. De a kutyaának jobb füle van, mint nekünk. Tudja, lehet olyan sípot kapni, amelyik olyan magas hangot ad ki, hogy az ember nem is hallja, de a kutya igen.

– Persze, már láttam is ilyet.

– Persze, persze hogy látott. Nos... a skálán fölfelé van egy hang – vagy nevezze rezgésnek, ha akarja, de én szívesebben beszélek hangokról –, ami még ennél a sípnál is magasabb. Az ember ezt sem képes hallani. És afölött is van egy még magasabb, meg afölött

is, egyre magasabban a skálán, egész a végtelenségig, egész hangsorozatok... egész hangvégtelenek... Van hang – bárcsak hallhatnánk –, ami olyan magas, hogy rezgésszáma eléri a másodpercenkénti egymilliót is... sőt, olyan hang is, ami ennél milliószor magasabb... és így tovább, egyre magasabban és magasabban, ameddig csak van rá szám, ami nem más, mint... maga a végtelen... az örökkévalóság... a csillagokon is túl.

Klausner percről percre egyre lelkesebbé és izgatottabbá vált. Apró, törékeny ember volt, ideges, csaknem remegő, örökké mozgó kezekkel. Aránytalanul nagy feje kissé balra billent, mintha nyaka nem lett volna elég erős ahhoz, hogy terhét mereven megtartsa. Arca sima volt és sápadt, majdhogynem fehér, fakó-szürke szemei pedig az acélkeretes szemüveg mögött zavarodottan, párásan és céltévesztetten pislogtak a semmibe. A törékeny, ideges és rángatózó kis emberke alig volt nagyobb, mint egy molypille: álmatag, szórakozott, aztán hirtelen lelkes és csapongó. Az orvos e pillanatban, ahogy figyelte a különös, sápadt arcot, a fakószürke szemeket, már kezdte úgy érezni, mintha ez az emberke valami hatalmas, mérhetetlen távolban, valahol a végtelenben lebegne, mintha szelleme végtelenül messze lenne testétől.

Scott várt, hogy Klausner folytassa. Az sóhajtott egyet, majd szorosán összekulcsolta a kezeit.

– Azt hiszem – mondta, talán még lassabban, mint először –, a hangoknak egy egész világa vesz körül bennünket életünk minden percében, hangoké, amelyeket sohasem hallunk. Meglehet, hogy valahol fenn, ezekben a hallhatatlan régiókban számunkra ismeretlen, új, izgalmas zenék szólnak, finom harmóniákkal és csikorgó disszonanciákkal, zenék, melyek az örületbe kergetnének bennünket, ha a fülünk be lenne rájuk hangolva... Akármilyen is lehet... nem tudhatjuk...

– Valóban – helyeselt az orvos. – De nem túl valószínű.

– Miért nem? Miért nem? – Klausner hirtelen egy légyre mutatott, amely egy aprócska rézdrót-tekerccsen ült a munkapad tetején. –

Látja azt a legyet? Miféle zajt csap most? Semmilyen – semmi olyan zajt, amit hallani tudnánk. De éppen az is lehet, hogy vadul fütyörészik valami igazán magas, számunkra hallhatatlan hangon, vagy ugat, vagy károg, vagy éppenséggel énekel... Van szája, vagy nincs? És van torka is!

Scott a légyre pillantott és mosolyogni kezdett. Még mindig az ajtóban állt, keze a kilincset fogta.

– Nos – mondta. – Ezek szerint ezt akarja kipuhatolni.

– Nemrég – folytatta Klausner – készítettem egy egyszerű szerkezetet, amely bebizonyította számomra, hogy számtalan, számunkra hallhatatlan, különös hang létezik a világban. Gyakran ülök és figyelem a szerkezetem mutatóját, ahogy rezgéseket jelez a levegőben, miközben én magam nem hallok semmit. Én ezeket a hangokat akarom hallani. Tudni akarom, honnan származnak, és ki vagy mi hallatja őket.

– Az a gép ott az asztalon – kérdezte az orvos –, gondolja, hogy azzal majd meghallja ezeket a hangokat?

– Elképzelhető. Ki tudja azt előre megmondani? Eddig még nem volt szerencsém, de változtattam egy-két dolgon, és ma este újra ki fogom próbálni. Ezt a gépet – magyarázta, miközben kezével megérintette a dobozt – úgy terveztem meg, hogy felfogja azokat a hangokat, amelyek túl magasak az emberi fülnek, s miután felfogta, átalakítja őket hallható hangokká. Ugyanúgy kell behangolnom, mint egy rádiót.

– Hogy érti?

– Egyáltalán nem bonyolult. Mondjuk, egy denevér cincogását szeretné hallani. Ez már eléggé magas hang – úgy harmincezer rezgés másodpercenként. Az átlagos emberi fül már nem egészen hallja. Nos, ha most egy denevér itt röpködne a szobában, én harmincezerre állítanám a hangfogómat, s tisztán hallanám a denevér cincogását. Ráadásul pontosan ugyanazt a hangot hallanám – fiszt, vagy éppen bét, vagy ami éppen megszólal –, csak éppen sokkal alacsonyabb fekvésben. Hát nem érti?

Az orvos a hosszú, koporsóforma dobozra nézett.

– Ma este fogja kipróbálni?

– Igen.

– Nos, jó szerencsét. – Órájára pillantott. – Jóságos isten! – kiáltott fel. – Rohannom kell. Viszlát. Köszönöm, hogy beavatott. Majd újra meglátogatom, és elmondja, hogy mit tapasztalt. – Ezzel távozott, és becsukta maga mögött az ajtót.

Klausner egy ideig továbbra is a fekete doboz drótjaival vacakolt, majd fölegyenesedett, és elfojtott, de izgatott hangon suttogni kezdett: „Akkor most újra megpróbáljuk... Most szépen kivisszük a kertbe... talán... talán most jobb lesz a vétel... Akkor emeljük fel... óvatosan... Jóságos Isten, de nehéz!” Kivitte a dobozt az ajtóig, de rájött, nem tudja az ajtót kinyitni anélkül, hogy le ne tenné a szerkezetet. Így hát visszavitte, letette a padra, majd kinyitotta az ajtót, és most már, némi nehézséggel ugyan, de ki tudta vinni a kertbe. Óvatosan letette a kis faasztalkára, amely a pázsiton állt, majd visszament a fészerbe a fülhallgatókért. A csatlakozókat a helyére illesztette, majd fejére helyezte a hallgatókat. Kezei pontosan, gyorsan mozogtak.

Izgatott volt, hangosan és tátott szájjal, zihálva lélegzett. Közben halk szavakkal vigasztalta és biztatta magát, mintha félne valamitől – talán attól, hogy a gép esetleg nem működik, vagy éppen attól, amit hallani fog, ha mégiscsak működik.

Úgy állt ott a kertben a faasztalka mellett, fakón és soványan, szinte összezsugorodva, mintha valami vén, tüdőbetegségtől csenevész, szemüveges gyerek volna. A nap már leszállt. A szél elállt, egy árva hangot sem lehetett hallani. Onnan, ahol állt, épp átlátott az alacsony kerítés fölött, a szomszéd kertbe: egy asszony közeledett, karján üres virágkosárral. Klausner egy ideig csak nézte, minden különösebb gondolat nélkül. Aztán ismét az asztalon heverő doboz felé fordult, és megnyomta az elejére szerelt gombot. Bal kezét a hangerő-szabályzóra helyezte, a jobbat pedig egy másik gombra, amely egy mutatót mozgatott egy olyasféle számlap előtt,

mint ami a rádiókon a hullámhosszakat jelzi. A számlapon rovátkák és sávok voltak feltüntetve, illetve számok, tizenötezerrel egészen egymillióig.

Most újra a szerkezet fölé hajolt. Fejét feszült figyelemmel oldalra hajtotta.

Jobb kezével csavarni kezdte a gombot. A mutató lassan mozgott a számlap fölött, olyan lassan, hogy inkább csak érezte, mintsem látta, a fülhallgatókban pedig szaggatott, halk kattogást hallott.

A kattogás mögött ugyan valamiféle fojtott távoli zúgás is hallatszott, ami magának a gépnek a hangja volt, de más semmi. Ahogy hallgatózott, fura érzések hatották át: mintha fülei egyre távolabb nyúlnának a fejétől, és már csak egy-egy merev drót, vagy inkább csápszerű szár kötné őket a helyükhöz, s ezek egyre mélyebbre hatolnának egy tiltott világ testébe, a veszélyekkel teli, hangon túli régióba, ahol fül még sohasem járt, és nincs is semmiféle keresnivalója.

A vékony mutató csigalassúsággal mászott a számlap előtt. Klausner hirtelen sikoltást hallott, félelmetes, fülsiketítő sikoltást; fölugrott és rémülten megkapaszkodott az asztal szélében. Körbehordozta tekintetét, mintha azt akarná látni, hogy kitől származott a sikoly. De senki sem volt körülötte, kivéve a szomszédasszonyt a túlsó kertben, ő pedig semmiképpen sem sikolthatott. Mélyen lehajolva sárga rózsaszálakat metszett le tövükről, majd sorban a kosarába helyezte őket.

S ekkor újra fölhangzott a sikoly – a hátborzongató, nem emberi torokból kiszakadt, éles és rövid, fagyos és tiszta sikoltás. Magának a hangnak fura, csaknem fémes csengése volt, amelyet azelőtt sohasem hallott. Ösztönösen körülnézett, mintha meg akarná állapítani a sikoly forrását. Egyetlen eleven lélek volt csupán a láthatáron: a szomszédasszony. Látta, ahogy a nő lehajol, ujjai közé vesz egy rózsafejet, s egy éles ollóval elmetszi a szárat; ekkor újra sikoltást hallott.

Hajszálpontosan ugyanabban a pillanatban hangzott föl, amikor az asszony elmetszette a rózsaszálat.

Ebben a pillanatban a nő felegyenesedett, az ollót kosarába tette a rózsák közé, és elindult a kertből fölfelé.

– Mrs. Saunders! – kiáltott Klausner izgatottan. – Ó, Mrs. Saunders!

Az asszony körülpillantott, meglátta a pázsit szélén álló szomszédot, ezt a két karral hadonászó, furcsa kis csodabogarat, aki – fején fülhallgatójával – olyan vékony és erős hangon kiáltott rá, hogy szinte megrémült.

– Vágjon le egy másikat! Kérem, vágjon le még egyet! Gyorsan!

A nő csak állt és nézett dermedten.

– Ugyan miért, Mr. Klausner? – kérdezte. – Csak nincs valami baj?

– Kérem, tegye, amit mondok – folytatta a férfi. – Csak még egyet vágjon le, legyen szíves!

Mrs. Saunders mindig is azon a meggyőződésen volt, hogy szomszédja legalábbis különös alak, most azonban egyenesen úgy tűnt, mintha végleg megőrült volna. Egy pillanatra átfutott a nő fején, hogy nem az lenne-e a legokosabb, ha befutna a házba férjéért, de aztán meggondolta magát. Nem, a szomszéd annál ártatlanabb lélek. Miért ne járnék a kedvébe?

– Hát, ha akarja, semmi akadály, Mr. Klausner – egyezett bele. Kivette az ollót a kosárból, lehajolt, lecsipentett még egy sárga rózsát.

Újra hallatszott a fejhallgatóban a félelmetes, nem emberi torokra valló sikoltás; ez alkalommal is pontosan ugyanabban a pillanatban, amikor az olló összecsattanó, éles szárai elválasztották a rózsát a tövétől. A férfi letépte fejéről a fülhallgatókat, és a két kertet elválasztó kerítéshez rohant.

– Rendben, Mrs. Saunders, elég lesz. Az isten szerelmére, ne vágjon le többet, nagyon kérem.

Az asszony ismét csak állt, egyik kezében az utolsó szál sárga rózsával, a másikban a metszőollóval, és csak bámult rá.

– Mondanom kell önnek valamit, Mrs. Saunders – szólta ismét Klausner –, valamit, amit bizonyára nehezebbre esik majd elhinni. – Kezét a kerítés tetejére helyezte, s vastag szemüvegén keresztül mélyreható pillantással a nő arcába nézett. – Ön ma este levágott egy egész kosárra való rózsát. Fogta az éles metszőollóját, és átvágta isten tudja hány, eleven lény szárát. Ekkor e rózsák mindegyike a létező legszörnyűségesebb sikolyt hallatta. Tisztában van ön ezzel, Mrs. Saunders?

– Nem – válaszolta az asszony –, nem tudtam...

– Pedig így van, eliheti – folytatta Klausner. Kapkodva, csaknem zihálva lélegzett, de láthatóan próbált uralkodni izgatottságán. – Hallottam, ahogy sikoltanak. Valahányszor lemetszett egyet, hallottam fájdalom-sikoltásukat. Nagyon magas hang volt, úgy százharminckétezer rezgés másodpercenként. Ön ezt persze semmi esetre sem hallhatta. De én hallottam.

– Igazán, Mr. Klausner? – A szomszédasszony úgy döntött, hogy öt másodpercen belül futásra fogja a dolgot és bemenekül a házba.

– Mondhatná erre – folytatta tovább a férfi –, a rózsabokornak nincs idegrendszere, hogy fájdalmat érezzen, vagy torka, hogy kiáltson. Igaza is lenne. Tényleg nincs neki. Legalábbis nem olyan, mint a miénk. *De honnan tudja, Mrs. Saunders* – sziszegte dühödten, suttogó hangon, és egészen áthajolt a kerítés fölött –, *honnan tudja*, hogy a rózsabokor nem érez ugyanolyan fájdalmat, amikor maga elmetszi a szárát, mint amit maga érezne, ha levágnák a csuklóját egy éles sövénynyíró ollóval? *Honnan tudja?* Hiszen él, vagy nem?

– Igen, Mr. Klausner, valóban. És... jó éjszakát. – Azzal hirtelen hátat fordított, már el is tűnt a kert mögötti házban. A férfi visszament az asztalhoz. Újra föltette fejhallgatóját és hallgatózni kezdett. Még mindig tisztán hallotta a recsegést és a szerkezet távoli, fojtott zúgását, de semmi mást. Lehajolt, megérintett egy apró, fehér, a fű között megbúvó százszorszépet. Hüvelyk- és mutatóujja közé fogta,

és lassan húzni kezdte oldalra és fölfelé, amíg a virág gyöngye szára el nem pattant.

Attól a pillanattól kezdve, hogy húzni kezdte a virágot, egészen addig, amíg a szár végül elszakadt, Klausner halk, magas, és furcsán élettelen kiáltást hallott – igen, határozottan hallotta a fülhallgatóban. Megragadott egy másik százszorszépet és újra elvégezte a kísérletet. Újra hallotta a kiáltást, de már nem volt bizonyos abban, hogy valóban *fájdalmat* fejezett-e ki. Nem, nem fájdalom volt, inkább meglepettség. Vagy mégsem? Amit a hang kifejezett, az igazán, egyetlen emberi érzéssel vagy érzelemmel sem volt leírható. Egyszerű kiáltás volt csupán, egy semleges, az élettelen kövek csendüléséhez hasonlatos hang. A virágok minden valószínűség szerint különben sem éreznek fájdalmat. Valami mást éreznek, amiről azonban semmit sem tudunk – nevezhetjük szenvedénynek, zordalomnak vagy zörczésnek, vagy aminek éppen akarjuk.

Felállt, levette a fülhallgatót. Sötétedni kezdett, a környező ablakokban egyre-másra gyúltak ki a fények. Körültekintően fölemelte a fekete dobozt az asztalról, visszavitte a fészerbe, és letette a munkapadra. Aztán kijött, bezárta maga mögött az ajtót és bement a házba.

Másnap reggel Klausner talpon volt, ahogy az első napsugarak áthatoltak az éjszaka foszló sötétjén. Felöltözött és már indult is a fészerbe. Ismét fogta a szerkezetet, és összekulcsolt kezeivel mellkasához szorítva, kissé imbolygó léptekkel a teher alatt, kivitte. Végigment a ház mellett, ki a kapun, át az úton, meg sem állt a szemben lévő parkig. Ott egy pillanatra megtorpant, körülnézett, majd odament egy nagy fához, egy erős bükkhöz, és a gépet letette a földre, közvetlenül a fa törzse mellett. Gyorsan visszament a házba, keresett egy fejszét a szenespincében, és már hozta is át az úton a parkba. Letette a földre a fa mellé.

Ekkor – idegesen pislogva vastag szemüvege mögül – újra körülnézett. A környéken senki sem volt. Még csak hajnali hat körül

járt az idő.

Fejére tette a fülhallgatót majd bekapcsolta a gépet. Egy pillanatig a halk, ismerős bűgást hallgatta, aztán fölemelte a fejszét, széles terpeszben megvetette lábait a puha talajon, és amilyen erősen csak tudott, a fa tövére sújtott. A balta éle mélyen a fa testébe vágott s egyúttal benn is szorult; a becsapódás pillanatában Klausner rendkívüli hangot hallott fejhallgatóján keresztül. Új, eddig ismeretlen zaj volt, amelyet még sohasem érzékelt – durva, meghatározhatatlan és félelmetes erejű zaj, vagy inkább üvöltés, mély, de sikolyszerű hang, nem gyors, rövid, mint a rózsák kiáltása, hanem inkább mint valami fel-feltörő zokogás. Egy teljes percig is eltartott – a fejsze becsapódásának pillanatában volt a lehangosabb, és fokozatosan halkult, míg végül semmivé enyészett.

Klausner rémülettől dermedten állt a fa testén ejtett mély seb előtt; aztán óvatosan, csaknem gyengéden megfogta a fejszét, kiemelte a fa törzséből, és gyűlölettel a földre dobta. Ujjjaival simogatni kezdte a vágás széleit, próbálta összezárni a tátongó sebet, közben magában beszélt: „Ó, fa... kedves fa... annyira sajnálom... de meg fog gyógyulni... szépen rendbe fog jönni, majd meglátod...”

Még néhány percig elidőzött, kezeit a pompás bükk törzsén nyugtatva, aztán hirtelen hátat fordított, kisietett a parkból, át a kapun, be a házba. Odament a telefonhoz, felütötte a telefonkönyvet, keresgélt egy ideig, aztán tárcsázott egy számot, és várt. Bal kezével idegesen marokra szorította a kagylót, a jobbal pedig türelmetlenül kopogott az asztal lapján. A vonal másik végén kicsöngött a hívás. Aztán kattanást hallott, ahogy valaki felemelte a kagylót, végül pedig álmos férfihang ezt dünnyögte: „Halló. Tessék.”

– Dr. Scott? – kérdezte Klausner.

– Igen. Én vagyok.

– Dr. Scott, azonnal jönnie kell – kérem, jöjjön gyorsan.

– Ki beszél?

– Klausner. Emlékszik? Tegnap este beszéltem magának a hangkísérletemről és arról is, hogy reményeim szerint...

– Persze, persze, de mi a baj? Beteg?
– Nem, nem vagyok beteg, csak...
– Könyörgöm, hajnali fél hétkor hív – mondta a Doktor –, és még csak nem is beteg.

– Kérem, azonnal jöjjön. Szeretném, ha valaki más is hallaná. Megőrülök tőle! Egyszerűen nem tudom elhinni...

Az orvos ugyanazt a kétségbeesett, csaknem hisztérikus hangot hallotta Klausner szavaiban, amit azoktól szokott meg, akik fölhívják, hogy: „Baleset történt. Jöjjön gyorsan.” Lassan, megfontoltan válaszolt.

– Tényleg azt akarja, hogy kimásszak az ágyamból és most rögtön odamenjek magához?

– Igen, most rögtön. Kérem.

– Na jó, átmegyek.

Klausner leült a telefon mellé és várt. Próbálta fölidézni, milyen is volt a fa sikoltása, de nem tudta. Csak arra emlékezett, hogy hihetetlenül erős volt és olyan félelmetes, hogy csaknem hányingere támadt a rémülettől. Megpróbálta elképzelni, vajon milyen hangot adna egy ember, ha a talajhoz horgonyozva kellene állnia, és valaki szánt szándékkal a lábára sújtana egy kis éles tárggyal, úgy, hogy a penge mélyen beleszoruljon a sebbe. Vajon hasonlítana-e a két hang? Nem. Bizonyára egészen más lenne. A fa sikoltása rosszabb volt bármely emberi fájdalomkiáltásnál, mert rémisztő volt és meghatározhatatlan, az embertől annyira idegen. Most más élőlényekre próbált gondolni; az első dolog, ami az eszébe jutott, egy sárguló, hullámozó búzatábla volt, ahogy az aratógép végighalad rajta, egymás után átvágja a szárakat, minden egyes másodpercben ötszázat. Ó, Istenem, gondolta, milyen lehet vajon az a zaj? Ötszáz búzanövény kiált egyszerre ugyanabban a másodpercben, aztán a következő másodpercben ugyanannyi levágott búzaszál kiált, és... – nem, gondolta, nem akarok kimenni a búzaföldre a gépemmel. Soha többé nem ennék kenyeret. Na és a krumplik, a káposzták, a sárgarépák, a hagymák? És az almák? Ó, nem. Az almákkal

másképpen van. Azok, ha megérnek, maguktól is leesnek. Tehát ha hagyja az ember, hogy maguktól leessenek, nem pedig a fák ágáról tépi le őket, az rendben van. De zöldségekről szó sem lehet. Krumpliról sem, például. A krumpli minden biztonnyal sikolt; a répa is, a hagyma is, a káposzta...

Ekkor meghallotta a kapuzár kattánását, s már ugrott is, hogy elébe menjen az orvosnak, aki már közelített az ösvényen, kezében kis fekete orvosi táskájával.

– Nos – mondta Scott –, mi az a nagy gond?

– Jöjjön velem, doktor. Azt akarom, hogy hallja. Azért hívtam, mert még csak magának beszéltem róla. Átmegyünk a parkba. Ugye velem jön?

A doktor Klausnerre nézett. Most sokkal nyugodtabbnak látszott. Arcán nyoma sem volt örület vagy hisztéria nyomainak, pusztán izgatott volt és némileg zavarodott.

Átmentek az úton a parkba, Klausner odavezette a doktort a lombos bükkhöz, amelynek tövében ott feküdt a szerkezet hosszúka, koporsó alakú fekete doboza – és a fejsze.

– Miért hozta ki ide? – kérdezte a doktor.

– Egy fával is ki akartam próbálni. A kertben pedig nincs elég nagy fa.

– És miért hozta a fejszét?

– Egy pillanat múlva megérti. De most kérem, tegye föl a fejhallgatót, figyeljen. Erősen összpontosítson, utána pedig írja körül részletesen, hogy mit hallott. Egészen biztos akarok lenni a dologban...

A doktor elmosolyodott, majd fogta a fejhallgatót és a fülére helyezte.

Klausner lehajolt, bekapcsolta a szerkezetet, aztán fölemelte a fejszét, és szélesre tárt lábakkal elhelyezkedett, csapásra készen. Egy pillanatig habozott.

– Hall valamit? – kérdezte a doktort.

– Mit kérdezett?

– Azt, hogy *hall-e* valamit?

– Csak valami zúgásfélét.

Klausner csak állt, kezében a fejszével, és próbálta rávenni magát, hogy lesújtsa a fa tövére – de felidéződött benne a zaj, amit az előző alkalommal hallott; ettől egy pillanatra ismét elbizonytalanodott.

– Mire vár? – kérdezte az orvos.

– Semmire – válaszolta, majd fölemelte a szerszámot, meglendítette, és miközben lendítette, úgy érezte, legalábbis meg tudott volna esküdni, hogy úgy érezte, mintha lába alatt megmozdult volna a föld, mintha a fa gyökerei mocorognának a föld alatt, de már késő volt megállítani a suhanó vasat, és a fejsze éle mélyen a fa törzsébe vágódott, Ugyanebben a pillanatban, magasan a fejük fölött, hangos reccsenést hallottak és levélsuhogást; mindketten fölpillantottak, és Scott fölkiáltott.

– Vigyázzon! Fusson, ember! Gyorsan, fusson!

A doktor letépte a fejről a fejhallgatót, és amilyen gyorsan csak tudott, futásnak eredt, Klausner azonban csak állt, mintha földbe gyökerezett volna a lába az ámulattól, nézett fölfelé a hatalmas, legalább hatvan lábnyi hosszú ágra, amint az lassan kezdett recsegve-ropogva lehajolni, kettétörve, forgácsokat szórva legvastagabb pontján, ott, ahol a törzshöz csatlakozott. Az ág óriási csattanással ért földet, s Klausner még éppen idejében félre tudott ugrani. Az ág a dobozra zuhant és darabokra törte.

– Úristen! – kiáltott az orvos, és már futott is visszafelé. – Hát ez majdnem elkapta! Egy pillanatig azt hittem, hogy magára zuhan.

Klausner továbbra is csak bámulta a fát. Nagy fejét egyik vállára ejtette, sima, fehér arcán pedig feszült, rémült kifejezés ült. Lassan odalépett a fához és óvatosan kilazította a fejszét a törzsből.

– Hallotta? – kérdezte a másikhöz fordulva. Hangja alig volt hallható.

Scott még mindig erősen zihált a futás és a hirtelen izgatottság miatt.

– Mit kellett volna hallanom?

– A fülhallgatójában. Hallott valamit, amikor a fejsze lesújtott?

Az orvos dörzsölni kezdte a tarkóját.

– Hát – mondta – ami azt illeti... – Egy pillanatig habozott, szemöldökét ráncolta és ajkait harapdálta. – Nem, nem vagyok egészen biztos. Semmiképpen sem lehetek biztos. Nem hiszem, hogy akár egy másodpercig is a fülemben lett volna ez az ízé... azután persze, hogy a fejsze becsapódott.

– Persze, persze – de mit hallott?

– Nem tudom – mondta a doktor. – Nem tudom, mit hallottam. Valószínűleg a reccsenést, amikor eltört az ág. – Hadarva beszélt, mint akit bosszantanak a kérdések.

– De mégis... milyen hangja volt? – Klausner kissé előredőlt, kutató tekintettel a doktor arcába nézett. – Milyen hangja volt pontosan?

– A pokolba is! – felelt az orvos. – Isten bizony nem tudom, ha mondom. Őszintén szólva jobban érdekelt, hogy ép bőrrel megússzam a dolgot. Hagyjuk a fenébe.

– Dr. Scott, *milyen hangja volt?*

– Az Isten szerelmére, honnan tudhatnám, hiszen a fél fa rám akart dőlni; az életemért futottam, ember!

Határozottan idegesnek látszott, annyira, hogy az még Klausnernak is föltűnt.

Mozdulatlanul állt, bámult az orvosra, egy teljes fél percig meg sem szólalt.

A másik kinyújtotta a lábát, vállat vont, félig már hátat is fordított, hogy távozzék.

– Nos – mondta –, azt hiszem jobb lesz, ha szépen visszamegyünk.

– Nézze – mondta a kis ember, és sima, fehér arca egyszerre a szivárvány színeiben kezdett pompázni. – Ide figyeljen, doktor. Varrja össze. – Ujjával a sebre mutatott, amelyet a fejsze éle ejtett a fa derekán. – Varrja össze most rögtön.

– Ne bolondozzon – szólalt meg bosszankodva az orvos.

– Tegye, amit mondok. Varrja össze. – Klausner marokra fogta a fejszenyelet, és halkan, különös, csaknem fenyegető hangon beszélt.

– Ne bolondozzon már – folytatta Scott –, fát nem tudok varrni. Jöjjön. Menjünk inkább vissza.

– Azt mondja, fát nem tud varrni?

– Hát persze hogy nem, hogy is tudnék?

– Van jód a táskájában?

– És ha van?

– Tegyen rá jódot. Csípni fogja, de az ellen nincs mit tenni.

– Ide figyeljen, jóember – mondta az orvos, és újra megfordult, mintha menni akarna. – Ne bolondozzunk itt. Menjünk szépen vissza a házba, ott majd...

– *Tegyen rá jódot!*

Scott habozott egy percig. Láta, ahogy Klausner ujjai rászorulnak a fejszenyéltre. Fölismerte, hogy az egyetlen alternatíva a futás lenne, erre azonban nem szívesen vállalkozott volna.

– Rendben. Bejódozom.

Fölemelte fekete táskáját, amely úgy tíz lépésnyire hevert a fűben, kinyitotta, kivett egy fiola jódot meg egy vattapamacsot. Odalépett a fához, kivette az üvegből a dugót, benedvesítette jóddal a vattadarabot és elkezdte átítatni vele a sebet.

Egyik szemét közben Klausneren tartotta, aki mozdulatlanul állt mellette, kezében a fejszével, és figyelt.

– Itassa jól át.

– Persze.

– Most a másikat is; ott, éppen efölött!

Az orvos megtette, amit kért.

– Na látja. Most már jobb.

Fölegyenesedett, és arcán erőltetett komolysággal vizsgálgatta művét.

– Ez majd rendbe hozza.

Klausner közelebb jött, és maga is alaposan megvizsgálta a két hasítékot.

– Így jó – mondta, s nagy fejével lassan bólogatni kezdett. – Ez majd szépen rendbe hozza. – Hátrébb lépett. – Ugye holnap is megnézi majd?

– Hát persze, hogy meg. Hogyne nézném meg.

– Tesz rá megint jódot?

– Hogyne, ha szükséges.

– Köszönöm, doktor – hálálkodott Klausner; ismét bólintott, majd ledobta a fejszét a földre, s arca hirtelen vad, izgatott mosolyra derült, az orvos pedig fürgén odalépett hozzá és gyengéden karon ragadva így szólt.

– Jöjjön, mennünk kell! – s már indultak is, mentek sietős léptekkel, ők ketten, csöndben, át a parkon, át az úton, vissza a házba.

A festmény

Majdnem éjfél van már, és tudom, hogy ha most nem kezdem el írni ezt a történetet, akkor sohasem. Egész este itt ültem, megpróbáltam arra kényszeríteni magam, hogy elkezdjem, de minél többet gondolkodom, annál inkább elborzadok, szégyenkezem és elkecseregettem vagyok.

Elképzelésem – mely szerintem jó – az volt, hogy vallomástétel és analízis útján tárjam fel okát – vagy mindenesetre valami igazolását – a Janet de Pelagiával szembeni gyalázatos viselkedésemnek. Lényegében egy képzeletbeli és együttérző hallgatósághoz akartam intézni szavaim, egyfajta mitikus Te-hez, aki finom és megértő, s akinek elmondhatnám ennek a szerencsétlen történetnek minden részletét.

Csak remélni merem, hogy nem vagyok túlságosan izgatott a próbálkozáshoz.

Ha egészen őszinte akarok lenni magamhoz, azt hiszem, be kell ismernem, hogy legjobban nem is saját szégyenérzetem zavar, hanem az a sérelem, amit szegény Janetnek okoztam. Annak tudata, hogy teljesen hülyét csináltam magamból, és hogy barátaim – ha még annak nevezhetem őket –, ezek a melegszívű és szeretetre méltó emberek, akik olyan gyakran jártak a házamba, most bizonyára csak egy gonosz, bosszúálló öregembernek tartanak. Igen, bizonyára ez fáj igazán. Ha elárulom, hogy kizárólag barátaim jelentették az életet számomra, akkor talán érthetővé válik az egész.

Tennem kell azonban egy kis kitérőt, hogy elmondjam, nagyjából miféle személyiség is vagyok én.

Nos, lássuk csak. Most, hogy ezen gondolkodom, azt hiszem, egy olyan típushoz tartozom, ami elég ritka, mindazonáltal egész pontosan definiálható: gazdag, saját pénzéből élő, kulturált, középkorú férfi, akit barátai (gondos mérlegelés után választottam

ezt a szót) imádnak gondoskodó kedvességéért, pénzéért, tudós humanista fellépéséért, nagylelkűségéért, és őszintén remélem, hogy még önmagáért is. Afelől egészen biztos vagyok, hogy ezt a típust csak olyan nagyvárosokban lehet megtalálni, mint London, Párizs, New York. Pénzét még valamelyik megboldogult őse kereste meg, akinek emlékét hajlamos kissé lebecsülni. Ez talán nem is az ő hibája: van valami az alkatában, ami arra kényszeríti, hogy lenézzen mindenkit, aki nem képes különbséget tenni Rockingham és Spode, Waterford és Venetian, Sheraton és Chippendale, Monet és Manet vagy Pommard és Montrachet között.

Ezért is tekinthetjük őt ingyencnék, aki mindennek fölött kiváló ízléssel ítél. Constable, Bonington, Lautrec, Redon, Vuillard, Matthew Smith mesés és gyönyörű képei, melyek pontosan olyan remekművek, mint a Tate Gallery-ben láthatók, a bizonytalanság légkörét alakítják ki körülötte az otthonában. Szinte szívfájdító, lélegzetelállító és talán ijesztő is ez az atmoszféra, mert hát valóban ijesztő arra gondolni, hogy – ha úgy tartaná kedve – joga és hatalma van széthasítani, szétszaggatni vagy ökölrel belevágni egy gyönyörű Dedham Vale-be, egy Mont Saint-Victoire-ba, egy Arles-i búzamezőbe, egy Tahiti lányba vagy Madame Cézanne portréjába. Azokról a falakról, ahol ezek a csodák függnek, a tündöklő nagyság arany ragyogása sugárzik, a pompa finom áradása. A szerencsés kiválasztott ilyen környezetben él, mozog és szórakozik, azzal a fortélyos nemtörődömséggel, amiben egyáltalán nem kezdő.

Az illető természetesen mindig agglegény, s bár tehetné, mégis úgy tűnik, sohasem bonyolódik szerelmi ügyekbe azokkal a nőekkel, akik körülveszik, és akik olyan mélységesen szeretik őt. Egyszerűen lehetséges, hogy – talán már önöknek is feltűnt – legbelül van benne valami frusztráció, elégedetlenség és csüggedtség. Talán még enyhe aberráltság is.

Nem hiszem, hogy bármi egyebet kell még mondanom. Nagyon őszinte voltam. Bizonyára megismertek már annyira, hogy helyesen ítéljenek meg, és – talán remélhetem – szimpátiát érezzenek

irántam, amikor végighallgatják a történetem. Végül esetleg úgy döntenek, hogy a felelősség nagy részét nem is rám, hanem egy (Lady) Gladys Ponsonby nevű hölgyre kell hárítani mindazért, ami történt. Végül is ő volt az, aki elkezdte az egészet. Ha nem kísértem volna haza Lady Ponsonbyt hat hónappal ezelőtt, s ha ő nem beszélt volna nekem olyan szabadosan bizonyos emberekről és bizonyos dolgokról, akkor ez a tragikus eset sohasem történt volna meg.

Az elmúlt év decemberében kezdődött. Ha jól emlékszem, épp Ashendenéknél vacsoráztam a gyönyörű házukban, mely a Regent Park déli szélére néz. Az emberek párosával jöttek, kivéve Gladys Ponsonbyt és jómagamat. Így amikor elérkezett a távozás ideje, természetesen felajánlottam neki, hogy hazakísérem.

Elfogadta az ajánlatom, és együtt távoztunk, majd ültünk be a kocsimba. Mikor azonban megérkeztünk a házához, ragaszkodott hozzá, hogy menjek be és igyak egy szíverősítőt, mint mondta: az útra. Nem akartam mogorvának tűnni, ezért megkértem a sofőrt, hogy várjon, és követtem őt a házba.

Gladys Ponsonby szokatlanul alacsony nő, bizonyára nem több, mint száznegyvenöt centi, vagy talán még ennél is kevesebb. Egyike azon kicsi embereknek, akik mellett az a komikus, meglehetősen bizonytalan érzés fog el, hogy széken állok. Egyébként özvegy, néhány évvel fiatalabb, mint én (ötvenhárom vagy ötvennégy éves lehet), és lehetséges, hogy harminc évvel ezelőtt egészen vonzó kis teremtmény volt. Arca azonban mostanra már megereszkedett, ráncossá és jellegtelenné vált.

Vonásai, valamint szeme, orra, szája, álla már elmerültek a zsír mocsarában, úgyhogy szinte észrevétlenné váltak. A szája talán mégsem, de ez meg – nem tehetek róla – lazacra emlékeztetett.

A nappaliban ültünk le, s miközben kitöltötte a brandyt, észrevettem, hogy a keze egy csöppet remeg. A hölgy kissé fáradt, gondoltam magamban, tehát nem szabad sokáig maradni. Mindketten leültünk a kanapéra, és egy ideig Ashendenék partijáról

beszélgettünk, és persze azokról az emberekről is, akik jelen voltak. Végül fölálltam, távozásra készen.

– Üljön le, Lionel – mondta. – Igyon még egy brandyt.

– Nem, igazán mennem kell.

– Üljön le, és ne legyen már olyan merev. Én iszom még egyet, maga meg legalább elszórakoztat, míg iszom.

Figyeltem, ahogyan a tálalóhoz ment a csöpp kis asszony, kissé ingatagon, poharát két kezében tartva maga előtt, mintha valamit kínálna. Ennek a hihetetlenül alacsony, tömzsi és merev kis nőnek a járása hirtelen azt a nevetséges képzetet ébresztette bennem, hogy térd fölött nincsenek lábai.

– Lionel, min kuncog? – Félig megfordult és rám pillantott, míg kitöltötte az italt, ami egy kicsit ki is lötytyent a pohár szélén.

– Ah, semmin, kedves. Semmin.

– Nos akkor hagyja csak abba, és mondja meg, hogy mit gondol az új portrémról. – A kandalló fölötti nagy vászonra mutatott, amit tekintetemmel azóta próbáltam kerülni, mióta beléptem a szobába. Visszataszító volt, ha jól tudom, az a piktor festette, akiért most London őrvöng, egy John Royden nevű, nagyon közepes festő. Gladys életnagyságú portréja volt, azzal a bizonyos technikai trükkel megfestve, amelynek révén magas és egészen csábító teremtés lett belőle.

– Bájjos – mondtam.

– Ugyebár. Úgy örülök, hogy magának is tetszik.

– Egész bájjos.

– Azt hiszem, John Royden zseni. Nem gondolja, Lionel?

– Nos ez talán egy kissé túlzás.

– Úgy érti, hogy még egy kicsit korai biztosat mondani?

– Pontosan.

– De figyeljen csak rám egy pillanatra, Lionel. Talán kissé meg fogja lepni, de John Royden most annyira felkapott, hogy ezer guinea alatt szoba sem áll senkivel.

– Valóban?

- Igen, de mégis mindenki sorban áll, hogy megfestesse magát.
- Érdekes.
- Nos, nézzük csak Mr. Cézanne-t vagy mi is a neve. Lefogadom, hogy sohasem kapott ekkora pénzt életében.
- Soha.
- Ön mégis azt állítja, hogy zseni volt?
- Valami olyasmi, azt hiszem.
- Akkor Royden is az – mondta, ismét elhelyezkedve a kanapén. – A pénz ezt bizonyítja.

Egy ideig csendben ült, brandyjét szürcsölgette, lehetetlen volt nem észrevenni, hogy kezének bizonytalansága miatt, a pohár széle az alsó ajkának ütközött.

Tudta, hogy figyelem, és anélkül, hogy a fejét megmozdította volna, tekintetét felém fordította, s a szeme sarkából méregetett gyanakvóan.

- Most hol járnak a gondolatai?

Ha van valami a világon, amit ki nem állhatok, ez a kifejezés az. Egész egyszerűen fizikai fájdalmat okoz a mellkasomban, ezért most is köhögni kezdtem.

- Ugyan, Lionel, hol jár az esze?

Csak a fejem ráztam, képtelen voltam válaszolni. Hirtelen elfordult, és poharát a bal oldalon lévő kis asztalra tette olyan mozdulattal, ami valamiért azt sugallta, hogy goromba visszautasításban volt része, s ezért most cselekvésre készül. A beállott csendben meglehetősen kényelmetlenül váraкоztam, hiszen semmi mondanivalóm nem volt. Ezért jelentős előkészületek közepette szivarra gyújtottam, fürkésző tekintettel méregetve a szivar hamuját, és lassan eregetve a füstöt a mennyezet felé. Ő azonban meg sem moccan. Olyasvalamit kezdtem érezni, ami nagyon nem tetszett; a rosszindulatú tépelődés hangulata telepedett rá, ami arra készítetett, hogy gyorsan felálljak és elmenjek. Amikor ismét felnézett, ravaszul rám mosolygott azokkal a kis besüppedt szemeivel, szája azonban – akár egy lazacé – teljesen merev maradt.

- Lionel, azt hiszem, elmondok magának egy titkot.
- De igazán, Gladys, most már mennem kell.
- Ne ijedjen meg, Lionel. Nem fogom zavarba hozni. Hirtelen olyan riadtnak látszik.
- Nem vagyok otthonos a titkok világában – jelentettem ki.
- Egy ideje már arra gondolok, hogy mivel olyan nagy képszakértő, ez bizonyára érdekelni fogja.

Mereven ült, kivéve ujjai ideges mozgását. Megállás nélkül csavargatta őket egymás köré, és az egésznek olyan hatása volt, mintha egy fészakalja kis, fehér kígyó tekergőzne az ölében.

- Nem akarja meghallgatni a titkomat, Lionel?
- Tudja, hogy nem erről van szó. Egyszerűen olyan késő van már...
- Ez valószínűleg London legjobban őrzött titka. Azt hiszem, hogy körülbelül – lássuk csak... körülbelül harminc vagy negyven nő számára ismert összesen, és egyetlen férfi sem tud róla. Kivéve természetesen őt: John Roydent.

Nem óhajtottam bátorítani a folytatásra, tehát nem szólaltam meg.

- De mindenekelőtt ígérje meg... ígérje meg, hogy egyetlen léleknek sem mondja el.
- Te jó Isten!
- Ígérje meg, Lionel!
- Igen, Gladys, rendben, megígérem.
- Helyes, akkor figyeljen. – A brandyspoharáért nyúlt, és kényelmesen elhelyezkedett a kanapé másik sarkában. – Föltételezem tudja, hogy John Royden csak nőket fest.
- Nem tudtam.
- Ezek mindig teljes alakos portrék, álló vagy ülő helyzetben, mint az enyém is ott. Nos, nézze csak meg alaposan, Lionel. Látja, milyen gyönyörűen van a ruha megfestve?
- Nos...
- Menjen csak oda, és vegye alaposan szemügyre, kérem.

Kissé vonakodva álltam fel, majd odamentem, hogy megvizsgáljam a képet. Meglepetésemre felfedeztem, hogy a ruha festése olyan vastagon volt felrakva, hogy valóságosan kiemelkedett a kép síkjából. Ez a maga módján egészen hatásos kis trükk, azonban sem túlságosan nehéz, sem egészen eredeti nem volt.

– Látja? – tette föl a kérdést. – Ugyebár jó vastag a festék ott, ahol a ruha van.

– Igen.

– De ennél többről van szó, tudja Lionel. Azt hiszem, a legjobb az lesz, ha elmondom, mi történt a legelső alkalommal, amikor elmentem, hogy modellt üljek.

Oh, egek, milyen unalmas ez a nő! Azon tűnődtem, hogyan tudnék megszabadulni.

– Körülbelül egy évvel ezelőtt történt. Pontosan emlékszem, mennyire izgatott voltam, amikor beléptem a nagy festő műtermébe. Egy csodálatos új ruhát vettem föl, amit Norman Hartnellnél vásároltam, és egy rendkívüli kis kalapot, így mentem el hozzá. Mr. Royden engedett be az ajtón, és természetesen azonnal elbűvölt. Kis hegyes szakála volt, borzongató kék szeme, és fekete bársony kabátot viselt. A műterem hatalmas, vörös bársony kanapékkal, bársony székekkel, és bársony függönyökkel. Imádta a bársonyt, még a szőnyeg is bársony volt. Leültetett, italt adott, és rögtön a lényegre tért. Arról beszélt, hogy a többi művésztől teljesen különböző módon fest. Véleménye szerint, mondta, ha egy nő testét festik meg, a tökéletesség elérésének csak egy módja van, és nem szabad megbotránkoznom, amikor majd meghallom, hogy mi az.

– Nem hiszem, hogy meg fogok botránkozni, Mr. Royden – nyugtattam meg.

– Biztos vagyok benne, hogy nem – mondta. A legcsodálatosabb fehér fogai voltak, és különös csillogással tűntek elő a szakállából, amikor mosolygott. – Nos a következőről van szó – folytatta. – Vizsgálja meg bármelyik női portrét – nem számít, ki festette –, és mit fog látni? Legyen a ruha akármilyen csodálatosan is megfestve,

valami mesterkéeltséget érezni rajta, valami laposságot az egész festményen, mintha a ruha egy fatuskóra volna redőzve. Tudja, miért van ez?

– Nem, Mr. Royden, nem tudom.

– Mert a festők maguk sem tudják, hogy mi van a ruha alatt.

Gladys Ponsonby szünetet tartott, hogy egy kicsit beleszürcsöljön a brandyjébe.

– Ne nézzon olyan riadtan, Lionel – fordult újból hozzám. – Nincs ebben semmi rossz, maradjon nyugodtan, hadd fejezzem be. – Mr. Royden folytatta: – Ezért ragaszkodom mindenekeelőtt ahhoz, hogy meztelenül fessek meg a modelljeimet.

– Jó egek, Mr. Royden – kiáltottam fel.

– Ha ellenvetései vannak, Lady Ponsonby, kisebb engedményeket tehetek – egyezkedett –, de előnyben részesítem a másik módszert.

– Igazán nem is tudom, Mr. Royden.

– Mikor elkészülök veled, már tetszeni fog. Néhány hetet azonban várnunk kell, míg megszárad a festék. Akkor visszajön, és ráfestem az alsóneműjét. Amikor pedig az is megszárad, ráfestem a ruháját. Ugye milyen egyszerű?

– Ez az ember egy kiállhatatlan, nagyképű hólyag – jegyeztem meg.

– Nem, Lionel, nem. Egyáltalán nincs igaza. Ha csak egyszer is hallotta volna őt beszélni erről, tudná, milyen bájos, eredeti és őszinte. Bárki láthatja rajta, hogy át is érzi, amit mond.

– Higgye el nekem Gladys, ez egy nagyképű hólyag.

– Ne bolondozzon, Lionel. Egyébként is hagyjuk abba. Az első dolog, amit közöltem veled, az volt, hogy férjem (aki akkor még élt) nem fog egyetérteni.

– A férjének ezt sohasem kell megtudnia – válaszolt. – Miért zavarná veled? Titkomról senki sem tud azokon a nőkön kívül, akiket lefestettem.

Amikor még egy kicsit tovább protestáltam, emlékszem, még hozzátette:

– Drága Lady Ponsonby, nincs ebben semmi erkölcstelen. A művészet csak akkor immorális, amikor amatőrök művelik. Ugyanez a helyzet az orvosnál is, a tudomány esetében. Ha orvos előtt kell levetkőznie, valószínűleg nem tiltakozik, ugyebár.

Azt válaszoltam, hogy ha csak fülfájás miatt mennék, akkor igen. Ezen jót nevetett. Tovább folytatta, és el kell ismernem, nagyon meggyőző volt, úgyhogy egy idő után beadtam a derekam, és ezzel kész. Most tehát, Lionel drágám, ismeri a titkom.

Felkelt és átvágott a szobán, egy újabb adag brandyért.

– Gladys, ez tényleg igaz?

– Természetesen.

– Úgy érti... azt akarja mondani, hogy valóban így festi le a megrendelőit?

– Persze. A vicc az egészben az, hogy erről a férjek sohasem tudnak meg semmit. Ők csak feleségük teljes öltözetű, szép portréját látják. Egyébként semmi rossz nincs abban, ha valakit meztelenül festenek le. A művészek mindig is ezt csinálják.

– A teremtésit, ennek a fickónak aztán vastag bőr van a képén.

– Én viszont azt hiszem, zseni.

– Lefogadom, hogy Goyától vette az ötletet...

– Ostobaság, Lionel.

– Természetesen igaza van, de figyeljen csak, Gladys. Szeretném, ha elárulna nekem valamit. Nem tudott véletlenül valamit Roydennek erről a sajtószerű festői technikájáról, mielőtt elment hozzá?

Amikor a kérdés elhangzott, Gladys Ponsonby éppen a brandy kitöltésével volt elfoglalva. Egy kicsit habozott, majd felém fordult, rám nézett, szája sarkában finom mosoly bujkált.

– A fene essen magába, Lionel – mondta. – Maga túl okos. Sohasem hagyja, hogy egyetlen dologgal megússzam.

– Tehát tudta?

– Persze, hogy tudtam. Hermione Girdstone mondta el.

Pontosan így gondoltam én is.

– Akkor sincs semmi rossz benne.

– Nincs hát – feleltem. – Abszolút semmi. Most már teljesen világos minden. Ez a Royden valóban egy felfuvalkodott, beképzelt hólyag, aki a legcsinosabb kis lélektani trükkal operál, amit valaha is láttam. Emberünk nagyon jól tudja, hogy van az óvárosban egy gazdag, tétlen és közönyös nőtársaság, amely délben kel fel, és a nap hátralévő részét azzal tölti, hogy megpróbál unalmától megszabadulni briddzsel, kanasztával és vásárlással, amíg el nem érkezik a koktél ideje. Minden vágyuk egy kis izgalom, valami rendkívüli, és minél drágább, annál jobb. Az ilyen szórakozás híre futótűzként terjed köztük, mint a bárányhimlő. Magam előtt látom a nagydarab, kövér Hermione Girdstone-t, amint a kanaszta-asztal fölé hajolva mesél róla a barátnőinek: „Te jó Isten, ez egyszerűen elragadó... el sem tudom mondani nektek, mennyire felkavaró... sokkal nagyobb élmény, mint orvoshoz járni...”

– Nem fogja elmondani senkinek, Lionel, ugye? Megígérte.

– Nem, persze, hogy nem. De most már mennem kell, Gladys, tényleg...

– Ne csacsiskodjon már. Csak most kezdem jól érezni magam. Legalább addig maradjon, míg befejezem az italom.

Így hát nyugodtan ültem a kanapén, míg Gladys Ponsonby folytatta a véget nem érő brandy kortyolgatását. Zsír párnákba süppedt kis szemei sarkából még mindig rám figyelt, azon a bizonyos kárhozatos, fürkésző módon, és úgy éreztem, hogy valami újabb kellemetlenségen vagy botrányon töri a fejét. Volt valami kígyószerű ezekben a szemekben és a száj furcsa vonalában. A levegőben – bár lehet, hogy csak én képzeltem – a veszély alig érezhető illata terjengett.

Aztán hirtelen, olyan hirtelen, hogy szinte felugrottam, így szólt:

– Lionel, mi is ez a dolog, amit magáról és Janet de Pelagiáról hallok?

– Na de Gladys, kérem...

– Lionel, maga elpirult.

– Csacsiság.

- Csak nem azt akarja mondai, hogy a koros agglegény...
- Gladys, ez kész abszurditás. – Ismét előkészületeket tettem a távozásra, de ő kezét a térdemre téve megállított.
- Még most sem tudja Lionel, hogy nincsenek titkok?
- Janet kedves lány.
- Lánynak már aligha nevezheti – Gladys Ponsonby szünetet tartott, belebámulva nagy brandyspoharába, melyet a két kezéből formált kehelyben tartott –, de természetesen egyetértek önnel, Lionel, hogy Janet minden tekintetben csodálatos teremtés. Kivéve... – és most nagyon lassan, tagoltan ejtette ki a szavakat – ... kivéve, hogy néha egészen különleges dolgokat mond.
- Miféle dolgokat?
- Különbéféket, maga is tudja... különféle dolgokat, különféle emberekről. Magáról is például.
- Mit mondott rólam?
- Semmit. Egyáltalán semmit, Lionel. Nem is érdekelné magát.
- Tehát mit mondott rólam?
- Nincs értelme, nem érdemes megismételni, egészen őszintén, semmi értelme. Egyszerűen csak kicsit megütköztem rajta, minthogy kissé furcsán hatott akkor.
- Gladys, mit mondott Janet? – Mialatt a válaszra vártam, éreztem, hogy kiver az izzadság, a veríték ellepi az egész testem.
- Nos nézzük csak. Természetesen csak tréfálkozott, és én nem is álmodtam, hogy beszéljek erről önnek, de feltételezem, ő is mondott magának arról valamit, hogy mennyire unalmas volt számára ez az egész.
- Ez az egész mi?
- Az, hogy szinte minden este együtt jártak el vacsorázni, meg effélék.
- Azt mondta, hogy unalmas volt?
- Igen. – Gladys Ponsonby egy utolsó korttyal kiitta brandyjét, és felegyenesedett. – Ha igazán tudni akarja, Janet azt mondta, hogy pokolian unalmas volt. És még...

- Mit mondott még?
- Ugyan Lionel, nem kell úgy izgulni. Csak a maga érdekében mondom el.
- Akkor kérem, igyekezzen, és mondjon el mindent.
- Egyszerűen csak kanasztáztam ma délután Janettel, és megkérdeztem, hogy ráér-e holnap velem vacsorázni. Azt mondta, hogy nem.
- Folytassa.
- Nos, valójában inkább azt mondta: „Azzal a pokolian unalmas, öreg Lionel Lampsonnal fogok vacsorázni.”
- Janet ezt mondta?
- Igen, Lionel kedves.
- És még mit?
- Nos ennyi elég. Nem hiszem, hogy a többit is el kellene mondanom.
- Fejezze be, kérem!
- Na de Lionel, ne kiabáljon így rám. Ha ragaszkodik hozzá, természetesen elmesélem önnek. Tulajdonképpen nem tekinteném igaz barátjának magam, ha nem tenném meg. Nem gondolja, hogy az igazi barátság jele, amikor két olyan ember, mint mi...
- Gladys, kérem, igyekezzen.
- Jó egek, időt kell adnia, hogy gondolkozzam. Nos, hadd lássam csak... Ha jól emlékszem, pontosan a következőt mondta... – Gladys Ponsonby felült a szófán, lábai nem egészen értek le a padlóra, tekintete eltávolodott most tőlem, a falat nézte, és nagyon ügyesen utánozni kezdte azt mély tónusú hangot, amit olyan jól ismertem. – „Olyan unalmas alak, te jó Isten, Lionelnél mindig pontosan meg tudod mondani, mi fog történni, az elejétől a végéig. Vacsorázni a Savoy Grillbe szoktunk eljárni... mindig a Savoy Grillbe. Aztán két órán át hallgatnom kell ezt a nagyképű, öreg... úgy értem, végig kell hallgatnom a dűnnyögését képekről és porcelánokról... mindig képekről és porcelánokról. Hazafelé a taxiban a kezemért nyúl, közelebb hajol – miközben megcsap az áporodott szivarfüst és

brandy szaga –, majd arról kezd beszélni, hogy mennyire szeretné, óh mennyire szeretné, ha csak húsz évvel fiatalabb lenne. Mire én: Lenne olyan kedves kinyitni az ablakot, ha nincs ellene kifogása. Aztán megérkezünk a házamhoz, és megkérem, hogy maradjon a taxiban, de ő elereszti a füle mellett, és gyorsan kifizeti. Aztán az ajtóban, mialatt a kulcsom előhalászom, álldogál mellettem azzal a gyagyás spániel tekintettel a szemében, míg én lassan a kulcsom a zárba csúsztatom és elfordítom, majd – nagyon gyorsan, mielőtt megmoccanna – elköszönök, beugrom az ajtón és becsukom magam mögött..." No de Lionel, mi a baj, kedves? Kimondottan betegesen néz ki...

Ennél a pontnál, szerencsés módon, bizonyára elájultam. Gyakorlatilag semmire sem emlékszem ennek a rettenetes éjszakának a hátralévő részéből, kivéve azt a tétova és zavarba ejtő gyanút, hogy amikor teljesen letörten magamhoz tértem, hagytam, hogy Gladys Ponsonby változatos módokon vigasztaljon. Később, azt hiszem, kisétáltam a házból, és egy kocsit hazavitt, de többé-kevésbé öntudatlan maradtam minden körülöttem lévő dologgal kapcsolatban, míg másnap föl nem ébredtem az ágyamban.

Nagyon gyengének és reszketegnek éreztem magam. Lehunyt szemmel feküdtem, az elmúlt éjszaka eseményeit próbálgattam összerakni: Gladys Ponsonby nappaliját, Gladyst, a kanapén kuporgó, brandyjét kortyolgató Gladyst, kis ráncos arcát, lazacra emlékeztető száját, és azokat a dolgokat, amiket mondott... Mit is mondott? Ah, igen. Rólam beszélt. Te jó Isten. Janetről és rólam!

Azok a gyalázatos, hihetetlen megjegyzések. Tényleg tehetett Janet ilyen megjegyzéseket? Tehetett?

Emlékszem, Janet de Pelagia iránti gyűlöletem milyen ijesztő gyorsasággal kezdett növekedni. Az egész néhány perc alatt történt: a gyűlölet hirtelen, erőszakos feltörése, ami egészen betöltött, olyannyira, hogy azt hittem, kirobban belőlem. Megpróbáltam elhessegetni, de annyira a hatalmában tartott, hogy lázas sietséggel

a bosszú módozatait kezdtem fontolgatni, mint egy alávaló gengszter.

Különös viselkedés egy olyan ember részéről, mint én, mondhatnák, erre én azt felelném, hogy nem igazán, ha a körülményeket is figyelembe veszik. Felfogásom szerint ez olyasfajta dolog, ami gyilkosságba hajszolhatja az embert. Tulajdonképpen még jómagam is gyilkossá válhattam volna, ha viszolygásom az erőszaktól nem készítet arra, hogy áldozatom számára kifinomultabb és kevésbé fájdalmas büntetést keressek. De a pusztá gyilkosság, döntöttem magamban, túlságosan jó ennek a nőnek és túlságosan durva az én ízlésemnek. Így hát magasabb rendű módszert kezdtem keresni.

Rendes körülmények között nem vagyok számító természetű ember, gyűlöletes dolognak tartom, és semmiféle gyakorlatom nincs ebben. De a düh és gyűlölet meglepő mértékben megélesíti az ember elméjét, így rövidesen egy egész cselszövevény kezdett megformálódni és kibontakozni a fejemben.

Olyan nagyszerű és izgalmas terv rajzolódott ki, hogy teljesen el voltam ragadtatva tőle. Mire minden részletnek megtaláltam a helyét, és legyőztem egy-két ellenérzésemet, kárhozatos, bosszúszomjas tépelődésem átadta helyét valami rendkívüli ujjongásnak, és emlékszem, hogyan kezdtem egészen abszurd módon le a föl ugrálni az ágyamon és tapsolni. A következő dolog, ami tudatosodott bennem az volt, hogy a telefonkönyv az ölemben van, és mohón kutatok egy szám után. Mikor megtaláltam, fölvettem a kagylót, és feltárcsáztam a számot.

– Hello – szóltam a telefonba –, Mr. Roydennel beszélek? Mr. John Roydennel beszélek?

– Igen.

Nos nem volt nehéz rábeszélni a jóembert, hogy ugorjon be hozzám egy percre. Még sohasem találkoztam vele, de persze a nevem ismert volt számára, mind elismert műgyűjtő minőségben,

mind pedig a társasági élet bizonyos jelentőségű szereplőjeként. Nagy hal voltam a számára.

– Lássuk csak, Mr. Lampson – mondta –, azt hiszem, néhány órára szabaddá tudnám tenni magam. Megfelel ez Önnek?

Azt válaszoltam, hogy ez nagyszerű lenne, megadtam a címem, és leraktam a kagylót.

Kiugrottam az ágyból. Hirtelen nagy tettekre készség fogott el. Egy pillanatra a reményvesztettség agóniájába zuhantam, gyilkosságot és öngyilkosságot fontolgatva, de a következő percben már egy Puccini áriát énekeltem a kádban. Időről időre azon kaptam magam, hogy ördögi mozdulatokkal dörzsölöm a tenyerem, mikor pedig tornázás közben megbillentem egy dupla térdhajlításnál, arra eszméltem, hogy a padlón ülök, és kisiskolás módján kacarászom.

Mr. Roydent a megbeszélte időpontban bevezették a könyvtárszobába, és én felálltam az üdvözlésére. Alacsony, nett férfi volt, enyhén rőt kecskeszakállal. Fekete bársony kabátot, rozsdabarna nyakkendőt, piros pulóvert és fekete sevró cipőt viselt. Megszorítottam kis, formás kezét.

– Kedves öntől, Mr. Royden, hogy ilyen gyorsan ide tudott jönni.

– Semmiség, uram. – Ajkai – mint a legtöbb szakállas férfié – nedvesnek és meztelennek tűntek, enyhén illetlen, fénylő rózsaszín látványt nyújtva a szőrbozótban. Miután ismét elmondtam neki, mennyire csodálom műveit, egyenesen rátértem a dolog lényegére.

– Mr. Royden – szóltam ismét –, meglehetősen szokatlan kéréssel fordulok önhöz, úgyszólván valami egészen személyes szívességre akarom megkérni.

– Igen, Mr. Lampson? – A velem szemközti székből ült, fejét hol egyik, hol másik oldalra billentette, gyorsan és hetykén, mint egy madár.

– Természetesen tudom, hogy bízhatom a diszkréciójában bármivel kapcsolatban, amit mondok.

– Abszolút, Mr. Lampson.

– Nagyszerű. Nos, kérésem a következő: van a városban egy bizonyos hölgy, akinek a portréját Önnel szeretném megfestetni. Nagyon szeretném, ha egy szép, róla készült portré a birtokomba kerülne. Azonban van némi nehézség. Például bizonyos okok miatt nem akarom, hogy a hölgy megtudja, miszerint én vagyok a portré megrendelője.

– Úgy érti...

– Pontosan, Mr. Royden. Pontosan ezt akarom mondani. Mint társasági ember, bizonyos vagyok benne, hogy meg fog érteni. – Mosolygott, görbe kis mosollyal, ami alig tört át a szakállán, és megértően bólogatott.

– Nem lehetetlen – tettem hozzá –, hogy egy férfi talán... hogyan is fejezzem ki magam... rendkívüli módon kedvel egy hölgyet, ugyanakkor jó oka van rá, hogy azt akarja, a hölgy mégse tudjon róla?

– Ez több mint lehetséges, Mr. Lampson.

– Néha a férfinak nagyon nagy óvatossággal kell becserkésznie az üldözött vadat, türelmesen várva a megfelelő pillanatra, hogy felfedje magát

– Pontosan, Mr. Lampson.

– Jobb módjai is vannak egy madár megszerzésének, mint az erdőben vadászni rá.

– Valóban így van, Mr. Lampson.

– Mint például egy kis sőt tenni a farkára.

– Ha-ha!

– Rendben, Mr. Royden. Azt hiszem, érti, miről van szó. Nem ismer véletlenül egy Janet de Pelagia nevű hölgyet?

– Janet Pelagia? Lássuk csak... de igen. Legalábbis hallottam róla. Azt határozottan nem állíthatom, hogy ismerem.

– Kár. Ez kissé megnehezíti a dolgot. Gondolja, hogy meg tudna ismerkedni vele egy koktélpartin vagy valami hasonló alkalommal?

– Nem lenne túl bonyolult, Mr. Lampson.

– Kitűnő. Javaslatom ugyanis a következő: odamegy hozzá és elmondja neki, hogy ő az a modell, aki után évek óta kutat, pontosan az az arc, termet, szemszín. Ön ismeri az ilyen dolgokat. Aztán megkérdezi tőle, hogy vállalkozna-e arra, hogy modellt üljön fizetség nélkül. Mondja azt, hogy a képet a következő évi akadémiai kiállításra készíti. Biztosan el lesz ragadtatva attól, hogy az ön segítségére lehet, és megtiszteltetésnek fogja tekinteni, ha fogalmazhatok így. Aztán Ön lefesti őt, a képet kiállítja, majd elküldi a címemre a bemutató után. Magán kívül senkinek sem kell tudnia, hogy én vettem meg.

Mr. John Royden kis, kerek szemei bölcsen figyeltek, míg feje ismét az egyik oldalra billent. A szék szélén ült, és ebben a pozitúrában piros pulóvere elővillant, s így egy vörösbegyre emlékeztetett, amint valami gyanús neszre fülel egy ágon.

– Semmi rossz nincs ebben az egészben – jegyeztem meg. – Egyszerűen nevezze, ha úgy tetszik, egy meglehetősen romantikus hajlandóságú öregember által kitalált, ártalmatlan kis konspirációnak.

– Értem, Mr. Lampson. Értem. – Még mindig hezitálni látszott, így gyorsan hozzátettem:

– Boldogan kifizetem a szokásos tiszteletdíj kétszeresét. – Ez megtette a hatását. Emberem megnyalta a szája szélét.

– Nos Mr. Lampson, meg kell mondanom, hogy az effajta dolgok nem vágnak igazán a szakmámba. Mindenesetre nagyon szívtelen ember lenne az, aki visszautasítana – hogy úgy mondjam – egy romantikus megbízatást.

– Teljes alakos portrét szeretnék, Mr. Royden. Egy nagy vásznat... nézzük csak... megközelítőleg hatvanszor harminchat hüvelykeset. Igen. Azt szeretném, ha állna. Számomra úgy tűnik, ez a legkecsesebb testtartása.

– Teljesen érthető, Mr. Lampson. Nagy öröm lesz ilyen gyönyörű hölgyet festeni.

Remélem is, mondtam magamban. Ahogyan te csinálod az ilyen dolgokat, fiacskám, egészen biztos vagyok benne.

Hangosan csak ennyit mondtam:

– Rendben, Mr. Royden, magára bízom az egészset. És ne feledje, kérem, ez a kis titok kettőnk között marad.

Amikor elment, kényszerítenem kellett magamat, hogy nyugodtan üljek, és huszonöt mély lélegzetet vegyek. Csak ez tudott visszatartani attól, hogy felugorjak és kiáltozzak az örömtől, mint egy idióta. Soha életemben nem éreztem magam így felvillanyozva. Tervem működött. A legnehezebb részét már végrehajtottam. Most várakozás következik, hosszú várakozás. Ahogyan ez az ember fest, hónapokig eltart, amíg befejezi a képet. Csak türelmesen kell várni, ennyi az egész.

Ekkor határoztam el, a pillanat sugallatára, hogy az lesz a legjobb, ha külföldre megyek időközben. Másnap reggel, miután üzenetet küldtem Janetnek (akivel, ha emlékeznek rá, este vacsoráznom kellett volna), amelyben közöltem vele, hogy kötelességeim máshová szólítottak, és elindultam Itáliába.

Ott, mint mindig, most is gyönyörűségesen töltöttem el az időt, amit csak az az állandó, ideges izgalom rontott el, amit a cselekvés színhelyére való visszatérés gondolata okozott.

Végül is négy hónappal később, júliusban érkeztem vissza, az Akadémia megnyitása utáni napon, és nagy megkönnyebbülésemre úgy találtam, hogy távollétemben minden a terv szerint történt. Janet de Pelagia képe elkészült, a kiállításon bemutatták. Igen kedvező méltatások jelentek meg róla, a kritikusok és a közönség egyaránt elemezte. Én magam tartózkodtam attól, hogy elmenjek és megnézzem, de Royden azt mondta telefonon, hogy már több olyan személy érdeklődött, aki meg akarta venni. Természetesen mindenkit úgy informáltak, hogy a kép nem eladó. Amikor a kiállításnak vége volt, Royden leszállította a képet, és megkapta a pénzét.

Azonnal bevitettem a dolgozószobámba, és növekvő izgalommal kezdtem vizsgálni közelről.

Emberem állva festette meg Janetet, fekete estélyi ruhában, egy vörös plüss kanapéval a háttérben. Keze egy nehéz szék támláján nyugodott, természetesen a szék is vörös plüss volt, a mennyezetről óriási kristálycsillár lógott.

Istenem, gondoltam magamban, milyen visszataszító dolog. A portré maga nem volt rossz. Sikerült elkapnia az asszony karakterét, arckifejezését: a kissé előreejtett fejet, a hosszúkás, nagy, kék szemeket, a nagy, gyönyörű-csúnya száját, a sarkában halvány mosollyal. Természetesen a festő hízelgett Janetnek.

Nem volt egyetlen ránc sem az arcán, és a leghalványabb jelét sem fedeztem fel az áll alatti zsírpárnának. Előrehajoltam, hogy megvizsgáljam a ruha festését.

Igen, itt a festék sokkal, de sokkal vastagabb volt. Ennél a pontnál, mivel tovább várni képtelen voltam, ledobtam a kabátom, és előkészületeket tettem a munka megkezdésére.

Meg kell említenem, hogy én magam is szakértő képrestaurátor vagyok. A kép letisztítása, a közhiedelemmel ellentétben, viszonylag egyszerű folyamat, feltéve hogy valakinek elég türelme és megfelelően finom tapintása van. Azok a profik, akik akkora titkolózást csinálnak a szakmájukból, és olyan lélegzetelállító összegeket számítanak fel, ne is reménykedjenek abban, hogy velem üzletet csinálnak.

Ami az én képeimet illeti, mindig magam végzem ezt a műveletet.

Kiöntöttem egy kis terpentint, és hozzáadtam néhány csepp alkoholt. Egy kis vattapamacsot belemártottam a keverékbe, kicsavartam, és aztán finoman, körkörös mozdulatokkal dolgozni kezdtem a ruha fekete festékén. Csak remélhettem, hogy Royden elég időt hagyott minden rétegnek az alapos kiszáradásra, mielőtt a következőt felrakta, mert különben a kettő egymásba olvadna, és a tervezett eljárás lehetetlenné válna. Hamarosan meg fogom tudni. A fekete ruhának körülbelül egy négyzethüvelyknyi területén

dolgoztam, valahol a hölgy hasa körül. Hosszú ideig tartott, óvatosan vizsgálgattam és gyötörtem a festéket, még néhány csepp alkoholt hozzátéve a mixtúrához, ismét kipróbálva, majd még néhány cseppet adva ismét hozzá, amíg elég erős lett, hogy fellazítsa a réteget.

Talán egy óráig is eltartott, amíg ezen a kis négyzet alakú területen sikerült eltávolítanom a fekete festéket, mind finomabban és finomabban folytatva a műveletet, amint az alsó réteget megközelítettem. Aztán egy rózsaszín folt jelent meg, fokozatosan terjedt, mígnem az egész négyzethüvelyknyi terület tisztán csillogó rózsaszín folt lett. Ezután tiszta terpentinolajjal gyorsan semlegesítettem az oldószert.

Idáig rendben is volna. Megtudtam, hogy a fekete festék eltávolítható az alsó réteg megsértése nélkül. Ha elég türelmes és szorgalmas leszek, könnyedén el fogom távolítani az egészet. Azt is felfedeztem, hogy melyik a megfelelő mixtúra, és milyen erősen dörzsölhetem biztonságosan, tehát most már sokkal gyorsabban tudtam haladni.

Be kell vallanom, nagyon szórakoztató elfoglaltság volt. Először testének közepétől lefelé haladtam, és amint ruhájának első fele lassanként átvándorolt a vattapamacsomra, egy bizarr, rózsaszín alsónemű kezdett feltárulni. Ha az életemről lenne szó, sem tudnám megmondani a nevét, de valami ijesztő ruhadarab volt, ami úgy tűnt, hogy erős, vastag, rugalmas anyagból készült, azzal a nyilvánvaló szándékkal, hogy megtartsa és belepréselje a női alak domborulatait egy formás, áramvonalas alakzatba, s így a karcsúság egészen hamis benyomását keltse. Amint haladtam egyre lejjebb és lejjebb, elérkeztem a harisnyatartóhoz, amely szintén rózsaszín volt, s a fentebbi rugalmas berendezéshez kapcsolódott, négy-öt hüvelyket lógott lefelé, hogy a harisnya tetejébe belekapaszkodjon.

A maga teljességében egészen fantasztikusnak tűnt, amint hátraléptem egy kissé, hogy szemügyre vegyem. Valahogyan a becsapottság erős érzését sugározta, mert végül is, az elmúlt

hónapban nem én csodáltam ennek a hölgynek a légius termetét olyan állhatatosan? Ez a nő csaló. Kétség nem fér hozzá. Vajon sok más nő is gyakorolja ezt a becsapást? – tűnődtem. Természetesen tudom, hogy a fűzők és ruhaderekak idejében nem volt szokatlan, ha a hölgyek fölszerszámozták magukat; valamilyen okból én mégis abban a tudatban éltem, hogy manapság a diéta az egyetlen eszköz.

Amikor a ruha egész alsó része lekerült, figyelmem rögtön a felső rész felé fordult, a hölgy közepétől lassanként haladva felfelé. Itt a rekeszizom táján volt egy kis meztelen hús, aztán följebb olyan alkotmányra bukkantam, amely takarta a melleket, és fékezte ezt a testtájat: valami nehéz, fekete anyagból készült, fodros, csipkével szegélyezett alkalmatosságra. Ez, mint én is nagyon jól tudtam, a melltartó volt, egy másik ijesztő berendezés, melyet a fekete pántoknak olyan gyakorlottan és tudományosan összeszerkesztett konstrukciója tartott, mint a függőhidak tartókábelei.

Te jó Isten, gondoltam. A jó pap is holtig tanul.

Most, hogy végre elkészült a munka, kicsit hátraléptem, hogy még egy pillantást vessek az egész képre. Igazán meglepő látvány volt! Ez a nő, Janet de Pelagia, szinte életnagyságban állt ott, alsóneműben, egy feltehetőleg szalonszerű szobában, hatalmas csillárral a feje fölött, mellette piros plüss székkal. Ő maga pedig – ez volt az egészben a legzavaróbb – tökéletes közönnyel nézett azokkal a tágra nyílt, nagy, szelíd kék szemeivel, és a halvány mosolyra húzódó, gyönyörűen csúnya szájával. Azt is észrevettem némi döbbenettel, hogy a hölgy szerfölött karikalábú, mint egy zsoké. Őszintén szólva ez az egész rettenetesen zavart engem. Úgy éreztem, mintha nem lenne jogom a szobában lenni, bámulni pedig végképp nem, úgyhogy egy idő után kimentem, és becsuktam az ajtót magam mögött. Ez látszott az egyetlen elfogadható dolognak.

Most pedig jöjjön a következő és utolsó lépés! Ne képzeljék, hogy csak azért, mert régen tettem róla említést, bosszúszomjam bármit is csökkent az utolsó néhány hónapban. Ellenkezőleg, ha lehet, még

fokozódott, most pedig, amikor csak az utolsó felvonás volt hátra, elmondhatom önöknek, hogy nagyon nehezen fértem a bőrömbe. Az éjjel például le sem feküdtem. Nem tudtam kivárni a meghívólevelek kinyomtatását. Egész éjjel fönn voltam, a meghívókat készítve és borítékokat címezve. Összesen huszonkettő volt, és azt akartam, hogy mindegyik személyes üzenet legyen.

„22-én, pénteken este 8 h-kor kisebb vacsorát adok. Őszintén remélem, hogy el tud jönni... őszinte várakozással tekintek látogatása elé...”

A leggondosabban fogalmazott meghívó Janet de Pelagia számára készült. Sajnálkozásom fejeztem ki benne amiatt, hogy olyan hosszú ideje nem láttam már... külföldön voltam... ideje már, hogy újból összejöjjünk, stb. stb. A következő Gladys Ponsonbynak szólt. Aztán Lady Hermione Girdstone-nak. Egy másik Princess Bichenónak, majd sorban következett Mrs. Cudbird, Sir Hubert Kaul, Mrs. Galbally, Peter Euan-Thomas, James Pisker, Sir Eustace Piegrome, Peter van Santen, Elizabeth Moynihan, Lord Mulherrin, Bertram Sturt, Philip Cornelius, Jack Hill, Lady Akeman, Mrs. Icely, Humphry King Howard, Johnny O' Coffey, Mrs. Uvary és Waxworth herceg özvegye.

Gondosan összeállított lista volt, amely valóban igen disztingvált emberek neveit tartalmazta és a felső tízezer legragyogóbb és legbefolyásosabb hölgyéét.

Tisztában voltam azzal, hogy a házamban adott vacsorát komoly alkalomnak tekinti mindenki, hiszen vendégeim szerettek hozzám járni. Most, hogy tollam hegyére meredek, amint fűrgén mozog a papíron, szinte látom a hölgyeket, amint élvezettel emelik fel a telefont az éjjeliszekrényről reggel, amikor a meghívók megérkeznek, sikítózó hangok sikítózó hangoknak újságolják a kábelen keresztül: „Lionel partit ad... téged is hívott? Drágám,

milyen kedves... az ételei mindig olyan jók... és ő pedig olyan pompás ember, ugyebár, igen..."

De tényleg ilyeneket mondanak? Hirtelen arra gondoltam, hogy ez távolról sem valószínű. Sokkal inkább talán valami efféle: „Hogyan drágám? Persze, nem rossz az öreg... csak kicsit unalmas, nem találsz? Mit mondtál... kicsit álmosító? De mennyire, drágám, hogy fejedre találtad a szöveget... Hallottad, hogy Janet de Pelagia mit mondott egyszer róla?... Ah igen, azt hittem, már hallottad ezt... Szörnyen nevetséges história, nem gondolsz?... Szegény Janet, hogyan bírta olyan sokáig, nem is tudom..."

Mindenesetre a meghívókat postáztam, és néhány napon belül Mrs. Cudbird és Sir Hubert Kaul kivételével, akik távol voltak, mindenki szívesen elfogadta a meghívást.

Huszonkettedikén este nyolc harminckor a nagy fogadóterem megtelt emberekkel. A szobában mindenfelé álldogáltak, a képeket csodálva, italaikat kortyolgatva és hangosan csevegve. A hölgyek erősen illatoztak, a férfiak rózsás arccal és gondosan begombolt szmokingban szorongtak. Janet de Pelagia ugyanazt a fekete ruhát viselte, amit a portrén is, és valahányszor rápillantottam, valami buborékszerű vízió – mint azokban az abszurd karikatúrákban – jelent meg előttem, és benne Janetet láttam alsóneműben, fekete melltartóban, rózsaszín, gumírozott fűzőben, harisnyatartóban és karikalábakkal.

Csoporttól csoportig haladtam, barátságosan elcsevegtem mindannyiukkal, és figyelmesen hallgattam a társalgásukra. Mögöttem hallottam, amint Mrs. Galbally azt mondta Sir Eustace Piegrome-nak és James Piskernek, hogy az előző este a Claridgesben a szomszéd asztalnál ülő férfi fehér bajsza be volt rúzsozva. „Egyszerűen be volt mázsolva rúzzsal, hajtogatta, pedig az öregfiú legalább kilencvenéves volt...” A másik oldalon Lady Girdstone azt magyarázta el valakinek, hogy hol lehet brandyben főtt szarvasgombát kapni, és láttam Mrs. Icelyt valamit sugdosni Lord

Mulherrinnek, mialatt őrldsága lassan ingatta fejét egyik oldalról a másikra, mint egy kedveszegett öreg metronóm.

Majd bejelentették, hogy tálalva van, és mindenki kivonult.

– Te jó Isten! – kiáltottak fel, amint beléptek az ebédlőbe.

– Milyen sötét és fenyegető!

– Alig látok valamit!

– Milyen isteni kis gyertyák!

– Nahát Lionel, milyen romantikus!

Hat nagyon vékony gyertya volt elhelyezve egymástól körülbelül két láb távolságra a hosszú asztalon. Kicsiny lángjuk csak az asztal körül sugárzott szét némi fényt, az ebédlő többi része sötétségbe merült. Szórakoztató elrendezés volt, és eltekintve attól, hogy céljaimnak jól megfelelt, kellemes változatosságot is jelentett. A vendégek hamarosan elhelyezkedtek, és a vacsora megkezdődött.

Úgy tűnt, hogy mindannyian nagyon élvezik a gyertyafényt, így remekül ment minden, bár valamilyen okból a sötétség arra készítette őket, hogy a szokásosnál hangosabban beszéljenek. Janet de Pelagia hangja fülsiketítően harsánynak tűnt; Lord Mulherrin mellett ült, és hallottam, hogy arról mesél neki, milyen unalmas napokat töltött Cap Ferrat-ban egy héttel azelőtt.

– Senki más, csak franciák – mondogatta –, csak franciák az egész üdülőhelyen...

Ami engem illet, én a gyertyákat figyeltem. Olyan vékonyak voltak, hogy tudtam, nemsokára tövig égnek. El kell ismernem, nagyon ideges voltam, ugyanakkor módfelett felpezsdült is, szinte az ittasság határáig. Valahányszor meghallottam Janet hangját, vagy megpillantottam az arcát, melyet a gyertyák pislákoló fénye árnyékba borított, kis izgalom-bombák robbantak fel bennem, és éreztem a robbanás tüzét végigkúszni a bőröm alatt.

Éppen a szamócát fogyasztották, amikor végül úgy döntöttem, hogy elérkezett az idő. Mély lélegzetet vettem, és hangosan ezt mondtam:

– Attól tartok, most már fel kell gyújtani a lámpákat. A gyertyák szinte csonkig égtek. Már, lesz szíves felgyújtani a lámpákat?

Pillanatnyi csönd követte a bejelentésem. Hallottam, hogy a lány az ajtóhoz megy, majd a kapcsoló halk kattánását, és a szobát fényár öntötte el. Mindannyian hirtelen behunyták a szemüket, majd ismét kinyitották és körbebámultak.

Ekkor felkeltem a helyemről, csöndesen kisurrantam a szobából, de kifelé menet olyan látványban volt részem, amit nem felejték el, amíg élek. Janet mindkét keze a levegőben, megtorpant, sóbálvánnyá meredt az asztal másik oldalán, valakinek szóló gesztikulálása közepette. Álla leesett, miközben szája vagy két hüvelyknyire szétnyílt, és pontosan azt a meglepett és értetlen kifejezést tükrözte az arca, mint azé, akit egy másodperccel ezelőtt lőttek szíven.

A hallban egy pillanatra megálltam, és füleltem a kitörő zűrzavar kezdetére, a hölgyek sivítőző kiabálására és a férfiak sértett, hitetlenkedő felkiáltásaira. Hamarosan az a zsvajj töltötte be az ebédlőt, amely akkor keletkezik, amikor mindenki egyszerre beszél és kiabál. Aztán – és ez volt a legédesebb pillanat – hallottam, amint Lord Mulherrin mindenkit túlharsogva ordítja: „Ide azonnal, valaki jöjjön már! Gyorsan adjanak neki vizet!”

Az utcán a sofőr besegített a kocsiba, és hamarosan messze jártunk Londontól, vidáman végiggördülve a Great North Roadon, a másik házam felé, amely csak kilencvenöt mérföldre van a várostól.

A következő két napot mohó kárörömben töltöttem. Valami eksztatikus álmvilágban ódöngtem tétlenül, szinte belefúlva az önelégültségbe, és olyan gyönyörérzet árasztott el, hogy alsó lábszáramban állandóan tűszúrásokat éreztem.

Egész addig nem tértem magamhoz, amíg Gladys Ponsonby fel nem hívott telefonon, és ráeszméltem, hogy nem hős vagyok, hanem számkivetett. Olyan hangon tájékoztatott, amiben az ingyenc élvezetének nyomait fedeztem fel, miszerint mindenki fel volt bolydulva, és hogy régi, odaadó barátaim is a legszörnyűbb dolgokat

mondták rólam, továbbá megesküdték, hogy sohasem fognak hozzám szólni többé. Nem gondolom-e, hogy nagyon kellemes lenne ha lejönne, és néhány napot velem töltene, hogy felvidítson? Attól tartok, ekkorra már túlságosan izgatott voltam még ahhoz is, hogy udvariasan válaszoljak. Letettem a telefont, és zokogni kezdtem.

Aztán ma délben jött a végső, megsemmisítő csapás. Megérkezett a posta, és vele – alig tudom magam rávenni, hogy írjak róla, annyira szégyellem magam – egy levél, az elképzelhető legédesebb, leggyöngédebb kis levél nem mástól, mint magától Janet de Pelagiától. Teljesen megbocsátott – írta – mindenért, amit tettem. Tudja, hogy csak tréfa volt az egész, és nem szabad azokra a szörnyű dolgokra hallgatnom, amiket mások mondanak rólam. Szeret, ahogyan mindig is szeretett és fog, halála napjáig.

Oh micsoda vadállatnak éreztem magam, mikor ezt olvastam!

Ugyanezzel a postával küldött egy kis ajándékot is, fél fontot a legkedvesebb ínycségegemből, a friss kaviárból, mintegy szeretetének újabb jeleként.

A jó kaviárnak soha, semmilyen körülmények között nem tudok ellenállni. Így tehát, noha természetesen semmi étvágyam nem volt ma este vacsoraidőben, be kell vallanom, hogy néhány evőkanálnyit elfogyasztottam ebből a csemegéből abbéli erőfeszítésemben, hogy megvigasztaljam magam bánatomban. Talán még az is lehet, hogy a kelleténél egy picit többet ettem, mert az utóbbi órában nem érzem valami jól magam. Talán fel kellene mennem egy kis szódadikarbónáért. Aztán még visszatérhetek befejezni ezt a levelet, ha kissé megkönnyebbülök. Most jövök rá, hogy hirtelen nagyon rosszul lettem.

A szépírógép

– Nos, kedves fiam, Knipe, hát elkészültünk. Azért hívattam, hogy megmondjam magának: meg vagyok elégedve a munkájával.

Adolph Knipe mozdulatlanul állt Mr. Bohlen íróasztala előtt. Egy szikrányi lelkesedés sem látszott rajta.

– Talán nem örül?

– Ó, dehogyisnem, Mr. Bohlen.

– Láta a reggeli lapokat?

– Nem láttam, Mr. Bohlen.

Az íróasztalnál ülő főnök maga elé húzta az összehajtogatott újságot, és felolvasta a következőt:

„Kormánymegrendelésre elkészült a nagy automata számítógép, a világ leggyorsabb elektronikus komputere. Feladata, hogy kielégítse a tudomány, az ipar és az államigazgatás egyre növekvő igényét a gyors matematikai számításokra, amelyeket hagyományos módszerrel elvégezni ma már lehetetlen. Az új gépóriást konstruáló cég igazgatója, Mr. John Bohlen, nyilatkozott lapunknak; a számítógép működési sebessége – mondta – nagy vonalakban a következővel jellemezhető: öt másodperc alatt adja meg a helyes választ olyan kérdésre, amelynek megoldása egy matematikusnak kerek egy hónapba telt volna. Három perc alatt pedig olyan számítás elvégzésére képes, amely kézi munkával (ha egyáltalán lehetséges volna) félmillió lap szabvány ívet töltene meg. Az automata számítógép másodpercenként egymillió elektromos impulzussal mindennemű, a négy alapműveletre lebontható számítást elvégez. A gép által elvégezhető műveletek sora végtelen, felhasználási területe tehát gyakorlatilag korlátlan...”

Mr. Bohlen felpillantott fiatal beosztottjának hosszú, bánatos képére.

– Hát nem büszke, Knipe? Nem örül?

– De igen, Mr. Bohlen.

– Aligha kell emlékeztetnem, hogy a maga munkája, különösen a gép megtervezése, rendkívül fontos volt. Sőt, túlzás nélkül állíthatom, hogy maga meg az elgondolásai nélkül a munka talán még ma is a tervezés stádiumában volna.

Adolph Knipe ide-oda csúsztatta talpát a szőnyegen. Nézte igazgatójának pici, fehér kezét, amint az ideges ujjak egy iratkapoccsal játszadoznak, kiegyenesítik, hajtúvé hajlítják. Nem tetszett neki igazgatójának keze. Nem tetszett az arca sem, az a pici száj, a keskeny, lila ajak. Roppant kellemetlen volt nézni, hogy beszéd közben Mr. Bohlen csak az alsó ajkát mozgatja.

Valami problémája van, Knipe? Bántja valami?

Ó, dehogy, Mr. Bohlen.

Mi volna, ha kivenne egy hét szabadságot? Ráfér magára. Megérdemli.

Köszönöm, Mr. Bohlen. Nem is tudom...

Az igazgató várt. Elnézte ezt a hosszú, sovány alakot, aki ott áll előtte, lehorgadt vállal, görnyedten. Micsoda nehéz pasas. Miért nem tudja kihúzni magát? Mindig lóg a válla, mindig rendetlen, a zakója pecsétetes, a haja az arcába hullik.

– Szeretném, ha szabadságra menne, Knipe. Szüksége van rá.

– Igenis, igazgató úr. Ahogy óhajtja.

– Vegyen ki egy hetet. Vegyen ki kettőt. Utazzék el. Napozzon. Ússzon, engedje el magát. Aludjon. Aztán majd ha visszajött, elbeszélgetünk róla, hogy hogyan tovább.

Adolph Knipe autóbusszal ment haza, kétszobás lakásába. Kabátját a díványra dobta, töltött magának egy pohár whiskyt, azután leült az írógépéhez. Mr. Bohlennek igaza van. A legnagyobb mértékben. Csak éppen fogalma sincs semmiről. Valószínűleg arra

gondol, hogy nő van a dologban. Ha egy fiatalember depressziós, mindenki rögtön arra gondol, hogy nő van a dologban.

Adolph Knipe előrehajolt, és elolvasta a gépbe fűzött papíron a féloldalnyi szöveget. „*Hajszál híján*” – ez a cím állt fölötte. Utána pedig: „*Viharos, sötét éjszaka volt, szél süvített a fák között, zuhogott az eső, akárha dézsából öntenék...*”

Adolph Knipe ivott egy korty whiskyt, élvezte kesernyés zamatát, élvezte, amint a hideg folyadék végigcsurog a nyeldeklőjén, és szétárad a bensejében, előbb hűvösen, aztán mind melegebben, és egy kis meleg fészket bélel ki a gyomrában. Üsse meg a guta Mr. Bohlent. És üsse meg a guta a nagy automata számítógépet. Legfőképpen pedig a...

És ebben a pillanatban Adolph Knipe szeme-szája elnyílt, mint aki csudát lát. Adolph Knipe lassan felemelte fejét, aztán mozdulatlaná merevedett, tökéletesen mozdulatlaná, csak bámult a szemközti falra, nem is mint aki csudát lát, inkább mint aki megkövült, mint akit odaszegeztek, és így maradt, rezzenéstelenül, negyven, ötven, hatvan másodpercig. Aztán fokozatosan (de a feje még akkor is mozdulatlan volt) alig érzékelhető változás ment végbe az arcán, a megkövültségből öröm lett, előbb csak éppen-éppen, csak a szája sarkában, aztán egyre terebélyesedett, míg végül egy nagy mosoly volt az egész arca, és csak úgy sugárzott boldogságában. Adolph Knipe először mosolygott hosszú-hosszú hónapok óta.

– Persze – szólalt meg fennhangon Adolph Knipe – az egész teljesen nevetséges. – Megint elmosolyodott, felső ajkát felvonta, fogai kivillantak, különös, érzéki vigyorban. – Gusztusos gondolat, de kivihetetlen. Nem is érdemes foglalkozni vele.

Ettől kezdve Adolph Knipe mással sem foglalkozott. A gondolat lenyűgözte, elsősorban azért, mert halvány ígéret – nagyon halvány ígéret – derengett fel benne, hogy bosszút állhat, méghozzá ördögi bosszút legnagyobb ellenségén. Először csakis ebből a szemszögből vette tekintetbe a dolgot; eljátszott ezzel vagy tíz-tizenöt percig. Aztán egyszer csak azon kapta magát, hogy egész

komolyan megvizsgálja mint gyakorlati lehetőséget. Papírt vett elő, és lefirkantott néhány jegyzetet. Nem jutott messzire. Jóformán azonnal beleütközött abba az ősi igazságba, hogy akármilyen furfangos egy gép, önálló gondolkodásra képtelen. Csakis matematikai fogalmakban kifejezhető problémákkal tud megbirkózni – vagyis olyan problémákkal, amelyekre egyetlen helyes válasz adható.

Ez bizony bökkenő. Megkerülni nem lehet. A gépnek nincs agya. Másrészt azonban van emlékezete. Például az ő elektronikus számítógépének milyen pompás a memóriája. És milyen egyszerű: elektromos impulzusokat egy higanyoszlop segítségével szuperszonikus hullámokká változtat, és egy csapásra legalább ezer számot raktároz el, a megfelelő pillanatban pedig bármelyikkel előáll. Ugyanennek az elvnek az alapján nem lehetne korlátlan méretű memóriaegységet konstruálni?

Na?

És ekkor Adolph Knipe agyába villámcsapásként hatolt a felismerés: Az angol nyelvtan szabályai valósággal matematikai módon szigorúak! Adott szavak és adott tartalom esetén ezeket a szavakat csakis egyetlen helyes sorrendbe lehet elrendezni.

Na nem, gondolta Adolph Knipe, azért ez nincs egészen így. Számos mondatban többféleképpen variálhatók a szavak, a mondatrészek, és nyelvtanilag bármelyik helyes lehet. Na de kérem szépen. Az elv attól még alapvetően igaz. Éppen ezért mi sem észszerűbb, mint hogy az elektronikus számítógép elve alapján konstruált gép számok helyett szavakra is beprogramozható, az adott nyelvtani szabályok szerint. Adjuk meg az igéket, a főneveket, mellékneveket, névmásokat, raktározzuk el a memóriaegységben mint holmi szótárt, és programozzuk be úgy a gépet, hogy kívánatra bármelyiket kiadja. Aztán betápláljuk a cselekményt, és a gép gombnyomásra megírja a mondatokat.

Adolph Knipe agya száguldott, akár egy megveszett rakéta. Nyomban munkához is látott, és az elkövetkező néhány napig

tébolyult iramban dolgozott. Nappali szobája tele volt szórva papírlapokkal: képletek és számítások; szójegyzékek, ezer meg ezer szóval; novella-cselekmények, fura módon felszabdalva, osztályozva; a *Rokon értelmű szavak szótára* kivonatolva; számtalan lapon csupa-csupa keresztnév; száz meg száz lapon a telefonkönyvből merített vezetéknevek özöne; bonyolult műszaki rajzokon kábelek, áramkörök, kapcsolók és elektroncsövek; rajzok gépekről, amelyek különféle alakú kis lyukakat ütnek kis kártyákba, meg egy furcsa villanyírógépről, amely percenként tízezer szót ír. Továbbá egy műszerfalféle, rajta egy sor nyomógomb, mindegyik fölött egy-egy híres amerikai magazin neve.

Adolph Knipe a földöntúli lelkesedés mámorában égett. Nagy léptekkel rótt szobáját a papírhalmazok között, kezét dörzsölte, fennhangon szónokolt, olykor pedig meg-megrezzenő orrcimpával motyogott valamit, alighanem iszonyú átkokat, amelyek között gyanús sűrűséggel bukkant fel a „szerkesztő” szó. A lankadatlan munka tizenötödik napján a papírozónt két vaskos irattartóba söpörte, s ezeket jószerint futva vitte el a John Bohlen Elektromos Készülékek Kft. irodájába.

Mr. Bohlen örömmel üdvözölte beosztottját.

– No nézzék, Knipe, száz százalékkal jobb színben van! Jól nyaralt? Merre járt?

Szakasztott olyan ronda és rendetlen, mint mindig, gondolta Mr. Bohlen. Mért nem tudja kihúzni magát a szerencsétlen? Olyan, mint egy sétabot.

Száz százalékkal jobb színben van, kedves fiam! Csak tudnám, mit vigyorog. És ahányszor látom, a füle mindig nagyobb.

Adolph Knipe a főnöke elé helyezte a két iratrendezőt.

– Ide nézzen, Mr. Bohlen! – kiáltotta diadalmasan. – Ezt nézze meg!

Aztán kitalálta történetét. Kinyitotta az iratrendezőket, és a tervrajzokat a meglepett emberke elé lökte. Egy óra huszonkét

percig beszélt, apróra elmagyarázott mindent, amikor pedig befejezte, hátralépett, kifulladásra, felhevülve, és várta a verdiktet.

– Tudja, mit gondolok én, Knipe? Azt, hogy maga begolyózott. – Vigyázzunk, vigyázzunk, mondta magában Mr. Bohlen. Bánjunk vele kesztyűs kézzel. Ez az ember sokat ér. Csak ne nézne ki olyan rémesen, azzal a hosszú lóarcával meg a lapátfogaival. És a füle! Akár a káposztalevél.

– De igazgató úr, kérem! Biztosan működik! Bebizonyítottam! Ön se tagadhatja!

– Csak nyugalom, Knipe. Nyugalom, fiacskám. Figyeljen rám.

Adolph Knipe figyelt. Minden pillanatban jobban utálta a főnökét.

– Az elgondolás – mondta Mr. Bohlen alsó ajka – felettébb figyelemreméltó... szinte azt mondhatnám, briliáns. Újabb igazolása a magáról alkotott magas véleményemnek, Knipe. De azért ne szívja mellre. Végére is, fiacskám, mi hasznunk lehet belőle? Ki a csudának kell olyan gép, ami novellákat ír? És hol van ebben a pénz? Erre válaszoljon, kedves fiam.

– Leülhetek, igazgató úr, kérem?

– Persze, persze, üljön csak le.

Adolph Knipe óvatosan leereszkedett egy szék szélére. Igazgatója éberén figyelte, és azon tűnődött, hogy ezek után mi jöhet még.

– Ha megengedi, Mr. Bohlen, szeretném megmagyarázni, hogyan jutottam el ehhez a dologhoz.

– Csak rajta, Knipe. Rajta, fiacskám. – Nem szabad neki ellentmondani, gondolta Mr. Bohlen. A fiú valóban sokat ér – némi túlzással géniuszak is nevezhető –, annyit ér a cégnek, mint a súlya aranyban. Mert nézzük csak ezt a kazal papírt. Ember még ilyet nem látott. Egészen döbbenetes munka. No persze gyakorlati haszna, az nincs. Piaci értéke nulla. De a fiú, az igen. Az zseniális.

– Egy vallomással tartozom, Mr. Bohlen. Talán megérti belőle, hogy miért voltam mindig olyan... olyan gondterhelt.

– Beszéljen bátran, Knipe. Mondja csak el nyugodtan, mi nyomja a szívéét.

A fiatalember összekulcsolta ölében heverő kezét, könyökét oldalához szorította. Mintha hirtelen nagyon fázna.

– A dolog úgy áll, igazgató úr, kérem, hogy őszintén szólva én nem nagyon szeretem a munkámat. Tudom, hogy elég jól csinálom, meg minden, de valahogy a lelkemet nem tudom beleadni. Igazából én egészen másra vágyom.

Mr. Bohlen szemöldöke felszökött, mintha rugó rántotta volna a magasba. Mr. Bohlen egész testében megmerevedett.

Ugyanis, igazgató úr, én egész életemben író szerettem volna lenni.

Író!

Igen, Mr. Bohlen. Talán el sem hiszi, de ha van egy szabad percem, én mindjárt leülök novellát írni. Az elmúlt tíz évben százával írtam a novellákat. Egészen pontosan ötszázhatvanhatot. Átlagban hetente egyet.

Jóságos egek! Mi a fészkes fenének csinál ilyesmit, ember?

Én csak annyit tudok, igazgató úr, kérem, hogy rám jön a kényszer.

Kényszer?! Miféle kényszer?

Az alkotás kényszere, igazgató úr, kérem. Ahányszor csak felnézett, megpillantotta Mr. Bohlen ajkát. Egyre jobban elkeskenyedett, és egyre lilább lett.

És szabadjon megkérdezni: mit csinál azokkal a novellákkal, Knipe?

Hát éppen ez a baj, igazgató úr. Nem kellene senkinek. Ahányszor befejezek egyet, elindítom útjára. Egyik magazintól a másikhoz. És azok meg visszaküldik. Mindegyik. Hát ne legyen az ember elkeseredett?

Mr. Bohlen megenyhült.

– Nagyon is megértem, fiacskám. – Hangjából valósággal csöpögött az együttérzés. – Mindannyiunkkal megesik ilyesmi életünk során. No de ha már bizonyítéka van – megcáfolhatatlan bizonyítéka – ugye szakértőktől, maguktól a szerkesztőktől, hogy a

novellái... hogy is mondjam... egy kissé sikerületlenek... nem volna ideje abbahagyni? Felejtse el, fiacskám. Az a legokosabb. Felejtse el.

– Nem, Mr. Bohlen! Nem! Nem igaz! Én tudom, hogy a novelláim jók! Úristen, hát hasonlítsa össze azzal a sok szeméttel, amit a folyóiratok lehoznak! Mr. Bohlen, az a temérdek odakent, unalmas vacak, amit az ember a magazinokban olvas! Bele kell őrülni!

– Ejnye, fiacskám, várjunk csak...

– Szokott ön magazinokat olvasni, Mr. Bohlen?

– Már ne haragudjon, Knipe, de mi köze ennek a maga gépéhez?

– Minden, Mr. Bohlen! Minden! Kérem, én módszeresen tanulmányozom a magazinokat, és megállapítottam, hogy mindegyiknek megvan a sajtószerű novellatípusa. Az írók – mármint a befutott írók – ezt tudják, és ennek megfelelően írnak.

– Na várjunk, várjunk, fiacskám. Csillapodjon. Ezzel nem megyünk semmire.

– Kérem, *kérem*, Mr. Bohlen, hallgasson végig! Rettenetesen fontos. – Elhallgatott; lélegzetet vett. Adolph Knipe ugyancsak belelovalta magát; a keze járt, akár a cséphadaró. Lapátfogú lóarca, kajla füle valósággal kigyúlt a lelkesedéstől, szájából kis híján kicsordult a nyál, nedvesen fröccsentek elő torkából a szavak. – Mert ugyanis ha a gépemen szabályozható koordinátort alkalmazok a „cselekmény” memóriaegység és a „szókincs” memóriaegység közé, a megfelelő gomb megnyomásával bármilyen novellatípust elő tudok állítani.

– Tudom, Knipe. Tudom. Mindez nagyon érdekes, de mire való?

– A kereslet korlátozott, Mr. Bohlen. Megfelelő terméket kell piacra dobunk, a megfelelő időben. Nézzük úgy a dolgot, mint üzleti vállalkozást.

– De kedves fiacskám, hogyan lehetne ez üzleti vállalkozás? Maga is éppolyan jól tudja, mint én, mibe kerül egy ilyen gépnek a megkonstruálása.

– Persze hogy tudom, igazgató úr. De kérdem tisztelettel, vajon ön tudja-e, mit fizetnek a magazinok az íróknak egy novelláért?

Na mit?

Nemegyszer felmegy kétezer-ötszáz dollárra. Bátran állíthatom, hogy átlagosan egy ezrest.

Mr. Bohlen felugrott, mintha bolha csípte volna meg.

Lehetetlen, Knipe! Teljes képtelenség!

Pedig úgy van, Mr. Bohlen.

Maga itt ül, és a legteljesebb nyugalommal a szemembe mondja, hogy ezek a magazinok ilyen óriási pénzeket szurkolnak le akárkinek, aki... aki lefirkantott valami históriát! Atyaisten, Knipe! Megáll az ész! Hisz akkor az írók mind milliomosok!

– Erről van éppen szó, Mr. Bohlen. És itt térünk rá a gépemre. Tessék csak meghallgatni, mindjárt elmagyarázom. A nagy magazinok számonként átlag három elbeszélést közölnek. Vegyük a tizenöt legfontosabb magazint amelyik a legtöbbet fizet. Akad köztük havi folyóirat, de a legtöbb hetenként jelenik meg. Jó. Ez mondjuk annyi, mint negyven novella hetenként. Vagyis negyvenezer dollár. És a mi gépünk ha majd rendszeresen termel el tudja látni jóformán az egész piacot.

– Fiacskám, maga megőrült.

– Nem, igazgató úr, kérem, ez így van szóról szóra. Hát nem tetszik érteni? Már a volumenünkkel lehengerejük őket! Ez a gép harminc másodperc alatt előállít egy ötezer szavas elbeszélést, nyomdakész állapotban. Kérdezem én: melyik író tud ezzel konkurálni?

E pontnál Adolph Knipe kis változást észlelt főnöke arckifejezésében: a szeme fénylett, orrika kitágult, arca megmerevedett, szinte megbénult. Adolph Knipe sebesen folytatta:

– Manapság, kérem tisztelettel, a kisipari terméknek leáldozott. Nem tudja felvenni a versenyt a tömegtermeléssel. Szőnyeg... bútor... cipő... téglá... edény... Mind! Valamennyit géppel állítják elő! Lehet, hogy a minőség nem első osztályú, de nem számít. A

termelési költség, az igen. Az számít! És a novella... hát istenem, az is csak termék, mint a szőnyeg meg a bútor, és a vevőt egy fikarcnyit sem érdekli, hogyan állították elő – neki a kész termék kell, és jónapot. Nagyban fogunk termelni, Mr. Bohlen! Előnyösebb árajánlattal állunk elő valamennyi írónál! Zsebre vágjuk a piacot!

Mr. Bohlen egy kicsit előbbre csúszott. Íróasztala fölé hajolt, rákönyökölt, arca érdeklődést tükrözött, barna gombszeme a beszélőn csüggött.

– Változatlanul azt hiszem, hogy nem megvalósítható, Knipe.

– Heti negyvenezer dollár! – kiáltott Adolph Knipe. – Ha csak a felét vesszük, az is évi egymillió! – Aztán halkabbra fogta a hangját: – A nagy számítógépért nem kapott egymilliót, igaz, Mr. Bohlen?

– Beszéljünk komolyan, Knipe. Gondolja, hogy csakugyan megvennék a sztorikat?

– Ide hallgasson, Mr. Bohlen. Ki a csudának kell kisipari elbeszélés, ha feleáron megkaphatja a miénket? Ez csak észszerű, nem?

– És hogyan fogja forgalmazni a terméket? Mit mond, ki írta?

– Irodalmi ügynökséget alapítunk, az fogja terjeszteni. Kitalált nevekkkel dolgozunk.

– Nem tetszik nekem a dolog, Knipe. Ebben valami trükk van.

– Még valami, Mr. Bohlen. Ha elindul a termelés, mindenféle jövedelmező melléküzemággal is foglalkozhatunk. Vegyük például a reklámot. A sörgyárosok szép pénzt fizetnek manapság, ha híres írók hajlandók odaadni a nevüket a termékeiknek. Az ég szerelmére, Mr. Bohlen! Ez nem gyerekjáték! Hanem üzlet, még hozzá óriási!

– Lassan a testtel, fiacskám.

– Még valami. A sikerültebb novellák alá odaírhatjuk például az ön nevét, ha óhajtja.

– Ugyan, Knipe. Mért volna nekem ilyesmire szükségem?

– Nem is tudom, igazgató úr, de ugye némelyik író köztiszteletnek örvend... ott van például Mr. Erle Stanley Gardner meg Mr.

Hemingway. Nevekre mindenképpen szükségünk van, és részemről igazán szívesen kölcsönzöm a magamét, ha ezzel segíthetek.

– Író...? – merengett Mr. Bohlen. – Hát nem mondom, egyesek a klubban meglepődnének egy kicsit, ha meglátnák a nevemet a magazinokban... a jobb magazinokban.

– Természetesen, Mr. Bohlen.

Mr. Bohlen szemébe álmatag, távoli tekintet költözött. Mr. Bohlen elmosolyodott. Aztán felrezzent, és belelapozott az előtte heverő tervrajzokba.

– Egy dolgot nem látok tisztán, Knipe. Honnan vesszük a cselekményt? A gép nyilván nem képes cselekményt kiötölni.

– Betápláljuk, igazgató úr. Semmi probléma. A cselekmény a legkevesebb. Ott abban a dossziében, a bal keze felől, három-négyszáz cselekményt talál. Egyszerűen betápláljuk a gép „cselekmény” memóriaegységébe.

– Folytassa.

– Számos apró árnyalatot alkalmazhatunk, Mr. Bohlen. Megtekintheti valamennyit, ha áttanulmányozza a terveket. Van például egy fogás, amit majdnem minden író használ – mindegyik novellába beszúrnak legalább egy hosszú és érthetetlen szót. Ez az olvasóban azt a képzetet kelti, hogy a szerző roppant okos és művelt. Úgyhogy erre is beprogramozom a gépet. Lesz egy külön memóriaegysége hosszú és érthetetlen szavak tárolására.

A nap hátralevő részében a két férfi megtárgyalta az új gépben rejlő lehetőségeket. Mr. Bohlen végezetül kijelentette: gondolkodnia kell a dolgon. Másnap reggel majd felvetette a lelkesedés. Egy hét múlva mintha ő találta volna ki az egészet.

– Semmi más teendőnk nincs, Knipe, mint bejelentjük, hogy még egy számítógépet konstruáltunk, némi típusmódosítással. Így megőrizhetjük a titkot.

– Pontosan, Mr. Bohlen.

Fél esztendő múltán elkészült a gép. Az üzem udvarának végében külön épületet emeltek a számára, s most, hogy működésre készen állt, nem mehetett a közelébe más, csak Mr. Bohlen és Adolph Knipe.

Lélekemelő pillanat volt, amikor a két férfi – az egyik kicsi, tömzsi, kurta lábú, a másik hosszú, cingár, lófogú – megállt a folyosón a műszerfal előtt, és nekikészült, hogy lepörgesse az első novellát. Körülöttük falak, megannyi apró folyosóra szabdalva, s a falak telis-tele kábellel, kapcsolóval, dugasszal, szeleppel. Mind a ketten idegesek voltak, Mr. Bohlen egyik lábáról a másikra ugrált, képtelen volt nyugton maradni.

– Melyik gombot? – kérdezte Adolph Knipe, és az írógép billentyűire emlékeztető kis fehér korongok sorára pillantott. – Öné a választás, Mr. Bohlen. Van itt magazin bőségesen – *Panoráma, Női Dolgok, Földkerekség* –, melyiket óhajtja?

– Az áldóját, fiacskám! Hát honnan tudjam? – és rángatózott, mint a nyavalyatörős.

– Mr. Bohlen – szólott méltóságteljesen Adolph Knipe –, tudja-e, hogy eme történelmi pillanatban a kisujja legcsekélyebb mozdulatára ön lehet földrészünk legsokoldalúbb írója?!

– Ide hallgasson, Knipe, indítsa már meg ezt a masinát, és hagyja a sódert!

– Oké, Mr. Bohlen. No, hát akkor nézzük csak... Talán ezt. – Kinyújtotta ujját, és megnyomott egy fehér billentyűt, amelyen pirinyó fekete nyomtatott betűkkel ez a szöveg állt: *MAI NŐK*. Kattanás hallatszott, s amikor Adolph Knipe elvette az ujját, a billentyű úgy maradt, benyomva.

– Ennyit a választásról – mondta Adolph Knipe. – Most pedig indulunk! – Felnyúlt, és felkattintott egy kapcsolót. A termet hangos zümmögés töltötte el, szikrák sercegtek, pici, sebesen mozgó emeltyűk serege csilingelt; s ugyanabban a pillanatban negyedréti ívek kezdtek kicsúszni a műszerfal jobb oldalán látható nyílásból, és

az alatta álló kosárba potyogtak. Másodpercenként egy ív. És alig fél perc alatt vége volt. Nem pottyant ki több papír a résből.

– Kész! – kiáltott fel Adolph Knipe. – Íme a novellája, Mr. Bohlen!

Megragadták a papírlapokat, és lázasan olvasni kezdtek. Az első lap így kezdődött:

„!Akdijffivnwjdlkbbk 4lvndfjlsjtiti% 79e, v64.3én mtlwéb§nréelf knelnm. – fuhbeka:: !/§-Vbnrlsnt lerétnlsntkdióááá –., k2n3+=„dkalonekbnggh573’ +”%§!/m8:Ömonc, mbnvl dnektosndl8, khonstö 4ö5ü6ü7m! §vkhhránaka xcvi-9lvéó-...”

Egymásra néztek. A szöveg nagyjából azonos volt valamennyi lapon. Mr. Bohlen felüvöltött. Adolph Knipe igyekezett lecsillapítani.

– Semmi baj, igazgató úr. Igazán semmi. Be kell szabályozni, ennyi az egész. Valahol nem tökéletes egy csatlakozás. Ne felejtse el, Mr. Bohlen, közel egymillió méternyi huzal van ebben a szobában. Nem várhatja el, hogy mindjárt elsőre úgy menjen, mint a karikacsapás.

– Sose lesz belőle semmi – gyászolt Mr. Bohlen.

– Türelem, igazgató úr. Csak egy kis türelem.

Adolph Knipe nekilátott a hiba felderítésének, és négy nap múlva jelentette, hogy érkezett a következő próba ideje.

– Sose lesz belőle semmi – mondta Mr. Bohlen. – Megmondtam előre.

Knipe mosolygott, és megnyomta a TALLÓZÓ feliratú billentyűt. Azután felkattintotta a kapcsolót, és a helyiséget megint eltöltötte a különös, izgató zümmögés. Egyetlen gépelt lap hullott a résből a kosárba.

– Hol marad a többi? – kiáltott fel Mr. Bohlen. – Megállt! Elromlott!

– Nem romlott el, igazgató úr. Így van rendjén. A TALLÓZÓ, ha nem tudná, sűrítményeket közöl.

Ezúttal így kezdődött a szöveg:

„Mamégkevesentudjákahogyaaközelmúltbanfelfedezettgyógymódforradalmasítjaazorvostudománytésreményvanráhogyazemberiséglegátkosabbellenségénekaráknak...

– és így tovább.

– Halandzsa! – üvöltötte el magát Mr. Bohlen.

– Dehogysis, Mr. Bohlen. Minden a legnagyobb rendben van. Csak még nem választja külön a szavakat. Egyszerű kis igazítás. De a sztori itt van. Nézze csak, Mr. Bohlen! Olvassa! Itt van az egész, csak egybeírva!

Úgy is volt.

Néhány nap múlva, a következő kísérlet alkalmával, minden ragyogóan ment, még a központozás is. Az első novella egy divatos női magazinnak készült; masszív, cselekményes elbeszélés volt egy fiúról, aki nagyobb megbecsülést szeretett volna kapni gazdag munkaadójától. A fiú tehát, a novella szerint, megbeszélte egy barátjával, hogy egy sötét éjszakán megtámadja a gazdag ember leányát, épp amikor be akar szállni az autójába. A fiú, aki történetesen épp arra jár, kiüti barátja kezéből a pisztolyt, és megmenti a lányt. A lány hálás. Az apa azonban gyanakszik. Kérdőre fogja a fiút. Az megtörik, és mindent bevall. Azután az apa, ahelyett, hogy úgy kirúgná, hogy a lába se élje a földet, kijelenti: imponál neki a fiú talpraesettsége. A lány szívét megnyeri a fiú becsületessége – meg az előnyös külseje. Az apa megteszi főkönyvelőnek. A lány hozzámegy feleségül.

– Óriási, Mr. Bohlen! Ennél jobb nem is lehetne!

– Nem giccses ez egy kicsit, fiacskám?

– Dehogysis, Mr. Bohlen, pont erre harap az olvasó! Elsőrendű bestseller!

Adolph Knipe izgalmasában még hat novellát kipörgetett, ugyanannyi perc alatt. És mind pompásan megfelelt, talán egyetlenegy kivéve. Az egy árnyalatnyit trágárra sikerült.

Mr. Bohlen megbékélt. Hajlandónak mutatkozott irodalmi ügynökséget nyitni a belvárosban. Knipe-ot nevezte ki ügyvezetőnek. Két héten belül meg is indult a vállalkozás. Knipe elküldte az első tizenkét novellát. Négy alá a maga nevét írta, egyre Mr. Bohlenét, a többire kitalált neveket.

Ötöt nyomban elfogadtak. Mr. Bohlenét visszaküldte a szerkesztő, levél kíséretében: „Ügyes munka – írta –, de véleményünk szerint egy kissé elsietett. Szeretnénk a szerzőnek más írásait is elolvasni...” Adolph Knipe taxiba vágta magát, kiszáguldott a gyárba, és lepörgetett egy sztorit ugyanannak a magazinnak. Megint Mr. Bohlen nevét írta alája, és nyomban el is küldte. Ezúttal elfogadták.

Dőlt a pénz. Knipe lassan, fokozatosan növelte a hozamot, és fél esztendő múltán heti harminc novellát termelt. Körülbelül a felét el is adta.

Irodalmi körökben gyorsan megismerték a nevét. Termékeny és sikeres író hírében állt. Mr. Bohlen hasonlóképpen; noha őt egy árnyalattal kevesebbre becsülték. Amiről persze neki magának fogalma sem volt. Knipe egyidejűleg vagy tucatnyi kitalált személyt telepített be az irodalmi életbe, mint megannyi sokat ígérő ifjú tehetséget. Minden remekül ment.

Hamarosan elhatározták, hogy regényírásra is beprogramozzák a gépet. Mr. Bohlen tekintélyesebb irodalmi babérokra vágyott, és ragaszkodott hozzá, hogy Knipe azonnal lásson neki az átalakítás nagy munkájának.

– Regényt akarok csinálni – mondogatta Mr. Bohlen. – Regényt akarok csinálni!

– Fog is, igazgató úr. Fog is. Csak egy kis türelmet kérek. Az új program meglehetősen bonyolult átalakítást igényel.

– Mindenki biztat, hogy csináljak már regényt! – kiáltott fel Mr. Bohlen. Nem bírok a kiadókkal, folyton üldöznek, hogy ne vacakoljak már a novellákkal, hanem csináljak végre valami komolyat. Csak a regény számít ezt mindenki tudja.

Csinálunk regényt nyugtatgatta Knipe. Amennyit akar. Csak egy icipicit legyen türelemmel.

Ide hallgasson, Knipe. Én komoly regényt akarok csinálni. Olyat, amire felfigyelnek. Torkig vagyok azokkal a vacakokkal, amik alá mostanában odairkálja a nevemet. Az a gyanúm, hogy maga pojácát csinál belőlem.

– Pojácát! De Mr. Bohlen!

– Magának tartja meg a javát. Igenis!

– Ugyan, Mr. Bohlen! Szó sincs róla!

– Ezúttal majd magam nézek utána, hogy egészen prima, intelligens könyvet csináljak. Remélem, megértett.

– Ide figyeljen, Mr. Bohlen. Én most olyan műszerfalat konstruálok, hogy a világon bármilyen könyvet meg lehet vele csinálni.

Ez igaz is volt, mert két hónap elteltével Adolph Knipe géniusza nemcsak regényírással programozta át a gépet, hanem csodálatos új műszerfalat konstruált, amelyen a szerző előválasztással meghatározhatott bármiféle cselekményt és bárminő irodalmi stílust. Annyi számlap, tárcsa, szerkentyű volt rajta, mint egy sugárhajtású repülőgép műszerfalán.

Első mozzanatként az író lenyomott egy sorozat A kategóriájú gombot; ez volt az előválasztás: történelmi, satirikus, bölcséleti, politikai, romantikus, erotikus, humoros vagy sima. Következett a második sor, a B kategória gombjai; ezek közül választotta tárgyát: katonaság, pionír-idők, polgárháború, világháború, faji probléma, vadnyugat, vidéki élet, gyermekkori emlékek, tengerhajózás, tengerfenék, és még sokan mások. A harmadik sor gombjai irodalmi stílusválasztékot kínáltak: klasszikus, bizarr, borsos, Hemingway, Faulkner, Joyce, nőies stb. A negyedik sor a szereplőké, az ötödik a terjedelem, és így tovább, és így tovább – tíz hosszú sor előválasztó-gomb.

De ezzel még korántsem volt vége. A műszerfalnak az írás folyamatában is volt szerepe (ez regényenként átlag tizenöt percig tartott), s ezalatt a szerzőnek holmi sofőrülésfélén kellett helyet

foglalnia, és felirattal ellátott regisztereket húzni vagy nyomni. Mint az orgonán. Ezáltal folyamatosan hangolható vagy elegyíthetett ötven különféle és variálható tulajdonságot, mint például: feszültség, meglepetés, humor, pátosz, rejtelem. A műszerfalon rengeteg számlap és mérce tudatta az egész folyamat során, hogy hol tart a munka.

Végezetül ott volt a „szenvedély” kérdése. Adolph Knipe az elmúlt esztendő sikerlistáján szereplő könyvek tanulmányozása révén arra a következtetésre jutott, hogy mindenek között ez a legfontosabb adalék – varázserejű katalizátor, amelynek révén a dögunalmas regényből az évszázad sikere lesz, legalábbis anyagilag. Knipe azonban azt is tudta, hogy a szenvedély méregerős szer, óvatosan kell adagolni – megfelelő arányban, a megfelelő percben. Ennek érdekében a rendszertől független irányítóegységet konstruált: két érzékeny csúszó szabályozóból állt, ezeket pedállal működtették, hasonlóképpen az autó gáz- és fékpedáljához. Az egyik pedál a befecskendezendő szenvedély százalékarányát szabályozta, a másik a hőfokát. Persze kétségtelen – és ez volt az egyetlen hátránya –, hogy a Knipe-féle szépírógépen regényt írni olyan, mintha az ember repülőgépet vezetne, kocsit hajtana és orgonán játszana egyidejűleg – no de ez a feltalálót a legkevésbé sem zavarta. Elkészült az új konstrukció, Knipe büszkén bevezette Mr. Bohlent a gépterembe, és elmagyarázta az új csoda működési elvét.

Uramisten, Knipe! Erre képtelen vagyok! Az áldóját, ember, hisz könnyebb volna kézzel megírni!

Hamar megszokja, Mr. Bohlen. Egy-két hét múlva oda sem kell figyelnie. Épp olyan, mint amikor kocsivezetést tanul az ember.

Hát annál azért nehezebb volt, de Mr. Bohlen sok órányi szívós gyakorlás után kezdett rájönni a dolog nyitjára, és végül, egy este, közölte Knipe-pal, hogy készülhetnek az első regényre. Feszült pillanat volt. A dundi emberke ott kuporgott a sofőrülésen, a hosszú, lópofájú Knipe izgatottan ugrált körülötte.

– Jelentős művet akarok írni, Knipe.

– Fog is, igazgató úr. Megígérhetem.

Mr. Bohlen egy ujjal óvatosan lenyomogatta a kiszemelt előválasztó gombokat:

A kategória: szatirikus

Tárgy: faji probléma

Stílus: klasszikus

Szereplők: hat férfi, négy nő, egy csecsemő

Terjedelem: tizenöt fejezet

Mr. Bohlen ugyanakkor kiszemelte a következő három orgona-regisztrert: erő, rejtelem, mélység.

– Indulhatunk, igazgató úr?

– Igen, igen, kész vagyok.

Knipe felkattintotta a kapcsolót. A hatalmas gép felzúmmögött. Ötvenezer fogaskerék és hajtókar és emeltyű olajozott mozgásának mély, bűgő hangja; aztán a villanyírógép sebes kopogása, ami hamarosan éles, szinte elviselhetetlen kattogássá fajult. Repültek a gépelt lapok a kosárba – két másodpercenként egy. A lárma, az izgalom, a kapkodás a regiszterekhez, figyelni a fejezetszámlálót, a tempójelzőt, a szenvedély-szelepet – Mr. Bohlent elfogta a vakrémület. Szakasztott úgy reagált, mint tanulóvezető a gépkocsiban – cudarul rálépett mind a két pedálra, és addig nyomta, míg az egész herkentyű le nem állt.

– Gratulálok első regényéhez – mondta Knipe, és felnyalábolta a kosárból a gépírási lapokat.

Mr. Bohlen arcán apró cseppekben gyöngyözött a veríték.

– Ez férfimunka volt, édes fiam – pihegte.

– De megcsinálta, uram. Megcsinálta.

– Hadd nézzem, Knipe. Olvassunk csak bele!

Elolvasta az első fejezetet, és sorra odaadta Knipe-nak a lapokat.

– Uramisten, Knipe! Mi ez?! – Mr. Bohlen keskeny, lila hal-ajka lassan formálta a szavakat, orcája felfúvódott. – Ide nézzen, Knipe!

Hisz ez botrányos!

– Nos, uram, valóban egy kissé merész.

– *Merész? Vérlázító!* Erre nem írhatom rá a nevemet!

– Igaza van, uram, tökéletesen igaza.

– Knipe! Nem akart maga engem csőbe húzni?!

– De uram! Hová gondol?!

– Pedig nagyon úgy néz ki.

– Nem gondolja, Mr. Bohlen, hogy esetleg egy kissé túlságosan nagy nyomást gyakorolt a szenvedély-adagoló pedálra?

Drága fiacskám, azt én honnan tudjam?!

Próbálkozzék meg talán egy másikkal.

Mr. Bohlen tehát lepörgetett még egy regényt, és ezúttal igazán pompásan sikerült.

A kéziratot egy hét alatt elolvasta és elfogadta a lelkes kiadó. Knipe megírta egyet a maga nevében, aztán rátett még egy tucatot. Az Adolph Knipe Irodalmi Ügynökség hamarosan nagy hírre tett szert, mint ígéretes ifjú regényíró-tehetségek melegágya. És megint dőlt a pénz.

Az ifjú Knipe ekkor bontakoztatta ki üzleti zsenialitását.

– Ide hallgasson, Mr. Bohlen – szólott egy szép napon. – Még mindig nagy a konkurencia. Mi volna, ha bekebeleznénk az ország valamennyi íróját?

Mr. Bohlen, aki ez idő szerint előszeretettel viselt palackzöld bársonyzakót, és haja a füle kétharmadát eltakarta, egészen elégedett volt az ügyek jelenlegi állásával is.

– Nem értem, mire céloz, fiacskám. Hogyan lehetne írókat bekebelezni?

– Mi sem egyszerűbb, uram. Ahogy Rockefeller az olajtársaságokat. Egyszerűen fel kell őket vásárolni, ha pedig nem eladók, akkor kifacsarni. Könnyű.

– Csak óvatosan, Knipe. Vigyázzon.

– Itt van, uram, az ország ötven legsikeresebb írójának jegyzéke. Szándékom, hogy valamennyiüknek életfogytiglani szerződést

ajánlok, fix fizetéssel. Ennek fejében csupán egy kötelezvényt kell aláírniuk, miszerint soha többet egy szót sem írnak; no és persze hogy átengedik a nevüket a mi céljainkra. Mit szól hozzá?

– Nem fognak beleegyezni.

– Ön nem ismeri az írókat, Mr. Bohlen. Csak figyeljen.

– Hát az alkotás kényszere, Knipe?

– Sóder! Nem érdekli ezeket más, csak a pénz – mint akárki mást.

Mr. Bohlen kelletlenül beadta a derekát, Knipe pedig, zsebében az írók jegyzékével, beült hatalmas Cadillacjébe – amit természetesen sofőr vezetett – és sorra látogatta a címeket.

Először a listavezetőt kereste fel, a nemzet babérkoszorús Nagy Öregjét. Knipe könnyen bejutott hozzá. Elmondta a mondókáját, táskájából elővette a regény-mintakollekciót, meg egy szerződés-űrlapot, amelynek aláírása esetén az illetőt évi ennyi meg ennyi honorárium illeti meg. A mester udvariasan végighallgatta, megállapította, hogy futóbolonddal van dolga, megkínálta egy pohárka pálinkával, azután határozott léptekkel kikísérte.

A második író, amikor észlelte, hogy Knipe nem tréfál, rátámadt egy jókora papírnehezékkal, és a feltaláló kénytelen volt a nyaka közé szedni a lábát. Futóban még hallotta, amint az irodalom nagyja felülmúlhatatlanul ocsmány szitkok záporát zúdítja utána.

Adolph Knipe-ot azonban nem olyan fából faragták, hogy az efféle csekélységek elkedvetlenítsék. Érzett ugyan némi csalódottságot, de nem keseredett el. Beszállt megint hatalmas kocsijába, és indult a következő ügyfélhez. Ez nőíró volt; híres és népszerű, vaskos romantikus regényei milliós példányszámban keltek országszerte. A széplelkű hölgy búbájosan fogadta Knipe-ot, teával kínálta, és figyelmesen végighallgatta a mondókáját.

– Roppant lenyűgöző – szólalt meg végül az írónő. – Csak persze nehéz elhinni.

– Asszonyom – felelte erre Knipe –, jöjjön velem, és tekintse meg. Kinn vár a kocsim.

El is mentek; és a meglepett hölgyet bevezették a nagy csodát rejtő gépterembe. Knipe buzgón elmagyarázta a gép működését, és hamarosan meg is engedte, hogy a hölgy leüljön a sofőrülésbe, és gyakorolgasson a gombokkal.

– Most pedig – szólalt meg hirtelen Knipe – nem volna kedve egy könyvet csinálni?

– De igen! – sikkantotta a hölgy.

Igen rátermettnek bizonyult, és pontosan tudta, mit akar. Egy percig sem habozott az előválasztásnál, aztán lepörgetett egy hosszú, romantikus, szenvedéllyel csordultig telt regényt. Elolvasta az első fejezetet, és annyira föllelkesült, hogy azon nyomban aláírta a szerződést.

– Egy gonddal kevesebb – jelentette utóbb Knipe Mr. Bohlennek. – Méghozzá nem is kicsivel.

– Ügyesen csinálta, fiacskám.

– És tudja, Mr. Bohlen, hogy miért írta alá?

– Nos?

– Nem a pénzért. Abból van neki elég.

– Hanem?

Knipe elvigyorodott, felhúzta felső ajkát, fakó ínye kivillant.

– Mert tudta, hogy a gépi termék jobb, mint az övé.

Knipe ezután bölcsen úgy határozott, hogy a középszerűekre korlátozza tevékenységét. Aki jobb – és ilyen nem sok akadt, úgyhogy nemigen számított –, azt nyilván nem olyan könnyű elcsábítani.

Végezetül, több havi kemény munka után, a listáján szereplő íróknak mintegy hetven százalékát sikerült rávennie, hogy írják alá a szerződést. Úgy tapasztalta, hogy legkönnyebb megdolgozni az idősebbeket, akik már kifogytak a gondolatokból, és rákaptak az italra. A fiatalabbakkal több baja akadt. Gorombáskodtak, néha tettelegességre is vetemedtek; Knipe nem egy apróbb sérülést szenvedett üzleti útjai során.

Egészében azonban reményteljesnek bizonyult a kezdet. Az elmúlt esztendőben – a szépírógép működésének első teljes évében – becslések szerint az angol nyelven megjelent regényeknek és elbeszéléseknek legalább a felét Adolph Knipe szépírógépe állította elő.

Meglepődnek rajta?

Alig hiszem.

És még hátra van a fekete leves. Napjainkban, ahogy a dolognak híre terjed, valósággal özönlnek az írók, hogy Mr. Knipe-pal szerződjenek. Aki pedig habozik, hogy aláírja-e, annak a nyakán egyre jobban szorul a hurok.

Most, ebben a pillanatban, itt ülök, és hallgatom kilenc éhező porontyom sivalkodását a szomszéd szobában, és érzem, amint kezem mind közelebb és közelebb kúszik az arany szerződéshez, amely ott hever íróasztalom túlsó sarkán.

Adj erőt, ó, Uram, hogy engedjük éhen pusztulni gyermekeinket!

GYEREKJÁTÉK

Az esernyős ember

Most egy olyan érdekes és mókás esetet fogok elmesélni, ami tegnap este történt az anyukámmal, meg velem. Tizenkét éves kislány vagyok. Az anyám harmincnégy éves, de én már majdnem olyan magas vagyok, mint ő.

Tegnap délután az anyukám elvitt Londonba, fogorvoshoz. Az orvos talált nálam egy lyukas fogat. Az egyik hátsó fogamon volt. Az orvos betömte, méghozzá úgy, hogy nem is nagyon fájt a dolog. Ezután elmentünk egy kávézóba. Én banános fagyikelyhet kaptam, az anyukám egy csésze kávét ivott. Amikor felálltunk és indulni készültünk, már körülbelül hat óra volt.

Amikor kiléptünk a kávézóból, esni kezdett.

– Taxival kell mennünk! – jelentette ki az anyukám. Volt rajtunk kalap is meg kabát is, de csak amolyan száraz időhöz való, és már eléggé zuhogott az eső.

– Mi lenne, ha inkább visszamennénk a kávézóba és megvárnánk míg eláll az eső? – kérdeztem, mert jó lett volna kapni még egy banános fagyikelyhet. Az első egyszerűen csodálatos volt!

– Ez nem fog elállni – állította az anyukám. – Haza kell mennünk.

Ott álltunk a járdán, az esőben, és taxit kerestünk. Elég sok jött arra, mifelénk, de mindegyik foglalt volt.

– Jaj, bárcsak lenne egy kocsink, sofőrrel meg mindennel! – sóhajtott fel az anyukám.

A következő pillanatban egy férfi lépett oda hozzánk. Alacsony volt, elég öreg, úgy hetvenéves lehetett, vagy talán még több. Udvariasan megemelte a kalapját az anyukám előtt, aztán megszólalt.

– Bocsánat. Elnézésüket kérem... – Ápolt, fehér bajusza volt, bozontos szemöldöke és ráncos, rózsaszínű arca. Az esőtől esernyő védte, amit magasan a feje fölé tartott.

– Igen? – kérdezte az anyukám meglehetősen hűvösen és közömbösen.

– Elnézést, kérhetnék önöktől egy kis szívességet? – kérdezte az ember. – Igazán csak egy nagyon kis dologról lenne szó.

Az anyukám gyanakodva nézett rá. Ő már csak ilyen – gyanakvó. Van két dolog, ami iránt különös gyanakvással viseltetik. Ezek: az idegenek meg a főtt tojás. Valahányszor levágja a főtt tojás tetejét, mindig belekotor a kanalával; úgy csinálja, mintha arra számítana, hogy egeret vagy valami ilyesmit talál a belsejében. Ami pedig az idegeneket illeti, van egy aranyszabálya, ami így szól: „Minél kedvesebbnek látszik egy ember, annál nagyobb gyanakvással kell lenned iránta.” Ez az alacsony öreg férfi pedig kifejezetten kedves volt. És udvarias is. És a beszéde alapján nagyon jól nevelt lehetett. És jól öltözött is volt. Valódi úriembernek látszott. A fő ok, ami miatt arra gondoltam, hogy úriember, a cipője volt. „Az ember mindig megállapíthatja valakiről, hogy úriember-e vagy sem: elég, ha megnézed az illető cipőjét” – ez anyukám másik kedvenc mondása. Ennek a férfinak gyönyörű barna cipője volt.

– Az igazat megvallva – magyarázta az alacsony emberke –, meglehetősen kínos helyzetbe kerültem. Segítségre lenne szükségem. No nem sokra, efelől biztosíthatom önöket. Tulajdonképpen semmiség az egész, de nekem igenis szükségem van rá. Tudja, hölgyem, a hozzám hasonló vénemberekkel gyakorta megesik, hogy szörnyen feledékenyek...

Az anyám felszegte az állát és valahonnan vékony orra felső tövéből nézett le az emberkére. Nagyon félelmetes dolog ám az én anyukámnak ez a fagyos pillantása! Az emberek többsége egyszerűen összeroppan, amikor így néz le rájuk.

Egyszer tanúja voltam annak, hogy a tanárnőm úgy dadog meg úgy makog, akár a komplett idióták, pedig csak annyi történt, hogy az anyukám így pillantott rá.

Ám ez a kisember ott, a járdán, azzal az esernyővel a kezében... Nos, neki még csak a szempillája se rebbent meg. Szelíden

elmosolyodott, és csak ennyit mondott:

– Kérem, asszonyom, higgye el, nem szokásom így megállítani a hölgyeket az utcán, ahogy az sem, hogy másoknak a saját bajomról beszéljek.

– Merem remélni! – mondta az anyukám.

Ekkor már eléggé zavarban voltam az anyukám szigorúsága miatt. Szerettem volna odaszólni neki, hogy mami, az isten szerelmére, ez az ember nagyon, nagyon öreg, és kedves meg udvarias is, és bajban van, kérlek, ne bánj már vele így! Persze, végül meg se mukkantam.

A kisember egyik kezéből átvette a másikba az esernyőjét.

– Eddig még sosem fordult elő velem, hogy megfélekeztem erről – mesélte.

– Mármint miről? – kérdezte az anyukám, tényleg nagyon szigorúan.

– A tárcámról – hangzott a válasz. – Bizonyára a másik kabátomban felejtettem. Hát nem ez a legnagyobb butaság, amit ember elkövethet?

– Tehát pénzt akar kérni tőlem? – kérdezte anyukám.

– Ó, isten ments, dehogyis! – tiltakozott a férfi. – Esküszöm, ilyesmire sosem vetemednék!

– Nos, akkor mit óhajt? – kérdezte anyukám. – Kérem, igyekezzen. Bőrig ázunk, ha még sokáig itt ácsorgunk.

– Igen, tudom – mondta a kisember. – És éppen ez az oka annak, hogy szeretném felajánlani önöknek az esernyőmet... Használják, és kérem, tartsák meg. Örökbe adom, ha... Nos, csupán...

– Csupán micsoda?

– Csupán annyit kérek, hogy adjon nekem egy fontot, hogy haza tudjam vitetni magam egy taxival.

Az anyám még mindig gyanakvó volt.

– Ha nem volt önnél pénz – faggatózott –, akkor hogy jutott el egészen ideig?

– Sétálgattam. Minden áldott nap teszek egy jókora sétát, aztán taxival vitetem haza magam. Az év minden napján ezt teszem.

– És miért nem megy haza gyalog? – kérdezte anyukám.

– Óó, bárcsak megtehetném! – sóhajtott a férfi. – Bárcsak megtehetném... De azt hiszem, képtelen vagyok rá, ezek a buta, öreg lábak nem vinnének el odáig. Túlságosan messzire keveredtem.

Az anyám az alsó ajkát harapdálva állt a helyén. Láttam rajta, egy kicsit kezd megennyhülni. Nagyon csábító lehetett számára, hogy ilyen váratlanul szert tehet egy esernyőre.

– Nagyon szép esernyő – biztatta a kisember.

– Igen, látom – bólintott anyukám. – Selyemből készült.

– Ezt is észrevettem.

– Akkor miért nem fogadja el, asszonyom? Nekem több, mint húsz fontomban van, erre szavamat adom. De ez most a legkevésbé sem érdekel, csak már hazajussak végre és megpihentessem ezeket a vén lábakat!

Láttam, hogy anyám keze a pénztárcája kapcsán motoz. Észrevette, hogy figyelem. Ekkor rajtam volt a sor, hogy rávessek egy fagyos pillantást, és ő pontosan megértette, hogy mit akarok kifejezni ezzel. „Ide hallgass, anyu”, mondtam neki szavak nélkül, „nem használhatod ki ezt a szerencsétlen embert, azt, hogy bajba került; piszok dolog lenne!” Az anyám mozdulatlaná vált és visszaneézett rám, aztán így szólt a kisemberhez:

– Nem hiszem, hogy helyénvaló lenne, ha elfogadnék egy húsz fontot érő selyemernyőt. Véleményem szerint az lenne a legjobb, ha egyszerűen odaadnám önnek a taxipénzt, és ezzel lezárnak tekintenénk az ügyet.

– Nem, nem, nem! – kiáltotta a férfi. – Erről szó sem lehet! Álmomban sem mernék ilyesmire gondolni. Soha, soha ebben az életben! Így aztán végképp nem fogadnék el pénzt. Vegye el az ernyőmet, drága hölgyem, és ne ázzanak tovább!

Az anyukám diadalmas oldalpillantást vetett rám. „Hát így állunk”, mondta, „tévedsz, kislányom, ez az ember azt akarja, hogy fogadjam el az esernyőjét!”

Belenyúlt a pénztárcájába, előhúzott egy egyfontos bankót. A kisember elé tartotta, aki elvette, majd átadta az esernyőt. Zsebre vágta a pénzt, megemelte a kalapját, gyorsan derékból meghajolt, és így szólt:

– Köszönöm, asszonyom, köszönöm! – Egy másodperccel később már el is tűnt előlünk.

– Gyere, drágám – hívott az anyukám. – Állj ide, az ernyő alá, hogy száraz maradj. Hát nem vagyunk szerencsések? Még sosem volt valódi selyemernyőm. Eddig nem tellett rá.

– Miért volt vele ilyen elutasító az elején? – kérdeztem.

– Meg akartam győződni arról, hogy nem valami csirkefogóval hozott össze minket a sors – felelte ő. – És meg is győződtem. Ez a férfi valódi úriember. Nagyon örülök, hogy segíthettem rajta.

– Értem, anyu – mondtam.

– Valódi úriember! – folytatta anyukám. – És tehetős is, különben nem engedhetne meg magának egy ilyen selyem esernyőt. Nem lennék meglepve ha kiderülne róla, hogy valami előkelő személy. Mondjuk Sir Harry Goldsworthy, vagy valami hasonló.

– Értem, anyu.

– Ez most jó lecke volt a számodra. Soha, semmiben ne kapkodj. Mindig szánj időt arra, hogy kifürkészd, nem akarnak-e becsapni. Ha ezt megteszed, akkor sosem követhetsz el hibákat.

– Ott megy! – kiáltottam. – Nézd csak!

– Hol?

– Ott, ott! Most megy át az út túloldalára. Jaj, anyu, nézd mennyire siet!

Végignéztük, ahogy a kisember, a kocsikat ügyesen kikerülve, átevicckél a túlsó oldalra. Amikor átért, balra fordult. Nagyon gyorsan haladt.

– Hát, nem látszik valami fáradtnak, igaz, anyu?

Anyukám nem felelt.

– És nem úgy viselkedik, mint aki taxit akar fogni – tettem hozzá.

Anyukám mereven, mozdulatlanul állt, és a túloldalon haladó kisembert nézte. Tisztán láttuk. Borzasztóan sietett. Végigszáguldott a járdán, kikerülte a gyalogosokat, és járás közben valahogy úgy lóbálta a karjait, ahogy a masírozó katonák szokták.

– Készül valamire – mondta anyukám kőmerev arccal.

– Vajon mire?

– Nem tudom – csattant fel anyukám –, de ki fogom deríteni! Gyerünk! – Megfogta a karomat, és mi is átmentünk a túlsó oldalra. Aztán balra fordultunk.

– Látod? – kérdezte anyukám.

– Igen. Ott van. Éppen most fordul jobbra. A következő utcánál.

Elértünk a sarokra, és mi is jobbra fordultunk. A kisember úgy húsz lépéssel haladt előttünk. Úgy futott, mint a nyúl, kénytelenek voltunk felgyorsítani, hogy le ne maradjunk mögötte. Az eső egyre elszántabban zuhogott, láttam, hogy a víz a kisember kalapjának karimájáról lecsorog a vállára. Mi szerencsére szárazak maradtunk a gyönyörű, hatalmas selyem esernyőnk alatt.

– Vajon miben mesterkedik? – kérdezte anyukám.

– Mi van akkor, ha megfordul, és meglát minket? – kérdeztem én.

– Nem érdekel, ha meglát minket! – csattant fel anyukám. – Hazudott nekünk. Azt mondta, fáradt ahhoz, hogy továbbsétáljon, most pedig úgy szalad, hogy alig bírunk utánaolholni! Pimasz csirkefogó! Gazember!

– Ezek szerint mégsem előkelő származású úriember? – kérdeztem.

– Hallgass! – sziszegett rám anyukám.

A következő kereszteződésnél a kisember ismét jobbra fordult. Azután balra. Azután megint jobbra.

– Nem adom fel! – jelentette ki anyukám.

– Eltűnt! – kiáltottam. – Hová mehetett?

– Azon az ajtón szaladt be! – mutatta anyukám. – Láttam! Abba a házba ment be. Szent ég, hiszen ez egy kocsmá!

Valóban kocsmá volt. Az épület homlokzatán nagy, vörösbetűs felirat díszelgett: VÖRÖS OROSZLÁN.

– Csak nem akarsz bemenni ide, anyu?

– Nem – mondta anyukám. – Kintről tartjuk szemmel.

A kocsmá utcafrontja egy hatalmas üveglak volt, amelyet belülről meglehetősen sűrű pára fedett, de azért így is beláttunk rajta, amikor elég közel mentünk hozzá.

Ott álltunk, egymáshoz bújva, a kocsmá üveglakata előtt. Az anyukámba karoltam. A kövér esőcseppek hangosan kopogtak az esernyőnkön.

– Ott van! – kiáltottam. – Ott, nézd!

A helyiség tele volt emberekkel és cigarettafüsttel. A mi kisemberünk a tömeg közepén álldogált. Nem volt rajta sem a kabátja, sem a kalapja. Elindult, és az embereket kerülgetve a söntéspulthoz ment. Amikor elérte, mindkét kezét rátette, és odavetett pár szót a csaposnak. Láttam, hogy mozog a szája. Rendelt valamit. A csapos elfordult tőle, aztán, amikor néhány másodperccel később visszatért, egy kisebb poharat tett a férfi elé. A pohárban valami barnás folyadék volt.

A kisember egy egyfontos bankót tett a pultra.

– Az az én egyfontosom! – sziszegte anyukám. – Szentséges ég, van mersze ilyet tenni!

– Mi van abban a pohárban? – kérdeztem.

– Whisky – felelte anyukám. – Színtiszta whisky!

A csapos nem adott vissza az egyfontosból.

– Ez bizonyára tripla whisky volt – mondta anyukám.

– Tripla? Az meg micsoda? – kérdeztem.

– A szokásos adag háromszorosa.

A kisember felemelte a poharat, a szájához tartotta. Szelíden megdöntötte. Magasabbra, egyre magasabbra emelte... még

magasabbra... és a whisky pillanatok alatt, egyetlen hosszú kortyban végigömlött a torkán.

– Hát, ez aztán elég drága ital lehet – jelentettem ki.

– Nevetséges! – mérgelődött anyukám. – Egy teljes fontot fizetni valamiért, amit ilyen hamar megiszik az ember!

– Neki többbe került, mint egy font – jegyeztem meg. – Ezért most egy húszfontos selyemernyőt adott.

– Igaz – bólintott anyukám. – Ez az ember nem normális!

A kisember ott álldogált a pult mellett, az üres pohárral a kezében. Ekkor már mosolygott, kerek, rózsaszínű arcán aranyfényel ragyogott az elégedettség. Láttam, ahogy előbukkan a nyelve, megnyalja fehér bajuszát – mintha a drága whisky utolsó cseppjeit kereste volna.

A férfi lassan elfordult a pulttól és visszafurakodott oda, ahol a kabátját meg a kalapját hagyta. Feltette a kalapját. Felvette a kabátját. Azután, valami meghökkenítő hidegvérrel és közömbösséggel, egy már-már észrevehetetlen mozdulattal leemelt egyet az állványra száradni kiakasztott esernyők közül, és kísértelt a kocsmából.

– Láttad? – kiáltott fel anyukám. – Láttad, mit művelt?

– Pszt! – pisszentettem rá. – Kijön!

Lejjebb eresztettük az esernyőnket, hogy eltakarjuk az arcunkat, de azért kilestünk a pereme alól.

A kisember kijött, de nem nézett felénk. Kinyitotta új esernyőjét, maga fölé tartotta, és sietős léptekkel elindult arrafelé, amerről jött.

– Hát ebben mesterkedett! – mondta anyukám.

– Remek – jegyeztem meg. – Pompás...

Köveztük, míg kiért a főutcára, ahol először találkoztunk vele. Figyeltük, ahogy sétál egy sort, majd egy fontért cserébe odaadja valakinek az új esernyőt.

Ezúttal egy magas, vékony férfival kötött üzletet, akin nem volt se kabát, se kalap. Miután megkapta a pénzt, a kisember elsietett, és

kisvártatva eltűnt a tömegben. Most a korábbival ellenkező irányba menekült.

– Láttad, milyen eszes? – kérdezte anyukám. – Sosem megy vissza kétszer ugyanabba a kocsmába!

– Lehet, hogy egész délután ezzel foglalkozik.

– Igen – sóhajtott anyukám. – Hát persze... És valószínűleg imádkozik az ilyen esős napokért.

Mr. Botibol

Mr. Botibol átréselt magát a forgóajtón, és belecseppent a hotel nagy előcsarnokának nyüzsgésébe. Kalapját levette, s két kezével maga előtt tartva, néhány ideges lépést tett, majd megállt, körülpillantott, az ebédhez készülődő tömegeből előbukkanó arcokat fürkészve. Néhány ember megfordult, és némi meglepetéssel az arcán rámeredt. Azt is hallotta (vagy hallani vélte), amint egy nő így szólt: „Te jó Isten, látod, hogy miféle alak jött be!”

Végül megpillantotta Mr. Clements-t, aki egy asztalnál ült a távolabbi sarokban, és hozzáíetett. Clements már korábban észrevette. Miközben figyelte, amint óvatosan átfurakodott az asztalok és emberek között, lábujjhegyen járva, végtelenül béketűrően és szerényen, arra gondolt, milyen pokoli lehet egy férfi számára, ha ilyen feltűnő és különös jelenség, mint Mr. Botibol.

Rendkívüli módon hasonlított az étkezési spárgára. Hosszú, indaszerű alkata vállak jelenlétére egyáltalán nem utalt, pusztán csak fokozatosan keskenyedett felfelé, és egyre csak szűkült, amíg kopasz fején egyszer csak véget ért. Kifényesedett, duplasoros, kék öltönybe préselte magát, s ez – megmagyarázhatatlan módon – megjelenésének növényyszerű jellegét az abszurditásig fokozta.

Clements felállt, kezet fogtak, majd hirtelen, mielőtt még leültek volna, Mr. Botibol a következőket mondta:

– Elhatároztam, igen, elhatároztam, hogy elfogadom az ajánlatát, amit tegnap este tett, mielőtt elhagyta az irodámat.

Ügyfelei megbízásából Clements már több napja tárgyalt a Botibol és Tsa. néven ismert cég megvásárlásáról, amelynek egyetlen tulajdonosa Mr. Botibol volt, és előző este tette meg első ajánlatát. Ez merőben tapogatózó ajánlat volt, rendkívül alacsony összegű, csak mintegy jelzése annak, hogy a vásárlókat komolyan érdekli az üzlet.

Istenemre – gondolta –, ez a szegény bolond fogta magát és belement. – Néhányszor komolyan bólintott, miközben nem kis erőfeszítésébe került, hogy elrejtse meglepetését, majd így szólt:

– Helyes, helyes. Örömmel hallom ezt, Mr. Botibol. – Aztán intett a pincérnek. – Két nagy martinit.

A másik rémült tiltakozással emelte fel kezét:

– Nem kérek.

– Ugyan már, ez komoly alkalom.

– Csak ritkán iszom, délben pedig egyáltalán nem.

De Clements most nagyon jó hangulatban volt, és ügyet sem vetett rá. Megrendelte a martinikat, és amikor kihozták, Mr. Botibol, a másik ugratása miatt, kénytelen volt inni a már megkötött alkura. Ezután röviden megbeszéltek az okmányok megszüvegezését és aláírását, majd amikor mindent elrendeztek, Clements rendelt még két koktélt.

Mr. Botibol ismét tiltakozott, de ezúttal már nem olyan erőteljesen, úgyhogy az ügyvéd megrendelte az italokat, majd barátságosan mosolyogva, ismét a másik felé fordult.

– Nos, Mr. Botibol, most, hogy már túl vagyunk az egészen, javaslom, hogy fogyasszunk el együtt egy baráti ebédet. Mit szól hozzá? Én állom a ceppet.

– Ahogy óhajtja, ahogy óhajtja – válaszolta ügyfele minden lelkesedés nélkül. Egy kis melankólia volt hangjában, s olyan sajátos tagoltság és lassúság, mintha egy gyereknek magyarázna valamit.

Mikor bementek az étterembe, Clements rendelt egy pár hizlalt foglyot rostélyosan, s hozzá egy palack 1912-es évjáratú Latife-t. Fejben már nagyjából kiszámította megbízatásának összegét, és most remekül érezte magát. Élénk társalgásba kezdett, simán váltva egyik témáról a másikra, abban a reményben, hogy olyat is érint, ami felkelti vendége érdeklődését. Nem volt eredményes, mivel úgy tűnt, Mr. Botibol csak félig-meddig figyel. Kis kopasz fejét időnként egyik, majd másik oldalra billentette, s csak annyit mondott: „Valóban”.

Amikor megérkezett a bor, Clements megpróbálta a társalgást erre terelni.

– Biztos vagyok benne, hogy kitűnő – mondta Mr. Botiból –, de csak egy cseppet kérek.

Clements elmesélt egy történetet.

Mikor a végére ért, vendége komolyan nézett rá néhány pillanatig, majd így szólt: „Igazán mulatságos”.

Ezután mindketten elhallgattak, s csöndben ettek. Mr. Botiból megitta a borát, és nem tett ellenvetést, amikor vendéglátója átnyúlt az asztal fölé, hogy újratöltse poharát. Mire befejezték az ebédet, Clements megállapította magában, vendége legalább háromnegyed palackot megivott.

– Egy szivart, Mr. Botiból?

– Óh, nem, köszönöm.

– Egy kis brandyt?

– Nem, igazán, nem vagyok hozzászokva...

Clements észrevette, hogy társa arca enyhén kipirult, szemei kissé bepárásodtak és ragyogni kezdtek.

Akár jól be is rúgathatnám az öregfiút, gondolta, s a pincérhez fordult: „Két brandyt.”

Amikor az ital megérkezett, Mr. Botiból egy ideig gyanakodva nézett nagy poharára, majd felemelte, és egy gyors, madárszerű kortyintás után ismét letette:

– Mr. Clements – szólalt meg váratlanul –, hogy én mennyire irigylem magát!

– Engem? És miért?

– El fogom mondani, Mr. Clements, el fogom mondani, ha vehetem a bátorságot... – Volt valami ideges, egérszerű a hangjában, amitől az egész úgy hangzott, mintha bocsánatot kérne mindazért, amit mondott.

– Kérem, árulja el – biztatta Mr. Clements.

– Irigylem, mert számomra az ön élete igazán sikeresnek tűnik.

Ebből melankolikus részegség lesz, gondolta az ügyvéd. Ez olyan fajta, aki révedezővé válik, azt pedig ki nem állhatom.

– Siker... – jegyezte meg – semmi különösebben sikereset nem látok magam körül.

– Ó, dehogynem, de mennyire. Az ön egész élete, ha használhatom ezt a kifejezést, annyira kellemesnek és sikeresnek tűnik.

– Nagyon egyszerű ember vagyok – válaszolta Clements.

Megpróbálta kitalálni, hogy a másik mennyire ittas.

– Úgy gondolom – folytatta Mr. Botiból, lassan beszélve s gondosan tagolva a szavakat –, úgy gondolom, ez a bor kicsit a fejembe szállt, azonban... – Szünetet tartott a szavakat keresgélve. – ... azonban egyetlen kérdést mégiscsak szeretnék feltenni. – Kiöntött egy kis sót az abroszra, majd egyik ujjával kis dombot formált belőle.

– Mr. Clements – kérdezte anélkül, hogy felnézett volna –, mit gondol, miként lehetséges az, hogy egy férfi megérjen 52 évet, s a legcsekélyebb sikerélménye sem volt abban, amit végzett?

– Kedves Mr. Botiból – nevetett Clements –, mindenki ér el kisebb-nagyobb sikereket időről időre, legyenek azok bármilyen csekélyek is.

– Oh nem – sóhajtott Mr. Botiból halkán. – Téved. Én nem emlékszem, hogy bármiféle sikert is elértem volna életemben.

– Ugyan már! – vetette ellen Clements mosolyogva. – Ez bizonyára nem így van. Hiszen épp ma délelőtt adta el az üzletét százezerért. Ezt én pokolian sikeresnek tartom.

– Az üzletet apám hagyta rám. Amikor kilenc évvel ezelőtt meghalt, négyszer ennyit ért. Az én irányításom alatt értékének háromnegyedét elvesztette. Ezt aligha lehet sikeresnek nevezni.

Clements tudta, ez az igazság.

– Igen, igen – mondta. – Lehet, hogy így van, de mindazonáltal ön ugyanolyan jól tudja, mint én, minden teremtett léleknek megvan a maga siker-adagja. Ezek talán nem is nagyok. Inkább sok kicsi. Úgy értem, végül is, a nyavalyába, hogy gólt rúgni egy iskolai

mérkőzésen, már az is siker, vagy a futás, vagy megtanulni úszni, az is egy kis diadal. Csak az ember megfélelkezik róluk.

– Én sohasem rúgtam gólt, és sohasem tanultam meg úszni.

Az ügyvéd magasba emelve kezeit, reménytelenül felsóhajtott.

– Igen, igen, tudom, de nem látja, nem veszi észre, hogy van ezer, a szó szoros értelmében ezer és ezer más dolog, mint... nos... mint kifogni egy jókora halat, vagy megjavítani a kocsni motorját, vagy megörvendeztetni valakit egy ajándékkal, megtermelni egy szép sor zöldbabot, vagy megnyerni egy fogadást vagy... vagy... no de az ördögbe is, az ember estig folytathatná a felsorolást!

– Ön talán igen, Mr. Clements, de én legjobb emlékezetem szerint sohasem csináltam semmi effélét. Pontosan ez az, amiről beszélek.

Clements letette brandyspoharát, és újfajta érdeklődéssel nézett erre a figyelemre méltó személyiségre, vele szemben. Bosszús volt, s legcsekélyebb részvétet sem érzett. Ez az ember egyszerűen nem keltett részvétet. Ez bolond. Biztos, hogy bolond, irtózatos és abszolút bolond. Az ügyvéd hirtelen vágyat érzett, hogy zavarba hozza, amennyire csak tudja.

– Na és mi van a nőekkel, Mr. Botiból? – Hangjában nyoma sem volt bocsánatkérésnek a kérdés miatt.

– A nők?

– Igen, a nők. A világon minden férfinak, még a legkoszosabb, legelesettebb csavargónak is van hébe-hóba sikere a...

– Soha! – kiáltott fel Mr. Botiból váratlan erővel. – Nem, uram, soha.

Adok neki egy pofont, gondolta magában Clements. Nem bírom tovább, ha nem fékezem magam, föl fogok ugrani és pofon vágom.

– Úgy érte, nem szereti őket – vágta rá.

– Óh, te jó ég, dehogynem, természetesen szeretem őket. Tulajdonképpen nagyon csodálom őket, igen, nagyon. De félek... óh, istenem... nem is egészen tudom, hogy mondjam... attól tartok, nem igazán jövök ki a nőekkel. Sohasem boldogultam velük. Soha. Tudja, Mr. Clements, én olyan furán nézek ki. Tudom, így van.

Megbámulnak, gyakran látom, amint nevetnek rajtam. Nekem még sohasem sikerült... nos, nekem még sohasem sikerült ütéstávolságon belül jutnom, ahogyan talán Ön fogalmazna. – Egy halvány és végtelenül szomorkás mosoly árnyéka villant fel a szája sarkában.

Clementsnek elege volt. Valamit mormogott arról, hogy Mr. Botiból bizonyára eltúlozza a helyzetet, aztán az órájára pillantott, a számlát kérte, s azt mondta, nagyon sajnálja, de most már vissza kell mennie a hivatalába. Az utcán a szálloda előtt elváltak, Mr. Botiból taxiba szállt s hazament. Kinyitotta a bejárati ajtót, bement a nappaliba, bekapcsolta a rádiót, azután leült egy nagy bőrfotelbe, hátradőlt és behunyta a szemét. Nem igazán szédült, de valami énekhang szólt a fülében, s gondolatai is a szokásosnál gyorsabban jöttek-mentek. Ez az ügyvéd túl sok bort adott nekem, mondta magában. Egy ideig itt maradok, hallgatok egy kis zenét, talán el is alszom, utána majd jobban érzem magam.

A rádióban egy szimfóniát közvetítettek. Mr. Botiból csak alkalmi koncertlátogató volt, de ismeretei elégségesek voltak ahhoz, hogy a zenét Beethoven egyik szimfóniájaként azonosítsa. S most, amint hátra dőlve feküdt a fotelben a csodálatos zenét hallgatva, spicces agyában egy új gondolat kezdett felderengeni. Nem álom, mert nem aludt, hanem világos, éber gondolatsor, nevezetesen: „Én vagyok ennek a zenének a szerzője. Nagy komponista vagyok. Ez a legújabb szimfóniám, és ez a szimfónia első előadása. Az óriási koncertterem zsúfolva van emberekkel – kritikusok, zenészek, zenerajongók az egész országból –, én pedig ott állok a zenekar előtt s vezényelek.”

Mr. Botiból maga előtt látta az egész dolgot. Látta magát a karmesteri emelvényen fehér nyakkendőben és frakkban, előtte a zenekart: bal oldalon a hegedűsök, a brácsások szemben, a csellisták a jobb oldalon, mögöttük a réz- és fafúvósok, hátul az ütősök. A zenészek feszült, szinte fanatikus tisztelettel figyelik karmesteri pálcájának minden mozdulatát. Mögötte, a félhomályos

óriási teremben, egymást követő sorokban az őt néző elragadtatott arcok növekvő izgalommal hallgatják, amint a világ legnagyobb zeneszerzőjének egy újabb szimfóniája fenséges szépséggel kibontakozik.

Néhányan a közönségből ökölbe szorítják kezüket, s körmüket tenyerükbe vájják, mert a zene olyan szép, hogy alig tudják elviselni. Mr. Botibolt annyira elragadta ez az izgalmas látomás, hogy karjai a karmesteréhez hasonló mozdulatokkal lendültek fel a zene ritmusára. Olyan jó mulatságnak találta ezt, hogy felállt, szembefordult a rádióval, s így szélesebb mozdulatokat is tudott tenni.

Ott állt a szoba közepén, magasan, vékonyan és vállatlanul, szűk, kétsoros, kék öltönyében, s kis kopasz feje jobbra-balra rándult, ahogyan karjaival a levegőben hadonászott. Elég jól ismerte a szimfóniát ahhoz, hogy időnként előre megérezze a tempó- és hangerőváltásokat. Amikor a zene hangosabbá és gyorsá vált, olyan erőteljesen csapkodta a levegőt, hogy majdnem orra bukott. Mikor a zene halk volt és lecsendesedett, előrehajolt, s kinyújtott kezeinek finom mozdulatával halkította le zenészeit. Egész idő alatt érezte maga mögött a hatalmas hallgatóság feszült, mozdulatlan és figyelmes jelenlétét.

Amikor végül a szimfónia elérte a fergeteges befejezést, Mr. Botibolon még tombolóbb mámor vett erőt, arca szinte eltorzult a rettenetes erőfeszítés közben, amellyel megpróbált még több és több erőt kicsikarni a zenekarból az utolsó hatalmas akkordok alatt.

Aztán vége volt. A bemondó mondott valamit, de Mr. Botibol kikapcsolta a rádiót, s nehezen lélegezve beleroskadt a székébe.

– Fú! – mondta hangosan. – Te jószágos ég, mit művelek én? – Izzadságcseppek ütköztek ki az arcán és homlokán, majd összegyűlve kis patakokban a gallérja mögé, a nyakába folytak. Elővette a zsebkendőjét s letörölte. Egy ideig még tovább feküdt, lihegve, kimerülten, de szerfelett felvillanyozva.

– Nos, be kell vallanom – lihegte még mindig hangosan beszélve –, ez igazán jó mulatság volt, Nem is tudom, volt-e már részem ilyenben valaha is. Te jó isten, ez tényleg jólesett! – Szinte azonnal azzal a gondolattal kezdett játszózni, hogy megismétli. De megismételje? Megengedheti-e magának, hogy újból megtegye? Most visszatekintve, tagadhatatlanul egy kicsit bűnösnek érezte magát, és hamarosan azon kezdett tűnődni, nem volt-e valami egyértelműen immorális az egészben. Hagyja magát belesodródni ilyesmibe! Azt képzelni, hogy zseni! Biztos volt benne, hogy ez helytelen.

Más emberek nem csinálnak ilyet. Vajon mi lett volna, ha Mason bejön a kellős közepén, s meglátja? Szörnyűség!

Az újságért nyúlt; úgy tett, mintha olvasna, de hamarosan lázasan kutatott az esti rádióprogramok között. Ujját arra a sorra tette, amelyben ez állt: „8:30 Hangverseny; Brahms: 2. szimfónia.” Hosszú ideig meredt rá. A Brahms szó betűi kezdtek elhomályosulni, távolodni, és fokozatosan teljesen eltűnni, majd mások bukkantak elő, amiket így lehetett olvasni: „Botibol”. Botibol 2. szimfóniája. Jól láthatóan ez volt odanyomtatva. Igen, igen, suttogta. Az első előadás. A világ arra vár, hogy hallja. Lesz olyan nagyszerű, mint az első – kérdezzetik – vagy talán felülmúlja? Ráadásul magát a komponistát sikerült rábeszélni a vezénylésre...

Mr. Botibol előrehajolt a fotelben, s megnyomta a kandalló melletti csengőt. Az inas, a ház egyetlen tagból álló személyzete, alacsony, komor tekintetű, ősrégi bútordarab, megjelent az ajtóban.

– Izé... Mason, van itthon bor?

– Bor, uram?

– Igen, bor.

– Ó, nem, uram. Az elmúlt 15-16 év alatt nem volt bor a házban. Az édesapja uram...

– Tudom, Mason, tudom, de hozzon, kérem. A vacsorához akarok egy üveg bort.

A komornyik összerázkódott.

– Rendben, uram... és milyen legyen?

– Claret, Mason. A legjobb, amit be tud szerezni. Vegyen egy ládával. Mondja meg, hogy küldjék ide azonnal.

Mikor ismét egyedül maradt, egy pillanatra még a gondolattól is elborzadt, hogy ilyen elhatározásra jutott. Bort vacsorára! Nahát! Nos, igen, miért is ne?

Ugyan miért ne gondolhatna ilyesmire? A maga ura, gazdája. Egyébként is fontos, hogy bort igyék. Úgy tűnt, jó hatással volt, tényleg nagyon jó hatással. Bort akar inni, és a pokolba Masonnel.

A délután hátralévő részét pihenéssel töltötte. Hét harminckor Mason bejelentette, hogy a vacsora tálalva van. Egy palack bor volt az asztalon, Mr. Botiból nekilátott. Egy cseppet sem törődött azzal a pillantással, amellyel Mason méregette, miközben újratöltötte poharát háromszor. Aztán felkelt az asztaltól, s közölte, ne zavarják, majd visszavonult a nappaliba. Még negyedórát kellett várnia. Semmi másra nem tudott gondolni, csak a közelgő koncertre. Hátradőlt a fotelben, és hagyta gondolatait szabadon kalandozni a gyönyörűséges 8:30-as időpont felé. Ő volt a nagy Komponista, aki türelmetlenül várakozik a koncertterem melletti öltözőjében. A távolból hallotta a közönség izgatott mormolását, amint elhelyezkedtek székeiken. Tudta, mit mondanak egymásnak. Ugyanazt, amit az újságok már hónapok óta hajtogatnak: „Botiból zseni, nagyobb, sokkal nagyobb, mint Beethoven vagy Bach vagy Brahms vagy Mozart vagy bármelyik zeneszerző. Minden egyes új műve még nagyszerűbb, mint az előző. Vajon milyen lesz a következő? Alig várjuk, hogy hallhassuk.” Ó, igen, tudta, mit mondanak. Felállt, majd járkálni kezdett a szobában. Már majdnem itt az idő. Felragadott egy ceruzát az asztról, hogy karmesteri pálcaként használja, s bekapcsolta a rádiót. A bemondó éppen abbahagyta a bevezetőt. Ekkor hirtelen felzúgott a taps, ami azt jelentette, a karmester az emelvény felé tart. A délutáni koncert lemezről szólt, de ez igazi, élő hangverseny lesz. Mr. Botiból hátrafordult, szembenézett a kandallóval, és derékből meghajolt.

Aztán ismét a rádió felé fordult, s felemelte a pálcáját. A taps abbamaradt, egy pillanatra csend lett. Valaki a hallgatóságból köhögött. Mr. Botiból várt. A szimfónia elkezdődött. Ahogyan elkezdett vezényelni, tisztán látta maga előtt az egész zenekart, a zenészek arcát, még arckifejezésüket is.

Három hegedűs haja már őszült. Az egyik csellista nagyon kövér volt, a másik súlyos, barna keretes szemüveget viselt, és a második sorban az egyik kürtösnek a fél arca rángatózott. Bizonyos hatásos részleteknél Mr. Botiból olyan erős ujjongó érzés fogta el, hogy majdnem sírt az örömtől. Egyszer pedig, a 3. tétel alatt, az extázis enyhe kisugárzása indult el, idegközpontjából áterjedve a gyomorfalára, apró túsúrássok formájában. De a szimfónia végén felharsanó viharos taps, éljenzés volt a legragyogóbb az egészből. Lassan a kandalló felé fordult s meghajolt. A taps folytatódott, ő pedig tovább hajlongott, amíg az utolsó zöreje is el nem halt. A bemondó hangja zökkenetesen vissza hirtelen a valóságba, a nappaliba. Kikapcsolta a rádiót, és belerogyott a fotelba, kimerülten, de boldogan.

Amint ott feküdt, a gyönyörtől mosolyogva, nedves arcát törölgetve s levegő után kapkodva, máris terveket készített a következő előadásra. Miért ne csinálja megfelelő módon? Miért ne alakíthatná át a nappalit koncertterem-szerűvé, miért ne lehetne ott színpad, széksorok, mint egy igazi hangversenyteremben? Továbbá miért ne vehetne egy gramofont, így bármikor tudna előadást tartani anélkül, hogy a megfelelő rádióműsorra kellene várnia. Igen, ezt fogja csinálni!

A következő reggel Mr. Botiból megegyezett egy lakberendező céggel, hogy a legnagyobb szobáját átalakítják miniatűr koncertteremmé. Az egyik végében a színpad, a terem többi részét piros plüss székek sorai töltik ki. „Kisebb koncerteket akarok itt tartani” – mondta a cég egyik emberének, az illető bólintott s azt válaszolta, hogy az nagyon szép lesz. Ugyanakkor egy rádiószaküzletet is utasított, szereljenek be egy drága gramofont,

amelyik automatikusan cseréli a lemezeket, valamint két nagy teljesítményű hangszórót, egyiket a színpadra, a másikat a nézőtér hátuljára. Mikor mindez elkészült, megvette Beethoven mind a kilenc szimfóniáját lemezen. Egy olyan boltból pedig, amely hangeffektusok felvételére szakosodott, rendelt néhány lemezt, amelyeken a lelkes közönség tapsviharát és éljenzését örökítették meg. Végül vett magának egy vékony, elefántcsontból készült karmesteri pálcát, s ezt kék selyemmel bélelt dobozba fektette.

A szoba nyolc nap alatt készült el. Minden tökéletes volt: a piros székek, a széksorok közötti átjáró, valamint egy kis pódium az emelvényen a karmester számára, körbefutó rézkorlással.

Mr. Botiból elhatározta: aznap este adja az első koncertet, vacsora után. Korán felment a hálószobájába átöltözni: fehér nyakkendőt és frakkot öltött. Csodásan érezte magát. Mikor a tükörbe nézett, groteszk, váll nélküli alakjának látványa a legkevésbé sem aggasztotta.

Egy nagy zeneszerző, gondolta mosolyogva, úgy nézhet ki, ahogy neki tetszik. Az emberek elvárják tőle, hogy sajtószerű megjelenése legyen. Mindazonáltal szerette volna, ha lenne némi haj a fején, és azt hosszúra növeszthetné. Lement, gyorsan megvacsorázott, megivott egy fél üveg bort, és még jobban érezte magát.

– Ne aggódjon miattam, Mason – mondta. – Nem vagyok örült. Csak szórakozom.

– Igen, uram.

– Ma már nem akarok semmi mást. Kérem, gondoskodjék róla, hogy ne zavarjanak. – Mr. Botiból átment az ebédlőből a miniatűr koncertterembe. Elővette Beethoven első szimfóniáját, de mielőtt a gramofonra tette volna a lemezt, két másikat is mellé tett. Az egyik, amit legelőször kellett lejátszani, még mielőtt a zene elkezdődött volna, az „elnyújtott, lelkes taps” feliratot viselte. A másikkal, amelyek a szimfónia után következnek, a „hosszan tartó, őrjöngő taps, éljenzés és újrázás” volt a címe. A lemezcserélő berendezésre szerelt egyszerű mechanikai segédeszközzel a gramofonok

szakemberei úgy alakították ki a lemezek sorrendjét, hogy az első és utolsó lemez hangja – a taps –, csak a nézőtéri hangszóróból jöjjön. A többi lemez hangja – a muzsika –, a zenekar székei közé rejtett hangszóróból csendül fel.

Miután helyes sorrendbe állította a lemezeket, ráhelyezte őket a készülékre, de nem kapcsolta be azonnal. Előbb a szoba összes lámpáját leoltotta, egy kicsi kivételével, amely a karmesteri pulpitust világította meg. Leült egy székre a színpadon, szemét behunyta, s gondolatait engedte szabadon kószálni a jól ismert, gyönyörűsége területen: a nagy komponista ideges, türelmetlen, várakozása a legújabb mestermű bemutatására, a gyülekező közönség izgatott beszélgetésének moraja és így tovább.

Miután alaposan beleélte magát szerepébe, felállt, felvette a karmesteri pálcát, majd bekapcsolta a gramofont.

Hatalmas tapshullám töltötte be a szobát. Mr. Botiból átment a színpadon, fellépett a karmesteri emelvényre, szembefordult a közönséggel s meghajolt. A sötétben csak a székek halvány körvonalait tudta kivenni, a sorok közötti átjáró két oldalán, az emberek arcát nem láthatta. Elég nagy zajt csináltak. Micsoda ováció! Mr. Botiból a zenekar felé fordult. A taps elcsendesedett mögötte. A következő lemez a helyére került. A szimfónia elkezdődött.

Ezúttal még izgalmasabb volt az előadás, és a *solar plexusa*, hasi idegközpontja körüli bizsergést számtalanszor érezte. Egyszer hirtelen az ötlött föl benne, hogy ezt a zenét az egész világon közvetítik, ekkor hidegrázás-szerű borzongás futott végig gerincén. De a legizgalmasabb rész az volt, amikor a végén jött a taps. Éljeneztek, tapsoltak, dobogtak és újrátak. Ő pedig a sötét nézőtér felé fordult, s meghajolt komolyan, jobbra és balra. Aztán lement a színpadról, de visszahívták. Még néhányszor meghajolt, majd újból elhagyta a színpadot, de ismét visszahívták. A közönség őrjöngött. Egyszerűen nem engedték el. Óriási, valóban falrengető ünneplésben volt része.

Később, mikor már a székében pihent a másik szobában, még mindig ezt élvezte. Szemét becsukta, mert nem akarta, hogy bármi is megtörje a varázst. Ott feküdt, és úgy érezte, lebeg. Olyan csodálatos érzés volt ez, hogy miután később felment a szobájába, s levetkőzött és lefeküdt, még mindig hatalmában tartotta.

A következő este Beethoven – vagy inkább Botibol – második szimfóniáját vezényelte. Ezen az előadáson éppúgy tomboltak, mint az elsőt. A következő néhány nap minden este eljátszott egy szimfóniát, a kilencedik estére Beethoven mind a kilenc szimfóniáját előadta. Minden alkalommal izgalmasabbá vált a dolog, mert a közönség a koncert előtt azt mondogatta: „Nem tudja még egyszer megcsinálni, újabb mesterművet már nem tud alkotni. Ez emberileg egyszerűen lehetetlen.” Ő azonban megtette, s mindegyik mű egyformán csodálatos volt. Az utolsó szimfónia, a kilencedik, különösen izgalmasra sikerült, mert ebben a zeneszerző meglepett és elragadott mindenkit azzal, hogy váratlanul egy csodálatos kórusművet is alkotott. A nagyzenekar mellett a hatalmas kórust is vezényelnie kellett, és Benjamins Gigli – aki egyenesen Olaszországból repült oda – a tenor szerepet, Enrico Puiza pedig a basszust énekelte. Az előadás végén a közönség rekedtre kiabálta magát. Az egész zenei világ talpon volt s éljenzett. Mindenfelé azt mondták, az ember sosem tudhatja, milyen csodálatos dolgot lehet ettől a bámulatos egyéntől várni legközelebb.

Kilenc nagy szimfónia megalkotása, bemutatása és dirigálása kilenc nap alatt szép teljesítmény bárki részéről, így nem meglepő, hogy a dolog egy kicsit Mr. Botibol fejébe szállt. Elhatározta, még egyszer meglepi a közönséget. Számos zongoraművet alkot majd, s ő maga fogja szólóesteken előadni.

A következő nap reggelén elment a Bechsetins és Steinways kiállítóterembe.

Fürgének és fittnek érezte magát, így egész úton gyalog ment, séta közben az új és gyönyörű zongoramű dallamfoszlányait dúdolgatva. Tele volt a feje velük. Egész idő alatt záporoztak rá, s

egyszer csak úgy érezte: a kis fehér és fekete kottafejek ezrei zuhognak a fejébe, fonálszerűen, egy apró lyukon keresztül. Agya pedig, ez a csodálatos-elképesztő zenei agy, ahogyan ömlöttek, olyan gyorsan fogadta be, bontotta elemeire, majd rendezte el őket szellemesen egy meghatározott rendbe, hogy csodálatos melódiákat alkossanak. Voltak köztük noktürnök, etűdök, keringők, s hamarosan – mondta önmagának –, hamarosan átnyújtja őket a hálás, őt csodáló világnak.

Amikor megérkezett a hangszerbolthoz, az önbizalom légkörét árasztva nyitotta ki az ajtót és lépett be. Sokat változott néhány nap alatt. Szinte teljesen elhagyta az idegeskedést, s többé nem foglalkoztatta, hogy mit gondolnak mások a megjelenéséről.

– Egy hangversenyzongorát akarok venni – közölte a kereskedővel –, de olyat, amelyik nem ad hangot, ha leütik a billentyűit.

A kereskedő előrehajolt, és felhúzta a szemöldökét.

– El tudja ezt intézni? – kérdezte Mr. Botibol.

– Igen, uram, ha így óhajtja. De megkérdezhetném: mire szándékozik használni a hangszert?

– Ha tudni akarja, el akarom játszani, hogy én vagyok Chopin. Leülök, játszom, míg a gramofon szolgáltatja a zenét. Ez lendületet ad nekem. – Ez, szóról szóra így, egyszerre csúszott ki a száján, és Mr. Botibol nem tudta, mi készítette arra, hogy elmondja. De már megtörtént, nem vonhatja vissza. Bizonyos értelemben megkönnyebbült, mert bebizonyosodott: nem zavarja, ha közli az emberekkel, mit csinál.

Erre valószínűleg azt mondaná mindenki, hogy remek öltet. Vagy esetleg nem tartanák olyan nagyszerűnek. Talán még azt is mondanák, be kéne zárni az ilyen alakokat.

– Tehát most már tudja – szólta Mr. Botibol. A kereskedő hangosan nevetett.

– Ha-ha! Ha-ha! Nagyon jó, uram. Tényleg nagyon jó. Meg is érdemeltem, amiért ilyen hülye kérdéseket teszek föl. – Majd hirtelen

abbahagyta a nevetést, s mereven Mr. Botibolra nézett. – Valószínűleg tudja, uram, hogy árusítunk egyszerű néma billentyűzetet is, hangtalan gyakorlásra.

– Én hangversenyzongorát akarok – jelentette ki Mr. Botibol. A kereskedő ismét ránézett.

Mr. Botibol kiválasztotta a zongorát, s amilyen gyorsan csak tudott, távozott. Tovább folytatta útját a lemezbolt felé, ahol több albumot rendelt Chopin noctürn-, etűd- és keringőfelvételeiből Arthur Rubinstein előadásában.

„Te jó ég, maga aztán jól fog szórakozni!”

Mr. Botibol megfordult, és észrevette, hogy mellette a pultnál egy tömzsi, rövid lábú, holdvilágképű lány ácsorog.

– Igen – válaszolt –, oh, igen, remélem! – Rendszerint szigorúan tartotta magát ahhoz a szabályhoz, miszerint nyilvános helyen nem szabad nőikkel szóba elegyedni, de ez a lány meglepetésszerű rajtaütéssel, a sáncain belül került.

– Imádom Chopint – közölte a lány. Egy vékony, barna papírzacskó madzagból font fülét szorongatta a kezében, melyben egyetlen lemez volt, amit éppen most vásárolt. – Jobban szeretem az összes többinél.

Vigasztaló volt hallani a hangját, azután, ahogyan a hangszerkereskedő nevetett rajta. Mr. Botibol folytatni akarta a társalgást, de nem tudta, mit mondjon.

De a lány ismét megszólalt: „A noctürnöket szeretem a legjobban. Olyan megnyugtatóak. Mik a legkedvesebb darabjai?”

– Nos...

A lány ránézett s kellemesen elmosolyodott, így próbálva kiségiteni zavarából. A mosoly megtette hatását. A férfi már csak arra eszmélt, hogy azt mondja: „Nos, talán lenne kedves, arra vagyok kíváncsi, úgy értem, az érdekelne...”

A lány ismét rámosolygott, ezúttal önkéntelenül.

– Azt akarom mondani: nagyon örülnék, ha volna kedve eljönni egyszer, és meghallgatná ezeket a lemezeket.

– Nahát, milyen kedves öntől. – Szünetet tartott, kíváncsian, hogy a megfelelő módon reagált-e. – Komolyan gondolja?

– Természetesen. Nagyon örülnék.

A lány már elég régen élt a nagyvárosban, s eközben rájött, még idős, trágár, mocskos alakok sem veszik a fáradságot, hogy egy ennyire kevésbé vonzó lányt felcsípjenek, mint amilyen ő. Életében eddig csak kétszer szólították le nyilvános helyen, s mindkét esetben részeg férfiak voltak. De ez más volt. Ideges, furcsa és különös kinézetű, de nem részeg. Végül is ő volt az, aki a beszélgetést kezdeményezte.

– Csodálatos lenne, tényleg. Mikor jöhetnék?

– Te jó isten – gondolta Mr. Botibol. – Ó, te jó isten, te jó isten...

– Holnap tudnék jönni – folytatta. – A délutánom szabad.

– Nos, igen, hogyne – válaszolt lassan. – Igen, természetesen. Odaadom önnek a névjegyem. Tessék.

– A. Botibol – olvasta a lány fennhangon. – Milyen furcsa név. Az enyém Darlington. Miss L. Darlington. Örvendek, Mr. Botibol. – A lány kézfogásra nyújtotta a kezét. – Őszinte várakozással tekintek az alkalom elé. Mikor jöjtek?

– Bármikor – válaszolt a férfi. – Bármikor jöhet, kérem.

– Három óra megfelelne?

– Igen. Legyen három óra.

– Nagyszerű. Ott leszek.

Mr. Botibol figyelte a lányt, ezt a tömzsi, dundi kis teremtet, amint távozott a boltból.

– A mindenit, mit csináltam én? – álmélkodott el önmagán, de nem érzett lelkiismeret-furdalást. Aztán egyszerre csak azon kezdett töprengeni, megmutassa-e a koncerttermet vagy sem. Még nagyobb aggodalom fogta el, amikor rádöbbsent, hogy csak abban az egy helyiségben van gramofon.

Ezen az estén nem adott koncertet. Ehelyett a fotelben ült Miss Darlingtonon töprengve, valamint azon, ugyan mit csináljon, amikor az megérkezik.

Másnap reggel meghozták a zongorát, egy szép, sötét mahagóni Bechsteint, szétszerelve. Kicsit később a koncertteremben állították össze. Imponáló hangszer volt, amikor pedig Mr. Botiból leütött egy billentyűt, semmilyen hangot sem adott.

Eredeti szándéka szerint meg akarta lepni a világot első zongoraműveinek szólóestjével, ez azonban már értelmét veszítette. Miss Darlingtonnal és a három órás időponttal kapcsolatos aggályai túlságosan elfoglalták. Ebéridőre zaklatottsága fokozódott: képtelen volt enni.

- Mason – szólt –, egy ifjú hölgy látogatására számítok háromkor.
- Egy mire? – kérdezte a komornyik.
- Egy ifjú hölgy látogatására, Mason.
- Nagyon helyes, uram.
- Vezesse majd a nappaliba.
- Igen, uram.

Pontosan háromkor megszólalt a csengő. Néhány perccel később Mason bevezette a vendéget a szobába.

Miss Darlington mosolyogva jött be. A férfi felállt, majd kezet fogott vele.

– Ejha! – kiáltott fel a lány. – Milyen gyönyörű ház! Nem tudtam, hogy milliomost fogok meglátogatni. Kövérkés kis testének egy hatalmas fotelban talált helyet, pontosan Mr. Botiból szemben, akinek fogalma sem volt, hogyan szólaljon meg. Szörnyen érezte magát, de a lány szinte azonnal vidám csevegésbe kezdett erről-arról, s folytatta megállás nélkül, hosszasan.

Többnyire a házról, a bútorokról, a szőnyegekről, és hogy milyen kedves dolog a férfi részéről a meghívás, valamint hogy még életében nem volt része ekkora izgalomban. Naphosszat szorgalmasan dolgozik, közös szobában él két másik lánnyal egy panzióban, s vendéglátójának fogalma sem lehet arról, micsoda öröm számára itt lenni. Mr. Botiból fokozatosan kezdte jobban érezni magát. Ott ült, figyelmesen hallgatta a nőt, és egyre nagyobb rokonszenvet érzett iránta. Időről-időre bólogatott kopasz fejével, s

minél többet beszélt a lány, annál jobban tetszett neki. Vidám, csivitelő kis teremtség volt, de csak a bolond nem látta, hogy a locsifecsi felszín alatt magányos és fáradt kislány rejtőzik. Még Mr. Botiból is észrevette. Egészen világosan látta. Ennél a pontnál következett be, hogy egy merész, mondhatni kockázatos ötlettel kezdett játszózni gondolatban.

– Miss Darlington – szól –, szeretnék mutatni önnek valamit. – Kivezette a szobából, át egyenesen a kis koncertterembe. – Nézze – mondta a lánynak, aki közvetlenül az ajtó mellett megállt.

– Te jó isten, ide süss! Ez egy színház. Egy valóságos kis színház. – Aztán meglátta a zongorát az emelvényen, s a karmesteri pódiumot a körbefutó rézkorlással.

– De hát ez egy koncertterem – kiáltotta. – Tényleg koncerteket tart itt? Óó, Mr. Botiból, milyen izgalmas!

– Tetszik?

– De még mennyire!

– Menjünk vissza a másik szobába, és mesélek magának róla, mulatságos történet lesz – ígérte a férfi.

Lelkesültsége önbizalmat adott neki, és véghez akarta vinni ötletét.

Amikor újból letelepedtek a nappaliban, azonnal elmesélte az egész dolgot elejétől fogva, miszerint egy nap, egy szimfóniát hallgatva, zeneszerzőnek képzelte magát. Majd arról beszélt, hogyan állt fel és kezdett el vezényelni, s milyen roppant nagy gyönyört okozott ez, hogyan ismételte meg hasonló eredménnyel, és végül, hogyan rendezte be a koncerttermet magának, ahol már kilenc szimfóniát vezényelt végig.

De szavaiban volt egy kis csúsztatás is. Azt füllentette, „tettének egyetlen célja, maximális zenei élvezethez jutni”.

– Csak egyetlen módja van a zenehallgatásnak – magyarázta a lánynak –, csak egyetlen módja van annak, hogy minden egyes hang, akkord eljusson a hallgatóhoz. Ehhez két dolgot kell egyszerre csinálni. Először is azt kell képzelni, hogy az ember maga

komponálta a zenét, másodszor pedig, hogy a közönség először hallja azt. – Gondolja – folytatta –, bármely laikus érezheti akárcsak a felét is annak az örömmámornak, amit a zeneszerző, amikor meghallja művét egy teljes zenekar előadásában?

– Nem – hangzott a félénk válasz –, természetesen nem.

– Akkor legyen maga is zeneszerző! Lopja el a zenéjét! Vegye el tőle, és ajándékozza meg vele magát!

Hátradőlt a székében, s a lány először vett észre mosolyt a férfi arcán. Viselkedésének ezt a kissé bonyolult magyarázatát éppen most ötlötte ki. Önmaga számára is meggyőzőnek tűnt, ezért mosolyodott el.

– Mit gondol, Miss Darlington?

– El kell ismernem, hogy nagyon érdekes.

A lány udvarias volt és kissé zavart, most úgy érezte, a férfi eltávolodott tőle.

– Szeretné kipróbálni?

– Ó, nem, kérem.

– Ha mégis megpróbálná?

– Attól tartok, nem tudnék az érzéseiben osztozni, Mr. Botiból. Nem hiszem, hogy rendelkezem a megfelelő képzelőerővel. – A lány látta a férfi szemében a csalódottságot.

– De imádnék a nézőtéren ülni, s hallgatni a zenét, mialatt ön vezényel – tette hozzá.

A férfi ekkor felugrott a székből.

– Megvan! – kiáltotta. – A zongorahangverseny! Ön zongorázik, én pedig vezényelek. Ön a legnagyobb zongorista, a legnagyobb az egész világon. Az első zongorahangversenyem első előadása. Ön zongorázik, én vezényelek, a legnagyobb zongorista és a legnagyobb zeneszerző először együtt. Óriási alkalom! A közönség örjöngeni fog. Egész este a koncertterem előtt fognak tolongani, hogy bejussanak. A rádió az egész világon közvetíti. Az egész, az egész... – Mr. Botiból elhallgatott. A széke mögött állt, mindkét

kezével a támlájára támaszkodva, s most hirtelen zavartnak, félénknek látszott.

– Sajnálom – mondta –, elragadtattam magam. Látja, hogy van ez, az előadásnak a gondolata is izgalomba hoz.

Aztán panaszosan hozzátette:

– Lenne, Miss Darlington, lenne olyan kedves eljátszani egy zongoraconcertót velem?

– Ez olyan gyerekes – mondta a lány, de mosolygott.

– Nem fogja megtudni senki. Rajtunk kívül senki sem fog tudni róla.

– Rendben – sóhajtott végül. – Megcsinálom. Bár azt hiszem, örült vagyok, de mindegy, megcsinálom a tréfa kedvéért.

– Nagyszerű – kiáltott fel Mr. Botibol. – És mikor? Ma este?

– Nos, nem hiszem...

– Dehogynem – vágott közbe a férfi mohón. – Kérem! Zongorázzon már ma este. Jöjjön vissza, vacsorázzon velem, és utána koncertet adunk.

Mr. Botibol ismét izgalomba jött.

– Terveket kell készítenünk. Melyik a kedvenc zongoraconcertója, Miss Darlington?

– Nos, azt hiszem, Beethoven Emperor című műve.

– Akkor legyen az Emperor. Ezt fogja játszani ma este. A vacsora este hétkor lesz. A koncertre estélyi ruhát kell felvennie:

– Csak táncruhám van, de az sem volt rajtam évek óta.

– Ma este azt kell felvennie. – Szünetet tartott, s egy pillanatig csendben nézett a lányra, majd egészen gyengéden így szólt. – Ugye nem aggódik, Miss Darlington? Talán jobb is, ha nem vállalkozik rá. Attól tartok, nagyon elragadtattam magam, és úgy látszik, magát is belevittem. El tudom képzelni, milyen ostobának tarthat most.

Így már jobb, gondolta a lány. Így már sokkal jobb. Most már tudom, hogy minden rendben van.

– Ó, nem – mondta hangosan. – Igazán nagy várakozással tekintek az este elé. De egy picit megijesztett azzal, hogy ennyire komolyan veszi az egészséget.

Mikor a lány távozott, Mr. Botiból percekig várakozott, aztán bement a városba, s megvette az Emperor concerto lemezeit Toscanini vezényletével, és Horowitz szólójátékával. Ahogy hazatért, közölte a meglepett inassal, hogy vacsoravendége lesz, aztán felment a szobájába, s frakkba öltözött.

A lány hétkor érkezett meg. Hosszú, ujjatlan ruhát viselt, amely valamilyen fényes, zöld anyagból készült. Mr. Botiból úgy látta, nem is olyan kövér, mint korábban, és az arca sem annyira jellegtelen. Egyenesen az ebédlőbe vezette. A vacsora – Mason hallgató nemtetszése ellenére, amellyel asztal körüli teendőit végezte – végül is jól sikerült. A lány vidáman tiltakozott, amikor Mr. Botiból újra akarta tölteni a poharát, de aztán mégsem utasította el. Megállás nélkül végigcsevegte a három fogást, a férfi pedig csak figyelmesen hallgatott s bólogatott, közben időnként újratöltötte a lány félig üres poharát. Azután, mikor már elhelyezkedtek a nappaliban, Mr. Botiból így szólt:

– Most pedig, Miss Darlington, bele kell élnünk magunkat a szerepünkbe. – A bor, mint általában, most is felvidította, a lány pedig, aki még kevésbé szokott italhoz, szintén kitűnő hangulatba került. – Ön, Miss Darlington, a nagy zongorista. Mi is a keresztneve, Miss Darlington?

– Lucille.

– Lucille Darlington, a nagy zongorista.

– Mr. Botiból, a zeneszerző.

– Úgy kell beszélünk, cselekedünk és gondolkodnunk, mintha ön zongorista, én pedig zeneszerző lennék.

– És mi az ön keresztneve, Mr. Botiból? A nagy A. mit jelent?

– Angel.

– Csak nem angyalt?

– De igen – mondta idegesen a férfi.

– Angyal Botiból – mondta a lány, és kuncogni kezdett, majd így folytatta: – Azt hiszem, ez igen ritka és disztingvált név.

– Készen van, Miss Darlington?

– Igen.

Mr. Botiból felállt, majd az órájára nézett.

– Ideje indulni – szólt. – Azt mondják, a terem megtelt. Egyetlen üres szék sincs. Hangverseny előtt mindig ideges vagyok. Ön is, Miss Darlington?

– Persze, én is, mindig. Különösen, ha önnel játszom.

– Azt hiszem, tetszeni fog a közönségnek. Minden tudásom beleadtam ebbe a concertóba, Miss Darlington. Kis híján belehaltam a komponálásába. Utána hetekig beteg voltam.

– Ó, szegénykém – sóhajtott a lány.

– Itt az idő – szólt a férfi. – Már az egész zenekar a helyén van. Gyerünk! – Kivezette Lucille-t a szobából, végig a folyosón. A koncertterem ajtaja előtt megállította, ő pedig bement, hogy bekapcsolja a világítást meg a gramofont.

Visszajött, s mialatt a színpad felé tartottak kettesben, kitört a taps. Mindketten álltak és hajlongtak a sötét nézőtér felé, ahonnan a szűnni nem akaró taps hallatszott.

Végül Mr. Botiból felment az emelvényre, Miss Darlington pedig helyet foglalt a zongoránál. A taps lassan elhalt. A férfi felemelte pálcáját. A következő lemez a helyére került. Felcsendült az Emperor concerto.

Bámulatba ejtő látvány volt. A váll nélküli Mr. Botiból, vékony, indaszerű természetével, estélyi öltözékben, karjait megközelítőleg a zenére lengeti, a kövérkés Miss Darlington pedig fényes, zöld ruhájában az óriási zongora mellett ül, a néma billentyűket ütögeti, minden érzelmét beleadva. A lány felismerte azokat a részleteket, ahol a zongorának el kell hallgatnia, ilyenkor kezeit pedánsan összefonta az ölében, arcán álmodozó, szinte elragadtatott kifejezéssel, egyenesen maga elé nézett.

Mikor Mr. Botiból rátekintett, arra gondolt, hogy a második tétel lassú szóló részében különösen csodálatos volt. Úgy tűnt, egyszerűen csak hagyta kezeit gyengéden és egyenletesen siklani a billentyűk felett, miközben fejét egyik, majd másik oldalra billentette, egyszer pedig hosszabb ideig szemét lehunyva játszott. A különösen izgalmas utolsó tételben Mr. Botiból elvesztette az egyensúlyát, s lezuhant volna az emelvényről, ha időben meg nem ragadja a korlátot.

Ettől függetlenül a concerto fenségesen haladt a diadalmas befejezés felé. Felcsattant a tapsorkán. Mr. Botiból odament Miss Darlingtonhoz, kézen fogta, és a pódium széléhez vezette. Ott álltak mindketten, hajlongva, egyre csak hajlongva, míg a taps és az újrázás folytatódott. Négyyszer mentek le a színpadról és négyyszer jöttek vissza, aztán még ötödször is. Mr. Botiból azt suttogta:

– Magát akarják, egyedül menjen vissza.

– Nem – válaszolt a lány –, csak magát, magát akarják. Kérem.

De a férfi a lányt toltá előre, így ismét ő fogadta a tapsot, de mikor visszatért, azt mondta:

– Most magán a sor. Nem hallja, hogy magát követelik?

Így Mr. Botiból egyedül ment a színpadra, és hajlongott komolyan jobbra, balra, majd középre, amikor pedig a taps teljesen megszűnt, lejtett.

Visszavezette a lányt a nappaliba. Nehezen lélegzett, s az arcáról folyt a veríték. A lány is kapkodva szedte a levegőt, az arca kipirult

– Falrengető előadás, Miss Darlington. Engedje meg, hogy gratuláljak önnek.

– Micsoda concerto volt, Mr. Botiból! Milyen pompás concerto!

– Ön játszotta el tökéletesen, Miss Darlington. Komoly érzéke van a zenéhez. – A férfi az arcát törölgette zsebkendőjével. – Holnap előadjuk a második concertómat.

– Holnap?

– Természetesen. Megfeledkezett róla, Miss Darlington? Egész hétre foglaltak vagyunk.

– Ó... ó igen... attól tartok, megfélemeztem róla.

– De rendben van a dolog, nemdebar? – kérdezte a férfi aggodalmasan. – Azután, hogy hallottam önt, nem tudnám elviselni, ha valaki más játszaná a zenémet.

– Azt hiszem, rendben van – válaszolt a lány. – Igen, azt hiszem, rendben. – A kandalló fölötti órára nézett. – Egek! Ilyen késő van már? Mennem kell! Nem tudok reggel felkelni, hogy dolgozni menjek.

– Dolgozni? – érdeklődött Mr. Botibol. – Dolgozni? – Aztán lassan, vonakodva, visszakényszerítette magát a valóságba. – Ah, igen, a munka. Persze, magának dolgoznia kell.

– Sajnos, igen.

– Hol dolgozik, Miss Darlington?

– Én? Nos – egy pillanatra, miközben Mr. Botibolra függesztette tekintetét, habozás fogta el. – Nos, voltaképpen a régi akadémián dolgozom.

– Remélem kellemes munka – érdeklődött a férfi. – Milyen akadémia is ez?

– A zeneakadémia, ahol zongorát tanítok.

Mr. Botibol fölugrott, mintha tűt szúrtak volna bele. Még a szája is tátva maradt.

– Semmi baj – mondta mosolyogva a lány. – Mindig is Horowitz akartam lenni. Holnap, ha ön is úgy gondolja, talán Schnabel lehetnék.

Isteni Bosszú Rt.

Havazott, amikor fölédtem.

Abból jöttem rá, hogy a szobát fényesség töltötte be, és az utcáról nem hallatszott föl a léptek meg a gumiabroncsok zaja, csak a motoroké. Fölnéztem, megláttam George-ot, ahogy ott áll az ablak mellett zöld fürdőköpenyében, és a gázfőző fölé hajolva készíti a reggeli kávéját.

– Havazik – állapítottam meg.

– És hideg van – felelt George. – Nem is akármilyen hideg.

Kibújtam az ágyból és kimentem az ajtó elé dobott reggeli lapokért. Tényleg jó hideg volt, úgyhogy vissza is bújtam az ágyba, nyakig magamra húztam a takarót, a kezeimet a combjaim közé szorítottam, melegedni.

– Semmi levél? – kérdezte George.

– Semmi. Nem jött egy se.

– Úgy látszik, az öreg nem akar tejelni.

– Lehet, még mindig azt hiszi, hogy havi négyszázötvenből ki lehet jönni – mondtam.

– Sohasem tette még be a lábát New Yorkba. Fogalma sincs, milyen drága itt az élet.

– Talán nem kellett volna elköltened egy hét alatt.

George fölállt és rám nézett.

– Nem kellett volna elköltönnünk, akarod mondani.

– Persze – helyesbítettem. – Nem kellett volna elköltönnünk. – Elkezdtem az újságokat olvasni.

A kávé elkészült. George odahozta a kannát az ágyhoz és letette a kisasztalra.

– Pénz nélkül hogy éljen az ember? Ennyit az öreg is tudhatna. – dohogott.

Anélkül, hogy letette volna a köpenyét, visszabújt az ágyába. Én olvastam tovább. Előbb megnéztem a lóversenyt, aztán a futballt,

majd elkezdtem Lionel Pantaloon, a híres politikai és társasági író cikkét olvasgatni. Pantaloot mindig elolvasom, akárcsak másik húsz-harminc millió ember az országban. Szinte már szokásommá vált, sőt, már szokásnál is több: része a reggelnek, akárcsak a három bögre kávé vagy a borotválkozás.

– Van ám bőr a képén – mondtam.

– Kinek?

– Ennek a Lionel Pantaloonnak.

– Mit ír már megint?

– Ugyanazt, mint máskor. Ugyanazok a botrányok. Mindig a gazdagokról. Ezt hallgasd meg: „...*a Penguin Clubban... William S. Womberg bankár a szépséges filmcsillagocskával, Theresa Williamsszel... már harmadik éjszakája... Mrs. Womberg otthon fekszik, szörnyű migrénnel küszködik... ami nem is csoda, hiszen melyik feleségnek ne fájna a feje, ha apuci Miss Williamsszel flörtölne estéről estére...*”

– Wombergnek annyi – jegyezte meg George.

– Szerintem szégyen – mondtam. – Az ilyesmi miatt válnak el az emberek.

– Hogy nem fázott még rá ez a Pantaloon?

– Sosem fázik rá, mindenki retteg tőle. De ha én Mr. Womberg helyében lennék – folytatta George –, tudod mit csinálnék? Fogná magát, megkeresném ezt a Lionel Pantaloot, és jól orrba vágnám. Másképp nem lehet beszélni az ilyen alakokkal.

– Mr. Womberg nem tehet ilyet.

– Már miért ne?

– Mert öregember. Mr. Womberg köztiszteletnek örvendő, méltóságteljes öregember – magyaráztam. – A város egyik legelőkelőbb bankárja. Sosem tehetne ilyet...

És ekkor kipattant a szikra. Hirtelen, máig sem tudom honnan, eszembe jutott az ötlet. Ahogy beszéltem George-hoz, a mondandóm kellős közepén villant az agyamba, el is hallgattam egy pillanatra. Éreztem, ahogy a gondolat csak úgy lebeg a fejemben

körbe-körbe, és egy szót se szóltam, csak hagytam, hadd lebegjen tovább. Jóformán még észre sem vettem mi történik, már meg is született az egész terv, az egész nagyszerű, pompázatos terv, mindenestül kidolgozva a legkisebb részletekig – azonnal átláttam a szépségét.

Megfordultam, és láttam, ahogy George csak bámul rám, kíváncsi arccal.

– Mi a baj? – kérdezte. – Mi az ördög van veled?

Egészen nyugodt maradtam. Öntöttem magamnak még egy bögre kávé, mielőtt elkezdtem volna beszélni.

– George – szólaltam meg végül, még mindig teljesen nyugodtan.

– Van egy ötletem. Hallgass figyelmesen, mert ez olyan ötlet, amely mindkettőnkét nagyon gazdaggá fog tenni. Most egy vasunk sincs, igaz?

– Igaz. Egy vasunk sincs.

– Ez a William S. Womberg – folytattam –, mit gondolsz, bosszankodik Lionel Pantaloon miatt ma reggel?

– Még hogy bosszankodik! – kiáltott fel George. – Még hogy bosszankodik! Majd felforr dühében!

– Én is azt hiszem... Mit gondolsz, örülne, ha azt látná, hogy valaki jól orrba vágja Lionel Pantaloot?

– Hát hogy a fenébe ne örülne!

– Akkor mondd meg nekem, szerinted elképzelhető-e, hogy Mr. Womberg kész lenne akár némi pénzt is áldozni azért, hogy valaki diszkrétan és hatékonyan végrehajtsa ezt az orrbavágási hadműveletet, az ő nevében?

George megfordult, rám nézett, aztán óvatosan, puhán letette a kávésbögréjét az asztalra. Az arcán lassan egyre szélesedő mosoly jelent meg.

– Értelek már – szólt. – Értem már, mire gondolsz.

– Ez még csak egy része az ötletemnek. Ha elolvasnád Pantaloon cikkét, magad is láthatnád, hogy van még egy személy, akit megsértett ez a firkász ma reggel. – Fölemeltem az újságot. – Van itt

egy bizonyos Mrs. Ella Gimple, híres társasági hölgy, akinek legalább egymillió dollárja van a bankban...

– Mit ír róla?

Újra az újságba pillantottam.

– Azt mondja – feleltem –, hogy szerinte egész halom pénztől fosztja meg a saját barátait – rulettpartikat tart, és ő a bankos...

– Gimple-nek annyi – jelentette ki George. – Meg Wombergnek is. Mindkettőjüknek. – Ült az ágyában és várta, hogy folytassam.

– Na most – lendültem bele –, van két különböző emberünk, akik egyformán szívből utálják Lionel Pantaloot ma reggel. Mind a kettő legszívesebben fogná magát, megkeresné, és jól orrba vágná, de egyik sem elég bátor, hogy megtegye. Érted, amit mondok?

– Naná.

– Ennyit Lionel Pantaloonról – folytattam –, de ne feledd el, nincs egyedül. Tucatnyi más újságíró is azzal keresi a kenyerét, hogy gazdag és fontos embereket sérteget. Itt van például Harry Weyman, Claude Taylor, Jacob Swinski, Walter Kennedy, meg a többiek.

– Igazad van – bólintott George. – Naná, hogy igazad van.

– Én mondom, semmi sem dühíti fel jobban a gazdagokat, mint ha kigúnyolják meg sértegetik őket az újságokban.

– Folytasd – mondta George. – Folytasd!

– Nos jó. A terv a következő. – Kezdtem magam is izgalomba jönni. Áthajoltam az ágy széle fölött, s míg az egyik kezemmel a kisasztalra támaszkodtam, a másikkal vadul hadonásztam a levegőben. – Most rögtön alapítunk egy céget, és elnevezzük... na... nézzük csak... minek is nevezzük el... Megvan! „Isteni Bosszú Rt.” Na, mit szólsz hozzá?

– Fura név.

– Biblikus. Jó név. Tetszik. „Isteni Bosszú Rt.”. Jól hangzik. Kis kártyákat nyomtattatunk, amiket szétküldünk az ügyfeleink között, ezzel emlékeztetjük őket a szörnyű sérelemre, ami ma reggel esett rajtuk, hogy megalázták és meggyalázták őket, egyben följajánljuk nekik, hogy némi anyagi ellenszolgáltatás fejében megbüntetnénk a

sértegetőt. Mindennap megvesszük az összes reggeli lapot, és elolvassuk a társasági rovatot, így kiküldhetünk egy tucat, vagy akár még több cédulát is, jövődóbeli ügyfeleinknek.

– Csodálatos! – kiáltott fel George. – Nagyszerű!

– Gazdagok leszünk – lelkesedtem. – Hihetetlenül gazdagok leszünk, a lehető legrövidebb idő alatt. Rögtön neki kell látnunk!

Kiugrottam az ágyból, fogtam egy írótümböt meg egy ceruzát, majd visszarohantam az ágyba.

– Na most – mondtam, és a takaró alatt felhúzott térdeimre támasztottam az írótümböt –, először is el kell döntenünk, hogy mit üzenünk ügyfeleinknek a cédulákon. – Már írni is kezdtem a papír tetejére a fejléctet: „Isteni Bosszú Rt.” Azután gondosan megfogalmaztam egy pompás kis levelet, amelyben elmagyaráztam a szervezet funkcióit. A következő mondattal fejeződött be:

„Ezért az ISTENI BOSSZÚ RT. vállalja, hogy az Ön nevében, abszolút diszkréten megfelelő büntetésben részesíti társasági újságíró, melynek kapcsán tisztelettel átnyújtjuk Önnek a megrendelhető módszerek listáját (árral együtt).”

– Mit értesz az alatt, hogy „a megrendelhető módszerek listáját”?
– kérdezte George.

– Meg kell nekik adnunk a választási lehetőséget. Ki kell találnunk egypár dolgot... egypár különböző büntetési módot. Az egyes... – és már írtam is:

„1. Orrbavágás, egyszer, erősen.”

– Ezért mennyit kérjünk?

– Ötszáz dollárt – felelte George, habozás nélkül. Leírtam.

– Mi legyen a következő?

– Monoklli a bal szem alatt – mondta George.

Már írtam is:

„2. Monokli a bal szeme alatt... 500 dollár.”

– Szó sem lehet róla! – ellenkezett George. – Nem értek egyet az árral! Sokkal jobb technikára meg időzítésre van szükség ahhoz, hogy az ember egy szép monoklit csináljon, mint egy egyszerű orrba vágáshoz. Legyen hatszáz.

– Rendben – egyeztem bele. – Hatszáz. Na és a következő?

– A kettő együtt, természetesen. A jó öreg balegyenes-jobbhorog.

– Ez már George szakterülete volt. Ehhez igazán értett.

– A kettő együtt?

– Naná. Orrba vágás és monokli. Ezerszáz dollár.

– Ha kettőt rendelnek, akkor árengedményt kell adnunk – figyelmeztettem. – Legyen a kettő együtt ezer.

– Potom olcsó – vélte George. – Erre rá fognak harapni.

– Mi legyen a következő?

Mindketten hallgattunk, és minden erőnket megfeszítve koncentráltunk. Barátom alacsony homlokán három párhuzamos, függőleges ránc jelent meg. Lassan, de nagyon erősen vakargatni kezdte a feje búbját. Félrenéztem, próbáltam azokra a szörnyűséges dolgokra gondolni, amelyeket az emberek egymás ellen valaha is elkövettek. Végül eszembe jutott egy, s miközben George élénk figyelemmel követte a ceruzámat, leírtam:

„4. Csörgőkígyó elhelyezése (méregtelenítve) a kocsijában, a gázpedál mellé, miközben parkol.”

– Jézusom! – suttogta George. – Belehalnának a rémületbe!

– Hát persze – mondtam.

– Különben is, honnan akarsz csörgőkígyót szerezni?

– Veszünk. Venni mindig lehet. Ezért mennyit kérjünk?

– Ezeröttszáz dollárt – jelentette ki George határozott hangon.

Leírtam.

– Kell még egy.

– Már mondom is – szólt George. – *„Elrablás gépjárművel, levetkőztetés (fuszeklik és alsónadrág kivételével), ezt követően kihelyezés az Ötödik Sugárúton, délutáni csúcsforgalomban.”* – Szélesen és diadalittasan elmosolyodott.

– Ezt nem csinálhatjuk meg.

– Írd csak le, és kérj érte kétezeröttszáz dolcsit. Szó nélkül megtennéd, ha a jó öreg Womberg megadna ennyit érte.

– Persze, hogy megtenném. Legalábbis azt hiszem. – Leírtam ezt is. – Ez egyelőre elég – tettem hozzá. – Már így is elég szép a választék.

– Na és a kártyákat hol nyomtattatjuk ki? – kérdezte George.

– George Karnoffskynál – válaszoltam. – A másik George-nál. Jó barátom. Van egy kis nyomdája lejjebb a Harmadik Sugárúton. Esküvői meghívókat meg ilyesmit csinál a nagy üzleteknek. El fogja készíteni. Tudom, hogy segít.

– Hát akkor mire várunk?

Mindketten kiugrottunk az ágyból és eszeveszetten öltözködni kezdtünk.

– Már így is dél van – mondtam. – Ha sietünk, még ebéd előtt elkapjuk.

Amikor kiértünk az utcára, még mindig esett a hó, négy-öt hüvelyknyire már belepte a járdát, de szinte rohanva tettük meg a tizennégy sarkot Karnoffsky üzletéig. Éppen idejében érkeztünk: már vette a kabátját, hogy induljon ebédelni.

– Claude! – kiáltott. – Szevasz, öregfiú! Hát hogy ityeg mostanában? – kérdezte, és megszorongatta a kezemet. Barátságos, pufók arca volt, borzasztó, szélesen tátongó orrcimpái, amelyek vagy egy hüvelyknyit eltakartak az arcából mindkét oldalon. Üdvözöltem, aztán közöltem vele, hogy sürgős ügyben jöttünk tárgyalni vele. Levette a kabátját és visszavezetett bennünket az irodájába, aztán nekifogtam, hogy előadjam a tervünket, hogy mit akarunk tőle.

Alig értem a történet negyedéig, hahotázni kezdett, egész testét rázta a nevetés, egyre az asztal lapját csapkodta a kezével, közben köhögött meg fuldoklott a röhögéstől, csoda, hogy bele nem halt. Csak ültünk és néztük. Fogalmunk se volt, hogy mi ilyen mulatságos.

Végül lecsillapodott, elővett egy zsebkendőt és nyomkodni kezdte vele a szemét.

– Életemben nem röhögtem még ilyen jót – mondta elgyöngülten.
– Óriási vicc, nem mondom. Fölér egy ebédrel. Gyertek, meghívlak benneteket.

– Nézd – váltottam halálosan komoly hangnemre –, ez nem vicc. Nincs benne semmi nevetnivaló. Egy új és hatalmas szervezet születésének lehetsz tanúja...

– Gyertek már – mondta újra felnevetve. – Gyertek, harapjunk valamit.

– Mikor tudnád kinyomtatni azokat a cédulákat? – kérdeztem. A hangom nyugodt volt és üzleties.

Megtorpant és ránk nézett.

– Úgy érted... úgy érted... – hebegte –, komolyan gondoljátok?

– Naná. Egy új és hatalmas...

– Na jó – fejezte be a nevetést –, rendben van. – Fölállt. – Azt gondolom, örültséget csináltok, bajba fogtok keveredni. A nyakam rá, hogy előbb-utóbb bajba kerültök. Ezek nagyfiúk, mások életével szórakoznak, nem szeretik, ha valaki velük kukoricázik.

– Mikor tudod kinyomtatni őket, persze a munkásaid tudta nélkül?

– Hát erre fölálodom az ebédszünetemet – felelte komolyan. – Én magam szedem ki. Ez a legkevesebb, amit megtehetek. – Újra nevetni kezdett, hatalmas orrcimpái remegtek a gyönyörűségtől. – Mennyit akartok?

– Ezer darabot – egyelőre. – Borítékkal.

– Gyertek vissza kettőkor – mondta.

Megköszöntem a segítőkészségét, és amikor kimentünk, még mindig hallottuk, hogy gurgulázik a nevetése a hátsó üzletrészhez

vezető szűk folyosó lépcsőin.

Pontosan kettőkor visszamentünk. George Karnoffsky az irodájában ült, és ahogy beléptem az ajtón, az első dolog, amit megláttam, az asztalra tornyozott, hatalmas halom frissen nyomtatott kártya volt. Nagyok voltak, úgy kétszer akkorák, mint a szokásos esküvői- és koktélmeghívók.

– Tessék – mondta. – Kész az egész. – A bolondja még mindig reszketett a nevetéstől.

Mindkettőnknek a kezébe nyomott egy-egy példányt, én alaposan meg is néztem. Gyönyörű volt. Láthatóan nagy gondot fordított rá. A karton vastag volt és merev, vékony arany szegély futott rajta körbe, a betűket meg a fejlécet igazán elegánsan szedte ki. Nem tudom itt teljes pompájában reprodukálni, de azt legalább leírom, hogy mi állt rajta:

Kedves!

Minden bizonnyal olvasta társasági író gyalázatos és teljességgel méltatlan támadását az Ön személye ellen, a mai újságban. Égbekiáltó szégyen, az igazság szándékos eltorzítása!

Belenyugodott Ön abba, hogy szó nélkül hagyja e galád sértegető szégyentelen provokációit, anélkül, hogy bármit is tenne becsülete megvédelmezésére?

Az egész világ tudja: az amerikai nemzet lelkiületével összeegyeztethetetlen, hogy jogos felháborodását megtagadva, engedje jó hírneve sárba tiprását és megbecstelenítését akár nyilvánosan, akár privátim, igazságos mértékű megtorlás keresése – mit keresése! követelése – nélkül.

Másfelől egészen természetes, hogy egy, az Ön társadalmi helyzetében lévő, köztiszteletnek örvendő polgár, nem óhajt személyesen belebonyolódni e szánalmas kis ügybe, sőt, egyáltalán bármiféle közvetlen kapcsolatba kerülni eme álnok alakkal.

Hogyan nyerhet hát elégtételt?

A válasz egyszerű. Az ISTENI BOSSZÚ RT. megszerzi Önnek az elégtételt. Vállaljuk, hogy az Ön nevében, abszolút diszkréten, méltó büntetésben részesítjük társasági újságírót, melynek kapcsán tisztelettel átnyújtjuk Önnek a megrendelhető módszerek listáját (árral együtt):

- 1. Orrba vágás, egyszer, erősen – 500\$*
- 2. Monokli a bal szeme alatt – 600\$*
- 3. Orrba vágás és monokli – 1100\$*
- 4. Csörgőkígyó elhelyezése (méregtelenítve) a kocsijában, a gázpedál mellé, miközben parkol – 1500\$*
- 5. Elrablás gépjárművel, levetkőztetés (fuszeklik, alsónadrág és cipő kivételével), és kihelyezés az Ötödik Sugárúton, délutáni csúcsforgalomban – 2500\$*

Professzionális kivitelezés.

Amennyiben ajánlatunkkal élni óhajt, szíves válaszát várja az ISTENI BOSSZÚ RT. a csatolt szelvényen feltüntetett címen. Amennyiben úgy kívánja, előre értesíteni fogjuk az esemény helyéről és időpontjáról, hogy az eljárást tisztos és inkognitóját biztosító távolságból megfigyelhesse.

Mindaddig, amíg rendelését megelégedésére végre nem hajtottuk, fizetésre nincs szükség. Azt követően a számlák rendezése a szokásos módon történik.

George Karnoffsky nagyszerű munkát végzett.

– Tetszik, Claude? – kérdezte.

– Kész gyönyörűség...

– A lehető legjobb. Mint amikor a fiúk bevonultak a háborúba, hogy talán vissza se jöjjenek élve, és én mindent meg akartam nekik csinálni.

Már megint hahotázni kezdett, úgyhogy gyorsan lezártam a beszélgetést.

– Mennünk kell. Van nagy borítékod a kártyákhoz?

– Minden megvan. És elég, ha akkor fizettek, amikor elkezdt dőlni a pénz. – Ettől még jobban röhögni kezdett, beleroskadt a székébe és vigyorgott, mint egy bolond. George meg én gyorsan otthagytuk az üzletet és kisieltünk a hideg, hóeséses délutáni utcára.

Hazafelé majdnem a szobáig futottunk, közben fölfelé menet kölcsönvettem a hall nyilvános készülékének telefonkönyvét. Gond nélkül meg is találtuk „Womberg, William S.”-t, s miközben én felolvastam a címet – valahol a Keleti Kilencvenedik környékén –, George már írta is az egyik borítékra. „Gimple, Mrs. Ella H.” szintén benne volt a könyvben, így az ő borítékát is megcímeztük.

– Ma csak Wombergnek és Gimple-nek küldünk – jelentettem ki. – Még nem igazán lendültünk belé. Holnap már egy tucatot szétküldünk.

– Siessünk, hogy még elérjük az utolsó postát – sürgetett George.

– Személyesen visszük el – jelentettem ki. – Most rögtön. Minél hamarabb megkapják, annál jobb. Holnap már késő lehet. Addigra már feleolyan dühösek sem lesznek, mint ma. A legtöbb ember hajlamos aludni egyet és lehiggadni.

– Tessék – adtam át a borítékokat –, vidd el nekik ezt a két kártyát, most rögtön. Addig én körülszimatolok, hogy mik a szokásai Lionel Pantaloonnak. Késő este itt találkozunk...

Aznap este kilenc körül, amikor hazaértem, George már az ágyában feküdt, cigarettázott és kávéit ivott.

– Kivítem mind a kettőt – jelentette. – Éppen csak becsúsztattam a levélládába, már futottam is. Womberg egy oltári nagy, fehér házban lakik. Mit sikerült megtudnod?

– Találkoztam egy ismerősömmel, aki a *Daily Mirror* sportrovatánál dolgozik. Mindent elmondott.

– Na és mit tudtál meg?

– Azt mondta, hogy Pantaloon többé-kevésbé mindent ugyanazon napi rutin szerint csinál. Éjszaka dolgozik, de ha este korábban kezd is, *mindig*, és ez fontos, *mindig* a Penguin Clubban köt ki. Általában

éjfél felé ér oda, és kettő-fél háromig marad. Ekkor hozzák neki a fűvet az emberei.

- Mást nem is kell tudnunk – mondta George vidáman.
- Könnyebb nem is lehetne.
- Gyerekjáték.

A szekrényben volt egy egész üveg kevert whisky, George odament és elővette. A következő két órán át az ágyon ültünk, kezünkben a whiskyvel csodálatos és bonyolult terveket szőttünk a szervezetünk fejlesztéséről. Este tizenegyre már ötven tagú személyzettel dolgoztunk, köztük tizenkét híres ökölvívóval, az irodánk a Rockefeller Centerben volt. Éjfél felé már markunkban volt valamennyi társasági író, a központunkból naponta telefonon diktáltuk nekik a tudósításokat, hogy legalább napi húsz hírességet vérig sértsünk és felbőszítsünk, hol az ország egyik részében, hol a másikban. Végtelenül meggazdagodtunk, George-nak volt egy brit Bentley-je, nekem meg öt Cadillacem. George egyfolytában telefonbeszélgetéseket gyakorolt Lionel Pantaloonnal.

- Maga az, Pantaloon?
- Igen, uram.
- Hát ide hallgasson. A mai cikke nem igazán üti meg a mércét. Mondhatnám, hitvány.

– Nagyon sajnálom, uram. Holnap megpróbálom helyrehozni a hibámat.

– Naná, hogy megpróbálja, Pantaloon. Ami azt illeti, már azon is gondolkodtunk, hogy átadjuk a megbízást valaki másnak.

– Kérem, uram, nagyon kérem, uram, csak még egy lehetőséget adjon...

– Na jó, Pantaloon. De ez az utolsó eset. És mielőtt elfelejteném, a fiúk holnap, Mr. Hiram C. King, a szappangyáros rendelésére, kígyót raknak a kocsijába. Mr. King az utca túloldaláról fogja figyelni, úgyhogy csináljon úgy, mintha halálra rémülne.

– Hát hogyne, természetesen, uram... nem fogok megfélemezni róla...

Mikor végre lefeküdtünk és leoltottuk a lámpát, George még mindig Pantaloon próbálta ráncba szedni, telefonon keresztül.

Másnap reggel mindketten a sarki templom órájának kondulására ébredtünk fel, kilenckor. George felkelt és az ajtóhoz ment, hogy behozza az újságokat.

Amikor visszajött, egy levél volt a kezében.

– Nyisd már ki! – mondtam.

Kinyitotta a borítékot és óvatosan kihajtogatta az egyetlen jegyzetlapból álló levelet.

– Olvasd! – kiáltottam rá.

Hangosan olvasni kezdte, a hangja először mély volt és komoly, de aztán, ahogy a levél teljes jelentése kibontakozott előtte, egyre magasabbra, csaknem hisztérikus magasságokba hágott. Így szólt a levél:

A módszereik igazán szokatlanok, de bármit tesznek is azzal a gazfickóval, a tánogatásomat élvezik. Fogjanak hát neki. Kezdjék az első ponttal, és ha sikerrel járnak, örömmel megrendelem maguktól az egész listát. A számlát küldjék el nekem,

William S. Wombergnek. "

Ha jól emlékszem, a pillanat izgalmában táncolni kezdtünk körbe-körbe a szobában, pizsamában, hangosan dicsőítve Mr. Womberget és azt énekelve, hogy gazdagok vagyunk. George bukfenceket hányt az ágyon, és lehetséges, hogy én is ugyanezt csináltam.

– Mikor hajtuk végre? – kérdezte George. – Ma éjjel?

Mielőtt válaszoltam volna, hallgattam egy pillanatig. Nem akartam, hogy bármi is sürgessen. A történelemkönyvek lapjai tele vannak olyan nagy emberek neveivel, akik a pillanat hevében hozott elhamarkodott döntéseik miatt buktak el.

Felöltöttem a köntösömet, rágyújtottam egy cigarettára és fel-alá kezdtem járkálni a szobában.

– Nem kell elkapkodnunk – nyugtattam. – Womberg rendelkezésére idejében sort fogunk keríteni. Előbb azonban ki kell küldenünk a mai cédulákat.

Gyorsan felöltöztem, átmentem az utca túloldalán lévő újságosbódéhoz, megvettem minden napilapot, amit tartottak, aztán visszatértem a szobánkba.

A következő két órában a társasági írók rovatait olvastuk, s végül összeírtunk egy tizenegy névből – nyolc férfiból és három nőből – álló listát. Mindegyiküket valamilyen sérelem érte egyik vagy másik társasági író részéről. Jól mentek a dolgok. Fennakadás nélkül dolgoztunk. A sértettek címének megkeresése – kettőt nem találtunk –, a borítékok megcímzése már csak egy félórát vett igénybe.

Délután házhoz szállítottuk az üzeneteket, s este hat körül ismét visszatértünk a szobánkba, fáradtan, de győzedelmesen. Kávét főztünk, csináltunk egypár hamburgert és ágyban vácsoráztunk. Aztán újra és újra hangosan elolvastuk Womberg levelét egymásnak.

– Tudod, mit jelent ez? Hatezeregyszáz dollár értékben rendelt tőlünk! – lelkesedett George. – 1-től 5-ig megrendelt mindent!

– Kezdetnek nem rossz. Nem rossz ahhoz képest, hogy ez csak az első nap... Napi hatezer az annyi, mint... nézzük csak... majdnem évi kétmillió, ha a vasárnapokat nem számítom. Fejenként egymillió. Jobb, mint Betty Grable.

– Szörnyen gazdagok vagyunk – jelentette ki George. Arcára kiült a hamisítatlan elégedettség lassú, csodás mosolya.

– Egy-két napon belül átköltözünk egy lakosztályba a St. Regisben.

– Szerintem inkább a Waldorfba kellene mennünk – vetette ellen.

– Na jó, akkor menjünk a Waldorfba. Később akár egy házat is kivehetünk.

– Egy olyat, mint amilyen a Wombergé?

– Rendben. Egy olyat, mint a Wombergé. De előbb még – mondtam – dolgunk van. Holnap elintézzük Pantaloot. Akkor kapjuk

el, amikor kijön a Penguin Clubból. Hajnal kettő-harmincig várunk rá. Amikor kilép az utcára, te előreugrasz, orrba vágod, egyszer, keményen, ahogy azt a szerződés előírja.

– Boldogan! – helyeselt. – Nagy örömmre fog szolgálni. De hogy menekülünk el? Futunk?

– Bérbe veszünk egy kocsit egy órára. Még éppen maradt annyi pénzünk, hogy ki tudjuk fizetni. Ott fogok ülni a volán mögött, és járatni fogom a motort. Nem leszek messzebb tíz yardnyinál, az ajtót meg nyitva hagyom, hogy amint orrba vágod, beugorhass a kocsiba és már tűzünk is.

– Tökéletes. Keményen, nagyon keményen orrba fogom vágni.

Egy pillanatra habozni látszott. Ökölbe szorította a jobbját, majd vizsgálgatni kezdte a bütykeit. Aztán újra elmosolyodott és halkán beszélni kezdett.

– Nem lehet, hogy az orra... utána már nem lesz elég hosszú, hogy beleüsse a mások dolgába?

– Lehetséges – feleltem, ezzel a kellemes gondolattal lekapcsoltuk a lámpát, és korán lefeküdtünk.

Másnap reggel kiáltásra ébredtem. Fölültem, és láttam, hogy George az ágyam végében áll pizsamában, karjaival hadonászva.

– Idenézz! – kiáltotta. – Négy jött! Négy!

Odanéztem, valóban négy levelet tartott a kezében.

– Nyisd ki gyorsan őket. Gyorsan, nyisd már.

Az elsőt hangosan olvasta:

„Kedves Isteni Bosszú Rt., ez a legjobb ajánlat, amit évek óta kaptam. Lássanak neki, csinálják meg Mr. Jacob Swinskivel a csörgőkígyós kezelést (4. cikk), de hajlandó lennék a dupláját fizetni, ha elfelejtenék méregteleníteni a fogait. Tisztelettel, Gertrude Porter-Vandervelt.

U.i. Jól tennék, ha biztosítást kötnének a kígyóra. Annak a gazembernek több méreg van a harapásában, mint bármilyen csörgőkígyónak. ”

George felolvasta a második levelet is:

A csekk, amelyet kitöltöttem 500 dollárra, itt fekszik előttem az asztalomon. Abban a pillanatban, amint megbizonyosodom róla, hogy Lionel Pantaloon erősen orrba vágta, postára adom maguknak.

Ha lehetséges, csonttörést szeretnék. Tisztelettel stb.,

Wilbur H. Gollogly."

Aztán a harmadikat is:

Jelenlegi elmeállapotomban józan ítéletem ellenére arra csábít ajánlatuk, hogy válaszoljak a kártyájukra és kérem, helyezték ki azt a gazember Walter Kennedyt az Ötödik Sugárúton az alsóruhájában, csúcsforgalomban. Feltételként szabom, hogy a kihelyezés idején az utcákat hó fedje, és a hőmérséklet nulla fok alatti legyen.

H. Gresham."

Végül a negyediket:

„Egy jó kemény ökölcsapás Pantaloon orrára megér ötszáz dollárt, nekem éppúgy, mint akárki másnak. Őszinte hívük,

Claudia Calthorpe Hines."

Puhán, óvatosan letette a leveleket az ágyra. Egy ideig hallgattunk. Csak bámultunk egymásra, meg sem tudtunk szólalni a meglepetéstől és a boldogságtól.

Aztán elkezdtem összeadni a rendeléseket.

– Ez vagy ötezer dollár – közöltem az eredményt.

George arcán hatalmas, fénylő vigyor ült.

– Claude – mondta –, nem lenne jobb, ha már most beköltöznénk a Waldorfba?

– Nemsokára beköltözünk – válaszoltam –, de egyelőre nem érünk rá a költözködésre. Még arra sincs időnk, hogy újabb kártyákat hordjunk szét. El kell kezdenünk végrehajtani a rendeléseket. Ki sem látszunk a munkából.

– Nem kéne még fölvennünk valakit a szervezetünkbe?

– Később – feleltem. – Most még arra sincs időnk. Csak gondolj bele, mi mindent kell meg csinálnunk. Csörgőkígyót kell Swinski kocsijába raknunk... Walter Kennedyt ki kell tennünk az Ötödik Sugárúton az alsóholmijában... Pantaloont orrba kell vágnunk... hadd lássam csak... igen, Pantaloont három különböző ember rendelésére orrba kell vágnunk...

Megálltam. Becsuktam a szememet. Meg sem mozdultam. Ismét az ihlet vékony sugara kezdett csöndben csörgedezni agyam szövetei között, mint valami hegyi patak.

– Megvan! – kiáltottam. – Megvan! Megvan! Három legyet egy csapásra! Három ügyfél egy *ökölcsapásra!*

– Hogyhogy?

– Hát nem érted? Pantaloont csak egyszer kell orrba vágnunk, de mind a három ügyfelünk... Womberg, Gollogly és Claudia Hines... azt fogja hinni, hogy az ő külön rendelését teljesítettük.

– Mondd el még egyszer.

Megismételtem.

– Briliáns.

A józan ész is ezt kívánja. Ugyanez az elv vonatkozik a többire is. A csörgőkígyós kezelés meg a többi is várhat addig, amíg be nem fut néhány újabb rendelés. Lehet, hogy néhány napon belül tíz rendelésünk is lesz arra, hogy kígyót rakjunk Swinski kocsijába, és akkor is csak egyszer kell megcsinálnunk. Akkor egy kalap alatt el tudjuk intézni az egészet.

– Csodálatos.

– Ma este – mondtam – sort kerítünk Pantaloonra. De előbb bérbe kell vennünk egy kocsit. Szét kell küldenünk néhány táviratot is,

egy-et-egyét Wombergnek, Golloglynak és Claudia Hinesnak, az orrba vágás pontos helyéről és idejéről.

Gyorsan felöltöztünk és már mentünk is.

Egy csöndes, koszos kis autójavítóban a Keleti Kilencedik utcán sikerült bérelnünk egy kocsit, egy 1934-es Chevrolet-t, nyolc dollárért egész estére. Kiküldtük a három azonos szövegű, fufangosan megfogalmazott táviratot is, nehogy véletlenül túl kíváncsi természetű emberek megértsék a pontos jelentését:

„Remeeljuek laathatjuk a Penguin Club eloett hajnali feel haaromkor.

Tisztelettel az I. B. Rt.”

– Van még valami – mondtam. – Föltétlenül álcáznod kell magad. Nem szabad, hogy később Pantaloon vagy a portás fölismerjen. Álbajuszt kell viselned.

– Na és te?

– Fölösleges. Én a kocsiban fogok ülni. Nem fognak látni.

Elmentünk egy játékboltba, vettünk George-nak egy nagyszerű fekete álbajuszt hosszú hegyes végekkel, fényesre kivaszolva, és amikor így az orra elé emelte, pont úgy nézett ki, mint Németország császára. A boltos eladott nekünk egy tubus ragasztót is, és megmutatta, hogyan kell a bajuszt a felső ajak fölé erősíteni.

– Meglepetés a gyerekeknek? – kérdezte, én pedig így válaszoltam.

– Naná.

Minden készen állt, de még sokáig kellett várakoznunk. Kettőnknek maradt három dollárja, amiből vettünk egy-egy szendvicset, aztán elmentünk moziba.

Este tizenegykor elhoztuk a kocsit és lassan furikázni kezdtünk New York utcáin, csak hogy teljen az idő.

– Jobb lenne, ha föltennéd a bajuszodat, hamarabb hozzászoknál.

Leparkoltunk egy utcai lámpa alá, kinyomtam egy kis ragasztót George felső ajkára, majd fölerősítettem a hatalmas, hegyes végű, szőrös izét az orra alá. Aztán furikáztunk tovább. A kocsiban hideg volt és kint megint elkezdett szitálni a hó. Láttam, ahogy a kocsifényszóróinak sugarában egy-két hópehely alápilinkélt. Barátom egyfolytában kérdezgetett.

– Milyen erősen öklözzem meg?

Én pedig folyton azt válaszoltam.

– Amilyen erősen csak tudod: pont az orrára. Muszáj az orrára, mert a szerződés előírja. Mindennek tökéletesnek kell lennie. Lehet, hogy ügyfeleink nézni fogják az egészet.

Hajnali kettő körül lassan elhajtottunk a Penguin Club előtt, hogy felmérjük a helyzetet.

– Ott fogok parkolni – mondtam –, rögtön a bejárat mellett, abban a sötét zugban, de az ajtót nyitva hagyom neked.

Továbbhajtottunk. Aztán George ismét kérdezősködni kezdett.

– De hát hogy néz ki egyáltalán? Hogyan fogom megismerni?

– Emiatt ne aggódj – feleltem. – Gondoltam mindenre. – Elővettem a zsebemből egy papírdarabot, és a markába nyomtam. – Fogd. Hajtogasd össze apróra, és add oda a portásnak. Mondd meg neki, hogy azonnal juttassa el Pantaloonhoz. Tégy úgy, mintha halálra lennél rémülve és szörnyen sietős volna a dolgod. Százat teszek egy ellen, erre ki fog jönni. Nincs olyan újságíró, aki ilyen üzenetre ne jönné ki.

A papírra a következő sorokat írtam:

„A szovjet konzulátuson dolgozom. Kérem, jöjjön ki a bejáratához nagyon gyorsan, mert mondani akarok valamit, de gyorsan jöjjön, mert nagy veszélyben vagyok. Nem mehetek be magához.”

– Érted már? A bajuszoddal pont úgy nézel ki, mint egy orosz. Minden orosznak nagy bajusza van.

George elvette a papírt, apróra hajtogatta, az ujjai között gyömöszölte. Már csaknem hajnali fél három volt, úgyhogy elindultunk a Penguin Club elé.

– Felkészültél? – kérdeztem.

– Igen.

– Akkor kezdhetjük. Így ni... Leparkolok itt a bejárat mellett... itt jó is lesz.

– Ne kíméld, George! – buzdítottam.

Kiszállt a kocsiból. Becsuktam mögötte az ajtót, de áthajoltam, és kezemet a kilincsre tettem, hogy villámgyorsan ki tudjam nyitni újra. Leengedtem az ablakot is, hogy lássak. A motort alapjáraton hagytam.

Láttam, ahogy fürgé léptekkel megközelítette a portást, aki ott állt a járda fölé kinyúló piros-fehér ponyvatető alatt. Megfordult és lenézett a barátomra. Egyáltalán nem tetszett ez a tekintet. Magas, büszke tartású férfi volt, drága bíborvörös posztóból szabott egyenruhát viselt nagy arany gombokkal, arany váll-lapokkal, egy-egy széles fehér csíkkal a bíborvörös nadrágszárakon. A kezére fehér kesztyűt húzott, és csak állt büszkén, nézte George-ot, homlokát ráncolva és ajkait összeszorítva. A bajuszát nézte; azonnal arra gondoltam, hogy istenem, túl jól sikerült az álca... Túlágósan jól... Látni fogja, hogy nem igazi, az egyik hegyét az ujjai közé veszi, és elég egy kis rándítás, már le is esik. De nem nyúlt a bajuszhoz. George viselkedése jobban lekötötte, mert az öregfiú bizony jól játszott. Láttam, ahogy jobbra-balra szökdécselt a hóban, hol összekulcsolta a kezét, hol elengedte, egész testében ingadozott, a fejét rázta, és azt is hallottam, ahogy beszélt.

– Kérémszépén, nágyon fontos, siessen! Élét-hálál kérdés! Kérémszépén, Vígye djorsan Mr. Pantaloon!

Az orosz akcentusa nem hasonlított ugyan egyetlen olyanra sem, amit valaha is hallottam, de ez nem számított – a hangjában hamisítatlan kétségbeesés volt.

Végül a portás komolyan és büszkén megszólalt.

– Adja ide azt az üzenetet.

George odaadta, és hozzátette.

– Köszönöm, köszönöm, de mondja meg néki, hogy sürgős.

A portás már eltűnt az ajtó mögött. Néhány perc múlva visszatért, és így szólt.

– Most viszik oda hozzá.

Barátom idegesen totyogott fel-alá. Vártam és figyeltem, nyílik-e már az ajtó.

Három-négy perc is eltelt. George az ujjait tördelve megint kérdezősködni kezdett.

– Dehát hól ván? Hól ván? Kérémszépén, menjen be, néz meg, hogy jön-e már!

– Mi ütött magába? – kérdezte a portás. Már megint a bajuszát leste.

– Élét-hálál kérdés! Mr. Panatloon segíteni tud! Muszáj neki kijönni!

– Fogja már be, jóember – emelte fel hangját a portás, de azért kinyitotta az ajtót, bedugta a fejét, és hallottam, hogy mondott valamit valakinek. Aztán így szólt: – Azt mondják, már jön.

Egy pillanattal később feltárult az ajtó, és kilépett rajta maga Pantaloon, az apró és törekeny újságíró. Megállt egy percre, gyorsan körülnézett, mint egy kis ideges görény. A portás tisztelgett, majd George-ra mutatott. Hallottam, ahogy Pantaloon megszólítja.

– Tessék, mit akar?

George gyorsan felelt.

– Kérémszépén, erre, hogy ne hálljánák, ámit mondok – ezzel elvezette Pantaloot az ajtótól, kissé távolabb, a kocsi felé.

– Mondja már – türelmetlenkedett az újságíró –, mit akar tőlem?

George hirtelen felkiáltott.

– Nézze! – és az utca vége felé mutatott. A másik elfordította a fejét, közben barátom meglendítette a jobb karját és Pantaloot pontosan orrhegyen ütötte.

Láttam, ahogy teljes testsúlyával behajolt az ütésbe, a firkász pedig mintha elemelkedett volna a talajtól, jó két-három lábnyira lendült a járdától, amíg a Penguin Club homlokzata megálljt nem parancsolt a repülő testnek. Mindez egyetlen szempillantás alatt történt, s George már benn is ült mellettem a kocsiban és már hajtottunk is. Hallottam, ahogy a portás teljes erejéből belefúj a sípjába.

– Megcsináltuk! – zihálta. Izgalmában alig kapott levegőt. – Jól megöklöztem! Láttad, milyen jól megöklöztem?

Most már egészen sűrűn havazott. Éles kanyarokkal cikáztunk át a városon – tudtam, hogy ebben a hóvihárban senki sem tud követni bennünket.

– A fickó majdnem átütötte a falat, úgy megöklöztem!

– Ügyes vagy, George – dicsértem. – Igazán szép munka volt.

– Láttad, ahogy megemelkedett? Láttad? A lába se érte a földet!

– Womberg örülni fog – jelentettem ki.

– Meg Gollogly is, meg az a nő, Hines is.

– Mindnyájan örülni fognak. Meglátod, dőlni fog a pénz.

– Követnek bennünket! – kiáltott fel hirtelen. – Egy kocsi követ bennünket! Itt van a nyomunkban! Hajts már, az ég szerelmére!

– Lehetetlen! – mondtam. – Ilyen gyorsan nem bukkanhattak ránk. Csak egy autó, ami ugyanoda megy. – Élesen jobbra kanyarodtam.

– Még mindig a nyomunkban van – idegeskedett George. – Kanyarogj tovább. Nemsoká lerázzuk.

– Hogy a pokolba tudnék lerázni egy rendőrautót egy kilenzázharmincnégyes Chevivel? – bosszankodtam. – Megállok.

– Menj tovább! – kiáltott rám. – Le tudod rázni, csak menj már!

– Megállok – ismételt meg. – Csak még jobban bepöccennek, ha nem állok meg...

Barátom foggal-körömmel tiltakozott ugyan, de én tudtam, hogy nincs értelme, lehúzódtam hát az út szélére. A másik kocsi leelőzött bennünket és közvetlen előttünk befékezett.

– Gyorsan – mondta George –, tűzzünk innen. – Kinyitotta a kocsiajtót futásra készen.

– Ne bolondozz – szóltam közbe. – Maradj ott, ahol vagy. Most már nem tudsz elmenekülni.

– Hova sietnek, fiúk? – kérdezte kintről egy hang.

– Nem sietünk – feleltem. – Épp hazaindultunk.

– Vagy úgy.

– Persze, épp úton vagyunk hazafelé.

A férfi bedugta a fejét a felőlem lévő ablakon, rám nézett, aztán a társamra, aztán megint rám.

– Micsoda ronda éjszaka – sóhajtott George. – Azért is siettünk egy kicsit, hogy hazaérjünk, mielőtt az utakat teljesen belepi a hó.

– No jó – szólt közbe a férfi –, nyugodjanak meg. Csak gondoltam, ezt most rögtön odaadom. – Egy köteg bankjegyet dobott az ölembe.

– Gollogly vagyok – tette hozzá –, Wilbur H. Gollogly. – Utána csak állt a hóban, topogott a lábával, csapkodta a kezeit, hogy megmelegítse őket, és vigyorgott ránk. – Megkaptam a táviratukat, az egészet végignéztem az utca másik oldaláról. Jó munkát végeztek. Kétszer annyit adtam. Megérte. Sosem láttam viccesebbet. Viszlát, fiúk. De ezentúl legyenek nagyon óvatosak. Keresni fogják magukat. A helyükben én itthagynám a várost, Viszlát. – Mielőtt még bármit mondhattunk volna, nyoma veszett.

Ahogy visszaértünk a szobánkba, azonnal csomagolni kezdtem.

– Megőrültél? – kérdezte George. – Csak egypár órát kell várunk, és még ötszáz-ötszáz dolcsit kapunk Wombergtól meg attól a nőtől, Hinestől! Azzal összesen kétezer dollárunk lesz, s oda mehetünk, ahova akarunk!

Így a következő napot a szobánkban töltöttük, újságokat olvasgatva. Az egyik a címlapon közölt egy egész hasábos cikket a következő címmel: „*Brutálisan megtámadtak egy híres újságíró.*” De kár lett volna aggódnunk – a délutáni posta már hozta is a két borítékot, mindkettőben ötszáz dollárral.

Most pedig, ebben a szent pillanatban egy vasúti kocsiban ülünk, skót whiskyt iszunk, és zakatolunk a napfényes dél felé, ahol mindig süt a nap és állandóan vannak futamok az ügetőn. Hihetetlenül gazdagok vagyunk s George egyfolytában arról beszél, hogy ha az egész kétezer dollárunkat föltesszük egy lóra tíz az egyhez, akkor keresünk rajta még húszezret, és akkor már nyugalomba is vonulhatunk.

– Veszünk egy házat Palm Beachen – ábrándozik –, pazarul fogunk szórakozni. Szépséges társasági hölgyek nyüzsögnek majd körülöttünk hűvös italokat szopogatva, később aztán esetleg megint felteszünk egy nagyobb összeget egy lóra, s még gazdagabbak leszünk. Az is lehet, előbb-utóbb ráununk Palm Beachre, akkor lezserül egyik helyről a másikra költözünk, végigjárjuk a gazdagok játszótereit, Monte Carlót meg az ilyen helyeket, mint Ali Khan vagy a Windsori Herceg. A nemzetközi elit előkelő tagjai leszünk, filmszínészek fognak ránk mosolyogni, és a főpincérek fejet hajtanak előttünk. Még az is lehet – egyáltalán nincs kizárva –, hogy idővel maga Lionel Pantaloon is említést tesz rólunk a reggeli sorozatában.

– Az lenne csak az igazi – mondtam.

– Az bizony – válaszolt George vidáman. – Az lenne csak az igazi.

A komornyik

George Cleaver, amint megkereste első millióját, kis, külvárosi családi házából feleségestől egy elegáns, belvárosi házba költözött.

Felvettek egy francia szakácsot, akit Monsieur Estragonnak hívtak, és egy bizonyos Tibbset, a komornyikot. Természetesen egyikőjüket sem az olcsóbb kategóriából. A két szakember közreműködésével azután Cleaverék megindultak felfelé a társadalmi ranglétrán, és hetente több alkalommal fényűző vacsoraesteket tartottak. Ezek az estek azonban valami miatt soha sem sikerültek igazán jól.

Nem volt semmi élénkség, semmi élet, ami felvillanyozta volna a társaságot. És hiányzott a stílus is. Az étel viszont kifogástalan volt, a felszolgálás pedig hibátlan.

– Az ördögbe is! Mi lehet a baj az estélyeinkkel Tibbs? – fordult a komornyikhoz Mr. Cleaver. – Miért nem enged fel soha senki?

Tibbs felemelte fejét, és a mennyezet egy meghatározott pontját kezdte mustrálni.

– Remélem uram, nem sértem meg, ha javaslok egy apróságot.

– Mi lenne az?

– A bor, uram.

– Mi van a borral?

– Nos, uram, Monsieur Estragon kiváló étkeket készít. A kiváló étkekhez pedig kiváló bornak kell társulnia. Ön azonban olcsó, és meglehetősen szégyenteljes minőségű spanyol bort ad a vendégeinek.

– Akkor mi az ördögért nem szólt hamarabb, maga gyengeelméjű!

– kiáltotta Mr. Cleaver. – Van pénzem. A világ legjobb borait fogom felszolgáltatni nekik, ha erre van szükség. Mi a legjobb bor a világon?

– A Claret, uram – válaszolta a komornyik. – Bordeaux legjobb pincészetéből, Lafite-ből, Latour-ból, Haut-Brionból, Margaux-ból,

Mouton-Rothschildból és Cheval Blancból, és ezekből is csak a legjobb évjárat, melyek véleményem szerint az 1906-os, az 1914-es, az 1929-es valamint az 1945-ös. A Cheval Blancnak ugyancsak kiváló évjárata volt az 1895-ös és az 1921-es, az Haut-Brionnak pedig az 1906-os.

– Vegyen mindből! – utasította Mr. Cleaver. – Padlótól a mennyezetig töltse meg a borospincét!

– Megpróbálhatom, uram – felelte a komornyik –, de az előbb említett borok rendkívül ritkák, és felettébb drágák.

– Füttyülök rá, hogy mennyibe kerülnek – jelentette ki Mr. Cleaver –, csak induljon már, és vegyen belőlük!

Mondani persze könnyebb volt, mint csinálni. Sem Angliában, sem Franciaországban nem lehetett fellelni egyetlen üveg 1895-ös, 1906-os, 1914-es vagy 1921-es évjáratú bort, de sikerült néhány 1929-est illetve 1945-öst beszereznie. A számlák csillagászati összegekről állítottak ki. Sőt, tulajdonképpen olyan hatalmas összegekről szóltak ezek a számlák, hogy még Mr. Cleaver is megijedt, és feljegyzéseket kezdett készíteni. Érdeklődése pedig őszinte rajongássá változott, amikor a komornyik közölte, hogy a borok ismerete komoly társadalmi elismertség alapja lehet. Mr. Cleaver tehát több tucat, a témába vágó könyvet vásárolt, és elejétől a végéig mindet elolvasta. Rengeteget tanult Tibbstől is, aki többek között elmagyarázta, hogyan is kell a bort megfelelően kóstolni.

– Először is, uram, jó mélyen és hosszan beleszagol, így, ahogy mutatom. Majd kortyol egy picit, kis levegőt szippant a száján keresztül... így... és hagyja, hogy a levegő felpezsdítse a bort. Látja, hogy csinálom? Ezt követően erőteljesen megforgatja a szájában, és végül lenyeli.

Idővel Mr. Cleaver meggyőződésévé lett, hogy már kiválóan ért a borokhoz, ezért igen unalmassá vált.

– Hölgyeim és uraim – szokta kezdeni a vacsorát, poharát a magasba emelve. – Ez egy 29-es Margaux! Az évszázad termése!

Fantasztikus bouquet, a kankalin illatával! Kérem, figyeljék meg, ahogy az a cseppnyi tannin kiemeli fanyarságát! Hihetetlen, nem?

A vendégek ilyenkor bólintottak, kortyoltak egy keveset, és valami dicséretfélét mormoltak. De ennyi volt az egész.

– Mi az ördög van ezekkel a hülyékkel? – kérdezte Mr. Cleaver Tibbst, amikor már így ment egy ideje. – Hát egyikőjük sem értékeli a nagy borokat?

A komornyik oldalra billentette fejét, és felfelé sandított.

– Úgy vélem, uram, hogy értékelnék, ha képesek lennének megízlelni. De nem képesek.

– Mi a fenét beszél maga? Hogyhogy nem képesek megízlelni?

– Úgy tudom, uram, hogy arra utasította Monsieur Estragont, hogy nagyobb mennyiségű ecetet tegyen a saláta dresszingsbe.

– Mi ezzel a baj? Én szeretem az ecetet.

– Az ecet – kezdte türelmesen a komornyik –, a bor ellensége. Tönkreteszi a szápadlást. A dresszingsnek csupán frissen sajtolt olivaolajból és néhány csepp citromléből kellene készülnie. Semmi másból.

– Badarság! – mondta Mr. Cleaver.

– Ahogy gondolja, uram.

– Ismétlem Tibbs, badarságokat beszél. Az én szápadlásomnak semmi baja az ecettől.

– Ön minden bizonnyal rendkívül szerencsés ember, uram – mormogta a komornyik, és kihátrált a szobából.

Aznap este, vacsoránál, a házigazda gúnyolni kezdte a komornyikot a vendégek előtt.

– Mr. Tibbs – kezdte Mr. Cleaver – azt próbálta nekem bemagyarázni, hogy nem tudom felismerni a boraimat, ha ecetet rakatok a saláta dresszingsbe. Így van, Tibbs?

– Pontosan, uram – felelte a komornyik kimérten.

– És azt mondtam erre, hogy badarság. Így volt?

– Így, uram.

– Ez a bor – folytatta Mr. Cleaver – például pont olyan ízű, mint egy '45-ös Château Lafite, és láss csodát, ez valóban egy '45-ös Château Lafite.

Tibbs, a komornyik feszesen állt a tálaló asztal mellett. Arca sápadt volt.

– Ha megbocsájt, uram... ez nem egy '45-ös Lafite.

Mr. Cleaver megperdült székében és a komornyikra meredt.

– Ember, mi az ördögöt beszél! De hát ott vannak az üres üvegek maga mellett. Hát ez sem bizonyíték?

E nagyszerű bordeaux-ik, mivel meglehetősen régiek voltak, és az üledék is lerakódott már az üvegük alján, mindig metszett üvegben kerültek az asztalra, míg a már üres eredeti üvegeket, ahogy az szokás volt, a tálalóasztalra helyezték. Most éppen a '45-ös Lafite két üres üvege állt a tálalón.

– Amit iszik uram – mondta halkán a komornyik –, éppen az a szörnyű spanyol bor.

Mr. Cleaver először a poharában csillogó bort bámulta meg, majd a komornyikra nézett. Vér tolult az arcába, a bőre elvörösödött.

– Maga hazudik, Tibbs – suttogta.

– Nem, uram. Nem hazudok – folytatta a komornyik. – Tulajdonképpen mióta önnél vagyok alkalmazásban, sohasem szolgáltam fel mást, csak spanyol vöröset. Nagyszerűen illik önhöz.

– Nem hiszek neki! – kiáltotta Mr. Cleaver a vendégei felé fordulva. – Ez az ember megőrült.

– A nagyszerű borokkal tisztelettel kell bánni. Már az is elég baj, ha négy-öt koktéllal elfogyaszt az ember vacsora előtt, de ha ráadásul ecetet önt a saláta dresszingerre, akkor akár mosogatólevet is ihatna.

Tíz megdöbbsent arc meredt az asztal körül a komornyikra. Kizökkentette őket az egyensúlyból, szavuk is elállt.

– Ez – érintette meg ujjaival szeretetteljesen a tálalón álló egyik üres üveget –, ez az utolsó '45-ös, A '29-es évjáráttal már régen

végeztünk. Nagyszerű borok voltak, Monsieur Estragon és én rendkívül élveztük.

A komornyik meghajolt, és nagyon lassan átvonult a szobán. Áthaladt a hallon, kiment a főkapun az utcára, ahol Monsieur Estragon már egy általuk közösen bérelt kisautóba pakolta poggyászaikat.

A könyvkereskedő

Ha akkoriban valaki elindult a Trafalgar Square-ről, végig a Charing Cross Roadon, a jobb oldalon néhány perc séta után egy boltot talált, melynek kirakata felett a következő felirat volt olvasható: WILLIAM BUGGAGE – KÖNYVRITKASÁGOK.

Bekémelve a kirakatüvegen láthatta, hogy a polcokon a padlótól a mennyezetig sorakoztak a könyvek. Az üzletbe lépve pedig a látogató orrát azonnal megcsapta a tealevél és kartonpapír illatának az a jól ismert elegye, mely minden londoni használtkönyv kereskedés belsejét átjárta. Majdnem mindig volt bent két-három vásárló – csendes, árnyékba húzódó alakok felöltöben és puhakalapban –, akik a Jane Austen, Trollope, Dickens és George Elliot kötetek között kotorászva abban reménykedtek, hogy majdcsak kezükbe akad végre egy értékebb első kiadás is.

Eladót, aki a vevőkön tartotta volna a szemét, sohasem lehetett látni, és ha valaki – ahelyett, hogy elcsente volna a könyvet és gyorsan távozik a boltból – fizetni akart, akkor az üzlet hátsó részében található „IRODA – PÉNZTÁR ITT” feliratú ajtón kellett átmennie egy újabb helyiségbe, ahol ott ült íróasztalánál Mr. William Buggage és asszisztense, Miss Muriel Tottle, és szemmel láthatóan rendkívül el voltak foglalva.

Mr. Buggage egy igen értékes, 18. századi mahagóni asztal mögött foglalt helyet, míg Miss Tottle egy nem kevésbé értékes, itt-ott azonban már kopottas, bőrrel bevont György korabeli íróasztalnál végezte munkáját serényen. Mr. Buggage asztalán mindig ott volt az aznapi sajtó, egészen pontosan a *London Times*, a *The Daily Telegraph*, a *The Manchester Guardian*, valamint a *The Western Mail* és a *The Glasgow Herald* legfrissebb számai. Az asztal birtokosának keze ügyében kellett lennie a *Ki kicsoda?* legfrissebb kiadásának is, melynek lapjai a sok használatból már elég rendesen felpördültek.

A szobába lépő vevő Miss Tottle asztalán egy elektromos írógépet láthatott, és egy egyszerű, ám mégis csinos kis dobozkat, melyben jegyzetpapírt, borítékot, fűzőgépet és más, a titkári teendők ellátásához felettébb nélkülözhetetlen készséget tárolt a kiváló segéderő.

Egyszer-egyszer tehát, mikor vevő tévedt be a boltból, átadta a választott kötetet Miss Tottle-nak, aki leellenőrizte az előzéklapra tollal felírt árat, átvette a könyv ellenértékét, és, ha szükséges volt, valahonnan az íróasztala baloldali fiókjából előhalászott némi visszajárót is. Mr. Buggage soha egyetlen pillantásra sem méltatta a belépőket, és ha valamelyikőjük kérdezett is valamit, a válasz mindig Miss Tottle-től érkezett.

A boltbeli történések iránt pedig végképp nem tanúsított egyikőjük sem különösebb érdeklődést. Sőt, a bolt tulajdonosának érdektelensége mintha kifejezetten azt sugallta volna, hogy ha valaki könyvet lopna, ám vigye, legyen vele boldog. Tudta ő nagyon jól, hogy egyetlen értékesebb első kiadás sem volt az üzlet polcain. Talán egy viszonylag ritka Galsworthy kötet, esetleg egy korai Waugh vagy egy-két, aukción beszerezett, finom borjúbőr-kötéses Boswell, Walter Scott és Robert Louis Stevenson ha felkelthette az ingyencék érdeklődését, de hát ezek ugye nem olyan minőségű művek, amiket érdemes lenne a felöltő belső zsebében kicsenni. Ha pedig egy gonosztevő ki is sétált az üzletből vagy fél tucat kötettel a hóna alatt, Mr. Buggage akkor is nyugodtan hajtotta aznap álomra a fejét. Miért is ne hajtotta volna, amikor jól tudta, hogy az üzlet egész éves forgalma eltörpül a hátsó szobában folytatott gazdasági tevékenység néhány nap alatt realizált profitja mellett. És csakis az számított, ami ebben a kis helyiségben történt.

Egy februári reggelen, amikor az idő különösen pocsék volt, és az ablakpárkányon megtapadt a kitartóan szemerkélő havas eső, Mr. Buggage és Miss Tottle a megszokott helyükön ültek és – talán egy külső megfigyelő így fogalmazott volna – „átszellemülten”

munkájukba merültek. Mr. Buggage, kezében egy arany Parkert egyensúlyozva, az aznapi *The Timest* olvasta, és folyamatosan jegyzetelt. Minden alkalommal fellapozta a *Ki kicsodát?* is, és még több adatot írt fel. Miss Tottle, aki eközben a napi postát nézte át, éppen néhány csekk végösszegét adta össze.

– Ma három jött – mondta.

– Végösszeg? – kérdezte Mr. Buggage, fel sem nézve az újságból.

– Ezerhatszáz – érkezett a válasz.

– Felteszem, nincs még semmi hír a chesteri püspök házáról? – kérdezte Mr. Buggage.

– Egy püspök palotában lakik és nem házban, Billy – jegyezte meg feddően Miss Tottle.

– Nem igazán tud érdekelni, hogy hol lakik, de igencsak nyugtalanná tesz, ha egy ilyen embertől nem érkezik gyors válasz.

– Nos, az igazat megvallva, a válasz a mai postával jött meg.

– Leszurkolta a teljes összeget? – kérdezte Mr. Buggage.

– Az utolsó pennyig.

– Megkönnyebbültem – sóhajtott fel Mr. Buggage. – Püspökkel még sohasem volt dolgunk, és hogy őszinte legyek nem is hiszem, hogy túl jó ötlet volt.

– A csekket valami ügyvéd küldte.

– Levél is van? – kapta fel a fejét Mr. Buggage.

– Igen – felelte Miss Tottle.

– Olvasd fel!

Miss Tottle előkereste a levelet, mely így szólt:

„Tisztelt Uram! A folyó hó 4-én történt egyeztetésünk alapján mellékeljük a teljes összegre, vagyis 537 fontra kiállított csekkünket. Üdvözlettel: Smithson, Briggs és Ellis.”

Miss Tottle elhallgatott, majd egy kis szünetet tartva újra megszólalt.

– Úgy tűnik, hogy ez teljesen rendben van.

– Hát, ez egyszer igen – mondta Mr. Buggage –, de nem akarok több ügyvédet. És püspököt sem.

– A püspökökkel egyetérték. De remélem nem zárod ki a grófokat, lordokat és más arisztokratákat is egyúttal!

– A lordok rendben vannak. Azokkal sohasem volt gondunk. A grófokkal sem. És egyszer talán volt egy hercegünk is, vagy rosszul emlékszem?

– Dorset hercege – bólintott Miss Tottle. – Tavaly talán? Több mint egy ezres jött be tőle.

– Nagyon jó – csettintett elégedetten Mr. Buggage. – Emlékszem, hogy közvetlenül a címoldalról választottam ki.

Egy pillanatra elhallgatott, míg kisujja körmével apró ételmaradékot kapart ki két foga közül.

– Azt mondom, hogy minél nagyobb a cím, annál nagyobb ökör az illető. Sőt, tulajdonképpen mindenki, aki címmel rendelkezik egy ökör.

– Ez nem így van, Billy – jegyezte meg Miss Tottle. – Nézd meg, hogy néhányan közülük valóban nagyszerű cselekedetért kapták meg a nemesi rangot. Például a penicillin feltalálása, vagy a Mount Everest megmászása...

– Örökölt címről beszélek – vágott közbe Mr. Buggage. – Aki ranggal születik, az tuti, hogy egy sült ökör.

– Ez viszont tényleg igaz. A legkisebb gondunk sem volt az arisztokráciával.

Mr. Buggage hátradőlt székében, és komolyan végigmérte Miss Tottle-t.

– Tudod mit? Egyik nap megpróbálkozunk valakivel az uralkodócsaládból is.

– Ó, az nagyszerű lenne! – kiáltott fel Miss Tottle. – Egy vagyonna is megvághatjuk őket.

Mr. Buggage – szemében most már valami kéjes csillogással –, tovább méregette Miss Tottle-t. Sajnos, azt el kell ismernünk, hogy

Miss Tottle külcsín szempontjából finoman szólva nem volt hibátlan – már amennyiben a legmagasabb elvárásoknak megfelelően szemléltük. Bár, tulajdonképpen akármilyen elvárásnak megfelelően vizsgálhattuk volna, az eredmény ugyanaz lett. Hosszú, lószerű arca volt, és nagy méretű fogai a sárga különféle árnyalataiban pompáztak.

Akárcsak a bőre. A legjobb, amit elmondhatunk róla, hogy igencsak telt keblei voltak, bár még azok sem hibátlanok. Olyan benyomást keltettek, mintha egyetlen hatalmas kötés húzódott volna a mellkasán, és a tájékozatlan szemlélődőnek első pillantásra úgy tűnhetett, hogy nem két különálló mellet lát, hanem egyetlen hosszú cipót.

Mindezzel együtt Mr. Buggage is csak barokkos túlzással volt esztétikus jelenségnek nevezhető. Valójában ő sem volt abban a helyzetben, hogy válogasson a szebbik nemből. Első pillantásra, ami legfrappánsabb kifejezés róla az ember eszébe jutott, az a mosdatlan. Köpcös volt, kopasz és hájas, ami pedig az arcát illeti, az ember csak tippelhetett, mert jelentős része rejtve maradt a kíváncsiskodó szem előtt. A hatalmas, sűrű fekete szakáll növesztése úgy tűnik igencsak népszerű, bár tegyük hozzá, meglehetősen gusztustalan szokássá vált napjainkra. Magunkfajta egyszerű halandó képtelen felfogni, hogy férfitársaink egy része miért hajlamos arcberendezését a külvilág előtt ilyen módon elrejtteni.

Könnyen elképzelhető, hogy amennyiben lehetséges volna, ezek az urak orrukon, arcukon, sőt talán még szemükön is növesztenének ilyen arcszörzetet, hogy végül nyakukon egy masszív, visszataszító szőrgolyót viseljenek. Az egyetlen lehetséges magyarázat tehát az, hogy ez a furcsa vegetáció valamiféle álca, melynek feladata valami mások szeme előtt elrejtendő, visszataszító dolog jótekonny takarása.

Ez minden bizonnyal igaz volt Mr. Buggage esetében is, így mindannyian – különösképpen pedig Miss Tottle – szerencsésnek tarthatjuk magunkat, hogy a szakáll ott volt, ahol lennie kellett.

Mr. Buggage továbbra is sóvárogva bámulta asszisztensét. Majd egyszer csak így szólt:

– Nos aranyom, miért nem indulsz azokkal a csekkekkel a postára, mert azután, hogy elintézted, volna egy ajánlatom a számodra.

– Mondd el most, édes – felelte Miss Tottle.

– Először intézd el a csekkeket. – Mr. Buggage néha igazán parancsolóan tudott beszélni, és ez Miss Tottle-nak felettébb imponált.

Miss Tottle így hozzákezdett az általa csak napi könyvvizsgálatnak nevezett műveletsorhoz. Ez magában foglalta Mr. Buggage és a saját bankszámláinak áttekintését, majd ezt követően el kellett döntenie, hogy az éppen befolyt összeget ezek közül melyikre is utalja. Mr. Buggage ugyanis jelen pillanatban hatvanhat, míg Miss Tottle huszonkét bankszámlát mondhatott a magáénak. Ezeket a három legnagyobb bank, a Barclays, a Lloyds, valamint a National Westminster londoni, valamint néhány vidéki fiókjában nyitották. Ez teljesen elfogadható, és nem is volt különösebben bonyolult, mert ahogy az üzlet beindult, nem okozott gondot valamelyik bankfiókban párszáz fonttal számlát nyitni.

Mr. Buggage hamar rájött, hogy a bankszámlavezető-fiók alkalmazottai részéről semmilyen ellenérzést nem vált ki, ha valakinek egyszerre több helyen is van folyószámlája. Mindegyik kirendeltség ugyanis csak és kizárólag a saját ügyfeleivel foglalkozik, és azok nevét nem terjesztik cégen belül. Így az nem juthat el a központba, még napjaink kompjúterizált világában sem.

Másrészt viszont a bankoknak kötelességük az adóhivatal felé jelenteni azon ügyfeleik nevét, akiknek ezer fontos, vagy azt meghaladó értékű betétszámlájuk van. Ugyancsak jelenteniük kell a befolyt kamat mértékét is. Ilyen bejelentési kötelezettsége viszont nincs a banknak a folyószámlák tulajdonosai esetében, hacsak az nem lépi túl a hitelkeretét, vagy, és ez igazán ritkán történik, az egyenleg túlságosan meg nem nő. Egy, mondjuk 100.000 fontos

folyószámla láttán a banki alkalmazottak igencsak összehúznák a szemöldöküket, és a számlatulajdonos hamarosan kapna is egy levelet, melyben a számlavezető fiók igazgatója azt javasolja, hogy az összeg egy részét helyezze el betétként, hogy az pénzt fialjon.

Mr. Buggage azonban füttyült a kamatokra, és összehúzott szemöldököt sem akart látni. Nos, ezért volt neki, és Miss Tottle-nak összesen nyolcvannyolc bankszámlája. Miss Tottle feladata volt többek közt tehát az is, hogy ellenőrizze, nehogy valamelyik számla 20.000 fontnál magasabb egyenleget mutasson. Ennél magasabb összeg láttán Mr. Buggage véleménye szerint már megindulnának a szemöldökök felfelé, különösen, ha az összeg hónapokig, esetleg évekig érintetlenül hever a folyószámlán. Az üzletfelek egyezségének értelmében a profit hetvenöt százaléka Mr. Buggage markát üti, míg a negyede Miss Tottle folyószámláján jelenik meg.

Miss Tottle tehát a nyolcvannyolc számlaegyenleg átvizsgálása után el kellett hogy döntse, hogy a frissen megérkezett összeg melyik folyószámlára kerüljön.

Irattartójában nyolcvannyolc aktát, nyolcvannyolc csekk-könyvet és nyolcvannyolc befizetőkönyvet őrzött. Nem volt ugyan bonyolult Miss Tottle feladata, de azért oda kellett figyelnie, nehogy valamit összekutyuljon. Csak a múlt héten négy új bankszámlát kellett nyitniuk, négy új fiókban, hármát Mr. Buggage nevére, egyet pedig Miss Tottle-nak.

– Hamarosan több mint száz folyószámla lesz a nevünkön – szokta mondani Mr. Buggage Miss Tottle-nak.

– Miért nem kétszáz? – kérdezi ilyenkor Miss Tottle a főnökét.

– Eljön a nap, mikor a környék összes bankfiókjában lesz már számlánk, és föl kell majd utaznunk egészen Sunderlandig vagy Newcastle-ig, hogy újabbakat nyithassunk.

De most Miss Tottle el volt foglalva a napi könyvvizsgálattal.

– Kész – mondta, majd az utolsó csekket és a hozzá tartozó befizető jegyet is becsúszította borítékjába.

– Mennyi pénz van a folyószámláinkon ebben a pillanatban? – kérdezte Mr. Buggage asszisztensét.

Miss Tottle kinyitotta íróasztala középső fiókját, és kiemelt belőle egy sima iskolai füzetet, melynek a borítójára gondosan felírta: *Régi iskolai számtan füzetem*. Úgy vélte, ez egy eszes trükk arra az esetre, ha netalán a füzet illetéktelen kezekbe kerülne.

– Gyorsan hozzáadom a mai betéteket is – szólta Miss Tottle, miután fellapozva a füzetet, számsorokat kezdett leírni. – Tehát a maival együtt a te hatvanhat bankszámládon összesen egymillió háromszázhuszezer hatszáznegyvenhárom font van. Hacsak nem váltottál be mostanában egy-két csekket.

– Nem váltottam – jegyezte meg Mr. Buggage. – És neked mennyi van?

– A számláimon összesen... lássuk csak... négyszázharmincezer hétszázhuszonöt font van.

– Nagyon jó – vigyorgott Mr. Buggage. – És mennyi idő alatt gyűlt össze ez a csinos kis összeg?

– Mindössze tizenegy év – válaszolt Miss Tottle. – Mi lenne hát az az ici-pici ajánlat, amiről az előbb beszéltél, édesem?

– Nos... – dőlt hátra székében Mr. Buggage, ismét megengedve egy kéjes pillantást asszisztense felé. – Arra gondoltam... nos arra gondoltam, hogy mi az ördögért ülne itt egy magamfajta milliomos ebben a rohadt időben, amikor luxuskörülmények között élvezhetné egy magadfajta gyönyörűség társaságát, miközben percenként hoznák az inasok a legkiválóbb pezsgőt.

– Tényleg miért? – kérdezte Miss Tottle széles vigyorral.

– Na, akkor szedd csak elő azt a könyvet, és nézzük már meg, hol nem jártunk még!

Miss Tottle átballagott a szobán, és a szemközti falon lévő polcról leemelt egy vastag kartonált könyvet, melynek *A világ háromszáz legjobb szállodája*. Összeállította: *Rene Lecler* volt a címe. Visszament székéhez, és azt kérdezte:

– Most hová, drágám?

– Valahova Észak-Afrikába mennék – mondta Mr. Buggage. – Most február van. Ilyenkor legalább Észak-Afrikáig le kell menni ahhoz, hogy igazi forróságot találj. Sem Olaszország, sem pedig Spanyolország nem elég forró ilyenkor még. És a szörnyű Nyugat-Indiákat is unom. Hol nem jártunk még Észak-Afrikában?

Miss Tottle a könyvet lapozgatta.

– Nem is olyan egyszerű – kezdte lapozgatni a könyvet. – Jártunk már a Palais Jamalban Fezben...és a Gazelle d'Orban is Taroudantban. És a Tunis Hiltonban is megszálltunk már. Az nem tetszett...

– Hány helyen voltunk már a könyvben említettek közül? – kérdezte Mr. Buggage.

– Utoljára negyvennyolcat számoltam.

– És én mind a háromszázat meg akarom nézni, mielőtt kipurcanok. Ez az én nagy elhatározásom, és fogadok, még senki sem csinálta végig.

– Szerintem Mr. Rene Leclernek végig kellett csinálnia – jegyezte meg Miss Tottle.

– Az meg ki a fene?

– Ő írta a könyvet.

– Ő nem számít – mordult Mr. Buggage. Lassan jobbra dőlt székében, és elmélyülten vakarászni kezdte bal ülepét. – Egyébként fogadni merek, hogy ő sem csinálta végig. Ezek az útikönyvírók is mindenféle Tomokat meg Dickeket hajkurásznak körbe a világon, hogy azok gyűjtsék be helyettük az információt.

– Itt van egy! – kiáltott fel Miss Tottle. – A Hotel La Mamounia Marrakeshben.

– Az meg hol van?

– Marokkóban. Afrika bal felső sarkánál.

– Na nézzük. Mit ír róla?

– Azt mondja... „*Winston Churchill kedvelt törzshelye, erkélyéről a politikus újra és újra megfestette az Atlasz hegység felett lebukó napot.*”

– Én nem festek – jegyezte meg Mr. Buggage. – És mit ír még?

Miss Tottle folytatta:

– „*Ahogy a libériás mór inast követve belépsz az oszlopokkal övezett belsőudvarba, mintha az 1001 éjszaka meséi elevenednének meg előtted...*”

– Na, ez már jobban tetszik. Folytasd.

– „*A valóságba legközelebb a számla kézhezvételekor térsz vissza.*”

– Ez a része minket milliomosokat nem izgat – kuncogott Mr. Buggage. – Mozgás. Holnap indulunk. Hívd azonnal azt az utazási irodát. Első osztályon utazunk. A bolt tíz napra bezár.

– Nem is nézed át a mai postát?

– A fenébe a mai postával – legyintett Mr. Buggage. – Ettől a pillanattól kezdve nyaralunk.

Azzal átfordult a másik oldalára és most jobb ülepét kezdte el nagy igyekezettel vakarászni. Miss Tottle mindezt persze végignézte. Mr. Buggage persze ezzel nem törődött.

– Hívd az utazási irodát – ismételte meg.

– Ja, és kell szereznem néhány utazási csekket is – mondta Miss Tottle.

– Hozz ötezer fontnyit. A csekkeket meg majd kitöltöm. Adj egy csekk-könyvet. És a legközelebbi bankot válaszd. Ja, és hívd fel azt a szállodát... akárhol is van, és foglalj le a legnagyobb lakosztályukat. Soha sincs telt ház, ha a legnagyobb lakosztályt kéred.

Huszonnégy órával később Miss Tottle és Mr. Buggage a La Mamounia medencéje mellett, pezsgővel a kézben élvezte a kellemes napsütést.

– Ez aztán az élet – sóhajtott fel Miss Tottle. – Miért nem megyünk nyugdíjba most rögtön? Vennénk egy házat valami hasonló éghajlatú helyen...

– Minek mennénk nyugdíjba? – vágott közbe Mr. Buggage. – Mienk a legjobb üzlet egész Londonban, és ez nekem roppant mód

tetszik.

A medence túloldalán vagy egy tucat marokkói szolga pompás büféasztalt készített elő a vendégeknek. Volt ott minden, amiről a gasztronómia rajongói valaha is álmodtak. Hatalmas hideg homárok, nagy rózsaszín sonkák, sült csirke és vagy tízféle saláta. Egy szakács faszémen húst sütött. A vendégek lassan felemelkedtek nyugágyaikból és matracaikról, és tányérral a kezükben az asztal köré gyűltek. Néhányan fürdőruhát, míg mások könnyű nyári öltözéket és szalmakalapot viseltek.

Mr. Buggage végigmérte őket. Kevés kivétellel a szálloda vendégei mind angolok voltak. Egytől egyig a leggazdagabb társadalmi réteg jeles képviselői: sima modorúak, jól neveltek, túlsúlyosak és végtelenül buták. Találkozott már ilyenekkel Jamaicán, Barbadoson és hasonló helyeken. Természetes volt, hogy a társaság tagjai jól ismerik egymást, hiszen otthon is ugyanazokban a körökben mozogtak. De akár ismerték, akár nem, elfogadni mindenféleképpen elfogadták egymást, mivel ugyanannak a névtelen, de exkluzív klubnak a tagjai voltak. S a klub tagjai, valami megmagyarázhatatlan társadalmi alkímiának az eredményeként, egy pillanat alatt megismerték a középük tartozót. Igen, mondták magukban, ő egy közülünk. Mr. Buggage azonban nem volt egy közülük. Nem volt a klub tagja, és valószínűleg nem is lesz az soha. Újgazdag volt, és ez – függetlenül attól, hogy folyószámláin hány millió font pihent – nem elfogadható ebben a társaságban. Továbbá nyíltan közönséges volt, ami szintén nemkívánatossá tette az elit képviselőinek szemében. A nagyon gazdagok éppen olyan közönségesek, vagy talán még közönségesebbek tudtak lenni, mint Mr. Buggage, csak valahogy másképp.

– Hát itt vannak – nézett át a medence túloldalára. – Ez a banda a munkánk értelme, az életünk sava-borsa. Mindegyikük egy lehetséges jövőbeli ügyfél.

– Milyen igazad van – helyeselt Miss Tottle.

Mr. Buggage piros, kék és zöld csíkos matracán egyik könyökére támaszkodva figyelte a túloldali hangos társaságot. Hasa hatalmas hurkákban türemkedett ki fürdőnadrágja felett, és a hurkák közötti résekből izzadságcseppek pottyantak a földre. Tekintete végül Miss Tottle alakján nyugodott meg, aki mellette feküdt egy, az övéhez hasonló matracon. Miss Tottle cipószerű mellei egy élénkvrös bikinifelső rabságában ziháltak. A bikini alsó része merészen rövid volt és talán árnyalatnyival kisebb is a kelleténél, mert Mr. Buggage a nő combjának felső részén elővillanó fekete szőrszálakkal szemezhetett.

– Megebédélünk édesem, azután felmegyünk a szobánkba szundítani egyet, rendben?

Miss Tottle megmutatta a világnak sárgás fogait, és kurtán bólintott.

– Azután pedig írunk néhány levelet.

– Levelet? – kiáltott. – Nem akarok levelet írni! Azt hittem, nyaralni fogunk!

– Nyaralunk is, édesem, de azért nem szeretném, ha elmulasztanánk néhány zsíros üzletet. A szálloda majd ad kölcsön írógépet. Már rákérdeztem. És ideadják a *kikicsodájukat* is. Minden valamirevaló hotelben van angol nyelvű *Ki kicsoda*. A szállodaigazgatónak tudnia kell, hogy ki a fontos ember, hogy kinyalhassa a hátsóját.

– Hát, téged hiába keresne benne – mondta Miss Tottle most már kissé sértődötten.

– Az már egyszer biztos – merengett el Mr. Buggage –, de sok nálam jóval gazdagabb embert se találna meg benne. Mert kislány, ebben a rohadt világban nem az számít, hogy ki vagy. Még csak nem is az, hogy kit ismersz. Hanem az, hogy mid van.

– Nyaralás közben még sohasem írtunk levelet – nyafogott tovább Miss Tottle.

– Valamikor mindent el kell kezdeni.

– Hogy fogunk leveleket írni újságok nélkül?

– Tudod jól, hogy az angol lapok légipostával eljutnak az ilyen helyekre is. Vettem a hallban egy *Timest*, amikor megérkeztünk. Ez ugyanaz, amiből tegnap az irodában jegyzeteltem, úgyhogy a házi feladatom nagy részével tulajdonképpen már készen is vagyok. Kezdek kedvet kapni egy olyan homárhoz. Láttál már valaha nagyobb homárokat?

– De ugye nem fogod azokat a leveleket innen postázni? – kérdezte Miss Tottle enyhén remegő hangon.

– Persze, hogy nem. Dátumozni és postázni akkor fogjuk őket, amikor hazaértünk. Így legalább lesz még egy kis tennivalónk otthon is.

Miss Tottle egy ideig a medence túlsópartján álló asztalon fekvő homárokat bámulta, majd az asztal körül sürgölődő embereket, végül kinyújtotta kezét, és mélyen Mr. Buggage fürdőnadrágja alatt, a férfi combjára helyezte. Csapkodni kezdte a férfi combját.

– Ugyan Billy – affektált –, miért nem hagyjuk azokat a leveleket a csudába, ahogy mindig is szoktuk, amikor nyaralunk?

– Nyilván nem akarsz napi egy ezrest kihajítani az ablakon, ugye? – kérdezte Mr. Buggage. – Aminek ráadásul a negyede a te pénzed, ezt ne felejtse.

– Az isten szerelmére! Itt nincs céges papírunk, és a szállodáét végtére is nem használhatod.

– Hoztam jegyzetpapírt – jelentette ki győzelem ittasan Mr. Buggage. – Van belőle egy egész dobozzal. És van boríték is.

– Jól van, na! – sóhajtott Miss Tottle. – Hoznál nekem abból a homárból, nyuszikám?

– Majd megyünk együtt – mondta Mr. Buggage, felkelt, és majdnem térdig érő fürdőnadrágjában, amit évekkal azelőtt még Honolulu-ban vett, és gyönyörű, zöld, sárga és fehér virágok díszítették, átkacsázott a büféasztalhoz. Miss Tottle is felkelt és utána eredt. Mr. Buggage éppen a tányérját pakolta meg, amikor egy férfihang így szólt a háta mögött:

– Fiona, nem hiszem, hogy korábban találkoztál Mrs. Smith-Swithinnel... és hadd mutassam be Lady Hedgecockot.

– Á, hogy van? – mondta egy színtelen hang.

Mr. Buggage hátrasandított a beszélgetőkre. Egy fürdőruhás pár beszélgetett két idősebb, pamutruhás hölgygel. Azok a nevek, futott át az agyán. Valahol már hallottam azokat a neveket. Smith-Swithin... Lady Hedgecock, ízlelgette. Vállat vont és tovább tornyozta tányérján az ételt.

Néhány perccel később már Miss Tottle mellett ült egy napernyővel leárnyékolt kis asztalnál, és mindketten egy-egy hatalmas fél homárral próbáltak megbirkózni.

– Mond neked valamit a Lady Hedgecock név? – kérdezte Mr. Buggage tele szájjal.

– Lady Hedgecock? Talán egyik ügyfelünk. Vagy csak volt. Ilyen nevet az ember nem felejt el egykönnyen. Miért?

– Hát a Smith-Swithin név? Ez is rémlik?

– Hú ez tényleg rémlik – mondta Miss Tottle –, de most mér' jössz ezekkel a nevekkel?

– Mer' mindkettő itt van.

– Jó ég! Honnan veszed?

– Sőt mi több, édesem, együtt vannak! Egy lakosztályban laknak.

– Neem!

– De bizony!

Mr. Buggage elmesélte a nemrég látottakat.

– Ott vannak – bökött előre villájával, melyről a mozdulat hatására némi majonéz pottyant a fürdőnadrágjára. – Az a két vén tyúk, amelyik azzal a magas krapekkal meg a nővel beszélget.

Miss Tottle izgatottan bámulta a beszélgetőket.

– Tudod, én még sohasem láttam egyetlen ügyfelünket sem élőben. Egyet sem, pedig mióta benne vagyok az üzletben.

– Én sem – jegyezte meg Mr. Buggage –, de egy dolog biztos. Jól kiszúrtam őket. Nem igaz? És be is húztuk őket a csőbe. Ez biztos.

Na, és persze tök hülyék. Ez meg még biztosabb.

– Gondolod, hogy veszélyes lehet, ha ezek ketten ismerik egymást?

– Ez egy totálisan véletlen egybeesés – jelentette ki Mr. Buggage –, de nem hiszem, hogy veszélyes. Egyikőjük sem fog egy szót se szólani az egészről. Ez benne a legszebb.

– Azt hiszem, igazad van.

– Az egyetlen veszély az lehet, ha meglátják a nevem a vendégekönyvben. Legalább olyan furcsa hangzású nevem van, mint nekik. Biztos azonnal beugrana.

– A vendégek nem nézegetik a vendégekönyvet – állította Miss Tottle.

– Nem, tényleg nem – értett egyet Mr. Buggage. – Senkinek sem tűnünk fel, s a jövőben sem fogunk.

– Isteni ez a homár – sóhajtott fel Miss Tottle.

– A homár növeli a szexuális vágyat – jelentette ki Mr. Buggage és egy újabb falatot pakolt a szájába.

– Az az osztriga, nem?

– Nem. Az is növeli a vágyat, de a homár még inkább. Egy adag homár teljesen meg tudja őrizni az embert.

– Mint például téged? – kérdezte Miss Tottle, a karosszékekben izegve-mozogva.

– Talán – felelte Mr. Buggage. – Jobb lesz, ha várunk, és meglátjuk, nem, édes?

– De igen.

– Még szerencse, hogy ilyen drága. Ha minden jöttment megengedhetné magának, az egész világ tele lenne szexőrültekkel.

– Te csak egyél – bízta Miss Tottle.

Ebéd után felmentek a lakosztályukba, és rövid ideig ügyetlenül szerelmeskedtek a nagy ágyon. Ezt követően lepihentek.

Később köntösbe bújtak, és a nappaliban kényelembe helyezték magukat. Mr. Buggage szilvakék házikabátban a díványon dőlt le,

ölében egy előző napi *Timesszal*. A nélkülözhetetlen *Ki kicsoda?* mellette hevert a dohányzóasztalkán.

Miss Tottle rózsaszínben és halványzöldben pompázó hálóingében az íróasztalnál foglalt helyet, előtte a hoteltől kölcsönkért írógép és jegyzetömb. Mindketten újra pezsgőt kortyolgattak.

– Ez itt tökéletesnek tűnik – szólalt meg egyszer csak Mr. Buggage. – Sir Edward Leishman. A gyászjelentése kiemelt helyet kapott. Az Aerodinamikai Tervezőintézet elnöke volt. „Az egyik legkiemelkedőbb gyárosunk”, írja az újság.

– Nem rossz – állapította meg Miss Tottle. – Özvegy van?

– „*Három gyermeke és özvegye búcsúzik tőle*” – olvasta hangosan a nekrológot Mr. Buggage. – Azt írja még... nocsak...a *Ki kicsoda*... azt írja még, hogy szabadidejében szeretett sétálgatni és horgászni. A *White's and the Reform* klub tagja volt.

– Címe? – kérdezte Miss Tottle.

– Red House, Andover, Wilts.

– Hogy írják a Leishmant? – kérdezte Miss Tottle.

Mr. Buggage lebetűzte.

– Mennyi pénz legyen?

– Sok – vágta rá Mr. Buggage. – Még a bőre alatt is volt belőle. Próbálkozz meg mondjuk kilencszázzal.

– Benne legyen a *Horgász Enciklopédia* is? Azt írja pecázott.

– Igen. Az első kiadás. Négyszázhusz font. A többit már tudod. Gépeld le gyorsan, már találtam egy másik delikvenst is.

Miss Tottle papírt helyezett a masinába, és gyorsan gépelni kezdett. Több ezer, hasonló levél megírásával már olyan rutinra tett szert, hogy egyetlen pillanatra, egy szó erejéig sem kellett megállnia. Még arra is ügyelt, hogy a könyvek listája értékben pontosan a kívánt összegre jöjjön ki. És ez gyakorlatilag bármilyen összeg lehetett, amiről Mr. Buggage úgy vélte, hogy a delikvens hajlandó lesz kifizetni. Ő tudta, hogy az üzlet egyik titka, hogy az ember soha

ne legyen túl kapzsi, és hogy ne menjen 1.000 font fölé, még egy ismert milliomos esetében sem.

A levél, amit Miss Tottle legépett, így szólt:

WILLIAM BUGGAGE – KÖNYVRITKASÁGOK
27 a Charing Cross Road, London

Tisztelt Lady Leishman!

Őszinte sajnálatomra szolgál, hogy végtelen gyászában zavarni vagyok kénytelen, de a körülmények sajnos nem hagynak más alternatívát.

Abban a megtiszteltetésben lehetett részem, hogy könyvkereskedőként hosszú évekig férje rendelkezésére állhattam. A kiállított számlák, éppúgy, mint számos, általa nagy hozzáértéssel kiválasztott könyv, mindig pontosan megküldésre kerültek a White's Club címére.

Tartozását mindig pontosan kiegyenlítette, és általában kiváló üzleti partnert ismerhettem meg személyében. Alább felsorolom legfrissebb beszerzéseit, azokat, amelyeket nem sokkal halála előtt rendelt, és melyeket a megszokott módon el is juttattunk neki.

Talán nem kell külön kitérnem arra, hogy az ilyen típusú kiadványok igen ritkák, és ezért beszerzésük rendkívül költséges. Néhány közülük magánkiadásban jelent meg, míg más kötetek betiltásra kerültek Nagy-Britanniában. Ez utóbbiakat természetesen így plusz költségek terhelik.

Megnyugtathatom tisztelt hölgyem, hogy üzletfeleim kilétét mindig a legkörülmekintőbb diszkrécióval kezelem. Erre az üzleti életben eltöltött hosszú évek alatt megszerzett hírnevem a garancia.

A számla kiegyenlítése után fenti ügyről nem is fog többet hallani, hacsak nem kívánja a későbbiekben értékesíteni elhunyt férje erotikus kiadványokból álló gyűjteményét, mely esetben örömmel teszek arra vételi ajánlatot.

A könyvek:

*HORGÁSZ ENCIKLOPÉDIA, Isaak Walton, első kiadás
Jó állapotban, a peremén kissé kopott. Ritkaság 420 font
SZERELEM SZŐRMÉBEN, Leopold von Sacher-Masoch, 1920-as
kiadás.*

Védőborítással 75 font

SZEXUÁLIS TITKOK, dánról fordítva 40 font

*HOGYAN SZEREZHET ÖRÖMET FIATAL LÁNYOKNAK EGY
HATVANNÁL IDŐSEBB FÉRFI*

Illusztrációk. Magánkiadás Párizsból 95 font

*A BÜNTETÉS MŰVÉSZETE – A VESSZŐ, AZ OSTOR ÉS A
KORBÁCS*

Német eredetiből fordítva. Nagy-Britanniában betiltva 115 font

A HÁROM PAJZÁN NŐVÉR

Jó állapotban 60 font

A KIKÖTÉS – A BILINCS ÉS A SELYEMKÖTÉL

Illusztrációk 80 font

MIÉRT SZERETIK A TINÉDZSEREK AZ IDŐSEBB FÉRFIAKAT

Illusztrációk. Amerikai 90 font

KÍSÉRŐK ÉS HOSZTESSZEK LONDONI CÍMTÁRA

Legfrissebb kiadás 20 font

Összes fizetendő: 995 font

Maradok tisztelettel:

William Buggage

– Így – mondta Miss Tottle és kihúzta a papírt az írógépből. –
Ezzel készen volnánk. De ugye tudod, hogy a „Bibliám” nincs itt,
úgyhogy ha hazaértünk, a neveket még egyszer át kell nézmem.

– Tedd csak azt – felelte Mr. Buggage.

Miss Tottle bibliája egy vastag kartotéklap-mappa volt, melybe az
összes korábbi ügyfelük nevét és címét felvezette. Erre azért volt
szükség, nehogy véletlenül ugyanannak a családnak két tagja is

kapjon számlát. Ebben az esetben fennállt a veszélye annak, hogy összehasonlítták az adatokat. A kartotékrendszer segítségével kiküszöbölhették továbbá azt is, hogy egy özvegy első, majd esetleg második férje halála után is kézhez kapjon egy Buggage-féle fizetési felszólítást. Ez nyilvánvalóan felesleges kockázat lett volna. Tökéletesen biztosak persze soha sem lehettek a dolgukban, hiszen az özvegy felvehette új férje nevét, Miss Tottle azonban az üzleti életben eltöltött hosszú idő alatt kifejlesztett kitűnő érzéssel mindig kikerülte az ilyen és ehhez hasonló csapdákat, és a Biblia ebben segítségére volt.

– Ki következik? – kérdezte most Mr. Buggage-ot.

– Legyen mondjuk Lionel Anstruther vezérőrnagy. Lássuk csak. Legalább fél oldalt ír róla a *Ki kicsoda?* A Haditengerészet Klubjának tagja. Szabadidejében előszeretettel vett részt rókavadászatokon.

– Gondolom, leesett a lóról, és nyakát szegte – vélte Miss Tottle. – Az *Egy rókavadász visszaemlékezéseivel* fogom kezdeni, jó? Első kiadás.

– Nagyszerű. Számold fel mondjuk kétszázhusz fontért – helyeselt Mr. Buggage. – És a végösszeg valahol öt-hatszáz között legyen.

– Rendben.

– És vedd be a *Lovashadtest rohamát* is. Az ostor valahogy jól áll ezeknek a rókavadász népeknek a kezében.

És így vették sorra a neveket.

A nyaralás kellemesen telt Marrakechben, és kilenc nappal később Mr. Buggage és Miss Tottle jócskán leburnulva, újra Charing Cross Roadon lévő irodájukban ültek. Gyorsan visszazökkentek napi rutinjukba. Ahogy teltek a napok, úgy mentek ki egymás után a levelek, és érkeztek be a csekkek. Hihetetlenül simán ment az üzlet. Az egész mögött természetesen egy rendkívül egyszerű elmélet rejlett. Végy egy özvegyet a fájdalom legmélyebb pillanatában, és csapj le rá valami szörnyűséggel, amit el akar rejteni, amit gyorsan maga mögött akar tudni, még a közelgő temetés előtt. Amiről

senkinek sem szabad tudomást szereznie. Mr. Buggage ismerte ezeket a tökfejeket. Az alatt a hosszú idő alatt, mióta vállalkozását működtette, egyetlen dühös választ, egyetlen tiltakozó levelet sem kapott. Mindig csak egy csekk volt a borítékban. Soha, semmilyen válasz nem érkezett. Egy hitetlenkedő özvegy elég bátor lett volna, hogy a levelet szó nélkül a szemetesbe hajítsa, de soha senki nem merte ezt megtenni. Nem lehettek ugyanis biztosak benne, hogy az elhunyt férj valóban olyan tiszta lelkű volt, mint amilyennek az özvegy hitte és remélte. Mert a férfiak sohasem olyan tiszta lelkűek.

Sok esetben természetesen az özvegy is tisztában volt azzal, hogy férje egy vén élvhajhász, így Mr. Buggage számlája nem érte meglepetésként. Viszont még gyorsabban fizetett.

Egy esős márciusi délutánon, körülbelül egy hónappal azt követően, hogy visszatértek Marrakechből, Mr. Buggage, lábát hanyagul íróasztala lapján pihentetve, éppen egy nemrég elhunyt, kiváló admirális özvegyének küldendő levelet diktált Miss Tottle-nek.

– Szabadidejében – olvasta hangosan a *Ki kicsodából* – kertészkedett, vitorlázni járt és bélyeget gyűjtött...

Ekkor a bolt ajtaja kinyílt, és kezében könyvvel, egy fiatalember lépett az üzletbe.

– Mr. Buggage? – kérdezte.

– Jöjjön csak! Erre! – nézett fel Mr. Buggage, és Miss Tottle-ra mutatott. – A kisasszony majd foglalkozik önnel.

A fiatalember nem mozdult. Tengerészkék felöltője nedves volt a kinti esőtől, hajából vízcseppek hullottak a földre. Miss Tottle-t egy pillantásra sem méltatta, tekintetét Mr. Buggage-ra függesztette.

– Önnek nem kell a pénz? – kérdezte kellemes hangján.

– Majd ő elteszi – válaszolta Mr. Buggage.

– Miért nem ön?

– Mert ő kezeli a kasszát – magyarázta Mr. Buggage. – Ha könyvet akar venni, jöjjön közelebb. Majd vele megköti az üzletet.

– Én inkább *önnel* üzletelnék – lépett közelebb a fiatalember.

Mr. Buggage a fiúra emelte tekintetét.

– Jöjjön csak közelebb. Fogadjon szót. Jó fiú maga.

– Ön a tulajdonos? – kérdezte a fiatalember, hangjában most már némi feszültséggel. – Ön Mr. William Buggage?

– Na és ha igen? – kérdezte Mr. Buggage, lábát még mindig az asztalon pihentetve.

– Nos, ön az, vagy nem?

– Miért fontos ez magának?

– Tehát ön az – állapította meg az ifjú. – Üdvözlöm, Mr. Buggage.

– Hangjában most már mintha némi gúny és megvetés bujkált volna.

Mr. Buggage lassan leemelte lábát az asztalról, és egy kissé feljebb emelkedett a karosszékekben.

– Maga aztán arcátlan egy fickó – háborgott. – Ha akarja azt a könyvet, akkor fizessen, de gyorsan és tünés. Rendben?

A fiatalember az üzletre nyíló ajtó felé fordult. A boltban csak egy pár szokásos kinézetű, esőkabátos vevő lézengett, a polcokon sorakozó könyveket mustrálgatták.

– Anyám – szólt gyengéden az ifjú. – Bejöhetsz, édesanyám. Mr. Buggage itt van.

Egy apró, törékeny, hatvan év körüli asszony lépett be, és megállt a fiatalember mellett. Kellemes megjelenésű volt, egykor minden biztonnal elbűvölő arcán azonban a kimerültség jelei mutatkoztak. Halványkék szemeiben még a gyász könnyei csillogtak. Fekete kabátot és egyszerű fekete kalapot viselt. Miután belépett, az ajtót nyitva hagyta maga mögött.

– Mr. Buggage – mondta a fiatalember. – Bemutatom édesanyámat, Mrs. Northcote-ot.

Miss Tottle, aki minden névre pontosan emlékezett, gyorsan megpördült, és szemével Mr. Buggage tekintetét kezdte keresni. Szájával apró figyelmeztető jelzéseket adott le. Mr. Buggage megkapta az üzenetet és olyan udvariasan, ahogy csak tőle telt, megszólalt:

– Mit tehetek önért, asszonyom?

Az asszony kinyitotta fekete táskáját, és egy levelet emelt ki belőle. Gondosan széthajtotta, és átnyújtotta Mr. Buggage-nak.

– Akkor ezt minden bizonnyal ön küldte.

Mr. Buggage rövid ideig a papírt tanulmányozta. Miss Tottle a főnökét nézte.

– Úgy van. Ezt a levelet és a hozzá tartozó számlát én küldtem. A számlán szereplő összeg teljesen rendben van. Nem értem, mi a probléma?

– Azért jöttem, hogy megkérdezzem, ön szerint ez igaz lehet?

– Attól tartok asszonyom, igen.

– De ez olyan hihetetlen... Nem tudom elhinni, hogy a férjem ilyen könyveket vásárolt.

– Nos, asszonyom az ön férje Mr.... Mr.... öö...

– Northcote – segített Miss Tottle készségesen.

– Igen, úgy van, Mr. Northcote. Nos, nem túl gyakran járt ide, talán évente egyszer-kétszer, de jó vevő volt és nagyszerű úriember. Engedje meg, hogy kifejezzem őszinte részvéteimet.

– Köszönöm, Mr. Buggage. De egészen biztos ön abban, hogy nem keverte össze a férjemet valaki mással?

– Biztos. Teljesen biztos, asszonyom. Kiváló titkárnőm igazolni fogja, hogy tévedésről nem lehet szó.

– Megnézhetem? – pattant fel rögvest Miss Tottle, és az idős hölgyhöz lépve a levélért nyúlt. – Igen – bólintott, miután ő is áttanulmányozta az írást. – Ezt én gépeltem. Tévedésről szó sem lehet.

– Miss Tottle igen rég óta dolgozik velem – jegyezte meg Mr. Buggage. – Tökéletesen kiismeri magát az üzletben, és nem emlékszem, hogy valaha is tévedett volna.

– Efelől semmi kétségem – mondta Mrs. Northcote.

– Tehát így állunk asszonyom – mosolyodott el kissé megnyugodva Mr. Buggage.

– De ez egyszerűen lehetetlen – vitatkozott az asszony.

– Nézze, Mrs. Northcote. A férfi mindig is férfi marad – kedélyeskedett tovább mosolyogva Mr. Buggage. – Mindig is megvolt a, khm, sajátos szórakozása, és ebben nincs is semmi rossz, nem igaz? – Meggyőzőnek és lehengerlőnek gondolta érvelését. Úgy érezte, hogy kézben tartja az eseményeket.

Az asszony mozdulatlanul állt, mélyen Mr. Buggage szemébe nézett.

– Azok a bizonyos könyvek, melyeket ön a listán felsorol... minden bizonnyal Braille írással készültek.

– Hogy milyen írással?

– *Braille*.

– Nem igazán értem, hogy miről beszél, asszonyom.

– Sejtettem, hogy nem fogja – folytatta a nő, dühtől remegő hangon. – A férjem ugyanis csak így olvashatta ezeket a könyveket. Még a második világháborúban, az El Alamein-i ütközetben veszítette el a látását. Közel negyven éve tökéletesen vak volt.

A szobában hirtelen síri csend lett. Az anya és fia mozdulatlanul álltak, és Mr. Buggage-ot nézték. Miss Tottle megfordult és kifelé bámult az ablakon. Mr. Buggage megköszöri torkát, mintha szólni akarna, de azután meggondolta magát. A két esőkabátos férfi, akik végig elég közel álltak ahhoz, hogy a nyitott ajtón keresztül minden szó eljusson hozzájuk, csendben belépett a helyiségbe.

Egyikőjük kis műanyaglapocskát emelt fel szemmagasságba, és így szólt:

– Richards nyomozó, Scotland Yard – majd Miss Tottle-hoz fordult, aki lassan íróasztala felé hátrált. – Kérem, kisasszony, ne nyúljon azokhoz a papírokhoz. Hagyjon csak mindent úgy, ahogy van. Mindketten velünk jönnek.

A fiú gyengéden átölelte anyját, és az üzleten keresztül az utcán várakozó autóhoz kísérte.

A stoppos

Akkoriban vettem új kocsit, ráadásul nem is valami olcsó játékszer; egy nagy BMW 3.3 Li-t, ami azt jelenti, hogy 3,3 literes, széles tengelytávú diesel. A csúcssebessége óránként 129 mérföld volt, fantasztikusan gyorsult. A karosszéria halványkékben pompázott, belül az ülések – valódi finom bőrülések – pedig sötétkékek voltak. Az ablakok automatikusan ereszkedtek le és föl, akárcsak a tetőszellőző. Az antenna magától előbújt, amikor bekapcsoltam a rádiót, és visszahúzódott, amikor kikapcsoltam. Az erős motor türelmetlenül morgott és prűszkölt alacsony sebességnél, de óránként hatvan mérföldnél a morgás megszűnt, már csak elégedett hümmögést lehetett hallani.

Egyedül mentem Londonba. Gyönyörű júniusi nap volt. A mezőkről hordták befelé a szénát, s az útpadkát kétfelől sárga boglárkák szegélyezték. Óránként hetven mérföldes sebességgel suhantam, csaknem némán, kényelmesen hátradőlve az ülésben, s elég volt éppen csak két ujjam nyugtatni a kormánykeréken, hogy a kocsit stabilan tartsam. Egyszer csak megláttam magam előtt egy férfit, aki hüvelykujjával a levegőt bökölte.

Fékeztem, éppen mellette álltam meg. Akkoriban minden stopposnak megálltam. Nagyon jól tudtam, milyen érzés ott állni az út szélén és nézni, ahogy az autók sorra elhúznak az ember mellett. Gyűlöltem a sofőröket, amiért úgy tettek, mintha nem is látnának, különösen ha nagy kocsival és három üres üléssel suhantak tova. A nagy, drága autók szinte sohasem álltak meg. Mindig a kicsik vetek föl, vagy a roskatag, rozsdáette vénségek, vagy azok, amelyek már amúgy is dugig voltak gyerekekkel – ilyenkor a vezető azt mondta: „Egynek még talán tudunk helyet szorítani.”

A stoppos bedugta a fejét az ablakon, és megszólalt.

– Londonba megy, Főnök?

– Igen – mondtam. – Ugorjon be.

Alacsony, szürke fogú, patkányképű férfi szállt be. A szemei sötétek voltak, fűgék és okosak, pont, mint egy patkányé, a fülei pedig kissé hegyesek, ég felé állóak. Vászonsapka volt a fejébe nyomva, szürkés színű kabátot viselt, irdatlan nagy zsebekkel. A szürke kabát, a fűrge szemek és a hegyes fülek együtt még inkább azt a benyomást keltették, mintha nem is ember lenne, hanem egy hatalmas, emberméretű patkány.

– Na és Londonon belül hova megy? – kérdeztem tőle.

– Átvágok a városon, oszt megyek tovább, egészen Epsomig, a lóversenyekre. Máma kezdődik a Derby.

– Tényleg – mondtam. – Bárcsak magával mehetnék! Szeretek lovakra fogadni.

– Én sohasem fogadok – jegyezte meg. – Még csak nem is figyelem a lovakat. Micsoda ostobaság!

– Hát akkor mit csinál?

Ez a kérdés láthatóan nem különösebben nyerte meg a tetszését. Kis patkányképe elkomorodott, csak ült, bámulta az utat szótlanul.

– Gondolom, a jegyautomatákkal dolgozik, vagy valami ilyesmivel – mondtam.

– Ugyan már, az még nagyobb ostobaság – válaszolta. – Abban nincs semmi szórakoztató, jegyeket árulni annak a rengeteg hólyagnak. Azt akármelyik bolond meg tudja csinálni.

Hosszan hallgatott. Úgy döntöttem, nem faggatózom tovább. Emlékeztem, mennyire idegesített még stoppos napjaimban, amikor a sofőrök faggatóztak. Hova megy? Miért megy oda? Mi a foglalkozása? Nős? Van barátnője? Hogy hívják? Hány éves? És így tovább, a végtelenségig. Gyűlöltem.

– Ne haragudjon – mondtam. – Semmi közöm hozzá, hogy mit csinál. Tudja, író vagyok, és az írók eléggé tudálékos egy társaság. Mindenbe beleütik az orrukat.

– Könyveket ír?

– Igen.

– A könyvírás, az igen. Azt nevezem. Ahhoz szakértelem kell. Én magam is olyan munkát végzek, amihez szakértelem kell. Csak azokat utálom, akik egész életüket ugyanazzal az unalmas, értelmetlen melóval töltik el. Érti, amit mondok?

– Értem.

– Az élet titka az – bölcsekedett –, hogy az ember jól beledolgozza magát valami nehéz melóba.

– Mint maga – bólintottam.

– Pontosan. Mint maga meg én.

– Miből gondolja, hogy értek ahhoz, amit csinálok? – kérdeztem. – Van éppen elég rossz író is a világon.

– Nem vezetne egy ilyen klassz kis mütyürt, ha nem értené a dolgát – válaszolta. – Fogadni merek, jó kis summába került.

– Nem volt olcsó.

– Na és mit tud? – kérdezte.

– Óránként százhuszonkilenc mérföldet.

– Nem hiszem. Az ki van zárva.

– De bizony.

– Minden autógyártó hazudik – jelentette ki. – Mindegy, milyen kocsit vesz, úgyse képes arra, amit a reklámban hall meg olvas.

– Ez képes rá.

– Hát akkor taposson bele, hadd lássuk – biztatott. – Gyerünk, Főnök, lépjen már bele. Majd meglátjuk, mit tud.

A Chalfont St. Peternél van egy körforgalmú szakasz, de aztán a kétsávos országúton hosszú, teljesen egyenes rész következik. Kifordultunk a körforgalomból, rátértünk az országútra, és beletapostam. A nagy testű kocsik megugrott, mintha darázs csípte volna. Tíz másodperc se telhetett el, már kilencvennel döngöttünk.

– Príma! – kiáltotta. – Gyönyörű! Tapossa csak!

A gázt padlóig nyomtam, egy pillanatra sem engedtem föl.

– Száz! – kiáltott. – Százöt!... Száztíz!... Száztizenöt! Gyerünk! Ne lassítson!

A külső sávban haladtunk, és úgy elzúgtunk egy sor kocsi – egy zöld kisautó, egy nagy krémszínű Citroën, egy fehér Land-Rover, egy hatalmas konténeres teherautó és egy narancsszínű Volkswagen minibusz – mellett, mintha álltak volna.

– Százhusz! – kiáltott fel az utasom, közben föl-le ugrándozott. – Gyerünk! Gyerünk! Gyorsabban! Meg se álljon százhuszonkilencig!

Ebben a pillanatban meghallottam a rendőrség szirénáját. Olyan hangos volt, mintha ott lett volna a közvetlen közelünkben. Egy motoros rendőr húzott fel mellénk, megkerült bennünket a belső sáv felől, és fölemelte a kezét, hogy álljunk meg.

– A hétszentségit! – kiáltottam. – Jól behúzott. – A rendőr hajthatott vagy százharminccal, amikor megelőzött bennünket, jó idejébe került, amíg le tudott lassítani. Leállt az út szélére, én pedig szépen mögé soroltam. – Az ördög tudta, hogy a rendőrmotorok ilyen gyorsak – motyogtam meglehetősen ügyefogyottan.

– Ez igen – mondta az utasom. – Ugyanaz a gyártmány, mint a maga kocsija. BMW R90S. A leggyorsabb motor a világon. Azért is használják a zsaruk.

A rendőr leszállt a nyeregből, letámasztotta a motort.

Aztán levetette a kesztyűjét és körültekintően a motor ülésére helyezte. Most már nem volt neki sietős. Ott voltunk, ahol kellett, már ő volt az úr.

– Most aztán bajban vagyunk – jegyeztem meg. – Egyáltalán nem tetszik nekem ez a dolog.

– Ne beszéljen többet, mint amennyit muszáj – tanácsolta utasom. – Csak maradjon szépen az ülésében és fogja be a száját.

Mint az áldozatát vizsgáló hóhér, a rendőr lassan és büszkén megindult felénk. Nagydarab, kövér ember volt tekintélyes pocakkal, a kék uniformis nadrágja csak úgy feszült vastag combjain. Motoroszemüvegét föltolta a sisakjára, teljes szélességében felvillant vastag járomcsontú, parázsvörösen izzó arca.

Úgy ültünk a kocsiban, mint két iskolásfiú, aki rossz fát tett a tűzre.

– Vigyázzon ezzel az emberrel – suttogta útitársam. – Már innen látom, nincs benne egy csepp jóindulat se.

A rendőr odajött a lenyitott ablakhoz, húsos kezét az ablakpárkányra téve megkérdezte.

– Hova a sietség?

– Nem sietünk sehova, biztos úr – válaszoltam.

– Talán mindenórás várandós nőt visznek a kórházba, az ilyen sürgős?

– Nem, biztos úr.

– Vagy ne adj" isten kigyulladt a házuk, és most rohannak haza, hogy kimentsék a családot az emeletről, nem igaz?

– Szó sincs róla, nem ég a házam, biztos úr.

– Ezek szerint – mondta – jó kis kutyaszorítóba keveredett, nem igaz? Tudja, mennyi a legnagyobb megengedett sebesség ebben az országban?

– Hetven – válaszoltam.

– Na és azt megmondaná, egészen pontosan mekkora sebességgel hajtott?

Vállat vontam és nem feleltem.

Amikor megszólalt, olyan hangosan kiáltott rám, hogy akaratlanul is megemelkedtem az ülésben.

– *Százhússzal!* – ordította. – Ez *ötven* mérfölddel átlépi a megengedett legnagyobb sebességet!

Elfordította fejét és nagyot köpött. A nyálcsomó a kocsim oldalán landolt, kezdett lassan lecsúszni a gyönyörű kékre festett karosszérián. Aztán visszafordult és az utasomat kezdte faggatni.

– Hát maga kicsoda? – kérdezte élesen.

– Stoppos – válaszoltam én. – Elviszem egy darabig.

– Nem magát kérdeztem – vakkantotta.

– Csináltam én valami rosszat? – kérdezte az utasom. A hangja olyan puha és nyálkás volt, mint valami hajolaj.

– Több, mint valószínű – válaszolta a rendőr. – Most mindenesetre tanú. Egy perc múlva magával is foglalkozni fogok. A jogosítványt –

csettintett felém az ujjaival, és tartotta a kezét.

Odaadtam a jogosítványomat.

Kigombolta motoroskabátja bal oldali zsebét, és elővette a rettegett jegyzetömböt. Jogosítványomból körültekintően kimásolta a nevet, a címet, azután visszaadta. Ekkor odalépett a kocsi elé, és hátrahajolva felírta a rendszámot is, majd a dátumot, az időpontot és szabálysértésem részleteit. Aztán kitepte a felső példányt, de mielőtt átnyújtotta volna, ellenőrizte, hogy minden adat világosan látszik-e az indigómásolaton. Végül visszatette a tömböt a zsebébe és újra begombolta.

– Na akkor lássuk magát – mondta az utasomnak, azzal átsétált a kocsi másik oldalához. Másik zsebéből elővett egy kisméretű, fekete jegyzetömböt. – Neve? – kérdezte.

– Michael Fish – felelte utasom.

– Címe?

– Luton, Windsor Lane tizennégy.

– Mutasson valamit, ami bizonyítja, hogy tényleg így hívják – mondta a rendőr.

A stoppos kotorászni kezdett a zsebében, végül előhalászta saját jogosítványát. A rendőr ellenőrizte a nevet, a címet, majd visszaadta a jogosítványt tulajdonosának.

– Mi a foglalkozása?

– Malterhordó.

– *Micsoda?*

– Malterhordó.

– Az ég szerelmére, mondja már érthetőbben.

– Mal-ter-hor...

– Na jó. Amúgy mi az ördögöt csinál egy malterhordó, ha szabad érdeklődnöm?

– A malterhordó, biztos úr, az az ember, aki a cementet létrán földhordja a kőművesnek. Vödörbe. Ilyen hosszú nyelű vödörbe, biztos úr, aminek a tetején keresztbe van két lécs, oszt...

– Elég, már értem. Ki az alkalmazója?

– Nincs. Munkanélküli vagyok.

A rendőr közben egyre jegyzetelt a kis fekete könyvébe. Aztán zsebre vágta a könyvecskét és begombolkozott.

– Amint visszaérek az őrsre, az lesz az első dolgom, hogy utánanézzek magának – mondta az utasomnak.

– De hát... mi rosszat csináltam? – kérdezte a patkányarcú.

– Nem tetszik a képe, ez minden – felelte a rendőr. – Még az is lehet, hogy őrzünk magáról egy képet valamelyik szekrényünkben. – Ismét megkerülte az autót és odalépett az ablakomhoz.

– Azt hiszem, tisztában van helyzete komolyságával – szólt hozzám.

– Igen, biztos úr.

– Sokáig nem fogja ezt a szép autót vezetni, ha kikerül a kezünk közül. *Egyáltalán* semmilyen autót nem fog vezetni egypár évig. Remélem, ráadásul még hűvösre is teszik egy időre.

– Márminthogy... börtönbe? – kérdeztem, és kirázott a hideg.

– Naná – mondta, és összecücsörítette az ajkait. – Hűvösre, sítire, rács mögé. Az összes többi bűnöző közé, aki megszegi a törvényt, plusz még egy vaskos kis büntetés is... Igazán örömet szerezne. Találkozunk a bíróságon. Mind a kettőjünkkel. Várhatják az idézést.

Elfordult, odament a motorkerékpárjához. Lábával fölpöccintette a támasztót, majd a nyeregbe pattant. Aztán berúgta a motort és bögve elhúzott az országút messzeségébe.

– Hú! – sóhajtottam föl. – Jó kis kalamajka!

– Elkaptak – felelte az utasom. – El lettünk kapva, annak rendje és módja szerint.

– El *lettem* kapva, nem azt akarja mondani?

– Na ja – válaszolta. – Most mit fog csinálni, Főnök?

– Megyek tovább Londonba, meg sem állok az ügyvédemig – feleltem. Begyújtottam a motort és elindultam.

– Nehogy elhiggye, amit a börtönről mondott – szólt ismét utasom.

– Gyorshajtásért senkit sem vágnak hűvösre.

- Biztos benne? – kérdeztem.
- Persze. Elvehetik a jogosítványát, megbírságozhatják, hogy belegebed, de ez minden.
- Jut eszembe – kérdeztem –, miért hazudott neki?
- Ki, én? – lepődött meg. – Ugyan miből gondolja?
- Azt mondta neki, hogy munkanélküli malterhordó. Nekem meg azt, hogy olyan munkája van, amihez szakértelem kell.
- Úgy is van – helyeselt. – Csak éppen minek kössem egy zsarú orrára?
- Akkor végül is mi a foglalkozása?
- Szeretné tudni, mi? – kötekedett.
- Csak nem valami olyasmi, amit szégyell?
- Még hogy szégyellem a munkámat? – kiáltott föl. – Éppolyan büszke vagyok rá, mint akárki más lenne az én helyemben!
- Akkor meg miért nem árulja el?
- Maguk írók ugyancsak mindenbe beleütik az orrukat, nem igaz?
- mondta. – Addig nem nyugszik, amíg ki nem szedi belőlem a választ, igazam van?
- Igazából nem különösebben érdekel a dolog – feleltem, de persze hazudtam.

Mesterkélten rám nézett apró patkányszeme sarkából, és így folytatta.

– Márpedig én azt hiszem, igenis érdekli a dolog. Látom az arcán, azt hiszi, valami nagyon különleges állásom van, és ég a vágytól, hogy megtudhassa, mi az.

Nem tetszett, ahogy kitalálta a gondolataimat. Nem szóltam, csak az utat figyeltem.

– Nem is jár messze az igazságtól – folytatta. – Tényleg nagyon különleges foglalkozásom van. A lehető legkülönlegesebb.

Vártam, mi következik.

– Ezért nézem meg olyan alaposan, hogy kinek beszélek róla, érti? Honnan tudhatnám például, hogy maga is nem zsarú, csak éppen civilben?

– Miért, maga szerint úgy nézek ki, mint egy zsaru?

– Nem – felelte. – Nem úgy néz ki. Természetesen nem zsaru. Ezt még a bolond is látja.

Elővett a zsebéből egy fém dohányszelencét és némi cigarettapapírt, elkezdett cigarettát sodorni. Figyeltem a szemem sarkából, s teljesen lenyűgözött az a szinte hihetetlen sebesség, amellyel ezt a meglehetősen bonyolult feladatot végrehajtotta. Alig telt el öt másodperc, a cigaretta már meg is volt sodorva. Nyelve hegyével végignyalta a papír szélét, ujjával végigsimította az illesztésnél, és már be is emelte ajkai közé. Aztán, szinte a semmiből, elővarázsolt egy öngyújtót, lángra lobbantotta, és meggyújtotta a cigarettát. Aztán a gyújtó egy szempillantás alatt el is tűnt. Mindent egybevéve igazán figyelemreméltó teljesítmény volt.

– Még soha senkit nem láttam ilyen gyorsan cigarettát sodorni – mondtam.

– Szóval észrevette – felelte, és nagyot szippantott a füstfelhőből.

– Igen. Fantasztikus volt.

Hátradőlt, mosolygott. Hízelt neki, hogy észrevettem, milyen gyorsan megsodorta a cigarettáját.

– Kíváncsi, miért tudom megcsinálni? – kérdezte.

– Persze.

– Mert fantasztikus ujjaim vannak. Az én ujjaim – mondta, közben arca elé emelte a kezét – gyorsabbak, ügyesebbek, mint a világ legjobb zongoristájáé!

– Ezek szerint maga is zongorista?

– Hova gondol? – méltatlankodott. – Hát úgy nézek én ki, mint valami zongorista?

Az ujjaira pillantottam. Olyan szép formájúak voltak, olyan karcsúak és elegánsak, hogy egyáltalán nem illettek teste többi részéhez. Inkább valami agysebész vagy órasmester kezei lehettek volna.

– Az én szakmám százszor nehezebb – folytatta –, mint a zongorázás. Azt akármelyik fajankó meg tudja tanulni. Manapság be

se léphet egy házba az ember úgy, hogy a kis tökmag kölykök ne épp a zongorát vernék. Igazam van?

– Nagyjából.

– Naná hogy igazam van. De tízmillió közül egy se tudja megcsinálni azt, amit én! Tízmillió közül egy se! Na, mit szól?

– Elképesztő – feleltem.

– Arra mérget vehet – mondta.

– Azt hiszem, tudom, mivel foglalkozik – vetettem közbe. – Bűvésztrükköket csinál. Varázsló.

– Még hogy én? – horkant föl. – Varázsló? El tud engem képzelni, amint születésnap bulikon egy rakás töpörödött kölyök közt rohangászok és nyulakat rángatok elő a cilinderemből?

– Akkor kártyás. Leül az emberekkel kártyázni és magának osztja a legjobb lapokat.

– Még hogy én kártyacsalo lennék? – kiáltott föl. – Annál szánalmasabb bagázst még nem hordott a hátán a föld.

– Na jó. Föladom.

Lassan hajtottam, alig negyvennel, mert nem akartam, hogy még egyszer megállítsanak. Rátértünk a London és Oxford közötti főútra, szépen ereszkedtünk Denham felé a hegyek mentén.

Utasom hirtelen egy fekete bőr derékszíjat tartott elém.

– Nem ismerős ez valahonnan? – kérdezte. Az övnek eléggé egyedi sárgaréz csatja volt.

– Hé! – kiáltottam. – De hát ez az én övem, vagy nem? Igen, az enyém! Honnan vette?

Vigyorgott, s közben az övet ide-oda lengette.

– Mégis, mit gondol, honnan vettem? Hát a nadrágjából.

Lenyúltam az övemhez, de nem találtam a helyén.

– Azt akarja mondani, hogy miközben én vezettem, le tudta venni? – kérdeztem elképedve.

Bólintott, közben végigfürkészte az arcom apró, fekete patkányszemeivel.

– De hát ez lehetetlen – álmélkodtam. – Ki kellett csatolnia az övet, aztán végig ki kellett húznia a bújtatókból. Láttam volna. De ha nem is láttam volna, bizonyára megéreztem volna.

– De nem érezte meg, ugyebár? – mondta diadalittasan. Ölébe ejtette az övet, s most hirtelen egy barna cipőfűző lógott az ujjai között. – Na és ehhez mit szól? – kiáltott fel a cipőfűzőt lengetve.

– Mi van vele?

– Nem hiányzik valakinek a cipőfűzője? – kérdezte vigyorogva.

Gyorsan lepillantottam a cipőmre. Az egyikből hiányzott a fűző.

– Jóságos isten! Hát ezt meg hogy csinálta? Nem láttam, hogy lehajolt volna.

– Nem látott maga semmit – felelte büszkén. – Maga még csak moccanni se látott engem. Még egy hüvelyknyit se. Tudja, miért?

– Igen, tudom – válaszoltam. – Mert fantasztikus ujjai vannak.

– Pontosan! – kiáltott. – Látom, már kezdi kapisgálni! – Hátradőlt az ülésben, tovább szopogatta saját készítésű cigarettáját, a füstöt vékony csíkban a szélvédőre fújva. Érezte, mekkora hatást gyakorolt rám a két trüffel, és ez nagy meglepődésére szolgált. – Nem szeretnék elkésni – jegyezte meg. – Mennyi az idő?

– Ott az óra az orra előtt, a műszerfalon – mondtam.

– Sohasem bízom autóórákban – felelte. – Megnézné a karóráját?

Fölhajtottam az ingujjam és az órára pillantottam. Azaz pillantottam volna, ha ott lett volna. Ránéztem a patkányképűre. Visszanézett rám és vigyorgott.

– Ezt is elvette?

Kinyújtotta a kezét, az órám ott nyugodott a tenyerén.

– Szép kis szerkezet – dicsérte. – Első osztályú minőség. Tizenhét karátos arany. Nem is nehéz lekapcsolni. A minőségi árun sose nehéz túladni.

– Szeretném, ha visszaadná, ha egy mód van rá – mondtam meglehetősen elbizonytalanodva.

Az órát óvatosan a kesztyűtartó tetejére helyezte maga elé.

– Magától semmit nem vinnék el, Főnök... – jelentette ki. – Maga haver. Fölvett.

– Örömmel hallom – feleltem.

– Éppen csak a kérdéseire válaszolok – folytatta. – Azt kérdezte, miből élek. Én csak megmutattam.

– Mim van még magánál?

Újra elmosolyodott, és lassan elkezdte kipakolni a holmijaimat kabátja zsebeiből, egyiket a másik után: a jogosítványomat, a kulcscsomómat négy kulccsal, néhány fontnyi papírpénzt, némi aprót, egy levelet a kiadómtól, a naplóm, egy ősrégi ceruzacsonkot, az öngyújtómat, és végül a feleségem szépséges, gyöngyökkel díszített zafirgyűrűjét. A gyűrűt Londonba vittem egy ékszerészhez, mert elveszett róla az egyik gyöngy.

– Hát, éppen ez se kutya – mondta, ujjai között forgatva a gyűrűt.

– Tizennyolcadik századi, ha nem tévedek. Harmadik György korabeli.

– Ahogy mondja – feleltem némi csodálattal. – Pontosan úgy, ahogy mondja.

Letette a gyűrűt is a többi tárgy mellé.

– Ezek szerint zsebes – állapítottam meg.

– Nem szeretem ezt a szót – felelte. – Durva és közönséges szó. A zsebesek durva, közönséges emberek, akik csak könnyű amatőrmunkákat csinálnak. Öreg, vak nénikéktől szedik el a pénzüket.

– Akkor minek hívja magát?

– Én? Ujjműves vagyok. Hivatásos ujjműves. – A szavakat büszkén, ünnepélyesen ejtette ki, mintha azt mondaná, hogy ő a Királyi Sebészegylet Elnöke vagy maga a Canterbury Érsek.

– Ezt a szót még sohasem hallottam – mondtam. – Maga találta ki?

– Dehogyan is találtam én ki! – válaszolt sértetten. – Így hívják a szakma legjobbjait. Biztosan hallott például aranyművesekről meg

ezüstművesekről. Azok arannyal meg ezüsttel képesek csodákat művelni, én az ujjaimmal, így aztán ujjműves vagyok.

– Bizonyára érdekes foglalkozás.

– Príma – felelte. – Igazán príma.

– Szóval ezért megy a lóversenyre?

– A lóverseny a legsimább terep – magyarázta. – Az ember csak áll és báméskodik, a verseny után figyel, ki markol fel nagyobb összeget, aztán követi, majd egyszerűen kiszolgálja magát. De ne értsen félre, Főnök. A vesztesektől soha nem emelek el semmit. Sem a szegényektől. Csak attól, aki meg sem érzi: a nyertesektől meg a gazdagoktól.

– Ez igazán tapintatos magától – dicsértem meg. – Milyen gyakran bukik le?

– Még hogy lebukni? – kiáltotta szemmel látható undorral. – Még hogy én lebuknék? Csak a zsebesek buknak le. Az ujjművesek soha. Ide hallgasson, én a műfogsorát is ki tudnám venni a szájából, ha akarnám, úgy hogy észre sem venné!

– Nincs műfogsorom – mondtam.

– Tudom, hogy nincs – folytatta –, ha lenne, már rég kivettem volna!

Hittem neki. Hosszú, karcsú ujjai talán mindenre képesek voltak.

Mentünk egy darabig anélkül, hogy megszólalt volna.

– Az a rendőr jó alaposan utána fog nézni magának – vetettem fel.

– Nem aggasztja?

– Nekem ugyan senki sem fog utánam nézni – felelte.

– Dehogynem. Pontosan fölírta a nevét meg a címét a kis fekete könyvébe,

A férfi ismét rám mosolygott az agyafúrt, patkányszerű mosolyával.

– Na persze – mondta –, tényleg. De tuti, hogy az agyába nem írta föl. Nem láttam még olyan zsarut, akinek egy kicsit is jó lett volna a memóriája. Némelyik még a saját nevére sem emlékszik.

– Ki beszél itt memóriáról? – kérdeztem. – Minden benne van a könyvében, vagy nincs?

– Persze, Főnök. Csak éppen elvesztette a könyvet. Mind a két könyvet elvesztette, azt is, amiben a maga neve van, meg azt is, amelyikben az enyém.

Hosszú, karcsú ujjával ekkor dicsőségesen föltartotta a két könyvecskét, amelyeket a rendőr zsebéből emelt ki.

– Sosem volt még egyszerűbb dolgom – jelentette ki büszkén.

A hírre olyannyira felizgultam, hogy majdnem belefordultam egy tejesautóba.

– Annak a zsarunak semmi bizonyítéka nincs ellenünk – mondta.

– Maga egy zseni! – kiáltottam.

– Nincs meg neki se a nevünk, se a címünk, se a rendszám, semmi az ég világon – mondta.

– Fantasztikus figura maga – kiáltottam.

– Kösz szépen, Főnök. Szép dolog, ha elismerik az embert.

A sebész

– Rendkívül szépen gyógyul – mondta Robert Sandy, miközben leült az íróasztalához. – Összességében csodálatos, ahogy felépült. Azt hiszem, nem is kell felkeresnie többször.

– Lenne még egy perce számomra? – fejezte be az öltözködést a páciens.

– Természetesen – bólintott Robert Sandy. – Foglaljon helyet.

A férfi leült a sebésszel szembe, tenyerét az íróasztalra fektette.

– Jól sejtem, hogy még most sem hajlandó fizetséget elfogadni? – kérdezte.

– Eddig sem fogadtam el soha, és ebben a korban már nem szándékozom változtatni a szokásaimon – felelte Robert Sandy kedvesen. – Az egészségbiztosítónak dolgozom, és tisztességes fizetést kapok.

Robert Sandy, bölcsészdoktor, orvosdoktor, a Királyi Sebészi Kollégium tagja ötvenkét éves volt, nős, három felnőtt gyermek apja, és már tizennyolc éve dolgozott az oxfordi Radcliffe Kórházban. Sok kollégájától eltérően nem áhítozott hírnévre és gazdagságra. Alapvetően egyszerű, kizárólag a hivatásának élő ember volt.

Hét hete történt, hogy páciensét, egy egyetemi hallgatót, mentőautóval szállították a baleseti sebészetre egy csúnya autóbaleset után, mely a kórháztól nem messze, a Banbury Roadon történt. Súlyos hasüregi sérüléseket szenvedett, öntudatlan állapotba került. Amikor a baleseti sebészetről sürgős sebészi ellátást kértek, Robert Sandy épp az irodájában teázott, egy igen kimerítő délelőttel a háta mögött, mely során elvégzett egy epehólyag-, egy prosztatata- és egy vastagbél-műtétet, ám valamilyen oknál fogva mégis ő bizonyult az egyetlen elérhető általános sebésznek. Kortyolt még egyet a teájából, majd egyenesen a műtőbe sietett, és újra bemosakodott.

A páciens a műtőasztalon töltött három és fél óra után még mindig élt, és Robert Sandy minden tőle telhetőt megtett, hogy életben is maradjon. Legnagyobb meglepetésére a férfi másnap arra utaló jeleket adott, hogy túléli a balesetet: magához tért és összefüggően beszélt. Robert Sandy csak ekkor, a műtét másnapján kezdett rádöbbenni, hogy egy fontos ember feküdt a keze alatt. A kórházban ugyanis felbukkant három méltóságos férfiú a Szaúd-Arábiai követségről, köztük maga a nagykövet, és követelték, hogy a Harley Streetről azonnal hívjanak oda mindenféle híres sebészt, az esetről konzultálandó. A felfüggesztett palackokkal körülvett ágyon, intravénás csövek között fekvő beteg megrázta a fejét, és arab nyelven motyogott valamit a nagykövetnek.

– Azt mondja, hogy csak önre van szüksége – fordult oda a nagykövet Robert Sandyhez.

– Semmi kifogásom ellene, hogy az önök választott orvosai részt vegyenek a konzultáción – biztosította Sandy.

– Ha ő nem akarja, akkor nem lehet – jelentette ki a nagykövet. – Azt mondja, hogy ön megmentette az életét, és tökéletesen megbízik önben. Tiszteletben kell tartanunk a kívánságát.

A nagykövet ezek után elárulta Sandynek, hogy páciense nem más, mint az uralkodói család egyik hercege. Más szóval, a szaúdi király számos fiának egyike.

Néhány nap múlva, amikor a herceg lekerült az életveszélyben lévőek listájáról, a követség ismét megpróbálta jobb belátásra bírni. Azt akarták, hogy költözzön át egy drágább, csak magánbetegeket ellátó kórházba, a herceg azonban hajthatatlan maradt.

– Itt maradok – szögezte le –, annál az orvosnál, aki megmentette az életemet.

Robert Sandyt meghatotta páciense belé helyezett bizalma, és a felépülés hosszú hetei alatt minden tőle telhetőt megtett azért, hogy ne okozzon csalódást.

S most ott ült a rendelőjében a herceggel.

– Nagyon szeretném, hogy ha megengedné, hogy fizessek azért, amit velem tett, Mr. Sandy – mondta a herceg. A fiatalember három éve élt Oxfordban, és nagyon jól tudta, hogy Angliában nem „doktor”-nak, hanem „mister”-nek szólítják az orvosokat. – Kérem, hadd fizessek, Mr. Sandy! – ismételte meg.

– Sajnálom – rázta meg a fejét Robert Sandy –, de nemet kell mondanom. Elvem, hogy nem fogadok el fizetséget, és nem fogom megszegni ezt az elvet.

– De a fenébe is, hiszen megmentette az életemet! – csapott az asztalra a herceg.

– Csak azt tettem, amit minden más hozzáértő sebész is megtett volna – felelte Robert Sandy.

A herceg az ölébe ejtette kezét.

– Rendben van, Mr. Sandy. Bár fizetséget nem hajlandó elfogadni, bizonyára semmi akadályát nem látja, hogy apám egy apró ajándékkal fejezze ki háláját.

Robert Sandy vállat vont. Gyakran kapott a hálás páciensektől egy üveg whiskyt, vagy egy láda bort, és ezeket a dolgokat szívesen el is fogadta. Nem várta el őket, de nagyon örült nekik. Szép módjai voltak a köszönetnyilvánításnak.

A herceg elővett a zsebéből egy kis fekete bársonyerszényt, és Sandy elé tolta.

– Apám megkért, hogy mondjam meg önnek, milyen mélyen lekötelezve érzi magát azért, amit ön tett. Azt mondta, hogy akár elfogad fizetséget, akár nem, ezt az apró kis ajándékot mindenképpen át kell adnom önnek.

Robert Sandy gyanakodva méregette a fekete erszényt, de nem nyúlt érte.

– Apám azt is a lelkemre kötötte – folytatta a herceg –, hogy mondjam meg önnek: számára felbecsülhetetlen értékű az életem, és nincs semmi a világon, amivel kellőképpen kifejezhetné háláját, amiért ön megmentett. Ez csak egy... hogy is mondjam... ajándék a következő születésnapjára. Egy aprócska születésnap ajándék.

– Semmit nem kellett volna adnia – felelte Robert Sandy.

– Nézze meg, kérem! – biztatta a herceg.

A sebész óvatosan megfogta az erszényt és kibontotta a száját összefogó selyemzsinórt. Aztán fejfelé fordította, és ekkor – egy ragyogó felvillanással – valami áttetsző fehér holmi hullott az egyszerű fa asztallapra. A kő körülbelül akkora lehetett, mint egy kesudió, esetleg egy picit nagyobb, talán háromnegyed hüvelyk hosszú. Körte alakú volt, s a keskenyebbik végén tűhegyes. Számtalan szöglete csodálatosan csillogott-villogott.

– Te jó Isten! – kiáltott fel Robert Sandy, nem nyúlva az ajándékhoz. – Mi ez?

– Egy gyémánt – felelte a herceg. – Tiszta fehér. Nem különösebben nagy, de a színe jó.

– Ezt az ajándékot nem fogadhatom el! – tiltakozott Robert Sandy.
– Nem, nem lenne helyes. Bizonyára nagyon értékes.

– Hadd áruljak el valamit, Mr. Sandy – mosolygott rá a herceg. – A király ajándékát nem szokás visszautasítani. Rettenetes sértés lenne. Még soha, senki nem tett ilyet.

Robert Sandy rámeredt a hercegre.

– Te jó Isten! – ismételte meg. – Mindent megtesz, hogy kínos helyzetbe hozzon, igaz?

– Nincs ebben semmi kínos – jelentette ki a herceg. – Fogadja csak el!

– Adja inkább a kórháznak.

– A kórház már kapott egy adományt – válaszolta a herceg. – Kérem, fogadja el... nemcsak az apám kedvéért, hanem az enyéért is.

– Ön nagyon kedves – biccentett Robert Sandy. – Hát jó, legyen! De szörnyen zavarba hoz. – Megfogta, és az egyik tenyerére tette a gyémántot. – A családomnak soha nem volt még gyémánt a tulajdonában – mondta. – Jézusom, ez gyönyörű! Kérem, tolmácsolja hálás köszönetemet őfelségének, és mondja meg neki, hogy féltett kincsként fogom őrizni ajándékát.

– Nem muszáj megtartania – felelte a herceg. – Apám a legkevésbé sem venné zokon, ha eladná. Ki tudja, egy nap talán majd szüksége lesz egy kis zsebpénzre.

– Nem hinném, hogy el fogom adni – vélte Robert Sandy. – Ahhoz túl szép. Talán csináltatok belőle egy függőt a feleségemnek.

– Remek ötlet – helyeselt a herceg, felállva a székéről. – És ne feledje, mit mondtam korábban. Ön és a kedves felesége mindig szívesen látott vendég országunkban. Apám örömmel megismerkedne mindkettőjükkel.

– Igazán kedves – biccentett Robert Sandy. – Nem fogom elfelejteni.

A herceg távozása után Robert Sandy ismét kézbe vette a gyémántot, és lenyűgözve tanulmányozni kezdte. Szemképráztatóan szép volt, és ahogy óvatosan ide-oda hengergette tenyerében, egyik lapján a másik után tört meg az ablakon beáramló fény, ragyogó kék, rózsaszín és arany színeket felvillantva. Rápillantott az órájára. Három múlt tíz perccel. Támadt egy ötlete. Felvette a telefont, és megkérdezte a titkárnőjét, van-e még valami fontos elintéznivalója a délután folyamán. Ha nincs, mondta, akkor kivételesen korábban elmenne.

– Nincs semmi, ami ne várhatna hétfőig – nyugtatta meg a titkárnője, megérezve, hogy keményen dolgozó főnökének most fontos oka lehet a távozásra,

– Van néhány dolog, amit nagyon szeretnék elintézni.

– Menjen csak, Mr. Sandy – felelte a nő. – Próbálja meg kipihenni magát a hétvégén. Hétfőn találkozunk.

A kórház parkolójában Robert Sandy levette kerékpárjáról a láncot, és kihajtott a Woodstock Roadra. Ha az időjárás engedte, mindig biciklivel járt dolgozni. A mozgás jót tett, és így a felesége használhatta az autót. Nem volt ebben semmi különös. Oxford lakosságának fele kerékpárral közlekedett. Ráfordult a Woodstock Roadra, és elindult a főutca felé. A város egyetlen jó ékszerüzlete a

főutca közepén, jobb oldalon volt, egy bizonyos H. F. Gold tulajdonában.

Legalábbis ez állt a cégtáblán, és a legtöbben úgy tudták, a „H” a Harryt jelentette. Harry Gold már régóta a városban élt, Robert azonban mindössze egyszer, évekkkel azelőtt járt nála, hogy egy kis karkötőt vegyen a lányának, bérma-ajándéku.

A kerékpárt letámasztotta a járdaszegélynél, és belépett az üzletbe. A pult mögött álló nő megkérdezte, hogy tud-e segíteni.

– Mr. Gold bent van? – érdeklődött Robert Sandy.

– Igen, bent.

– Szeretnék néhány percet négyszemközt beszélni vele, ha lehetséges. A nevem Sandy.

– Egy pillanat. – A nő eltűnt az üzlet hátsó részébe nyíló ajtó mögött, de alig telt el fél perc, már vissza is jött. – Erre parancsoljon.

Robert Sandy belépett a tágas, rendetlen irodába, ahol egy apró, idős férfi ült íróasztala mögött. Ősz kecskeszakála és acélkeretes szemüvege volt. Felállva üdvözölte Robertet.

– Mr. Gold, a nevem Robert Sandy. A Radcliffe Kórházban dolgozom, sebészként. A segítségét szeretném kérni.

– Megteszem, ami tőlem telik, Mr. Sandy. Kérem, foglaljon helyet.

– Nos, a történet meglehetősen különös – kezdte Robert Sandy. – Nemrég megoperáltam egy szaúdi herceget. Harmadéves a Magdalenben, és súlyos autóbalesetet szenvedett. Most, hogy felépült, egy csodálatos gyémántot adott nekem... pontosabban szólva nem is ő, hanem az apja.

– Nocsak, ez nagyon izgalmasan hangzik – hümmögött Mr. Gold.

– Nem akartam elfogadni, de attól tartok, rám erőltették.

– És most azt szeretné, hogy nézzem meg?

– Igen, azt. Tudja, fogalmam sincs, hogy ötszáz fontot ér, vagy ötezret, márpedig talán érthető, hogy szeretném tudni, körülbelül mekkora az értéke.

– Természetesen – bólintott Mr. Gold. – Örömmel segítek. Az évek során rajtam is nagyon sokat segítettek a Radcliffe orvosai.

Robert Sandy elővette és letette az asztalra a kis fekete erszényt. Mr. Gold kibontotta azt, majd a tenyerébe borította a gyémántot. Amikor a kő a bőréhez ért, az idős férfi egy pillanatra mintha megdermedt volna. Az egész teste mozdulatlaná vált, ahogy ott ült, az előtte heverő, vakítóan csillogó holmit bámulva. Aztán lassan felállt. Odalépett az ablakhoz, és úgy tartotta a követ, hogy rávetüljön a napfény. Az egyik ujjával átfordította. Egy szót sem szólt. Az arca rezenéstelen maradt. A gyémántot a kezében tartva visszament az asztalához, és az egyik fiókból elővett egy tiszta, fehér papírlapot. Ívben meghajította, majd a gyémántot beletette a hajlatba. Aztán ismét az ablakhoz lépett, és egy teljes percig tanulmányozta a papírlapon fekvő gyémántot.

– A színét nézem – szólalt meg végül. – Mindig ez az első lépés. Csak fehér papírlapon, lehetőleg északi fényben szabad megtenni.

– Ez északi fény?

– Igen, az. A kő színe csodálatos, Mr. Sandy. Ilyen szép „D” színt még soha életemben nem láttam. A szakmában a legjobb minőségű fehéret nevezik „D7” színnek. Egyes helyeken szépvizűnek, széptüzűnek mondanák. Főleg Skandináviában. A laikusok kékesfehérnek neveznék.

– Én nem nagyon látok rajta semmi kéket – mondta Robert Sandy.

– A legtisztább fehérben mindig van egy leheletnyi kék – magyarázta Harry Gold. – Régebben ezért tettek mindig kékítőzacskót a mosóvízbe. Fehérebbek lettek tőle a ruhák.

– Ah, persze!

Harry Gold visszalépett az íróasztalához, és egy másik fiókból elővett egy nagyítót.

– Ez egy tízszeres nagyítású lupe – mutatta fel.

– Egy micsoda?

– Lupe. Az ékszerészek nagyítója. Ezzel fogom megvizsgálni a kő hibáit.

Harry Gold ismét az ablak elé állva, aprólékosan vizsgálgatni kezdte a gyémántot a tízszeres nagyítású lupén keresztül. Az egyik kezében tartotta a papírlapot a kővel, a másikban a nagyítót. A művelet talán négy percig tartott. Robert Sandy szótlanul figyelte.

– Amennyire meg tudom állapítani – folytatta Harry Gold –, a kő teljesen hibátlan. Nagyon, nagyon szép. Első osztályú minőség, és igen finom, bár egyértelműen nem modern csiszolás.

– Körülbelül hány lapja lehet egy ilyen gyémántnak? – érdeklődött Robert Sandy.

– Ötvennyolc.

– Úgy érti, pontosan tudja?

– Igen, pontosan tudom.

– Te jó ég! És mégis, körülbelül mennyit érhet?

– Egy ilyen gyémánt – vette el a papírról Harry Gold –, egy ilyen méretű és tisztaságú, „D” színű kő nagykereskedelmi áron, karátonként legalább huszonöt-harmincezer dollárt ér. Az üzletekben a dupláját. Kiskereskedelmi forgalomban úgy hatvanezer dollárt, karátonként.

– Úristen! – kiáltotta Robert Sandy, felpattanva ültéből. A töpörödött ékszerész szavai mintha egyszerűen felemelték volna a székéről. Csak állt, döbbenten.

– Most pedig – folytatta Harry Gold –, megnézzük, pontosan hány karát a súlya. – Odalépett egy polchoz, melyen egy kis fémszerkezet állt. – Ez egy elektronikus mérleg – magyarázta. Kinyitott egy kis üvegajtót, és behelyezte a gyémántot. Megpiszkált néhány gombot, majd leolvasta az értéket a számlapról. – Tizenöt egész huszonhét század karát – közölte. – Azaz, ha érdekli, körülbelül félmillió dollár nagykereskedelmi áron, és több mint egymillió az üzletekben.

– Ne mondjon ilyeneket, mert teljesen ideges leszek! – nevetett fel Robert Sandy idegesen.

– Ha az enyém lenne – nézett rá Harry Gold –, én is ideges lennék. Üljön le, Mr. Sandy, nehogy elájuljon!

Robert Sandy leült.

Harry Gold komótosan letelepedett az íróasztal mögött álló székre.

– Nagy esemény ez, Mr. Sandy – mondta. – Ritkán adatik meg az öröm, hogy ilyen csodálatos megdöbbenést váltsak ki valakiben. Azt hiszem, én jobban élvezem a helyzetet, mint ön.

– Valóban túl döbönt vagyok ahhoz, hogy igazán élvezni tudjam – ismerte be Robert Sandy. – Adjon egy-két percet, hogy magamhoz térjek.

– Gondoljon arra – nyugtatgatta Harry Gold –, hogy ennyit el lehet várni a szaúdi királytól. Megmentette az ifjú herceg életét?

– Igen, azt hiszem.

– Akkor ez mindent megmagyaráz. – Harry Gold visszatette a gyémántot az asztalon heverő fehér papírlapra, és látható örömmel szemlélte a követ. – Szerintem ez a szépség egyenesen Ibn szaúdi király kincseskamrájából származik. Ha így van, akkor teljesen ismeretlen a szakma előtt, s ez még kívánatosabbá teszi. El akarja adni?

– Ó, Jézusom, nem tudom, mit akarok csinálni vele! – törölte meg a homlokát Robert Sandy. – Olyan hirtelen történt ez az egész. Teljesen össze vagyok kavarodva.

– Adhatok néhány tanácsot?

– Kérem, örömmel veszem.

– Ha el akarja adni, akkor bocsássa árverésre. Egy ilyen ismeretlen kő iránt óriási lenne az érdeklődés, és a gazdag magángyűjtők biztosan a piaci ár fölé licitálnának. Ha pedig a származását is felfedheti, ha elmondhatja, hogy egyenesen a szaúdi királyi családtól kapta, akkor az ár az egekbe szökhet.

– Igazán hálás vagyok a segítségéért – hálálkodott Robert Sandy. – Ha úgy döntök, hogy eladom, önhöz fogok tanácsért fordulni. De mondja csak, tényleg kétszer annyiba kerülnek a gyémántok az üzletekben, mint a nagykereskedelemben?

– Nem lenne szabad elárulnom, de attól tartok, igen – bólintott Harry Gold.

- Szóval ha veszek egyet a Bond Streeten, vagy valahol, akkor valójában a valódi értéke kétszeresét fizetem ki?
- Nagyjából. Sok fiatal hölgyet ért már kellemetlen meglepetés, amikor megpróbálta eladni a lovagjaitól kapott ékszereket.
- Akkor mégsem a gyémántok a lányok legjobb barátai?
- Nagyszerű dolog, ha az embernek gyémántjai vannak – felelte Harry Gold –, amint azt ön is tapasztalhatja. De az amatőrök számára általában nem a legjobb befektetés.

Robert Sandy kilépett a főutcára, felült kerékpárjára és elindult hazafelé. Eufórikus érzés lett rajta úrrá. Olyan volt, mintha épp akkor ivott volna meg egyedül egy üveg jó bort. Tessék, itt a jó öreg, megbízható Robert Sandy, amint kábultan kerekezik Oxford utcáin, régi tveedzakója zsebében több, mint félmillió dollárral! Örület. De igaz!

Fél öt körül ért haza az Acacia Roadon álló házához. A biciklit beállította a garázsba, a kocsi mellé. Hirtelen azon vette észre magát, hogy a bejárati ajtóhoz vezető keskeny betonúton rohan.

– Nem, ebből elég! – mondta hangosan, megtorpanva. – Higgadj le! Hadd legyen igazi örömhíre Bettynek! Lassan, fokozatosan avasd be! – De jaj, egyszerűen alig várta, hogy elújságolja a hírt szeretett feleségének, és lássa az arcát, miközben előadja a délután eseményeit. A konyhában találta az asszonyt, épp néhány üveg házi főzésű lekvárt pakolt be egy kosárba.

– Robert! – kiáltott fel a felesége örvendezve, mint mindig, amikor meglátta. – Korábban jöttél! De jó!

– Egy kicsit tényleg korábban jöttem, igaz? – csókolta meg Robert.

– Ugye nem felejtetted el, hogy Renshaw-ékhoz megyünk a hétvégére? Nemsokára indulnunk kell.

– Elfelejtettem – felelte a férfi. – Vagy talán mégsem? Lehet, hogy ezért jöttem korábban?

– Csináltam Margaretnek egy kis lekvárt.

– Jó – bólintott Sandy. – Nagyon helyes. Vigyünk neki egy kis lekvárt. Nagyon-nagyon jó ötlet.

Volt valami a viselkedésében, ami arra készítette a feleségét, hogy megforduljon és végigmérje.

– Robert, mi történt? – kérdezte az asszony. – Látom, hogy van valami...

– Tölts egy kis italt, mindkettőnknek – felelte Sandy. – Mondani szeretnék valamit.

– Ó, drágám, ugye nincs semmi baj?

– Nem, nincs semmi baj. Csupa jó dolog történt, Azt hiszem, örülni fogsz.

– Kineveztek osztályvezetővé?

– Még annál is jobb! Gyerünk, tölts valamit inni, üljünk le, és elmondom.

– Egy kicsit korán van még az iváshoz – vélte a felesége, de azért kivette a jégkockatartót a hűtőszekrényből, és nekilátott a whisky-szóda elkészítésének,

Közben idegesen rá-rápillantott férjére.

– Azt hiszem, soha nem láttalak még ilyennek – mondta. – Valami nagyon felizgatott, mégis úgy teszel, mintha nyugodt lennél. Teljesen ki vagy vörösödve. Biztos, hogy jó hír?

– *Szerintem* az – felelte Robert Sandy –, de majd dönts el magad. – Leült a konyhaasztalhoz, és némán figyelte, ahogy az asszony elé tette a pohár whiskyt.

– Rendben – állt elé Betty. – Gyerünk, ki vele!

– Előbb tölts magadnak is – felelte a férje.

– Istenem, mi folyik itt? – fakadt ki a felesége, de kitöltött egy kis gint egy pohárba, és ismét a jégkockatartó felé nyúlt.

– Többet – szólt közbe Robert. – Egy rendes adagot.

– Most már *tényleg* aggódom! – jelentette ki Betty. Mindazonáltal töltött még, és tonikkal öntötte tele a poharat. – De most már – ült le férje mellé az asztalhoz –, hallani akarom!

Robert belekezdett történetébe. Ott kezdte, amikor a herceg belépett a rendelőbe, és hosszasan, aprólékosan mondott el mindent, úgyhogy eltartott jó tíz percig, mire elért a gyémánthoz.

– Biztos jókora darab – vélte az asszony –, ha így elvörösödöttél tőle.

Robert belenyúlt a zsebébe, elővette a kis fekete erszényt, és letette az asztalra.

– Tessék – mondta. – Mit gondolsz?

A felesége kibontotta a selyemzsinórt és a tenyerébe borította a követ.

– Ó, Istenem! – kiáltott fel. – Hiszen ez döbbenetes!

– Ugye?

– Csodálatos!

– Még nem mondtam el az egész történetet – folytatta Robert, s miközben felesége egyik tenyeréből a másikba vette a gyémántot, elmesélte a Harry Goldnál tett látogatását. Amikor elért ahhoz a ponthoz, ahol az ékszerész a kő értékéről kezdett beszélni, félbeszakította beszámolóját.

– Mit gondolsz, mennyire becsülte az értékét? – kérdezte.

– Biztos nagyon értékes – vélte az asszony. – Annak kell lennie. Csak rá kell nézni!

– Gyerünk, találd ki akkor! Mennyit ér?

– Tízezer fontot. Fogalmam sincs.

– Próbáld újra.

– Azt akarod mondani, hogy többet?

– Igen, sokkal többet.

– Húszezer font?!

– Örölnél, ha annyit érne?

– Persze, hogy örölnék, drágám. Tényleg húszezer fontot ér?

– Igen – bólintott Sandy. – Meg az apró.

– Ne légy dög, Robert! Mennyit mondott Mr. Gold?

– Tölts magadnak még egy gint.

Az asszony szó nélkül töltött, majd letette a poharat és várakozóan férjére nézett.

– Legalább félmillió dollárt ér, de valószínűleg egymillión felül is el lehet adni.

– Viccelsz! – Egyetlen megakadó lélegzet volt a szó.

– Gyöngy alakúnak nevezik – folytatta Robert. – És a keskenyebbik vége tűhegyes.

– Nem találok szavakat! – kapkodott levegő után a felesége.

– Eszedbe sem jutott volna félmillió, igaz?

– Soha életemben nem gondoltam ekkora számokra – sóhajtott Betty. Felállt, odalépett Roberthez, átölelte, és megcsókolta. – Te vagy a világ legcsodálatosabb, legfantasztikusabb férje! – kiáltotta.

– Nem tudtam hová lenni ámulatomban – folytatta Sandy. – Őszintén szólva még most sem tértem teljesen magamhoz.

– Ó, Robert! – kiáltotta az asszony, két csillagként ragyogó szemmel meredve rá. – Tudod te, mit jelent ez? Azt jelenti, hogy kihozhatjuk Dianát meg a férjét abból az ocsmány kis lakásból, és vehetünk nekik egy házat!

– Istenemre, igazad van!

– És Johnnak is vehetünk egy rendes lakást, és megemelhetjük a járadékát, amíg el nem végzi az orvosi egyetemét! És Ben... Bennek nem kell majd motorral járni dolgozni a fagyos télben! Veszünk neki valami jobbat. És... és... és...

– És mi? – mosolygott rá a férje.

– És végre elmehetünk egy rendes nyaralásra, ahová csak akarunk! Elmehetünk Egyiptomba, Törökországba, megnézheted Baalbek romvárosát, meg az összes helyet, ahová hosszú évek óta vágyódsz! – Szinte elakadt a lélegzete az álmaiban kibontakozó apró örömök képétől. – És végre-valahára vehetsz néhány igazán szép darabot a gyűjteményedbe!

Robert Sandyt egyetemista kora óta szenvedélyesen érdekelte a mediterrán országok történelme: Olaszország, Görögország, Törökország, Szíria és Egyiptom, s szinte szakértőjévé vált a

különböző ókori civilizációknak. Sokat olvasott, tanult, illetve ha ideje engedte, felkereste a British vagy az Ashmole Múzeumot. Azonban a három gyerekekkel, akiket taníttatnia kellett, és a tisztos, de korántsem fényűző fizetésével, soha nem merülhetett el szenvedélyében úgy, ahogy szeretett volna. Mindenekfelett Kis-Ázsia távoli vidékeire vágyott, és Babilon mára föld alá került falujába Irakban, és szívesen megnézte volna a cefai kaput, a memphiszi Szfinxet és még száz egyéb dolgot és helyet is, de soha nem volt rá se ideje, se pénze. Mindazonáltal a nappalijában álló hosszú dohányzóasztalt elborították az élete során itt-ott olcsón összeszedett tárgyak és töredékek, Volt egy rejtélyes, fehér alabástrom *usaptiuja* Felső-Egyiptomból, amiről tudta, hogy a predinasztikus korból, körülbelül i. e. 7000 körülről származott. Volt egy lüdiai bronztálja, amit egy ló domborműve díszített, egy korai bizánci csavart ezüstnyaklánc, egy egyiptomi szarkofág festett famaszkjának egy darabja, egy római terrakotta tálja, egy kis fekete etruszk csészéje, és talán még ötven egyéb, törékeny és érdekes régészeti lelete. Egyik sem volt különösebben értékes, de Robert Sandy szerette őket.

– Hát nem lenne csodálatos? – álmódzott a felesége. – Hová menjünk először?

– Törökországba – vágta rá Robert.

– Ide hallgass! – mutatott az asszony a konyhaasztalon szikrázó gyémántra. – Jobban tennéd, ha elraknád a vagyonod valami biztos helyre, mielőtt még elhagyod.

– Ma ugye péntek van – számolgatott Robert. – Mikor is jövünk vissza Renshaw-éktől?

– Vasárnap este.

– És közben mit csináljunk a milliót érő kövünkkel? Vigyem magammal a zsebemben?

– Nem, az ostobaság lenne – rázta meg fejét a felesége. – Nem sétálhatsz egész hétvégén egymillió fonttal a zsebedben. Be kell tenni egy széfbe, a bankban. Most rögtön.

- Péntek este van, drágám. A bankok hétfőig zárva vannak.
 - Igaz, igaz – hagyta helyben az asszony. – Nos, akkor itt kell elrejtenuk valahol a házban.
 - A ház üresen fog állni, míg vissza nem jövünk – mutatott rá Robert. – Nem tartom túl jó ötletnek.
 - Jobb, mintha a zsebedben vagy a táskámban hurcolásznánk magunkkal.
 - Nem hagyom a házban. Egy üres házba bármikor betörhetnek.
 - Ugyan már, drágám! – nézett rá Betty. – Biztos találunk egy helyet, ahol senki sem bukkan rá.
 - Tegyük a teáskannába – javasolta Robert.
 - Vagy a cukortartó aljára – mondta a felesége.
 - Vagy az egyik pipámba, és tegyük rá dohányt.
 - Vagy az azálea földjébe – vetette fel az asszony.
 - Hé, ez nem rossz, Betty! Sőt, eddig ez a legjobb.
- Ott ültek a konyhaasztalnál, a kettejük között heverő ragyogó követ bámulva, és azon törték a fejüket, hogy hová tegyék a következő két napra, míg távol lesznek.
- Azt hiszem, mégiscsak az lesz a legjobb, ha nálam marad – szólalt meg Robert.
 - Én meg nem, drágám. Öt percenként megtapogatnád a zsebed, hogy megvan-e még. Egy pillanatra sem tudnád elengedni magad.
 - Attól tartok, igazad van – ismerte be Sandy. – Jól van hát. Ássuk el az azálea földjébe, a nappaliban? Ott senki sem fogja keresni.
 - Nem száz százalékosan biztos – vélte Betty. – Valaki felborítja a cserepet, a föld kiömlik a padlóra, és tessék, előkerül egy csillogó gyémánt.
 - Egy az ezerhez az esélye – mondta Sandy. – Annak is, hogy betörnek a házba.
 - Nem, nem – tiltakozott a felesége. – Naponta betörnek valahová. Nem érdemes kockáztatni. De ide figyelj, drágám, nem fogom hagyni, hogy kényelmetlenül érezd magad emiatt a gyémánt miatt.

– Egyetérttek.

Egy ideig szótlánul kortyolgatták az italaikat.

– Megvan! – kiáltott fel az asszony, felpattanva székéről. –
Eszembe jutott egy remek hely!

– Hol?

– Itt! – vette föl Betty a jégkockatartót, s mutatott az egyik üres sarokra. – Beletesszük, vizet engedünk rá, és mehet vissza a hűtőbe. Egy-két óra múlva tömör jég fogja körülvenni, és akkor sem lehet majd látni, ha tudod, hogy mit keresel.

Robert Sandy rámeredt a jégkockatartóra.

– Fantasztikus! – jelentette ki. – Zseniális vagy! Gyerünk, tegyük el akkor!

– Tényleg ezt csináljuk?

– Persze. Óriási ötlet.

Az asszony megfogta a gyémántot és beletette az egyik üres kis rekeszbe. Aztán odalépett a mosogatóhoz, és óvatosan megtöltötte az egész tartót vízzel. Kinyitotta a hűtőszekrény fagyasztójának ajtaját, és becsúsztatta a tartót.

– A legfelső polcon balra – mondta. – Jó lesz nem elfelejteni. És a leghátsó jégkocka a tartó jobb oldalán.

– A legfelső polcon balra – ismételte meg a férje. – Értem. Már jobban is érzem magam, hogy biztonságba helyeztük.

– Idd meg az italod, drágám! Aztán induljunk. A bőröndödet már összekészítettem. És próbáljunk meg nem gondolni az egymillió fontra, míg vissza nem érünk.

– Elmondjuk a többieknek? – kérdezte Robert. – Renshaw-éknak, vagy akik még ott lesznek?

– Inkább ne – felelte az asszony. – Olyan hihetetlen történet, hogy egy szempillantás alatt elterjedne az egész városban. Aztán meg jönne az újságok, tudod.

– Nem hinném, hogy a szaúdi király örülne neki.

– Én sem. Úgyhogy egyelőre inkább hallgassunk.

– Egyetértek – bólintott Robert. – Nem akarok semmiféle nyilvánosságot.

– Vehetsz magadnak egy új kocsit! – nevetett fel a felesége.

– Fogok is! És neked is. Milyen márkát szeretnél, drágám?

– Még gondolkodnom kell rajta – felelte Betty.

Nem sokkal később elhajtottak Renshaw-ékhoz a hétvégére. Nem mentek messzire, éppen csak Whitney-n túl, mintegy harminc percnnyire a házuktól.

Charlie Renshaw konzultáló orvos volt a kórházban, és a két család sok-sok éve ismerte egymást.

A hétvége kellemesen és eseménytelenül telt el. Vasárnap este Robert és Betty Sandy hazahajtottak, körülbelül hét órakor érkezve meg az Acacia Roadra. Robert kivette a két kis bőröndöt a csomagtartóból, aztán együtt sétáltak fel a kocsifeljárón. Robert kinyitotta, majd kitárta felesége előtt a bejárati ajtót.

– Csinálok egy kis rántottát – mondta az asszony. – Pirított szalonnával.

– Kérsz előtte egy italt, drágám?

– Miért is ne?

A doktor bezárta az ajtót, és épp az emeletre indult a bőröndökkel, amikor meghallotta a fültépő sikolyt a nappaliból.

– Ó, *nem!* – sikította Betty Sandy. – *Nem! Nem! Nem!*

Robert ledobta a bőröndöket és a felesége után rohant. Az asszony két kezét az arcára szorítva állt, és patakzottak a könnyei. A nappaliban a teljes pusztulás képe tárult eléjük. A függönyök be voltak húzva, s úgy tűnt, más nem is maradt épen a helyiségben. Minden egyebet apró darabokra törtek. A Robert Sandy szívének oly kedves kis tárgyakat a falakhoz vágták, s most szilánkokban heverték a padlón. A vitrint felborították. A komód négy fiókját kihúzták, tartalmukat – a fényképalbumokat, a Szókirakó és Monopoly játékokat, a sakktáblát és a figurákat, és számos egyéb családi holmit, szerte szét szórták a szobában. A nagy, mennyezetig

érő könyvespolcra minden egyes kötetet leszórtak, s azok most kinyitva, meggyalázva, halmokba dobálva álltak mindenfelé. A négy akvarell üvegét betörték, a gyermekeikről készült olajfestmény vásznát pedig felhasogatták. A foteleket és a díványt pozdorjává zúzták. A függöny és a szőnyeg kivételével gyakorlatilag mindent megsemmisítettek.

– Oh, Robert! – borult az asszony férje karjaiba. – Nem, ezt nem bírom elviselni!

Robert egy szót sem szólt. Szinte fizikai rosszullét tört rá.

– Maradj itt – préselte ki végül. – Megyek, megnézem, mi van odafönt. – Elrohant, és a lépcsőfokokat kettesével véve, először a hálósobájukba pillantott be. Ugyanaz a látvány fogadta. A fiókokat kirángatták, az ingeket, blúzokat és fehérneműket szétszórták. A franciaágyról letépték az ágyneműt, és még a matracot is több helyen felhasították. A szekrényajtók tárva-nyitva álltak, s minden egyes nadrágot, minden egyes zakót, minden egyes inget letéptek vállfájáról.

A többi hálóba már be sem nézett. Leszaladt a lépcsőn, átölelte felesége vállát, és együtt botorkáltak el a romok közepette a konyháig. Az ajtóhoz érve megálltak.

A konyhában leírhatatlan felfordulás uralkodott. Szinte az összes tárolóedény tartalmát a padlóra borították, az edényeket pedig összetörték. A helyiség törött üvegek és palackok temetőjévé vált. Betty összes házi lekvárját, befőttjét, savanyúságát leseperték a hosszú polcra. Ugyanez történt a konyhaszekrény tartalmával, a majonézzal, a ketchuppal, az ecettel, az olivaolajjal, a napraforgóolajjal és minden mással is. A szemben lévő fal előtt két másik polc állt, azokon pedig körülbelül húsz szép nagy üveg, tejüveg dugóval, melyekben a rizst, a lisztet, a barna cukrot, a darát, a korpát és mindenféle egyéb alapanyagot tartottak.

Most minden üveg darabokra törve hevert a padlón, tartalmukat pedig szétszórták. A hűtőben hagyott dolgokat, a maradék ételt, a tejet, a tojást, a vaját, a joghurtot, a paradicsomot, a salátát, mindent

széttapostak a járólapon. A belső tartórácsokat elgörbítették. A műanyag jégkockatartókat szó szerint kettétörték. Még a polcokat sem kímélték. Az italosüvegek, a whisky, a gin, a vodka, a sherry, a vermut és a fél tucat sörösdoboz az asztalon állt, üresen. Úgy tűnt, az egész házban csak az üvegeknek és a sörösdobozoknak nem esett bántódása. Gyakorlatilag a konyha egész padlóját vastag ragacsréteg borította. Olyan volt, mintha egy örült gyerekekből álló bandának azt mondták volna, hogy csináljanak akkora felfordulást, amekkorát csak tudnak, ők pedig ragyogóan végrehajtották a feladatot.

Robert és Betty Sandy a rémülettől elakadt hanggal álltak a pusztítás előtt.

– Azt hiszem, a gyémántnak ott kell lennie valahol ez alatt – szólalt meg végül Robert.

– Kit érdekel a gyémánt? – fakadt ki Betty. – A legszívesebben megölném, aki ezt művelte!

– Én is – biztosította Robert. – Megyek, hívom a rendőrséget. – Visszament a nappaiba és felemelte a kagylót. Valami isteni csoda folytán, a készülék működött.

Néhány perc múlva megérkezett az első járőr-kocsi. Fél óra múlva követte egy nyomozó és két civil ruhás férfi: a fotós és a daktiloszkópus.

Az alacsony, izmos nyomozó fekete bajuszt viselt.

– Ezek nem profi betörők voltak – közölte Sandyékkel, miután körülnézett. – De még csak nem is amatőrök, hanem egyszerűen utcai huligánok. Garázdák. Hobók. Valószínűleg hárman. Az ilyenek üres házakra vadásznak, és ha találnak egyet, betörnek, és legelőször az italokat veszik célba. Sok alkoholt tartottak itthon?

– A szokásost – felelte Robert. – Whiskyt, gint, vodkát, sherryt és néhány doboz sört,

– Mindent megisznak, amit találnak – folytatta a nyomozó. – Az ilyen alakoknak csak két dolog jár a fejében: az ivás és a rombolás.

Összeszedik egy asztalra az összes italt, leülnek, és csontrészegre isszák magukat. Aztán nekilátnak a pusztításnak.

– Azt akarja mondani, hogy nem lopni akartak? – kérdezte Robert.

– Kétlem, hogy bármit is elvittek volna – állította a nyomozó. – Ha lopni akarnak, akkor nem hagyják itt a tévét. De nem, ezek összetörték.

– De miért csinálják?

– Ezt inkább a szüleiktől kérdezze meg – vont vállat a nyomozó. – Szemetek, ez minden, szemetek. Borzalmas, milyen nevelést kapnak ma a fiatalok.

Robert ekkor beszámolt a nyomozónak a gyémántról. Mindent elmondott, az elejétől a végéig, mert rájött, hogy a rendőrség szempontjából valószínűleg ez az ügy legfontosabb részlete.

– Félmillió font! – kiáltott fel a nyomozó. – Jézusom!

– Valószínűleg a duplája – pontosított Robert.

– Akkor az első dolgunk lesz megkeresni – ígérte a nyomozó.

– Én a magam részéről pillanatnyilag nem tudom felajánlani, hogy négykézláb végigtúrom ezt a mocskot – mondta Robert. – Valahogy nem érzem képesnek rá magam.

– Hagyja csak ránk. Meg fogjuk találni. Okosan rejtették el.

– A feleségem ötlete volt. De mondja, felügyelő, ha netalántán mégis megtalálták...

– Lehetetlen! – rázta meg fejét a nyomozó. – Hogy találták volna meg?

– Talán meglátták a padlón, mikor elolvadt a jég – vélte Robert. – Szerintem sem valószínű. De ha mégis, akkor elvitték?

– Attól tartok, igen – bólintott a nyomozó. – Egy gyémántnak senki sem tud ellenállni. Van valami vonzása. Igen, azt hiszem, ha meglátta valamelyikük, akkor zsebre is vágta. De ne idegeskedjen emiatt, doktor. Elő fog kerülni.

– Nem emiatt vagyok ideges – felelte Robert. – Pillanatnyilag csak a feleségem és a házam érdekel. Betty éveken át igyekezett szép

otthont teremteni itt.

– Figyeljen, uram – nézett rá a nyomozó. – Most fogja a feleségét, menjenek el egy szállodába, és próbálják meg kipihenni magukat. Holnap jöjjenek vissza, és elkezdjük rendbe tenni a dolgokat. Itt hagyok egy rendőrt, hogy figyeljen a házra.

– Holnap reggel műtétem van a kórházban – mondta Robert –, de a feleségem itt lesz.

– Helyes – biccentett a nyomozó. – Borzalmas, amikor valakinek így szétverik a házat. Óriási sokk. Sokszor láttam már ilyet. Szörnyen lesújtja az embert.

Robert és Betty Sandy a Randolph Hotelben töltötték az éjszakát. Robert másnap reggel nyolckor már a kórház műtőjében állt, nekilátva aznapi feladatai közül az elsőnek.

Nem sokkal dél után befejezte az utolsó műtétjét is, egy sima prosztataműtétet, egy idős férfin. Levette a gumikesztyűjét és a maszkját, majd átment a szomszédba, a sebészek kis pihenőszobájába egy csésze kávéra. A kávé előtt azonban felhívta a feleségét.

– Hogy vagy, drágám? – kérdezte.

– Ó, Robert, ez olyan szörnyű! – felelte az asszony. – Azt sem tudom, hol kezdjem.

– Felhívtad a biztosítót?

– Igen, bármelyik pillanatban itt lehetnek.

– Jól van. És a rendőrség... megtalálta a gyémántot?

– Attól tartok, nem. Átkutatták az egész konyhai mocskot, de esküsznek rá, hogy nincs ott.

– Akkor hova tűnhetett? Szerinted elvitték a vandálok?

– Nem tudok másra gondolni. Amikor összetörték a jégkockatartókat, kiestek a jégkockák. Már attól kiesnek, ha meghajlítod a tartót. Így tervezték.

– Akkor sem vehették észre a jégkockában – vélte Robert.

– De amikor a jég megolvadt, akkor igen – felelte az asszony. – Több órát töltöttek a házban. Volt ideje megolvadni.

– Félek, igazad van.

– Egy mérföldről észre lehetne venni, olyan fényes volt.

– Ó, drágám! – sóhajtott fel Robert.

– Akkor sem fog nagyon hiányozni, ha nem kerül elő – mondta a felesége. – Csak néhány óráig volt a miénk.

– Egyetértek. Talált valami nyomot a rendőrség a vandálok kilétét illetően?

– Nem, egyet sem. Rengeteg ujjlenyomatra bukkantak, de egyik sem szerepel a nyilvántartásban.

– Nem is szerepelhet, ha utcai huligánok voltak.

– Ezt mondta a felügyelő is.

– Figyelj, drágám! – vigasztalta Robert. – Délelőttre végeztem. Iszom egy kávé, aztán hazamegyek, és segítek.

– Az jó lenne – helyeselt az asszony. – Szükségem van rád, Robert. Nagyon.

– Csak öt percet kérek, hogy kinyújtóztassam a lábam. Hullafáradt vagyok.

Nem egészen tíz méterrel arrébb, a kettes műtőben egy másik sebész, Brian Goff, szintén majdnem végzett aznap délelőttre. Az utolsó páciense feküdt előtte, egy fiatal férfi, akinek valahol a vékonybelében megakadt egy csontdarab.

Goff asszisztense egy jókedélyű fiatal gyakorló orvos, William Haddock volt. Együtt nyitották fel a beteg hasüregét, Goff pedig épp a vékonybél egyik szakaszát tapogatta ujjaival. Rutinműtét volt, így élénk társalgás folyt a műtőben.

– Azt meséltem már, amikor egy fickó húgyhólyagjában egy csomó élő kis halat találtunk? – kérdezte William Haddock.

– Nem, nem hiszem – felelte Goff.

– Még egyetemista koromban, Bartsban történt – kezdett bele a történetbe Haddock –, hogy egy rendkívül kellemetlen urológia-professzort fogtunk ki. Egy nap azt demonstrálta, hogyan kell

citoszkóppal vizsgálni a húgyhólyagot. A páciens egy idős férfi volt, vesekő gyanújával hozták be. Namármost, a kórház egyik várótermében volt egy akvárium, tele azokkal a parányi, élénk színű kis halakkal. Azt hiszem, neonnak hívják őket. Az egyik hallgató felszívott vagy huszat egy fecskendőbe, és az előkészítőben, mielőtt felvitték volna az öreget a műtőbe citoszkópiára, befecskendezte őket a beteg hólyagjába,

– Ez undorító! – kiáltott fel a műtősnővér. – Itt abba is hagyhatja, Mr. Haddock!

Brian Goff elmosolyodott a maszkja alatt.

– És mi történt azután? – kérdezte. Közben majd' egy méternyit kihúzott a páciens vékonybeléből a steril zöld lepedőre, és elkezdte végigtapogatni az ujjával.

– Amikor a prof bejuttatta a citoszkópot a húgyhólyagba, és odatette a nézőkéhez a szemét – folytatta William Haddock –, hirtelen izgatottan kiabálva ugrálni kezdett.

– Mi az, uram? – kérdezte a bűnös hallgató. – Mit lát?

– Halakat! – kiáltotta a professzor. – Sok száz kis halat! Ide-oda úszkálnak!

– Ez nem igaz! – tiltakozott a műtősnővér. – Maga találta ki!

– Bizony, hogy igaz! – állította a gyakorló orvos. – Én magam is belenéztem a citoszkópba, és láttam a halakat. És tényleg úszkáltak.

– Mit is várhatnánk egy Haddocktól, mint valami halas történetet¹ **{'Lefordíthatatlan szójáték. A haddock jelentése tőkehal, a „halas” angol megfelelője pedig a „kétes, gyanús, zavaros” jelentéstartalmat is hordozza – a ford.}** – mondta Goff. – Aha, megvagyunk! – tette hozzá. – Itt van ennek a szerencsétlennek a baja. Meg akarja tapintani?

William Haddock megfogta és óvatosan megnyomta a halványzöld bélszakaszt.

– Igen, ez az – bólintott.

– Ha pedig odanéz – folytatta Goff –, láthatja, hol lyukasztotta át a csontdarab a nyálkahártyát. Már be is gyulladt..

Brian Goff a bal tenyerére fektette a kérdéses bélszakaszt. A nővér átnyújtott neki egy szikét, a sebész pedig ejtett egy kis vágást. A nővér ekkor egy csipeszt adott a kezébe, és Goff a nyálkás béltartalomba beletúrva, megkereste az idegen testet. A csipesszel erősen megfogva kiemelte, majd beledobta a nővér kezében lévő, rozsdamentes acéltálba. A csontdarabot halványbarna bélsár borította.

– Ennyi volt – jelentette ki Goff. – Ugye be tudja fejezni helyettem, William? Már negyedórája egy találkozón kellene lennem.

– Menjen csak – biztosította William Haddock. – Majd én bevarrom.

A sebész kisietett a műtőből, a gyakorló orvos pedig nekilátott a varrásnak: először a vékonybélben ejtett vágást zárta le, majd magát a hasüreget. Az egész nem tartott tovább néhány percnél.

– Végeztem – szólt oda az aneszteziológusnak.

A férfi biccentett, és levette a maszkot a páciens arcáról.

– Köszönöm, nővér – mondta Haddock. – Holnap találkozunk. – Miközben ellépett az asztaltól, felvette a nővér tálcájáról a bélsárral borított csontot őrző, rozsdamentes acéltálat.

– Tízet egy ellen, hogy egy csirkecsont az – morogta, miközben odavitte a kézmosóhoz és a csap alá tartotta.

– Te jó Isten, mi ez? – kiáltott fel. – Nővér, jöjjön, ezt nézze meg!

A nővér odalépett mellé.

– Valami bizsu darabja – állapította meg. – Valószínűleg egy nyakláncé. De hogy a fenébe tudta lenyelni?

– Átment volna rajta, ha nem ilyen hegyes – vélte William Haddock. – Azt hiszem, nekiadom a barátnőmnek.

– Nem lehet, Mr. Haddock – figyelmeztette a nővér. – A betegé. Várjon csak! Hadd nézzem meg jobban. – Kivette a követ William Haddock gumikesztyűs kezéből, és odavitte a műtőasztal feletti erős

lámpához. A beteget már leemelték az asztról, és az aneszteziológus kíséretében átvitték a szomszédos lábadozóba.

– Jöjjon csak, Mr. Haddock! – mondta a nővér izgatottan. William Haddock odalépett a lámpa alá. – Ez csodálatos! – lelkenedett a nő. – Nézze, hogyan szikrázik! Az üveg nem csinál ilyet.

– Lehet, hogy valami kristály – töprengett William Haddock. – Vagy topáz, vagy valamilyen féldrágakő.

– Tudja mit? – nézett rá a nővér. – Szerintem ez egy gyémánt.

– Ne hülyéskedjen már! – döbrent meg William Haddock.

Egy fiatal nővér eltolta a műszereskocsit, egy műtősségéd, egy férfi, pedig nekilátott a takarításnak. Egyikük sem figyelt az ifjú sebészre és a nővérre. A nővér huszonnyolc éves volt, és levéve maszkját, igen vonzó hölgynek tűnt.

– Elég könnyen megállapíthatjuk – vélte William Haddock. – Lássuk, vágja-e az üveget!

Odamentek a műtő tejüveg ablakához. A nővér a mutató- és a hüvelykujja közé fogta a követ, és a hegyes végét erősen az üveghez nyomva, elkezdte lefelé húzni. A csúcs éles csikorgást hallatva belemart az üvegbe, és két hüvelyk hosszú, mély karcolást hagyott maga után.

– Jézusom! – hápogott William Haddock. – Ez tényleg gyémánt!

– Ha az, akkor a betegé! – szögezte le a nővér határozottan.

– Lehet, hogy az övé – vélte William Haddock –, de örömmel megszabadult tőle. Várjunk egy percet. Hol van a kartonja? – Odasietett a fal melletti asztrához és elvett egy dossziét, amin a JOHN DIGGS név állt. A páciens röntgenfelvétele mellett megtalálta a radiológus jelentését. *John Diggs, kezdődött a jelentés. 17 éves, Oxford, Mayfield Road 123. A felső vékonybélben jól kivehető idegen test. A páciens nem emlékszik, hogy bármi szokatlant lenyelt volna, de azt mondja, vasárnap este sült csirkét evett. Jól kivehető a test hegyes vége, mely átszúrta a bélnyálkahártyát. Lehetséges, hogy egy csontdarab...*

– Hogy nyelhetette le úgy, hogy nem is tudott róla? – töprengett William Haddock.

– Ennek így semmi értelme – vélte a nővér,

– Az biztos, hogy gyémánt, hiszen vágta az üveget – jelentette ki William Haddock. – Egyetértünk?

– Teljes mértékben.

– Gyémántnak viszont átkozottul nagy – folytatta Haddock. – Most már csak az a kérdés, milyen a minősége? Mennyit ér?

– Jobb lenne azonnal elküldeni a laborba – javasolta a nővér.

– A pokolba a laborral! – horkant fel Haddock. – Játsszunk egy kicsit, és derítsük ki mi magunk!

– De hogyan?

– Elvisszük Goldhoz, a főutcai ékszerészhez. Ő tudni fogja. Egy vagyont érhet ez az átkozott vacak. Nem lopjuk el, de lenyomozzuk, az hétszentség! Benne van?

– Ismeri Goldot? – kérdezte a nővér.

– Nem, de az nem is számít. Van kocsija?

– A Minim kinn áll a parkolóban.

– Helyes. Öltözzön át! Kint találkozunk. Egyébként is ebédidő van. A kő nálam lesz.

Húsz perccel később, háromnegyed egykor, a kis Mini megállt H. F. Gold ékszerüzlete előtt, a megállni tilos tábla mögött.

– Kit érdekel? – morogta William Haddock. – Nem leszünk sokáig. – Azzal bementek az üzletbe.

Odabent két vásárló tartózkodott, egy fiatal férfi és egy fiatal nő. A jeggyűrűk között válogattak, az eladó segítségével. Amikor William Haddock és a nővér belépett, az eladó megnyomott egy gombot a pult alatt, és a hátsó ajtóban felbukkant Harry Gold.

– Segíthetek valamiben? – kérdezte a fiatal sebészt.

– Meg tudná mondani, mennyit ér ez? – tette le a követ William Haddock a pulton lévő zöld szövetre.

Harry Gold megtorpant. Rámereedt a kőre. Aztán felnézett az előtte álló fiatal férfira és nőre. Egymást kergették agyában a gondolatok. Nyugalom, mondta magában. Ne csinálj semmi ostobaságot. Viselkedj természetesen.

– Nocsak, nocsak! – mondta olyan hanyagul, ahogy csak tudta. – Szép gyémánt, nagyon szép. Tudnak várni egy percet, amíg megmértem és megvizsgálom az irodámban? Akkor talán viszonylag pontosan fel tudom becsülni az értékét. Kérem, foglaljanak addig helyet!

Harry Gold felmarkolta a gyémántot és visszasietett az irodába. Egyenesen az elektronikus mérleghez ment, és megmérte a követ. Tizenöt egész huszónhét század karát. Pontosan annyi, mint Mr. Robert Sandy köve! Amint meglátta, biztosra vette, hogy ugyanaz a kő. Hogyan is lehetne bármi mással összetéveszteni egy ilyen gyémántot! A súly pedig beigazolta a gyanúját. Az ösztönei azt súgták, azonnal hívja a rendőrséget, de óvatos ember lévén, nem szeretett hibázni. Lehet, hogy a doktor már el is adta gyémántot. Lehet, hogy nekiadta a gyerekeinek. Ki tudja?

Gyorsan elővette az oxfordi telefonkönyvet. Radcliffe Kórház... 249-891. Tárcsázott. Mr. Robert Sandyt kérte. A titkárnőjét kapcsolták. Megmondta neki, hogy igen sürgős ügyben kell beszélnie Mr. Sandyvel, azonnal.

– Tartsa, kérem! – felelte a titkárnő. Felhívta a mütőt. Mr. Sandy fél órája hazament, mondták. Visszkapcsolt a városi vonalra, és továbbadta az információt Mr. Goldnak.

– Mi az otthoni száma? – kérdezte Mr. Gold.

– Orvosi ügyben keresi?

– Nem! – kiáltotta Mr. Gold. – Rablási ügyben! Az ég szerelmére, asszonyom, adja meg azt a számot, de gyorsan!

– Ki beszél, kérem?

– Harry Gold! Az ékszerész a főutcáról! Könyörgöm, ne vesztegessük az időt!

A titkárnő megadta a számot.

Harry Gold ismét tárcsázott.

– Mr. Sandy?

– Igen.

– Harry Gold vagyok, Mr. Sandy, az ékszerész. Nem vesztette el véletlenül a gyémántját?

– De igen.

– Épp most hozta be egy férfi meg egy nő az üzletbe! – súgta Harry Gold izgatottan. – Fiatalok. Fel akarják becsülni. Most kint várakoznak.

– Biztos benne, hogy az én követem az?

– Teljességgel. Megmértem.

– Tartsa ott őket, Mr. Gold! – kiáltotta Robert Sandy. – Beszélgessen velük! Meséljen vicceket! Találjon ki valamit! Én hívom a rendőrséget!

Robert Sandy azonnal tárcsázta a rendőrséget. Néhány másodperc múlva az ügyét vizsgáló nyomozóval beszélt.

– Siessenek, kapják el őket! – sürgette a nyomozót. – Én is indulok!

– Gyere, drágám! – kiáltott a feleségének. – Nyomás a kocsiba! Úgy néz ki, megvan a gyémánt! Épp most próbálják eladni a tolvajok, Harry Gold üzletében!

Amikor kilenc perccel később Robert és Betty Sandy megérkeztek az üzlethez, már két járőkocsi állt az utcán.

– Gyere, drágám! – sürgette a feleségét Robert. – Menjünk, nézzük meg, mi a helyzet odabent!

Az üzletben lázas nyüzsgés folyt, amikor Robert és Betty Sandy berontott. A felbőszült William Haddockot és a még inkább felbőszült nővért két civil ruhás nyomozó és két rendőr fogta közre. A fiatal sebész és a műtősnővér is meg volt bilincselve.

– Mit mondott, hol találták? – kérdezte éppen a nyomozó.

– Vegyék le rólam ezt az átkozott bilincset! – kiáltotta a nővér.

– Hogy merészelik?!

– Mondja el még egyszer, hol találták! – szólította fel a nyomozó élesen.

– Az egyik beteg gyomrában! – üvöltötte William Haddock. – Már kétszer mondtam!

– Azt hiszi, beveszem ezt a marhaságot? – üvöltött vissza a nyomozó.

– Te jó ég, William! – ismerte fel a fiatal férfit Robert Sandy. – És Wyman nővér! Mi a fenét keresnek maguk itt?

– Náluk volt a gyémánt – közölte a nyomozó. – Megpróbálták eladni. Ismeri őket, Mr. Sandy?

Nem tartott sokáig, míg William Haddock elmagyarázta Robert Sandynek és a nyomozónak, hogy hol és mikor találta meg a gyémántot.

– Az Isten szerelmére, vegye le róluk a bilincset, felügyelő! – kérte Robert Sandy. – Igazat mondanak. A maga embere, legalábbis az egyik, ott fekszik a kórházban, épp most térhet magához az altatásból. Így van, William?

– Pontosan – bólintott William Haddock. – A neve John Diggs. A sebészetben lesz, valamelyik kórteremben.

– A gyémántja, Mr. Sandy – lépett előre Harry Gold.

– Idefigyeljenek! – csattant fel a nővér, még mindig dühösen. – Elmondaná végre valaki, hogy a fenébe nyelhetette le a beteg ezt a gyémántot anélkül, hogy tudott volna róla?

– Azt hiszem, sejtem – felelte Robert Sandy. – Megengedte magának azt a fényűzést, hogy jeget tegyen az italába. Aztán nagyon berúgott. Aztán pedig lenyelt egy félig megolvadt jégkockát.

– Még mindig nem értem – rázta fejét a nővér.

– A többit majd elmondom később – biztosította Robert Sandy –, de addig miért nem iszunk inkább mi is valamit itt, a sarkon?

A hattyú

Ernie születésnapjára egy 22-es puskát kapott. Apja, aki már fél tíz óta a ka-lnapén heverve bámulta a szombat reggeli tévé műsort, egyszer csak így szólt:

– Lássuk fiú, mire vagy képes! Tedd magad hasznossá, és lőj egy nyulat ebédre.

– Rengeteg van belőlük a tó túloldalán – mondta a fiú. – Láttam őket.

– 'Kor menj és csípj fülön egyet – mordult rá az apja, miközben első fogai közül, egy törött gyufadarabbal, nagy múgonddal piszkálgatta ki a reggeli maradványait. – Na indíts!

– Hozok én kettőt is!

– Hazafelé jövet meg ugyan vegyél már nekem egy liter barna sört!

– Adjál pénzt is akkor – morgott Ernie.

Az apja, anélkül, hogy levette volna szemét a képernyőről, egy egyfontos után kezdett kotorászni a zsebében.

– És nehogy megint eltedd az aprót, mint a múltkor, mer' lekeverek egyet, születésnap ide vagy oda.

– Ne aggódj! – ígérte Ernie.

– Ha meg gyakorolni akarsz, a madarak a legjobbak. Próbáld ki, hány verebet bírsz lekapni. Rendben?

– Rendben! Útközben mindenhol találok verebet. A veréb az könnyű lesz.

– Há' ha asszed az könnyű, akkor lőj ökörszemet. Fele akkora, mint a veréb, és soha nem ül meg a seggén egy másodpercnél tovább. Lőj csak egy ökörszemet, aztán pofázhatsz, hogy milyen ász vagy.

– Ugyan Albert – nézett fel most már a felesége is a mosogatásból –, nem helyes madarat löni a költési időben. A nyulakat nem bánom, de a madarak költési időben, az más tészta.

– Fogd be a pofád – mordult rá az apa. – Senki nem kérdezte a véleményed. Ide hallgass fiú! Ne villogtasd azt a puskát az utcán, mer' nincs engedélyed. Csúsztasd a nadrágod szárába addig, amíg ki nem érsz az erdőbe, és csak ott vedd elő.

– Ne aggódj – bólított Ernie. – Nem lesz semmi baj.

Fogta hát a puskát, előhalászott egy doboz töltényt, és elindult ölni. Nagy surmó gyerek volt, éppen aznap 13 éves. Akár teherautó sofőr apjának, neki is apró disznószemek voltak, melyek egészen fent, az ornyereghez közel ültek, mélyen. Ajkai lecsüngtek, és gyakran nedvesek voltak. Olyan háztartásban nevelkedvén, ahol a fizikai erőszak mindennapos vendégnek volt tekinthető, ő maga is rendkívül erőszakos személy volt. Szombat délutánonként a haverjaival buszra vagy vonatra szállt, és focimeccsre indult. Ha nem sikerült a hazatérés előtt egy jó kis véres bunyóba keveredniük, akkor azt a napot – úgy vélték –, elpocsékolták. Nagy örömét lelte abban is, ha iskola után elkaphatott nála jóval kisebb gyerekeket, és karjukat a hátuk mögé csavarhatta, majd arra kényszerítette őket, hogy szüleikről mocskos és gusztustalan dolgokat mondjanak.

– Ne, Ernie kérlek! Nee! – hallatszik ilyenkor a kisebbek jajveszékelése.

– Mondjad, vagy letépek a karod!

És mindig mondták. Végül még egy utolsót csavarintott a karon, és az áldozat könnyezve távozott.

Ernie legjobb barátja Raymond volt. Négy lakással arrébb lakott, és korához képest szintén megtermett volt. Míg azonban Ernie nehézkes, addig ez a Raymond nyúlánk és izmos. Barátja háza előtt Ernie két ujját a szájába dugta és hosszan füttyentett. Raymond kilépett az ajtón.

– Nézd, mit kaptam a születésnapomra – mutatta büszkén a fegyvert.

– A mindenit! Ezzel pöpecül elleszünk!

– Akkor gyere! Átmegyünk a mezőre a tó túloldalán, és lövünk egy nyulat.

A két fiú elindult. Májusi szombat délután volt, és a falu körül, ahol a fiúk laktak, csodálatos a vidék. A gesztenyefák teljes virágjukban pompáztak, és a galagonya is fehérlett a sövény mentén. Hogy elérjenek a nagy mezőre, Ernie-nek és Raymondnak mindenekelőtt egy keskeny, sövényvel szegélyezett úton kellett lesétálnia egy jó fél mérföldet. Azután át kellett kelniük a vasúti átjárón, majd megkerülni a tavat, ahol vadkacsa, fajdyúk, szárcsa és örvös rigó fészkel. A tavon túl, a domb másik oldalán terült el a mező. Magánterület volt, Mr. Douglas Highton tulajdona, és egyúttal a vízimadarak menedéke.

Útközben a puskát próbálgatták, megcélozva a sövényben fészkelő madarakat. Ernie egy gimplit és egy erdei szürkebegyet lőtt, míg Raymond egy másik gimplit, egy szürkebegyet és egy citromsármányt talált el. Mivel mindegyik madár megdöglött, lábuknál fogva egy spárgára kötötték őket. Raymond mindig tartott magánál egy nagy guriga madzagot és egy kést. Most öt kis madár himbálódzott a zsinóron.

– Tudod mit? – kérdezte Raymond – Ezeket megehetnénk.

– Ne legyél már ostoba! – fortyant fel Ernie. – Még egy húskukac se lakna jól ennyitől.

– Dehogynem. A franciák is megeszik. Mr. Sanders mesélte órán. Hálókat feszítenek ki és milliószám fogják be őket. Azután megeszik.

– Jól van – adta meg magát Ernie. – Lássuk, mennyit tudunk belőle fogni. Azután hazavisszük, és belerakjuk a nyúlporékba.

Ahogy tehát haladtak az ösvényen, rálöttek minden apró madárra, amit csak megláttak. Így mire odaértek a vasúti átjáróhoz, már tizennégy kis szárnyas lógott a madzagon.

– Hé! – suttogta Ernie, hosszú karjával mutogatva. – Odanézz!

A vasúti sín mellett egy csoport fa és bokor állt, és az egyik bokor mellett egy kisfiú távcsővel egy öreg fa lombját nézte.

– Tudod ki ez? – suttogta hátrafelé Raymond. – Ez az a kis hülye Watson.

– Tényleg – helyeselt Ernie. – Ez Watson, az alja népség legalja.

Peter Watson mindig is az ellenséghez tartozott. A két fiú gyűlölte, mert ő testesített meg mindent, amivel ők szemben álltak. Kis törékeny teste volt, szeplős arcát nagy, többdioptriás szemüveg takarta. Kiváló diák volt, így 13 évesen már felsőbb osztályba járt. Szerette a zenét és jól zongorázott. A sportban azonban nem jeleskedett. Csendes volt és udvarias. Ruhája – bár helyenként kopott volt és itt-ott már foltozni is kellett – mindig tiszta. A papája pedig nem teherautósofőr volt, vagy gyári munkás. A bankban dolgozott.

– Ijesszük meg a kis semmirekellőt – suttogta Ernie.

A két nagyobb fiú a kis Watson közelébe kúszott, aki persze nem vette észre őket, mert még mindig a távcsővel nézte az öreg fát.

– Fel a kezekkel! – üvöltötte egyszer csak Ernie, a fegyvert a kisebbik gyerekre fogva.

Peter Watson nagyot ugrott ijedtében. Leengedte a távcsövet, és vastag szemüveglencséin keresztül a két alkalmatlankodóra bámult.

– Gyerünk! – kiáltott újra Ernie. – Levegőbe a mancsokkal.

– Én a helyedben nem céloznék emberre azzal a puskával – mondta Peter Watson.

– Itt mi parancsolunk! – sziszegte Ernie.

– Úgyhogy fel a praclikkal, vagy seggbe leszel billentve! – folytatta Raymond.

Peter Watson meglehetősen nyugodtan állt, távcsövét két kezében tartotta. Raymondra nézett. Azután Ernie-re. Félni éppen nem félt, de tudta, jobb nem ujjat húzni ezzel a kettővel. Az elmúlt évek alatt megtapasztalta már párszor, hogy milyen is az, ha ezek a srácok valakit a figyelmükkel tisztelnek meg.

– Mit akartok? – kérdezte.

– Azt akarom, hogy emeld fel végre a nyamvadt kezedet! – üvöltött most már Ernie. – Vagy nem értesz angolul?

Peter Watson azonban nem mozdult.

– Ötig számolok – fenyegetőzött Ernie –, és ha addigra nincsenek a levegőben, kapsz a pofádra. Egy...kettő...három...

Peter Watson lassan a feje fölé emelte a karját. Ez volt az egyetlen értelmes dolog, amit tehetett. Raymond előre lépett, és kikapta a kezéből a távcsövet.

– Mi a franc ez? – förmedt rá Peterre – Ki után kémkedsz te itt?

– Senki után.

– Nane hazudj! má' Watson. Az ilyen cuccokat kémkedésre használják! Fogadok, hogy utánunk kémkedtél. Így volt, ugye? Valld be!

– Természetesen nem utánatok kémkedtem.

– Adj neki egy nyaklevest – mondta Ernie. – Tanítsd meg neki, hogy nem tanácsos nekünk hazudni.

– Egy pillanat és nekilátok – válaszolta Raymond –, csak előbb felhergelem magam.

Peter Watson a menekülési lehetőségeken gondolkodott. Az egyetlen dolog, amit tehetett – az, hogy villámgyorsan hátat fordít és elrohan –, teljesen értelmetlen vállalkozás volt. Pillanatok alatt utolérték volna. Ha pedig segítségért kiáltana, azt sem hallaná senki. Mindössze tehát annyit tehet, hogy nyugton marad, és megpróbálja kimagyarázni magát ebből a rémes helyzetből.

– Tartsd fenn a mancsod! – vakkantotta Ernie, miközben a puska csövét egyik oldalról a másikra ingatta, ahogy azt a gengszterfilmekben is látta, a tévében. – Gyerünk fiacskám, nyújtózkodj!

Peter így is tett.

– Na akkó' ki után kémkedtél? – kérdezte Raymond. – Ki vele!

– Egy zöld fakopáncsot néztem – válaszolta Peter.

– Egy mit?

– Egy hím zöld fakopáncsot. Annak az öreg fának a törzsét kopogtatta, lárvákat keresve.

– Hol van? – kiáltott rá Ernie. – Elkapom.

– Nem, nem fogod elkapni – állította Peter, észrevéve most már a Raymond vállán átvetett madzagon lógó madarakat. – Elrepült abban a pillanatban, amikor rám kiáltottál. A fakopáncsok nagyon félénkek.

– Azt miér' bámultad azt a madarat? – kérdezte Raymond gyanakvóan. – Miér'? Nincs jobb dolgod?

– A madarakat nézegetni jó móka – felelte Peter. – Sokkal jobb, mint lelőni őket.

– Miér' te kis szemtelen! – üvöltött Ernie. – Szóval nem tetszik, hogy madarakat lövünk. Erre célzol?

– Szerintem ez teljesen értelmetlen.

– Semmi se' tetszik, amit csinálunk, he? Így van? – kérdezte Raymond.

Peter nem válaszolt.

– Hadd mondjak neked valamit – folytatta Raymond. – Nekünk se' tetszik semmi, amit te csinálsz.

Peter karjai most már kezdtek megfájdulni. Úgy döntött, hogy kockáztat. Lassan leengedte karjait az oldalához.

– Hé! Fel a kezekkel! – kiáltott rá Ernie.

– És ha nem?

– Az ördögbe is! Jó kis idegeid vannak, he? – mérgelődött Ernie. – Utoljára mondom, hogy ha nem lököd a mancsodat az ég felé, istenuccse, meghúzom a ravaszt.

– Az bűntény lenne – jegyezte meg Peter. – Rendőrségi ügy lenne belőle.

– Te meg kórházi ügy lennél – vágta rá Ernie.

– Na gyerünk, lőj! – mondta Peter. – És Borstalban fogsz kikötni. Ez egyébként egy börtön.

Látta, hogy Ernie ezen elgondolkodik.

– Te tényleg azt akarod? – kérdezte Raymond.

– Csak azt akarom, hogy hagyjatok békén – válaszolta Peter. – Én sem bántottalak benneteket.

– Te egy beképzelt kis senki vagy – felelte Ernie. – Egy beképzelt kis senki, semmi más.

Raymond odahajolt Ernie-hez, és valamit a fülébe súgott. Ernie csendben figyelt, majd a combjára csapott és elkiáltotta magát:

– Ez tetszik! Ez nagyon jó!

Ezután letette a fegyvert a földre, és a kisebbik fiú felé indult. Elkapta és leteperte a földre. Raymond elővette zsebéből a tekercs madzagot, és levágott belőle egy darabot. Közös erővel jó erősen összekötözték Peter csuklóit a fiú előtt.

– Most a lábait is – mondta Raymond.

Peter megpróbált ellenállni, de gyomorszájon vágták. Ettől elakadt a lélegzete, így nyugton maradt. Majd a bokája következett. Azt is összekötözték, jó sok madzag segítségével. Most már teljesen tehetetlen volt.

Ernie felvette a puskát a földről, és a másik kezével megragadta Peter egyik karját. Raymond megragadta a másikat, és közös erővel elkezdtek vonszolni Petert a vasúti sín irányába.

Peter egy szót sem szólt. Bármire is készült a két nagyobb fiú, megpróbálni lebeszélni őket arról, nem sokat segített volna.

Azok levonszolták áldozatukat a töltésről, közvetlenül a sínekre. Azután az egyik megragadta Peter karjait, a másik a lábait, és hosszában lefektették a sín párok közé.

– Ti teljesen megőrültetek! – kiáltott fel Peter. – Ezt nem tehetitek!

– Ki mondta, hogy nem? Csak kapsz egy kis leckét, hogy ne legyél olyan beképzelt.

– Kell még egy kis madzag – jegyezte meg Ernie.

Raymond elővarázsolta a gombolyagot a zsebéből, és a két fiú most elkezdte Petert lekötözni a sínekhez úgy, hogy onnan semmiféleképpen ne tudjon elmozdulni. Ezt úgy érték el, hogy először ráhurkolták a madzagot Peter csuklójára, majd a zsineg másik végét gondosan átvezették mindkét oldalon a sín alatt. Ugyanígy tettek a derekánál és a bokájánál is. Mikor befejezték, Peter Watson gyakorlatilag teljes mozdulatlanságra kárhozatva

feküdt a sínekre kötözve. Egyedül a fejét és a lábfejét tudta valamennyire mozgatni.

Ernie és Raymond hátrább léptek, hogy megszemléljék munkájuk eredményét.

– Jó munkát végeztünk – jegyezte meg Ernie.

– Minden félórába' jár itt vonat – bólintott Raymond. – Nem kell majd sokat várni.

– Ez gyilkosság! – kiáltotta a kisfiú, a sínek között fekve.

– Nem, ez nem az! – állította Raymond. – Semmi ilyesmiről nincs szó.

– Engedjetelem elmenni! Kérlek, engedjetelem! Meghalok, ha átmegy felettem egy vonat.

– Ha meghalsz, fiacskám – kuncogott Ernie –, ez a te hibád lesz, és elmondom miért. Ha éppúgy, mint most, felemeled a fejed, akkor kampec. Ha nyugton maradsz, akkor viszont megúszhatod. Másrészt viszont a franc se tudja, hogy mekkora hely van ezeknek a vonatoknak a padlója alatt. Maj' megtudod. Raymond! Mekkora hely van a vonatok alatt?

– Nagyon kicsi – gondolkodott el látszólag Raymond. – Nagyon közel építették ezeket a földhöz.

– Lehet, hogy elég lesz, lehet, hogy nem – eresztett meg egy gúnyos mosolyt Ernie.

– Lássuk csak! – szólalt meg újra Raymond. – Egy átlagos személy számára, mint mondjuk te, Ernie, vagy én, minden biztonnal elég lenne. De Mr. Watson esetében... hát, nem tudom, és elmondom miért.

– Mondd hát, Raymond – ösztökélte Ernie.

– Mr. Watsonnak... nos, Mr. Watsonnak különösen nagy a feje, azér'. Olyan nagy, hogy bármi történjék is, a vonat alja mindenféleképpen súrolni fogja. Nem asszondom, hogy le is szedi. Nem, ez nem fog megtörténni, afelől biztos vagyok. De jó nagy karcolást fog rajta ejteni, az eccer biztos. Ezt garantálom.

– Szerintem igazad lehet – mondta Ernie.

– Nem sok jóra vezet, ha egy nagy, dagadt fejjel fetrengsz a síneken, miközben jön a vonat, ugye Ernie?

– Ez igaz.

A két nagyobb fiú visszamászott a töltésre, és leült egy bokor mögött a fűre.

Ernie előhalászott egy doboz cigit, és mindketten rágyújtottak.

Peter Watson, most, hogy magatehetetlenül feküdt a síneken rájött, hogy a fiúk nem fogják szabadon engedni. Ezek teljesen megőrültek. Csak a pillanatnak éltek, és sohasem mérlegelték a következményeket. Nyugodtnak kell maradnom, és gondolkodnom kell a megoldáson, mondta magának Peter. Feküdt, és az esélyeit latolgatta. Az esélyei pedig jók voltak. Fejének legmagasabban lévő része az orra volt. Úgy saccolta, hogy az orra hegye körülbelül négy inchnyire volt a sín szintje felett. Túl sok? Nem tudta pontosan, hogy ezeknek a modern dízel vonatoknak milyen magasan van a padlólemeze. Túl magasan biztosan nem. A feje laza kavicson nyugodott, két talpfa között. Meg kell próbálnia egy kicsit lejjebb nyomnia a sóderbe. Elkezdte hát csavargatni a fejét, egyik oldalról a másikra – így eltolva alóla a kavicsot –, kis lyukat képezve feje számára.

Végül úgy saccolta, hogy mintegy további két inchnyire sikerült lejjebb nyomnia a fejét. Ez talán elég is lesz. De mi legyen a lábfejeivel? Azok is túlságosan kilógtak. Ezt úgy oldotta meg, hogy összekötözték lábfejeit az egyik oldalra eldöntve, azok szinte teljesen vízszintes helyzetbe kerültek.

Így várta, hogy jöjjön a vonat.

Vajon észreveszi a mozdonyvezető? Nagyon valószínűtlen, mivel ez a Londonból Doncasteren, Yorkon és Newcastle-n keresztül Skóciába vezető egyik fővonal volt, amin hatalmas, többmotoros mozdonyok közlekedtek. A mozdonyvezető ezeken egy kabinban ült, messze a mozdony legvégében, és csak a jelzéseket figyelte. A vonalnak ezen a szakaszán a vonatok körülbelül 80 mérföldes sebességgel közlekedtek. Peter pontosan tudta ezt. Sokszor ült ki a

töltésre, és figyelte az elhaladó szerelvényeket. Amikor kisebb volt, egy füzetecskébe jegyezte fel a mozdonyok gyári számát. Sőt, néha még a mozdony nevét is felírták arany betűvel a motorra.

Akárhogy is, gondolta Peter, nem lesz egyszerű dolog. A fűlsiketítő zaj és a felette elsüvítő nyolcvan mérföldes szélvihar igencsak próbára fogja tenni. Azon gondolkodott, vajon a nagy sebességgel elhaladó vonat alatt létrejön-e valamiféle vákuum, ami esetleg felszippanthatná. Bizony, ez lehetséges. Bármilyen történjék is, mindenféleképpen a földön kell tartania magát. Nem lehet puhány. Keménynek és feszesnek kell lennie, és a földhöz kell simulnia.

– Hogy vagy, patkányarcú? – kérdezte az egyik fiú a bokrok közül.
– Milyen érzés várni a kivégzést?

Úgy döntött, nem válaszol. A kék eget nézte, és azt a gomolyfelhőt, amelyik lassan haladt el felette, balról jobb felé. Hogy távol tartsa magától mindannak a szörnyűségnek, ami várt rá, még a gondolatát is, egy játékra gondolt, amit még az apja tanított neki réges-régen, egy forró nyári napon, amikor a Beachy Head sziklái felett a fűben feküdtek.

A játék lényege az volt, hogy furcsa arcokat kellett felfedezni a gomolyfelhőkben. Ha elég sokáig nézed, mondta az apja, mindig felfedezhetsz valamilyen arcot ott fenn. Peter lassan végigfuttatta tekintetét a felhőn. Az egyik helyen meglátta egy egyszemű szakállas férfi arcvonásait. A másikban egy hosszú állú boszorkány vonásait vélte felfedezni. Egy repülőgép haladt át a felhőn, keletről nyugat felé tartva. Egymotoros volt, vörös géptörzssel. Egy öreg Piper Cub gondolta a fiú, s tekintetével addig követte, míg az apró pont el nem tűnt a láthatáron.

Azután, meglehetősen hirtelen, valami vibráló hangra lett figyelmes, mely kétoldalt a sínekből hullámszerűen hullámzott felé. Nagyon lágy, alig hallható hang volt, valami zümmögésszerű sóhaj, ami távolról jött a síneken.

Ez a vonat lesz, gondolta Peter.

A vibrálás egyre hangosabb és hangosabb lett. Felemelte a fejét és szemével követte a sínpárt, ami jó egy mérföld után tűnt csak el a messzeségben. Majd meglátta a vonatot is. Először csak egy kis pötty volt, egy messzi kis pont. De azalatt a néhány másodperc alatt, amíg megpróbálta felemelve tartani fejét, a pont csak nőtt, csak nőtt, mígnem formát öltött. Már nem egy pötty volt, hanem egy dízelmozdony nagy, szögletes orra. Peter mélyen belenyomta fejét a lyukba, amit nem sokkal azelőtt kotort fejével a kavicságyba. Lábfejeit elfordította az egyik irányba. Szorosán összezárta a szemeit és megpróbálta testét a lehető legmélyebben a földbe préselni.

A vonat úgy ment át felette, mint egy mennydörgés. Olyan volt, mintha egy ágyút sütöttek volna el a fejében. A robaj után pedig elérte egy könnyfakasztó, süvöltő légáram, mely olyan volt, mintha egy hurrikán rontott volna be az orrlyukán keresztül, egyenesen a tüdejébe. A zaj dobhártya repesztő volt. A szél fojtogatta. Úgy érezte magát, mintha egy sikoltó, gyilkos szörnyeteg gyomrába került volna.

Azután vége lett. A vonat elment. Peter kinyitotta a szemét és meglátta feje felett a kék eget, és a jól ismert gomolyfelhőt.

– Elvétette – hallatszott egy hang a bokorból.

– Milyen kár – mondta a másik.

Oldalra pillantott, és meglátta a fölé tornyosuló két bugrist.

– Oldozzuk el – mormogta Ernie.

Raymond mindkét kezét leoldozta a sínekről.

– Oldozd el a lábait is, de a kezei maradjanak megkötve – adta ki az utasítást Ernie.

Raymond a kisebbik fiú bokáin is elvágta a madzagot.

– Keljé' fő – vakkantotta Ernie.

Peter talpra állt.

– Még mindig a foglyunk vagy haver – mondta Ernie.

– Mi lesz a nyulakka'? – kérdezte egyszer csak Raymond. – Aszitem, lövünk egy párat.

– Lesz még arra is idő – felelte Ernie. – Arra gondoltam, útközben belelökhetnénk a kis vakarcsot a tóba.

– Ja. Az maj' lehúti.

– Eleget szórakoztatok. Miért nem engedtek most már el? – kérdezte Peter Watson.

– Mer' fogoly vagy – mordult rá Ernie. – És nem is közönséges fogoly, hanem egy kém. És ugye tudod, hogy mi történik a kémekkel, ha elkapják őket? He? Falhoz állítják és lelövik.

Ezután Peter nem szólalt meg többet. Semmi értelme nem volt, hogy provokálja ezt a kettőt. Minél kevesebbet szólt hozzájuk, és minél kevésbé állt ellen nekik, annál több esélye volt, hogy sérülés nélkül megússza ezt a szörnyű kalandot. Mindenesetre afelől nem volt semmi kétsége, hogy jelenlegi lelkiállapotukban képesek igen komoly fizikai fájdalmat okozni neki. Tudta például, hogy egyszer iskola után, Ernie eltörte a kis Wally Simpson kezét, és a szegény kisserác szülei a rendőrséghez fordultak. Hallotta azt is, amikor Raymond azzal hancegett, hogy a hétfégi meccseken „megbakancsozott” valakit. Ez, gondolta Peter, azt jelenthette, hogy a már földön fekvő ellenfelét arcba rúgta. Ez a kettő huligán volt, és ahogy az apja újságjából nap mint nap kiderült, nem voltak egyedül. Úgy tűnt, hogy az egész ország tele van huligánokkal. Darabokra zúzták a vonatfülkék berendezéseit, szabályos utcai háborút folytattak, késekkel, biciklilánccal és fémbotokkal gyalogosokat – különösen velük egyidős fiúkat – támadtak meg, és útmenti kávézókat rohantak le. Ernie és Raymond, ha nem is végeztek még huligánként minőségi munkát, kétségtelenül jó úton haladtak a professzionalizmus felé.

Ezért, gondolta magában Peter, a legjobb, ha passzív maradok. Nem provokálom őket. Nem bosszantom őket semmilyen módon. Akkor remélhetőleg hamar megunják mocskos kis játékukat, és elkotródnak nyulat lőni.

A két nagyobb fiú két oldalról megragadta Peter karját, így masíroztak a közeli mezőre, a tóhoz. A fogoly csuklója még mindig

össze volt kötözve elöl.

Ernie szabad kezében tartotta a fegyvert, Raymondnál pedig ott volt a távcső, amit még Petertől szedett el. A tóhoz értek.

A tó gyönyörű volt ezen az aranyló májusi reggelen. Hosszú és meglehetősen keskeny tavacska volt, partján itt-ott magas fűzfák nőttek. A közepe tiszta volt, de a part mentén magas nádas terült el.

Ernie és Raymond a tópartra kísérték foglyukat, és ott megálltak.

– Na most akkor – szólalt meg Ernie –, megmondom mi lesz. Te megfogod a kezét, én meg a lábát, és háromra olyan messze hajítjuk a kis nyomorultat, amennyire csak tudjuk. Na mit szólsz hozzá?

– Teccik – mondta Raymond. – A kezeit meg összekötve hagyjuk, oké?

– Úgy-úgy – helyeselt Ernie. – Na, hogy teccik az ötlet, kis hülye?

– Ha ezt akarjátok, hát megállítani nem tudlak benneteket – felelte Peter, miközben egy kis nyugalmat próbált erőltetni magára.

– Csak próbálnád meg – vigyorgott Ernie. – Megnézhetnéd magad utána!

– Egy utolsó kérdés – vágott közbe Peter. – Belekötöttetek már valaha veletek egyidős fiúba is?

Abban a pillanatban, hogy megszólalt, Peter tudta, hogy hibázott. Láta, hogy Ernie elvörösödik, és valami furcsa, sötét csillogás jelenik meg apró szemeiben.

Szerencsére ebben a pillanatban Raymond megmentette az egész helyzetet.

– Nézzétek azt a madarat, ott a nádasban – mutatott előre. – Kapjuk el!

Egy vadkacsa volt sárga, kanál alakú csőrrel, fején smaragdzöld tollazattal, nyakán körbe egy fehér csíkkal.

– Ez aztán a finom kaja! – folytatta Raymond. – Egy vadkacsa.

– Elkapom! – kiáltott Ernie, és elengedve foglya karját, vállához emelte a puskát.

– Ez egy védett madár – jegyezte meg Peter.

– Egy mi? – kérdezte Ernie, és leengedte a fegyvert.

– Itt senki sem lőhet madarat. Szigorúan tilos.

– Ki mondja, hogy szigorúan tilos?

– A tulajdonos, Mr. Douglas Highton.

– Te viccelsz – emelte fel Ernie a fegyvert újra, majd tüzelt. A kacska összecsuklott a vízben.

– Menj és hozd ide – mondta Ernie Peternek. – Vágd el a madzgot a kezén Raymond, és ő lesz a vadászkutyank. Mi madarat lövünk, ő meg begyűjti.

Raymond előkapta kését, és elvágta a fiú csuklóit gúzsbakötő madzgot.

– Gyerünk! – csattant fel Ernie. – Kapd el!

A gyönyörű kacska halála felkavarta Petert.

– Soha! – kiáltotta.

Ernie nyitott tenyérrel keményen pofon vágta. Peter nem esett el, de egy keskeny vércsik indult meg az egyik orrlyukából.

– Te kis szemét! – sziszegte Ernie. – Csak még egyszer szegülj velem szembe, és megígérhetem, hogy minden egyes csillogó fogad kiverem fent is, lent is. Megértettem?

Peter nem szólt egy szót sem.

– Válaszolj! – üvöltött most már Ernie. – Megértetted?

– Igen – szólt Peter csendben. – Megértettem.

– Akkor indulj már! – kiabált Ernie.

Peter lemászott a paron, átkelt a mocsaras sáson, és begyűjtötte a kacsát.

Raymond elvette tőle, és zsineget kötözött a madár lábára.

– Na, most már van egy vadászkutyank is! Lássuk, találunk-e még kacsát – nevetett Ernie, és lassan, puskával a kezében, elkezdte módszeresen végigkutatni a nádast. Egyszer csak leguggolt, és mutatóujját az ajkához emelte.

– Pszt!

Raymond csatlakozott hozzá. Peter, térdig sáros nadrágban, néhány yarddal arrébb állt meg.

– Oda nézz! – mutatott Ernie egy náddal sűrűbben benőtt részre.
– Látod, amit én látok?

– Szent ég! – szólalt meg Raymond. – Micsoda gyönyörűség!

Peter, bár távolabbról figyelte az eseményeket, azonnal észrevette, hogy a fiúk mit néznek. Egy hattyú volt. Egy csodálatos, fehér hattyú, mely nyugodtan ült a fészken. A nádból készített fészek jó két lábra magasodott ki a vízből, és a tetején, mint a tó nagy fehér úrnője, ott ült a hattyú. Fejét a parton lapuló fiúk felé fordította, és feszülten figyelt.

– Na, ehhez mit szólsz? – kérdezte Ernie. – Ez még a kacsánál is jobb, he?

– Gondolod, hogy el tudod kapni? – suttogta Raymond.

– Hát persze, hogy el tudom. Szép kis lyukat lövök a fejébe.

Peter érezte, hogy vad düh keríti hatalmába. Odasétált a két nagyobb fiúhoz.

– Ha a helyetekben lennék, én nem lőném le azt a hattyút – mondta, nyugalmat erőltetve magára. – A hattyú a legvédettebb madár Angliában.

– Aszt' nekünk ehhez mi közünk? – fortyant fel Ernie.

– És még valamit – folytatta Peter. – Senki nem lő egy fészken ülő madárra. Senki az égvilágon! Akár még fióka is lehet alatta. Nem tehetitek.

– Ki mondta, hogy nem? – kérdezte Raymond. – Mr. Taknyos Orrú Peter Watson? Ő mondja talán?

– Az egész ország ezt mondja – válaszolta Peter. – A törvény is ezt mondja, a rendőrség is ezt mondja és mindenki ezt mondja.

– Én nem mondom – emelte fel a fegyvert Ernie.

– Ne! – kiáltott Peter. – Kérlek, ne tedd!

Puff! A puska elsült, és a golyó pont a hattyú elegáns fejének kellős közepén hatolt be. A hosszú fehér nyak lehanyatlott a fészek oldalára.

– Megvan! – kiáltotta Ernie.

– Telitalálat! – rikkantotta Raymond.

Ernie Peterhez fordult, aki holtsápadt arccal, mereven állt mögöttük.

– Eredj, és kapd el! – utasította.

Ernie egészen közel hajolt a kisfiúhoz.

– Utoljára mondom – szólt lassan, fenyegetően. – Indíts, és hozd ide!

Könnycseppek hullottak Peter szeméből, ahogy lement a tópartra és belegázolt a vízbe. Bement a halott hattyúért, és két kézzel, gyengéden emelte fel. Alatta két, sárga pihés fióka feküdt a fészekben, szorosán összebújva.

– Tojás van? – kérdezte a partról Ernie.

– Nincs – válaszolta Peter. – Semmi. – Van rá esély, gondolta Peter, hogy amikor a hím visszajön, és egyedül találja a fiókákat a fészekben, folytatja a táplálásukat, és nem hagyja őket magukra. Nem szándékozott a fiókákat Ernie és Raymond kénye-kedvére hagyni.

Peter kivitte a halott hattyút a partra. Letette a földre. Azután felállt és a két másikra nézett. Könnycsepptől nedves szemeiben düh égett.

– Ez mocskos dolog volt – kiabálta. – Tök értelmetlen vandalizmus! Állatok vagytok! Nektek kellene halottnak lenni, és nem ennek a szerencsétlen hattyúnak! Nem vagytok méltók az életre!

Ott állt, méltósággal kihúzta magát, és már egyáltalán nem törődött azzal, hogy a két nagyobb fiú mit tehet vele.

Ernie most nem ütötte meg. Sőt, kissé mintha meglepte volna ez a kitörés, de gyorsan magához tért. Lecsüngő ajkai rémes vigyort formáztak, apró szemei a legsötétebb gyűlölet villámain szórták.

– Szóval szereted a hattyúkat, he? – kérdezte negédesen.

– Szeretem a hattyúkat, és gyűlöllek titeket – kiáltotta Peter.

– És ugye jól gondolom – folytatta –, teljesen jól gondolom, hogy azt szeretnéd, ha ez a hattyú itt, még mindig élne?

– Ez egy hülye kérdés! – kiabálta Peter.

– Jól pofán kéne vágni – jegyezte meg Raymond.

– Várj – csillapította Ernie. – Most gyakorlok. – Újra Peterhez fordult. – Szóval, ha feltámasztanám ezt a hattyút, és elrepülne fel az égbe, akkor boldog lennél? Így van?

– Ez egy újabb tök hülye kérdés volt – kiáltott Peter. – Mit képzelsz, ki vagy te?

– Majd én megmondom, hogy ki vagyok. Én egy varázsló vagyok. És hogy elégedett legyél, most egy olyan mutatvány következik, ami életre kelti ezt a hattyút,

– Ez baromság – jelentette ki Peter. – Elmegyek. – Megfordult, és elindult.

– Kapd el – utasította társát Ernie.

Raymond elkapta.

– Hagyjatok békén! – kiabálta Peter, és keményen pofon vágta a nagyobb fiút.

– A nénikéddel verekedj. Mindjárt elfenekellek.

– Add ide a késed – nyújtotta a kezét Ernie.

Raymond odaadta. Ernie letérdelt a hattyú holtteste mellé, és kifeszítette az egyik hatalmas szárnyát.

– Na ide süss – mondta.

– Most mit csinálsz? – kérdezte Raymond.

– Csak várd ki a végét – felelte Ernie, és a késsel elkezdte lenyisszantani a hattyú nagy fehér szárnyát a törzséről. Van egy ízület, ahol a szárny a madár oldalához illeszkedik. Ernie ide illesztette a kést, és elmetszette az ínt. A kés nagyon éles volt, így a szárny villámgyorsan elvált a törzstől. Ernie átfordította a hattyút, és a másik szárnyat is levágta.

– Madzagot – mondta, és Raymond felé nyújtotta a kezét.

Raymond, aki mindeddig Peter karját fogta, izgatottan figyelt.

– Hol tanultad meg, hogyan kell a madarat feldarabolni?

– Csirkéken gyakoroltam – mesélte Ernie. – Csirkéket loptunk a Stevens farmról, feldaraboltuk, és egy Aylesbury-i boltosnak passzoltuk el őket. Add már ide azt a rohadt madzagot.

Raymond odaadta a gombolyagot. Ernie levágott hat, egyenként körülbelül egy yard hosszú darabot.

Egy hattyúszárny felső peremén számos erős, szilárd csont fut. Ernie fogta az egyik szárnyat, és a madzagdarabokat elkezdte egyenként felkötözni a csontra. Mikor végzett, felemelte a szárnyat, amelyen most már hat zsineg himbálózott, és odafordult Peterhez:

- Nyújtsd ki a karodat.
- Teljesen őrült vagy! – kiabálta a kisfiú. – Megtébolyodtál!
- Segíts neki – mondta Ernie Raymondnak.

Raymond összezárt öklét lazán Peter orrához nyomta.

– Látod ezt? Na ezzel foglak szájon törölni, ha nem teszed pontosan azt, amit mondanak neked! Értem? És most nyújtsd ki a karod! Úgy van... jó fiú.

Peter érezte, hogy ellenállása megtörik. Nem bírta tovább ezekkel a gazemberekkel szemben. Egy pillanatra Ernie-re nézett. Ernie, azokkal az apró, közel ülő szemével pont olyan ember benyomását keltette, mint aki bármire képes, ha begorombul. Ernie – Peter ezt most pontosan érezte – könnyűszerrel megölne bárkit, ha elveszítené a türelmét. Ernie, ez a fejlődésben elmaradt veszélyes gyerek most játszani akart, és nagyon káros lett volna Peter egészségére, ha ebben akadályozni próbálja. Peter kinyújtotta a karját.

Ernie ezután egyenként Peter kezére kötözte a hat zsineget. Mire végzett, a hófehér szárny a kar teljes hosszában rögzítve volt.

– Na, hogy tetszik? – kérdezte amaz, és munkáját vizsgálgatva hátrább lépett.

– És most a másikat is – bólintott. Raymond, felfogva végre, hogy Ernie mit is akar valójában. – Nem gondolhatod komolyan, hogy majd egyetlen szárnyal fog repkedni az égen?

– Második szárny rendel – jelentette ki Ernie. Letérdelt, és a második szárnyra is felkötözött hat zsineget. Majd feltápáskodott. – Lássuk a másik karocskát is!

Peter émelygő gyomorral engedelmeskedett. Ernie szorosan felkötözte ezt is.

– És most – kiáltotta, miközben tapsolva dzsiggelt² **{²dzsig (angolul jig): táncfajta}** a fűben –, van megint egy élő hattyúnk! Hát nem megmondtam, hogy varázsló vagyok? Hát nem megmondtam, hogy varázsolok egyet, és a halott hattyút életre keltem? Nem megmondtam, hogy újra repülni fog az égen? Nem megmondtam?

Peter ott állt ezen a csodálatos májusi reggelen a tóparton, a napfényben, és az ernyedt, kissé véres szárnyak az oldalát verdesve himbálóztak.

– Befejezted? – kérdezte.

– A hattyúk nem beszélnek – mordult rá Ernie. – Fogd be a csőröd, és a repülésre tartogasd az energiád, haver. Szükséged lesz rá!

Ernie felkapta a fegyvert, és szabad kezével megragadta Peter tarkóját.

– Na, indíts!

Végighaladtak a tóparton, míg egy magas fűzfához nem értek. Itt megálltak. A hatalmas szomorúfűz ágai majdnem a tó felszínét sűrítették.

– Most pedig a varázshattyú mutat nekünk egy kis varázslatos repülést – jelentette ki Ernie. – A következőt fogod csinálni, Mr. Hattyú. Felmászol a fa legtetejére, és amikor felérsz, kitérő a szárnyaidat, mint egy okos kis hattyúfióka, és felszállsz.

– Hihetetlen! – kiáltotta Raymond. – Fantasztikus! Ez nagyon tetszik.

– Nekem is – állapította meg tettetett közönnyel Ernie. – Most aztán kiderül, hogy valójában milyen okos is ez a kis hattyúcska. Mert a suliba' nagyon okos, ezt tudjuk jól. Ő az osztályban a csúcs, meg minden ilyesmi. De most kiderül, hogy milyen okos, ha egy fa csúcsán van. Igaz, Mr. Hattyú?

A fa irányába taszította Petert.

Meddig mehet ez így? Meddig fokozható ez az iszonyat? gondolta Peter. Kezdte úgy érezni, mintha már semmi sem lenne valódi, és hogy valójában mindez meg sem történt. Megőrült volna? A gondolat azonban, hogy fent lehet a fán, távol ezektől a huligánoktól, rendkívül csábító volt számára. Ha már fent volt, akár fent is maradhatott. Nem igazán hitte, hogy ezek utána másznának. De ha mégis így tennének, ő könnyedén tovább mászhatna egy vékonyabb ágon, amely már nem bírja el két ember súlyát.

A fa elég könnyen mászható volt, sok alacsonyan elhelyezkedő ággal, mely biztosította a könnyű indulást. Elkezdett hát mászni. A hatalmas szárnyak akadályozták ugyan a mászásban, de nem is törődött velük. Ami számított az volt, hogy minden felfelé megtett inchcselel távolabb került az őt gyötrőktől. Soha nem rajongott a famászásért, így nem is igazán ment neki a dolog, de tudta, hogy semmi sem akadályozhatja meg abban, hogy feljusson a fa tetejére. Végül felért, és azt hitte, hogy a falevelek miatt lenről nem fogják látni.

– Feljebb – kiabálta egyszer csak Ernie. – Gyerünk tovább!

Peter tovább haladt, és végül elért egy olyan ponthoz, ahonnan gyakorlatilag lehetetlen volt folytatni a mászást. Egy körülbelül emberderék vastagságú ágon állt, amely hosszan benyúlt a tó fölé, majd kecses ívben lefelé hajlott. Felette az összes ág igen vékony volt, kivéve azt, amelyikbe éppen kapaszkodott.

Ez úgy tűnt, megfelel a célnak. Itt egy kicsit megpihent a mászás után. Először nézett le, mióta elindult. Nagyon magasan, legalább ötven lábnyira volt a földtől, de nem látta a fiúkat. Már nem álltak a fa tövénél. Lehetséges lenne, hogy elmentek?

– Rendben van Miszter Hattyú! – hallatszott Ernie rettenetes hangja. – Most jól figyelj!

A két kis gazember némileg eltávolodott a fától, hogy jól láthassák a fiút a fa tetején. Most, hogy ilyen magasról lenézett rájuk, Peternek feltűnt, hogy milyen gyér is a fűzfa lombozata. Szinte egyáltalán nem takarta.

– Jól figyelj, Mr. Hattyú! – üvöltötte a hang. – Kezdj el sétálni azon az ágon, amelyiken állsz. Addig menj, amíg a jó kis sáros víz felett nem állsz, és akkor röppenj a levegőbe!

Peter nem mozdult. Ötven lábnyira a földtől tudta, hogy sohasem fogják elkapni. Odalent nagy volt a csend. Talán fél percig is eltarthatott. A szemét a mezőn álló két távoli alakon tartotta. Azok nyugodtan álltak, és őt nézték.

– Rendben van, Mr. Hattyú! – érkezett Ernie hangja a távolból. – Elszámolok tízig, rendben? És ha addigra nem nyitod szét a szárnyaidat, és nem repkedsz, akkor lelőlek ezzel a kis puskával! Akkor pedig ma két hattyút lövök egy helyett. Na akkor, Miszter Hattyú! Egy!... Kettő!... Három!... Négy!... Öt!... Hat!...

Peter nem mozdult. Mostantól kezdve semmivel sem tudják rávenni, hogy megmozduljon.

– Hét!... Nyolc!... Kilenc!... Tíz!

Peter látta, hogy a puskacső felemelkedik. Egyenesen rá célzott. Azután hallotta a halk pukkanást és a golyó süvítését, ahogy az elhaladt a füle mellett. Rémisztő érzés volt, de még mindig nem mozdult. Látta, hogy Ernie újratölti a fegyvert.

– Utolsó esély – rikkantotta Ernie. – A következő el fog találni!

Peter meg se moccan. Várt. Nézte a fiút, aki társával messze lent, a boglárkával teli réten állt. A fegyver ismét a vállhoz emelkedett.

Most abban a pillanatban találta combon a lövedék, amikor a pukkanás hangja is eljutott hozzá. Nem fáj, de az ereje letaglózó volt. Olyan érzés, mintha egy pörölykalapáccsal vágtak volna a lábára, és ez az ütés mindkét lábát lesöpörte az ágról. Kétségbeesve kalimpált a kezeivel, hogy megkapaszkodjon. A vékony ág, amibe kapaszkodott, meghajlott majd megrepedt.

Vannak emberek, akik ha tűrőképességük határához érkeznek, egyszerűen feladják. Vannak ugyanakkor olyanok is, bár elég kevesen, akik soha nem adják fel, és így legyőzhetetlenek. Találkozhatsz velük háborúban és békében egyaránt. Vasakarukat

semmi, sem fájdalom, sem kínzás, sem a halálfélelem meg nem törheti.

A kis Peter ezek közé tartozott. Ahogy ott küzdött, hogy le ne essen a fa tetejéről, egyszer csak rájött, hogy ő fog győzni. Felnézett, és olyan gyönyörű fényt látott átsuhanni a tó felszínén, hogy tekintetét nem bírta levenni e tüneményről. A fény hívogatta, csábította, s ő a fény felé úszva, széttárta szárnyait.

Három, egymástól független forrás is megerősítette, hogy aznap reggel egy hatalmas fehér hattyút láttak körözni a falu felett. Egy tanár, Emily Mead, William Eyles, aki aznap a gyógyszerész házának tetőcserepét javította, és egy kisfiú, John Underwood, aki repülőgépmodelljét próbálta ki egy közeli tisztáson.

És aznap reggel Mrs. Watson, aki éppen a konyhában mosogatott, egyszer csak felnézett, és pont látta, amint valami hatalmas fehér dolog, a hátsó kert gyepére huppan.

Letérdelt kisfia törődött teste mellé.

– Édes kisfiam! Mi történt veled?

– Fáj a lábam – mondta Peter, mikor végre kinyitotta a szemét. Halványan elmosolyodott.

– Dehát te vérzel! – kiáltott fel az anyja, és felkapva fiát, besietett a házba.

Gyorsan hívta az orvost és a mentőket. S miközben a segítséget várta, kerített egy ollót, és elkezdte levagdosni a madzagokat, melyek a nagy szárnyakat fia karjához erősítették.

Gyerekjáték

Nem sokra emlékszem a dologból. Abból pedig semmire, ami előtte történt.

Foukánál szálltunk le. A Blenheim-fiúk nagyon segítőkészek voltak: teát főztek nekünk, míg a gépeink üzemanyag-tankját feltöltötték. A Blenheim-fiúk nem sokat beszéltek: bejöttek a kantinsátorba teáért és szótlánul letelepedtek azt meginni; majd mikor a csészek kiürültek, felálltak és kimentek. Ekkor sem szóltak hozzánk. Tudtam, hogy mindannyiuknak nagyon össze kellett szednie magát, mert akkoriban a repülések nem valami jól mentek. Túl gyakran kellett felszállniuk, és nem voltak cserepilóták.

Megköszöntük nekik a teát és kimentünk megnézni, hogy megtankolták-e már a Gladiátorainkat. Emlékszem, olyan szél volt, hogy a szélzsák egyenessé merevedett, mint valami közlekedési tábla. A homok a lábunk körül kavargott és a sátrak ponyváján surrogott. A sátorlapok csapódtak a szélben: mintha vászonemberek tapsoltak volna.

- A bombázó gépek pilótái morgolódnak – közölte Peter.
- Dehogyan morgolódnak – ellenkeztem.
- Unják a banánt.
- Nem. Csak egy páran már otthagyták a fogukat. De nem dobják be a törölközőt. Láthatod, hogy próbálnak kitartani.

A két kiszolgált Gladiátor egymás mellett állt a homokban. A khaki színű ingbe és rövidnadrágba bújt gépszerelők még mindig az üzemanyag-feltöltéssel bajlódtak. Én vékony, fehér pamut repülősruhát viseltem. Peteré kék volt. A repüléshez nem volt szükség melegebb holmikra.

- Milyen messze van? – kérdezte Peter.
- Charing Crosstól még huszonegy mérföld – feleltem. – Az út jobb oldalán. – Charing Crossnak hívták a pontot, ahol a sivatagot átszelő út északnak fordult, Mersah Matruh irányába. Az olasz

csapatok Mersah-nál állomásoztak, és komoly veszélyt jelentettek. Ez volt az egyetlen alkalom, amikor az olaszok jelenléte valóban fenyegető volt – én legalábbis többről nem tudok. Csapataik harci morálja úgy emelkedett és zuhant, mint valami repülőgépbe szerelt érzékeny magasságmérő, amely most negyvenezret mutatott: a Tengelyhatalmak ekkor érték el sikereik csúcsát. Türelmetlenül őgyelegtünk, várva, hogy a gépek feltöltése befejeződjön végre.

– Gyerekjáték lesz.

– Igen. Nem jelenthet gondot.

Elváltunk egymástól, én felmáztam a saját fülkémbe. Soha nem felejttem el a szerelő arcát, aki segített a beszájazásban. Nem volt már fiatal, úgy negyven felé járhatott, s a koponyája hátulján aranyló szőke bolyhokat kivéve teljesen kopasz volt. Arca csupa ránc, szemei nagyanyáméra emlékeztettek. A férfi olyan volt, mint aki az egész életét azzal töltötte, hogy pilótáknak segített beszájazni magukat, akik soha nem tértek vissza. A szárnyon állva babrált a szájjal és kijelentette:

– Csak óvatosan. Nincs értelme hősködni.

– Gyerekjáték lesz – vettem oda.

– A fenét.

– De. Semmi az egész. Gyerekjáték.

Ami ezután következett, abból nem sokra emlékszem, csak arra, ami később történt. Azt hiszem, Foukában felszálltunk, és nyugatnak repültünk, Mersah felé, talán úgy kétszázhatvan méter magasságban. Ha jól emlékszem, jobbról pillantottuk meg a tengert, és talán, nem, biztosan, a víz kék volt és gyönyörű, különösen ott, ahol a hullámok felrugaszkodtak a partra, és vastag fehér csíkot rajzoltak keletől nyugat felé, ameddig a szem ellátott. Azt hiszem, átrepültünk Charing Cross fölött, majd még huszonegy mérföldet addig, ahol azt mondták, hogy a célpontnak lennie kell. Ezekre a részletekre nem emlékszem tisztán. Csak annyit tudok, hogy valami baj volt, óriási zúr, és arra emlékszem még egyértelműen, hogy visszafordultunk, és már hazafelé tartottunk, amikor a baj még

nagyobb lett. A legrosszabb az volt, hogy túl alacsonyan repültem ahhoz, hogy kiugorjak... Ez az a pillanat, ahonnan megint megvan a biztos fonál az emlékezetemben. Emlékszem, a gép orra megereszkedett, én lenéztem a földre, és egy magányos túskebokor-csoportot pillantottam meg. Körülötte néhány szikladarab a homokban. A bokrok, a sziklák, a homok felszöktek a földről, egyenesen felém. Erre tisztán emlékszem.

Aztán rövid szakasz következett az eseményekben, ami törlődött a fejből. Talán egy másodperc, talán harminc volt – nem tudom. Azt hiszem, kevés idő telhetett csak el, talán egyetlen másodperc. Utána jobb kéz felől csattanást hallottam, ahogy a jobb szárny alatti üzemanyag-tartály lángra lobbant. Majd ugyanaz a robaj balról – ott is ugyanaz a lobbanás. Számomra mindez nem volt lényeges. Egy darabig szótlánul ültem. Jóleső, kissé álomszerű érzés volt. A szemeim nem engedelmeskedtek a fényeknek, de ez sem volt fontos. Nem kellett izgulnom semmi miatt, csak amikor a forróság körülfogta a lábaimat. Először csak a melegséget éreztem, és ez még jól is esett, ám hirtelen felforrósodott a bilincs, szűrő, perzselő forrósággá vált mindkét lábam körül.

Annyi tudatosodott csak bennem, hogy a forróság kellemetlen. Ennyi, nem több. Rossz érzés volt, ezért felhúztam a lábaimat az ülés alatt és vártam. Valami zavar volt a távíró rendszerrel a test és az agy között: úgy tűnt, nem jól funkcionál. Valahogy lassan jutott el az agyhoz, hogy mi történt, és a kérdés, hogy mi a teendő. Aztán idővel az üzenet megérkezett: – Itt lent nagy forróság van. Mi a teendő? (Aláírás) Bal láb és jobb láb. – Válasz hosszú ideig nem érkezett. Az agy a megfejtésen dolgozott.

Aztán a válasz lassan, szavanként megindult a drótokon. – A – gép – ég. Szállj – ki – ismétlem – szállj – ki – szállj – ki. – A parancs az egész rendszerbe kijutott, a lábak, a karok, a test összes izmához, az izmok pedig munkához láttak. Mindent megpróbáltak; kicsit toltak, kicsit húztak, feszültek – de eredmény nélkül. Újabb üzenet indult felfelé: – Nem tudunk kiszállni. Valami itt tart. – A

válasz ezúttal még hosszabb idő elmúltával érkezett meg, így csak ültem, várva az újabb instrukciókra. Közben a forróság tovább fokozódott. Valami lefogott, s az agynak kellett rájönnie, mi az. Óriások kezei nyomják a vállamat vagy súlyos kövek? Talán házak, vagy úthengerek? Vagy szekrények, vagy a gravitáció, esetleg kötelek azok? Pillanat. Kötelek – kötelek. Az üzenet megindult, de hosszú idő elteltével ért csak le. – A – szíjak. Szíjazd – ki – magad. – A karjaim megkapták az üzenetet és munkához láttak. Meghúzták a szíjakat, de azok nem engedtek. Aztán újabb és újabb rántások, kissé ernyedten, bár minden erőt beleadva. Semmi. Üzenet vissza. – Hogy kell a szíjakat kioldani?

Ezúttal azt hiszem, három-négy perc is eltelt, míg a válaszra várakoztam. Nem volt értelme sietni vagy türelmetlenkedni. Ebben az egy dologban voltam biztos.

Milyen végtelen ideig tartott! Hangosan megszólaltam:

– A francba. Megégek. A... – De ekkor megindult a válasz – nem, mégsem – igen, megindult, lassan jött. – Húzd – ki – a – vész – kioldó – szeget – te – bolond – siess.

A szeg engedett, a szíjak meglazultak. Most pedig kifelé. Kifelé, kifelé. Nem voltam képes rá. Egyszerűen kiemelem magam a fülkéből. A karok és a lábak minden erejüket bevetették. Hasztalan. Egy utolsó kétségbeesett üzenet repült fel, ezúttal – sürgős – jelzéssel ellátva.

– Valami más fog le. Valami más, valami más, valami súlyos.

A karok és a lábak nem küzdöttek. Úgy tűnt, ösztönösen tudják, nincs értelme elhasználni az erejüket. Csendben várakoztak a válaszra. Istenem, milyen sokáig tartott! Húsz, harminc, negyven forró másodperc. Még nem fehéren izzó, még nem sistereg a hús, nincs égett szag, de ez is bármikor bekövetkezhet: ezeket a régi Gladiátorokat nem edzett acélból csinálják, mint a Hurrikánokat meg a Spiteket. A szárnyak feszes vászonnal borítva, azon hihetetlenül gyúlékony cellon-lakk, belül sok száz apró, vékony pecek, olyanok, mint amiket az ember rönkök alá rak tűzgyújtáskor, csak ezek

szárazabbak és vékonyabbak. Ha egy okos ember azt mondaná: – Valami olyat akarok építeni, ami mindennél jobban és gyorsabban ég –, s szorgosan munkához látna, akkor talán sikerülne valami olyasmit összeraknia, mint egy Gladiátor. Csendben ülve várahoztam.

Hirtelen érkezett a válasz. Velős volt, de mindenre magyarázatot adott. – Az – ejtóernyő – fordítsd – el – a – csatot.

Elfordítottam. Kiengedtem az ejtóernyő hevederét, majd némi erőlködéssel felemeltem magam és kibuktam a pilótafülke ablakán. Úgy tűnt, valami ég, ezért kicsit gurultam fel-alá a homokban, majd négykézláb elvonszoltam magam a tűztől és lefeküdtem.

Hallottam, hogy a géppisztoly-lövedékeim durrognak a hőtől. Néhány golyó a közelemben csapódott a homokba. Nem zavart a dolog; egyszerűen csak fültanúja voltam mindennek.

Fájdalom lüktetett a testemben. Leginkább az arcomat marta. Valami nem volt rendben az arcomon: valami biztosan történt velem. Lassan az egyik kezemet odaemeltem, hogy kitapogassam. Ragacsos volt. Úgy tűnt, az orrom nincs a helyén.

Megpróbáltam a fogaimat is kitapogatni, de nem emlékszem, hogy a fogaimról mit állapítottam meg. Azt hiszem, elvesztettem az eszméletemet.

Egyszer csak Peter is ott volt. Hallottam, ahogy ugrál mellettem és mint valami eszelős kiabál, miközben a kezemet rázza:

– Jó ég, azt hittem, még bent vagy. Én is pár száz méterre értem földet, és úgy rohantam idáig, mint az őrült. Jól vagy?

– Peter, mi történt az orrommal? – kérdeztem tőle.

Hallottam a gyufa sercenését a sötétben. Az éjszaka hirtelen lepi meg az embert a sivatagban. Rövid csend következett.

– Úgy tűnik, mintha nem volna a helyén – felelte. – Fáj?

– Ne légy hülye, persze, hogy fáj.

Közölte, elmegy a gépéhez, hogy a segélycsomagjából morfiumot hozzon. Hamarosan visszatért azzal, hogy nem találta meg a repülőjét a sötétben.

– Peter – szólaltam meg –, semmit nem látok.

– Éjszaka van – felelte. – Én sem látok.

Közben lehűlt a levegő. Csípős hideg lett, Peter pedig mellém feküdt, hogy ne fázzunk annyira. Időnként megszólalt.

– Sose láttam még orr nélküli embert.

Én rendszeresen vért köpködtem, Peter pedig mindannyiszor gyufát gyújtott.

Egyszer cigarettával kínált, de az nedves volt, meg egyébként sem kívántam a dohányt.

Nem tudom, meddig maradtunk ott, és a fentiekén kívül nem sok dologra emlékszem. Annyi maradt meg bennem, hogy azt mondogattam Peternek, van a zsebemben torokfájás elleni tableta egy fémdobozkában, abból vegyen, ha nem akarja a torokkaparást elkapni tőlem. Egyszer megkérdeztem tőle, hol vagyunk, mire ő annyit felelt: – A két hadsereg között.

Aztán egy angol őrjárat azt kérdezte tőlünk, olaszok vagyunk-e. Peter mondott nekik valamit, de már nem tudom visszaidézni, mi volt az.

Később sűrű, forró levesre emlékszem. Egy kanálnytól rosszul lettem. De egész idő alatt az a kellemes érzésem volt, hogy Peter mellettem van, úgy figyel rám, mintha a tulajdon anyám volna, és soha nem hagy el. Ennyire emlékszem.

A férfiak a repülőgép mellett álltak, festettek és a hőségéről diskuráltak.

– Képeket festenek a gépre – szólaltam meg.

– Igen – mondta Peter. – Nagyszerű ötlet. Rafinált.

– Miért? – kérdeztem. – Mondd el, kérlek.

– Mókás képek – felelte. – A német pilóták nevetni fognak, ha meglátják: úgy fognak rázkódni a nevetéstől, hogy nem tudnak majd egyenesen lőni.

– Marhaság, marhaság, marhaság.

– Nem, nagyszerű ötlet. És szép munka. Gyere, nézd meg.

Futni kezdtünk a sorba állított gépek felé.

– Egy, két, hár – diktálta Peter –, egy, két, hár, tartsd a ritmust.

– Egy, két, hár – vettem át én is –, egy, két, hár – és tovább ugráltunk.

Az első repülőgépen dolgozó férfi szalmakalapot viselt, arcán szomorkás kifejezés ült. A figurát, amit festett, egy újságból másolta, s mikor Peter meglátta a képet, annyit mondott: – Öregem, nézd azt a képet – majd nevetni kezdett. Először csak halkán kuncogott, de abból hamarosan harsány nevetés lett, miközben két kézzel egyszerre a combjait csapkodta és majd szétpukkadt a nevetéstől, a szája nyitva, a szeme csukva. Selyemcilindere a homokba bukott.

– Nem nevetséges – szólaltam meg.

– Nem nevetséges – kiáltotta –, mi az, hogy „nem nevetséges”? Nézz rám, ahogy nevetek. Így nevetve nem találnék el semmit. Egy szénásszekeret se, egy házat se, egy tetűt se. – A homokban fetrengett, a kacagástól rázkódva. Aztán karon fogott és a következő géphez ugráltunk. – Egy, két, hár – diktálta Peter – egy, két, hár.

Egy kistermetű, gyűrött arcú férfi írt valami hosszú történetet a gép törzsére vörös krétával. Szalmakalapja a tarkóján, arca fénylett az izzadságtól.

– Jó napot – szólított meg –, jó napot, jó napot – s a kalapját elegáns, mókás mozdulattal lekapta a fejről.

– Pofa be – vakkantotta Peter, majd lehajolt és elkezdte olvasni, amit az alacsony férfi írt. Peter egész idő alatt pukkadózott a nevetéstől, de ahogy olvasott, nevetése ismét hahotázásba csapott át. Jobbra-balra dőlt, a homokban ugrált, kezeivel a combjait csapkodta és előregörnyedt. – Istenem, micsoda történet, micsoda történet ez. Nézz rám, ahogy nevetek. – Lábujjhegyen ugrált, a fejét rázta és kacagott. Mint valami eszelős. Aztán hirtelen megérttem a viccet és vele nevettem, annyira, hogy belefájdult a gyomrom, a földre estem, és a homokban kezdtem fel-alá gurulni. Annyira szörnyen mulatságos volt az egész, hogy mást nem is tudtam tenni.

– Peter, elképesztő vagy – kiáltottam –, de tudnak azok a német pilóták olvasni angolul?

– A francba – bökte ki. – A francba. Állj! – kiáltotta. – Álljatok le a munkával – mire az összes festő kezében megállt az ecset és lassan Peter felé fordultak. Lábujjhegyen ugrottak egyet, majd kórusban énekelni kezdtek. *„Nem vicc a halál, majd ha eltalál, karjaiba zár, nem röhögsz te már.”*

– Kuss – förmedt rájuk Peter. – Gáz van. Őrizzük meg a nyugalmunkat. Hol a cilinderem?

– Mi? – kérdeztem.

– Te beszélsz németül – folytatta. – Majd te fordítasz nekünk.

– Majd ő segít a fordításban – kiáltotta a festőknek. – Ő majd lefordítja.

Ekkor megláttam a fekete cilinderét a földön. Elfordítottam a tekintetemet, körülnéztem, aztán újból megpillantottam. Selyemcilinder volt, az oldalára borulva hevert a homokban.

– Bolond vagy – kiáltottam. – Bolondabb, mint gondoltam volna. Fogalmad sincs, mit csinálsz. Mindannyiunkat megölnek miattad. Teljesen elment az eszed, érted? Istenem, ilyen örültet!

– Te jó ég, mi ez a balhé? Nem szabad így kiabálni, még megárt. – Ezúttal női hangon szólalt meg. – Teljesen felhevült – jelentette ki a női hang, és éreztem, hogy valaki egy zsebkendővel törölgeti a homlokomat. – Nem szabadna így felizgatnia magát.

Ezzel elment, én pedig csak a sápadt kék eget láttam. Sehol egy felhő, de mindenütt német harci gépek: felettem, alattam, körülöttem. Sehol nem tudtam menekülni előlük, nem volt mit tenni. A németek felváltva támadtak. Szertelenül vezették a gépeiket, oldalt döntve, hurkokat csinálva, szinte táncolva a levegőben. De nem féltem, mert a szárnyakon ott voltak a mókás festett képek. Magabiztos voltam, és azt gondoltam: – Egyedül is legyőzők százat, mindet lelövöm. Elkapom őket, mikor nevetnek, igen, ezt teszem.

Ekkor közelebb repültek. Tele volt velük az égbolt. Annyian jöttek, hogy nem tudtam, melyiket tartsam csak szemmel, és melyiket

támadjam. Fekete függönyt vontak az ég kékje elé, ami csak néhány folton látszott ki. De annyi kékség még maradt, amennyivel egy repülősmellényt meg lehetett foltozni, és ez volt a lényeg. Amíg annyi van, amennyi egy repülősmellény foltjához elegendő, addig nincs baj.

Tovább csökkent köztünk a távolság. Egyre közelebb és közelebb repültek, szinte már az arcomba, annyira, hogy már csak a fekete keresztet láttam, amelyek a Messerschmittek és a kék ég festette háttérből szinte kiugrottak, és ahogy a fejemet hirtelen a másik irányba fordítottam, még ennél is több gépet és keresztet pillantottam meg. Aztán már csak a kereszték szarait, meg az ég kékjét láttam. A szárak mintha kezekben folytatódna, a kezek összekapaszkodtak, kört alkottak, és a Gladiátorom körül táncoltak, miközben a Messerschmittek motorjai vidám, mély hangon dalolni kezdtek. – Lánc, lánc, eszterlánc – játékot játszottak. Időnként kettő kivált a többi közül, középre penderült és támadásba lendült. Rájöttem, hogy ilyenkor éneklük azt, hogy „*lánc, lánc*”. Bedőltek, kanyarodtak, lábujjhegyen táncoltak, nekitámaszkodtak a levegőnek – először az egyik oldalra, aztán a másikra.

– Cérna volna, selyem volna, mégis kifordulna! – énekelték a motorok.

Én még mindig magabiztos voltam. Jobban táncoltam náluk, és a partnerem is ügyesebb volt. A legszebb lány a világon. Lenéztem, megláttam a nyaka görbületét, sápadt vállainak finom ívét, vékony, vágyakozva kinyújtott karjait.

Hirtelen golyók ütötte lyukakat pillantottam meg a gép jobb szárnyán. Dühös és rémült lettem; leginkább dühös. Ám aztán ismét magabiztossá váltam és így szóltam:

– A németnek, aki ezt tette, nincs humorérzéke. Minden társaságban van valaki, akinek nincs humorérzéke. De nincs félnivalóm, semmitől nem kell tartanom.

Aztán még több golyó ütötte lyukat pillantottam meg, és ekkor már megrémültem. Hátratóltam a pilótafülke tetejét, felálltam és ordítani

kezdttem:

– Bolondok, nézzétek már a képeket. Ezt itt, ami a farokrészen van, meg a festett történetet a géptesten. Kérlek, nézzétek, mit pingáltunk a gépre!

Ám azok csak jöttek. Kettesével perdültek a padló közepére, de menet közben rám lőttek. A Messerschmittek motorjai hangosan énekeltek. – Lánc, lánc, eszterlánc... – Ahogy daloltak, a fekete kereszték a zene dallamára táncoltak és ringtak. Lyukak tátongtak most már a gépem szárnyaiban, a motor burkolatán, és a pilótafülkén is.

Aztán egyszer csak a testemben is.

Nem éreztem fájdalmat, még akkor sem, amikor forogni kezdtem a géppel. A szárnyak csattogtak, egyre gyorsabban, az ég kékje és a tenger fekete foltja egymást üldözték, körbe-körbe, míg végül nem volt sem ég, sem tenger, csak a nap villogása, ahogy pörögtem. A fekete kereszték üldöztek lefelé, még mindig táncoltak, a kezeik összekulcsolva, én pedig még mindig hallottam a motorok énekét: – Cérna volna, selyem volna, mégis kifordulna.

A szárnyak tovább csattogtak, körülöttem eltűnt az ég, eltűnt a tenger, csupán a nap vakítása maradt.

Aztán csak a tenger. Magam alatt láttam a vizet, és ahogy megpillantottam a hullámok fehér taraját, így szóltam magamban:

– Fehér lovak ezek, ahogy a tenger mezején vágtatnak. – Tudtam, hogy az agyam jól működik: a fehér lovakból és a tengerből tudtam. Abban is biztos voltam, hogy nincs sok időm, mert a víz és a fehér paripák egyre közeledtek, a paripák megnőttek, a víz pedig egyre tengerszerűbb lett: már nem olyan volt, mint valami sík mező. Aztán már csak egyetlen fehér mén maradt, eszeveszetten száguldott, fogai közt a zabla, habzott a szája, patáiról fröccsent a permet, nyakát hátraszegte rohanás közben. Féktelenül száguldott a vízen, lovas nélkül, zabolázhatatlanul. Tudtam, hogy egymásba rohanunk.

Azután melegebb lett. Eltűntek a fekete kereszték, és az ég kékje is. Melegséget éreztem: nem volt sem hőség, sem hideg. Hatalmas,

vörös bársonyszékben ültem. Este volt. Hátulról szél fújt.

- Hol vagyok? – kérdeztem.
- Eltűnt. Eltűnt, és halottnak hitték.
- Szólnom kell anyámnak.
- Nem lehet. Azt a telefont nem tudja használni.
- Miért nem?
- Az a Jóistennel köt össze.
- Mit mondott rólam?
- Hogy eltűnt, halottnak hitték.

– Nem igaz. Hazugság. Aljas hazugság, hiszen itt vagyok, nem tűntem el. Csak megpróbál megijeszteni, de nem fog sikerülni. Nem fog, ezt én mondom, mert tudom, hogy egy szó sem igaz abból, amit mondott. Visszamegyek a századomhoz. Nem tud megakadályozni, fogom magam és lelépek. Már megyek is, látja, indulok.

Felálltam a vörös székből és szaladni kezdtem.

– Mutassa azokat a röntgenképeket megint, nővér.

– Itt vannak, doktor úr. – Ismét azt a női hangot hallottam, amit Peter adott ki, de ezúttal közelebről. – Sokat forgolódt az éjjel, ugye? Majd én megigazítom a párnáját, mindjárt leesik a földre. – A hang közelről jött. Lágyan, kedvesen csengett.

- Eltűntem?
- Nem, dehogyis. Minden rendben van.
- Azt mondták, eltűntem.
- Ne butáskodjon, minden rendben van.

Itt mindenki megbolondult. Őrültekháza ez, de az idő szép. Nem akartam futni, de nem tudtam megállni. Futottam át a fűvön, a lábaim maguktól vittek, elvesztettem fölöttük az uralmammat. Mintha nem hozzám tartoztak volna, bár amikor lenéztem, láttam, hogy az enyéim, a cipők a lábakon is az enyéim, és a lábak az én testemben végződtek. De nem engedelmeskedtek az akaratomnak, csak futottak, át a mezőn, nekem pedig velük kellett mennem. Szaladtam megállás nélkül, és bár néhol a mező göröngyös volt, nem botlottam el. Fák és sövények mellett futottam. Egyszer egy mezőn birkákat

pillantottam meg, s mikor elhaladtam mellettük, abbahagyták a legelést és szétrebbentek. Aztán anyámat láttam palaszürke ruhában, hajlott derékkal gombát szedett, és mikor elfutottam mellette, felnézett és azt kérdezte: – Majdnem tele van a kosaram, mehetünk nemsokára haza? – A lábaim azonban nem álltak meg. Tovább kellett szaladnom.

Hamarosan megláttam magam előtt a sziklát, mögötte pedig a sötétséget. Óriási szikla volt, utána pedig semmi más, csak sötétség, bár a mezőn, ahol futottam, ragyogott a nap. A napsugarak a szikla szélénél elenyésztek: onnan kezdve csak sötétség volt.

– Biztosan itt kezdődik az éjszaka – gondoltam, és még egyszer megkíséreltem a megállást. Nem sikerült. A lábaim egyre sebesebben, egyre hosszabb léptekkel vittek a szikla felé. A kezemmel odanyúltam, hogy megállítsam őket. A nadrágomat próbáltam megragadni, de nem ment. Ekkor az eleséssel próbálkoztam. A lábaim azonban ravaszabbak voltak: ahányszor a földre vettem magam, a lábujjaimra estem és továbbfutottam.

Már jóval közelebb került a szikla és a sötétség. Láttam, hogy ha nem állok meg nagyon gyorsan, lezuhanok a széléről. Még egyszer utoljára megpróbáltam magam a földre vetni – de ismét a lábujjaimra estem, a lábaim pedig ezúttal is továbbszaladtak.

Vágtatva értem a meredélyhez. Belerohantam, és zuhanni kezdtem. Először nem volt teljesen sötét. Csenevész fákat láttam, amelyek a szikla oldalából törekedtek felfelé. Esés közben megpróbáltam megragadni őket. Többször is sikerült egy-egy ágat elkapnom, de mind azonnal letört, mert nehéz voltam és gyorsan zuhantam. Végül sikerült egy vastag ágat megmarkolnom. A fa meghajolt, hallottam, amint megreccsennek a gyökerei. Aztán a fa levált a szikláról, én pedig tovább zuhantam. Sötétebb lett: a nap és a mezők már messze voltak, fent a távolban, a szikla tetejénél. Esés közben nyitva tartottam a szememet.

Láttam, ahogy a szürkéségből feketeség lesz, aztán ez a feketeség is egyre áthatolhatatlanabbá vált. Már folyékony volt: a

kezeimmel meg tudtam érinteni, de nem láttam semmit. Még tovább hullottam. Már semmi nem volt körülöttem. Értelmetlen lett volna bármit tenni, bármivel törődni, vagy gondolkodni. Sötétség volt. És zuhanás. Értelmetlenség.

– Sokkal jobban van ma reggel. Sokkal jobban – szólalt meg ismét a női hang.

– Halló.

– Halló, már azt hittük, sosem tér eszméletére.

– Hol vagyok?

– Alexandriában, egy kórházban.

– Mióta vagyok itt?

– Négy napja.

– Mennyi az idő?

– Reggel hét óra.

– Miért nem látok?

Hallottam, ahogy a nő közelebb lép.

– Kötést tettünk a szeme elé egy időre.

– Mennyi időre?

– Csak egy darabig. Ne féljen. Minden rendben van. Tudja, hogy óriási szerencséje volt?

Az ujjaimmal az arcomat tapogattam, de nem éreztem semmit. Valami idegen dolog volt ott.

– Mi történt az arcommal?

Hallottam, ahogy a nő az ágyam mellé lép, és megérinti kezével a vállaimat.

– Ne beszéljen többet. Nem szabad. Rosszat tesz. Csak feküdjön nyugodtan, és ne aggódjon. Minden rendben van.

Hallottam a léptei neszt a padlón, ahogy elmegy az ágytól, majd ahogy kinyitja és becsukja az ajtót.

– Nővér – szóltam utána. – Nővér.

Már nem volt ott.

A fiú, aki beszélgetett az állatokkal...

Nem olyan régen úgy döntöttem, hogy eltöltök néhány napot a nyugat-indiai-szigeteken. Csak egy rövid kis kirándulás, semmi egyéb. A barátaimtól hallottam, hogy csodálatos hely. Az ember egész nap lustálkodhat, lelkendeztek, napozhat az ezüstös partokon, úszkálhat a meleg, zöld tengerben.

Jamaicát választottam, és Londonból közvetlen járattal Kingstonba repültem.

Két órát autókáztam, mire a kingstoni repülőtérről eljutottam az északi part mellett álló szállodába. A sziget tele volt hegyekkel, amelyeket sötét, sűrű erdő fedett. A nagydarab jamaicai, a taxi sofőre elmondta, hogy azokban az erdőkben ördögi emberek élnek, olyanok, akik még mindig foglalkoznak voodoo-val, sámánkodással, meg más egyéb mágikus hókuszpókuszokkal.

– Soha ne menjen fel azokba az erdőkbe – mondta a szemét forgatva. – Ott olyan dolgok szoktak történni, amiktől egyetlen szempillantás alatt megöszülne a magafajta ember.

– Miféle dolgok? – kérdeztem.

– Jobb, ha nem is kérdez ilyesmit – felelte. – Én a magam részéről inkább nem is beszélek róluk. – És ez volt minden, amit a témáról hajlandó volt elárulni.

A szállodám egy gyöngyszerű partszakasz peremén állt, a táj még annál is gyönyörűbb volt, mint amelyet előre elképzeltem. De abban a pillanatban, amikor beléptem a hatalmas, nyitott kapun, egyszeriben kényelmetlenül kezdtem érezni magam. Pedig nem volt rá semmi okom. Nem vettem észre semmi rendellenességet, ám az érzés belémfészkelte magát, és nem akart eltűnni. Volt valami különös és fenyegető abban a helyben. Szépsége és luxusa ellenére, mérgező gázként lebegett valami a levegőben, valami veszélyszerűség.

Nem voltam biztos benne, hogy csak a szálloda ilyen. Az egész sziget, a hegyek és az erdők, a fekete sziklák a part mentén, a

csodás, skarlátvörös virágokkal teleszórt fák – mindez, és még számos egyéb részlet együttese azt eredményezte, hogy nem éreztem valami jól magam a bőrömben. Volt valami félelmetesség, valami szörnyűség, ami ott kuporgott ennek a szigetnek a felszíne alatt.

A csontjaimban éreztem a jelenlétét.

A szállodai szobámhoz kis balkon tartozott, ahonnan közvetlenül a tengerpartra juthattam ki. Körös-körül magas kókuszpálmák álltak, időnként egy-egy óriási, futball-labda méretű kókusz pottyant le, tompa püffenéssel a homokra. Hamar rájöttem, ostobaság lenne ott, a pálmák alatt időzni, mert ha egy ilyen izé a fejemen landol a homok helyett, hát biztos, hogy szétzúzódik a koponyám.

A jamaicai lány, aki azért jött be hozzám, hogy kitakarítsa a szobámat, elmesélte, hogy egy gazdag amerikai férfi, bizonyos Mr. Wasserman, pontosan így vesztette életét, körülbelül két hónappal korábban.

– Most csak ugrat, igaz? – kérdeztem.

– Nem vicc! – kiáltotta. – Nem, uram, nem ám! A saját két szememmel láttam a dolgot!

– Nagy volt a felfordulás, mi? – faggattam.

– Elhallgatták a dolgot – felelte sötéten. – A szállodások hallgatnak, és hallgatnak az újságosok is, akik csinálják a sok hírt, mert az ilyen dolgok rosszat tennének a turista-biznisznek.

– De maga azt mondja, hogy látta az egészet?

– Igen, azt mondom – válaszolta. – Mr. Wasserman ott állt, éppen ott, az alatt a fa alatt, a parton. Elővette a fényképezőgépét és a naplemente felé fordult. Azon az estén vörös volt a nap, és nagyon szépen ment lefelé. Aztán hirtelen leesett egy nagy zöld dió, és puff! Pontosan Mr. Wasserman kopasz fejére pottyant. Puff! – ismételte, majd kissé gunyorosan hozzátette: – Az volt az utolsó naplemenés, amit Mr. Wasserman megnézett.

– Úgy érti, hogy azonnal meghalt?

– Azt nem tudom, hogy azonnal-e – felelte a lány. – Én csak arra emlékszem, hogy kiesett a fényképezőgép a kezéből, oda a homokra. Aztán leereszkedett mind a két karja, és csak lógott ott a teste mellett. Aztán dülöngélni kezdett. Előre meg hátra, jó párszor, de olyan lágyan, hogy én, aki itt álltam és csak néztem őt, azt mondtam magamban, hogy na, ez a szegény ember biztos megszédült, és hogy tán még el is fog ájulni. Azután nagyon, nagyon lassan letérdepelt és kinyúlt.

– Meghalt?

– Halott volt, mint a kétnapos hal.

– Szentséges ég!

– Hát igen – mondta. – Nem jó dolog ám ott ácsorogni a kókuszpalmák alatt, amikor fúj a szél.

– Köszönöm – hálálkodtam. – Ezt nem felejttem el.

A második nap estéjén kint ültem a kis balkonon, egy könyvvel az ölemben és egy jókora pohár rumpunccsal a kezemben. Nem olvastam, azt a kis zöld gyíkot figyeltem, ami tőlem úgy hat láb távolságban, egy másik kis zöld gyíkot próbált becserkészni. A cserkésző gyík hátulról közelítette meg a másikat, nagyon lassan mozgott, és nagyon óvatosan, és amikor közel ért, akkor hirtelen kilökte hosszú nyelvét és megérintette a másik állatka farkát. A másik állatka felugrott és megfordult; a két gyík szembefordult egymással, mozdulatlaná váltak, mintha odatapadtak volna a homokhoz. Feszülten bámulták egymást, aztán hirtelen belekezdtek valami fura, szökdécselős táncba. Felugrottak a levegőbe. Hátraszökkentek. Előreugrottak, aztán oldalra. Úgy köröztek egymás körül, akár két bokszoló, ugrándozva és szökdécselve, táncolva. Érdekes, mókás látvány volt, azt hiszem, ez náluk valami udvarlási szertartás lehetett. Nem mozdultam, vártam, hogy mi fog még lejátszódni ott, a szemem előtt.

De erre nem volt módom, mert a következő pillanatban valami nagy felfordulásra lettem figyelmes a parton. Odanéztem. Egy

embercsoportot láttam, a tömeg a víz szélén vett körül valamit. A közelükben egy keskeny, kenuszerű halászhajót húztak ki a homokra. Arra gondoltam, hogy valamelyik halász tért vissza, rengeteg hallal, és a tömeg a zsákmányát nézi.

Halászzsákmány? Ez valami olyasmi, ami mindig is érdekelt. Félretettem a könyvemet és felálltam. Egyre több ember futott ki a szálloda teraszáról, odasiettek a víz mellett állókhoz. A férfiak olyan rettenetes bermudanadrágot hordtak, ami leért a térdükig, az ingük telisdedteli volt rózsaszínű meg narancssárga, meg mindenféle rikító árnyalatú mintával. A nők ízlésesebb ruhát viseltek: a legtöbbször csinos pamutruha volt. Majdnem mindenki poharat tartott a kezében.

Kézbe vettem a saját poharamat és kiléptem a homokra. Tettem egy kis kitérőt (jól elkerültem azokat a kókuszpálmákat, amelyek alatt Mr. Wasserman állítólag meghalt), és a gyönyörű, ezüstös homokon odasiettem a tömeghez.

Nem halászzsákmány volt amit bámultak, egy: teknősbékát figyeltek. Az állat a hátára fordítva feküdt a homokon. Addig a pillanatig nem is sejtettem, hogy léteznek ekkora teknősök. Hogyan írjam le a méreteit? Ha kétlábon áll, akkor egy jó magas ember a nyakába ülhetett volna, de úgy, hogy lábujjai nem érnek le a homokra. Legalább öt láb hosszú és négy láb széles volt, magas, kupolaszerű páncélja egyszerűen pompás. A halász, aki kifogta, azért fordította a hátára, hogy ne szökhessen el. A páncél közepe tájára kötelet hurkoltak, az egyik büszke halász – karcsú, fekete pasas, aki egy kis ágyékkötőszerű ruhadarabot leszámítva mezítelen volt – valamivel arrébb düllesztette a mellét, miközben két kézzel tartotta a pánya végét.

– Hátrébb, hölgyeim és uraim, kérem! – kiáltott. – Húzódjanak hátrébb! Veszélyesek ám a karmai! Ezekkel aztán le tudná tépni egy ember karját!

A szálloda vendégeiből összeverődött csoport tagjait fellelkesítette a látvány, élvezték a dolgot. Előkerült vagy tíz-tizenkét

fényképezőgép. A nők közül sokan lelkesedve-szörnyülködve visongtak, miközben a hozzájuk tartozó férfiak karjába csimpaszkodtak. A férfiak, hogy bebizonyítsák bátorságukat és férfiasságukat, jó hangosan ostoba megjegyzéseket tettek.

– Hát ebből aztán tudnál csináltatni egy remek szemüvegkeretet, mi, AI?

– Le merem fogadni, hogy legalább egy tonnát nyom!

– Ez tényleg képes lebegni a víz színén?

– Hát persze! És remek úszó. Könnyedén el tudna vontatni egy kisebbfajta hajót.

– Ez ugye aligátor-teknős?

– Nem, nem az. Az aligátor-teknősök nem nőnek meg ekkorára. De mondok én neked valamit! Ez is éppúgy leharapná a kezedet, ha közel mennél hozzá!

– Tényleg? – kérdezte az egyik nő a halásztól. – Tényleg le tudná harapni egy ember kezét?

– Az biztos! – felelte a vakítón fehér fogakkal vigyorgó halász. – De csak most. Amikor az óceánban van, senkit se bántana, de ha most nyúlkálna hozzá valaki, most, hogy kifogtuk meg kivontattuk meg így a hátára fordítottuk... most jobb, ha távol maradnak tőle és vigyáznak! Ez most bármit képes megharapni, ami a közelébe kerül!

– Azt hiszem – mondta a nő –, hasonló helyzetben én is harapóssá válnék.

Az egyik idióta férfi talált valami uszadékfát a homokon, odament vele a teknőshöz. Elég nagy lécdarab volt, úgy öt láb hosszú és legalább egy hüvelyk vastag. Bökdösni kezdte a végével a teknős fejét.

– Én ezt nem csinálnám – jegyezte meg a halász. – Ezzel csak még jobban felidegesíti.

Amikor a lécdarab vége megérintette a teknős nyakát, a hatalmas fej oldalra fordult, a száj kinyílt és reccs! A fadarab vége a szájba került, az állat úgy harapta el, mintha sajtból lenne.

– Húha! – kiáltoztak a bámézkodók. – Láttátok? Még jó, hogy nem az én karom volt ott!

– Hagyják békén – szólt rájuk a halász. – Nem érdemes felpiszkálni.

Egy széles csípőjű, rövid lábú, puhány külsejű férfi lépett a halászhoz.

– Idehallgass, pajtás! Nekem kell ez a páncél. Megveszem tőled. – Odafordult kövér feleségéhez. – Tudod, mit csinálok, Mildred? Hazaviszem ezt a páncélt, és kifényeztetem valami szakemberrel. Aztán odateszem a nappalink közepére! Jól fog kinézni, igaz?

– Fantasztikus lesz! – örvendezett a kövér asszony. – Rajta, vedd csak meg, drágám!

– Ne aggódj – felelte a férfi. – Már az enyém. – A halászra nézett. – Mennyit kérsz a páncélért?

– Már eladtam – közölte a halász. – Eladtam páncélostul, mindenestül.

– Nem addig ám, pajtás! – vitatkozott a puhány pasas. – Én többet kínálok. Na rajta! Mit ajánlottak érte?

– Nem tehetem – ismételte meg a halász. – Már eladtam.

– Kinek? – kérdezte a puhány.

– Az igazgatónak.

– Miféle igazgatónak?

– A szálloda igazgatójának.

– Hallották ezt? – kiáltott fel egy másik férfi. – A mi szállodánk igazgatójának adta el! Tudják, ez mit jelent? Teknőclevest! Ezt jelenti!

– Igen! Meg teknőcsültet! Ettél már teknőcsültet, Bill?

– Még soha, Jack. De már alig várom, hogy megkóstoljam.

– A teknőcsült jobb, mint a marhasült, már ha jól készítik el. Sokkal omlósabb a húsa, és valami isteni az íze!

– Ide hallgass! – magyarázta a puhány pasas a halásznak. – Nekem nem kell a hús. Az igazgató megkaphatja az egészet.

Mindent nekiadhatsz, a fogakat meg a karmokat is. Nekem csak a páncélja kell.

– Ahogy én ismerlek, drágám – mondta a felesége ragyogó arccal –, a végén úgymint megszerzed azt a páncélt!

Én csak álltam ott, és hallgattam ezeknek az emberi lényeknek a szavait. A pusztításról beszéltek, egy olyan lénynek a megevéséről és ízéről, amely még így, a hátára fordítva is fenségesnek és kivételesnek látszott. Egy dolog egészen biztos volt. Ez a teknős bármelyiküknél idősebb. Talán már százötven éve cirkált a Nyugat-indiai-szigetek körüli zöld vizekben. Ott volt már akkor is, amikor George Washington az Egyesült Államok elnöke lett, amikor Napóleont elpáholták Waterloonál. Lehet, hogy akkoriban még csak egészen kis teknőske volt, de már élt.

Most viszont itt feküdt a hátára fordítva, a homokos tengerparton, és arra várt, hogy feláldozzák, egy jó levest főzzenek belőle, megsüssék a húsát. Látszott rajta, megrettent a zaj, az ordítózás. Vén, ráncos nyaka kimeredt a páncéljából, hatalmas feje jobbra-balra mozdult, mintha olyasvalakit keresne, aki elmagyarázná neki, hogy miért bánnak vele ennyire kegyetlenül.

– Hogy fogod felvinni a szállodához? – kérdezte a puhány pasas.

– Felhúrom ezzel a kötéllel – felelte a halász. – Nemsokára ideér a személyzet. Kell majd hozzá vagy tíz ember, kevesebb nem bír vele.

– Hé, ide hallgassanak! – kiáltott egy izmos, fiatal férfi. – Mi lenne, ha mi húznánk fel? – Lila és borsózöld mintákkal csúfított bermudanadrágot viselt, ing nem volt rajta. A mellkasa szokatlanul szőrös volt, valószínűleg a magamutogatás volt a célja, azért nem hordott felsőruhát. – Mi lenne, ha megdolgoznánk a vacsoránkért? – kiáltotta az izmait feszítgetve. – Gyerünk, emberek! Ki van benne egy kis testmozgásban?

– Remek ötlet! – kiabáltak a többiek. – Pompás!

A férfiak átadták poharaikat a nőknek, és futottak, hogy megmarkolják a kötelet. Úgy sorakoztak fel mellette, mintha

kötélhúzó versenyhez készülődnének. A szőrös mellű férfi természetesen a kapitány szerepét vállalta magára.

– Gyerünk emberek, rajta! – ordította, – Ha szólok, hogy „húzd meg”, akkor mindenki húzzon, rendben?

A halásznak nem nagyon tetszett a dolog.

– Jobb volna, ha inkább ránk hagynák ezt a munkát – mondta.

– Ostobaság! – kiáltott rá a szőrös mellű. – Gyerünk, fiúk, húúú-úzd meg!

Meghúzták. A gigászi teknős megbillent a hátán, majdnem átfordult a hasára.

– Nehogy átfordítsák! – üvöltötte a halász. – Ha így csinálják, akkor át fogják fordítani! Ha megint a lábán áll, akkor megszökik!

– Nyugi, pajti! – szólt rá a szőrös mellű atyáskodó hangon. – Hogy szökhetne meg? Kötél van rajta, nem igaz?

– Ez a vén teknős elvontatja magukat, ha módot adnak neki rá! – kiáltozott a halász. – Behúzza magukat az óceánba... mindőjüket!

– Húzd meg! – ordított a szőrös mellű, ügyet se vetve a halászra. – Húzzátok meg, fiúk! Húú-úzd meg!

Az óriásteknős lassan csúszni kezdett a szálloda felé, a konyha irányába – a hely felé, ahol a nagy késeket tartották. A nők és az idősebb, kövérebb, kevésbé sportos férfiak bátorító szavakat kiáltozva haladtak a vontatók mellett.

– Húzd meg! – ordított a szőrös mellű vontatókapitány. – Feszüljetez neki, dőljetez bele, fiúk! Ennél erősebbek vagytok!

Hirtelen metsző sikoltozást hallottam. És nem csupán én: mindenki. A hang olyan magas, olyan éles, és olyan riadt volt, hogy könnyedén keresztülhatolt a tömeg zaján.

– N-e-e-e-e! Ne! Ne! Ne! Ne!

Az emberek mozdulatlaná dermedtek. A vontatók abbahagyták az erőlködést, a báméskodók elhallgattak, és mindenki ugyanabba az irányba, a sikolyok forrása felé nézett.

Három embert láttam, félig sietve, félig futva közeledtek a parton, a szálloda irányából. Egy férfi, egy nő és egy kisfiú. Félig futottak,

mert a fiú húzta maga után a férfit. A férfi erősen szorította a fiú csuklóját, megpróbálta lelassítani, ám a gyerek nem adta fel. Húzta a felnőttet, és közben ugrándozott, tekergőzött, kínlódott és vergődött, mintha ki akarná szabadítani magát az apja kezéből.

A fiú sikoltzott.

– Ne! – visította. – Ne csinálják ezt velem! Eresszék el! Kérem, eresszék el!

A nő, az anya, megpróbálta elkapni a fiú másik karját, hogy segítsen visszatartani, ám a gyerek úgy ugrált, hogy nem sikerült neki a dolog.

– Eresszék el! – visított a fiú. – Rettenetes, amit tesztek! Kérem, eresszék el!

– Elég ebből, David! – szólt rá az anyja, aki még mindig nem adta fel, hogy elkapja a kis kezét. – Ne légy ilyen gyerekes! Bolondot csinálsz magadból!

– Apu! – sikoltott a fiú. – Apu! Mondd meg nekik, hogy eresszék el!

– Nem tehetem, David – mondta az apa. – Ebbe nem szólhatunk bele.

A kötélhúzó mozdatlanul álltak, de nem eresztették el a kötelet, aminek a végén ott volt a gigászi teknős. Mindenki némán, meglepetten bámult a gyerekekre. Valamennyien elbizonytalanodtak egy kicsit. Pontosan úgy viselkedtek, olyan tétovák és szégyenkezők voltak, mint azok az emberek, akiket rajtakaptak, hogy valami olyasmit csinálnak, amire nem igazán lehetnek büszkék.

– Ejnye, David! – mondta az apa, és megpróbálta visszatartani a kisfiút. – Menjünk vissza a szállodába, hagyjuk békén ezeket az embereket.

– Nem megyek vissza! – visított a kisfiú. – Nem akarok visszamenni! Nem akarom békén hagyni őket!

– Jaj, David! – mondta az anya.

– Fejezd be, kölyök – mondta a szőrös mellű férfi a gyerekeknek.

– Maguk... kegyetlenek és szörnyűek! – kiáltotta a fiú. – Valamennyien azok! – Vádlón, magas és metsző hangon vetette rá ezeket a szavakat a parton ácsorgó, körülbelül negyven felnőttre, és ezúttal senki, még a szőrös mellű férfi sem válaszolt neki. – Miért nem eresztik vissza a tengerbe? Semmit sem ártott maguknak! Eresszék el!

Az apát zavarba hozta a gyerek viselkedése, de nem szégyenkezett miatta.

– Bolondul az állatokért – magyarázta a tömegnek. – Odahaza rengeteg állata van... Majdnem mindenféle, ami csak létezik. Beszélgetni szokott velük.

– Imádja őket – tette hozzá az anya.

Az emberek közül néhányan csoszogni, toporogni kezdtek a homokon. A tömegben itt-ott megváltozott a közhangulat, a bámészkok kellemetlenül érezték magukat; talán olyanok is akadtak, akik szégyenkeztek. A fiú – nem lehetett több nyolc, talán kilenc évesnél – feladta az apja elleni meddő küzdelmet. Az apa még ekkor sem eresztette el a csuklóját, de már nem kellett erőlködnie, hogy visszatartsa.

– Mi lesz már? – kiáltott a gyerek. – Eresszék el! Vegyék le róla a kötelet, és eresszék el! – Aprócska volt, de egyenesen, bátran állt a tömeggel szemben, a szeme csillagként izzott, a szél belekapott a hajába. Pompás látványt nyújtott.

– Semmit sem tehetünk, David – szólt az apja szelíden. – Menjünk vissza.

– Nem! – visított fel a gyerek, és ugyanabban a pillanatban váratlanul megrántotta a kezét, és kicsavarta csuklóját az apja szorításából. Olyan volt, akár a menekülő nyúl. Futásnak eredt, átvágtatott a homokon és egyenesen a hátára fordított, óriási teknős felé tartott.

– David! – kiáltott fel az apja, és utána eredt. – Állj meg! Gyere vissza!

A kisleány előredőlt és úgy furakodott keresztül a tömegben, ahogy a támadásban lévő rögbicsatárok szoktak áthatolni a védelem falán. A szálloda lakói közül senki sem mozdult rá, egyedül a halász próbálta elcsípni.

– Ne menj közel a teknőshöz, fiú! – üvöltötte a halász, miközben a villámgyors gyerek felé vetődött. A kisleány azonban ügyesen kitért előle, és meg sem torpanva továbbhaladt. – Szétharap! – ordított a halász. – Állj meg, fiú! Állj meg!

Ám ekkor már késő lett volna bármit tenni, a gyereket képtelenség volt megállítani. A kisleány egyenesen a teknős fejéhez rohant. Az állat meglátta őt, a hatalmas fej gyorsan feléje fordult.

A fiú anyjának hangja elkínzott, rémült sikolyként hasított bele az estébe.

– David! Ó, David!

Egy pillanattal később a fiú térdre vetette magát a homokon, mindkét karjával átfogta a ráncos, vén nyakat, és a mellére ölelte az állatot. Az arcát a teknős fejéhez szorította. Az ajkai megmozdultak, kedves, halk szavakat suttogott, amiket senki sem hallhatott. A teknős mozdulatlanul merevedett, még a hatalmas, karmos lábak is megálltak a levegőben.

Óriási, hosszú, megkönnyebbült sóhaj szakadt fel a tömegből. Az emberek egy-két lépéssel hátrébb húzódtak, önkéntelenül kíséreltet tettek arra, hogy valamivel távolabb kerüljenek attól, amit egyszerűen képtelenek voltak felfogni, amire nem találtak magyarázatot. A gyerek apja és anyja azonban velük ellentétben előrébb futott, csak a fiúktól tíz láb távolságban torpantak meg.

– Apa! – kiáltott fel a kisleány, még mindig a vén, barna fejet dédelgetve. – Kérlek, apa, csinálj valamit! Kérlek, küldd el innen ezeket az embereket!

– Segíthetek valamiben? – kérdezte egy fehér öltönyt viselő férfi, aki ekkor jött ki a szállodából. Mindenki ismerte őt: Mr. Edwards volt, az igazgató. Magas, horgas orrú, hosszúkás és rózsaszínű arcú brit férfi. – Ó! Hihetetlen! – mondta, amikor meglátta a teknőst és az

előtte térdelő kisfiút. – Ejnye, szerencséje van a gyerekeknek, hogy ez a bestia nem harapta le a fejét! – A gyerekre nézett. – Jobban tennéd, fiam, ha eljönnél onnan. Nagyon veszélyes ám az az állat!

– Azt akarom, hogy eresszék szabadon! – kiáltotta a fiú. Még mindig átölelve tartotta a teknős fejét. – Mondja meg nekik, hogy eresszék el!

– Felfogta, uram, hogy a fia bármelyik pillanatban szörnyethalhat? – kérdezte az igazgató a kisfiú apjától.

– Hagyja békén! – szólt rá az apa.

– Badarság! – mondta az igazgató. – Rajta, menjen oda, és csípje fülön. Siessen. És vigyázzon!

– Nem – felelte az apa.

– Hogy érti azt, hogy „nem”? – kérdezte az igazgató. – Ezek a lények halálosan veszélyesek! Mondja, érti egyáltalán, amit mondok?

– Igen – bólintott az apa.

– Akkor az ég szerelmére, hozza el onnan a gyereket! – kiáltott fel az igazgató. – Ha nem teszi meg, csúnya, nagyon csúnya baleset fog történni!

– Kié ez a teknős? – kérdezte az apa. – Kié?

– A mienk – mondta az igazgató. – A szálloda vásárolta meg.

– Akkor tegyen meg nekem egy szívességet – kérte az apa. – Engedje meg, hogy megvegyem öntől.

Az igazgató az apára nézett, de hallgatott.

– Maga nem ismeri a fiamat – folytatta az apa egészen halkán. – Meg fog örülni, ha ezt az állatot felvontatják a szállodába és megölik. Hisztériás rohamot fog kapni!

– Húzza el onnan! – kiáltott az igazgató. – Gyorsan!

– Imádja az állatokat – magyarázta erre az apa. – Egyszerűen imádja őket. Beszélgetni szokott velük.

A tömeg hallgatott, az emberek megpróbálták felfogni azt, amit hallottak. Senki sem mozdult, senki sem ment arrébb, úgy álltak ott, mint a megdelejezettek.

– Ha eleresztjük – mondta az igazgató –, megint kifogja majd valaki.

– Lehetséges – válaszolta az apa –, de az ilyen állatok remekül úsznak.

– Tisztában vagyok azzal, hogy jó úszók! – mondta az igazgató. – Ennek ellenére ismét ki fogják majd. Értékes zsákmány, ezt beláthatja. Már a páncél is egy egész vagyont ér.

– Nem érdekel, mennyibe kerül – jelentette ki az apa. – A pénz miatt ne aggódjon. Meg akarom venni.

A kisfiú még mindig a homokon, a teknős mellett térdelt, még mindig a fejét ölelgette, simogatta.

Az igazgató a zsebébe nyúlt, elővett egy zsebkendőt és törölgetni kezdte az ujjait. Látszott rajta, nem igazán szeretné szabadon ereszteni a teknőst; talán a tervei szerint az állatnak fontos szerep jutott a vacsora menüjében.

Másrészt viszont nem akarta, hogy egy újabb rettenetes baleset történjen az ő privát partszakaszán, ebben a szezonban. Mr. Wasserman és a kókusz, gondolta magában. Köszönjük, ez is elég volt erre az évre, nem kérünk semmi hasonlóból!

A csendet az apa törte meg.

– Úgy értékelném a dolgot, hogy személyes szívességet tett nekem, Mr. Edwards, csak engedje meg, hogy megvásároljam ezt az állatot. Ígérem, nem fogja megbánni. Erről gondoskodni fogok.

Az igazgató szemöldöke leheletnyivel feljebb csúszott a homlokán. Pontosan értette, miről van szó. Ez a férfi meg akarja vesztegetni. Vagyis... komoly üzletet ajánl neki. Ez így már egészen más! Néhány másodpercig még elgondolkozva törölgette kezeit a zsebkendőjével, azután megvonta a vállát.

– Nos, azt hiszem, ha a kisfiú ettől kellemesebben fogja érezni magát...

– Köszönöm! – hálálkodott az apa.

– Ó, köszönöm! – kiáltott az anya. – Nagyon, nagyon szépen köszönöm!

– Willy! – Az igazgató a halászra nézett.

A halász előrébb lépett. Zavartnak tűnt.

– Soha életemben nem láttam még ilyesmit! – mondta. – Ez a vén teknős... ez volt a legvadabb, amit valaha elfogtam. Úgy küzdött, akár az ördög. Hatan kellettünk hozzá, hogy partra húzzuk. Ez a gyerek... ez nem normális!

– Igen, tisztában vagyok vele – bólintott az igazgató. – Most azonban azt akarom, hogy ereszd szabadon az állatot.

– Eresszem el? – A halász megdöbbsent. – Ezt az egyet aztán igazán nem ereszheti el, Mr. Edwards! Ez nagyobb, mint az eddigiek voltak! Ez a legnagyobb teknős, amit valaha ezen a szigeten kifogtak! A leghatalmasabb! És különben is, mi lesz a pénzünkkel?

– Megkapod ami neked jár.

– Öt társam van, őket is meg kell fizetni – mondta a halász, és a tengerpartra mutatott.

Körülbelül száz lépésnyi távolságban, a víz mellett, öt feketebőrű, majdnem teljesen meztelen férfi álldogált, a másik halászcsónak mellett.

– Mind a hatan benne voltunk, egyforma rész jár valamennyiünknek – folytatta a halász. – Nem ereszhetem el a teknőst, amíg nem kapjuk meg a pénzünket.

– Garantálom, hogy megkapjátok! – ígérte az igazgató. – Beéred ennyivel?

– Megerősítem, hogy valamennyien megkapják a pénzüket – lépett előrébb a kisfiú apja. – És az összeget megtoldom valamennyivel, ha most azonnal szabadon eresztik az állatot. Amikor pedig azt mondtam, hogy „azonnal”, arra gondoltam, hogy ebben a szent pillanatban!

A halász az apára nézett, aztán az igazgatóra pillantott.

– Rendben van – mondta. – Ha maguknak így jó...

– Van még valami – szólalt meg az apa. – Mielőtt megkapják a pénzüket meg kell ígérniük, hogy nem indulnak azonnal utána, és

nem próbálják újra kifogni. Legalábbis ma este nem. Megértette?

– Persze – bólintott a halász. – Áll az alku! – Megfordult, a vízhez futott, odakiáltott valamit a másik öt halásznak. Mondott nekik valamit, amiből mi semmit sem hallottunk, majd mind a hatan visszatértek a szálloda vendégeihez. A másik öt halász hosszú farudakat hozott.

A fiú még mindig ott térdelt a teknős feje mellett.

– David – szólt rá az apja kedvesen. – Minden rendben van, David. Szabadon fogják ereszteni.

A fiú körülnézett, de nem vette le a kezét a teknős nyakáról, és nem állt fel.

– Mikor? – kérdezte.

– Most – mondta az apa. – Azonnal. Jobb lenne, ha eljőnnél onnan.

– Megígéred? – kérdezte a fiú.

– Igen, David, megígérem.

A fiú visszahúzta a karjait. Felállt. Néhány lépéssel hátrébb húzódott.

– Vissza, emberek! – kiáltott fel a Willy nevű halász. – Kérem, emberek, menjenek arrébb!

A tömeg néhány lépésnyivel közelebb húzódott a szállodához. A vontatást végző férfiak eleresztették a kötelet, ők is a többiekkel tartottak.

Willy négykézlábra ereszkedett és nagyon óvatosan odamászott a teknős oldalához. Amikor odaért nekilátott, hogy kibogozza a kötélre hurkolt csomót. Közben végig figyelt arra, nehogy a hatalmas, karmos lábak közelébe kerüljön.

Amikor kioldotta a csomót, Willy visszamászott. Az öt halász ezután előrelépett a farudakkal, amelyek legalább hét láb hosszúak és meghökkentően vastagok voltak. A végüket a teknős páncélja alá dugták, aztán billegtetni kezdték az állatot. A kupolás páncél alakja tökéletes volt ahhoz, hogy himbálózzon a homokon.

– Fel és le! – kiáltották a halászok, miközben arrébb billegtettek a teknőst. – Fel és le! Fel és le! Fel és le!

A vén teknős izgatottá vált, de vajon ki nem lett volna az a helyében? Hatalmas lábaival kétségbeesetten kapálózott, a fejét hol visszahúzta a páncéljába, hol kidugta onnan.

– Fordítsátok meg! – kiáltották a halászok. – Fel és át! Fordítsd meg! Még egyszer, aztán menjen!

A teknős egyik oldala felemelkedett, aztán tompa puffanással a homokra érkezett a lába.

De nem menekült el azonnal. A hatalmas barna fej előbukkant a páncélból, és óvatosan körbekémlelt.

– Menj, teknős, menj! – kiáltott a kisfiú. – Menj vissza a tengerbe!

A teknős két fekete szeme a gyerekre meredt. A tekintete élénk volt és szinte értelmes, fel lehetett fedezni benne mindazt a bölcsességet, amit hosszú élete során összegyűjtött. A fiú visszaneézett rá, és amikor ismét megszólalt a hangja, kedves, halk, és barátságos volt.

– Ég veled, öregfiú! – mondta. – Menj messze, el innen!

A fekete szempár még néhány másodpercig a fiún pihent. Senki sem mozdult.

Aztán – valami meglepő fenségességgel – a hatalmas állat megfordult, és elindult az óceán pereme irányába. Nem sietett. Nyugodtan lépkedett a homokos parton, az óriási páncél szelíden ringatózott.

A tömeg némán figyelte.

A teknős belépett a vízbe.

Aztán továbbhaladt.

Nem sokkal később már úszott. Elemében volt. Kecsesen és nagyon gyorsan úszott, a fejét magasra emelte. A tenger nyugodt volt, az állat mozgása aprócska hullámokat keltett, amelyek a páncélt kétoldalról megkerülve olyan tajtékcsíkká váltak mögötte, amelyet a csónakok nyomán lehet látni. Néhány perccel később,

amikor elvesztettük szem elől, már a látóhatár és a part közötti távolság felénél haladt.

A vendégek lassan elindultak vissza a szállodába. Furcsa módon egyikük sem nevetgélt, egyikük sem próbált viccelődni. Valami történt. A parton valami egészen különös dolog részesei voltak.

Visszamentem a balkonomra, leültem és rágyújtottam. Kényelmetlenül éreztem magam; valami azt súgta, hogy ezzel még nincs vége az ügynek.

Másnap reggel nyolckor a jamaicai lány, aki korábban elmesélte nekem Mr. Wasserman esetét a kókuszdióval, behozott egy pohár narancslevet.

– Jaj, nagy a felfordulás a szállodában ma reggel! – sóhajtott ahogy letette a poharat az asztalra és széthúzta a függönyöket. – Mindenki úgy szaladgál, mintha megbolondult volna.

– Miért? Mi történt?

– Az a kisfiú a tizenkettesből... eltűnt! Az éjszaka. Egyszerűen nyoma veszett.

– A teknősbékás kisfiú?

– Az, az – bólintott a lány. – A szülei hisztériáznak, az igazgató meg tombol.

– Mikor tűnt el?

– Az apja úgy két órával ezelőtt vette észre, hogy üres az ágya. Azt nem lehet tudni, mikor tűnt el, bármikor megtörténhetett az éjszaka folyamán.

– Igen. Bármikor.

– A szállodában mindenki őt keresi. Éppen most érkeztek meg a rendőrök.

– Lehet, hogy csak korábban kelt a szokásosnál, és kiment, hogy járkáljon egy kicsit a szikláknál – ellenkeztem.

A lány hatalmas, fekete, kissé eszelős pillantású szeme az arcomra meredt, aztán félrerebbent.

– Nem hiszem – mondta, és kiment a szobámból.

Felkaptam valami ruhát és kisiettem a partra, ahol két helybeli rendőr és Mr. Edwards állt. Mr. Edwards éppen hevesen magyarázott valamit. A rendőrök türelmesen hallgatták. A távolban, a parton jobbra és balra is kis embercsoportokat láttam, szállodai alkalmazottakat és szállóvendégeket, akik csatárláncot alkotva, a sziklák felé tartottak. A reggel egyébként csodálatos volt. A füstkéek égen sárgás pöttyök csillámlottak. A nap már felkelt és gyémántossá változtatta a tenger sima felszínét. Mr. Edwards egyre hangosabban beszélt a két helybeli rendőrnek, egyre hevesebben gesztikulált.

Segíteni akartam. De mit csináljak? Merre induljak el? Nem sok értelme lett volna követni a többieket, ezért inkább Mr. Edwards irányába mentem.

Ekkor vettem észre a haláshajót. A hosszúkás, kenuszerű alkalmatosság egyetlen árbócán barna vitorla lógott ernyedten. A part irányába tartott. A fedélzetén két helybeli halász ült, egy-egy ember a hajó két végében. Keményen eveztek.

Vajon miért igyekeznek ennyire? Mire ez a nagy sietség, hogy kijussanak a partra? Talán be akarnak számolni valamiről? Igen, lehetséges. Nem vettem le a szemem a hajóról. Hallottam, ahogy a tőlem balra álló Mr. Edwards ezt mondja a két rendőrnek:

– Nevetséges! Nem hagyhatom, hogy az emberek csak így eltünedezzenek a szállodámból! Jól tennék, ha keresni kezdenék, és megtalálnák, méghozzá nagyon hamar! Megértették? Lehet, hogy a gyerek elkószált valamerre és eltévedt. Vagy elrabolták! Bármilyen történt, a rendőrség feladata az, hogy...

A haláshajó végigkúszott a víz színén, és megérkezett a homokos part szélére. A két férfi elhajtotta az evezőjét, kiugrottak, és futásnak eredtek a parton. Az elől haladót sikerült felismernem. Willy volt. Amikor meglátta az igazgatót és a két rendőrt, egyenesen hozzájuk rohant.

– Hé, Mr. Edwards! – kiáltotta. – Örület, hogy mit láttunk!

Az igazgató szobormerevvé változott, aztán hátraszegte a fejét. A két rendőr megőrizte szenvtelenségét. Ők már hozzászórtak az

izgatott emberekhez, minden áldott nap ilyenekkel találkoztak.

Willy megállt a kis csoport előtt, izgatottan zihált, alig kapott levegőt. A másik halász mögötte futott, aztán ő is megérkezett. Az ágyékkötőjüktől eltekintve mindketten meztelenek voltak, ébenszínű bőrükön verítékgyöngyök csillogtak.

– Sokat evezünk... Messziről jöttünk – mondta Willy kimerülten, lélegzet után kapkodva. – Vissza akartunk jönni, hogy a lehető leghamarabb elmondhassuk!

– Micsodát? – kérdezte az igazgató. – Mit láttatok?

– Jaj, ember, örület! Tiszta örület!

– Gyerünk, Willy! Beszélj már, az isten szerelmére kérlek!

– Úgysem fogja elhinni – folytatta Willy. – Ezt senki sem fogja elhinni. Igaz, Tom?

– Ja. Igaz – mondta a másik halász, és hevesen bólogatni kezdett.

– Ha Willy nem lett volna ott, hogy megmondja, tényleg igaz a dolog, akkor én magam sem hittem volna a saját szememnek!

– Mit nem hittél volna el? – kérdezte Mr. Edwards. – Beszéljete már!

– Korán elindultunk – mesélte Willy. – Úgy négy körül... és már jó pár mérföldnyire kijutottunk, mire megvirradt, hogy lássunk is valamit. Aztán hirtelen, ahogy feljött a nap, megláttuk... Közvetlenül a hajónk előtt. Nem volt messzebb, mint ötven lépésnyi távolság... Láttunk valamit, amit alig bírtunk elhinni!

– Mit? – csattant fel Mr. Edwards. – Mondjátok már el!

– Láttuk azt a vén szörnyeteget, ott úszkált, odakint. Azt, ami tegnap este itt volt a parton. És láttuk, hogy az a fiú ott ül a hátán. Úgy ült ott, mintha az a dög ló lenne, vagy micsoda. És mentek előre a tengeren!

– El kell hinnie! – kiáltotta a másik halász. – Én is láttam, szóval magának is el kell hinnie!

Mr. Edwards a két rendőrrre nézett, azok meg a halászokra pillantottak.

– Ugye eszetekbe se jutott, hogy átverjetelek minket? – kérdezte az egyik rendőr.

– Esküszöm, hogy láttam! – kiáltott fel Willy. – Isten úgy segítjen, hogy igaz! Ott volt az a kisfiú, annak a vén teknősnek hátán! Ott ült, a lába bele se lógott a vízbe! Száraz volt, és csak ült ott, kényelmesen és nyugodtan. Utánuk mentünk. Hát persze, hogy utánuk mentünk! Először arra gondoltunk, szép nyugodtan becserkésszük őket... Mindig így csináljuk, ha teknőst akarunk fogni. De az a fiú meglátott bennünket. Már nem voltunk távol tőlük, legfeljebb annyira, mint ide a tenger. De a fiú meglátott minket és előredőlt, és úgy csinált, mintha mondana valamit a teknősnek. Az a dög meg... az meg felgyorsított, és úgy úszott, akár az ördög! Ember, hogy az hogy úszott! Tom meg én, mi ketten aztán tudunk evezni, ha akarunk, de esélyünk se lehetett arra, hogy utolérjük azt a szörnyeteget! Semmi esélyünk sem volt rá! Legalább kétszer olyan gyors volt, mint mi. Ja, könnyen meglehet, hogy kétszer olyan gyors... Nem igaz, Tom?

– Én azt mondom, hogy legalább *háromszor* olyan gyors volt – ellenkezett Tom. – És mondok még valamit. Tíz, vagy legfeljebb tizenöt perccel később már legalább egy mérfölddel voltak előttünk.

– Mi az istenért nem kiáltottatok rá a fiúra? – kérdezte az igazgató.
– Miért nem szólítottatok meg, amikor még közel voltatok hozzá?

– Hiszen mi egyfolytában kiáltoztunk! – hörrent fel Willy. – Amikor a fiú meglátott minket, akkor már letettünk arról, hogy becserkésszük őket, és kiabálni kezdtünk. Mondtunk mi mindent, ami csak eszünkbe jutott, hogy a kölyköt átcsaljuk a hajónkra. „Hé, fiú”, mondtam én. „Gyere vissza velünk! Hazaviszünk. Nem jó hely ez egy ilyen kisfiúnak! Ugorj le és ússz egy kicsit, gyere, felszedünk! Gyerünk, fiú! Ugorj már! Az anyád már biztos vár odahaza. Ejnye, te fiú, miért nem akarsz eljönni velünk?” Aztán odakiáltottam neki, hogy: „Ide hallgass, te fiú! Megígérünk neked valamit! Megígérjük, hogy sosem fogjuk ki ezt a vén teknőst, csak most gyere vissza velünk!”

– És ő nem válaszolt? – kérdezte az igazgató.

– Még csak ránk se nézett! – bólintott Willy. – Csak ült ott a teknőspáncélon, és úgy dülöngélt előre meg hátra, mintha arra biztatná a vén dögöt, hogy ússzon gyorsabban. Jaj, Mr. Edwards, el fogja veszíteni azt a gyereket, ha valaki nem megy ki oda, és nem hozza vissza, de nagyon hamar!

Az igazgató máskor rózsaszínű arca papírfehérré változott.

– Melyik irányba mentek? – kérdezte éles hangon.

– Északra – felelte Willy. – Úgy észak felé.

– Rendben van! – bólintott az igazgató. – Elvisszük a motorcsónakokat. Te, Willy, velünk jössz. És te is, Tom!

Az igazgató, a két rendőr, meg a két halász lerohant a partnak arra a részére, ahol a vízisielésnél használt motorcsónak hevert a homokon. Betaszították a csónakot a tengerbe, még az igazgató is ott erőlködött a másik négygel. Azzal se foglalkozott, hogy vasalt és keményített nadrágja szárát felhajtja, térdig taposott a vízben. Aztán valamennyien beszálltak.

Láttam, ahogy elhúznak.

Két órával később tanúja voltam a visszaérkezésüknek. Semmit sem találtak.

A motorcsónakok, a többi szállodához tartozó yachtok, egész nap a tengert kutatták. Délután a fiú apja helikoptert bérelt. Ő maga is felszállt, három teljes órát volt a levegőben. Nyomát sem látták a teknősnek vagy a fiúnak.

A kutatás egy héten át tartott, és eredménytelenül zárult.

Mindez már majdnem egy éve történt. Az azóta eltelt idő alatt csupán egyetlen érdekes hír terjedt el. Néhány amerikai a Bahamákról, Nassauból, mélytengeri halászatra indult egy Eleuthera nevű sziget mellé. Azon a vidéken a szó legszorosabb értelmében *több ezer* korallzátony és -szigetecske mered ki az óceánból; ezek legtöbbször lakatlan. Az amerikai hajó kapitánya, a messzelátóján keresztül, az egyik ilyen kis szigeten egy emberkét fedezett fel. A

szigethez homokos part tartozott, az a kis emberke ott sétálgatott. A kapitány átadta a messzelátót a társainak, mindenki láthatta az emberkét, és mindenki arra a következtetésre jutott, hogy az bizony egy gyerek. A hajón óriási izgalom támadt, azonnal bevonták a halászhálókat, a kapitány a sziget felé kormányozta a hajót. Amikor már csak fél mérföldnyire voltak a parttól, a kapitány a messzelátóján keresztül tisztán látta, hogy az a gyerek egy kisfiú. Egy napbarnított, de kétségkívül fehér

bőrű, nem bennszülött kisfiú!

És akkor a hajó utasai felfedezték a fiú közelében a homokban heverő óriási teknőst. Ezt követően felgyorsultak az események. A fiú valószínűleg meglátta a közeledő hajót. Felugrott a teknős hátára, a hatalmas állat pedig bevonult a vízbe, és meglepő sebességgel úszni kezdett. Megkerülte a szigetet és eltűnt a hajó utasainak szeme elől. A hajó két órán át kutatott, de semmit sem talált. A teknős és a kisfiú eltűnt.

Semmi sem cáfolja, hogy ez a jelentés hitelt érdemlő. A hajón csupán öt ember tartózkodott. Négyen amerikaiak voltak, a kapitány Nassauból származott. A messzelátón keresztül mind az öten látták a fiút meg a teknőst.

Ahhoz, hogy Jamaicából eljussunk az Eleuthera-szigetre, először északkeleti irányba haladva kell megtennünk kétszázötven mérföldet, és át kell haladnunk a Kuba meg Haiti közötti Windward-szoroson. Ezután észak-északnyugati irányba fordulva még háromszáz mérföldet kell megtennünk. A teljes távolság tehát ötszázötven mérföld, ami igencsak nagy út egy kisfiú számára egy teknősbéka hátán.

Hogy mit gondoljunk erről az egészből?

Egy nap talán a kisfiú vissza fog térni. Bár én személy szerint ebben nem igazán hiszek. Van egy olyan érzésem, hogy ott boldog, ahol éppen most van.

Table of Contents

Roald Dahl – Roald Dahl összes meghökkentő meséje 1.

TARTALOM

A szerencsés kezdet

SZÜLETÉS ÉS KATASZTRÓFA

A házinéni

William és Mary.

Út a mennyországba

Mrs. Bixby bundája

Szuperpempő

A szemérmes George

Születés és katasztrófa

Hódító Edward

A disznó

SZERELMEM, GALAMBOM

Borkóstoló

Bárány hentesné módra

Egy ember délről

A katona

Szerelmem, galambom

Lutri

Galoppos Foxley.

Bőr

Méreg

A kívánság

Nyak

A hangfogó

A festmény.

A szépírógép

GYEREKJÁTÉK

Az esernyős ember

[Mr. Botibol](#)

[Isteni Bosszú Rt.](#)

[A komornyik](#)

[A könyvkereskedő](#)

[A stoppos](#)

[A sebész](#)

[A hattyú](#)

[Gyerekjáték](#)

[A fiú, aki beszélgetett az állatokkal...](#)